

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

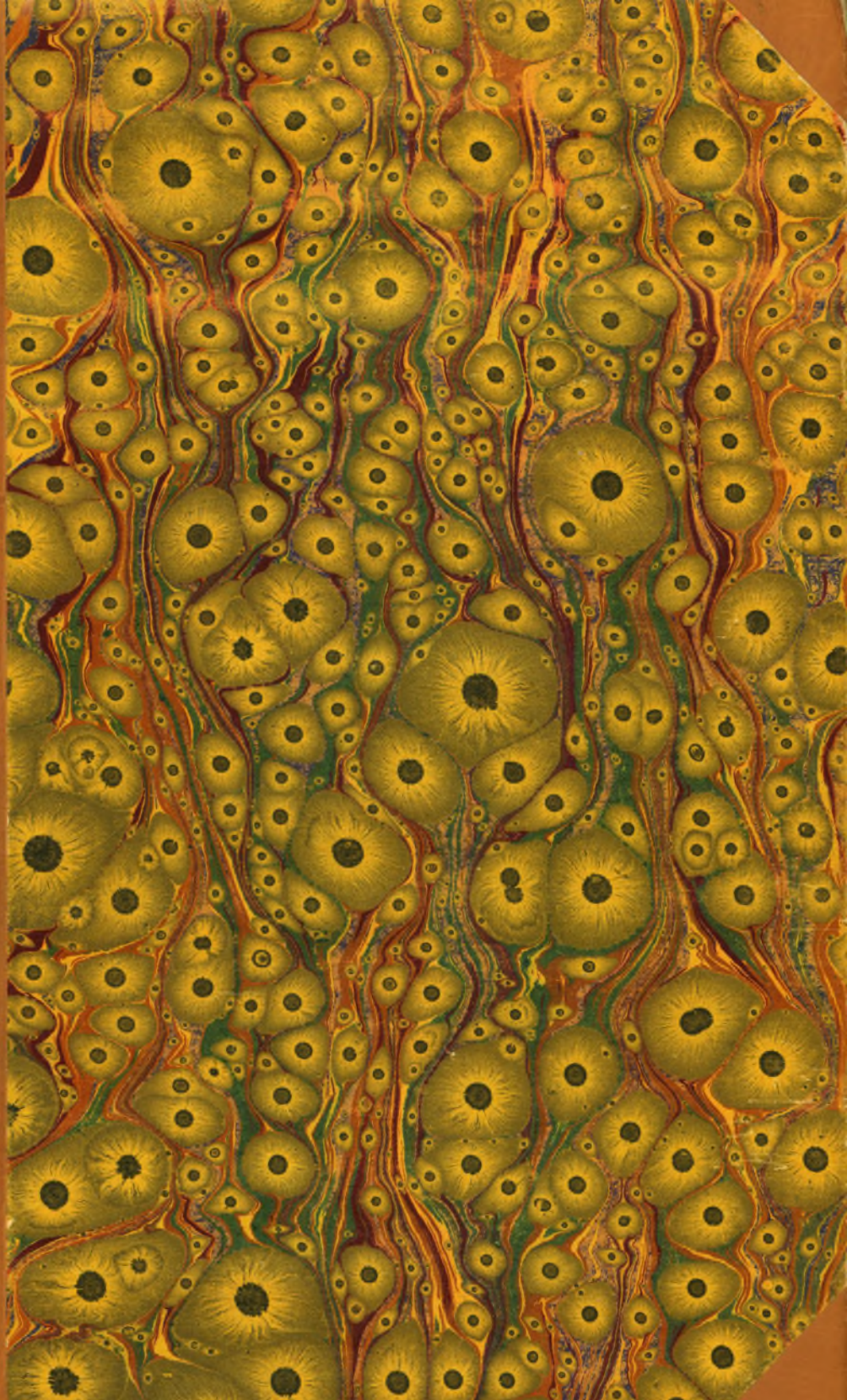
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

73. AARGANG
(13. RÆKKE 1. BIND)
1952

Udgivet af
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE

KØBENHAVN 1952–53

Redigeret af Samfundets Skriftudvalg

ved

ALBERT FABRITIUS

INDHOLD

	Side
Slægten Fangel fra Nordborg. Af kommunefuldmægtig <i>Olav Christensen</i>	1
Rådmand Lauritz Hansens bo 1628. Av lektor, dr. phil. <i>Hans H. Fussing</i>	21
Rosingiana. Af teaterhistorikeren, museumsleder <i>Robert Neiiendam</i>	28
Blomstermaleren, professor O. D. Ottesen. Af grosserer <i>G. Bützow-Rohde</i>	49
Medaillon-Portrætstik af Danske og Norske. Af fh. kontorchef i Danmarks Nationalbank <i>O. H. Clementsen</i>	62
Fragment til et Ewald-portræt. Af direktør <i>Louis E. Grandjean</i>	93
Paa Station i Vestindien for 100 Aar siden. Uddrag af Breve fra H. G. F. Garde. Ved ekspeditionssekretær <i>H. F. Garde</i>	114
En vandrende skrædder. Af lektor, dr. phil. <i>Hans H. Fussing</i>	145
Rektor Lorens Hanssens Selvbiografi. Af kgl. ordenshistoriograf, overarkivar, dr. theol. <i>Bjørn Kornerup</i>	153
En selvbiografi af og et brev fra generalintendant Johan Peter von Købke. Af ekspeditionssekretær, cand. polit. <i>Hans Degen</i>	161
Fortegnelse over dansk genealogisk litteratur i aaret 1951. Ved bibliotekar, mag. art. <i>Mogens Haugsted</i>	173
Anmeldelser	177
Spørgsmaal: 1. Benjamin Dass' Breve. 2. Doss. 3. Slægten De la Motte (Lamotte-La Moth). 4. Randulff. 5. Høg eller Høy	190
Smaa meddelelser: Urmagerslægten Armand fra Vigan i Cevennerne – En forglemt Gren af Familien Bauditz – Ambrosius Bugge og Lise Henriques – Et Brev fra Mathilde Fibiger – En ukendt Frølich Slægt – Hoffmann – Oberst Hadersleben von Løvenklau og hans Efterslægt – Mylius – Gartner Niels Rasmussen – Et Brev fra Digteren A. W. Schack-Staffeldt til Grevinde Sophie Schulin – Niels Tofts Optegnelser – Et Brev fra Aftenen før Fredericiaslaget den 6. Juli 1849 – Et „teknisk“ uheld – Duplikeret genealogisk litteratur – Claussen	192
Samfundets Anliggender	213
Register. Ved genealog <i>Poul Nygaard</i>	215
Samfundets regnskab for aaret 1951	226

SLÆGTEN FANGEL FRA NORDBORG

AF

OLAV CHRISTENSEN

Slægten Fangel har som helhed ikke tidligere været behandlet i litteraturen; men enkelte af dens grene er medtaget i andre slægtsarbejder. Stamfaderen Jens Rasmussen Fangel, der var født i Fangel på Fyn og havde fået sit navn efter fødebyen, blev 1740 præst i Nordborg, og med undtagelse af 4 år fra 1834–38 sad der nu præster af navnet Fangel i Sønderjylland i over 150 år. Slægten har således været stærkt knyttet til denne landsdel, men mange medlemmer bosatte sig dog også i kongeriget. Fra slutningen af det nittende århundrede er mandslinien forsvunden fra Sønderjylland, men blomstrer fremdeles i det øvrige land. Slægtens medlemmer formentlig med undtagelse af 2, der har fundet sig tyske ægtemænd, har alle været dansk-sindede og er således forblevet tro mod deres afstamning.

Slægten har vel ikke hørt til de mest fremtrædende; men den har dog i sine rækker talt en del mænd, som indenfor deres virkefelt har haft stor indflydelse og nydt stor anseelse, dette gælder ikke mindst præsterne på Als.

Stamtavlen, der omfatter de første 5 slægtled og dermed alle, der er fødte før 1864, viser, at der har været en meget stor dødelighed hos børnene, således er foruden en enkelt dødsfødt 17 børn døde i de første 10 leveår eller ca. 20 pct. af alle fødte; men den viser også, at mange af slægtens medlemmer har opnået en høj alder, således opnår af over 30, der passerer deres 60 års fødselsdag, ikke mindre end 12 en alder af mellem 80 og 90 år og een endog en alder af 98 år.

Første slægtled.

1. JENS RASMUSSEN FANGEL, døbt Fangel 7. marts 1706, † Nordborg 22. august 1769, søn af træskomand og inderst i Fangel RASMUS JENSEN (1662–1736) og ANNE JENSDATTER (1667–1728). Student Odense katedralskole 1731, imm. København 21. juli 1731, cand. theol. 14. maj 1735. Hører ved latinskolen i Svendborg til

dens nedlæggelse i 1740. Den 14. oktober 1740 udnævntes Fangel til kapellan i Nordborg, idet det samtidig bestemtes, at han foruden de hidtil til embedet hørende indtægter årligt skulle nyde 50 sletdaler, der ville være at udrede af sognepræsten, til gengæld måtte Fangel overtage en del af dennes embedsforretninger. Fangels indtægter blev dog alligevel kun små og udgjorde i 1759 160 rdl. årligt¹. 1769 blev Fangel sognepræst, men døde, inden han nåede at flytte ind i præstegården.

~ Svendborg, Vor Frue, 8. oktober 1738 (husbryllup) med SOPHIE ELISABETH GOMMESDATTER, døbt Ærøskøbing 17. juni 1712, † Nordborg 2. marts 1797, datter af købmand i Ærøskøbing GOMME GOMMESEN (1669–1747) og INGEBORG BRANDT² (1681–1729). – 10 børn, 2. slægtled, nr. 2–11.

Andet slægtled.

SOGNEPRÆST JENS RASMUSSEN FANGELS OG SOPHIE ELISABETH GOMMESDATTERS BØRN

2. RASMUS FANGEL, døbt Svendborg, Vor Frue, 18. december 1739, begravet Nordborg 18. maj 1746.
3. GOMME FANGEL, begravet Nordborg 23. maj 1741, † 24 timer gammel.
4. HOLGER FANGEL, * Nordborg 10. juni 1742³, døbt 15. juni, † Nordborg 23. december 1820. Student Odense 1759, imm. København 28. juli 1759, cand. theol. 3. august 1761, personel kapellan i Havnbjerg 7. november 1766, ordineret 19. juni 1767, sognepræst Nordborg 22. juni 1769, introduceret for menigheden 29. oktober s. å., provst for Als nørre herred 21. april 1784 til 1808, tildelt rang med amtsprovster 19. juni 1813, ridder af Dannebrog 14. november 1819.

~ 1° Flødstrup 2. november 1770 med ELSE CATHRINE TINGBERG, døbt Sønder Nørå 14. juni 1752, † Nordborg 7. april 1790, datter af sognepræst til Flødstrup-Ullerslev NIELS PETERSEN TINGBERG (1717–1786) og ANNA DOROTHEA PEDERSDATTER KRYSSING (1732–1783). – 4 børn, 3. slægtled I a, nr. 12–15.

~ 2° Svenstrup 8. oktober 1790 med METTE MARIE VOGELSANG, * Svenstrup 11. februar 1767, † Nordborg 31. marts 1814, datter af forvalter på Hjortspring MATHIAS JOHANSEN VOGELSANG (1732–1790) og MARGRETHE WITH (1741–1784). – 5 børn, 3. slægtled I b, nr. 16–20.

5. CHRISTIAN FANGEL, * Nordborg 22. januar 1744⁴, døbt 27. januar, † Tikjøb 23. januar 1817. Student Odense 1759, imm. København 28. juli 1759, cand. theol. 3. august 1761, var derefter huslærer, 26. januar 1774 residerende kapellan og 8. oktober 1784 sognepræst i Tikjøb-Hornbæk-Hellebæk, entlediget 19. april 1815.
 ~ Asminderød 1. november 1775 med CHRISTIANE JENSEN, døbt Asminderød 31. marts 1746, † Tikjøb 18. januar 1821, datter af sognepræst i Asminderød-Grønholt-Fredensborg CHRISTIAN JENSEN (1710-1769) og MARIA MOENICHE (1713-1780). – 2 børn, 3. slægtled II, nr. 21-22.
6. REGITZA SOPHIA ELISABETH FANGEL, * Nordborg 26. marts 1746, døbt 28. marts, † Nordborg 30. maj 1810.
 ~ Nordborg 6. december 1776 med kongelig toldkontrollør PETER PETERSEN, døbt Tandslet 1734, † Nordborg 20. juli 1785, søn⁵ af degn i Tandslet HANS PETERSEN (1701-1770) og DORTHEA CHRISTIANSDATTER SCHULTZ (1710-1788).
7. INGEBORG CHRISTIANA FANGEL, * Nordborg 3. marts 1748, døbt 7. marts, † Nordborg 28. september 1779. Ugift.
8. RASMUS FANGEL, * Nordborg 3. august 1750, døbt 10. august, † Keitum på Sild 29. juni 1834. Student Sønderborg 1765, imm. København 26. juli 1765, cand. theol. 1770, sognepræst i Dagebøl 27. november 1774 og i Keitum 1785, konsistorialråd 1824.
 ~ Dagebøl 24. maj 1774 med MARGRETHE MARIE BOETIUS, * Bredsted 21. juli 1748, † Keitum 8. september 1820, datter af købmand i Bredsted JOHAN MARTIN BOETIUS og ENGEL CHRISTINE BURCHARD. – 6 børn, 3. slægtled III, nr. 23-28.
9. ANNA BODELLA FANGEL, * Nordborg 9. maj 1752, døbt 15. maj, begravet Nordborg 1. september 1775. Ugift.
10. SOPHIA ELISABETH FANGEL, * Nordborg 5. september 1755, døbt 9. september, † Nordborg 5. juni 1831.
 ~ Nordborg 22. oktober 1790 med parcellist HANS JUHLER fra Dyndved, Egen sogn, * ca. 1733, † Nordborg 7. februar 1825 (han ~ 1° med INGEBORG CARSTENSEN, født ca. 1727, begravet Egen 29. oktober 1788).
11. GOMME FANGEL, * Nordborg 27. oktober 1756⁶, † Rise på Ærø 11. februar 1810. Student Odense 1773, imm. København 31. juli 1773, cand. theol. 3. september 1777, præst ved den lutherske menighed i Dublin 1782, sognepræst i Tranderup 5. november 1784 og i Rise 1. oktober 1802. Provst for Ærø provsti 1800 eller 1802.

~ Flødstrup 29. april 1782 med ELISABETH CATHRINE JENSEN, døbt Asminderød 10. oktober 1753, død Lyø 20. juli 1819, datter af sognepræst i Asminderød-Grønholt-Fredensborg CHRISTIAN JENSEN (1710–1769) og MARIA MOENICHE (1713–1780). – 4 børn, 3. slægtled IV, nr. 29–32.

Tredie slægtled.

I a.

PROVST HOLGER FANGELS OG ELSE CATHRINE TINGBERGS
BØRN. (SE NR. 4).

12. JENS FANGEL, * Nordborg 18. august 1771, † Vildmosegård, Mou sogn, 27. august 1833. Student 1789, imm. København 27. maj 1789⁷. Forpagter på Vildmosegård 1800, kystbefalingsmand.
~ Mou 24. januar 1800 med MARIA REHDETS, døbt Mou 28. juni 1777, † Mou 22. maj 1823, datter af forpagter af Vildmosegård CARSTEN REHDETS (1734–1799) og MARIE NEUMANN (født 1742). – 11 børn, 4. slægtled I, nr. 33–43.
13. ANNA DOROTHEA FANGEL, * Nordborg 30. april 1777, † Nordborg 1. februar 1780.
14. NIELS TINGBERG FANGEL, * Nordborg 12. april 1781, † Gudum 4. marts 1845. Student Odense 1799, imm. København 12. november 1799, cand. theol. 25. oktober 1803, personel kapellan i Nordborg 27. februar 1807, sognepræst i Gudum-Lille Vorde 19. januar 1810 og tillige i Seglflod 18. februar 1825, R* 28. oktober 1836.
~ Mou 11. maj 1810 med HENRIETTE MARGRETHE REHDETS, døbt Mou 29. september 1779, † Gudum 5. august 1822, datter af forpagter på Vildmosegård CARSTEN REHDETS (1734–1799) og MARIE NEUMANN (født 1742). – 6 børn, 4. slægtled II, nr. 44–49.
15. CHRISTIAN PETER FANGEL, * Nordborg 23. september 1784, † Nordborg 25. december 1854. Købmand og brændevinsbrænder i Nordborg.
~ 1° Nordborg 19. juni 1807 med ANNE MARIE CLAUSEN, * Elstrup, Egen sogn 13. januar 1770⁸, † Nordborg 25. februar 1811, datter af kromand i Elstrup senere i Nordborg CHRISTIAN CLAUSEN (1740–1815) og ANNA KRISTINE NIELSDATTER (1730–1789) (hun ~ 1° med skibskaptajn LORENZ BRUN, døbt Nordborg 6. januar 1759, † Nordborg 26. december 1806, søn af CHRISTIAN

LORENZEN og CHRISTIANE MARIE BRUN). — I søn, 4. slægtled III a, nr. 50.

~ 2° Svenstrup 25. August 1811 med SOPHIE ELISABETH PETERSEN, * Nordborg 15. august 1781, † Sønderborg 13. september 1861, datter af toldkontrollør PETER PETERSEN og REGITZA SOPHIA ELISABETH FANGEL (se nr. 6). — 3 børn, 4. slægtled III b, nr. 51-53.

I b.

PROVST HOLGER FANGELS OG METTE MARIE VOGELSANGS
BØRN. (SE NR. 4).

16. ELSE CATHRINE FANGEL, * Nordborg 1. august 1791, † Nordborg 23. november 1871.
~ Nordborg 7. november 1816 med skibskaptajn NICOLAI ERNST FROST, * Gammelgård, Svenstrup sogn 27. marts 1790, druknet i Den engelske Kanal 1834⁹, søn af skibskaptajn CHRISTIAN FROST og MARIE ELISABETH ANDERSDATTER.
17. SOPHIE ELISABETH FANGEL, * Nordborg 10. december 1793, † Nordborg 10. januar 1794.
18. MATHIAS FANGEL, * Nordborg 30. oktober 1795, † Nordborg 24. juni 1796.
19. SOPHIE MARGRETHE FANGEL, * Nordborg 12. juni 1797, † Havnbjerg 29. januar 1847.
~ Nordborg 21. februar 1821 med sognepræst i Tranderup senere i Havnbjerg JØRGEN KNUDSEN, * Ketting 8. november 1772¹⁰, døbt 12. november, † Havnbjerg 25. juni 1862, søn af kromand i Ketting PETER KNUDSEN og ANE KIRSTINE WRANG.
20. HOLGER FANGEL, * Nordborg 25. februar 1804, † Pøl ved Nordborg 28. februar 1887. Student priv. dim. 1824, imm. København 20. oktober 1824, cand. theol. 31. oktober 1832, personel kapellan i Hatting-Tirsted 12. februar 1834, sognepræst i Højbjerg-Elsborg 1. maj 1838, i Oksbøl 5. oktober 1842 og i Havnbjerg 6. juni 1861, provst for Als nørre herred 18. januar 1858 til 1. maj 1879, entlediget 1885. Prøjsiske Røde Ørns ordens 3. kl. 1884.
~ Havnbjerg 5. september 1838 med ULRIKKE JOHANNE MATHIESEN, * København 24. marts 1809, † Havnbjerg 6. maj 1886, datter af professor ved landkadetakademiet og Metropolitan-skolen BOY MATHIESEN (1774-1834) og ANNA SOPHIE MÆGAARD († 1837). — 2 børn, 4. slægtled IV, nr. 54-55.

II.

SOGNEPRÆST CHRISTIAN FANGELS OG CHRISTIANE JENSENS
BØRN. (SE NR. 5).

21. CHRISTIANE MARIE FANGEL, * Tikjøb 30. juni 1778, † sst. 25. september 1808. Ugift.
22. JENS CHRISTIAN FANGEL, * Tikjøb 15. januar 1781, † sst. 29. marts 1841. Student Frederiksborg 1798, imm. København 6. november 1798, cand. theol. 4. november 1801, residerende kapellan i Tikjøb-Hornbæk-Hellebæk 3. januar 1806, sognepræst sst. 21. juni 1815.
~ Øster Egesborg 15. maj 1806 med ANNE MARIE PLATOU, døbt Slagelse 15. februar 1782, † København 25. marts 1852¹¹, datter af sognepræst i Øster Egesborg FREDERIK CHRISTIAN PLATOU (1749-1815) og CATHRINE SToud (1751-1824). - Ingen børn.

III.

SOGNEPRÆST RASMUS FANGELS OG MARGRETHE MARIE
BOETIUS'S BØRN. (SE NR. 8).

23. JENS PETER FANGEL, * Dagebøl 12. august 1778, † før 1834 i Batavia¹². Sømand. Ugift.
24. JOHAN BOETIUS FANGEL, * Dagebøl 11. december 1780, † Stavanger 29. oktober 1805. Besøgte skolen i Glückstadt, senere i København, hvor han blev student 1798, imm. København oktober 1798, cand. med. 1801. I 1803 fik han guldmedaille, blev 21. marts 1804 dr. med. og 25. maj s. å. landfysikus i Stavanger.
~ Hillerød 9. juli 1804 med SUSANNE MARIE JENSEN, * Karlebo 26. marts 1782, † Høve 27. maj 1867, datter af sognepræst i Karlebo JOHANNES JENSEN (1751-1823) og ABIGÆL MARIE USING (1755-1815) (hun ~ 1° 20. marts 1798 med hører Frederiksborg lærde skole JOACHIM HENRIK CARSTIN BRAMMER, * Hillerød 25. maj 1772, † sst. 20. november 1801¹³, søn af amtsforvalter for Frederiksborg og Kronborg amter samt Jægerspris gods FREDERIK CHRISTIAN BRAMMER (1732-96) og ANNA PLUM (1743-1833)). - 1 barn, 4. slægtled V, nr. 56.
25. HOLGER FANGEL, * Dagebøl 31. januar 1783, † på Frederikshospital i København 10. november 1864. Købmand i Ålborg og København. Ugift.
26. GEORG CHRISTIAN FANGEL, * Dagebøl 1. januar 1785, † på Al-

mindeligt Hospital i København 21. maj 1847. Vingrosserer i København.

~ København (Sct. Petri) 5. august 1825 (husbryllup) med ANTOINETTE NICOLINE VILHELMINE SCHRØDER, født København (Garnisons tyske menighed) 27. januar 1807, † 21. februar 1878¹⁴, datter af borgerlig artillerist, senere opsynsmand JOHANN ERNST SCHRØDER og CHRISTINE TRANE. – 2 børn, 4. slægtled VI, nr. 57–58.

27. CHRISTINE SOPHIE ELISABETH FANGEL, * Keitum 4. marts 1787. Ugift.

28. WILHELMINE DOROTHEA HENRIETTE FANGEL, * Keitum 11. januar 1789, † 3. februar 1869¹⁵.

~ Keitum 23. april 1817 med sognepræst i Skast, senere i Højer GEORG LORENZ NISSEN, * Tønder 16. september 1776, † Højer 28. december 1830, søn af toldforvalter i Tønder JÜRGEN NISSEN og ANNA BOTILLA HENNINGSEN (han ~ 1° Tønder 8. januar 1813 med CÆCILIA PETERSEN, * Tønder 14. juni 1791, † Skast 28. april 1814, datter af købmand i Tønder ANDREAS PETERSEN og ANNA CATHARINA TODSEN).

IV.

SOGNEPRÆST GOMME FANGELS OG ELISABETH CATHRINE JENSENS BØRN. (SE NR. 11).

29. JENS FANGEL, døbt Tranderup 15. august 1785, begravet sst. 25. november 1787.

30. CHRISTIAN FANGEL, døbt Tranderup 12. juni 1787, begravet sst. 29. september 1787.

31. JENS CHRISTIAN FANGEL, * Tranderup 29. juli¹⁶ 1789, døbt 3. august, † Svanninge 20. november 1834. Student Frederiksborg 1806, imm. København 4. november 1806, cand. theol. 14. januar 1813, residerende kapellan i Tikjøb-Hornbæk-Hellebæk 23. august 1815, sognepræst på Lyø 7. maj 1817 og i Svanninge, Svendborg amt, 29. december 1820.

~ Øster Egesborg 10. september 1815 med INGER BIRGITTE PLATOU, døbt Øster Egesborg 22. maj 1791, † København 5. juli 1856¹⁷, datter af sognepræst i Øster Egesborg FREDERIK CHRISTIAN PLATOU (1749–1815) og CATHRINE STOUND (1751–1824). – 8 børn, 4. slægtled VII, nr. 59–66.

32. HOLGER JULIUS FANGEL, * Tranderup 27. januar 1794, † Køben-

havn 2. april 1843¹⁸. Student Frederiksborg 1812, imm. København 7. november 1812, cand. med. 1818, praktiserende læge i Ærøskøbing 1819, dr. med. Kiel 2. juli 1821, stadsfysikus i Fredericia 1827 og tillige hospitalsforstander 1828. Fangel nedlagde sine embeder i foråret 1836 og bosatte sig i København, hvor han virkede som homøopat. Allerede i 1835 havde han udgivet: *Homøopatiske Forsøg ved Sygesengen, der vakte megen røre i lægekredse*¹⁹.

~ 30. oktober 1819²⁰ med CHARLOTTE LOUISE CATHRINE MEREDIN, * København 30. september 1797²¹, † Maglemølle papirfabrik ved Næstved 8. december 1885, datter af skibsfører FREDERIK GEORG MEREDIN og CHRISTIANE SIDONIA LETH (1760-1846). Louise Fangel udgav i 1835 en homøopatisk kogebog, hvortil manden skrev forordet. - 4 børn, 4. slægtled VIII, nr. 67-70.

Fjerde slægtled.

I.

FORPAGTER JENS FANGELS OG MARIA REHDETS

BØRN. (SE nr. 12).

33. HOLGER FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 18. november 1800, † sst. 20. juni 1819. Sømand.
34. ELSE CATHRINE MARIE FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 20. marts 1802, † sst. 27. august 1856.
~ Mou 7. september 1827 med forpagter af Vildmosegård MIKEL RAVNBORG, døbt Solberg 18. februar 1798, † Mou 22. april 1863, søn af ANDERS MIKKELSEN i Ravnborg.
35. CAROLINE ELISABETH FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 13. april 1803, † København 13. marts 1873²². Ugift.
36. CARSTEN REHDETS FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 20. august 1804, † sst. 8. september 1804.
37. CARSTEN REHDETS FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 28. juli 1807, † Odense (Sct. Knuds) 18. december 1837. Købmand i Odense. Ugift.
38. VILHELMINE HENRIETTE NICOLINE FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 27. oktober 1808, † Strømmen ved Randers 21. november 1890.
~ Mou 23. april 1830 med proprietær, ejer af Klitgård ved Hals, senere af Strømmen ved Randers ERHARD CHRISTIAN FROST, * Randers 8. december 1804, † Randers 20. august 1879, søn af

- kaptajn i Randers LORENDS JOHAN FROST og LOVISE DORTHEA.
39. NISS CHRISTIAN FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 23. oktober 1809, † Nykøbing F. 5. marts 1897. Fangel var bestyrer på ejendommen „Næsgård“ på Falster og blev, da Den Classenske Agerbrugsskole i 1849 oprettedes her, dennes første forstander, hvilken stilling han indtog, indtil han efter 50 års virksomhed på „Næsgård“ i 1877 tog sin afsked. Fangel skildres af sine tidligere elever som en dygtig praktiker med en meget streng ordenssans og som en mand, der trofast og pligtopfyldende udførte sin gerning som forstander for landbrugsskolen. I 1908 rejstes der af gamle næsgårdianere på Fangels grav i Nykøbing F. en mindesten, der bærer indskriften: „Rejst af taknemmelige Lærlinge“²³. R* 4. oktober 1872.
- ~ Hvedstrup 8. september 1843 med HANNE DORTHEA CHRISTINA SMIDT, * Corselitze, Sønder Kirkeby, 31. august 1811, † Nykøbing F. 10. februar 1882, datter af godsinspektør, senere postmester i Nysted, kancelliråd THOMAS SMIDT (1774–1840) og MARGRETHE ELISABETH FRIEDLIEB (1783–1851). – Ingen børn.
40. METTEA CHARLOTTE EMILIE FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 13. juli 1813.
- ~ Nordborg 5. oktober 1834 med kunstdrejer i Nordborg JES FRIEDRICH PETERSEN, * Nordborg 7. februar 1807, † Nordborg 3. august 1862, søn af handelsmand og borger i Nordborg ANDREAS PETERSEN (1756–1831) og CHARLOTTE JULIANE FRANZEN.
41. MATHILDE MARGRETHE FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 7. september 1815, † København 4. april 1884²⁴.
- ~ Mou 7. september 1841 med sognepræst i Veggerby-Bislev, senere i Gamborg MAGDALUS CATHARUS BRORSON, * Sæby 28. februar 1800, † Frederiksberg 23. april 1878²⁵, søn af byskriver i Ålborg, etatsråd RASMUS BONDESEN BRORSON (1762–1846) og CATHRINE MARIE FERSLEV (1772–1853).
42. TYGE TYGESEN FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 1. maj 1817, dræbt ved vådeskud Gudum 24. november 1840. Forpagter af Tiendegården i Gudum sogn. Ugift.
43. DOROTHEA ELISABETH FANGEL, * Vildmosegård, Mou sogn, 11. november 1818, † Serritslev 11. marts 1891.
- ~ med skolelærer og kirkesanger i Stenum LORENTZ JOHANNES THORUP, * Randers 28. november 1822, † Stenum 12. april 1888, søn af værtshusholder i Randers MICHEL THORUP og MAGDALENE SCHMIDT.

II.

SOGNEPRÆST NIELS TINGBERG FANGELS OG HENRIETTE

MARGRETHE REHDETS BØRN. (SE NR. 14).

44. HOLGER FANGEL, * Gudum 24. januar 1811, begr. Gudum 5. oktober 1811.
45. HOLGER FANGEL, * Gudum 27. november 1811, begr. Gudum 2. januar 1812.
46. METTEA CATHRINE MARIE FANGEL, * Gudum 10. januar 1813, † på sygehjemmet i København 7. juni 1897²⁶. Husbestyrerinde. Ugift.
47. SOFIE ELISABETH FANGEL, * Gudum 3. maj 1814, † Ålborg 7. marts 1899²⁷.
 ~ Veggerby 4. maj 1847 med sognepræst i Gjerding-Blenstrup CHRISTIAN EHRENFRED STEENSTRUP, * Vang 30. marts 1811, † Gjerding 3. marts 1865²⁸, søn af sognepræst i Skelund JOHAN VOGELIUS STEENSTRUP (1777-1840) og ANE CATHRINE CARSTENSEN (1784-1868).
48. ELISABETH MARIE MARGRETHE FANGEL, * Gudum 16. oktober 1815. Ugift.
49. HOLGER REHDETS FANGEL, * Gudum 3. maj 1817, † Fredsholm, Grundfør sogn, 11. januar 1888. Student Ålborg 1837²⁹, landmand, forpagter af Gudumlund senere ejer af Fredsholm ved Hinnerup, medlem af Ålborg amtsråd 1865-15. juni 1879³⁰, medstifter af det jyske historisk-topografiske selskab 1865, R* 17. maj 1879.
 ~ Gudum 28. oktober 1853 med JOHANNE CHRISTINE BRØNDUM, * Storvorde 28. oktober 1827, † Fredsholm, Grundfør sogn, 25. marts 1897, datter af lærer i Storvorde HARBOE BRØNDUM og AGATHE LUNDSGAARD. - Ingen børn.

III a.

KØBMAND CHRISTIAN PETER FANGELS OG ANNE MARIE

CLAUSENS SØN. (SE NR. 15).

50. HOLGER CHRISTIAN CLAUSEN FANGEL, * Nordborg 25. februar 1811, † Fåborg 9. marts 1899, begravet Notmark 17. marts. Student Odense 1832, cand. theol. 16. januar 1838, personel kapellan i Havnbjerg 27. november 1838, konst. sognepræst i Notmark og Asserballe 1848, sognepræst i Notmark 16. februar 1849.

Ved prøjsernes og østrigernes overtagelse af magten i hertugdømmerne i 1864 brød en lang række præster op og drog som mange andre danske embedsmænd nordpå, enten fordi de blev udviste eller af andre grunde; flere fulgte efter, da i 1867 påbudet om edsaflæggelse til kongen af prøjsen, den senere kejser Wilhelm den Første kom. På Als blev der kun en seks-syv dansksindede præster tilbage, hvoraf fire var fødte alsingere og nær beslægtede, nemlig foruden Holger Christian Clausen Fangel hans ovennævnte farbror provst Holger Fangel (nr. 20), hans anden hustrus bror sognepræst i Hørup Christian Schwensen og dennes søsters mand, tidligere biskop over Als og Ærø stift, sognepræst i Egen Jørgen Hansen. De havde på grund af deres nære tilknytning til fødeøens befolkning sikkert en dyb forståelse for, hvilke farer det kunne rumme for menighedslivet, når præst og menighed kom til at stå fremmede, ja måske endog fjendtlige overfor hinanden. Det var sikkert mere hjertet end forstanden, der drev dem til at blive på deres post blandt de landsmænd, hvis rådgivere de så ofte havde været også i rent borgerlige sager³¹.

Den indsats, de derved ydede til gavn for danskheden, kan næppe overvurderes. De har haft en meget stor betydning ikke alene for menighedslivet, men for hele danskheden i de sogne, hvor de i de mange år efter 1864 rygtede deres stiltfærdige danske præstegerning. Det danske Sønderjylland står derfor i en dyb taknemlighedsgæld til dem, en gæld, der bliver så meget større, når man klargør sig, hvor vanskelig en post det i grunden var, de navnlig i de første år efter krigen havde stillet sig selv på. For det første gik de imod den almindelige stemning hos det langtovervejende flertal af befolkningen, der sympatiserede med edsnægterne, og for det andet var de som embedsmænd i kraft af den aflagte ed tvunget til at holde sig borte fra alt, hvad der kunne komme ind under begrebet demonstration for danskheden, medens de omvendt i visse tilfælde endog var nødt til at møde op ved officielle lejligheder. Alt dette kunne give og gav vel også, som vi ser det for skovrider Fangels vedkommende (nr. 68), anledning til misforståelser; men de var imidlertid trofaste og ærlige danske, der aldrig lagde skjul på deres danske sindelag. De havde deres sognebørns ubetingede tillid, og de nød deres overordnedes, landrådets og generalsuperintendentens agtelse og respekt.

De blev da også i deres embeder, til de selv søgte deres afsked eller døde. Holger Christian Clausen Fangel som den næstsidste

af alle danske præster fra tiden før 1864, og det uanset at han alene kunne takke sin alder for, at han i 1864 fik lov til at blive i sit embede, idet han, der var meget opfarende og hidsig, efter familietraditionen i krigsåret på prædikestolen skældte tyskerne ud efter noder med udtryk som „de satans tyskere“³².

~ 1° Oksbøl 1. oktober 1840 med OLAVE MARIE PETERSEN, * Horne 20. september 1808, † Notmark 4. januar 1862, datter af sognepræst i Oksbøl HANS PETERSEN³³ (1778–1842) og MARGRETHE SOPHIE BERG (1781–1810). – 4 børn, 5. slægtled I, nr. 71–74.

~ 2° Hørup 2. oktober 1862 med SOPHIE HELENE LOUISE SCHWENSEN, født Hørup 1. juni 1819, død Notmark 5. marts 1893, datter af sognepræst i Hørup CHRISTIAN SCHWENSEN (1764–1845) og SOPHIE FREDERIKKE LOUISE JESSEN (1779–1847). – Ingen børn.

III b.

KØBMAND CHRISTIAN PETER FANGELS OG SOPHIE

ELISABETH PETERSENS BØRN. (SE NR. 15).

51. PEDER GOMME FANGEL, * Nordborg 3. juni 1812, † Nordborg 19. november 1843. Købmand i Nordborg, overtog 1836 faderens forretning med brændevinsbrænderi.

~ Nordborg 9. juni 1836 med CATHARINA CHRISTINA THOMSEN, * Hjordkjær 12. juli 1813, † Nordborg 12. marts 1862, datter af sognepræst Hjordkjær senere i Nordborg CLAUS CHRISTIAN THOMSEN (1781–1863) og MARIE KIRSTINE MEINERT (1788–1857). – 4 børn, 5. slægtled II, nr. 75–78.

52. ANNE MARIE FANGEL, * Nordborg 3. januar 1817, † København 27. april 1897.

~ Nordborg 5. marts 1846 med købmand og deputeret borger i Sønderborg JØRGEN CLAUSEN, * Broager 21. december 1822, † Sønderborg 11. juli 1863, søn af parcellist i Broager CLAUS CLAUSEN og BIRTHA CATHARINA JÜRGENSEN FROST.

53. ELSE CATHRINE FANGEL, * Nordborg 22. oktober 1819, † Nordborg 13. februar 1841. Ugift.

IV.

SOGNEPRÆST HOLGER FANGELS OG ULRIKKE JOHANNE

MATHIESENS BØRN. (SE NR. 20).

54. HOLGER FANGEL, * Højbjerg 10. august 1841, † Nordborg 13. januar 1876. Student Haderslev 1861³⁴. Gårdejer i Pøl ved Nordborg.

- ~ Havnbjerg 5. januar 1871 med BOTHILDE CLEMMENSEN,
 * Flensborg, Frue sogn, 1. juli 1834, datter af møllejer HANS
 CLEMMENSEN og GUNDER MATTHIESEN. – Ingen børn.
55. SOPHUS BOY FANGEL, * Oksbøl 15. september 1847, † Smørum-
 nedre 7. maj 1896. Student priv. dim. 1866, cand. med. 1876,
 reservelæge i hæren 1876–77 og 1878–79, kandidat ved sindssyge-
 hospitalet ved Vordingborg sept.-dec. 1879, prakt. læge i Køben-
 havn 1880, landmand i Smørumnedre april 1888³⁵. Ugift.

V.

DR. MED. JOHAN BOETIUS FANGELS OG SUSANNE MARIE
 JENSENS SØN. (SE NR. 24).

56. KARL ERASMUS FANGEL, * Stavanger 27. april 1805, † sst. 8. au-
 gust 1805.

VI.

GROSSERER GEORG CHRISTIAN FANGELS OG ANTOINETTE VILHELMINE
 NICOLINE SCHRØDERS BØRN. (SE NR. 26).

57. LAURA MARIE CAROLINE FANGEL, * København 26. maj 1826,
 † Skodsborg 7. oktober 1924.
 ~ Frederiksberg 15. maj 1858 med kateket i Ringsted, senere
 sognepræst i Veterslev-Høm HANS VALGARD STEINGRIM FINSEN³⁶,
 * Kolding 22. juni 1821, † Ordrup 15. maj 1894, søn af herredsfoged,
 kancelliråd JON FINSEN (1792–1848) og DORTHEA KA-
 THRINE BRUUN (1789–1861).
58. AGNES JOHANNE VILHELMINE FANGEL, * København 10. maj 1829,
 † København 14. november 1854.
 ~ Gentofte 8. november 1848 med apoteker, ejer af Kong
 Salomons apotek i København CARL LUDVIG ERICHSEN³⁷, * Kø-
 benhavn 30. januar 1810, † Veterslev ved Ringsted 26. marts 1878,
 søn af premierløjtnant i søetaten, senere toldforvalter i Marstal,
 kammerråd BOLLE VILLUM ERICHSEN (1774–1819) og MARIE
 ELISABETH BRANNER († 1860).

VII.

SOGNEPRÆST JENS CHRISTIAN FANGELS OG INGER BIRGITTE
 PLATOUS BØRN. (SE NR. 31).

59. SOPHIE CATHRINE FANGEL, * Lyø 16. august 1818, † Odense,
 St. Knuds, 19. december 1874. Ugift.

60. REGITZE SOPHIE FANGEL, * Lyø 14. august 1820, † Lyø 1. februar 1821.
61. REGITZE SOPHIE FANGEL, * Svanninge 27. december 1821, † juni 1889³⁸. Ugift.
62. GOMME CHRISTIAN HOLGER FREDERIK FANGEL, * Svanninge 28. februar 1824, † sst. 10. januar 1825.
63. THEODOR FANGEL, * Svanninge 20. december 1825, † Odense, Vor Frue, 16. september 1840.
64. AGNES FANGEL, * Svanninge 18. marts 1827, † København 5. januar 1896³⁹.
 ~ Oksbøl 27. maj 1852 med handelskommis i Nordborg, senere købmand i Åbenrå, stationsforvalter ved slesvigske jernbane og gæstgiver i Årup Nis PETERSEN AUBECK, * Løjt 27. september 1825, † før 1896, søn af bolsmand i Skovby, Løjt sogn, PETER AUBECK og GUNDER JEPPE.
65. THORA FANGEL, * Svanninge 6. oktober 1828, † Odense, Vor Frue, 19. juli 1844.
66. EDWIN FANGEL, * Svanninge 7. maj 1831, † Odense, Vor Frue, 9. juni 1840.

VIII.

LÆGE HOLGER JULIUS FANGELS OG CHARLOTTE LOUISE

CATHRINE MEREDINS BØRN. (SE NR. 32).

67. EMMA SIDONIA LUISE AUGUSTA FANGEL, * Ærøskøbing 24. september 1820, † sst. 8. november 1820.
68. CARL GEORG HOLGER JULIUS FANGEL, * Ærøskøbing 19. november 1821, † Maxhavegård, Nestelsø sogn, 27. oktober 1902. Forstkandidat København 1842. Efter i nogle år at have været beskæftiget ved skovtaksation, landmåling og engvandingsstudier samt på forstkontoret under rentekammeret og senere som skovbestyrer på Prigerup og Skarhult godser i Sverige blev Fangel 1851 forstamtsauditør ved overforstmerestembedet i Slesvig og 1852 skovrider ved 1. Haderslev distrikt med bolig i Ulvshus ved Haderslev. Under sit ophold her har Fangel været virksom indenfor den danske bevægelse. Han blev således allerede i 1851 medlem af det nationale selskab „Harmonien“ i Haderslev, var 1856 medstifter af „Sparekassen for Haderslev Byes Omegn“ og året efter af Haderslev skydeselskab af 1857, hvis første formand han var indtil 1861, da han efter eget ønske fratrådte⁴⁰. Det er derfor naturligt, at Fangels beslutning om efter nederlaget i 1864 at gå

i prøjsisk tjeneste har vakt stærkt røre i danske kredse; det har været så uforståeligt for hans samtidige, at Fangel endog er blevet betegnet som tysksindet⁴¹. Hvilket indtryk det har gjort på danske kredse i Haderslev og omegn ses af, at gårdejer Peder Skau, Bukshave, tilligemed 15 andre medlemmer i 1866 kræver Fangel ekskluderet af „Harmonien“. Forslaget kom dog ikke for ved selskabets generalforsamling, idet det af frygt for de følger, en sådan afstemning, uanset dens udfald, kunne få for selskabet, blev trukket tilbage; men Fangel, hvem forslaget var kommet for øre, protesterede overfor „Harmonien“s direktion i en lang skrivelse, hvori vi lærer ham at kende som en mand, der ikke agter at finde sig i, at hans ære bliver angrebet⁴².

Fangels beslutning om at blive på sin post, kan måske forklares derved, at den danske regering i 1864 skal have bedt 12 skovridere om at blive i deres embeder, fordi statskassen dårligt kunne bære pensionsbyrden ved fordrivelsen af de mange danske embedsmænd⁴³. Mon ikke også hans to ovennævnte slægtninges forbliven i deres embeder som sognepræster på Als kan have været medvirkende til, at også han har indtaget dette standpunkt? Det synes i alt fald givet, at han har været danskheden tro, hvilket også bekræftes af, at han efter sin pensionering bosatte sig i Danmark, hvor også hans børn med undtagelse af en datter, der blev gift i Tyskland, søgte deres virke.

Fangel var 1864–70 „Oberförster“ for Haderslev distrikt, 1870–77 i Hütten i Sydslesvig, 1877–83 i Pudagla i Pommern og 1883–92 i Friedrichsthal ligeledes i Pommern. Efter sin afsked tog Fangel, der efterhånden var blevet jagtjunker, forstråd og „Forstmeister“, og som var ridder af den prøjsiske Røde Ørns orden, 3die klasse med sløjfe, som nævnt bopæl i Danmark på sin ejendom Maxhavegård ved Næstved⁴⁴.

~ Haderslev, Vor Frue, 3. august 1852 med ERICA AMALIE HAMMERICH, * Kiel 15. august 1828, † Pudagla 13. juli 1880, datter af auditor ved lauenborgske jægerkorps, senere borgmester i Haderslev, etatsråd EMIL HAMMERICH (1801–1877) og LOUISE CHARLOTTE AMALIE TVERMOES († 1890). – 5 børn, 5. slægtled III, nr. 79–83.

69. GOMME EMIL FRANZ MEREDIN FANGEL, * Ærøskøbing 25. juli 1824, † Nykøbing F. 16. november 1878. Student Metropolitan-skolen 1842, cand. med. 1849, konst. underlæge og overlæge i hæren 1848–50, praktiserende læge i Skanderborg maj 1851,

distriktslæge i Hanherrederne med bolig i Elmelund ved Fjerritslev 1864, i Nykøbing F. 1875 samt læge ved hospitalet der⁴⁵. Fangel har i 1849 udgivet digtsamlingen: Skizzer fra krigslivet.

~ 1° Odense, St. Hans, 17. september 1851 med MARIE SOPHIE NIELSEN, * Odense, St. Hans, 28. maj 1822, † Skanderborg 21. maj 1854, datter af købmand i Odense NIELS CHRISTIAN NIELSEN og ANDRINE HOLM. – 2 børn, 5. slægtled IV a, nr. 84–85.

~ 2° Skanderborg 31. maj 1856 med HELENE MARGRETHE BUEMANN, * Skanderborg 6. maj 1827, † Rungsted 4. februar 1915⁴⁶, datter af kæmner og forligelseskommissær i Skanderborg JENS PETER BUEMANN (1792–1868) og ELISABETH MARGRETHE CRAMER. – 3 børn, 5. slægtled IV b, nr. 86–88.

70. CLARA ELISABETH LUISE FANGEL, * Ærøskøbing 1. marts 1827, † 21. maj 1870⁴⁷. Ugift.

Femte slægtled.

I.

SOGNEPRÆST HOLGER CHRISTIAN CLAUSEN FANGELS OG
OLAVE MARIE PETERSENS BØRN. (SE NR. 50).

71. HANS CHRISTIAN PETER FANGEL, * Nordborg 31. juli 1843, † Hjørring 1. august 1911. Proprietær, ejer af gården Kobbersholt i Mygdal sogn. Fangel nærede en brændende kærlighed til sin fødeø Als og talte ved enhver lejlighed sine sønderjydske landsmænds sag.

~ Notmark 24. april 1873 med CHRISTIANE GESCHE MEYHOFF, * Sønderborg 27. juni 1847, † Hjørring 24. januar 1927, datter af kobbersmed i Sønderborg WILHELM DETLEV MEYHOFF (1816–1895) og MARIA DORTHEA MAHNING (1816–1850). – 9 børn.

72. PETER GOMME FANGEL, * Nordborg 17. marts 1845, † New York 23. juni 1892. Købmand på St. Thomas i dansk vestindien.

~ København, St. Johannes sogn, 27. august 1874 (husbryllup) med HELEN EUGENIE MOE, * St. Thomas 6. september 1851, † København 24. november 1931⁴⁸, datter af guvernementssekretær på St. Thomas CHRISTOPHER MOE og CHRISTOPHINE STRANDGAARD. – 6 børn.

73. IDA SOPHIE MARIE MARGRETHE FANGEL, * Nordborg 8. december 1847, † Notmark 29. april 1849.

74. HOLGER JØRGEN FANGEL, * Notmark 2. marts 1850, † Fåborg

27. august 1895. Student Odense 1871, cand. theol. 22. juni 1878, hjælpepræst i Viborg søndre sogn 3. januar 1879, sognepræst i Sønderholm-Frejlev 5. januar 1882 og i Fåborg-Diernisse 13. november 1889. Fangel var meget godgørende og bekostede i 1894 Fåborg kirkes gasbelysningsanlæg. Han nærrede en varm interesse for sønderjydernes sag og søgte i 1889 embedet i Fåborg blandt andet for at komme sit barndomshjem på Als så nært som muligt⁴⁹.

~ Hørup 13. maj 1880 med MAGDALENE CHARLOTTE JESSEN, * Majbølgård, Hørup sogn, 13. maj 1852, † København 23. januar 1940⁵⁰, datter af forpagter, senere gårdejer HANS HINRICH JESSEN (1820–1903) og CHARA SOPHIE STEPHANIE SCHWENSEN (1821–1892). – Ingen børn.

II.

KØBMAND PEDER GOMME FANGELS OG CATHARINA

CHRISTINA THOMSENS BØRN. (SE NR. 51).

75. SOPHIE ELISABETH FANGEL, * Nordborg 2. juni 1837, † Ballum 20. april 1872.

~ Nordborg 23. oktober 1861 med toldassistent i Korsør og Haderslev, senere toldkontrollør i Ballum og Flensborg KARL RUDOLPH ANTON CLAUDIUS⁵¹, * Sønderborg 4. marts 1836, † Sønderhav 17. august 1916, søn af diakon i Sønderborg, senere sognepræst i Burkal JOHANNES GOTTHILF PETER CLAUDIUS (1798–1848) og ANNE MARIA JEBSEN (1796–1880) (han ~ 2° med WILHELMINE PAULSEN, * Broager 19. marts 1827, † Flensborg 28. oktober 1895, datter af enke CHARLOTTE AMALIE LORENZEN, FØDT BROSGAARD, og slagtersvend FRIEDRICH WILHELM PAULSEN).

76. NICOLAY CHRISTIAN FANGEL, * Nordborg 31. januar 1839, † København 25. november 1903⁵². Købmand i Nordborg. Fangel hørte efter 1864 til de ledende danske i Nordborg, han var kirkeældste, medlem af byrådet, af bestyrelsen for Nordborg sparekasse og formand for Nordborg nationale forening „Concordia“⁵³. Han tog senere ophold i København.

~ Nordborg 18. september 1862 med EMMA VICTORIA ANDERSEN, * Nordborg 22. maj 1839, † København 15. juli 1910⁵⁴, datter af landbesidder FRANZ ANDERSEN og BODELMINE CHRISTINE ÆGIDIUS. – 3 børn.

77. Dødfødt dreng, Nordborg 23. april 1841.

78. CHRISTIAN PETER FANGEL, * Nordborg 10. maj 1842, † Horsens 1. oktober 1885. Landejendomskommissionær i Randers, senere købmand i Horsens.
 ~ med ANE ELISABETH RASMUSSEN, * Eier, Ovsted sogn, 28. januar 1843, † Randers 3. oktober 1914, datter af gårdmand RASMUS KNUDSEN og ANE MARIE ANDERSDATTER. – 5 børn.

III.

SKOVRIDER CARL GEORG HOLGER JULIUS FANGELS OG ERICA
 AMALIE HAMMERICHS BØRN. (SE NR. 68).

79. HILDA AMALIE LOUISE FANGEL, * Ulvshus, Bjerning sogn, 25. juni 1853.
 ~ med driftsbestyrer på Haraldskær papirfabrik HANS FREDERIK BUHL, * København 13. juni 1848, † Vejle 30. august 1904, begr. Frederiksberg assistenskirkegård 3. september, søn af inspektør ved vestre betalingsskole i København PEDER BUHL (1814–69) og CATHRINE BOLETTE HAMMERICH († 1882).
80. NANCY EMILIE FANGEL, * Ulvshus, Bjerning sogn, 27. december 1854. Ugift.
81. CAMILLA LOUISE FANGEL, * Ulvshus, Bjerning sogn, 18. august 1856. Gift i Tyskland.
82. AXEL HOLGER EMIL FANGEL, * Ulvshus, Bjerning sogn 8. februar 1858, † København 23. april 1882⁵⁵. Premierløjtnant i artilleriet. Ugift.
83. CARL LOUIS VIGGO FANGEL, * Ulvshus 29. april 1861, † Randers, St. Mortens sogn, 4. juni 1886. Handelsfuldmægtig. Ugift.

IV a.

DISTRIKTSLÆGE GOMME EMIL FRANZ MEREDIN FANGELS OG
 MARIE SOPHIE NIELSENS BØRN. (SE NR. 69).

84. ALMA MARIE FANGEL, * Skanderborg 20. november 1852, † på Usedow september 1879⁵⁶. Ugift.
85. HOLGER JULIUS FANGEL, * Skanderborg 31. januar 1854, † sst. 10. oktober 1857.

IV b.

DISTRIKTSLÆGE GOMME EMIL FRANZ MEREDIN FANGELS OG
HELENE MARGRETHE BUEMANNS BØRN. (SE NR. 69).

86. CLARA MARIE FANGEL, * Skanderborg 28. februar 1858.
87. DAGMAR FANGEL, * Skanderborg 21. maj 1859.
88. HOLGER JULIUS FANGEL, * Skanderborg 9. november 1861,
† Valparaiso 5. september 1889⁵⁷.

KILDER OG HENVISNINGER

Kilder: S. V. Wiberg: Almindelig dansk præstehistorie. Kbh. 1870-79. - V. Richter. 100 års dødsfald 1791-1890. Odense 1870-73. - S. Birket Smith: Kjøbenhavns universitets matrikel 1611-1869, I-III. Kbh. 1890-1912. - Otto Fr. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten fra reformationen indtil 1864. Kbh. 1932. - Olav Christensen: Henrik og Gunnar Fangel Christensens anetavle. Haderslev 1947.

Henvisninger: ¹ Nordborg præstearkiv. - ² Bror HANS CASPAR BRANDT † 1740, sognepræst i Nordborg. - ³ Fødselsdatoen, der ikke anføres i kirkebogen, er for denne og nr. 6-10 oplyst efter en lektor emer. i Århus PETER GOMME FANGEL (søn af nr. 71) tilhørende af sognepræst på Avernakø CHRISTIAN KNUDSEN i 1896 udarbejdet stamtavle for familien Fangel fra Nordborg. - ⁴ Denne fødselsdato har Tikjøb dødsregister og Erslews forfatterleksikon, medens Christian Knudsens under note 3 nævnte stamtavle og Wiberg har 13. januar. - ⁵ Als sønder herreds provsteprotokol 1689-1795. Skifte efter madam Dorthea Petersen, degneenke fra Tandslet. - ⁶ Såvel Arends som Wiberg har galt 1757. - ⁷ S. Birket Smith III, side 433: „Janus Fangel, Neoburgensis“. - ⁸ Sønnens optegnelser. Døbt 14/1. - ⁹ Svenstrup kirkebog, tilføjelse ved dåbsindførselen. - ¹⁰ Havnbjerg kirkebog ved dødsindførselen 25/6 1862. - ¹¹ S. H. Finne Grønn: Slægten Platou i Norge og Danmark, Chria. 1912, s. 29. - ¹² Sognepræst Christian Knudsens under note 3 nævnte stamtavle. - ¹³ Fr. Brammer: Amtsforvalter Frederik Christian Brammer og hans agnatiske efterslægt. Kbh. 1945, side 52. - ¹⁴ Ifølge velvillig oplysning fra landsarkivet for Sjælland ikke fundet død i København eller på Frederiksberg. - ¹⁵ Ikke fundet død i Højer. - ¹⁶ Frederik Barfod: Danmarks Gejstlighed I, 1848, spalte 277. - ¹⁷ S. H. Finne Grønn anf. arb. side 45. - ¹⁸ Kristian Carøe: Den danske Lægestand III, s. 48. - ¹⁹ Månedsskrift for litteratur XIII, s. 506-34 og Bibliotek for læger XXIII, s. 60-194. - ²⁰ Kristian Carøe: Den danske Lægestand III, s. 48. - ²¹ Th. H. Erslew: Almindeligt forfatterleksikon I, s. 416, og supplement I, s. 451. - ²² O. Møller: Slægtetog over Afkommet af Carsten Rehders og Marie Neumann på Vildmosegård, Aalborg 1890, s. 11. - ²³ Næsgårdsbogen 1914. ²⁴ Gamborg præsteembedes liber daticus. - ²⁵ Sst. - ²⁶ Sofus Elvius: Bryllupper og Dødsfald i Danmark 1897. Ph. T. 4. rk. 1. bd. - ²⁷ Max Grosenhennig: Provst Jørgen Carstensens Slægt. Kbh. 1912, s. 58. - ²⁸ Sst. - ²⁹ Oplysning fra Aalborg katedralskole. - ³⁰ Oplysning fra Aalborg stiftamt. - ³¹ Bertha Hahn: Minder fra Sønderborg og Als 1850-1870. Kbh. 1913, s. 110 f. - ³² Oplysning fra massøse IDA FANGEL, Skagen, født 1877, datter af nr. 71. - ³³ Søn af kgl. toldkontrollør i Nordborg PETER PETERSEN og REGITZA SOPHIA ELISABETH FANGEL = nr. 6. - ³⁴ Fortegnelse over disciplene i den lærde skole i Haderslev efter dens omdannelse til dansk skole, i Haderslev rådstuearkiv. - ³⁵ Kristian Carøe: Den danske

Lægestand IV, s. 24. – ³⁶ Vilh. H. Finsen: Slægtbog med Portrætter for Familien Finsen. Kbh. 1935, s. 19 f. – ³⁷ E. Dam og A. Schæffer: De danske Apotekers Historie I, Kbh. 1923, s. 553 ff. – ³⁸ Richter. – ³⁹ Sofus Elvius: Dødsfald i Danmark 1896. Ph. T. 3. rk., 6. bd. – ⁴⁰ Haderslev skydeselskabs forhandlingsprotokol i Haderslev byhistoriske arkiv. – ⁴¹ Haderslev-Samfundets Aarsskrift 1939, s. 39 f. – ⁴² Harmonien. Træk af Danskhedens Historie i Haderslev gennem 150 Aar. Haderslev 1949, s. 136–40. – ⁴³ Dagmar Larsen: Kulturbilleder og Typer fra Nibes Glansperiode i Fra Himmerland og Kjær herred 1926, s. 399. Rigsarkivet har ikke kunnet bekræfte oplysningen, „der i øvrigt ikke – i hvert fald ikke i den i artiklen nævnte form – forekommer os [rigsarkivet] meget sandsynlig.“ – ⁴⁴ S. de Roepstorff: Meddelelser om danske Forstkandidater i Tidsskrift for skovvæsen, række B, 8. bd., Kbh. 1896, s. 335. – ⁴⁵ Kristian Carøe: Den danske Lægestand IV, s. 24. – ⁴⁶ H. Hjorth-Nielsen: Dødsfald i Danmark 1915 i Ph. T. 7. rk., 1. bd., tillæg. – ⁴⁷ Richter. – ⁴⁸ Oplysning fra pågældendes datter INGER H. FANGEL, København. – ⁴⁹ Fåborg Folketidende 27/8 1895. – ⁵⁰ Jydske Tidende 26/1 1940. – ⁵¹ J. Smith: Slægten Claudius i Ph. T. 11. rk., 4. bd., side 203 f. – ⁵² Jul. Bidstrup: Dødsfald i Danmark 1903, Ph. T. 5. rk., 1. bd., tillæg. – ⁵³ Oplysning fra afdøde sparekassedirektør NIS NISSEN, Nordborg. – ⁵⁴ Poul Brede Grandjean: Dødsfald i Danmark 1910, Ph. T. 6. rk., 2. bd., tillæg. – ⁵⁵ Cort S. Th. Adeler: Mærkeligere danske Dødsfald 1882. Ph. T. 1. rk., 4. bd., tillæg. – ⁵⁶ Richter. – ⁵⁷ Sofus Elvius: Dødsfald i Danmark 1889, Ph. T. 2. rk., 5. bd.

RÅDMAND LAURITZ HANSENS BO 1628

AV

HANS H. FUSSING

Byfogedernes regnskaber fra tiden før 1660, der findes i Rigsarkivet, – registratur 110 B – indeholder en del stof av personalhistorisk interesse, selv om deres hovedværdi ligger på de økonomiske, juridiske og kulturhistoriske områder.¹ Det ældste er fra Hobro 1593, men de fleste begynder først et stykke ind i 1600-tallet og rækkerne er ofte meget hullede, ligesom indholdet er yderst forskelligt. I nogle byer findes lister over forskellige toldavgifter, stادهpenge og visse jordebogsavgifter, hvorudav man kan finde en del oplysninger om købmænd og skippere og enkelte lejere av jorder, men i alle findes to avgifter: sagefald og førlov.² *Sagefaldsregistrene* indeholder ikke blot navnene på de straffede, men ofte en kort beskrivelse av deres forseelse og navne på dem, voldshandlinger er gået ud over, og i lejer-målssagerne findes tit begge de implicerede parter nævnt, selv om det kun er lykkedes at få fat i den ene, som regel pigen, men dertil kommer undertiden navnet på den person, hos hvem den pågældende har tjent eller boet, og i de byer, hvor andre kilder som tingbøger og skifteprotokoller mangler, kan man ad denne vej undertiden finde mennesker, som ellers er vanskelige at få fingre i. Sammen med sagefaldet findes undertiden „hjemfaldet gods“, det vil sige ejendele, der har tilhørt personer, hvis arvinger ikke har kunnet findes eller som ikke har haft arvinger, og hvis gods derfor tilfaldt kronen. Som bilag ligger ikke helt sjældent en registrering av disse ejendele, og selv om det næsten altid drejer sig om små og fattige boer, er de av kulturhistorisk interesse, da det ellers kan være vanskeligt at få at vide, hvordan småfolk levede og boede. Da disse mennesker som nævnt ikke havde børn, i hvert fald ikke børn, man kunne finde, har de derimod ringe interesse for den, der er ude for at finde aner. Som et eksempel på, at der også kan findes noget av almindelig interesse om personer i disse hjemfaldne boer, kan nævnes, at den dygtige Roskilde-

billedskærer BRIX MCGELLS dødsår hidtil har været ubekendt, men i Roskilde byfogedregnskab for 1630-31 findes under 22. juli 1630 hans bos provenu som indbetalt, fordi han ingen arvinger efterlod sig. Også under sagefaldet kan man møde ellers brave borgere, der så sandelig ikke hørte til byens forbryderiske bærm. Således måtte i København 1640/41 ikke mindre end tre borgere betale bøder, fordi de havde overtrådt luxusforordningerne og havde ladet avdøde slægtninges kister beslå med et Jesusnavn av metal, og ikke helt sjældent møder man bøder for indbydelse av flere faddere end forordningerne tillod. Stamfaderen til den bekendte familie Edinger, vinhandler NICOLAUS EDINGER bødede 10. april 1630 hele 110 sldr., fordi han på sin „bryllups- og højtidsdag“ lod skænke sig i en kande „nogen ringe vin til fersk fisk“, hvad der vel har været naturligt for en vinhandler.³ En såre almindelig og såre menneskelig forseelse i alle samfundslag var lejermål med hustruen før brylluppet, og derfor bødedes også av ikke få brave borgere. Næsten alle lejermålssager drejer sig ellers om piger av meget jævne kår, som det er vanskeligt at identificere, og som derfor kun ganske undtagelsesvis kan være av personalhistorisk interesse, selv om det undertiden oplyses, hos hvem de har boet. Med hensyn til barnefædre er disse som oftest meget usikre. Især i København er det et rent usandsynligt antal, der enten som soldater eller sømænd har været fraværende, er gået i fremmed krigstjeneste eller sejlet helt til Ostindien, eller det hedder om de udlagte mænd, at de „skal være“ rejst til Norge eller Jylland eller blot ud „på landet“. En anden betydelig gruppe udgøres av folk, der er i tjeneste hos en eller anden adelsmand, og da folk av overklassen, bortset fra de nedennævnte tilfælde, aldrig ses at være udlagt som barnefædre⁴, kan det vel tænkes, at der her undertiden er tale om, at adelsmanden eller den velstillede borger har betalt en anden for at påtage sig faderskabet eller pigen for at udlægge en apokryf person. Endelig må nævnes, at en ikke ubetydelig mængde av de udlagte efter pigens oplysning beklagelsesvis var avgået ved døden hvorfor det jo var ret farefrit at give dem skylden. De eneste mig bekendte tilfælde, hvor adelsmænd er blevet udlagt stammer alle fra København og det drejer sig om følgende: Kirsten Pedersdatter betalte 27. januar 1642 bøde for lejermål begået med velb. IVER KRABBE, en cancellijunker med hvem hun havde fået tvillinger; han synes iøvrigt at have været en noget vidtløftig person, der havde en liaison med en gift kone i Roskilde. Ellen Mikkelsdatter, der var nøgen og elendig og ikke kunne betale sine bøder, sad fængslet 24. til 29.

april 1656, vistnok med sine to børn, av hvilke det sidste var avlet med „en ung herremand på Soer MAUGNUS KRABBE“.⁶ Mette Mortensdatter bødede 28. juni 1659 for sit lejemål med hofjunkeren HANS VIND.⁷

Der kan dog også i lejemålsbøderegistret dukke andre mere fremtrædende personer op. En større købmand fra Helsingør, NIELS PEDERSEN AALMAND, blev 1626 grebet in flagranti hos et løsagtigt fruentimmer Sidse Thruppis, der allerede to gange var blevet forvist fra byen og nu blev det igen 8. februar 1626. Sagen gav forøvrigt anledning til en flereårig proces for rettertinget⁸. Selve „den frantzøske ambassadeur“, formentlig den bekendte GASPAR DE LA THUILLERIE, var skyld i at Marie Hansdatter 5. maj 1647 måtte bøde, og 6. november 1658 bødede Marie Sørensdatter for lejemål med „capitein VON DER RUSTGRAUFF, som skal være en af de hollandske gesandter“. Et godt bevis for at det ikke blot var jævne borgere, der omgikkes byens løse fugle, har man iøvrigt i 1656, da Ingeborg Jørgensdatter 16. februar blev udstupet til kagen „for hendes meget slemme horeris levned, som hun selv bekendte, både med adel og andre at have begået“.

Førlovsregistrene er i denne henseende anderledes værdifulde. Førlov var en avgift, som betaltes av den, der flyttede sin person eller sine ejendele, især arv, fra en by til en anden eller til landet, og i de mange tilfælde, hvor der er tale om arv, vil man kunne finde en eller flere arvinger, men i andre og flere står der blot, at førlov er betalt av n. n.s arvinger, uden at disses navne forekommer. Som et eksempel på, hvad man kan finde, kan nævnes, at førlovsregistret fra København indeholder oplysninger om det omtrentlige tidspunkt for den bekendte billedsnider EILER ABELSEN SCHRØDERS død – kort før 6. juli 1625 – og navnet på hans enke – JOHANNE MIKKELSDATTER – og begge dele mangler i Dansk biografisk Leksikon. Lignende oplysninger kan forøvrigt fås fra førlovsregistre i lensregnskaberne, men bondenavnenes ensartethed gør det vanskeligt at identificere de pågældende.

Københavns byfogedregnskaber er naturligt nok meget righoldige, men de begynder først 1624, og der er huller i rækken. Som bilag 1628–29 ligger et bo, der ikke hører til de hjemfaldnes gruppe, og som giver et righoldigt billede av rådmænd i København LAURITZ HANSEN og hans virksomhed, og da det indeholder nogle oplysninger av kunsthistorisk art, skal der her gøres rede for det i hovedtræk. Lauritz Hansen, der var født i Kerteminde 1574, døde som enkemand

31. august 1628, idet hans kone MARIE JENSDATTER SCHYTTE var død to år tidligere – 29. maj 1626. De havde ingen børn, men hans to brødre POVL og JENS HANSEN lod som arvinger optage en registrering, der begyndte 27. september og fortsattes ind i det følgende år. Boet var meget rigt. I hans gård, (Vester kvarter matr. nr. 17–18) Grønnegården, der med sin have lå på hjørnet av Vestergade og Gammeltorv fandtes i al fald ti værelser, men heri kun een jærnkakkelovn, og den store sal var så fornem, at den var lejet ud til CAI VON AHLEFELDT til Mehlbek og hans hustru MARGARETHE RANTZAU, og salen var da også rigt udstyret med egeskab og egesengested, tre borde og sex bænke, to læderbetrukne stole, en kiste, et skrin med to skuffer og to messinglysekroner, hvorav den mindste havde 16 arme. På væggene hang kgl. majestæts contrafej, fire „stykker“, d. v. s. malerier, et stort „kunststykke“, et oliefarvestykke, otte kobber og ni akvareller. Også flere av de andre rum var udstyret med en del møbler og forholdsvis mange malerier, bl. a. ikke mindre end tre kontrafejer av kongen og eet av dronningen og 14 andre malerier og syv „vandfarvestykker“. I et kammer hang et portræt av kongen og et av TYGE BRAHE, vistnok dog ikke astronomen, men hans neveu Tyge Brahe til Matstrup, med hvem Lauritz Hansen havde forretningsforbindelse, og her hang også portrætter av gårdens ejer og hans hustru. I samme rum fandtes et krucifix og et „trætavle billedsniderværk udi figur efter Christi opstandelse“ og et hjortehovede med takker.

Lauritz Hansen må have været en loyal mand, for foruden de ovennævnte kongebilleder, havde han en guldkæde med Christian IV.s portræt vedhængende, åbenbart en medaillon, og yderligere kongens contrafej i „crone guld“. Guldsagerne, hvorimellem var flere ringe med rubiner og diamanter, vurderedes til 364 $\frac{1}{2}$ dl. in specie og desuden fandtes der 734 $\frac{1}{2}$ lod sølv, hvorav en del genstande var forgyldt. Kobber-, messing- og tintøj fandtes i mængde, bl. a. 32 tallerkner, 18 fade, en vinpotte, to urtepotter og to sengepotter, alle av tin. Også garderoben var kostbar, om ikke talrig, således havde den avdøde haft atlaskes trøje og buxer, og dækketøjsskabet var også godt forsynet med duge, håndklæder og lagner, og der var godt med sengetøj. Da Lauritz Hansen havde været byfoged, var det naturligt at han havde en lovbog, uvist hvilken, men den var ikke betalt og bar trykt på bindet SØREN INGEMANNNS navn, så den har formentlig tidligere tilhørt den i 1621 avdøde tolder av dette navn i København.

Foruden sin gård havde han ni lejeboder udenfor Vesterport, men hans største aktiv var en lang række udestående fordringer. Der

kan ikke være tvivl om, at han havde drevet bankiervirksomhed, både til bønder og præster, mest småbeløb, og til borgere. En mand i Helsingør skyltde ham 960 dl., een i Holland 750 og een tredje – uvist hvor – ikke mindre end 1600 dlr., men denne havde været pantet, så dette aktiv var vist usikkert. Til fire adelspersoner havde han lånt betydelige summer: SIVERT BECK til Førslev havde lånt 600 dl. og skyltde desuden 252 dl. i renter, KNUD GABRIELSEN AKELEYE til Krenkerup skyltde 1000 dl. i kapital og 300 i renter, mens fru ANNE BRAHE, s. Sten Maltesens til Løberøds, havde været mere påpasselig med at betale renter og skyltde foruden det oprindelige lån på 1000 dl. kun 30 dl. i rente. Fru INGER URNE, s. Wulf Breides til Vorgård havde optaget fire lån på tilsammen 200 dl., herav det ene mod pant i et guldarmbånd. Alle disses lån var ydet mod „håndskrifter“, altså gældsbreve, men desuden havde han i følge sin regnskabsbog en del fordringer for varer. Kun få gange nævnes de leverede varer, men det kan dog ses, at han har handlet med korn, kalk og hollandske mursten. Hans kunder var ganske overvejende borgere og enkelte bønder, men der findes dog een adelsdame og en præstee enke. Aktiverne, inclusive den tvivlsomme fordring, udgjorde 21977 dl.

Gælden bestod næsten udelukkende av en mængde små poster, dels til håndværkere, der havde arbejdet for ham, og købmænd, der havde leveret varer, men langt de fleste av disse småposter er blot opført med kreditors navn, selv om der naturligt nok også findes regninger fra læge og apoteker. Man kan iøvrigt se, at han har ydet nogen godgørenhed, således har han betalt husleje for en kone og som gave sendt end anden en fjerding smør, men på baggrund herav ser det mærkeligt ud, at hans medhjælper SAMSON MIKKELSEN krævede løn for $4\frac{1}{2}$ år, i alt 180 dl. cur., idet han hævdede, at han ikke havde fået penge eller klæder i al den tid. Kongen havde 900 dl. til gode, uvist hvorfor, måske dog fra et uopgjort regnskab for hans virksomhed som byfoged, men det største krav var hans hustrus arvingers på 3000 dl. Da det kun var kort tid siden, hun var død, var det ikke urimeligt, at hendes bo endnu stod uavgjort.

En del av kreditorernes fordringer henvistes til lov og ret, da byfogeden ikke anså dem for sikre. Den anerkendte gæld opgjordes til 14273 dl., den tvivlsomme til 3058 dl., således at der fremkom et overskud på 4646 dl., en virkelig betydelig sum.

Der er imidlertid grund til at komme ind på et par av kreditorernes krav. GIERT STENHUGGER⁹ mente, at der av hans betaling for Lauritz Hansens og hans hustrus epitafium i Vor Frue kirke, som

han havde udført, restede 13 dl. „og en billig foræring“, men denne sidste blev ikke anerkendt. Contrafejerer REMMERT PETERSEN¹⁰ krævede 89 dl. for „s. Lauritz Hansens epitafium i Vor Frue kirke så og for tvende kontrafejer“. Da epitafiet er gået tabt, kan det ikke ses, om han har malet contrafejerne *til* epitafiet, eller om det er dem, der fandtes i boet, og om han har malet et andet billede til kirken eller muligvis både billede og portrætter til epitafiet. Dette fandtes på en av de søndre piller i midtskibet og findes nævnt i Reesens: *Inscriptiones Hafnienses*, men her findes intet om den kunstneriske udformning, kun den lantinske indskrift.

Forfatteren til epitafiets indskrift dukker imidlertid også op. En vis JENS JENSEN, som ikke har kunnet identificeres, men som må have kunnet noget latin, fordrer nemlig for nogle vers, han har komponeret og på egen bekostning ladet prente både før og efter Lauritz Hansens død, ham til ære, og for sin ellers hafte umage med epitafiet, en belønning med hvis størrelse han „efter godt folks sigelse sig vil lade benøje“. Det overlodes altså til boets bestyrelse at fastsætte hans digterhonorar, men posten blev placeret mellem de fordringer, der henvistes til lov og ret, så det er vel tvivlsomt, om poeten har fået noget for sine anstrængelser.

Da det av de mange billeder og billedsniderarbejdet og av epitafiet synes at fremgå, at Lauritz Hansen har interesseret sig for kunst, kan det ikke undre, at blandt kreditorerne var „Karll vonn Mandlenn“, der næppe kan være nogen anden end maleren KARL VAN MANDER.

Det er *muligt*, at Gert Stenhuggers oeuvre kan forøges en smule, også ved hjælp av et byfogedregnskab. I 1629–30 fik København et nyt rettersted på det nye torv, og hertil leverede mester Giert Stenhugger for 166¹/₂ rdl. 16 sk. hugne sten. De har ikke været kunstnerisk udformet, men på retterstedet opsattes, iøvrigt med stort arbejde, „det hugne billede“, hvad der formentlig må betyde kagmanden. Nu kan det have været et gammelt arbejde, og på retterstedet arbejdede også en anden stenhugger, Marcus, men muligheden for at mester Giert har udført Københavns kagmand er til stede.

NOTER

¹ Det juridiske og delvis det kulturhistoriske stof i Københavns byfogedregnskaber er udnyttet av V. A. Secher. *Hist. Meddel. om København*. Bd. I og III. –

² I en række av Københavns byfogedregnskaber ligger fortegnelser over vognægter

udført for kronen av byens vognmænd, og fra nogle år er de originale vognsedler, udstedt av kongen eller en højere embedsmand, bevaret. De fleste vognsedler er udstedt til embedsmænd eller kancellibude og enspændere, andre er som gunstbevisninger udstedt til adelsmænd, nyudnævnte præster etc., og en lang række er til folk i hoffets tjeneste og ved hjælp av disse sidste kan man blandt andet finde en række musikere, håndværkere og kunstnere. Stoffet er meget omfattende, da det hvert år drejer sig om hundreder av mennesker, men det er ret indholdsrigt, da både vognsedlens udsteder, modtageren og hans bestemmelsessted samt datoen for udstedelsen meddeles. Lignende lister findes bl. a. fra Køge. - ³ Ph. T. 1930 og 1931. - ⁴ I kirkebøgerne indtil 1666 findes kun eet tilfælde, hvor en adelsmand er udlagt som barnefader, og han var da død. - Festskrift til Knud Fabricius. 1945. s. 162. - ⁵ Iver Krabbe - av Damsgaard - til Toftum. D. A. A. 1928. s. 42. - ⁶ Mogens Krabbe - av Østergaard - til Vejbyvad. D. A. A. 1928. s. 23. - ⁷ Hans Vind til Harrestedgaard. D. A. A. 1941. s. 78. - ⁸ Herredagsdombog nr. 32 f. 12 b. 18/12 1627 og nr. 33 f. 416, 420 og 425. 29/6 1930. - ⁹ Han synes ikke at kunne identificeres med den Gert Stenhugger, der nævnes i Weilbachs kunstnerlexikon (2. udg.), da denne kun kendes fra Næstved og Stubbekøbing og i det hele er ret usikker. - ¹⁰ Ifølge Weilbach hed han Remmert Piettersz - død 1649 - og der kendes et betydeligt antal billeder av denne iøvrigt ret jævne kunstner, men de her omtalte portrætter findes ikke i fortegnelsen over hans arbejder.

ROSIINGIANA

AF

ROBERT NEIIENDAM

Der stod Blæst om et Dregebarns Fødsel den 20. Februar 1756 oppe paa Roswold Trangen ved Leksviken i Norge. En Husmand kom til Stedets Præst og fortalte, at en Kvinde, som i nogen Tid havde boet i hans Hus, samme Dags Morgen havde født en Søn, som hun snarest ønskede døbt. Husmanden vidste intet om hendes Hjemsted eller hvem Barnets Fader var, ja, han kendte end ikke hendes Navn. Pastor Bernhoft gav straks Klokkeren Ordre til at begive sig til Husmandens Hjem for i Overværelse af Menighedens Medhjælpere at udspørge hende. Det skete omgaaende. Hun opgav at hedde ANE NIELSDATTER MUNCH, men hun havde hverken Attest eller Skudsmaal. Hun boede ellers hos sin Moder og var ugift. Barnefaderen var, sagde hun, Kapellan MICHEL TØRGERSEN (TØRRISSEN) ROSING hos Sognepræsten i Rødøens Præstegæld i Nordland. Hun selv var fra Domkirkens Sogn, hvis residerende Kapellan, M. F. BANG, var hendes Præst. Naar hun blev rask, vilde hun tage tilbage til Moderens Hjem i „Anders Povelens Hus ved Hospitalet i Trondheim“.

Da Barnet blev døbt i Leksviks Kirke, gentog hun „lydelig“, at Faderen var Kapellan Rosing til Rødøen. Saa fik hun Attest for Absolution og Altergang. Og saa løb Rygtet om Præsten. Men da han erfarede Beskyldningen, protesterede han og forlangte Pigen indkaldt for en Sakristiret i Domkirken. Den nedsattes 30. August 1757 og bestod af Stiftprovst JACOB THODE, Kapellan BANG samt Købmændene OTTO BEYER og LORENTZ L. BIE. Efter en alvorlig Formaning blev hun spurgt, om det var sandt, hvad hun havde sagt i Leksviks Kirke, at Pastor Michel Rosing var Barnets Fader. Nu svarede hun Nej. Hvem var det da? Skomagervend TORSTEN MORTENSEN, som arbejdede paa egen Haand og nu var rejst til Kjøbenhavn. Hvorfor havde hun da udlagt Hr. Rosing? – Af Hævnerrighed, fordi hun havde ventet, at han vilde gifte sig med hende. Forøvrigt tilstod hun, at

hendes Slægt og Søstre havde foreholdt hende, at hun ikke talte sandt, naar hun opgav Præsten. Saavidt Kirkebøgerne fra Leksvik og Domsognet i Trondheim.¹

Var Scenen i Domkirken en Skinret for at redde Præstens Kjole og Krave? Var han Fader til Barnet? Det lader sig ikke afgøre med arkivalisk Sikkerhed, men de indre Kriterier peger mod ham. Senere vedblev Moderen at angive Præsten, og da Sønnen var blevet en navnkundig Kunstner, bragte han hendes Udsagn videre, hvorved det fastsloges i teaterhistoriske Bøger og Leksika. At der nogensinde kom et Forhold i Stand mellem Fader og Søn, er ikke sandsynligt. Pastor Rosing giftede sig og avancerede til Sognepræst for Hammerfest, hvor han døde 1779, 52 Aar gammel. Michael Rosing var da en for sin Skønhed og Sangstemme beundret kgl. Skuespiller i Kjøbenhavn. Hans Karrière var enestaaende, navnlig da han talte Norsk. Trods den store Afstand mellem Hammerfest og den danske Hovedstad har Pastor Rosing næppe kunnet undgaa at erfare noget om Michael Rosings ualmindelige Livsbane og Gerning ved det Komediehus, som ogsaa eksisterede, da han selv studerede ved Universitetet.

Sin Moder omtalte Rosing altid med Kærlighed og Veneration. Da han var fem Aar, giftede hun sig med Brugshaver JOHAN MØLMAN, som var Participliant i Røraas Kobberværk. Han optog Drengen i sit Hjem og støttede ham, da han blev Discipel i Trondheims Latinskole. Mange Forfattere har derfor ment, at Rosing var født enten i Trondheim eller paa Røraas; selv hans intime Ven, K. L. RAHBEK, vidste ikke bedre, og hans Elev, ADAM OEHLENSCHLÄGER, skrev:

„Fra den sørgelige Grube,
som udvender sorten Strube,
Røraas, af Dit Kobberfjeld,
mellem stærke Kildevæld –
ilte Barnet for at skue
Trondheims gamle Kirkebue.
Tidlig fængsled Skønheds Baand
Rosings unge Kunstneraand.“²

Moderen døde 1772, da han var 16 Aar, men Konrektor NIELS TRESCHOW, den senere Statsraad, tog sig af ham i hans sidste Skoleaar, og Stiffaderen saa ham 1775 blive Student; han døde først 1783, da Rosing forlængst var gift og hjemfaren i Kjøbenhavn.

¹ Jeg takker Hr. Ingv. Grande, Trondheim, og Statsarkivet smst. for Afskrifterne.

² Trykt første Gang i „Dagen“, 1818, Nr. 247.

Skuespilkunstens flygtige Natur er Skyld i, at Michael Rosings Navn ikke nævnes, naar det gøres op, hvilke Personligheder Danmark skylder Norge. Vi er fælles om ham som om Holberg, Wessel og de norskfødte Helte, der bar Sejren hjem i vore Krige. Tiden er gaaet hen over hans Navn som Vedbenden over en Gravsten, men fjernes Løvet, vil man se, at han er et af de dybe, stille Forbundsmærker mellem Norsk og Dansk – vel værd at mindes i den skandinaviske Samfølelses Tid. Men det er ikke Hensigten her at give en Skildring af hans Udvikling som Menneske og Kunstner; en saadan findes bl. a. St. i Bogen „Omkring Teatret“ (Kbhvn. 1919), til hvilken de her meddelte Oplysninger er et Supplement. Frederik Schyberg har i Indledningen til sin Udgave af Rosings Dagbog under Udenlandsfærden i 1788 „Den store Teaterrejse“ (Kbhvn. 1943) benyttet nogle Familiemeddelelser, som er givet af Andr. Dolleris i Skriftet om Sorødigteren MICHAEL ROSING (Kbhvn. 1923), Skuespillerens Sønneson, men Schyberg angiver forøvrigt ikke sin Kilde. Derimod anvender han Oplysningerne psykologisk. Den uhyggelige Scene i Trondheims Domkirke er for Schyberg „Hemmeligheden i Rosings Liv“, hans „Pæl i Kødet“, der betingede hans stærke Sædelighedskrav, hans Had til løse Forbindelser, og han lader ham i sit borgerlige Familieliv danne en Modvægt hertil. Man kunde ogsaa sige, at Omstændighederne ved hans Fødsel og Daab blev en Kilde til hans Kunst og bidrog til det Tungsind, der var i hans Væsen, og som genfandtes hos hans Børnebørn, de to Fætre, som fik hans Fornavn, Digteren MICHAEL ROSING og kgl. Skuespiller MICHAEL WIEHE. Et tredie Barnebarn, Fabrikant MICHAEL DREWSEN, Silkeborgs Grundlægger, var derimod af en anden Støbning, en udpræget praktisk Natur. Han slægtede sit fædrene Ophav paa.

Det fremgaar af nogle Familiepapirer, som er kommet i Teatermuseets Besiddelse, at den talentfulde Skuespillerinde, som blev Rosings trofaste Hustru gennem 40 Aar, var *halvnorsk*. Hendes Fader, Murer HERMAN OLSEN (død 1777, 60 Aar gammel) stammede fra Gudbrandsdalen, men da han var kommet til Skade under Udøvelsen af sin Profession, blev han Vægter i Kjøbenhavn. Forholdene i Hjemmet var meget trange, og Datteren JOHANNE CATHRINE maatte som lille Pige ud at tjene hos en Detailhandlerske i en Kælder i Lille Kongensgade, hvor hun gjorde groft Arbejde, fejede Gade, huggede Rendestenen op om Vinteren og lignende. Kælderkonen var en skikkelig Madam, og da hun en Dag saa, at den Lille rystede af Kulde, sagde hun, at hun havde læst i „Adresseavisen“, at nogle unge, pæne

Piger med et anstændigt Væsen kunde blive antaget ved Balletten. „Du skulde prøve, for Du har smaa Hænder og Fødder og er godt skabt.“ Da Forsøget lykkedes, forærede Kælderkonen hende et Spejl, som Johanne Cathrine benyttede paa Teatret i henved 55 Aar. Snart gled hun som Aspirant over i Skuespillet, hvor der var Brug for hendes Sangstemme, men Hofteatrets Direktør, Grev ENEVOLD BRANDT, mente dog, at hun var altfor blond, og sin Debut fik hun først i 1773 efter hans og Grev Struensees Fald. Jomfruelig Renhed interesserede ikke de to Libertinere. Hun blev Werther-Tidens følsomme Skuespillerinde, om hvem THORVALDSEN paa sine gamle Dage sagde til en af hendes Døtre: „Deres Mor har kostet mig mange Tremarker! Det var Parterrebilletternes Pris dengang. Men jeg fik ogsaa Lov til at tegne og modellere hende.“ Begge Arbejder eksisterer endnu. Det ene, et Relief, besidder den næsten statuariske Værdighed, hvormed hun imponerede som Niels Ebbesens Hustru i Sanders Skuespil, et Idealbillede af Nationalheltens retskafne Frue. Den Rolle blev et Paradigma for hendes Kunst. Lunets underfundige Spil var ikke hendes Omraade. Med Hjertets Dannelse dækkede hun over sin mangelfulde intellektuelle Udvikling; hun lærte aldrig at stave det Sprog, som lød ømt og smukt fra hendes Læber. Den Renhed og Moderlighed, der var i hendes Væsen, betingede hendes Fremgang, ogsaa fordi disse Egenskaber dannede en Modsætning til andre Skuespillerinders Præg af løsagtig Livsførelse. Over Johanne Cathrines Personlighed var der noget bestandigt, det evigt kvindelige, som Søren Kierkegaard siden priste hos hendes bedste Elev, ANNA NIELSEN. K. L. Rahbek beundrede hende med „Drivhusvarme“; hun var hans „Kunstnerinde-, Menneske-, Hustru- og Moder-Ideal“.¹ men han var en besværlig Husven, der ligesom levede paa Kunstnerparrets Originalitet og plagede dem med sin Lyst til at spille Komædie, hvortil Guderne havde nægtet den lærde Mand Evnen. Hans højstemte Ros fremkaldte Antikritik, f. Eks. da den strenge Kritiker ROSENSTAND-GOISKE skrev, at Madame Rosing slet ikke kunde udtrykke „Kærligheds Lidenskab“.² Denne Dom er ofte blevet citeret og misforstaaet. Hendes Lidenskab var ikke af den Art, der „fejer Scenegulvet“, men en dyb menneskelig Følsomhed, en naturbestemt Situationsfølelse, hvorved hun kunde leve i sine Roller og hjælpe sin Mand, naar han ikke kunde faa Bugt med en Replik. Hun kunde som ingen anden slaa Tonen an for ham.

¹ Mindeblomster paa Michael Rosings Grav, (1819), 26.

² P. Rosenstand-Goiske: Kritiske Efterretninger, (1939), 81.

Deres Ægteskab blev lykkeligt trods store Sorger. Hun fødte ham sytten Børn; to døde straks, andre gik bort, da de var smaa, men tolv var paa een Gang i Live, og otte overlevede Faderen. Teatrets jomfrueligste Skuespillerinde var med andre Ord konstant frugt-sommelig i en lang Aarrække. Men da Publikum i den lille Residensstad holdt af hende, vænnede man sig til hendes Tilstand. Da et af Børnebørnene engang spurgte hende, hvordan hun kunde optræde, naar hun bestandig skulde have et Barn, svarede hun: „Aah, det besørgede jeg helst om Sommeren, min Pige.“ Michael Rosing holdt Børnene borte fra Teatret; dog fik Brødrene Wiehes Moder, ANTOINETTE LOUISE, Lov til at spille Barneroller, og hendes ældre Søster, EMILIE, blev kgl. Skuespillerinde. Hun havde arvet Faderens Aand og Nerve i Sproget, der var præget af hans norske Pronunciation, men hendes maskuline Ydre passede ikke til hendes kvindelige Følemaade; Rahbek taler om hendes „Smeddestemme“,¹ men, vidner Rosings Elev, PETER FOERSOM, hun formaaede dog at „kaste Gratiernes Slør over sit Mandsvæsen“.² Hun kendte næppe de Grænser, Naturen havde sat for hendes Liv, og ved at gøre Forsøg paa at sprænge dem, sprængte hun sig selv. Julen 1811 var drøj for Forældrene at komme igennem; Michael Rosings Gigtsygdom havde gjort ham til Invalid, og den begavede Datter døde af „Slag“, en diskret Kirkebogsbetegnelse, som rummer mange Muligheder. Hun blev kun 28 Aar.

Den ældste af Sønnerne, MICHAEL JULIUS ROSING, f. 11. Juni 1786, efterlod nogle Optegnelser om sin Ungdom, skrevet omkring 1850. De skal meddeles her, fordi de kaster Strejflys over det Rosingske Hjem og dets Omgivelser. Han havde taget Forældrenes borgerlige Karaktertræk i Arv uden Tilsætning af kunstneriske Elementer. 1817–51 var han Stemplingsforvalter ved Kjøbenhavns Toldbod, først med Titlen Kammersekretær, senere Kammerraad. 1848 blev han Ridder af Dbg., og den 20. Decbr. 1854 døde han paa Ny Bakkehus paa Frederiksberg. Han var da Enkemand efter MARIE ANNE KLINGBERG, som døde 1835, 47 Aar gl. Hans eneste Arving, Datteren MARIANNE VILHELMINE (1824–96) var gift med Forlagsboghandler OTTO SCHWARTZ (1822–1902). Deres Søn var Borgmester og Byfoged i Skagen OTTO GEORG SCHWARTZ (1852–1915), Fader til Forfatteren, Redaktør WALTER SCHWARTZ (f. 1889).

¹ Oehlenschlägers Breve III, (1945), 223.

² Læsning for Yndere af Skuespilkunst, (1811–12).

I Optegnelserne nævner Kammerraad Rosing den norske Præst som sin Farfar, men om Moderens Familie „har der altid hvilet et Slør“. Grunden hertil omtaler han ikke, men den var uden Tvivl Fattigdommen i Barndomstiden og Ægteparrets Kvaler med Svogeren CHRISTIAN PEDERSEN LANGE, der endte i Møens Tugthus. Han var gift med Johanne Cathrines Søster og havde en kort Tid været Sanger ved Teatret. Til stor Gêne for Rosings lavede han Skandale, hvor han kunde, uforbederlig Drukkenbolt og Slagsbroder, som han var. H. Weitemeyer har i sine „Kulturskildringer fra København“ (1916, pag. 125 ff.) fortalt om hans pinlige Forhold. Rosings maatte, trods den store Børneflokk, i flere Aar optage en Søn af ham i Huset.

„Som to Aars Barn“, fortæller Kammerraad Rosing, „var jeg nær død af en langvarig Kighoste,¹ men Etatsraad AASKOV,² der var mine Forældres Læge, fik mig sendt til Frederiksborg Stutteri og udvirkede, at jeg visse Gange daglig erholdt Hoppemælk at drikke, og efter nogle Maaneders Forløb var jeg endelig helbredet. Men mine aandelige Evner udvikledes kun langsomt; jeg var ikke meget for at læse, derimod tegnede og skrev jeg gerne. Mine første Skrivelser saa den berømte Digter THOMAS THAARUP,³ Forfatteren til „Høstgildet“ m. m., hvem det morede at give sig af med Børn, da han selv ingen havde med sin lillebitte, snaksomme ikke smukke Kone. Han boede dengang i en simpel lille Gaard i Gothersgaden ligefor Kongens Have. Jeg erindrer, at jeg hver Formiddag kom til ham, og naar han ikke gnavede med sin Kone, men var i godt Humør, tegnede han mig Heste, som jeg skulde tegne efter hjemme.“

Sammen med sine ældre Søstre havde Rosing Privat-Informator i Hjemmet, men i 1796 kom han i Efterslægtsskolen, hvor han syntes, at Undervisningen var meget overfladisk. Lærerne passede ikke Timerne; én læste gerne Aviser i Stedet for at interessere sig for Eleverne, og Skolen gik meget tilbage i Inspektør BULLS Periode; ingen kunde lide ham. En Undtagelse dannede dog JENS WILKEN HORNE-MANN,⁴ hvis Foredrag blev holdt med Iver og Lyst. „De Dyr og Fugle,

¹ Forældrenes Angst for at miste Drengen fremgaar af „Den store Teaterrejse“, pag. 174 ff.

² URBAN BRUN AASKOV, Admiralitetsfysikus, (1742–1806).

³ Forf., Teaterdirektør TH. THAARUP (1749–1821) var g. m. SOPHIE MAGDALENE LUND (1750–1819). Til Oplysning om T.s Stilling tjener, at Teaterdir. i 1819 skrev til Frederik VI: „Den Skjald, som D.M. selv allermaadigst har udmærket som Fædrelandets første ved at pryde hans Harpe med det første Dannebrogskors, der blev nogen dansk Digter til Del . . .“ (Kgl. Res. R. A.).

⁴ I. W. HORNE-MANN (1770–1841), den bekendte Botaniker, som H. C. Andersen hentyder til i „Den lille Idas Blomster“.

han skulde læse over, havde han Eksemplarer af fra Skolens Museum, og hver 14. Dag tog han os med derop og forklarede os, hvad vi havde læst. Det var noget nyt. " Men især mindedes Rosing Professor DICHTMAN,¹ hvis historiske Forelæsninger kunde være højst interessante, hvis han var i taaleligt Humør, men kun sjældent benyttede han hele Timen. „Som oftest gik han mørk og taus op og ned indtil det sidste Kvarter af Timen; saa henkastede han enkelte Spørgsmaal til os, gav Karakterer efter Luner og iflæng og forlod os gnaven, vistnok fordi han var misfornøjet med sin egen uforsvarlige Færd. Manden var højst uheldig i sine huslige Forhold og trykket af Næringssorger. Var det derfor at undres over, at hans dybe Melankoli tilsidst forledte ham til selv at ende sit forfejlede Liv?

I Februar 1794 brændte Christiansborg. Vi kunde se dette mangeløse, rædsomme Syn fra vore Vinduer, da Kronprinsensgade endnu ikke var bebygget.² Jeg har aldrig set en mere storslaaet Ildebrand, ikke engang i 1807 under Bombardementet. I Juni 1795 brændte Kjøbenhavn, men vi var da alle paa Fredensborg. Jeg var tilfældigvis den første derude, der saa denne Brand og meldte den til Fader og gamle Skovrider Rosen.³ De vilde ikke tro, det var Ildebrand, jeg havde set, men paastod, man brændte Lyng et Sted, indtil jeg fik dem overtalt til at gaa op paa Asminderød Bakke, hvor de da snart overbeviste sig om Sandheden. Da Ilden viste sig stærkere om Aftenen silde, tog Fader samme Nat til Byen, og vi saa ham ikke i fem Dage – først da var Ilden slukket. Fader havde flyttet for sine Venner, og da vor Bolig var frelst, havde han overladt en brandlidt Familie, Procurator Severin,⁴ nogle af vore Værelser. Vi var glade ved at se Fader igen, og han havde meget at fortælle os, blandt andet, at Nørrefælled saa ud som en stor Lejr, da Fattige og Brandlidte i Tusindtal boede der i Telte, som Kronprinsen havde givet dem fra Arsenalet. Han fortalte ogsaa, at Ilden begyndte paa Gammelholm, og at Vinden bar Gløder op i Nikolaj Taarn og tændte dette, hvorefter snart hele Kvarteret var i Lue fra Holmens Kanal til Østergade. Derefter gik Vinden østlig og førte Ilden til Fægestrædet og Højbrostrædet, Gl. Strand, Læderstrædet, Vimmelskaftets søndre Side og lige ned til Vesterport. Paa ny Torv brændte Raadhuset og alt til Vartou Kirke, Halmtorvet og ned til Frederiksberggades søndre Side.

¹ CARL FREDERIK DICHTMAN (1763–1806), Sprogfilosof, Oehlenschlägers Historielærer, g. m. MARIE OTTILIE CONRADI (1768–1834).

² Rosings boede da i Pilestræde Nr. 11.

³ DAVID ROOSEN (1741–1805), kgl. Skovrider.

⁴ ADAM GOTTLÖB SEVERIN, d. 1803.

I Novbr. 1797 døde mine tre yngste Søstre PAULINE, LYNA og LUDOVICA i Løbet af otte Dage af de sorte Børnekopper. Aaret efter, i Novbr. 1798, blev min ældste, højtelskede Søster JOHANNE OPHELIA gift med JOHAN CHRISTIAN DREWSEN paa Strandmøllen. Jeg undlader vidtløftigt at udbrede mig om dette ulykkeligste af alle Ægteskaber; men hvor Manden er Fritænker og ryggesløs i *højeste, dyriske Grad*, der maa en brav Kone omsider dø i Vanvid.¹

Min Fader var en meget entusiastisk Patriot. Da han d. 26. Marts 1801 om Aftenen kom hjem fra Klubben „Harmonien“, sagde han til mig: „Michael, Du møder i Morgen tidlig Kl. 5 i Dronningens Ridehus i Frederiksgade og melder Dig hos Kammerjunker Holstein² for at gøre Tjeneste ved et oprettet Jægerkorps.“ Jeg faldt i den største Forundring og troede, at det var Faders Spøg – skønt han spøjte sjældent med os Drengene. Men det var fuldt Alvor. Jeg sagde: „Jeg er jo kun en Dreng, gaar det an?“ Fader svarede: „Du kan jo skyde Bekkasiner, saa kan Du vel sagtens træffe en Engelskmand.“ Og saa blev jeg Livjæger, skønt endnu kun en ukonfirmeret Skoledreng paa 15 Aar! Korpset bestod af dannede og nettede unge og ældre Mænd, og man havde vel lovet Fader, der havde mange Venner i Korpset, at tage sig af Drengen. Eksercits og Riffelskydning lærte jeg let og med Lyst. Jeg erindrer, at Greve PREBEN SCHACK³ og jeg var Korpsets yderste Rode paa venstre Fløj. Han var en meget smuk og yderst galant Mand, som man kunde lære fin Levemaade af, og han var den første Adelsmand, der ydede mig en i min beskedne Stilling velgørende Protektion.

Den 2. April 1801 Kl. 1 Eftermiddag marscherede Korpset til Amager. Da vi kom igennem Portavelinen, saa vi allerede Blokskibene „Prøvesten“ og „Wagriem“ saa gennemskudte langskibs, at man kunde se ind paa Dækkene. Siderne var bortskudte, men begge Skibene skøde dog endnu til det allersidste. Det var Heltene LASSEN og RIISBRIGH,⁴ der kommanderede paa disse Blokskibe.

¹ Fabrikant J. C. DREWSEN (1777–1851) gaar i „Strandmøllen“ (Mem. og Breve, XXV, 1916), udenom en Skildring af sit Ægteskabs Forlis: „Den kaste den første Sten, som selv er ren“, skriver han. Hustruen (1778–1824), som JOHS. EWALD gav Navnet Ofelia, døde som sindssyg. Hun blev begravet paa Asminderød Kirkegaard.

² FREDERIK V. HOLSTEIN (1771–1853), Chef for Kongens Livjægerkorps, senere Teaterchef og Kammerherre.

³ Grev PREBEN SCHACK, d. 1814 som Deputeret.

⁴ Søofficererne LORENTZ LASSEN (1756–1837) og FREDERIK RIISBRIGH (1754–1835), begge berømmede for deres heltemodige Færd under Slaget.

En Del af Korpset kom straks med til Strickers¹ Batteri, og derfra kunde vi rigtig se Slaget, der først ophørte Kl. 5 Eftermiddag, efterat Admiral Nelson havde forlangt Vaabenstilstand. Om Aftenen og Natten patrouillerede jeg mellem Strickers Batteri og Kastrup. Det var en skærende Østenvind, men den lange Vej og raske Gang holdt os varme, skønt vi ingen Kapper havde. Værre var det, da vi kom tilbage til Strickers Batteri, da de Telte, vi kunde krybe ind i, var meget tynde og endnu uden Halm. Vi frøs alle dygtigt og var glade, da vi igen skulde patrouillere. Næste Gang, vi skulde paa Strandvagt, havde vi for Kulde ingen Nød, thi Amagerpigerne laante os deres Skindpelse, der rigtignok tog sig komiske ud, men varmede os ypperligt.

Da jeg kom fra Vagt, var vi i Mellemtiden blevet indkvarteret i Sundbyvester hos en Bonde, hvis Navn jeg ikke husker. Man havde vist mig, som den yngste Jæger, den Omhu at indkvartere mig sammen med et af Korpsets herligste Medlemmer, en Kammerjunker hos Kronprinsesse Marie Sophie Frederikke ved Navn STEMANN.² Han var ca. 30 Aar og viste mig en Omhu, jeg aldrig vil glemme, ikke alene for mit Helbred, men ogsaa for nyttig Beskæftigelse med god Læsning og Skriveøvelser i Fransk, som han kunde meget godt. Jeg følte selv, at jeg ikke passede blandt de ældre, de rige og adelige. Penge havde jeg saa faa af som vel muligt; jeg opholdt mig derfor udenfor Tjenesten i mit Kvarter, medens de andre Jægere sværmede gemytligt baade Eftermiddag og langt ud paa Aftenen i Stjerne Kroen. Stemann roste mig derfor og fik Lyst til at arbejde med mig; han var heller ikke blandt dem, der fandt Militærlivet tiltrækkende. Desværre varede vort Samliv ikke længe; saa maatte vi atter til Byen.

Efter Hjemkomsten kom jeg igen i „Efterslægten“, og saa skulde jeg konfirmeres hos Provst Bloch³ ved Holmens Kirke. Kammerjunker Holstein bad Fader om at lade mig „staa“ i min Livjægeruniform, men jeg vilde hellere have en sort Klædning, da jeg jo slet ikke var militær. Men under en Spadseretur paa Volden sagde min Fader, at han det Aar havde saa mange pekuniære Sorger, at han behøvede denne Besparelse. Saa fik Holstein sin Vilje.

I Midten af Maj rejste Moder og Børn til Fredensborg. Fader kom først derud efter Terminen, hvilket var noget usædvanligt. In-

¹ E. H. STRICKER (1734–1814) var i 1801 Generalmajor.

² OTTO JOHAN STEMANN (1774–1805), Amtmand i Slesvig, Kammerherre.

³ JENS BLOCH (1760–1830), Holmens Provst, senere Biskop i Viborg.

formatoren hos Oberst Reckes¹ Børn læste med os den Sommer. Det var en Hr. SLETNING, en original, lunefuld Person, stundom meget godmodig, til andre Tider utaaelig sær og egensindig. Vi holdt ikke af ham, men det, han lærte os, beholdt vi.

Vinteren kom. Jeg gik ikke mere i Skole, men bad Fader om Informationer i Sprog. Jeg mærkede godt, han ikke havde Raad der-til. Endelig sagde han en Dag, at Skuespiller PETER FOERSOM² vilde læse Engelsk med mig to Gange om Ugen. Jeg begyndte i Oktober, men det gik kun daarligt med hans Undervisning. En kedsommelig Bog skulde jeg læse hos ham, og de lange moralske Prædikener kedede os begge lige meget. Ofte kom N. T. BRUUN eller Præsten ØLLGAARD³ og bad Foersom til Frokost, og saa løb han straks sin Vej, hvori jeg ikke kunde fortænke ham, thi han sultede som oftest i sit Hjem. Den øvrige Tid skulde jeg beskæftige mig selv og repeterede da det Lidet, jeg havde læst i Skolen.

Jeg skrev dengang ualmindeligt smukt. Fader forlangte nogle Prøveskrifter, og jeg gav ham det bedste, jeg kunde levere i danske, engelske og Fraktur-Forskrifter. Nogle Dage efter sagde han mig, at Etatsraad FRELSEN⁴ i General-Toldkammeret havde tilbudt ham en Volontørplads for mig i det kjøbenhavnske Toldkontor. Jeg havde mere Lyst til at komme paa kgl. Agent DUNTZFELTS⁵ Kontor, hvilket var lovet Fader. Men Frelsen og Fader holdt den kongelige Embedsbane for mere sikker, og jeg tiltraadte da min Stilling d. 4. Marts 1802. Men jeg blev der kun ét Aar, fordi jeg fik Plads hos Kammerraad TOFT⁶ i det søndenfjeldske Toldkontor med 80 Rdlr. i aarlig Gage. Min Kontorchef var en meget streng og arbejdsom Mand, der selv daglig anvendte otte fulde Timer i Kontoret og naturligvis for-drede det samme af sit Personale. Imidlertid kom jeg meget godt ud af det med ham. Jeg var virkelig flittig og opmærksom paa alt, hvad jeg kunde lære noget af, og snart blev jeg Toft til Nytte ved hans betydelige Korrespondance, førte Journalen o. s. v. Dette gefaldt ham, især da jeg tillige kunde deltage i Revisionen de Dage, der ingen

¹ DIDRIK ADOLPH v. D. RECKE (1756–1816), Oberst, Landinspektør og Bestyrer af Brændetransporten paa Esrom Sø.

² PETER FOERSOM (1777–1817), Shakespeares Oversætter, var Elev af Michael Rosing.

³ N. T. BRUUN (1778–1823), Forfatter, Oversætter og N. E. ØLLGAARD (1775–1863), Provst, senere Biskop i Viborg, var Foersoms nære Venner.

⁴ G. F. FRELSEN (1744–1810), Deputeret.

⁵ WILLIAM DUNTZFELT (1762–1809), Storkøbmand; hans Firma gik 1831 fallit.

⁶ NIELS TOFT (1754–1829), Kommitteret, Etatsraad.

Post kom. Aaret efter fik jeg 100 Rdlr. i Gage, og i 1805 rykkede jeg op til 120 Rdlr., hvilket var den højeste Løn for Skriverne. Jeg var da 19 Aar. Tofts Paaskønnelse af min Flid viste sig paa flere Maader; saaledes gav han mig oftere, end jeg ønskede, Billet til „Harmonien“s brillante Baller; men især frapperedes jeg over hans Ytringer om mig overfor Kontorpersonalet engang i min Fraværelse. Kontoret havde faaet mange Penge fra forskellige Toldsteder, hvilke skulde fordeles og afleveres med skriftlige Anmeldelser og tilbørlige Beregninger for næste Dag at tilstilles Etatsraad STOUND.¹ Det var en Onsdag, og der blev spillet i „Borups Selskab“, hvor jeg dengang endnu kun var Tilskuer. Man opførte „Ulysses v. Itachia“, og Etatsraad SCHØNHEYDER² spillede Ulysses og Grosserer L. N. HVIDT³ Kilian, medens den rare Præst Mønster⁴ – siden Amtsprovst i Sorø – var den skønne Helene. Saadan Komodie havde jeg endnu aldrig set, og naturligvis vilde jeg nødig renoncere herpaa. Jeg arbejdede da af al Kraft paa mine Beregninger, opsatte mine Breve, saa mange jeg kunde blive færdig med om Formiddagen, løb hjem og spiste i al Hast og tog straks fat igen paa Resten, saa jeg om Aftenen Kl. 6½ kunde bringe Toft alle Beregninger og Breve til Approbation. Han saa lidt forundret paa mig, da jeg ytrede, at jeg vilde gaa, hvilket jeg ellers aldrig gjorde før Kl. 8. Saa løb jeg til „Borups Selskab“ og morede mig ganske fortræffeligt, dels over Nyheden ved at se slige Mænd befatte sig med Komodiespil, dels fordi flere af dem, især Hvidt, spillede ganske mesterligt.

En anden Gang, da jeg havde revideret et Toldregnskab, sagde Toft venligt til mig: „De har jo endnu slet ikke besøgt Deres Forældre i Fredensborg; tag De ud til dem en otte Dages Tid; jeg beder hilse Deres Fader.“ Klokken var ti, det var en Lørdag, men da KNUD HANSEN, Foged i Asminderød, først vilde køre Kl. ét, havde jeg ikke Taalmodighed til at blive saalænge. Jeg gav ham mit Tøj og begav mig straks paa Vejen, ledsaget af min tro Hund Mustapha. Det var saa hedt den Dag, at alle Vogne kørte meget langsomt. Udenfor Nørreallé kørte en Bonde for en gammel Artilleriofficer, der ikke bød mig Plads, og jeg anmodede da heller ikke herom, men fulgte ham Side om Side ligetil, hvor Vejen gaar til Fredensborg. Heden

¹ FREDERIK STOUND, Kommitteret i Generaltoldkammeret, d. 1823.

² J. F. G. SCHØNHEYDER (1773–1850), Rentekammerdirektør.

³ L. N. HVIDT (1777–1856), Finansmand, Minister, Oldefar til Forf., Teaterdirektør EINAR CHRISTIANSEN.

⁴ HANS PETER MØNSTER (1773–1830).

generte mig vel noget, men min Vej førte til det kære Hjem paa Frendsborg; jeg var ung og frisk, hvor skulde jeg da agte paa Besværligheder?

Samme Aar, i 1806, blev der i Oktbr. Maaned et Avancement i Kontoret, hvorved Kopistpladsen blev ledig. Kontorchef Toft sagde mig, at jeg straks skulde søge Posten, saa vilde han anbefale mig. Jeg fik da ogsaa Pladsen d. 6. Decbr., og fra den Dag regnes min Embedstid. Jeg har ikke glemt, hvor vakker Geheimeraad OVE MALLING¹ var mod mig, da jeg leverede ham min Ansøgning. Han var paa den Tid Vicepræsident i Kollegiet; der var ingen Præsident i de Aar i Toldetaten. Skønt det var første Gang, jeg var hos ham, og slet ikke kendte til ham, gav han sig Tid til at tale længe med mig. Jeg blev navnlig forundret over et Spørgsmaal, han gjorde mig, da han nøje havde læst min Ansøgning: „De har dog vel opsat Deres Ansøgning selv?“ – „Ja, Deres Ekscellence!“ – „Jeg skønner, De skriver med Lethed.“ Han gjorde mig endnu et Spørgsmaal, der, saa uforberedt som det kom, nær havde sat mig i stor Forlegenhed. Han spurgte: „Hvad har De læst af Litteratur udenfor Toldfaget?“ Det var just ikke store Ting, men da hans venlige Godmodighed havde fjernet al utidig Ængstelse, saa betænkte jeg mig lidt og svarede: „Af Bøger, der kan blive mig nyttige i min Stilling, har jeg læst Schlegel og Fr. Thaarups „Statistikken“, og saa har jeg gennemlæst det juridiske System med Kandidat CHRISTIE,² Schlegels og Nørregaards „Naturret“ og derved gjort mig bekendt med en Del Lovbud. Af den æstetiske Litteratur har jeg læst næsten alt, hvad Rahbek har skrevet, hans „Minerva“ og „Tilskuer“, desuden Pram, Th. Thaarup, Storm, noget af Oehlschläger og allerede som Dreng Deres Ekscellences Samling af „Store og gode Handlinger“. Da jeg nævnte den sidste Bog, gjorde han et forbindtligt Buk og sagde, at hvad Kopistpladsen angik, kunde jeg være tryk; „Toft har fordret Dem, og Kollegiet anser dette for Deres bedste Anbefaling – vi ved meget vel, at vor gode gamle Toft er vanskelig at arbejde under; De maa derfor have været flittig, siden De er blevet ham nødvendig.“ Derpaa gav han mig sin Haand og bød mig et meget blidt og venligt „Levvel!“ Jeg tilskrev Mallings Interesse for mine Forældre, som han qua Skuespillere havde Agtelse for og holdt af, at han tog sig saa smukt af deres Søn.

¹ OVE MALLING (1747–1829), Geheimstatsminister.

² WILHELM FRIMAN KOREN CHRISTIE (1778–1849), den norske Politiker, var da bl. a. juridisk Manuduktør i Kbhvn.

I Julen 1806 vilde min Svoger paa Strandmøllen ret have Komers. Det blev besluttet af spille Komædie, nemlig „Kærlighed uden Strømper“ og „De pudserlige Arvinger“;¹ det sidste Stykke blev valgt for at give de mange unge Mennesker, der den Tid kom paa Strandmøllen, Lejlighed til at tage Del i Spillet. Dette Komædiespil gjorde alle megen Fornøjelse; Prøverne betød lige saa mange muntre Aftener. Endelig kom Juleaften. Et laant Teater blev kørt til Bellevue ved Strandvejen, paa hvis store Sal det opsattes. Selskabet, der var meget talrigt, samledes hos Drewsen, og Generalprøven blev holdt samme Aften til megen Moro for Gamle og Unge. Næste Morgen rejste DREWSEN, ERNST RECKE,² RAHBÆK og jeg tilligemed Haandværksfolk til Bellevue for at arrangere Teatret. Da vi havde arbejdet en Times Tid i den meget kolde Sal, frøs vi alle dygtigt, og Drewsen tog deraf Anledning til at bede gamle BAGGE³ skaffe en varm Frokost og nogle Bouteiller Madeira Vin. Men denne Frokost havde nær ganske ødelagt det Hele – i hvert Fald forstyrrede den virkelig vor Glæde, thi som sædvanlig, hvor der var Vin, blev Rahbæk saa overstadig, at vi alle tvivlede paa, om han kunde blive ædru, til han om Aftenen skulde spille Peter Falks Rolle i „De pudserlige Arvinger“, hvori han er paa Scenen, fra Stykket begynder, til det ender. Det var fortrædeligt for os Alle, men Drewsen var især fortørnet og ærgrede sig over Rahbæk. Imidlertid fik Drewsen ham i Seng, og da vi Kl. to kom tilbage til Strandmøllen, lod han ham give meget The at drikke, og efter behørlige Opkastninger fik han nogen Søvn.⁴

Kl. seks skulde det spillende Personale køre til Bellevue. Rahbæk blev indpakket, kom paa Vognen og var endnu ikke anderledes, end at han flere Gange under Kørselen havde Opkastninger. I Bellevue fik han atter The, og Rusen var forbi. Men den havde slemme Følger! Han havde nemlig glemmt hvert Ord af den lange Rolle, og under Forestillingen tog han hvert Ord fra Suffløren, der havde stor Kunst nødig for at holde ham nogenlunde til Teksten. Dette gjorde jo, at Stykkets heldige Gang blev forstyrret, skønt man morede sig herligt over flere af Rollerne, der virkelig blev spillet meget godt. I „Kær-

¹ „De pudserlige Arvinger“, Komædie i én Akt af Kotzebue, tilhørte Det kgl. Teaters Repertoire 1800–23.

² E. D. v. D. RECKE (1785–1836), Major; Oberst R.s Søn.

³ Traktøren paa Bellevue.

⁴ I sine Erindringer om Strandmøllen (Mem. og Breve XXV) omtaler Drewsen ikke de festlige Aftener derude, men han mindes dog, at Rahbæk engang paa Scenen tabte sine Bukser.

lighed uden Strømper“ *var vi Gud ske Lov fri for Rahbek*. Stykket var udstyret med brillant Musik, til flere Kuplets endog med Bravourarier, som for Eks. Mettes første Sang efter Arien fra „Aline“. ¹ *Ophelia*² spillede Mette, deklamerede godt og med meget Lune; hun havde dengang den dejligste Stemme, man kunde høre, hvorfor vort Publikum heller ikke kunde overholde Aftalen om ikke at forfordele nogen, men applauderede umaadelig stærkt. Det var Oberst Recke, der ikke kunde styre sin Glæde, og saa fulgte de andre Venner med. Min Søster *Golla*³ var Grethe; hun sang ogsaa smukt, men var i Begyndelsen som altid beskeden – frygtsom. Ernst Recke var Mads; han saa ud som en dejlig Bryggerkarl, sang fortræffeligt og sagde sine Ting komisk-naturligt. Men den allerbedste var unægteligt min Søster *Emilie*⁴ som Johan v. Ehrenpreis. For det første saa dette lille spinkle Fruentimmer i Mandsklæder ud som en personificeret Skrædder. I Scenerne med Mads var Effekten frappant komisk. Hun tog Rollen i den høje tragiske Tone, hvorved Kontrasten og Parodien blev forstærket. Derhos var hun dog saa kælen en Elsker i Scenerne med den store fede Mette, at man var færdig at le sig fordærvet. I Scenen, hvor Mads fortæller, at Johan har stjaalet hans Strømper, spillede Emilie ogsaa ganske fortræffeligt, og hendes Afskedstale, før Johan stikker sig, frembragte den hjerteligste Latter og stort Bifald. Jeg tror, at Johan v. Ehrenpreis kan henregnes til det *allerbedste*, Emilie frembragte. Mig var Gaardskarlen Jespers Rolle tildelt, formentlig fordi jeg – dengang – kunde synge.

Efter Forestillingen kørte vi meget glade, men ogsaa meget forfrosne til Strandmøllen, hvor et varmt Maaltid under den herligste Stemning endte Dagen eller rettere sagt begyndte anden Juledag, thi Festen varede til langt ud paa Natten.“

Kammerraad Rosings Optegnelser slutter med, at han i Juli 1807 advarede sin Fader mod at blive i Fredensborg „med de mange voksne Pigebørn“, da han af Søofficeren LOUIS DE CONINCK (1788–1840) havde erfaret, at vi kunde vente et engelsk Overfald. Forøvrigt

¹ „Aline, Dronning af Golkonda“, Opera af I. P. Schulz, opførtes paa Det kgl. Teater i Tiden mellem 1789 og 1818.

² OPHELIA DREWSEN, f. ROSING, Husets Frue, jfr. Noten til pag. 35.

³ GOLLA HERMANDINE ROSING (1787–1820) blev 1811 g. m. Forpagter ANDR. BODENHOFF. Hendes Datterdatter, Pianistinden GOLLA JENSEN, blev i sit Ægteskab med Musikhistorikeren, Professor ANGUL HAMMERICH Moder til Skuespillerinden BODIL HAMMERICH, kaldet ROSING, død 1941 i Hollywood.

⁴ Om Emilie Rosing jfr. pag. 32.

kunde man fra Oberst Reckes høje Lysthus derude daglig se de engelske Orlogsskibe passere Sundet. Men Michael Rosing var allerede da en af Gigtsygdом mærket Mand, som helst vilde blive i sin Rede. Det kunde imidlertid ikke lade sig gøre. Under Invasionen blev hans Hus „Frihedslund“ ødelagt, og da han ikke havde Raad til at lade det reparere, solgte han det, men Fredensborg vedblev dog at være Familiens Sommerresidens. Under Bombardementet maatte alle unge Embedsmænd gøre Tjeneste ved Brandkorpsets Beskyttelse af Kancellibygningen paa Slotsholmen. Saadan gik det til, at den unge Rosing, skønt Livjæger fra 1801, ikke kom til at deltage i Korpsets militære Aktioner.

Hans Optegnelser slutter brat, og rimeligvis er en Del af Manuskriptet gaaet tabt. Han boede sammen med Forældrene til Faderens Død i 1818, men han giver ingen Skildring af hans sidste, langvarige Periode, der var en beundringsværdig Kamp for at holde Livsmodet oppe. Sygdommen forværredes, og han maatte forlade sine Roller. Lægerne kendte kun ét Hjælpemiddel, varme Bade paa Frederiks Hospital; men rask blev han ikke mere. Saalænge han kunde, ledede han Sceneinstruktionen fra en Lænestol og lod sig bære op paa Hofteatret ved Christiansborg for at læse med Eleverne i den dramatiske Skole, som han og Rahbek var fælles om, men tilsidst maatte Undervisningen foregaa hjemme i hans Stue. Hans Anseelse var saa stor, at han var blandt de første Embedsmænd ved Teatret, som modtog Ridderkorset (1812), og pensioneret blev han aldrig, men bevarede sin Gage, 1500 Rdlr., plus Gratifikation og Indtægten ved Beneficeforestillinger. Ved en saadan (4. Novbr. 1815) viste han sig sidste Gang paa Scenen som den mystiske Auden (Odin) i „Hakon Jarl“, siddende i en Stol. Hans yngste Elev, den tiaarige AUGUST BOURNONVILLE,¹ kunde endnu som gammel Mand mindes Rosings strenge Røst, da han med udpræget trøndersk Dialekt raabte: „Dreng! Lad mine Graner staa!“ Synet af den nedbrudte Mand, der hverken kunde røre Haand eller Fod, stemte Tilskuerne, der kendte hans Liv, baade til Højtid og Bifald.

Eleverne elskede Michael Rosing. De kunde „aldrig glemme“, skrev de i 1815, „hvad de skyldte hans lysende Eksempel, hans fortræffelige Vejledning og faderlige Omsorg“. ADAM OEHLENSCHLÄGER var den, som naaede længst, og PETER FOERSOM den, der stred haardest, for gennem sine Shakespeare-Oversættelser at naa agtelsesfuld

¹ August Bournonville: Mit Theaterliv III, 2, 18 (1877).

Ihukommelse. Rosings norske Mandsmod og Vilje prægede dem begge, og Oehlenschläger vidnede, at „Hakon Jarl“ ikke vilde være blevet skrevet, hvis han ikke havde hørt Rosing fortælle Sagaerne med gammelnordisk Kraft og Hengivelse. Da han i Paris saa Talma, mindedes han Rosing. „Af ingen Skuespiller har jeg set Kærlighed til Kvinden fremstillet saa dybt, saa sandt, saa yndigt rørende, som af Rosing . . . Med sit svømmende blaa Øje fæstet paa hende, glemte han sig rent over hende; men Tilskuerne glemte aldrig ham.“¹ Og da Døden omsider den 12. Oktbr. 1818 endte hans Lidelser, formede Digteren disse monumentale Linier:

„En Prometheus i sin Dal
led han og Prometheus Kval:
Smedet fast til Klippens Stene
sad han svag, forladt og ene;
og paa Heltens øde Sti
svæved Sorgen kun forbi.“²

En Skuespillers Betydning forsvinder med ham selv, men Michael Rosing var den Undtagelse, der bekræfter Reglen. Ikke alene levede hans Paavirkning videre gennem Eleverne, men paa det mundtlige Foredrags Omraade havde ingen hos os haft større Indflydelse. Rahbek fortæller, at man „saa vel mellem Skrankens, som den gejstlige Talerstols Navnkundige vilde finde Mænd, der erkendtlig nævnede ham ikke blot som deres Mønster, men som deres personlige Lærer“.¹ Blandt dem var Sognepræsten ved Garnisons Kirke, Professor C. F. BRORSON. Sproget var blomstrende med norsk Klangfarve, men Tanken fulgte med. Hvad Teaterdirektør WARNSTEDT i det 18. Aarh. havde bebrejdet ham, nemlig at han ikke talte Dansk,² blev i det næste Aarhundrede opfattet som et klædeligt Særpræg, man søgte at efterligne. Men da havde Adskillelsen mellem Landene fundet Sted.

Johanne Cathrine overlevede sin elskede Michael i 35 Aar. Store Sorger havde mødt hende – de mange Børn, hun maatte miste, Kvalerne med Svogeren, Rosings nedbrudte Tilstand – men hun bar dem med Ro og Besindighed. Da hun i 1823 havde taget Afsked, gik hun ind til et langt Otium. Hun blev den sidstlevende af dem, der havde samvirket med de Kunstnere, som i 1748 grundlagde Komediehuset

¹ Oehlenschlägers Erindringer I (1850), 117.

² Mindeblomster 1819, 14, 36.

³ Robert Neiiendam: Breve fra danske Skuespillere I (1911), 258.

for Holbergs Øjne. Hun havde danset for Diktatoren Struensee og modtog 80 Aar senere Besøg i sin Fribolig ved Fredensborg Slot af Frederik d. VII, Grundlovens Giver. Hendes Lejlighed laa i den Længe, der har Indgang fra Ridebanen, men hvor alle Værelserne vendte ud mod Vognportene. Den blev ikke givet Ægteparret af Enkedronning Juliane Marie, som det ofte er fortalt, men langt senere i hendes Enkestand af Frederik d. VI. Dør samlede hun ved Sommer-tid, og helst paa sin Fødselsdag d. 2. Juni, hele sin Efterslægt, og aandsfrisk, som hun var, lukkede hun op for sine mange Minder helt tilbage fra JOHANNES EWALDS Dage. Han tog hende til Bords efter Opførelsen af „Balders Død“ i 1778 og gav hende et endnu eksisterende Bæger dels til Tak for hendes og Rosings Spil som Nanna og Hother og dels som Bryllupsgave, thi fire Dage efter den berømmelige Forestilling paa Hofteatret blev de viet i Sct. Nicolaj Kirke, og sjældent saa Verden et smukkere Par. De var begge to og tyve Aar, han mørk, hun tindrende lys, begge kgl. Skuespillere med norsk Blod i Aarerne. Hvilken Forvandling fra dengang hun – blot en halv Snes Aar forud – maatte døje Kulde og løbe Byærinder for Kælderkonen i Lille Kongensgade! Blandt Bryllupsgæsterne var deres Lærer, C. P. ROSE, Teatrets pære noble, hvis Portræt, en Pastel af VIGILIUS ERICHSEN, gennem Livet i Taknemmelighed prydede deres Dagligstue. Da Arkitekten Harsdorff paa Enkedronningens Bud havde indrettet en lille yndefuld Scene paa Fredensborg Slot, kom de i Berøring med Kongehuset. Den er forlængst forsvundet, men Tegningerne dertil er nu blandt Teatermuseets Perler. Skuespillerne fik Ordre til at være pynteligt klædt, men de maatte ikke besvære de kgl. Herskaber med Bønner og Beklagelser. Repertoiret bestod af Kantater og smaa yndefulde Sangspil af fransk Oprindelse, helst af Grétry, men paa varme Sommerdage henlagdes Underholdningen til Parken. De to Rokokopavilloner, som endnu findes ved Nedgangen til Kongebroen ved Esrom Sø, blev da benyttet; Michael Rosing sang i sin sorte Silke-dragt i den ene, akkompagneret af Professor DARBES, og naar Koncerten var til Ende, drak Herskabet The i den anden. Men efter Enkedronningens Død ophørte denne Watteau'ske Sommeridyl med al dens Ynde; Rosing havde da forlængst mistet sin højtbevagede Partner CAROLINE WALTER, der i 1780 flygtede til Sverige; som Grétrys Cecile lignede hun en Rosenbrud, der staar i Begreb med at sejle til Kærlighedens Ø.

Rosings vedblev hver Sommer at bo i Fredensborg, ogsaa efter at de kgl. Herskaber ikke mere benyttede Slottet. For en Arv paa

3000 Rdlr. fra sin Beundrer Baron BOLTEN d. Y.¹ købte han i 1797 det tidligere nævnte Hus, som laa paa den Grund, hvor Jernbanehotellet siden blev rejst, men han solgte det igen, da Englænderne under Invasionen 1807 havde ramponeret Boligen til Ukendelighed. Man kan derfor ikke godtage det langt senere Fotograf af Ejendommen, som er gengivet i Memoirer og Breve XV (1911). Under den anden Verdenskrig blev forøvrigt Hotellet udsat for en lignende Ødelæggelse – en ny Bekræftelse paa, at alting gentager sig under andre Former.

Efter Husets Salg boede Rosings til Leje her og der i Slotsbyen. Rejsen derud kunde være besværlig nok. De hyrede en af Tørvebøndernes Vogne og stuede den fuld af Børnesenge og andet Gods; ovenpaa Læsset tog Familien Plads saa godt, det lod sig gøre. Saa drog man af Sted, men det hændte ofte i de første Aar, at Flyttevognen i Nærheden af Slottet mødte Enkedronningens Vogn i al dens Pragt med Hejdukker paa hver Side og fire Heste foran. Saa maatte alle hoppe af Læsset for langs Grøften at tage Opstilling med Nejen og Bukken. Undertiden morede det Juliane Marie at lade Vognen standse for at maale sin Sønneson, den senere Kong CHRISTIAN d. VIII, med Rosings ældste Dreng Michael; de var født samme Aar, og Enkedronningen vilde gerne vide, hvem af dem der trivedes bedst. Det gjorde iøvrigt Prinsen, som siden en kort Tid skulde blive Regent i Rosings Fødeland.

Johanne Cathrines Livskraft var imponerende. Hun gik i sit 97 Aar, da hun døde d. 15. Jan. 1853. Mindet om hende levede paa Teatret, særlig gennem ANNA NIELSEN og Dattersønnen MICHAEL WIEHE og deres Kreds, der om Sommeren boede i Fredensborg. Noget Forhold til Fru HEIBERG havde hun derimod ikke, omgivet af Anti-Heibergianere, som hun var. Ægteparret kom engang kørende med HEIBERG som Kusk til Store Kro og vandrede mod Slottet. De vilde besøge H. C. ØRSTED, som den Sommer med sin Familie boede ved Siden af Madame Rosings Hjem, men der forlyder i Familieoptegnelserne intet om, at de saa ind til den gamle Skuespillerinde. Teatrets mest levende Nutid havde ingen Interesse for dets Fortid. Fru Heiberg nævner hende kun ganske flygtigt i sine Memoirer. Dog var hun i 1839 Medunderskriver af en Hyldestadsadresse i Anledning af 70 Aaret for Madame Rosings Antagelse ved Balletten i 1769. Deri

¹ Til Tak herfor opkaldte Rosing en af sine Sønner efter ham: JOHAN HENRICH BOLTEN ROSING (1792–1861); han blev Kontorchef under Finansministeriet og Etatsraad. Han var Fader til Sorødigteren MICHAEL ROSING (1830–1904).

stod, at man bevarede Mindet om hendes lange og hæderfulde Skuespillerliv, hvori man ønskede, „at enhver dansk Kunstner til Scenens Held vilde søge sit Mønster“. Det var Anna Nielsen, som satte denne Adresse i Værk. Senere gav hun i et Sommerbrev fra 1851 en levende Skildring af sin „Læremor“: „Jeg besøger daglig den gamle Madame Rosing, som er saa glad ved atter at se mig. Hun behandler mig, som jeg var hendes Barn. Hun er, skønt fyldt 95 Aar, fuldkommen aandsfrisk, fortæller livligt og godt, men langsomt, fordi hun har en besværlig Udtale. Naar hun beretter om gamle Tider (hvad jeg saa gerne vil høre), da er hendes Hukommelse fuldkommen, og det er morsomt at høre hende tale om Folk, med hvem hun har levet og virket, som længst er tilfaldet Historien. Jeg har læst for hende, og det morer hende usigeligt. Skønt halv blind er det, som om hun vilde se mig Ordene ud af Munden. Jeg maa rykke ganske nær hen til hende, da hun tillige er meget tunghør, men hun forstaar alt, hvad man læser for hende fuldkommen vel og ikke alene Ordene, men hun opfatter Karakteren, Aanden af det forelæste, fuldkommen klart. Jeg har blandt andet læst en Scene for hende af „Axel og Valborg“, som hun var henrykt over. Jeg drak The hos hende forleden Aften tilligemed Wiehes, og jeg maatte da hele Tiden sidde ved hendes Side, og hun var utrættelig i at byde, skønt hun ikke kan se, hvad der staar paa Bordet.“

En anden Skildring af dette Midtpunkt i Fredensborg-Kredsen, hvori ogsaa FR. HØEDT, N. V. GADE, Brødrene HELSTED og Maleren VERMEHREN færdedes, skyldes hendes Sønnedatter, MARIANNE SCHWARTZ f. ROSING. Den giver et Billede af Fødselsdagen d. 2. Juni, netop som Parkens Trær stod i deres nyskabte Pragt: „Henad Kl. 11 samledes vi gerne i Dagligstuen for at vente paa Bedstemoders Komme; saa var hun blevet pyntet, altid i en lysegraa Kjole og med broderet Kappe; Stuen var festligt smykket med Blomster, og hendes Fødselsdagsgaver var lagt paa Bordet. Saa kom hun glad smilende og kyssede os alle kærligt – vant som hun var til at elskes og elske. Var Vejret dertil, fik vi Chokoladen ved Bedstemors Bord og Bænke under de gamle Bøge lige uden for Vogngaarden, hvortil hendes Vinduer vendte ud. Der var en Laage paa Stakittet fra Gaarden ud til Skoven lige under de gamle Trær; ved Bordet dør opholdt Bedstemor sig meget gerne og tog ofte imod smaa Visitter af Egnens Folk. Der var altid en egen Tone over disse Sammenkomster, som ikke fandtes andre Steder. Da vi var Børn, kunde vi ikke gøre os Rede for, hvad det var, men senere forstod vi jo nok, at det var den store Kærlighed, Ær-

bødighed og Beundring, som hele hendes Efterslægt nærrede for hende, der fremkaldte den, tillige med den gammeldags Ligefremhed og Naturlighed i Maaden at udtrykke sine Følelser, som hørte Tiden til. Om Aftenen blev der altid sunget Sange, digtede til Dagen. OEHLenschLÄGER skrev ogsaa en Hilsen,¹ da hun fyldte 86 Aar. I en anden forekom disse Linier:

„Det ædle og aandfulde Blik, hvormed Du
vandt Hjerter i Ungdommens Dage,
med Højhed, som vidner om Sjælefred, nu
paa Livet Du kaster tilbage,
og siger med Fromhed: „Min Tanke er Gud –
snart folder jeg Vingen mod Evighed ud!““

Naar Sangen var sunget, og en af Sønnerne havde udbragt hendes Skaal, løftede hun sit Glas, nikkede rundt om med straalende mildt Ansigt og sang med sin høje Stemme:

„Tak skal I ha’
den Skaal var bra“

paa en Melodi fra hendes Ungdom.

Vi var saa mange af Slægten, at vi maatte ligge tre i Sengene, som var gjort bredere med et Strygebrædt. Men engang vaagnede jeg Kl. 4 om Morgenen og kunde ikke udholde Lejet længere. Jeg stod op, kom hastig i Tøjet og listede ud i Gangen. Der stod min Fætter Michael Wiehe, som af samme Aarsag var staaet op for at søge ud i Naturen. Først smurte vi os en Rundtenom Sigtebrød, og saa gik vi den skønneste Morgentur, jeg har oplevet, til Sørup og Grønholthejn. Jeg kan aldrig glemme den Stemning, der hvilede over Naturen, og hvor lykkelig jeg var ved at gaa med ham, der passede saa inderligt til disse fine, rene Omgivelser.“ –

Kun tre af Johanne Cathrine Rosings mange Børn overlevede hende, og blandt dem var Brødrene Wiehes Moder. Hun blev ikke begravet ved Siden af sin Mand paa Assistens Kirkegaard, men i Asminderød ved Fredensborg, hvor hendes Grav endnu er bevaret.

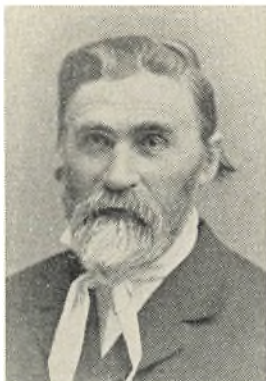
¹ Oehlenschlägers Poet. Skrifter XXIII (1861), pag. 30–32.

VEDRØRENDE PORTRÆTTER AF ÆGTEPARRET ROSING

Mest kendt af Billeder, som forestiller Michael R., er MENO HAAS' Stik (fra 1803) efter JENS JUELS Pastel (Kunstmuseet). Det findes baade med fransk og dansk Tekst og er ofte blevet kopieret af Pastelmalere. Eftertiden har dog i Reglen overset, at Billedet ikke er et Privatportræt, men forestiller Rosing som Ludvig Burchard i Chr. Prams Skuespil „Brønden“, opført 1800. Mindre kendt er Svingersønnen C. W. WIEHES Portræt af Rosing som ældre, malet efter 1812 (Teatermuseet). I Frederik Schybergs Bog „Den store Teaterrejse“ har pag. 61 indsneget sig et Portræt, der udgives for, men ikke forestiller Michael Rosing; det har hverken Lighed eller Udtryk for hans Egenskaber, men forestiller vistnok en tysk Skønaand fra Werther-Tiden.

Blandt Portræterne af Johanne Cathrine R. forekommer Ungdomsbilledet, malet af ERIK PAUELSEN, mest levende og indtagende (Teatermuseet). Samme Steds findes et midaldrende Portræt, malet af C. W. ECKERSBERG, og en Tegning fra hendes ældre Dage udført af J. L. LUND.

Paa Scenen er faa historiske Personer blevet fremstillet med større Lighed end Ægteparret Rosing. Det skete i Sven Langes Skuespil „Til Skjaldens Ihukommelse“ (1929), hvor Eyvind Johan-Svendsen og Bodil Ipsen gengav Kunstnerparret med forbløffende Træfsikkerhed i Masken. Men det var urimeligt, at Svendsen talte rent Dansk; han, hvis Far var den store norske Komponist, kunde med Lethed have gengivet Rosings norske Klangfarve i Sproget.

BLOMSTERMALEREN, PROFESSOR O. D. OTTESEN

AF

G. BÜTZOW-RØHDE

OTTO DIDERICH OTTESEN, født Broager 3/4-1816, død Frederiksberg 2/10-1892, (begravet Assistens kirkegård), søn af kådner¹ i Broager, senere parcellist i Kværs, OTTO DIDERICH OTTESEN (f. Sottrup 1779, d. Rostorn 1851) og hustru af første ægteskab BOTHILLA JÜRGENSEN (ell. JESSEN) (f. Tombøl 1786, d. Rostorn 1833).

Gift 1) 1843 med LOUISE VILHELMINE BØRRESEN (1816-1853)

2) 1857 med JOHANNE SOPHIE HENRIETTE MØLLER (1805-1864)

3) 2/5-1867 med VILHELMINE AMALIE BÜTZOW (1828-1903).

Ottesens forfædre² var gennem flere generationer, både på fædrene og mødrene side stærkt knyttet til egnen omkring Sundeved og Broager Land; ja, så stærkt, at man finder samtlige oldeforældre og adskillige af hans tipoldeforældre fast bosiddende i et par landsbyer i Sundeveds hjerte; de var alle småfolk, landbrugere, som levede og døde på samme sted, og de har næppe nogensinde været udenfor hjemstavns nærmeste omegn.

Forældrene var som nygifte bosatte i Broager, men efter nogle

¹ Kådner (tysk: Kätbner) almindelig betegnelse i de sønderjydske landsdele for ejere af mindre landejendomme; nærmest svarende til boelsmand.

² Se den vedføjede ahnetavle.

års ægteskab købte de en lille landejendom med en ko og nogle får i nabosognet Kværs.¹

Hjemmet var fattigt, og der var mange børn. Ottesen var født i faderens første ægteskab, hvor der var 3 drenge og 2 piger,² moderen døde efter 19 års ægteskab, altså omkring Ottensens konfirmationsalder; faderen giftede sig efter fem års forløb med ANNA ELSE PEDERS-DATTER³ og fik i dette ægteskab yderligere 3 børn.⁴

I de senere år, altså længe efter at Ottesen var kommet hjemmefra, levede den gamle fader i yderste armod, han var syg og elendig, var sengeliggende de sidste tre fjerdingår af sit liv og levede i flere år af offentlig understøttelse. Enken, som overlevede ham i 4 år, var drikkelig, hun blev uden forudgående sygdom fundet død i sit ensomme værelse, hvor sengen var brændt til aske, antagelig har drukenskaben været årsag til hendes pludselige død.

I dette milieu voksede den unge Ottesen op, dog tilbragte han kun de første år af sit liv i barndomshjemmet. For ikke at komme til at ligge det fattige hjem til byrde, måtte han allerede fra sit 8. år ud at tjene som hyrdedreng i et sogn „fjernt fra hjemmet“.

Få af vore kendte kunstnere har vist haft vanskeligere forhold at overvinde for at komme frem, end Ottesen.

Han havde en streng barndom og ungdom; skolegang og boglig kundskabstilegnelse var der ikke tale om, men han havde et følsomt sind og en udpræget sans for naturen og dens skønheder og kunstnerblodet flød i hans årer allerede fra fødselen.

Vogtergerningen kan jo næppe siges at være særlig anstrengende, men desmere ensformig og kedsommelig, og drengen skaffede sig på egen hånd og uden nogen som helst vejledning adspredelse ved at tegne og male, først som tidsfordriv, senere af trang; selv siger han, at han dengang „havde en uforklarlig trang til at male“.

Midlerne var små, og han skaffede sig tegne- og malematerialer ved hjælp af kul og kridt, medens farverne skaffedes ved at presse saften af brombær, hyldebær og andre planter, som fandtes på marken;

¹ Beliggende ca. 15 km øst for Broager.

² JÜRGEN OTTESEN, f. Broager 31/7-1814; OTTO DIDERICH OTTESEN, f. Broager 3/4-1816; MARIA MAGDALENE OTTESEN, f. Broager 15/5-1818; ANNA GRETGEN (MARGRETHE) OTZEN, f. Rostorn (Kværs sogn) 9/4-1820; LORENZ OTZEN, f. Rostorn (Kværs sogn) 22/12-1821.

³ ANNA ELSE PEDERSDATTER, f. Skærbæk, hjdøbt 14/9-1799, d. Rostorn (Kværs sogn) 21/11-1855.

⁴ PETER OTZEN, f. 1838; BOTHILLA MAGDALENE OTZEN, f. 1840; ELLEN DORTHEA OTZEN, f. 1843.

en pind spidsedes til som pensel, og med disse primitive redskaber gjorde han sine første famlende forsøg på at afbilde markens får og andre motiver fra naturen, alt på tilfældige papirstrimler.¹

Ved 12-års alderen blev Ottesen anbragt på en større gård, hvor han skulle gøre nytte ved al slags landarbejde, men han benyttede enhver ledig stund til at tegne, og han følte aldrig nogen tilfredshed med eller interesse for landmandslivet.

Årene gik, og efterhånden som der kom mere skik på figurerne, voksede lysten til at lære at gøre det endnu bedre, og han følte sig lidt efter lidt klar over, at han måtte og skulle forsøge sig på kunstnervejen, men der øjnedes ingen mulighed for realiseringen af hans drømme.

Nemt var det ikke at få faderen med på hans vidtflyvende planer, der var ingen basis for forståelse, pengene var små, og der var overhovedet ikke råd til at spendere noget på uddannelse; efter mange forgæves forsøg lykkedes det imidlertid at interessere en morbroder,² der var lærer og inspektør ved Sct. Petri pigeskole i København, for sine planer; denne havde set hans tegninger og hjalp ham i 1834 til hovedstaden, betalte hans fornødenheder og skaffede ham i lære hos malermester JOHN GUNDERSEN BERG,³ og samtidig fik han adgang til kunstakademiet.⁴

Efter 5 års læretid hos malermesteren aflagde han svendeprøve⁵ og 4 år senere nåede han på kunstakademiet op i gipsskolen.

Ottesen havde jo ikke uddannet sig i malerfaget for at ende sine dage som håndværker, trangen til at blive kunstner gærede stærkere og stærkere i ham, og han havde som de fleste stor lyst til at uddanne sig til figurmaler, men da han, efter den daværende værnepligtsordning, som bondefødt, stod overfor at skulle i tjenesten, var det af betydning for ham så hurtigt som muligt at blive optaget på model-

¹ Iflg. Ottenses håndskrevne levnedsskildring til kunsthistorikeren P. Weilbach. (kgl. Bibliotek, ny kgl. samling, 2308, 2-4).

² JOHANN JÜRGEN JÜRGENSEN (f. Tombøl 5/12-1791, d. Kbhvn. 27/1-1843), fra 1819 lærer og inspektør ved Sct. Petri pigeskole, gift med ANNA CATHRINE MARIE GRÖNBERG (f. Kbhvn. ca. 1791). (Se: Louis Bobé: Die deutsche St. Petri Gemeinde zu Kopenhagen, 1575-1925).

³ Kaldte sig JON GUULSEN BERG (f. ca. 1784, d. 1864), hofmaler, havde stort værksted og uddannede mange lærlinge.

⁴ På Kunstakademiets elevliste attesterer J. J. Jürgensen for Ottesen.

⁵ Ottesen blev udlært 12/5-1839 og modtog svendebrev 8/7-1839 (iflg. malerdrengenes ind- og udskrivningsprotokol 1836, fol. 89, Københavns malerlaugs arkiv).

skolen eller på anden måde at vise sig som kunstner, for derved at opnå mulighed for at blive fritaget for militærtjeneste.

På kunstakademiet malede han bl. a. et enkelt studiehoved og håbede ved hjælp af dette arbejde at skaffe sig adgang til modelskolen, men ECKERSBERG¹, for hvem billedet blev forevist, ville ikke interessere sig for det og anbefalede Ottesen at fortsætte tegneøvelserne.

Med temmelig nedslået mod fortsatte han, men hans fattige kår tillod ikke nogen lang ventetid, han havde ikke penge til at leje modeller eller et ordentligt atelier, og halvt mod sin villie gav han sig i efteråret 1840 til at male et frugtstykke, der snart efterfulgtes af flere, og man kan næsten sige, at det var hans egen naturs indre stemme, der som en lykkestjerne førte ham ind netop på dette felt, der var i så dyb harmoni med hans naturelskende sind, og hvor hans evner fik så rig lejlighed til at udfolde sig.

Blomsterbilleder hørte dengang, ligesom nu, ikke til den kunstgren, der var mest begunstiget af publikum; blomstermalerne var som oftest fyldigst repræsenteret af damerne, der i mange tilfælde arbejdede ret diletantisk, og man betragtede i almindelighed deres billeder, som noget, der kun betingelsesvis hørte med til begrebet kunst.

Flere af hans samtidige frarådede ham at fortsætte på dette felt, men han sejrede over betænkkelighederne og anvendte al sin knapt tilmålte fritid på at dygtiggøre sig; i adskillige år, selv efter at han var begyndt at udstille, måtte han stadig tage arbejde som håndværker for derigennem at skaffe det nødvendigeste til livets ophold.

I 1842 fik han sine første billeder antaget på udstillingen; han gjorde herefter nogle forgæves forsøg på at komme i audiens hos kongen,² for at vise denne sine billeder, men først året efter lykkedes det ved hjælp af akademiets daværende sekretær I. M. THIELE,³ der viste kongen et af hans billeder,⁴ at formå denne til, selv om Ottesen ikke var elev på modelskolen, at fritage ham såvel for den militære som for den borgerlige værnepligt. Kongen købte samme år et af Ottesens billeder.⁵

¹ Maleren C. W. ECKERSBERG (f. 1783, d. 1853).

² Christian VIII.

³ JUST MATHIAS THIELE (f. 1795, d. 1874), forfatter, sekretær og bibliotekar ved kunstakademiet, tit. professor, etatsråd, kendt for sin biografi af Thorvaldsen.

⁴ Frugtstykke (vindruer, æbler, valnødder m. m. på et bord).

⁵ „En sølvtallerken med vindruer og andre frugter“ (betalt med 40 rdl.). Dronning Caroline Amalie købte samme år et blomsterstykke (Roser og andre blomster i en vase på et bord) for 150 rdl., og i 1844 købte kongen „Frugt og blomsterhøst“ betalt med 300 rdl.

Allerede på dette tidspunkt var Ottesen så småt begyndt at tjene lidt, udover hvad håndværket kunne give, han fik solgt flere billeder, og han var ikke sen til at stifte bo, idet han i 1843 giftede sig med LOUISE BØRRESEN.¹

Familien voksede hurtigt, langt hurtigere end økonomien kunne følge med, og det kom i disse år til at knibe meget med at skaffe udkommet til den efterhånden ret store børneflokk.²

Nu fulgte en række rige udviklingsår; opmuntret af N. L. HØYEN³ og landskabsmaleren I. P. MØLLER⁴ uddannede Ottesen sig hovedsagelig på egen hånd, og han nåede på få år stor dygtighed i gengivelsen af blomster og frugter på nært hold, og han lærte at fremstille disse med en fremragende naturtro farvevirkning, idet han anvendte stor omhu og finhed i den maleriske behandling, særlig havde han som forbillede sin opmærksomhed henvendt på de hollandske mestres blomsterbilleder på kunstakademiet.⁵

THORVALDSEN købte et par af hans første billeder,⁶ og i 1844 købte den kgl. malerisamling (Statens museum for kunst) et af hans arbejder,⁷ og samlingens bestyrelse fulgte siden med stor interesse hans kunstneriske udvikling og erhvervede i årenes løb flere af hans arbejder,⁸ også publikum var begyndt at interessere sig for hans billeder og motiver.

¹ LOUISE VILHELMINE BØRRESEN (f. Kbhvn. 27/3-1816, d. Kbhvn. 26/7-1853), datter af skibstømmerrmd. H. M. BØRRESEN og LOUISE ELISINE BRANDT.

² OTTO EMIL OTTESEN (f. 1844, d. 1853); VALDEMAR OTTESEN (f. 1846, d. 1846); BOTHILLA MARIE OTTESEN (f. 1847, d. 1883); MARTHA ELISABETH OTTESEN (f. 1850, d. 1892), gift IMM. BÜTZOW-ROHDE. I hjemmet boede desuden Ottesens udenfor ægteskab fødte søn ANTHON CHR. OTTESEN (f. 1851, d. ca. 1930), søn af ANTHONIE CHRISTIANE LASSEN, lille Helliggejststræde 162), (iflg. Helliggejst Kirkebog, fol. 75/20. 1851.

³ NIELS LAURITS ANDERSEN HØYEN (f. 1798, d. Kbhvn. 1870), kunsthistoriker.

⁴ JENS PETER MØLLER (f. Fåborg 1783, d. Kbhvn. 1854), landskabsmaler, tit. professor, konservator ved den kgl. malerisamling.

⁵ Navnlig billeder af Jan de Heem (1606-1684). Jan van Huysum (1682-1749) og tyskeren A. Mignon (1640-1679).

⁶ „Frugter“ (1842) betalt med 20 rdl.; „Et frokostbord“ (1844) betalt med 100 rdl.; begge billeder ejes nu af Thorvaldsens museum ifl. Thorvaldsens testamentariske gave til staden København.

⁷ „Voksende roser og jordbær“ (1843) betalt med 100 rdl.

⁸ Statens museum ejer desuden følgende billeder: „Frugt og blomsterstykke“ købt 1852 (400 rdl.), depon. Sønderborg museum; „Foråret i skoven“ købt 1862 for 400 rdl., depon. Sønderborg museum; „Mosrosentræ omgivet af sommerblomster“ købt 1863 for 200 rdl., depon. Sønderborg museum; „Frugtmaleri“ købt 1851 for

Ottesen lå ikke på den lade side, han var flittig og arbejdede ihærdigt for at vedligeholde både akademiets og publikums interesse for sine arbejder; det lykkedes ham ved tre på hinanden følgende konkurrencer i 1845, 1847 og 1849¹ at vinde den Nauhausenske præmie for blomster- og frugtmalerier; senere fik han 1855–56 akademiets rejseunderstøttelse² til rejser til Holland, Frankrig og Tyskland og i 1863 Södrings legat.

I koleraåret 1853 var han på sin første udenlandsfærd, og netop medens han var borte fra hjemmet, rasede sygdommen i København, både hans hustru og den ældste søn, Otto Emil, blev smittet og begge døde i løbet af få dage.

Senere foretog Ottesen forskellige andre udenlandsrejser, formålene med disse var jo at gøre studier og hente inspiration i naturen og på fremmede museer, men der findes ikke breve eller andre kilder, hvorfra man får nærmere oplysninger om rejserne. På vejen hjem fra en af disse, stiftede han i Würzburg bekendtskab med en ældre frk. MØLLER,³ hvis søster var gift med en der i byen bosat bibliotekar MUUS,⁴ og ikke længe efter hjemkomsten til København giftede han sig med hende i 1857.

Hun skal have været et prægtigt menneske, som i de få år ægteskabet varede, levede og ofrede sig for manden og hans børn, for hvem hun var en trofast moder, men efter 6 års ægteskab måtte han atter friste den tunge skæbne at miste sin hustru, således at han igen stod ene i hjemmet med børnene.

Hans liv var kunsten, ukendt og upraktisk var han med hensyn til livets materielle sider, han ønskede kun at give sig penselen og

250 rdl., depon. Rigsdagen; „Vase med blomster“ købt 1869 for 450 rdl., depon. Grønlands styrelse; „Frugtstykke med stillids“ købt 1855 (130 rdl.), depon. Rigsdagen.

¹ 1845: „Gruppe af blomstrende planter“, solgt til baron Bille Brahe for 400 rdl.; 1847: „Frugtstykke“, solgt til kammerherre Scavenius for 470 rdl.; 1849: „Blomster ordnede i en kurv“, solgt til etatsråd Suhr for 500 rdl.

² Hver gang med 600 rdl.

³ JOHANNE SOPHIE HENRIETTE MØLLER (f. Kbhvn. 31/8-1805, d. Kbhvn. 6/6-1864), datter af bogholder på Sukkerhuset NIELS MØLLER (f. 1771, d. 1825) og hustru CHRISTINE KRAGH (d. 1838). Johanne Sophie havde bl. a. to brødre: sognepræst i Vigersted og Kværkeby CHRISTEN JENSENIUS MØLLER (f. 1811, d. 1882) og sognepræst i Stenmagle og Stenlille, HENRIK CHRISTOPHER HEGELUND MØLLER (f. 1814, d. 1880), begge deltog i krigen 1848–49, blev løjtnanter og senere kaptajner, den første blev hårdt såret i fægtningen ved Ulderup 1849.

⁴ Den bekendte konvertit. bibliotekar ved Universitetsbiblioteket i Würzburg CARL (AUGUSTIN) HØFFDING MUUS (f. Skelby, Sj., 20/3-1796, d. Kbhvn. 27/6-1885).

lærredet i vold, og han havde ingen som helst sans for hverdagslivets almindelige krav og fornødenheder, vanskeligt var det for ham at opretholde hjemmet med de tre børn uden en kone til at styre huset, og dog varede det tre år, inden han for tredje gang giftede sig.

Gennem adskillige år havde Ottesen givet privatundervisning, fortrinsvis til velstillede familiers døtre, der som fritidssyssel dyrkede malerkunsten, blandt hans elever var en datter af da forlængst afdøde vexelmægler Bützow, VILHELMINE BÜTZOW,¹ med hvem han i 1867 indgik ægteskab, og med hende oplevede han et lykkeligt og fredfyldt liv, idet hun, ligesom den forrige hustru, helt helligede sig hjemmet og mandens vel, således at han alene kunne hengive sig til udøvelsen af sin kunst.

I en gammel slægtsberetning² fortælles der om Ottenses besøg i hans tilkommende svigermoders hjem:

„I den senere tid er han (Ottesen) oftere kommet til os. Undertiden, når det ringede en sen aftenstund, kunne døren åbne sig for denne høje, tilhullede skikkelse med det interessante ansigt. Det sorte, tilbagestrøgne hår hang langt ned, munden dækkedes næsten af det store, mørke skæg, og ud under de buskede øjenbryn glimtede ofte et lyn fra de smukke øjne. Hans vej var faldet forbi, og han ville da se indenfor et øjeblik, men var han først kommet til sæde, blev det ene emne taget fat efter det andet, og klokken blev ofte mange, inden nogen tænkte på, at det var sengetid.“

og et andet sted i samme beretning fortælles om frierscenen:

„... og da hans besøg stadig blev hyppigere, havde vi nu vore egne tanker derved. Imellem jul og nytår traf han en aftenstund Mine ene hjemme med moder, og da denne netop et øjeblik fjernede sig, fik han lejlighed til at spørge hende, om hun ville være hans hustru og fik hendes ja. Hendes kærlighed var vi sikre på, at han allerede havde.“

Ottenses popularitet var i opadgående, og de økonomiske forhold havde bedret sig betydeligt, han var netop i færd med at bygge en lille villa på H. C. Ørstedsvej no. 62, og da denne i løbet af foråret var færdig, blev brylluppet holdt, og familien flyttede ind. Foruden

¹ VILHELMINE (MINE) AMALIE BÜTZOW (f. Kbhvn. 8/3-1828, d. Frederiksberg 26/1-1903), datter af vexelmægler THIS CHRISTOPHER BÜTZOW og hustru CHRISTIANE ELISABETH SCHIÖNE.

² „Det Bützowske hjem på Nytorv“ ved G. Bützow-Rohde (dupl. Hellerup 1950).

de tre endnu levende børn, boede i hjemmet to brodersønner¹ af den forrige fru Ottesen, så det var ikke nogen helt lille menage at holde i gang.

Rent kunstnerisk lå Ottensens force absolut indenfor floraen, blomster og plantemotiver samt frugtbilleder var og blev hans udprægede speciale, men dette felt mestrede han også; ikke mange har som han, når han var bedst, kunnet gengive planter og blomster, navnlig roser, med en så fuldkommen livagtighed.

Det var især rosen, Ottesen kastede sin kærlighed på, og som han atter og atter malede, han har studeret den i alle dens arter, men dog især de dybe, mørkerøde og fløjsagtige, som han gengiver med megen dygtighed. En sådan buket roser med sitrende dugdråber på de bløde blade, er som et mønsterbillede på Ottensens kunst, dugdråberne gengivet med en sådan lighed, at man stundom kunne tro, at der nylig var faldet en frisk vanddråbe på lærredet.

Et andet motiv, han ofte benyttede, var skovbunden, f. eks. billedet „Foråret i skoven“,² hvor billedets forgrund er dækket af den med blomstrende anemoner rigt dækkede skovbund, hvis blomstervrimmel fortøner sig ind i billedets dybde, også her nåede Ottesen vidt.

Ottesen var en mester i på lærredet at sammensætte en blomsterbuket, så farverne stod smukt til hinanden, han havde god sans for det dekorative, men det skortede noget på forståelsen af at sortere blomsterne, således har han lejlighedsvis på samme billede sammensat blomstrende planter, hvis blomstringstid ikke helt faldt på samme tidspunkt.

Også frugtbilleder faldt indenfor hans felt, navnlig yndede han at male fuldmodne jordbær med en slående lighed i farve og gengivelse.

Andre motiver benyttede han sjældent og ikke med større held.

Der foreligger fra hans hånd nogle få dyrebilleder og ganske enkelte portrætter,³ men de er ikke fremragende, kun nogle få landskaber og et enkelt genrebillede er kendt, men billederne mangler i

¹ NIELS PETER CARL MØLLER (f. 1842, d. 1871) senere pers. kapellan i Haarslev-Tingjellinge og Christen Vilh. VICTOR MØLLER (f. 1845, d. 1925) senere biskop i Aalborg, begge sønner af den i tidl. fodnote nævnte sognepræst i Stenlille HENRIK CHRISTOPHER HEGELUND MØLLER.

² Motivet fra Charlottenlund (ophængt på Sønderborg museum).

³ Bl. a. „billedhugger MALTHE med en gul rose i knaphullet“ malet i et af Ottensens sidste leveår, endvidere findes nogle få familieportrætter og et par selvportrætter.

nogen grad dybde, man må derfor glæde sig over, at Ottesen helt og holdent kendte sin begrænsning og holdt sig indenfor de linier, hvor hans evner kunne bringe ham i første række.

Da Ottesen begyndte som blomstermaler, var denne fraktion af kunsten ikke uden dygtige og talentfulde udøvere, men han forstod at frembringe noget nyt, idet han overraskede ved en hidtil ukendt farvebehandling.

Man træffer i blomsterverdenen mange forskellige farvevariationer, som maleren ikke har på sin palet, og når kunstneren alligevel ser sig i stand til at gengive disse i den rigtige og fuldt naturtro nuance, skyldes det et skarpt øje og en ganske særegen dygtighed, Ottesen var en af datidens største teknikere på dette specielle område.

Hans billeder falder i to grupper: den, der viser blomster og frugter, som de står i naturen, og den, der viser dem anbragt indendørs, adskilt fra moderplanten og ordnet af kunstnerens hånd, og det må så afgjort siges at være den sidste gruppe med de afskårne blomster og frugter, der har fortrinet, og som har bidraget til at fæstne hans ry; friluftsmaler i ordets egentlige forstand var Ottesen ikke, dertil havde han for lidt af landskabsmalerens egenskaber.

Ved alle de årlige udstillinger fra 1842–1886 har han givet møde, i det hele med omkring 170 større og mindre billeder, og han havde i disse år god afsætning på sine arbejder; Kunstforeningen købte, til bortlodning blandt sine medlemmer op mod en snes billeder, og adskillige malerier fandt vej direkte til private.¹

I 1874 rejste Ottesen på det Anckerske legat til Italien, som han besøgte for første og eneste gang; det var en kombineret studie- og rekreationsrejse, og han var ledsaget af hustruen og begge døtrene.²

Rejsen varede en halv snes måneder og gik over Lübeck, langs Rhinen til Basel, videre til Lyon og til Middelhavet, over Genova, Milano, Venedig, Florens til Rom og Neapel. Der blev gjort holdt i adskillige større og navnlig mindre byer, og mange skitser blev taget undervejs.

¹ Ottesens egenhændigt, men noget mangelfuldt førte arbejdsbog findes nu i familieje. Det fremgår af denne, at han har solgt en mængde billeder, næsten alle forestillende roser eller andre blomster i forskellige variationer og sammensætninger, også en del frugtbilleder. Køberne var datidens kendte og velstillede folk; priserne var meget varierende, de første år fra 5–100 rdl., senere – 1883 – købte gross. MYHLENDORFF et blomsterbillede for kr. 1.800.

² Rejsen er meget detaljeret beskrevet af datteren Martha i en endnu eksisterende rejsedagbog, som slutter efter opholdet i Rom.

Tiden gik med studier på museer, i botaniske haver og i naturen og med besøg hos forskellige danske kunstner venner,¹ som opholdt sig i de byer, hvor Ottesen kom, naturligvis navnlig i Rom. Et par gange aflagde han besøg i den skandinaviske forening, men nogen som helst rolle kom han ikke til at spille i den danske koloni, dertil var han alt for indesluttet og tilbageholdende en natur.

På hjemrejsen blev Ottesen alvorlig angrebet af gigt og måtte foretage et længere, ufrivilligt ophold i Lyon.

I de senere år flyttede Ottesen fra H. C. Ørstedsvej til Sct. Knudsvej no. 32,² hvor han købte en lille Villa, som han indrettede efter sin smag, overalt var der malerier, både egne arbejder og adskillige tilbyttede billeder af datidens kendte kunstnere.

I sit hjem var Ottesen en stille mand, fortrinsvis opholdt han sig i atelieret, hvor han dagen igennem helst ville være uforstyrret med sit arbejde, først om aftenen, når dagens arbejde var endt, ønskede han at hygge sig med familien, kun nødtvungent gik han ud. Der boede i ham en alvorlig og primitiv natur med stærk religiøs modtagelighed og et mærkeligt dybt blik på mange af livets problemer, som han med autodidaktisk ihærdighed søgte at trænge ind i.

Til villaen hørte en beskeden have, denne havde Ottensens store kærlighed, og han dyrkede her med stor interesse en mangfoldighed af blomster, naturligvis fortrinsvis roser i alle arter og farver.

I 1866 blev Ottesen optaget som medlem af kunstakademiet og i 1887 af akademirådet, i 1874, medens han var på rejse i Italien, fik han titel af professor, og i 1892, få måneder før sin død, fik han ridderkorset, en dekoration, der glædede ham, men som han til sin store bekymring aldrig fik takket for; han var allerede da en syg mand.

Ottesen døde af en hjertelidelse efter kun få dages sygeleje i villaen på Sct. Knudsvej og begravedes fra Helligåndskirken 7/10-1892.³

Udover de foran nævnte malerier har yderligere en halv snes

¹ Malerne AXEL HELSTED, OTTO HASLUND, PIETRO KROHN, GODFRED CHRISTENSEN, FR. CHR. LUND og billedhugger LOUIS HASSELRIIS; også JOHANNE LOUISE HEIBERG, som da opholdt sig i Rom sammen med sine tre plejedøtre, havde Ottesen og navnlig døtrene forbindelse med.

² Villaen blev i 1903, efter fru Ottensens død, solgt til ingeniør V. A. T. WALTER; nu er den forlængst nedrevet, og på grunden er opført et kommunalt værk.

³ Ved sin død efterlod Ottesen sig en efter datidens forhold ret betydelig formue (skifte i landsarkivet for Sjælland, Kbh. Amt extraord. boer, no. 1276). Jordfæstelsen fandt sted på Assistens kirkegård (afd. E. 279), i gravstedet var tidligere begravet Ottensens første hustru og datteren Bothilla.

billeder fundet plads på offentlige museer;¹ det samlede antal af Ottensens arbejder har det ikke været muligt at danne sig et indtryk af, men det løber i hvert fald op i mange hundreder; ved hans død fandtes i hjemmet en stor samling malerier,² en del af disse befinder sig nu i familieeje.

Udover sin malerkunst dyrkede Ottesen forskellig slags kunstpræget husflid, han dekorerede småasker, kakkellovnsskærme, porcelænslamper og lignende, han har endog i træ fremstillet rammen til et ur, og på underkanten udskåret en symbolsk fremstilling af livets morgen, middag og aften; disse forskellige småting vidner om et snilde og en fingerfærdighed, som vor tid overhovedet ikke kender.

Efter at Ottesen havde fundet sit ståsted på kunstnervejen, var hans liv i virkeligheden såre fattigt på omskiftelser, stille og fredeligt var det, rigt på arbejde og anerkendelse, „den lille enklave i kunsten“ kaldte han sig selv.

Få har med oprigtigere kærlighed fordybet sig i naturens enkelte former, få har magtet at opfatte og gengive frugters og blomsters individuelle karakter bedre; selvfølgelig findes der nu yngre kunstnere, som frigjort af forrige århundredes bundne stil, nu fremstiller naturens farveglød i kraftigere farver end Ottesen, men han var dog sin tids foregangsmand på farveteknikkens område, og han stod dengang som een, hos hvem man kunne lære, ikke blot god form, men også det, at en blomst eller frugt kan have betydning og værdi som selvstændig levende naturgenstand.

¹ Århus museum: „Blomster og jordbær“, 1869, malet på træ. Bornholms museum, Rønne: „Blomster“, udateret, malet på pap, testamentarisk gave 1942 fra brødr. Lange. Fyens Stiftsmuseum, Odense: „Gammel kone sætter blomster i vand“, købt for kr. 800. Hirschsprungs museum: „Roser og jordbær i en kurv“, 1869; „En fuglerede ved et stendige omgivet af markblomster“, 1871, købt for 150 rdl.; „Frugter og planter“, 1872, (malet på træ). Københavns Bymuseum: „Udsigt fra markerne syd for Ladegården“, ca. 1850, (reproduktion i „Frederiksberg gennem 300 år“, 1951); „Udsigt fra Gammel Bakkegård“, 1857; „Udsigt fra terrænet ved Korsgade over Peblingesøen og Sortedamssøen til Østerbrogade“, 1852. Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo: „Roser“, udat., malet på lærred. Ribe Stiftsmuseum: Kopi efter J. v. Huysums blomsterbillede i Dresden, 1885, malet på træ, købt på auktion 1893 for kr. 220. Teaterhistorisk museum, København: „J. L. Heibergs blomstersmykkede buste“, 1887, (blomsterne malet af C. Balsgaard), billedet skænket af kammerråd Wivels bo.

² På en efter enkens død afholdt auktion, 9/3-1903, bortsolgtes 37 malerier samt en del tegninger og skitser af Ottesen; der var da allerede i 1893 på auktion solgt adskillige billeder, men ingen særlig kostbare derimellem.

AHNETAVLE FOR O. D. OTTESEN OG SØSKENDE

- 1 - OTTO DIDERICH OTTESEN, f. Broager 3/4-1816, d. Frederiksberg 2/10-1892, blomstermaler, professor.

Forældre:

- 2 - OTTO DIDERICH OTTESEN, f. Sottrup, døbt 8/8-1779, død på Rostorn 11/9-1851, kådner i Broager, senere parcellist i Kværs, gift
- 3 - 1) 15/4-1814 med BOTHILLA JÜRGENSEN (eller Jessen) f. Tombøl, Felsted sogn 2/2-1786, død på Rostorn (Kværs sogn) 7/7-1833,
2) Kværs 22/4-1838 med Anne Else Pedersdatter, født Skærbæk, hjemmedøbt 14/9-1799, død Rostorn (Kværs sogn) 21/1-1855,
første ægteskab 5 børn, andet ægteskab 3 børn, se tidligere fodnote.

Bedsteforældre:

- 4 - OTTO JACOBSEN, f. ca. 1744, død Sottrup 31/3-1834, skrædder og parcellist i Sottrup, gift
- 5 - Sottrup 3/8-1775 med BOTHILLA MAGDALENE ENGHOFF, f. Sottrup, døbt 5/6-1746, død Sottrup 21/10-1830.
6 børn: Jacob, Christian, Otto Diderich, Anna Martha, Anna Margrethe, Maria Magdalene.
- 6 - JÜRGEN JESSEN (SCHIFFER), f. Tombøl 29/6-1736, d. Tombøl 12/1-1798, gift
- 1) 4/7-1760 med Mette Asmusdatter, (enke efter gårdmand Johann Johannsen), død 30/7-1780,
- 7 - 2) Felsted 6/7-1781 med MARINA JOHANNSEN, f. Tombøl, døbt 20/3-1757, d. Tombølmark 4/5-1833 (senere gift med gårdparcellist Lorenz Chr. Moes).
1. ægteskab: 4 børn: Johann, Maren, Margrethe, Mette.
2. ægteskab: 7 børn: Jes, Johann, Jürgen, Metta Margrethe, Anna Trincke, Bothilla, Marine.

Oldeforældre:

- 8 - JACOB OTTESEN, f. Nybøl, døbt 30/1-1701, d. Sottrup 27/4-1782, kådner i Sottrup, gift
- 9 - 1) Sottrup 21/2-1734 med ANNA PETERS, d. Sottrup, begr. 30/1-1757.

- 2) Christina Lucia fra Sottrup.
 3) Margaretha Peters,
 1. ægteskab 4 børn: Christen, Otto, Peter, Anna Elsabe.
 2. og 3. ægteskab barnløse.
- 10 - CHRISTIAN ASMUSSEN ENGHOFF, f. Sottrup, døbt 9/8-1716, d. Snogbæk 12/1-1799, skolemester i Snogbæk, Sottrup sogn,
 11 - gift med ANNA MARTHA BENZER, f. ca. 1725, d. Snogbæk 26/2-1800.
 7 børn: Bothilla Magdalene, Jürgen Albrecht, Philipp, Matthias, Christian Carl, Maria, Johann Friederich.
- 12 - JES JÜRGENSEN, kådner i Tombøl, gift
 13 - Felsted 5/2-1733 med MAREN JESDATTER.
 14 - JOHANN LORENZEN, f. Tombøl, døbt 12/10-1709, d. Tombøl 24/3-1788, gårdmand og kromand i Tombøl, gift
 1) med Trinicke Rudolphsen,
 15 - 2) Felsted 3/11-1747 med MARGRETHE LAURIDSDATTER, f. Tombøl 24/1-1717, d. Tombøl 22/12-1796.
 1. ægteskab 2 børn: Trinicke, Ellen.
 2. ægteskab 6 børn: Lorenz, Johann, Ann Trinicken, Marina samt 2 børn, der døde tidligt.

LITTERATUR

Søndagsposten, 30/4-1876, no. 644 med portræt, reproduktion af træsnit efter fotografi. - Weilbach: Dansk Kunstnerlexikon, 1877-78. - Sig. Müller: Nyere dansk Malerkunst, 1884, med portræt, reproduktion af træsnit af C. Poulsen. - Sig. Müller i Illustreret Tidende, 4/4-1886, med portræt. - Nationaltidende 3/10-1892, nekrolog. - Berlingske Tidende, 3/10-1892, nekrolog. - C. F. Bricka: Dansk Biografisk Lexikon, -XII, 1898. - Ch. A. Been: Danmarks Malerkunst, (billeder og biografier), Kbhvn. 1902. - Dänische Maler, Leipzig 1922, med reproduktion af maleri: Roser og jordbær. - Dansk Biografisk Leksikon, XVII, 1939. - Weilbachs Kunstnerleksikon, II, 1949.

PORTRÆT AF O. D. OTTESEN

J. Roed, maleri ca. 1855 (malet i bytte for rosenbillede). - F. Vermehren, maleri ca. 1855. - Constantin Hansen, maleri 1872 (tidl. Johan Hansens samling). - P. S. Krøyer: Kultegnning, forarbejde til maleri 1873, (tilhører fru Olga Bützow-Rohde). - P. S. Krøyer, maleri 1873, (tilhører udstillingskomiteen, Charlottenborg). - P. S. Krøyer, kultegnning 1875 (tilhører Hirschsprungs museum). - C. Poulsen, træsnit 1884. - L. Brandstrup, buste 1890 (tilhører Det nationalhistoriske museum på Frederiksborg).

MEDAILLON-PORTRÆTSTIK AF DANSKE OG NORSKE

AF

O. H. CLEMENTSEN

Portrættet er saa stærkt knyttet til Personalhistorien, og da Interessen for den lille Portrætkunst, ikke mindst for Medaillon-Portrætstikket, er steget stærkt i de senere Aar, har man ment, at det vil være til Nytte at have en samlet Fortegnelse over disse smaa, dekorative Stik, som pryder mange danske og norske Hjem.

Fortegnelsen er inddelt efter de forskellige Kobberstikkeres Arbejder, og omfatter de identificerede smaa, cirkulære Medaillon-Portrætstik af Danske og Norske og enkelte andre, der har haft Tilknytning til Danmark, idet der dog er medtaget nogle ovale Stik; endvidere omfatter Fortegnelsen Stik, som vides at være stukket, men ikke kendes. Portrætstikkene maaler ca. 6 cm i Diameter.

De udøvende Kunstnere paa dette Felt er de franske Kobberstikkere Chrétien, Quenedey og Bouchardy, samt den danske Kobberstikker Andreas Flint og enkelte andre.

Samtlige nedennævnte Portrætstik, med Undtagelse af de anførte, som ikke kendes, findes enten i Original eller i fotografisk Gengivelse i Det kgl. Biblioteks Billedsamling.

Medaillon-Portrætstik stukket af Bouchardy.

ABRAHAMSON, JOSEPH NICOLAI BENJAMIN, født 6. December 1789, død 6. Januar 1847. Kammerherre, Oberst (med Auxiliairtropperne i Frankrig 1816-18).

BEEKEN, JOHAN CHRISTIAN, født 10. Juli 1783, død 1. Juli 1855, iflg. Familien Glahns Slægtetog v. Poul Bredo Grandjean, Kbhvn. 1907. Justitsraad, Dr. med. (1814 Hospitalsoverlæge ved Auxiliairtropperne i Frankrig). Behandlede Frederik VI i Slesvig 1833, til Brug for Majestæten sammensatte han de den Dag i Dag velkendte „Kongen af Danmarks Brystdraaber“. (Ovalt Stik).

GARRIGUES, JEAN ANTOINE HENRI, født 18. September 1782, død

5. August 1857, iflg. C. H. N. Garrigues: Silhouetten. Garrigues'scher und einige anderen Profile. Orbis Verlag. Prag. 1930. Direktør for „Det østersøiske Handelskompagni“, portugisisk Generalkonsul, brasiliansk Vicekonsul, Grosserer i Kbhvn.

HAXTHAUSEN, CHRISTIAN OVE GREVE VON, født 26. Maj 1777, død 19. September 1842. Kammerherre, Generalmajor, Overhofmarskal. Ordensskatmester, Herre til „Tienhausen“ i Westphalen.

LØVENSKIOLD, ADAM CHRISTOFFER til Næs i Norge, født 19. Juni 1804, død 13. April 1886, iflg. Danmarks Adels Aarbog 1896. Fhv. svensk og norsk Gesandt. Øverste Kammerjunker ved det norske Hof.

NYHOLM, CHRISTOFFER, født 10. April 1781, død 26. Januar 1859, iflg. Optegnelser om Familien Nyholm af C. K. V. Nyholm, Kbhvn. 1897. Sognepræst og Garnisonspræst i Nyborg. (Feltpræst ved Auxiliærtropperne i Frankrig 1815–18).

OTTO, CARL, født 20. Maj 1795, død 24. April 1879. Etatsraad. Professor ved Københavns Universitet, Dr. med.

OXHOLM, PETER LOTHARIUS, født 10. Juli 1753, død 27. Juli 1827. Generalløjtnant, Generalguvernør i Vestindien, Ejer af Frederiksdal og Aldershvile.

RABEN, FREDERIK CHRISTIAN, Lensgreve til Christiansholm, født 23. Marts 1769, død 6. Juli 1838, iflg. Danmarks Adels Aarbog 1896.

ROTHE, LUDVIG AUGUST, født 7. December 1795, død 21. December 1879. Premierløjtnant i Artilleriet, Lektor ved Sorø Akademi, Professor.

SCHOLTEN, FREDERIK CARL EMIL VON, født 23. Oktober 1786, død 17. Januar 1873, iflg. Danmarks Adels Aarbog 1936. Kammerjunker, Major.

SCHYTTE, ELLEN SOPHIE, født Ørum, født 6. August, døbt 9. November 1808, død 6. Januar 1880 i Frederikshald, iflg. Norsk Slekthistorisk Tidsskrift V. Bind. Pag. 247. Oslo 1935. Gift med Køhmand i Frederikshald Peter S.

SPÄTH, CHRISTIAN LUDVIG (LOUIS) VON, født 6. Maj 1775, død 18. December 1853, iflg. Danmarks Adels Aarbog 1931. Generalmajor (Major ved Auxiliærtropperne i Frankrig).

Medaillon-Portrætstik stukket af Chrétien.

ANKER, NIELS, født 26. Oktober 1764, død 13. Maj 1812, iflg. Personalhistorisk Tidsskrift, 1. Række, 3. Bind, Kbhvn. 1882. Grosserer i Frederikshald.

BAGGESEN, JENS IMMANUEL, født 15. Februar 1764, død 3. Oktober 1826. Justitsraad, Medlem af Det kgl. Teaters Direktion, senere Professor i dansk Sprog og Litteratur i Kiel. (2 Stik et med og et uden Underskrift).

BANG, BALTHARSAR NICOLAJ, født 18. Juli 1779, død 14. Oktober 1856. Skuespilforfatter.

BANG, NIELS HOFMAN, født 8. Juni 1776, død 5. Marts 1855. Ejer af Stamhuset „Hofmangave“.

BARGUM, CHRISTINE MARIA, født Lange, døbt 16. April 1781 iflg. Vor Frue Kirkebog, Kbhvn., død 15. Februar 1842, iflg. Helligaands Kirkebog, Kbhvn. Gift med Kancelliraad, fhv. Vicekonsul i Morlaix, Postmester i Pløen Carl Carstenson B.

BERNER, CHRISTIAN FREDERIG, født 27. Juni 1773, død 7. Maj 1827. Etatsraad, Deputeret i Danske Kancelli.

BIELKE, JOHAN CHRISTIAN AUGUST, født 14. August 1781, død 25. November 1846. Kammerherre, Kommandør i Søetaten.

BLOCH, JENS, født 27. Juni ca. 1760, død 4. Juli 1830. Biskop i Viborg.

BOURKE, EDMUND (EDMOND) GREVE, født 2. November 1761, død 12. August 1821. Kammerherre, Geheimekonferensraad, kgl. dansk Gesandt i Paris.

BRUUN, MALTHER CONRAD, født 12. August 1775, død 14. December 1826. Digter og frisindet Forfatter.

BRØNSTED, PETER OLUF, født 17. November 1780, død 26. Juni 1842. Geheimelegationsraad, Professor i Filologi og Arkæologi ved Københavns Universitet, Direktør for Det kgl. Mønt- og Medaillekabinet.

BUGGE, THOMAS, født 12. Oktober 1740, død 15. januar 1815. Etatsraad, Professor i Astronomi ved Københavns Universitet. (2 Stik et med og et uden Underskrift).

CALLØ, LAURITZ, født 22. Februar 1765 iflg. Øster Løgums Sogns Kirkebog, død ?. Skibskaptajn. (2 forskellige Stik).

CALMETTE, ANNA CATHARINE ELISABETH DE LA, født Baronesse Iselin, født 5. December 1759, død 29. Maj 1805 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1919. Gift med Geheimeraad, Kammerherre, Amtmand Gerhard Pierre Antoine de Bosc de la C.

CALMETTE, GERHARD PIERRE ANTOINE DE BOSC DE LA, født 21. September 1752, død 7. April 1803, iflg. Danmarks Adels Aarbog 1919. Geheimeraad, Kammerherre, Amtmand over Møen-Nykøbing F. Amt, Ejer af „Marienborg“ og „Liselund“.

CLASSEN, MICHAEL, døbt 14. Marts 1758, død 21. Februar 1835 iflg. C. Nyrop: Johan Frederik Classen, Kbhvn. 1887. Geheimelegationsraad, kgl. dansk Generalkonsul i Paris. (2 forskellige Stik).

COLSMANN, JOHANNES, født 31. Oktober 1771, død 3. August 1830. Professor, Generaldirektør ved chirurgisk Akademi.

DREYER, CHRISTOPHER VILHELM, døbt 2. Oktober 1738 iflg. Skt. Olai Kirkes Daabsbog, Helsingør, død 28. August 1810. Geheimekonferensraad, kgl. dansk Gesandt i Paris. (2 forskellige Stik).

DUNCAN, HARTVIG DAVID DE, født 14. August, døbt 2. September 1774 iflg. Skt. Petri Kirkes Ministerialbog, Kbhvn., død 14. April 1853 iflg. Victor Krohn: Kastelet Frederikshavn's Fængselshistorie gennem 250 Aar. Kbhvn. 1926. Maskinskr. Det kgl. Bibliotek. Justitsraad, Hofkasserer.

DUNTZFELDT, CHRISTIAN VILHELM, født 8. September 1762, død 20. Oktober 1809. Kgl. Agent, Grosserer i København.

EIDE, LUDOLF JOHAN, født 29. April 1781 iflg. Kirkebogen for Korskirken, Bergen, død 1846 iflg. O. Delphin Amundsen: Stamtavle over Familien Wiese i Norge. Oslo 1927. Ejer af Gaarden „Hofland“ i Sogndal, Norge.

ENGELSTOFT, LAURIDS, født 2. December 1774, død 14. Marts 1851. Konferensraad, Professor i Historie ved Københavns Universitet.

ERICHSÉN, ERICH, født 31. Marts 1752, død 7. Januar 1837. Konferensraad, Grosserer, Direktør for Asiatick Kompagni, Medlem af Grosserer-Societetets Ældste og Stadens 32 Mænd.

EWALD, CHRISTIAN VON, født 11. Maj 1751, død 9. September 1829 iflg. J. C. W. Hirsch: Fortegnelse over danske og norske Officerer. Det kgl. Bibliotek. Generalkrigskommissær, Oberst, en Tid Guvernør paa Trankebar, senere Deputeret i Økonomi- og Kommercekollegiet.

EWALD, SOPHIE ELISABETH MARGARETHA VON, født Porth, født 29. Maj, døbt 5. Juni 1762 iflg. Vor Frelser's Kirkes Ministerialprotokol, Kbhvn., død 14. Maj 1804 iflg. Den alm. Enkekasses Protokol, Rigsarkivet. Gift med Generalkrigskommissær Christian von E. Det lille Barn hun bærer er: Elise Caroline Ewald, født 15. Marts 1800 i Odense, død 30. Marts 1876 i Kbhvn. Gift med Fagotist i Det kgl. Kapel, Organist ved Helligaands Kirke Franz Jacob Keyper, født 18. August 1792, død 2. Januar 1859 iflg. Kjædeordenens Medlemsprotokol 1774-1874. Kbhvn. 1849.

FALBE, HANS HAGERUP, født 7. Februar 1772, død 17. Oktober 1830 iflg. Sofus Elivius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske

Slægter, 1. Samling, Kbhvn. 1891. Stiftamtmand i Akerhus Stift, Kammerherre, norsk Statsraad.

FRIEBOE, FREDERIK CASPER CONRAD VON, født 7. Marts 1767, død 14. Marts 1846. Generalløjtnant à la suite, Kammerherre. (2 forskellige Stik).

FRIEBOE, GERTRUD CATHARINE VON, født Bodenhoff, født 8. Marts 1765 iflg. Nanna Lange: Den Bodenhoff'ske Slægtebog. Kbhvn. 1914, døbt 1. April 1765 iflg. Skt. Nikolaj Kirkebog, Kbhvn., død 19. November 1814 iflg. Garnisons Kirkebog, Kbhvn. Gift med Generalløjtnant, Kammerherre Frederik Casper Conrad von F. (2 forskellige Stik).

GJERLEW, ANDREAS CHRISTIAN, født 25. August 1774, død 2. September 1845. Legationsraad, kgl. dansk Generalkonsul i Kristiania.

GROVE, EMANUEL RASMUS, født 13. September 1756, død 12. Januar 1847. Konferensraad, kgl. dansk Generalkonsul i Paris, Medlem af den kgl. afrikanske Konsulats Direktion.

GROVE, PETRONELLE, født Brinck-Seidelin, født 24. November 1755, død 27. April 1801. Gift med Konferensraad Emanuel Rasmus G. (Der findes ingen Tekst under Stikranden, men er utvivlsomt stukket af Chrétien).

GRÜNER, HANS FREDERIK, født 18. September 1776, død 10. Marts 1836 iflg. Delgobes personalhistoriske Samlinger i Statsarkivet i Oslo. Cand. theol., Brugsejer til Nedre Foss, Norge.

GUILLAUMO, ALEXANDER HENRIK, født i Warschau ca. 1768, død 19. Juni 1814 iflg. Korrespond. vedr. Personal. ved det danske Gesandtskab i Paris 1757-1851. Rigsarkivet. (Menes at være en Søn af kgl. dansk Gesandt i Paris, Geheimkonferensraad Christopher Vilhelm Dreyer). Karakt. Major, Legationssekretær ved det danske Gesandtskab i Paris. (2 forskellige Stik).

GYLDENPALM, ANDREAS DEDEKAM HAGERUP, født 4. Juni 1777, død 21. Oktober 1832. Kammerjunker, Legationssekretær.

HAFFNER, ADAM MOGENS WENZEL VON, født 5. Marts 1774, død 19. Marts 1844. Generalmajor à la suite, Kammerherre.

HAMMELEF, ERIK, født 16. Juli 1776, død 6. Marts 1839 iflg. Th. H. Erslew: Fansk Forfatter Lexicon. Kbhvn. 1843. Justitsraad, Dr. jur., Sekretær og Kontorchef ved den kgl. afrikanske Konsulats Direktion, senere Amtsforvalter i Bredsted.

HAXTHAUSEN, CHRISTIAN OVE GREVE VON, født 26. Maj 1777, død 19. September 1842. Kammerherre, Generalmajor, Overhofmarskal, Ordenskattmester, Herre til Tienhausen i Westfalen.

HEIBERG, PETER ANDREAS, født 16. November 1758, død 30. April 1841. Translatør, Skuespilforfatter og Visedigter.

HENNINGS, AUGUST ADOLPH FRIEDRICH, født 19. Juli 1746, død 17. Maj 1826. Kammerherre, Amtmand i Plöen, Forfatter. (Ovalt Stik).

HENRIQUES, MARKUS MARTIN, født 7. April 1776 i Kbhvn., døbt 15. Juni 1838 iflg. Den evangeliske-lutherske Hovedkirke i Altona, død 28. August 1857 iflg. Helligaands Kirkens Begravelsesprotokol, Kbhvn. Uhrmager, Guldsmedemester, Juveler og Grosserer i København. (2 forskellige Stik).

HOFMAN BANG, NIELS, Ejer af Stamhuset „Hofmangave“, se under Bang.

HOLCK, BOLETTE HENRIETTE MARGRETHE VON, født Lund, født 31. Juli 1776, død 20. December 1846 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1925. Gift med Kommandør Carl Christian von H.

HOLCK, CARL CHRISTIAN VON, født 25. December 1758, død 6. April 1816 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1925. Kommandør i Søetaten, kgl. dansk Konsul i Tunis, deltog i Søtræfningen ved Tripolis 16. Maj 1797.

HOLCK, MARTIN LUDVIG GEORG FERDINAND VON, født 8. Januar 1796, død 20. Januar 1838 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1925. Fuldmægtig i det kgl. Generaltoldkammer og Kommercekollegie.

HOLCK, PETER CARL CHRISTIAN VON, født 3. Januar 1802, død 10. December 1865 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1925. Etatsraad, Overauditor, Herredsfoged.

HOLSTEIN, FREDERIK CONRAD VON, født 19. Februar 1771, død 21. Juli 1853 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1885. Major i Livjægerkorpset, udmærkede sig 1807 under Københavns Belejring, Generalløjtnant.

HOLSTEIN-LEDREBORG, JOHAN LUDVIG CARL GREVE AF, født 7. Februar 1770, død 14. December 1789 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1938. Kgl. Ridejunker og Løjtnant ved Garden til Hest.

HORNEMANN, JENS WILKEN, født 6. Marts 1770, død 30. Juli 1841. Professor i Botanik ved Københavns Universitet.

HORREBOW, OTTO, født 25. Februar 1769, død 10. Juli 1823. Decanus ved Communitetet, Teologisk Forfatter.

JESPERSEN, JESPER, født 25. Oktober 1767, død 29. Marts 1829. Konferensraad, Justitiarius i Landsoverretten i Viborg.

KOEOED, HANS PETER, født 16. Oktober 1743, død 3. Januar 1812 iflg. Jul. Bidstrup: Stamtavle over Familien Koefoed. Kbhvn. 1886. Skibskaptajn, Grosserer og Brygger i København, Ejer af Aastrup og Holbæk Ladegaard.

KONOW, AUGUST, født 9. Oktober 1780, død 9. April 1873, iflg. C. W. Bruenech: *Konow's Personalhistorie & Genealogi*. Oslo 1937, Pag. 70–134. Stortingsmand, Konsul, Chef i Handelshuset Konow & Comp., Bergen.

KONOW, WOLLERT, født 8. November 1779, død 3. Oktober 1839 iflg. C. W. Bruenech: *Konow's Personalhistorie & Genealogi*, Oslo 1937 Pag. 72. Kgl. dansk Vicekonsul, Stortingsmand, Indehaver af Handels- og Bankierhuset Konow & Comp., Bergen.

KROHN, FREDERIK CHRISTIAN, født 13. Marts 1772, død 24. Maj 1842 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1915: Slægttavle over Slægten von Munthe af Morgenstjerne. Justitsraad, Major, Told- og Konsumtionskasserer i Frederikshavn. (2 forskellige Stik).

LANGE, SØREN LÆSSØE, født 5. Maj 1760, død 19. Juni 1828. Landskabsmaler.

LEHMANN, MARTIN CHRISTIAN GOTTLIEB, født 16. Marts 1775, død 4. Oktober 1856. Konferensraad, Deputeret i det kgl. Generaltoldkammer og Kommercekollegie, Direktør for det kgl. naturhistoriske Museum.

LINDHOLM, HANS, født 20. Januar 1757, død 5. September 1821. Kammerherre, Kontreadmiral. (2 forskellige Stik).

LINSTOW, WILHELM BERNHARD VON, født 16. Marts 1776, død 16. September 1847. Kammerherre, Hofjægmester, Forst- og Jægmester i Hertugdømmet Lauenborg.

LORENTZEN, JOHANNES, født 6. Januar 1774 iflg. Den alm. Enkekasses Protokol, Rigsarkivet, død 13. Maj 1807 iflg. St. Croix Kirkebog. Garnisonskirurg i Christianssted paa St. Croix.

LØVENSKIOLD, CARL SEVERIN CHRISTIAN HERMAN BARON, til Baroniet Løvenborg, født 3. September 1783, død 2. November 1831 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1889. Kammerherre, Hofjægmester.

LØVENSKIOLD, HERMAN, født 24. Januar 1783, død 24. November 1825. Kammerherre, Deputeret i Danske Kancelli, Amtmand.

LØVENSKIOLD, HERMAN HERMANSEN, født 17. April 1777, død 22. December 1843, iflg. Danmarks Adels Aarvog 1889. Kammerherre, Oberst.

MAASE, FREDERIK ANTON ADAM VON DER, født 5. Januar 1773, død 13. August 1821 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1889. Kammerherre, Staldmester, Oberstløjtnant, Ejer af Kraagerup.

MAASE, VILHELMINE VON DER, født Løvenskiold, født 17. September 1779, død 10. August 1829 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1889. Gift med ovennævnte Frederik Anton Adam v. d. M.

MADSEN, CHRISTIAN, født 24. Januar 1755 iflg. en i den kgl. Kobberstiksamling beroende gammel Afskrift af hans Ligsten paa det nu nedlagte Gravsted paa Assistens Kirkegaard, død 23. November 1810 iflg. Garnisons Kirkes (uden Nørreport) Begravelsesbog (1805–1829). Skibskaptajn paa Ostindien.

MANTHEY, JOHAN DANIEL TIMOTHEUS, født 30. Marts 1771, død 1. Oktober 1831. Konferensraad, Sekretær ved Ordenskapitlet, Censor og Direktør for Økonomien ved det kgl. Teater.

MOESTUE, KJELD, født 5. Maj 1776, død 26. Januar 1805 iflg. Meddelelse fra Disponent Sven Moestue, Oslo, som har en Stamtavle over Slægten Moestue under Udarbejdelse (¹⁴/₁₁ 1949). Købmand i Christiania.

MOLTKE, CARL EMIL GREVE, født 9. Januar 1773, død 19. Marts 1858 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1885. Geheimekonferensraad, Kammerherre, Ordenssekretær, Ejer af Nørager og Aagaard.

MOLTKE, MAGARETHE, født Løvenskiold, født 6. Juli 1772, død 30. Oktober 1808 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1889. Gift med Geheimestatsminister, Geheimekonferensraad, Kammerherre Frederik M.

MOLTKE, OTTO JOACHIM GREVE, til Espe og Bonderup, født 11. Juni 1770, død 1. Februar 1853 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1921. Geheimestatsminister, Geheimekonferensraad, Kammerherre.

MOURIER, PIERRE PAUL FERDINAND, født 5. August 1746, død 30. December 1836 iflg. Sofus Elvius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter, 1. Del. Kbhvn. 1891. Kaptajn ved det falsterske Infanteriregiment, senere Supercargo i det asiatiske Komp's Tjeneste paa Macao i Kina.

MÜLLER, PETER ERASMUS, født 29. Maj 1776, død 4. September 1834. Biskop, Dr. theol.

MYNSTER, OLE HIERONYMUS, født 13. August 1772, død 13. Oktober 1818. Dr. med., Professor ved Københavns Universitet, Overmedikus ved det kgl. Frederiks Hospital.

MØRCH, OLE PEDERSEN, født 13. August 1776, død 13. Maj 1861 iflg. Arthur Skjelderup, Christiania 1918, Familien Mørch fra Christianssand, Slægtshistoriske Meddelelser Pag. 20. Købmand i Christianssand.

NEERGAARD, TØNNES CHRISTIAN BRUUN DE, født 26. November 1776, død 14. Januar 1824. Kammerjunker, Ejer af „Bonderup“, „Merløsegaard“ og Godset „Hütten“ i Slesvig.

NISSEN, NICOLAJ CHRISTIAN, født 25. Januar 1772, død 15. De-

cember 1836. Konferensraad, kgl. dansk Konsul i Tripolis. Medlem af den kgl. afrikanske Konsulats Direktion. (2 forskellige Stik).

OBELITZ, FREDERIK, født 26. Oktober 1773, død 31. Marts 1839. Arkivar i den kgl. Lands-Over-samt Hof- og Stadsret.

OLSEN, CATHRINE (Blicherolsen), født Brodersen, døbt 10. Februar 1764, død 11. December 1835 iflg. Th. H. Erslev: Dansk Forfatter-Lexikon. 2 Supplements Bind. Kbhvn. 1864. Gift med Konferensraad, Ministerresident P. B. O.

OLSEN, GOTTSCHÉ HANS, født 8. September 1760, død 9. Maj 1829. Etatsraad, Notarius publicus. (1794-97 kgl. dansk Konsul i Tunis).

OLSEN, PEDER BLICHER (Blicherolsen), født 21. Juli 1759, død 2. Marts 1832. Konsulatssekretær i Marokko, senere Ministerresident og Generalkonsul i Washington, Konferensraad.

QUALEN, RUDOLF ANTON LUDVIG VON, født 19. Juni 1778, død 21. Februar 1830 (blev myrdet i sin egen Have i Eutin). Kammerherre, Oberst, kgl. dansk Gesandt ved det oldenborgske Hof i Eutin.

RAASLØFF, ANDREAS, født 26. August 1774, død 3. Maj 1851. Kommandør i Søetaten.

REEDTZ-THOTT, OTTO BARON, til Baroniet Gaunø, født 7. September 1785, død 22. Marts 1862 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1889. Kammerherre, Hofjægermester.

ROLFSEN, TØNNES, født 16. Oktober 1784, død 6. Juli 1837 iflg. Konow's Personalhistorie og Genealogi v/ C. W. Bruenech, Oslo 1937, Pag. 154. Skibsbygmester, Ejer af „Elsebo“, Sandviken pr. Bergen.

ROSENKRANTZ, HOLGER OTTO, født 8. Juli 1780, død 1. Marts 1840 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1885. Ejer af Ørup og Glimminge i Skaane, Major.

ROSENKRANTZ, NIELS, født 9. September 1757, død 6. Januar 1824. Geheimestatsminister og Chef for det udenlandske Departement.

RUSTAD, HANS VON, født 11. April 1759, død 16. Maj 1832. Oberst, Deltog i Napoleon Bonapartes Tog over Store St. Bernhard. Efter Slaget ved Marengo blev han ansat i General Macdonalds Generalstab.

SCHACK, KNUD BILLE GREVE, født 28. Oktober 1773, død 19. November 1821 iflg. Fr. Thaarup: Fædrenelandsk Nekrolog. Kbhvn. 1835-1844. Kammerherre, Ritmester, Ejer af Giesegaard og Gram.

SCHEEL, JØRGEN GREVE, til Grevskabet Scheel og Gl. Estrup, født 29. November 1768, død 9. Januar 1825 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1901. Kammerherre.

SCHMIDTEN, ULRIK CHRISTIAN VON, født 7. Januar ?, døbt 11.

Januar 1761, iflg. Horsens Kirkebog, død 28. December 1828 iflg. Viborg Domsogns Kontraministerialbog. Generalkrigskommissær, Ejer af Herregaarden Urup.

SCHNELL, JACOB, født 20. Oktober 1781, død 6. December 1815 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1885. Ejer af Gyldenholm, senere af Kalundborg Ladegaard.

SCHOUBOE, PEDER KOFOED ANCHER, født 17. August 1766, død 26. Februar 1832 iflg. Jul. Bidstrup: Stamtavle over Familien Koefoed. Kbhvn. 1886. Geheimelegationsraad, kgl. dansk Generalkonsul i Tanger.

SCHYTTE, PETER, født 21. Oktober 1783 paa Frederikshald, død 23. April 1875 paa sin Ejendom Lille-Holm i Id iflg. Norsk Slekts-historisk Tidsskrift V. Bind. Pag. 181—183. Oslo 1935. Købmand i Frederikshald.

SMIT, LARS (LAURITZ) HOLTE, født 24. Juni, hjemmedøbt 30. Juni, fremstillet 12. Juli 1793 iflg. Nykirken Bergen's Kirkebog, død 24. Februar 1869 iflg. Korskirken Bergen's Kirkebog.

STEFFENS, NIELS CHRISTIAN BERG, født 18. August, døbt 25. August 1774 iflg. Stavanger Domkirkes Kirkebog No. 4, død 12. Juli 1806 iflg. Adresseavisen No. 310, 24. Juli 1806. Distriktslæge i Kbhvn., senere Regimentskirurg i Trondhjem.

SØLLING, PETER NORDEN, født 13. September 1758, død 27. Februar 1827. Kommandør i Sætaten, „Bombebøssen“s Stifter.

TANK, CARSTEN, født 24. April 1766, død 28. Januar 1832, Statsraad, Stortingsmand, Grosserer i Frederikshald.

THORLACIUS, BØRGE RIISBRIGH, født 1. Maj 1775, død 8. Oktober 1829. Dr. theol. & phil., Professor ved Københavns Universitet.

THULSTRUP, MAGNUS ANDREAS, født 13. April 1769, død 18. Maj 1844. Professor i Kirurgi og Fødselsvidenskab ved Kristiania Universitet, Livmedikus hos Kong Carl Johan.

VAHL, MARTIN, født 7. Oktober 1749, død 24. December 1804. Professor i Botanik ved Københavns Universitet.

VALENTINER, WILHELM, født 28. Juni 1778, død 22. Juni 1821 iflg. Louise Valentiner: Stamtavle over Familien Valentiner. Kbhvn. 1888. Sognefoged i Nortorf i Holsten.

WALTERSDORFF, ERNST FREDERIK GREVE, født 1. April 1755, død 13. Oktober 1820. Generalguvernør over de vestindiske Øer, Kammerherre, Generalløjtnant, senere kgl. dansk Gesandt ved det franske Hof.

WEDEGE, SØREN, født 16. Maj 1769, død 29. Januar 1836 iflg. L. P. Borberg: Slægten Wedege i Danmark. Kbhvn. 1919. Overaudi-

tør, Overkrigskommissær, Kancelliraad, Politimester i Københavns Amts Rytterdistrikts Birk.

WIINHOLT, CLAUS EDVARD, født 6. Juli 1777, død 12. September 1833. Justitsraad, Overfører paa Frijsenborg.

WOLFHAGEN, JOHANN, født 15. Oktober 1779, død 26. November 1840 iflg. H. Wolfhagen: Portrætter af Slægten Wolfhagen. Kbhvn. 1895. Etatsraad, Kommitteret i Rentekammeret.

YOLDI, DON ALFONSO MARIA DE AGUIRRE Y GADEA, GREVE AF, født i Granada 24. Januar 1764, død i København 19. Januar 1852, begravet paa Assistens Kirkegaard, iflg. Emil Gigas: Litteratur og Historie II. Sawling, Kbhvn. 1899. Spansk Gesandt i København, senere Overkammerjunker ved det danske Hof.

YOLDI, HELENA DE BOULIGNY, GREVINDE AF, født i Alicante i Spanien 5. Juni 1774, død i København 17. Marts 1805, begravet paa Assistens Kirkegaard, iflg. Emil Gigas: Litteratur og Historie, II. Samling. Kbhvn. 1899. Gift med spansk Gesandt i København, Overkammerjunker ved det danske Hof, Don Alfonso Maria de Aguirre y Gadea, Greve af Y.

ØRSTED, HANS CHRISTIAN, født 14. August 1777, død 9. Marts 1851. Geheimekonferensraad, Professor i Fysik ved Københavns Universitet, Opdager af Elektromagnetismen.

Medaillon-Portrætskik stukket af Andreas Flint.

ADELER, FREDERIK, BARON, til Baroniet Adellersborg, født 25. Juli 1764, død 23. Marts 1816, iflg. Danmarks Adels Aarvog 1906. Geheimekonferensraad, Kammerherre, Overpræsident i København.

AHLEFELDT-LAURWIGEN, FREDERIK GREVE, til Grevskabet Lange-land m. m., født 17. November 1760, død 2. Marts 1832. General-løjtnant.

ARENZT, ANNE CATHRINE, født Hvass, født 12. Maj iflg. Den alm. Enkekasse, døbt 28. Juni 1775 iflg. Falslev Kirkes Ministerialbog, død 12. December 1842 iflg. Vor Frelsers Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Gift med Etatsraad, Kommitteret i det kgl. Rentekammer Guldbland A.

ARENZT, GULBRAND, døbt 13. August 1758, død 10. Oktober 1824. Etatsraad, Kommitteret i det kgl. Rentekammer.

BACKER, ANDREAS LAURENTIUS, født 10. Juli 1791, død 17. Marts 1855 iflg. Z. Backer: Stamtavle over Familien Backer, Larvik 1898. Konsul, Trælasthanthandler i Larvik.

BALLESIG, JOACHIM, født 16. Marts 1777, død 7. Marts 1834. Reservemedikus ved Alm. Hospital.

BAYER, JOHANN CHRISTOPH, født 7. November 1738, død 20. December 1812 iflg. Albert Bayer: Slægten Bayer, Aarhus 1912. Blomstermaler paa Den kgl. Porcelainsfabrik (malede det berømte Flora danica Stel).

BECH, FREDERIK JULIUS, født 8. August 1758, død 20. December 1822. Biskop over Akerhus Stift, Dr. theol.

BERGSØE, JOHAN FREDERIK, født 18. Januar 1760, død 7. Marts 1818. Læge, Litterat og Optiker. (2 Portrætter, et med og et uden Underskrift).

BERNER, JØRGEN HENRICH, født 8. Juli, døbt 20. August 1784 iflg. Zions Kirken i Patna (Ostindien)'s Kirkebog, død 8. November 1833 iflg. Nykøbing S. Kirkebog. Krigsassessor, Byfoged.

BERTELSEN, CAROLINA, født Musted, født 30. September, døbt 8. Oktober 1768 iflg. Nikolaj Kirkebog, Kbhvn., død 22. Juli 1842 iflg. Horsens Købstads Kirkes Kontraministerialbog. Gift med Pakhusforvalter ved det asiatiske Komp. Peter Otto B.

BERTELSEN, PETER OTTO, født 23. Februar iflg. Selskabet „Kjæden“s Protokol, døbt 26. Februar 1749 iflg. Bremerholms Kirkes Daabsbog, Kbhvn., død 26. December 1803 iflg. Vor Frelses Kirkes, Assistens Kirkegaard Ligprotokol, Kbhvn. Pakhusforvalter ved Det asiatiske Kompagni.

BILLE-BRAHE, PREBEN GREVE, født 25. Februar 1773, død 21. September 1857 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1915. Geheimeraad, Kammerherre, Major.

BLOCH, NIELS HOFMAN SEVEL, døbt 14. Juli 1761 iflg. Th. H. Erslew: Dansk Forfatter Lexikon 1. Bind (Supplement), Kbhvn. 1858, død 1. December 1829 iflg. Th. H. Erslew: Dansk Forfatter-Lexikon 1. Bind, Kbhvn. 1843. Professor, Dr. phil.

BLOCH, SØREN NICOLAUS JOHAN, født 13. Februar 1772, død 27. Juni 1862. Etatsraad, Professor, Dr. phil., Rektor ved Roskilde lærde Skole.

BOALTH, CHRISTIAN TULLIN, født 28. August 1767, død 14. August 1822 iflg. Anthon Mohr Wiesener: Slægten Boalth, Bergen 1914. Justitsraad, Gouvernementssekretær i Tranquebar, senere Købmand i Cuddalore (Forindien).

BRESTRUP, JOHAN (HANS) CHRISTIAN, døbt 11. Oktober 1777 iflg. Horsens Kirkebog, død 22. November 1807 iflg. Nørre Assistens Kirkegaards Begravelses Protokol, Bremerholm's Menighed, Kbhvn.

Cand. theol., Visedigter, Udgiver af Ugeskriftet „Den satiriske Tilskuer“.

BRORSON, CHRISTIAN FREDERIK, født 10. Maj 1768, død 17. Marts 1847. Professor, Sognepræst ved Garnisons Kirke i København.

BRØNDSTED, PETER OLUF, født 17. November 1780, død 26. Juni 1842. Geheimelegationsraad, Professor i Filologi og Arkæologi ved Københavns Universitet. Direktør for Det kgl. Mønt- og Medaillekabinet.

CHRISTENSEN, ANNA CHARLOTTE MARIANE født Ballauf, født 1. Juli 1772, død 28. Marts 1834 iflg. L. P. Jessen: Den Christensenske Legattavle, Kbhvn. 1913. Gift 1° med Grosserer Niels Christian Christensen, 2° med Kammerraad, kgl. Pakhusforvalter Johan Peter Christensen.

CHRISTENSEN, BARBARA CHRISTIANA, født Faber, født 15. Juni 1742, død 22. Maj 1807 iflg. L. P. Jessen: Den Christensenske Legattavle, Kbhvn. 1913. Gift med Grosserer Knud C.

CHRISTENSEN, NIELS CHRISTIAN, født 3. Januar 1776, begravet 24. Januar 1805 iflg. L. P. Jessen: Den Christensenske Legattavle, Kbhvn. 1913. Grosserer i København.

COLLET, JONAS, født 25. Marts 1772, død 3. Januar 1851, Norsk Statsraad, Chef for Finans-, Handels- og Tolddepartementet i Kristiania.

CONINCK, JOHANNE (JEANETTE) SOPHIE DE, født Wleugel, født 19. August 1770, død 9. Maj 1805 iflg. Stamtavle over Familien de Coninck af Paul Hennings i Personalhistoriske Samlinger, I, Kbhvn. 1906. Gift med kejserlig russisk Agent i Kbhvn., Associé i Handelshuset de Coninck & Co, Jean de C.

DAMKIER, ANNA MARIE, født Dein, født 25. Maj, døbt 7. Juni 1784 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Daabsbog, Kbhvn., død 9. September 1856 iflg. Skt. Nikolaj Kirkebog, Svendborg. Gift med Overrettsprokurator, Lottoadvokat Jacob Georg D.

DAMKIER, CARL AUGUST, født 29. Juli, døbt 22. August 1778 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Daabsbog, Kbhvn., død 17. Februar 1813 i Vidstrup? Dette Sogns Kirkebøger mangler for Tiden 1799-1813, hvorfor Dødsdagen ikke lader sig autentisk oplyse. Sognepræst i Vidstrup.

DAMKIER, JACOB, født 1. Oktober 1740 iflg. Justitsraad Jacob Damkiers Gravsten paa Assistens Kirkegaard, Kbhvn. (Gravsted A. N. 1034). Paa Gravstenen er Fødselsaaret fejlagtig anført med 1741, døbt 8. Oktober 1740 iflg. Tostrup Sogns Kirkes Ministerialbog (Merløse Herred), død 26. Juni 1813 iflg. Helligaands Kirkes Døds-

protokol, Kbhvn. Justitsraad, Bankkommissær ved Den kgl. oktr. danske og norske Species-Bank i Kjøbenhavn.

DAMKIER, JACOB GEORG, født 4. September, døbt 31. Oktober 1784 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Daabsbog, Kbhvn., død 26. December 1853 iflg. Helligaands Kirkes Dødsprotokol, Kbhvn. Overretsprokurator, Lottoadvokat.

DAMKIER, MARIA CHRISTINE, født Dreyer, døbt 11. Oktober 1758 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Ministerialbog, Kbhvn., død 12. August 1808 iflg. Helligaands Kirkes Dødsprotokol, Kbhvn. Gift med Justitsraad, Bankkommissær Jacob D. (Uden Angivelse af Kobberstikkerens Navn; men er utvivlsomt stukket af A. Flint).

DOTT, JOOST PETER, født 18. Maj 1782, død 20. September 1828. Kaptajn i Marinen, senere russisk Admiral.

FALBE, CHRISTIAN ANDREAS, født 18. Maj 1769, død 16. December 1838 iflg. Sofus Elvius og H. D. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter, I. Samling, Kbhvn. 1891. Justitsraad, Herredsfoged.

FALSEN, CHRISTIAN MAGNUS, født 14. September 1782, død 13. Januar 1830. Justitiarius i Norges Højesteret.

FAYE, GERHARD ANDREAS, født 22. Februar 1760, død 10. Marts 1845 iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, 2. Samling, Kbhvn. 1911. Konferensraad, Amtmand over Thisted Amt.

FAYE, KAREN CHRISTIANE, født Stockfleth, født 11. Marts 1775, død 12. Marts 1858 iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, 2. Samling, Kbhvn. 1911. Gift med Konferensraad, Amtmand G. A. F.

FENGER, JOHANN ERNST, født 14. Juni 1777 iflg. Taufbuch der St. Petri-Kirche zu Riga (Band IV 1763-1800 Pag. 497), død 17. Juli 1822 iflg. Totenbuch der Dom-Kirche zu Riga (Band II 1796-1833 Pag. 194). Købmand i Riga.

FENGER, JOHANNE GERDRUTHA, født Krøger, født 10. September 1788 iflg. Taufbuch der St. Petri-Kirche zu Riga (Band IV 1763-1800 Pag. 805), død 2. September 1865 iflg. Totenbuch der Dom-Kirche zu Riga (Band IV 1856-1880 Pag. 99). Gift med Købmand i Riga Johann Ernst F.

FLINT, ULRIKKA CHARLOTTA, født Linnérhjelm, født 23. Juni 1768 iflg. Gabriel Anrep: Svenska Adelns Ättar-Taflor 2 Del. Tab. 3. Stockholm 1861, død 17. Februar 1847 iflg. Skt. Olai Kirkebog, Helsingør. Gift med Kobberstikkeren Andreas F.

FREDERIK DEN SJETTE, født 28. Januar 1768, død 3. December 1839. Konge af Danmark. (2 Stik 1 med og et uden Underskrift).

FREMMING, OLE AUGUSTINUS, født 14. Marts 1759 iflg. Vor Frelser Kirkes Ministerialbog, Kristiania, død 25. Marts 1804 paa Skt. Thomas iflg. Rigsarkivet: Rentekammeret, Den vestindiske Journal 1804. Bilag 676. Regimentskvartermester og Auditor for det norske Artilleri-Detachement, senere Landfoged paa Skt. Jan.

FUGL, ANE CATHRINE, født Sletting, født 18. Maj 1785 iflg. Holmens Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 1. Maj 1812 iflg. Hof- og Stadsrettens Dødsanmeldelsesprotokol, Kbhvn. Gift med Kancelliraad, Overretsprokurator Ulric Nicolay Gade F.

FUGL, ULRIC NICOLAY GADE, døbt 10. Juni 1766 iflg. Löderup Sogns Kirkebog, død 18. Marts 1817 iflg. Trinitatis Kirkes Dødsprotokol, Kbhvn. Kancelliraad, Overretsprokurator.

FUGLEDE, PETER NICOLAI, født 19. August 1769 iflg. Kalundborg Kirkebog, død 29. April 1842 iflg. Vor Frelser Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Købmand, Kaptajn, Borgmester i Kalundborg.

GAMBORG, ANDERS, født 24. November 1753, død 11. September 1833. Professor i Filosofi ved Københavns Universitet.

GARDE, PEDER SCHWANE, født 8. December 1759, død 7. November 1806 iflg. Sofus Elivius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriaciske Slægter, I. Samling, Kbhvn. 1891. Inspektør ved Korn tørringsanstalten og Kornmagasinerne i København.

GIEDE, NIELS, (født 15. November), døbt 11. December 1775 iflg. Frederiksværn Kirkebog (Norge), død 28. Maj 1862 iflg. Frederiksberg Kirkebog. Overkrigskommissær, Magasinbestyrer ved Landetatens Provanteringsvæsen.

GIØDVAD, JUDITHA, født Kjellerup, (født 19. Maj), døbt 28. Maj 1788 iflg. Budolfi Kirkes Daabsbog, Aalborg, død 8. April 1850 iflg. Garnisons Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Gift med Kaptajn i Marinen Jens Berlin G.

HALD, CATHRINE ELISABETH, født Smidt, født 7. Januar, døbt 18. Januar 1781 iflg. Skt. Nikolaj Kirkebog, Kbhvn., død 7. Marts 1861 iflg. Aarhus Domsogns Kirkebog. Gift med Sognepræst Joh. Peter H. i Aarhus.

HANSTEEN, JOHANNE MARIE, født Thostrup, født 29. Juli, døbt 2. August 1778 iflg. Kongens Lyngby' Daabsprotokol, død 9. December 1860 iflg. Helligaands Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Gift med Grosserer Mathias Folsach H.

HAUCH, FREDERIK, født 25. August 1754, død 27. Oktober 1839. Geheimekonferensraad, Stiftamtmand, Generalpostdirektør.

HAUERBERG, ANE REBECCA, født Schmidt, født ca. 1785, død 7. Marts 1839 iflg. Skifterettens Protokol for Anmeldelser af Dødsfald, Kbhvn. Gift med Guldsmedemester, Klasselotterikollektør Jørgen H. (2 forskellige Stik).

HAUERBERG, JØRGEN, født ca. 1782, død 12. August 1845 iflg. Helligaands Kirkes Begravelses Protokol, Kbhvn. Guldsmedemester, Klasselotterikollektør.

HAXTHAUSEN, FREDERIK GOTSCHALCH VON, født 14. Juli 1750, død 6. Juli 1825. Norsk Generallejtant, norsk Statsraad.

HEIDE (HEYDE), ANDREAS GRAM VON, (født 20. April), døbt 28. April 1760 iflg. Bakke Kirkebog, Lister og Mandals Amt, Norge, død 13. Marts 1829 iflg. Rønninge Kirkebog. Generalmajor, Chef for Vejkorpsen.

HEINEN, ALBRECHT CHRISTOPHER VON, født 10. September 1758, død 26. April 1814 iflg. Sofus Elvius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter, I. Samling, Kbhvn. 1891. Kammerherre, Ejer af Hollufgaard og Fraugdegaard.

HOLST, CHRISTIAN, (født 31. Marts), døbt 6. April 1774 iflg. Helligaands Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 13. Februar 1842 iflg. Trinitatis Kirkes Dødsprotokol, Kbhvn. Kancelliassessor, Bogholder under Københavns Kæmneris Hovedkasse.

HOLSTEIN, CHRISTIAN (ERHARD) EDZARD GREVE, til Grevskabet Ledreborg, født 29. November 1778, død 5. Juli 1853 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1888. Kammerherre, Oberst.

HOLTEN, CHRISTIAN LUDVIG VON, født 29. April iflg. Kay Larsen: Guvernører m. m. Kbhvn. 1940, døbt 6. Maj 1774 iflg. Ondløse (Undløse) Kirkes Ministerialbog, død 21. Februar 1829 iflg. Skt. Peders Kirkebog, Næstved. Kammerherre, Generalmajor, Kommandant paa Skt. Thomas.

HORN, CLAËS FREDERIC GREVE (CLAËSSON), født 18. Maj 1763, død 23. Maj 1823 iflg. Gabriel Anrep: Svenska Adels Ättar-Taflor. 2. Del, Tab. 2, Stockholm 1861. Svensk Major, deltog i Sammen sværgelsen mod Kong Gustaf III.

HORN, ERIK, født 12. December iflg. C. W. Ludv. Horn: Mindeblade om dem fra hvem jeg stammer, Hamar 1910, døbt 15. December 1749 iflg. Trinitatis Kirkes Ministerialbog, Kbhvn., død 26. December 1809 iflg. C. W. Ludv. Horn: Mindeblade om dem, fra hvem

jeg stammer, begravet 3. Januar 1810 iflg. Vor Frelzers Kirkebog, Kristiania. Kancelliraad, Sorenskriver i Aker.

HOSKIÆR, JEPPE JAKOB, født 23. Juli 1749, død 9. Februar 1809 iflg. Stamtavle over Familien Hoskiær, Kbhvn. 1889. Administrator og Bogholder ved „Det kgl. octrojerede Dansk-Vestindiske Handels Selskab“.

HØST, JENS KRAGH, født 15. September 1772, død 26. Marts 1844. Assessor i Hof- og Stadsretten i København, Dr. jur., Historiker.

HØST, SUSANNE MARGRETHE, født Oxholm, født 4. Februar 1786, død 17. April 1845, 1° gift med Overretsassessor, Dr. jur. Jens Kragh Høst, skilt 1822. 2° gift med Overfinansbogholder, Etatsraad Niels Frederik Bernhard Schiern, iflg. Jens Kragh Høst: „Erindringer om mig og mine Samtidige“, Kbhvn. 1835, staar anført paa Pag. 166 „Flint stak min Kone og mig i Kobber“. Stikket kendes ikke.

JANSEN, RASMUS, født 30. November 1746, død 26. Juni 1827. Biskop over Aalborg Stift.

JUEL, FREDERIK, født 29. Januar 1761, død 15. Marts 1827, Kammerherre, Generalløjtnant, Ejer af Thorseng.

KLINGBERG. JOHAN. født 28. April 1733, død 17. August 1817 iflg. Personalhistorisk Tidsskrift, 7. Række, 3. Bind, Kbhvn. 1918, Pag. 239. Kgl. Agent, Vintapper i København.

KNAP, BØRGE HENRIK, født 21. Januar 1775, død 12. November 1850. Konsistorialraad, Sognepræst til Brahetrolleborg.

KNUDTZON, HANS, født 29. Januar 1751, død 16. December 1823 iflg. J. Højtomt: Stamtavle over Familien Knudtzon, Trondhjem 1904. Etatsraad, Grosserer i Trondhjem.

KNUDTZON, JØRGEN VON CAPPELEN, født 28. April 1784 iflg. J. Højtomt: Stamtavle over Familien Knudtzon, Trondhjem 1904, død 29. Juli 1854 meddelt af Statsarkivet i Kristiania. Grosserer.

KNUDTZON, KAREN, født Müller, født 7. August 1752, død 12. Marts 1818 iflg. J. Højtomt: Stamtavle over Familien Knudtzon, Trondhjem 1904. Gift med Etatsraad, Grosserer i Trondhjem Hans K.

KNUDTZON, NICOLAY HEINRICH, født 22. September 1787, død 22. Juli 1837 iflg. J. Højtomt: Stamtavle over Familien Knudtzon, Trondhjem 1904. Stortingsmand, Købmand i Kristianssund.

KOES, GEORG HEINRICH CARL, født 14. Januar 1782, død 6. September 1811. Dr. phil.

KRAG, RASMUS, født 9. August 1763, død 3. Januar 1838. Generalløjtnant.

KRAG-JUEL-VIND FRIJS, JENS CHRISTIAN CARL GREVE, til Grevskabet Frijsenborg, se under Vind.

KRIEGER, HILMAR CHRISTOPHER, født 25. Juli 1798, død 12. Juli 1821 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1907. Kammerjunker, overtallig Protokolsekretær i Højesteret.

KRIEGER, LORENTZ ANGEL, født 10. Maj 1797, død 4. Maj 1838, iflg. Danmarks Adels Aarbog 1907. Kammerjunker, Amtmand over Aalborg Stift.

KROGH, GEORG FRIDERICH VON, født 1. Juni 1787, død 5. Oktober 1853 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1898. Kammerherre, Oberstløjtnant, Postmester i Itzehoe.

KROGH, MATTHIAS BONSAACH, født 4. Oktober 1754, død 2. September 1828. Biskop over Nordlandene i Norge.

KROGH, STIE TØNSBERG SCHØLLER VON, født 6. September 1763, død 19. November 1817 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1898. Kammerherre, Major, Ejer af Løjtved og Kroghenlund. (2 forskellige Stik).

KRUSE, JENS WILLIAM, døbt 19. Juni 1775, død 16. Februar 1823. Skuespiller ved Det kgl. Teater. (2 forskellige Stik).

KUHNKE, AUGUST, født ? død ?

LASSEN, KIRSTEN KRISTINE, født Rasmussen, født ca. 1773, død 1. April 1823 iflg. Helligaands Kirkes Begravelses Protokol, Kbhvn. Gift med Værtshusholder, Ølhandler Niels L.

LETH, OTTILIA BIRGITTE, født Falkenskiold, født 12. August 1779, død 22. April 1839 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1920. Gift med Justitsraad, Major Mathias Christian L.

LIEBE, ANNA DOROTHEA, født Sølvér, født 1. Juli 1784, død 29. Juli 1838. Skuespillerinde ved Det kgl. Teater, gift med Skuespiller Georg Julius L.

LORCH, FREDERIKKE, født Carøe, født 2. August 1778, død 21. November 1809 iflg. Peter Jakob Schmidt: Legatstifteren Grosserer Niels Brocks Hustru Lene Brock, født Bredal's Slægt, Kbhvn. 1891. Gift med kgl. dansk Konsul i Memel Johan Henrik L.

LUND, NIELS NICOLAI, født 1. Marts 1765, død 9. April 1824. Landinspektør.

MARCUSSEN, LOUISE ELISABETH HENRIETTE, født Saabye, (født 4. September), døbt 28. Oktober 1777 iflg. Østbirk Kirkebog, død 27. November 1858 iflg. Helligaands Kirkes Begravelses Protokol, Kbhvn. Gift med Generalkrigskommissær, Postmester i Veile Poul M. tidligere Ejer af Høgholm, Krastrup og Brøndumgaard. (Ovalt Stik).

MOLTKE, ADAM LUDVIG VON, født 6. December 1743, død 20. Januar 1810. Kammerherre, Generalløjtnant.

MOLTKE, FREDERIK, født 18. Januar 1754, død 4. Juli 1836. Geheimstatsminister, Geheimekonferensraad, Kammerherre.

MONRAD, FRUE? iflg. Fortegnelse over afd. Etatsraad F. S. Bangs efterladte Samling, Kbhvn. 1889-90, No. 996. Maaske Cecilie M., født Martin, død 5/4 1839, gift med Kancellideputeret, Konferensraad Peter Johan M.

MOURIER, FREDERIKKE CHRISTIANE, født Herbst, født 20. Marts 1772, død 8. Januar 1831 iflg. Sofus Elvius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter, I. Samling. Kbhvn. 1891. Gift med Kaptajn, Supercargo i Det asiatiske Kompagni's Tjeneste paa Maçao i Kina, Pierre Paul Ferdinand M. (2 forskellige Stik).

NATHANSON, MENDEL LEVIN, født 20. November 1780, død 6. Oktober 1868. Etatsraad, Købmand, nationaløkonomisk Forfatter, Redaktør ved „Berlingske Tidende“.

NIELSEN, ANDERS (ANDREAS), født 14. Marts, døbt 25. Marts 1774 iflg. Nykøbing M. Kirkebog, død 23. Maj 1840 iflg. Garnisons Kirkes Begravelses Protokol. Kbhvn. Grosserer i København, Medlem af Stadens 32 Mænd.

NIELSEN, CECILIA, født Kjellerup, født 27. August, døbt 30. August 1781 iflg. Budolfi Kirkes Daabsbog, Aalborg, død 5. April 1844 iflg. Garnisons Kirkes Begravelses Protokol, Kbhvn. Gift med Grosserer Anders (Andreas) N.

NIELSEN, NIELS, født 11. Oktober 1723 iflg. Den alm. Enkekasses Protokol, Rigsarkivet, død 7. Februar 1805. Divisionschirurg i Søetaten, Hofchirurg hos Dronning Sophia Magdalene.

NORDBERG, CAROLINE MARIE, født Lassen, født ca. 1768, død 13. Juli 1858 iflg. Tysk Reformert Kirkebog, Kbhvn. Gift med Kammerraad, Fabrikant Charles Axel N.

NORDBERG, CHARLES AXEL, født ca. 1739, død 29. November 1812 iflg. Tysk Reformert Kirkebog, Kbhvn. Kammerraad, Fabrikant.

NYEGAARD, PEDER NICOLAI, født 8. August 1779, død 28. December 1862 iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter 3. Samling, Kbhvn. 1915. Justitsraad, Landvæsenskommissær, Ejer af Frederikskilde, Suserupgaard og Kongskilde Mølle.

NYERUP, RASMUS, født 12. Marts 1759, død 28. Juni 1829. Professor i Litterærhistorie ved Københavns Universitet.

OLDENBURG, MARIE CLARETTE BENEDICTE, født Bastholm, født

28. April 1773, død 21. Marts 1807. Gift med Kammerherre, Deputeret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet Frederik O.

OLSEN, ELISABETH DOROTHEA, født Balle, født 27. December 1775, død 2. Marts 1853 iflg. Th H. Erslev: Dansk Forfatter-Lexikon, 2. Bind (Supplement), Kbhvn. 1864. Gift med Etatsraad, Notarius publicus Gottsche Hans O.

OLSEN, JOHANNE HENRIETTE, født Zinn, født 31. August 1785, død 27. Juli 1819 iflg. Frederik tyske Kirkebog, Kbhvn. Gift med Overauditor Ulrich Christian O.

PAHLEN, GEORG DANIEL VON DER, født 14. Februar 1763 iflg. Nicolai Kirkebog, Flensborg, død 9. Maj 1841 iflg. Frederikshavn Kirkebog. Grosserer, fransk, hannoveransk og russisk Vicekonsul i Frederikshavn.

PALUDAN, ANNETTE, født Anne Juul (Winde), døbt 1. April 1770 iflg. Budolfi Kirkes Daabsprotokol, Aalborg, død 29. August i Sorø, begravet 3. September 1840 iflg. Skt. Mikkels Sogns Kirkebog, Slagelse. 1° gift med Højesteretsadvokat Carl Heinrich Wilster, død i Berlin 1837, levede der under Navnet Baron von Essen, skilt. 2° gift med Hospitalsforstander, Kancelliraad Rasmus P.

PEDERSEN, HENNING, født 10. December 1775, død 7. Februar 1837. Major, Landmaaler.

PEDERSEN, PEDER, født 19. November 1774, død 16. August 1851. Konferensraad, Ministerresident i Washington.

PRAHL, JACOB NICOLAJ, født 13. April 1761, død 2. April 1831 iflg. Personalthistorisk Tidsskrift 6. Række, 1. Bind, Kbhvn. 1911. Sognepræst i Birkerød.

PREHN, HENRIKE LUDOVIKE, født Prætorius, døbt 16. Maj 1781 iflg. Garnisons Kirkes Daabsprotokol (Danske Menighed), Kbhvn., død 19. Juni 1820 iflg. Das Sterberegister der ewang.-luth. Kirchengemeinde der Stadt Ratzeburg, Kreis Herzogtum Lauenburg. Gift med Konferensraad, Regeringsraad Johan Frederik P.

PREHN, JOHAN FREDERIK, født 13. Januar 1771, død 16. Januar 1833. Konferensraad, Regeringsraad i Lauenborg.

PRÆTORIUS, ELISABETH WILHELMINE, født Lemvig, født 4. Maj 1747, død 17. Juli 1807 iflg. Etatsraad, Grosserer Jeppe Prætorius og Hustru's Gravsten paa Assistens Kirkegaard, Kbhvn. Gravstedet er nedlagt, men Stenen findes mellem Monumenterne langs Muren ved Jagtvejen. Gift med Etatsraad, Grosserer Jeppe P.

PRÆTORIUS, HENRICH (HENDRIK), født 23. Februar 1777 iflg.

St. Croix Kirkebog, død 4. December 1853 iflg. Gunderslev Kirkes Ministerialbog. Ejer af Gyldenholm og Tystebolig.

PRÆTORIUS, JEPPE, født 4. Juli 1745, død 6. April 1823 iflg. Etatsraad, Grosserer Jeppe Prætorius og Hustru's Gravsten paa Assistens Kirkegaard, Kbhvn. Gravstedet er nedlagt, men Stenen findes blandt Monumenterne langs Muren ved Jagtvejen. Etatsraad, Grosserer i København.

RABEHOLM, PETER (PEDER RABE HOLM), døbt 15. Juni 1751 iflg. Vor Frelsers Kirkes Ministerialbog, Kbhvn., død 21. Maj 1826 iflg. Vor Frelsers Kirkes Ligprotokol, Kbhvn. Kommerceraad, Grosserer i København.

RAHLFF, GEORG, født 7. Marts 1765, død 7. Marts 1833. Professor, Dr. med.

RANTZAU, CARL FREDERIK GREVE, (født 8. Marts), døbt 26. Marts 1778, død 2. April 1851 iflg. Kjøng Kirke Ministerialbøger. Kammerherre, Oberst, Ejer af Frederikslund, Brahesholm og Søholm.

RANTZAU, CHRISTIAN JENS GREVE, (født 7. Marts), døbt 18. Marts 1777 iflg. Holmens Kirkes Daabsbog, Kbhvn., død 20. April 1828 iflg. Stovby Sogns Kontramministerialbog. Kammerjunker, Major, Ejer af Rosenvold.

RANTZAU, ERHARD GREVE, døbt 12. September 1784 iflg. Ørsted Kirkebog, Baag Herred, død 6. December 1829 iflg. Søby Kirkebog, Baag Herred. Major, Ejer af Skovgaarde (Søby Sogn).

RANTZAU, SOPHIE MAGDALENE, BARONESSE, født Baronesse Krag-Juel-Vind, født 4. Juli 1754, død 9. Februar 1833 iflg. Danmarks Adels Aarog 1886. Gift med Baron Frederik Siegfred R. senere Lensgreve til Krengerup.

RAUPACH, NIELS LORENTZ, født 6. April 1786, død 3. April 1871 iflg. Frantz Frederik Møller: Stamtavle over de til Brødrene Petersens Jomfrukloster adkomstberettigede Familier, Kbhvn. 1884. Købmand i Odder. Livjæger 1809.

REHLING, FREDERICA AUGUSTA, født Erhart (Erhardt), født 14. April, døbt 8. Maj 1782 iflg. Helligaands Kirkes Ministerialbog, Kbhvn. død ?, begravet 29. Januar 1809 i Trankebar iflg. Personalhistorisk Tidsskrift 6. Række, 6. Bind, Kbhvn. 1915 „Familien Rehling“ ved H. Hjorth-Nielsen. Den alm. Enkekasse melder død 1810 eller 1811. Gift med Oberst, Guvernør i Trankebar Johan R.

REHLING, JOHANNES, født 17. August, døbt 2. September 1775 iflg. Egebjerg Kirkes Ministerialbog, død 18. Juni 1841 i Trankebar iflg. Personalhistorisk Tidsskrift 6. Række, 6. Bind, Kbhvn. 1915. „Fa-

milien Rehling“ ved H. Hjorth-Nielsen. Oberst, Guvernør i Trankebar.

RIISING, PEDER KRYSSING, født 18. April 1773 iflg. Skt. Knuds Kirkebog, Odense, død 9. September 1829 iflg. Vor Frue Kirkebog, Odense. Major, Krigsraad, Overkrigskommissær.

ROEPSTORFF, CHRISTINE CAROLINE DE, født Comtesse Holstein-Ledreborg, født 28. Februar 1772, død 11. December 1852, iflg. Danmarks Adels Aarvog 1938. 1° gift med Kammerherre, General-løjtnant Clemens August Baron Haxthausen. 2° gift med Geheimekonferensraad, Staldmester Frederik Christian August de R.

ROSENBERG, GOTTFRIED, født 9. Februar 1784 iflg. St. Petri Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 28. Juni 1849 iflg. Skanderborg Købstads Kontraminiestrialbog. Oberst af Vejkorpset.

ROSING, WILHELMINE EMILIE, født 6. Marts 1784, død 23. December 1811. Skuespillerinde ved Det kgl. Teater. (2 forskellige Stik).

RYGE, IMMANUEL CHRISTIAN, født 4. Januar 1734, død 24. Marts 1821. Konferensraad, Deputeret i Finanskollegiet.

RØMELING, HANS HENRIK (HENDRICH) VON, (født 20. April), døbt 24. April 1770 iflg. Kirkebogen for (østre) Frederikstad, Norge, død 25. April 1840 iflg. Garnisons Kirkes Begravelses Protokol, Kbhvn. Kammerherre, Generalmajor.

SAABYE, PETER RASMUSSEN, født 1. Marts 1762, død 3. Marts 1810. Skuespiller ved Det kgl. Teater.

SALICATH, GERHARD GIESE, født 20. Juli 1788 paa Skovlyst ved Hillerød, død 24. September 1848 iflg. Skt. Mikkel Kirkebog, Slagelse. Provst, Sognepræst til Kirke-Stillinge (dog uden at være tiltraadt).

SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL, ERIK SCHEEL GREVE, til Grevskabet Muckadell, født 5. Oktober 1774, død 7. December 1833 iflg. Øster Hæsing Kirkebog. Kammerherre.

SCHIERN, SUSANNE MARGRETHE, født Oxholm, se Høst.

SCHMIDT, CHRISTEN, født 15. September 1721, død 10. April 1810. Justitsraad, Notarius publicus i København.

SCHMIDT, MAREN ELISABETH MARTHA, født Oppen, født 2. April 1799, død 26. December 1841. Gift med Provst, Sognepræst, Dr. theol. Frederik S. Iflg. Provst Frederik Schmidts Dagbøger (N. Hancke, Kbhvn. 1868) skriver han 22. September 1807 Pag. 41 „Jeg var hos Lahde for at faa aftaget min Kones og mit Physionomi, men han henviste mig til Flint“. Efter dette maa man formode, at hun og Manden er stukket af Flint, men Portrætterne kendes ikke.

SCHMIDT, FREDERIK, født 27. Maj 1771, død 17. Februar 1840. Provst, Sognepræst, Dr. theol. Se ovenstaaende Anmærkning!

SCHMIDTEN, ULRIK CHRISTIAN VON, (født 7. Januar), døbt 11. Januar 1761 iflg. Horsens Kirkebog, død 28. December 1828 iflg. Viborg Domsogns Kontraministerialbog. Generalkrigskommissær, Ejer af Herregaarden Urup.

SCHULTZ, HANS, født 5. Juli 1747, død 3. Februar 1832. Kommandør i Søetaten.

SCHÄFFER, FREDERIK CHRISTIAN, født 24. Marts 1773, død 6. December 1843. Konferensraad, Borgmester i København.

SEHESTED-JUUL, OVE CHRISTIAN, til Stamhuset Ravnholt, født 29. Januar 1781, død 27. August 1815 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1930 (Slægten Rantzau). Kammerherre.

SEIDELIN, CLAUS HENRIK, døbt 6. Maj 1761 iflg. Gloslunde Kirkebog, død 5. April iflg. „Dagen“ No. 96, 6. April 1811, begravet 13. April 1811 iflg. Frederiksberg Kirkes Ministerialbog. Bogtrykker, Redaktør af „Dagen“, Løjtnant.

SKIBSTED, CHRISTINA MAGDALENE, født de Fine Olivarius, (født 15. September), døbt 20. September 1756, død 14. Januar 1817 iflg. Vor Frue Kirkebog, Kbhvn. Gift med Justitsraad, Generalfiskal Poul Friderich S. (2 forskellige Stik).

SKIBSTED, POUL FRIDERICH, (født 23. Maj), døbt 25. Maj 1753 iflg. Helligaands Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 21. September 1812 iflg. Vor Frue Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Justitsraad, Generalfiskal.

SLETTING, CHRISTIANE, født Jansen, født (eller døbt) 10. Maj 1786 iflg. Nykøbing M. Kirkebog, død 18. April 1814 iflg. Holmens Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Gift med Overkrigskommissær, Mønsterskriver i Søetaten Ebbe Jacob S.

SLETTING, EBBE JACOB, født 18. September 1754 iflg. Eiby Kirkes Ministerialbog, død 30. Marts 1837 iflg. Holmens Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Overkrigskommissær, Mønsterskriver i Søetaten.

SMIDT, CARL CHRISTIAN, født 6. September 1799, død 15. November 1865 iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, 3. Samling, Kbhvn. 1915. Justitsraad, Major, Postmester i Horsens.

SMIDT, CHRISTIANE, født Schouboe, født 13. Oktober 1773, død 13. August 1869 iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, 3. Samling, Kbhvn. 1915. Gift med Etatsraad, Regeringsraad paa De dansk-vestindiske Øer Claus Langhaar S.

SMIDT, CLAUS LANGHAAR, født 30. September 1761, død 28. December 1822 iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, 3. Samling, Kbhvn. 1915. Etatsraad, Regeringsraad paa De dansk-vestindiske Øer.

SMIDT, WILHELM, født 29. Oktober 1801, død 21. Juli 1884, iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, 3. Samling, Kbhvn. 1915. Grosserer i København.

SPORON, FRIDERICH GOTTLIEB, født 1. Marts 1749, død 31. Januar 1811 iflg. Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, 3. Samling, Kbhvn. 1915. Etatsraad, Assessor i Højesteret og tillige Assessor i Overadmiralitetetsretten.

STOCKFLETH, MARIE DOROTHEA LOUISE, født von Staffeldt, døbt 31. Juli 1772 iflg. Garnisons Kirkebog, tyske Menighed, Kbhvn., død 24. Maj 1848 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1886. Gift med Kaptajn, Toldkasserer i Kolding Niels Henrik S.

STOCKFLETH, NIELS HENRIK, født 23. Juni 1771, død 15. April 1807 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1886. Kaptajn, Toldkasserer i Kolding.

STOLPE, ANNA BARBARA, født Damkier, født 2. December 1776 iflg. Kancelliraad Berthel Mathias Korelbaum Stampe og Hustru's Gravsted paa Assistens Kirkegaard, Kbhvn., (Gravsted Litra A. 1033), døbt 13. December 1776 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 18. August 1862 iflg. Helligaands Kirkes Dødsprotokol, Kbhvn., Gift med Kancelliraad, Magasinforvalter Berthel Mathias Korelbaum S.

TAUBE, ANNA THOMASINE, BARONESSE, født Blixenschiold Mossencrone, døbt 8. April 1780 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Daabsbog, Kbhvn., død 7. Maj 1808 meddelt af Riddarhuset i Stockholm. Gift med svensk Legationssekretær i København, Kaptajn, senere svensk Gesandt ved det preussiske Hof, Baron Carl Wilhelm T.

TAUBE, CARL WILHELM, BARON, født 24. August 1767, død 25. September 1838 iflg. Gabriel Anrep: Svenska Adelsns Ättar-Taflor, 4. Del, Tab. 4, Stockholm 1864. Svensk Legationssekretær i København, Kaptajn, senere svensk Gesandt ved det preussiske Hof.

THUNBOE, JENS ANDREAS, født 26. Juni 1784, død 2. April 1813. Premierløjtnant i Søetaten.

TUXEN, LOUIS DE, født 30. Oktober 1748 iflg. F. E. Seidelin: Stamtavle over Familien Seidelin, Aarhus 1877, døbt 12. November 1748 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 21. Januar 1828 iflg. Skt. Olai Kirkes Dødsprotokol, Helsingør. Kaptajn i Sø-

etaten, Generalkrigs- og Admiralitetskommissær, Inspektør ved Øresunds Toldkammer.

TØNSBERG, OTTO THOTT, født 30. August 1747 iflg. Den alm. Enkekasses Protokol, Rigsarkivet. døbt 6. September 1747 iflg. Præste Kirkes Ministerialbog, død 11. August 1808 iflg. Holmens Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Auditør, Proviant-, Ammunitions- og Materialforvalter paa St. Croix.

ULRICH, GEORG FREDERIK, født 16. Marts 1762, død 25. Juni 1830, iflg. Sofus Elivius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter, 1. Samling, Kbhvn. 1891. Generalkrigskommissær, Toldforvalter i Frederiksstad.

ULRICH, GJERTRUD, født Kaas, døbt 27. September 1767, død 21. Februar 1814 iflg. Sofus Elvius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter, 1. Samling, Kbhvn. 1891. Gift med Generalkrigskommissær, Toldforvalter i Frederiksstad Georg Frederik U.

VILLAUME, SUSANNE, født Marre, født ca. 1750, død 9. April 1815. Gift med Pædagogen Peter V.

VIND-FRIJS, JENS CHRISTIAN CARL GREVE KRAG-JUEL, til Grevskabet Frijsenborg, født 12. Februar 1779, død 12. November 1860 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1885. Kammerherre.

VOGT, FREDERIK SIEGFRED (Voigt, Friederich Siegfried), (født 25. Maj), døbt 2. Juni 1777 iflg. Skt. Knuds Kirkebog, Odense, død 10. Marts 1855 iflg. Vor Frue Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Etatsraad, Chargé d'affaires i Neapel.

WEDEGE, ULRIK CHRISTIAN SCHNELL, født 7. April 1768, død 21. Maj 1843 iflg. L. P. Borberg: Slægten Wedege i Danmark, Kbhvn. 1919. Etatsraad, Justitiarius i den vestindiske Overret. (2 forskellige Stik).

WEDEL-HEINEN, ANDERS CLAUS, født 4. Maj 1791, død 20. Oktober 1857 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1918. Kammerjunker, Byfoged i Middelfart, Ejer af Kjærsgaard.

WEDEL-HEINEN, ELISABETH, født von Krogh, født 12. Juli 1794, død 14. Januar 1845 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1918. Gift med Kammerjunker, Byfoged, Ejer af Kjærsgaard, Anders Claus W.-H.

WESTERMANN, BERENT WILHELM, født 2. Oktober 1781 iflg. Grosserer Bernt Wilhelm Westermann og Hustru Elisabeth Christiana Frederika, født Schmidgall's Gravsted paa Assistens Kirkegaard, Kbhvn. (Gravsted Litr. E. Nr. 607), døbt 1. November 1781 iflg. Trinitatis Kirkebog, Kbhvn., død 10. Marts 1868 iflg. Vor Frue Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Grosserer og Skibsreder i København.

WIGELSEN, NIELS THYGESSEN, (født 3. Juni), døbt 21. Juni 1784, død 25. Juli 1841 iflg. Budolfi Sogns Kirkebog, Aalborg. Konsul, Kaptajn, Købmand i Aalborg.

WILLE, HANS JACOB, født 11. Oktober 1756, død 22. April 1808. Stiftsprovst, Sognepræst i Trondhjem.

WILLE, JENS, døbt 5. December 1750, død 27. Marts 1820 iflg. Th. H. Erslew: Dansk Forfatter Lexikon, 3. Bind, Kbhvn. 1853. Generalkrigskommissær, Direktør for Det kgl. Fiskeri- og Handelsinstitut i Altona.

WILLE, SOPHIE HEDEVIC, født Lund, døbt 19. September 1763, død 28. December 1812 iflg. Th. H. Erslew: Dansk Forfatter Lexikon, 3. Bind, Kbhvn. 1853. Gift med Generalkrigskommissær, Direktør for Det kgl. Fiskeri- og Handelsinstitut i Altona, Jens W.

WILLEMSSEN, GIERDT (GERHARD) VON DER LITH, døbt 31. Oktober 1738 iflg. Vor Frelser Kirkebog, Kristiania, død 9. Januar 1806 iflg. Trondhjems Adresseavis for 10. Jan. 1806, begravet 18. Januar 1806 iflg. Vor Frue Kirkebog, Trondhjem. By- og Raadstueskriver, Notarius publicus i Trondhjem, Assessor i Nordenfjellske Bergamt og Kobbertiendskriver.

WIWET, PEDER BOLL, døbt 7. Januar 1761 iflg. Skt. Nikolaj Kirkes Ministerialbog, Kbhvn., død 16. August 1824 iflg. Vor Frue Kirkes Begravelsesprotokol, Kbhvn. Etatsraad, Generalfiskal, Højesteretsadvokat.

WODSCHOU, HANS JØRGEN LINDENPALM, født 14. Marts 1777 iflg. Veile Kirkebog, død 1. Maj 1844 iflg. Protokol over indkomne Syge i Frederiks Hospital, Kbhvn., i Aaret 1844, Pag. 64. Oberstløjtnant, kgl. Godsinspektør.

WOLDER, SOPHUS, født ?, død ? Iflg. Kataloget over Auktionen efter Professor F. C. Krohn, Kbhvn., den 12. Novbr. 1883, Nr. 731. Portrættet kendes ikke.

WOLFF, CHRISTIANA MARGRETHA, født Nielsen, døbt 1. April 1762 iflg. Vor Frue Kirkebog, Odense, død 19. Juli 1828 iflg. Helligaands Kirkes Dødsprotokol, Kbhvn. Gift med Hestehandler Lars Jensen W.

WORMSKIOLD, PEDER DE, født 26. August 1750 iflg. Teilmann-Stammen, samlet af Andreas Teilmann 13/6 1841, døbt 27. September 1750 iflg. Bramminge Kirkebog, død 15. Marts 1824 iflg. Frederiksberg Kirkes Ministerialbog. Konferensraad, Deputeret i Rentekammeret, Ejer af Ristrup.

WULFSBERG, JACOB, født 14. Januar 1751 iflg. Den alm. Enkekasses Protokol, Rigsarkivet, døbt 19. Januar 1751 iflg. Skt. Laurentii

Kirkebog, Tønsberg, død 16. August 1826 i Eilæs, meddelt af Stiftsarkiverne, Kristiania. Byfoged og Politimester i Kristiania, senere Sorenskriver i Eilæs, Modum og Sigdal.

WYLICH, MARIE ELISABETH VAN, født Ehrhard(t), født 11. Jan., døbt 19. Januar 1774 iflg. Skt. Petri Kirkes Ministerialbog, Kbhvn., død 27. Februar, begravet 3. Marts 1840 iflg. Søllerød Sogns Ministerialbog. Gift med Overkrigskommissær, Grosserer Peter Friedrich van W.

WYLICH, PETER FRIEDRICH VAN, født 13. Juni, døbt 30. Juni 1763 iflg. Domkirken i Berlin's Kirkebog, Pag. 103, død 28. Januar 1826 iflg. Søllerød Kirkebog. Overkrigskommissær, Regimentskvartermester i Livjægerkorpset, Grosserer i København.

ZIMMERMANN, MAGDALENE JOHANNE SOPHIE, født Nyrop, født 14. Marts 1784, død 29. (30.) Juni 1809 iflg. Th. Hauch-Fausbøll: Patriciske Slægter, 4. Samling, Kbhvn. 1919. Gift med Sognepræst til Gunslev, Dr. theol. Samuel Friedlieb Z.

ZIMMERMANN, SAMUEL FRIEDLIEB, født 22. Februar 1769, død 22. December 1818 iflg. Th. Hauch-Fausbøll: Patriciske Slægter, 4. Samling, Kbhvn. 1919. Sognepræst til Gunslev, Dr. theol.

ZINN, CARL LUDVIG, født 2. Februar 1777, død 8. Februar 1808 iflg. Frederik tyske Kirkebog, Kbhvn. Grosserer i København.

ZINN, MICHELINE ARNOLDINE født Skibsted, født 21. September, døbt 4. Oktober 1783 iflg. Helligaands Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 15. November 1847 iflg. Frederik tyske Kirkes Ligprotokol, Kbhvn. Gift med Grosserer Carl Ludvig Z.

Medaillon-Portrætstik stukket af Quenedey.

BLOME, OTTO, født 5. Marts 1770, død 20. Marts 1849. Karakt. Generallejtant, Kammerherre, kgl. dansk Gesandt i Skt. Petersborg. (Ovalt Stik i firkantet Grund).

BOURKE, EDMUND (EDMOND) GREVE, født 2. November 1761, død 12. August 1821. Kammerherre, Geheimekonferensraad, kgl. dansk Gesandt i Paris.

COOPMANS, GADSO, født 12. Januar 1746, død 5. August 1810. Dr. med., Professor chem. extraord. i København og Kiel.

FABRICIUS, HENRIETTE, født 27. Marts 1802, død 20. September 1819 iflg. „Slægten Fabricius fra Faaborg“ ved A. C. Fabricius og P. C. B. Bondesen, Odense 1884. *Barneportræt*. Datter af Kommandør i Sætetaten Lars Fabricius (15/1 1770–11/9 1830) og Hustru Lucia Kirstine, født de Neergaard (5/2 1773–9/11 1817).

FABRICIUS, LARS, født 15. Januar 1770, død 11. September 1830. Kommandør i Søetaten.

FABRICIUS, LUCIE KIRSTINE, født de Neergaard, født 5. Februar 1773, død 9. November 1817 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1915. Gift med Kommandør Lars F.

FRIEBOE, CHRISTIAN HENRIK GEORG, født 7. September 1778 i Rendsborg, død 10. Marts 1818 i København iflg. Personalhistorisk Tidsskrift 7. Række, 1. Bind 1916, Slægten Frieboe af Paul Hennings. Kaptajn i den danske anekt. Artilleribataillon.

FRØLICH, JOHAN JACOB, født 19. August 1777, død 6. Oktober 1858 iflg. S. Elvius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter I. Kbhvn. 1891, Tuteins Stamtavle, Pag. 342. Grosserer.

HENSLER, JOHANNES NICOLAI KRAGH, født 23. April 1780, død 26. September 1822. Kaptajn, Søtøjmaster. (Ovalt Stik).

IRGENS-BERGH, MATHIAS FRIIS VON, født 16. November 1786, død 8. Marts 1828 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1917. Geheimelegationsraad, Kammerherre. (Ovalt Stik i firkantet Grund).

JÜRGENSEN, JÜRGEN CHRISTIAN, født 24. April 1781?, død 29. Juli 1863 iflg. Bergens Domkirkes Sogns Kirkebog. Konsul i Bergen.

KAAS, FREDERIK JULIUS, født 24. August 1758, død 11. Oktober 1827 iflg. Danmarks Adels Aarvog 1917. Geheimestatsminister, Kancellipræsident, Kammerherre.

KNUDSEN, ANDREAS PETER, født 23. April, døbt 17. Maj 1793 iflg. Skt. Nicolai Kirkes Daabsprotokol, Kbhvn., død 3. September 1865 iflg. Holmens Kirkes Begravelsesprotokol. Geheimelegationsraad, fhv. Generalkonsul i Tripolis.

KROHN, WOLLERT DANCHERTSEN, født 17. August 1765 iflg. A. Juliane Hopstock: Stamtavle over Familierne Carmann, Schancke, Krohn og Hopstock, Bergen 1879, døbt 23. August 1765, død 24. Oktober 1834 iflg. Kirkebogen for Nykirken, Bergen. Kgl. Agent, Købmand i Bergen. (Ovalt Stik).

LEHMANN, MARTIN CHRISTIAN GOTTLIEB, født 16. Marts 1775, død 4. Oktober 1856. Konferensraad, Deputeret i det kgl. General-toldkammer og Kommercekollegiet, Direktør for det kgl. naturhistoriske Museum.

SAMES, CARL ERIK VON, født 9. Juli 1754, død 27. Oktober 1828 iflg. Louis Bobé: Efterladte Papirer fra den rewentlowske Familie-kreds. VII. Bind. Pag. 540. Kbhvn. 1906. Generalmajor, Kammerherre, Meddirektør for Det kgl. Teater.

SCHIFTER, ANDERS, født 25. August 1779, død 31. Oktober 1852. Viceadmiral.

SCHMEISSER, JOHANN GOTFRIED, født 24. Juni 1767, død 5. Februar 1837 iflg. Allgemeine deutsche Biographie, Leipzig 1890. Dr. med., Apoteker i Altona.

SEMB, CHRISTIAN, født 11. Maj 1790, død 17. Oktober 1847 iflg. Stamtavle over Familien Bergwitz m. fl., Joh. K. Bergwitz, Kristiania 1891. Trælasthandler, Skibsreder, Sardinsk Vicekonsul i Kristiania, senere Statsrevisor.

SPRECKLER, BETZY VON, født Fabricius, født 1. Oktober 1805, død 24. April 1829 iflg. „Slægten Fabricius fra Faaborg“, ved A. C. Fabricius og P. C. B. Bondesen, Odense 1884. (Barneportræt). Gift med Major, Sø-Landkrigskommissær Georg Ferdinand von S. (12/4 1791–18/12 1869).

STORCH, EDVARD THOMAS, født 26. Marts 1787, hjemmedøbt 1. April. Daaben bekendtgjort i Kirken 10. April iflg. Balslev Sogns Kirkebog, død 21. Juli 1852 iflg. Nyborg Kirkebog. Kaptajn, Postmester.

VIND, CHRISTIAN ANDREAS, født 12. Oktober 1794, død 17. September 1869 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1884. Til Sanderumgaard og Bækkeskov, Kammerherre, Hofjægermester.

WAAGEPETERSEN, CHRISTIAN, født 6. September 1787, død 23. November 1840. Etatsraad, Hofvinhandler.

Medaillon-Portrætstik stukket af

H. A. Grosch, Lahde, Lehmann, Lips, Plötz og J. G. Schmidt.

ARLAUD, FRANCOIS, født i Genève 27. Februar 1779 (meddelt af Fru Yvonne Mørck, født Arlaud, Kongens Lyngby), død i Helsingør 25. September 1862, begravet 30. Septbr. fra Skt. Olai Kirke, Helsingør, ført til Assistens Kirkegaard, Kbhvn. Sardinisk Konsul. Plötz sculp. (Ovalt Stik).

EBERHARDT, JOHAN OTTO WULFGANG, døbt 11. November 1774 iflg. Frederiksværn Kirkebog (Norge), død 6. Juli 1819 iflg. Den alm. Enkekasses Protokol Nr. 6113, Rigsarkivet. Mønsterskriver i Kristiania. del. & sc. L. Lehmann.

ECKERMANN, JACOB CHRISTOPHER RUDOLPH, født 6. September 1754, død 6. Maj 1837 iflg. Allgemeine deutsche Biographie, Leipzig 1877. Professor i Theologi ved Universitetet i Kiel, Dr. theol. J. G. Schmidt sc.

FLINDT, CHRISTIAN, døbt 1. November 1769 iflg. Rudkøbing

Kirkebog, død 4. Juli 1823 iflg. Hørsholms Sogns Kirkebog. Regimentskvartermester ved Husar Regimentet. del. C. D. Fritzsche, sc. H. A. Grosch, 1798.

HAMMEKEN, LOUIS JOSEPH, født 6. Februar 1778, død 12. Juli 1852. Kgl. dansk Konsul i Tunis, Legationsraad, karakt. Kaptajn. Plötz sculp. Heuer del. (Ovalt Stik).

SENN, JOHANNES, født i Liesthal 17. September 1780, død i Liesthal 28. Maj 1861 iflg. Stammbaum der Bürgergeschlechten von Liesthal. (Druch und Verlag von Gebr. Lüdin in Liesthal 1908). Maler, opholdt sig i København fra Decbr. 1804 til 29. Maj 1819. Lahde fecit.

THIESS, JOHANN OTTO, født 15. August 1762, død 7. Januar 1810 iflg. Allgemeine deutsche Biographie, Leipzig 1894. Professor i Theologi ved Universitetet i Kiel. H. Lips sculp. F. D. Helberg del.

Medaillon-Portrætstik af anonyme Kunstnere.

BASTIAN, CHRISTIAN FREDERIK, født 1772, død 28. Januar 1813 i Antwerpen iflg. Adresseavisen 17/2 1813. Kgl. dansk Proviantforvalter.

BOURKE, EDMOND GREVE DE, født 2. November 1761, død 12. August 1821. Kammerherre, Geheimkonferensraad, kgl. dansk Gesandt i Paris.

KROGH, FREDERIK GREGERS CHRISTIAN VON, født 17. April 1791, død 29. Maj 1851 iflg. Danmarks Adels Aarbog 1898. Kammerherre, Major, Told- og Konsumtionskasserer i Odense.

PASCHE, ANDRÉ LAURENT, født i Altona 11. Juni 1784, død ?

PEDERSEN, INGER, født Engel, døbt 29. Maj 1740 iflg. Øster Egesborg Kirkebog, død 2. Januar 1810 iflg. Snese Sogns Kirkebog. Gift med Ejer af „Engelholm“ Hans P. (Plötz sculp.?).

PEDERSEN, HANS, døbt 16. Maj 1734 iflg. Hammer Kirkebog?, død 20. Februar 1803 iflg. Snese Sogns Kirkebog. Proprietær, Ejer af „Engelholm“ og „Oremandsgaard“. (Plötz sculp.?).

SELBY, CHARLES JOSEPH BARON, født 24. Oktober 1755, død 15. Marts 1823 iflg. Baron Charles Joseph Selby's Descendens, udarb. af Lensbaron H. BernerSchilden-Holsten og Albert Fabritius, Kbhvn. 1935. Kammerherre, Overkrigskommissær, Ejer af Gyldensten m. m. (Maaske stukket af O. O. Bagge).

SPENGLER, JOHAN CONRAD, født 22. Juli 1767, død 1. Marts 1839. Etatsraad, Kunstkammerforvalter.

Litteratur: Chrétien og Flint er behandlede i selvstændige Monogramer:

Fortegnelse over Chrétiens Portrætstik af kendte Danske. Kbhvn. 1921.

Fortegnelse over Flints Portrætstik. Kbhvn. 1924.

Om Medaillon-Portrætstikken i Almindelighed kan henvises til „Den lille Portætkunst i Danmark siden 1750“. Kbhvn. 1949.

FRAGMENT TIL ET EWALD-PORTRÆT

AV

LOUIS E. GRANDJEAN

Det er en begrænset periode av Johannes Ewalds liv, som hermed gøres til genstand for en undersøgelse, perioden hvor han opholdt sig i Rungsted i årene 1773–1775 og de to perioder, som går umiddelbart foran og efter Rungsted opholdet, forspillet og efterspillet.

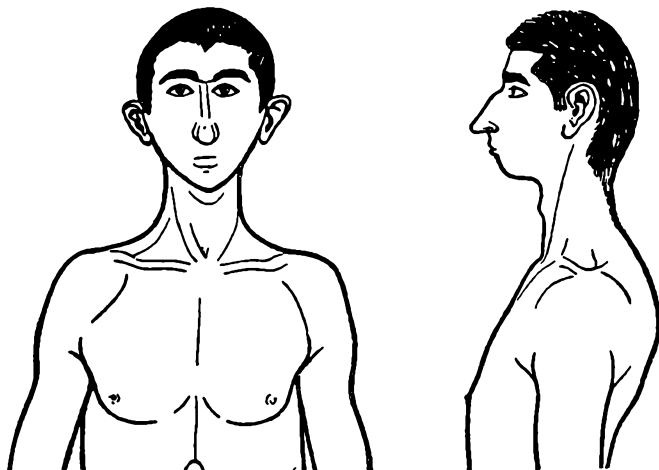
Det er ikke tilsigtet at give et portræt av Ewald, højst kan der være tale om en beretning av visse sider av hans personlighed, som trådte tydeligst frem under den omhandlede periode, men „mennesket som helhed“, som man idag lægger vægten på – og ganske med rette – kan ikke bringes til veje for Ewalds vedkommende. Vi kan nå frem til at opfatte hans konstitutionstype i det væsentlige, men selv her ved vi fra amerikaneren WM. SHELDONS undersøgelser, at de tre hovedtyper ustandselig findes blandet, hvilket maner til forsigtighed.

Et portræt, skrev TH. A. MÜLLER i sin bog Holbergportræter, er jo ikke andet end en beretning om, hvorledes et menneske har set ud. Maleriet, tegningen og stikket er i modsætning til fotografiets rent objektive, men også hårdt mekaniske gengivelse i høj grad subjektive i deres opfattelse. Kunstnernes opfattelse av en person er ubevidst farvet av kunstnernes personlighed og av tiden, således at den portræterede kun når til os gennem et medium.

HOLCK COLDING har i „Den lille Portrætkunst“ så rigtigt fremhævet, at portrætkunst i egentlig forstand er et sjældent fænomen, som hos udøveren forudsætter *psykologiske evner*. Selv digterkunstens bidrag til portrætering av forlængst avdøde ligger uvægerligt under de samme love. Heller ikke selvbiografierne danner undtagelse, deres subjektivitet er lige så fremherskende, man udleverer simpelthen ikke sig selv længere end dertil, hvor man just ønsker det, og i reglen er det man udleverer præget av trangen til selvforsvar. Måske kan eftertiden i begrænset omfang forstå mere av den portræterede ved det

han ikke har sagt eller ved det, han har gjort ud fra underbevidste tilskyndelser, men mulighederne for fejlslutninger er store.

Selv for at skabe objektive dele av et portræt, der kan blive en hjælp til belysning av mennesket som helhed, må man have særlige

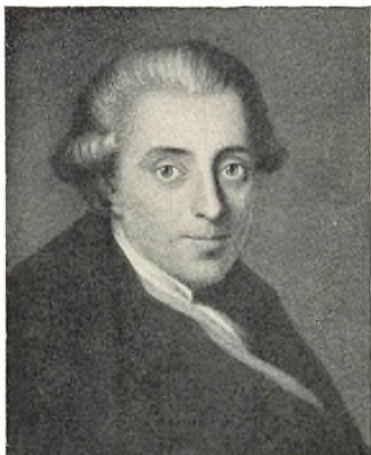
Wienerpsykiateren Kretschmers asteniske eller leptosome type med ansigtets „forkortede ægform“ set forfra og „vinkelprofil“ set fra siden.

forudsætninger eller, som professor HJALMAR HELWEG i sin bog om sjælelige mekanismer har sagt det, formå at trænge ind i den portræteredes væsen, „sætte os ind i, gå ind i hans tankegang“ ved en psykologisk proces, hvorved vor egen tankegang omformes, så at den kommer til at ligne den andens, kommer til at bevæge sig ad lignende baner. Det er svært! Helweg mener, at det kan lade sig gøre, men at det er forbeholdt mennesker, som besidder så stor evne til at forstå andre, at de helt kan tilegne sig deres tankegang.

De store krav til biograferingen, portræteringen har fået mig til at begrænse min opgave, som jeg har stillet den, og jeg føler, at jeg ingenlunde har forstået alt, men formentlig kun en del, som ligger mig selv nærmest og som jeg derfor har haft særlige forudsætninger for at forstå.

Når jeg er nået til det resultat, at Ewald var psykopath – eller om man hellere vil: karakterneurotiker – så er der al grund til på forhånd at fremsætte nogle bemærkninger om psykopathi, al den stund begreberne kriminalitet og psykopathi i vore dage sammenblandes ja endog ofte anses som noget identisk som overlæge POUL

J. REITER skriver i sin bog om psykopath. Erfarer man, at en person betegnes som psykopath, underforstår man som noget selvfølgelig, at han er bærer av forbryderiske anlæg. Dette er ganske vrangt, forbrydelse er et sociologisk fænomen mens psykopathi er et biologisk.

Ewald set forfra på Erik Pauelsens oljemaleri og fra siden på J. F. Clemens tegning. Ægformen og vinkelprofilen peger umiskendeligt i retning av den asteniske type.

Betegnelsen psykopath er ingenlunde en i den offentlige mening vanærende glose. Mange psykopath, skønt fyldt av disharmonier og sjælelige konflikter, er højt værdifulde medlemmer i samfundet t. ex. som kunstnere, opfindere o. lgn.

Psykopathien er ingen sygdomstilstand men en udviklingsabnormitet indenfor det karaktermæssige, den er medfødt og arveligt betinget. På Ewalds tid var begrebet ukendt, og de der tog sig på at retlede og udøve myndighed over ham bevægede sig i ukendte egne og måtte naturligvis fejle, fejle meget væsentlig endda. Man satte ind med kristelig sjælesorg overfor Ewald, den sjælesorg, der tager sigte på „mennesket i dets relation til Gud“ som biskop FUGLSANG DAMGAARD udtrykker det i sin bog om skriftemålet, mens nutidens mentalhygiejne tager sigte på mennesket som helhed.

Det er højt sandsynligt, at den fremgangsmåde, man anvendte overfor Ewald bibragte ham en massiv skyldfølelse, der i kraft av sin styrke blev neuroseskabende.

Hvis vi med GEORG NYGAARD i „Ewald Portræter“ (Fra Arkiv og Musæum 1918) studerer de mest realistiske fremstillinger av Ewald

må vi vel medgive, at han havde store øjne, høj pande, udfaldende underlæbe og en vis slaphed i hagepartiet, så at vi får den typiske vinkelprofil og en face den såkaldte forkortede ægform, som karakteriserer Kretschmers astheniske eller leptosome type eller Sheldons nervemenneske. Der er her kun talt om fysiognomiske træk, Ewalds legemsbygning kan have vist drag av de andre konstitutionstyper. Men så meget tør vi vel antage, at det neurotiske hos Ewald både var resultat av arv og milieu. Milieuets påvirkning vil blive omtalt i det følgende.

FORSPILET

Der er et tungt tragisk forspil til Ewalds tvungne overførelse til Rungsted Kro instrumenteret av en katastrofes triste toner. Man må derfor indlytte sig til dette forspils akkorder for at kunne forstå og fatte den tveklang i Ewalds digteriske symfonier, der på samme tid høres som legende lyst og klagende kummer. Udefra stemte Rungstedts lyksaligheder digterens sind lystigt og lyst, men indefra gjorde skyldfølelse og syndsfornemmelse hans sang dunkel og dyster. Ewalds så mærkeligt stemte sproglige lydkunst dirrede gennem hans eget tvesind.

Ingen har vel bedre end professor HANS BRIX beskrevet den skæbnesvangre periode i Ewalds tilværelse, som ligger umiddelbart foran hans overførelse til Rungsted. En anseelig række arbejder var kommet fra hans hånd i hele tiden fra 1769 til 1772 og det på trods av hans gigtsgdom, som udbrod i 1770, det samme år, da han faldt med hesten mod en træstamme under sit ophold på Rygaard i Gentofte, og som vistnok gav ham en let haltende gang. Han var da kun 27 år gammel. Man har gættet på, at det var tyfus Ewald lå dødssyg av i Prag 1760; undertiden efterlader tyfus svækkelse navnlig i nervesystemet.

JOHAN HEINRICH SCHÖNHEYDER (1744–1831) var Ewalds læge og var 1770 blevet læge ved plejestiftelsen (Frederiks Hospital). Om sjælelige lidelser har Schönheyder vel haft nogen viden, siden han også 1773 blev læge ved Sct. Hans Hospital, der 1769 var flyttet tilbage til Ladegaarden. Han var ifl. HELWEG (Sindsygevæsenets Udvikling i Danmark) en erfaren, forsigtig og pålidelig mand ja anses som højtbevaget.

Men også kirurgen NIKOLAJ HINTZE (1740–1807) havde været Ewalds læge. Han havde taget kirurgisk examen 1771 og praktiserede

i København fra 1771. Han blev senere regimentsfeltskær i København 1776–1787.

At det var Schönheyder, der behandlede Ewald, da han blev indlagt på Frederiks Hospital, véd vi. Dr. med. EGILL SNORRASON har forøvrigt meddelt mig, at der er givet vrang oplysninger om dette hospitalsophold. Ifl. hospitalets anmeldelsesprotocol lbr. nr. 1665/70 blev „Johannes Ewald, studiosus, betaler 4 rdl. ugentlig, anmeldt kl. 6 fmd. den 30 oktober 1770“. „Indtagen den 2 november journalnummer 1276.“ Professor RUBOW og professor Hans Brix har opgivet, at Ewald blev indlagt 29.10.1769 og LOUIS BOBÉ 29.10.1770. Efter en slem nat blev Ewald anmeldt kl. 6 om morgenen den 30 oktober 1770 men blev altså først indlagt den 2 november. Ifl. sygeprotocollen ses det at det var kl. 6 om aftenen. „Frisk kl. 7 aften den 28. december 1770.“

Ewalds journal er bortkommet på Landsarkivet med hele årgangen. Vi véd ikke, hvilken form av gigt han led under. Den kroniske leddegigt synes først beskrevet omkring 1800, men han *kan* have haft gigtfeber. Imidlertid har dr. Snorrason meddelt mig, at Ewald snarere har haft enten tuberculose med påfølgende spredning til rygsøjlen og bughulen eller spondylarthritis ankylopoëtica, hvorpå den krumme ryg ville passe, mens vattersoten mere peger mod tuberculosen. Ingen av formodningerne kan verificeres hverken ad litterær eller ikonografisk vej, da den foroverbøjede stilling kun peger mod en av de her nævnte lidelser. En skeletundersøgelse vil mulig kunne give det rette svar.

Men trods sin gigtlidelse, trods hofteskaden fra rideuheldet og trods en vis astheni fortsatte Ewald det meget letsindige liv, han havde ført. Ewald har selv dateret sin alkoholismes begyndelse til 1764, det år Arendse Huulegaard blev gift, og Ewald så sig forladt. Tiden, forholdene og milieuet så i Ewald en lasteful syndere, der havde slået sig på flasken, og ud fra den betragtning blev forholdsreglerne imod ham truffet. Idag vil vi selvklart ikke dømme de mennesker, der dømte Ewald, skønt vi er helt på det rene med, at alkoholisten er et sygt menneske, som skal under psykiatrisk behandling. Dengang besad man ikke nutidens viden.

Sygdom, drik, optøjer, elskovsventyr, venners omgang og digterisk frembringelse, siger Hans Brix, det var Ewalds liv i disse år umiddelbart inden han kom til Rungsted. Og Brix tilføjer, at ved nytårstid 1773 synes digterens forhold at nærme sig en katastrofe.

Brix har selvklart ikke kunnet avstå fra at stille det spørgsmål:

hvem kan beskrive Ewalds karakter? og samtidig forsøge at besvare det efter dog først at have erklæret, at den ikke lader sig avgøre med en formel. Han nøjes derfor med at påvise Ewalds højst sammensatte natur og tilføjer, at han i alting var overdreven, hvad der skyldtes hans overfølsomme natur, der var på grænsen av det unormale. Karakteristiken er sober og sand og klarer også i det væsentlige problemerne om ham i disse år. Hvad hans natur angår er påpegnin-gen av det overfølsomme jo allerede en påvisning av det neurotiske, men karakteren har vi jo ikke fået belyst. Hefdig og ildfuld som han var, måtte kvinder gøre et stærkt indtryk på ham, og overfølsomheden skabte sikkert en heftig nydelsestrang. Det er fint opfattet av Brix, når han siger, at der samtidig inde i Ewalds bryst klang den sorgens tone, som var hans eget væsens underklang.

Det er derimod en højst ejendommelig opfattelse av Ewald, som kommer til orde hos pastor AAGE DAHL, der omtaler ham som mode-rens „uværdige og upålidelig søn, der ikke er langt fra at blive gjort til en helgen, mens sandheden er, at der skal ledes langt omkring i historien for at finde mage til pjalt og ukærligt væsen“. Det er med denne baggrund, at det vist må anses for tvingende nødvendigt ikke at vige tilbage for det, Brix gjorde, at kendetegne Ewald ved en formel, selvom det skal indrømmes på forhånd, at formlen ikke giver mennesket som helhed. Formlen er den, at Ewald var psykopath. Der foreligger flere inddelinger av psykopathien, og en av de mest anvendte er Wiener psykiateren KURT SCHNEIDERS. Efter Schneiders inddeling ville det nok ligge nærmest at henføre Ewald til *de holdnings-løse hyperthyme*. Den græske betegnelse hyperthym betegner noget i retning av overmål av selvfølelse, fuld stemning og levedornemmelse, en hyperthym er en person, der i enhver henseende er „lidt for højt oppe“ som overlæge Reiter siger, en person, der er letbevægelig, selvfølende og foretagsom og udpræget stemningsmenneske. Er den hyperthyme tillige holdningsløs bliver de i deres sangvinisme *svage karakterer*, der, om de kommer i dårligt selskab, som netop Ewald tit gjorde, let lader sig påvirke, og havner de i en vanskelig situation, søger de den letteste udvej uden at tænke på følgerne.

Hvis man nu er tilbøjelig til at betragte Ewald som psykopath, så må man rigtignok med IB OSTENFELD fremhæve, at en psykopath ikke er og bliver en sådan, bare fordi han er et ufærdigt menneske. Psykopathens sind har mange *ubrugged muligheder*, som slet ikke er blevet prøvet, allerede fordi han ikke selv har troet på dem! Personlig tror jeg, at mangt et uharmonisk menneskes sind gennem oplevelser

og klogt udnyttede erfaringer i den sidste ende kan blive en disciplineret og styrket personlighed. Vi vil da også for Ewalds vedkommende se, at en sådan udvikling foregik med ham.

Den mentalhygiejniske bedømmelse, som lægger avgørende vægt på konstitutionstypen, kommer logisk til at skubbe temperament og instinkter alt for meget i forgrunden, men det er netop så lykkeligt, at disse – i hvert fald efter nogle psykiateres opfattelse – muligvis er de mindst konstante i mennesket som helhed. Ganske prisgivet vort temperament er vi ikke, Ewalds tilfælde er interessant, just fordi det beviser dette.

Brix har med indfølelse forståelse nævnet Ewalds sælsomste nydelse: smertens vellyst. Den kan lyde som et paradox, men i psykiatrien kender man disse tilstande, der ved deres fylde og vellyst virker med – for at tale med digterne – inspirationens tryllekraft t. ex. den helt fantastiske overgang fra melankoli eller depression til normal uhæmmet tilstand eller til en let forhøjet, manisk livsfølelse. Der følger med denne vidunderlige overgang i hvert fald for religiøse mennesker en følelse af næsten et mirakel, en nåde, som disse mennesker tillægger Gud. Den er dog ganske psykologisk forklarlig. Ib Ostenfeld har beskrevet den i „Den lange Pilgrimsrejse“.

Ewald må ofte have følt disse overgange, der gav ham digterisk inspiration av stor fylde, så forskellig fra den videnskabelige inspiration, der ejer tålmod til at avvente alle de nøgne facts fremskaffelse. Den kunstneriske inspiration griber intuitivt helheden, den lange linje, perspektivet og skaber det digteriske billede, som tilfredsstiller sindets indre uro, sjælen får ro i billedet. Sådant virkede disse overgange på Ewald. Brix har peget derpå ved at omtale Ewalds mystisk brændende glæde. Hans fortvivlelsens lyrik er identisk med det psykopatiske sinds søgende drag efter sin egen stabiliserende mulighed, som just Ewald fandt i digtningen. Gennem sin inspirerede kunst dykkede Ewald ned i livet som totaltilstand og nåede sikkert også delvist til at anskue sig selv som en helhed. Kunstneren får skænket den mulighed at leve sig ud, at aktivere sig selv med alle sine muligheder. På det artistiske plan, selvom det på eengang er uvirkeligt og virkeligt og på samme tid sandt og falskt, oplever digteren de kontaktflader, som selve livet nægtede ham.

Men vi vender tilbage til Brix, som holder på, at der forud for 1773, da Ewald kom til Rungsted, gik en krise i hans liv. Hvori denne krise har bestået, får vi sikkert aldrig at vide, men den må have været av en sådan art, at han har fået kniven sat på struben av moderens

sjælesørger, pastor SCHÖNHEYDER, en broder til lægen, og som fra dette øjeblik også blev Ewalds sjælesørger.

Det kan aldrig blive andet end en konstrueret forklaring, som kan gives. Ewald var en slet økonom, en dårlig administrator, som smed om sig med penge, når han modtog honorarer og derfor hurtigt var læns. Formodentlig stillede han da hos sin moder for at få subsidier. Hun, der gennem længere tid havde støttet ham, skønt hun udmærket vidste besked med hans levevis, har vel sluttelig meldt pas. Man kan gisne på, at Ewald i skuffelse og vrede har kastet sin moder den bebrejdelse lige i ansigtet, at han, sønnen, ikke var avlet af faderen, men av borgmester JOHANNES VALEUR. Der er fuld enighed om, at både moder og søn kendte anklagen, og at moderen vidste, at sønnen troede på den. Det er vel dette pastor Dahl mener med „at der bliver en uovervindelig antipathi mellem moder og søn“.

Enten nu denne anklage er sand eller ej, enten moderens ungdomsliv mindede om sønnens aktuelle eller ej, spørgsmål som i og for sig har liden relevans i forbindelse med moderens og pastor Schönheyders kommende store og dramatiske experiment, så synes det psykologisk forståeligt, at en oprivende og hidsig scene om emnet må have været nok til at frembringe den krise, som tvang Ewald i knæ, et sådant opgør måtte blive selve katastrofen.

Efter det katastrofale opgør tyr moderen til sin sjælesørger, der synes at have været parat til at blande sig i opgøret og villig til at søge en modus vivendi, hvorefter moder og søn kan avreagere, moderen få fred, og sønnen hjælpes til en avvænnning.

Men Schönheyder gik langt videre.

SJÆLESØRGEREN I ARBEJDE

JOHAN CHRISTIAN SCHÖNHEYDER (1742–1803), var kun 1 år ældre end Ewald og havde 1760, to år før Ewald gjorde det, taget teologisk attestats, han blev 1771 sognepræst ved Trinitatis kirke i København. Det var således en 31årig ung præst, som i det tidlige forår 1773 kom til at gribe ind i Ewalds liv på en særdeles avgørende måde.

Den norske psykolog INGJALD NISSEN har i sin bog Psykopaternes diktatur peget på de muligheder for helbredelse av psykopati, som findes i Christendommen udfra dennes disciplinerende og styrkende principper, og det er derfor ikke lidt spændende at følge det experiment, som pastor Schönheyder udførte med Ewald for omtrent 200 år siden.

Det er måske det grusomste psykologiske experiment, vi kender til i dette land, men eftersom det endte med Ewalds fulde afklaring under en mere eller mindre sand religiøs ekstase, har det leveret fuldgyldigt bevis for Ingjald Nissens påstand. Pastor Schönheyder savnede selvkært lægelig indsigt, hvad der gjorde forsøget så voveligt, men man tør vel antage, at han i det mindste har berådet sig med sin broder, der havde været Ewalds læge i 1770. Nogen betryggelse var dette naturligvis ikke, al den stund psykiatrisk viden dengang var minimal.

Ewald, der som nævnt tog teologisk attestats i 1762, havde slet ikke haft planer om et præsteembede, man antager at hans lyst gik i retning av universitetsarbejde eller til digterloddet. Men bortset herfra ser vi altså Ewald aldeles fortrolig med alle teologiske og religiøse problemer, så at man kan sige, at han var ganske moden for sjælesorgerens gerning næsten som svampen, der opsuger vædsken.

Man tør sikkert følge professor POUL RUBOWS opfattelse, i Dansk Biografisk Lexicon, at udadtil formindskedes Ewalds anseelse næppe kendeligt trods skandalerne omkring hans person, også på hin tid gav man en kunstner et temmeligt langt løbetøj. Det var indadtil, familiedramaet udspillede sig, og Rubow luder også til den antagelse, at krisen stod i sammenhæng med moderens person.

Da krisen sætter ind i januar/februar 1773 er Ewald 30 år gammel, og Schönheyder har vel med relativ lethed kunnet foreholde Ewald, at det var skamfuldt, at han endnu ikke kunne forsørge sig selv og måtte ty til sin moder for livets opretholdelse. Havde Ewald været husholderisk, havde han måske endda kunnet klare sig eller moderens hjælp var blevet meget ringe. Det er næsten en psykologisk nødvendighed at tænke sig, at Ewald ligefrem på løgnagtig eller måske endda direkte bedragerisk måde har fralokket moderen subsidier, sådant sker jo netop, når forfaldne personer vil skaffe sig i besiddelse av penge til alkohol eller narkotika. Der er altså intet fantastisk i denne teori, som i hvert fald ville spille moderen og Schönheyder stærke kort i hænde.

Schönheyder må have fået Ewald til at indrømme sin brøde ved skriftemål, confessio, og ved sin bekendelse av skyld, har han følt en lettelse for indre pinefulde spændinger, men Ewald må også avgjort have haft tillid til Schönheyder og følt, at denne virkelig interesserede sig levende for hans konflikt og livshistorie. Allerede her har Schönheyder ydet et stykke værdifuldt psykotherapi. Men man må vistnok forestille sig, at Schönheyder er gået videre og har anvendt *suggestion* overfor Ewald og kvalt enhver kritisk rationel

motivdannelse for sin adfærd, således at Schönheyder er kommet til at indtage den plads i Ewalds personlighed, som ellers tilkommer super-ego'et. Denne form for katathym påvirkning har jo til formål at skabe en adfærdsforestilling, som nået til en vis styrke har evnen til at realisere sig. I denne tilstand har vel Ewald avlagt et helligt løfte om at forbedre sig, at forføje sig bort fra hovedstaden og lade moderen være i fred og at gå ind for en avvænningskur. Schönheyder har på sin side gjort det personlige offer at tilbyde sig som hans formynder, der administrerede Ewalds penge og den nødtørftige hjælp, som moderen i hvert fald i begyndelsen måtte tilsige, og som ligeledes i begyndelsen kunne være den neutrale mellemmand mellem moder og søn.

Man vil måske være tilbøjelig til at antage, at Ewald kan have følt sig overrumplet, da han kort efter opdagede, at han virkelig var under administration, ja at man endog i Rungsted åbnede de til ham ankomende breve for at udspionere, om der sendtes ham penge. Senere truede Schönheyder endog Ewald med total umyndiggørelse og indespærring på en lemmeanstalt. Han kan kun have gjort dette i kraft av en ganske klar aftale eller på baggrund av noget meget graverende.

Det er imidlertid slet ikke ydre rent praktiske juridiske ting, som her har den egentlige interesse. Det er måden, hvorpå dette „frivillige“ eller avtvungne forlig er kommet i stand, som kræver opmærksomhed. Og her må man med rette anskue forholdet sådan, at forliget er indgået med sjælesørgeren, som helt har underlagt det religiøse motiver, og som må have vakt en massiv skyldfølelse i Ewalds forpinte og splittede sind. WM. JAMES har jo netop igennem sine studier i sygelig psykologi klargjort, at det ekstraordinære, det patologiske i tilstandene betyder, at der er sjælelige muligheder av særlig art tilstede og da især i religiøs retning.

Og ser vi betingelserne fra Ewalds side, så var de måske i øjeblikket ikke så uacceptable for ham. I foråret 1770 – altså tre år tidligere – da Ewald første gang plagedes av sin gift, modtog han TORHEL BADENS smukke tilbud om at flytte ud til Rygaard ude ved Bernstorffsvejen. Og her var det jo gået fortrinligt. Broderen til Rygaards ejer JACOB BADEN erklærede, at Ewald boede på Rygaard et helt år „uden svir og brændevin og var et skikkeligt menneske“. Ewald befandt sig godt derude trods sin avholdenhed og var produktiv. Denne erfaring har vel gjort ham fortrøstningsfuld med hensyn til et nyt landophold og giver en rimelig forklaring på, at han uden

sværdslag kapitulerede overfor moderen og Schönheyder, så meget mere som han næppe havde drømt om, at forvisningen skulle blive årelang. På Rygaard var Ewald imidlertid en fri mand, i Rungsted blev han derimod nærmest en fange.

Vi vil ikke dømme Schönheyder, men hans fremgangsmåde kaster virkelig et skær av noget kvaksalverisk over hans psykoterapi, han ordinerede en moralsk kur uden enhver lægelig indikation. Og man kan næsten komme til at ryste ved tanken om, at dette experiment skulle udføres – *på en kro!*

BJØRN KORNERUP har i Dansk Biografisk Lexicon betegnet Schönheyder som menneskelig set av en human og retskaffen karakter. Kornerup synes, at S. i forhold til Ewald efter evne har stræbt efter at være denne til hjælp og støtte – men han har i sin karakterfaste, fantasiløse og ikke meget smidige personlighed ikke ejet tilstrækkelige forudsætninger for at lodde dybderne i en ildfuld digtersjæl. Heri må man være enig med tilføjelsen av, at S. jo heller ikke forstod Ewalds sygelige tilstand.

HANS BRIX har helt bedømt Schönheyder efter resultatet. Sandheden er den, siger professoren, at der blev gjort for Ewald, netop hvad der skulle gøres: præsten tog fat, hvor han kunne få tag i ham uden hensyn til, om det gjorde ondt, og trak den druknende ind i båden. En billig dom av en litteraturhistoriker, der bare har sans for det æstetiske, hvis man ikke vil kalde dommen grusom!

LOUIS BOBÉ opretholder de ældre biografers stærke fordømmelse av S., hvis ærlighed og redelighed, der ville Ewald det godt, dog ikke benægtes. Men Bobé har betegnet S. som en doktrinær, myndig og selvgod prælat, uklar og kejtet som skribent og av naturen tillige en ubehersket koleriker, som i Ewald iøvrigt kun så den havarerede

Dr. theol. Joh. Chr. Schönheyder.
Maleri i sin tid hos admiralinde Duntzfelt,
f. Schönheyder, † 1913.

teolog, hvem han var sat til at hovmesterere. I det berygtede juleaftensbrev frakendte S. jo Ewald al menneskeværd og angreb hans digteriske ære.

Det er sandt, at denne rabiater præst og sjælesørger, som tog digteren Johannes Ewald ved kraven og oversprang hele psykopat-problemet, simpelthen dikterede Ewald: følg Guds vilje, som JEG anviser Dig den. Schönheyder havde den gode vilje, men han var uheldig i måden, hvorpå han udførte sin opgave, derom kan man sikkert enes, men om ikke han havde taget sig av Ewald, hvad var der da blevet av ham? Vi må tilgive Schönheyder alle de bristende forudsætninger, hvor rystede vi end fra en mentalhygiejnisk synsvinkel kan være over alt det, der skete med Ewald.

Valget av Rungsted Kro som Ewalds refugium var vel det værste. Med hensyn til drikkeriet skal det netop være de hyperthyme psykopather, som bliver selskabsdrankere, og især de holdningsløse, der bliver virkelig forfaldne. Det er selvkært så lige til: det, de vil, er at opnå en tilstand av velvære, og dette ønske fremkommer under livets bitre modgang og hårde genvordigheder, hvorav uheld i kærlighed næsten er et klassisk eksempel. De søger flugten fra den skrappe virkelighed over i rusens lette drømmerige. Det var, hvad Ewald gjorde.

Men midt i trængslerne skar det psykopatiske i Ewalds karakter dog igennem og medvirkede ved hans genis udfoldelse. Den særlige eller overlegne begavelse får nemlig en extra udfoldelseschance gennem det psykopatiske. Schönheyder satte altså ham selv uavvidende visse sjælelige mekanismer igang hos Ewald, fra det øjeblik han kom til Rungsted.

RUNGSTEDS LYKSALIGHEDER

I „Fra Frederiksborg Amt“ årbog 1951 har jeg gjort rede for det Rungsted, som Ewald lærte at kende og for forholdene på kroen i det halvtredje år, Ewald boede der og i den under kroen henlagte fiskerhytte, hvis ene fæster antagelig gjorde arbejde i krohaven. Det meget skønne digt om Rungsteds lyksaligheder viser hen til egnens idyl især i vårens tid, men der er ikke tvivl om, at der ingenlunde kom lyksalighed i digterens eget sind bortset fra enkelte perioder, hvor naturen og omgivelserne smilede til ham.

Fiskemester OLE JACOBSEN og hans familie, hustru og datter, var sikkert venlige og hjælpsomme overfor Ewald, men det kunne

ikke vare længe, inden digteren opdagede, at de var informerede om hans fortid, og at de ligefrem var i ledtog med Schönheyder, der gav dem ordre til at åbne Ewalds breve. Han må på samme tid have følt sig avsløret og udspioneret. Familien rapporterer til Schönheyder. Ewalds forhold til familien må have været rent konventionelt.

Efter det vilde liv, Ewald havde levet i København umiddelbart inden hans overflyttelse til Rungsted, må det have været ham en pine at skulle holde sig fra alkohol og fra kvinder. Sålænge han sad i Schönheyders stue og under direkte indflydelse av hans stærke personlighed, og sålænge han følte sig rekreeret ved den tidlige vår i Rungsted, hvortil han kom 17 marts 1773, kunne han sagtens klare sig. I maj samme år skriver han oden Rungstedts Lyksaligheder, hvori den stedlige natur prises næsten extatisk. Men hen på sommeren kommer der andre toner frem, da han digter til datteren i kroen, jomfru ANNA HEDEVIG JACOBSEN:

Lær min bange sjæl fornemme
 glimt av vårens tabte lyst!
 Byd at Zephyrs kælne stemme
 hvisler glæde til mit bryst.
 Tal til stormen, at den tier,
 dæmp dens røst min Hedevig,
 da skal høje harmonier
 prise himmelen og Dig.

Allerede så kort efter er han trist over tabet av vårens lyst, han har ingen glæde i sit bryst, og blæst og storm generer ham dels i at indtage sin kære plads på kirkehøjen bag i kroens have og dels hans helbred, fordi gigten melder sig i blæsende vejrlig. Efteråret og vinteren har været drøj for ham, og vi kender et brev av 6 februar 1774 fra Ewald til vennen P. M. SPENDRUP, hvori det hedder:

„Jeg vil sige, at jeg skriver dette under den mest rasende smærte. Jeg har ild, fortærende ild i alle mine ben.“

og det varer ved endnu 28 marts s. å., da har skriver til Spendrup:

„Imidlertid er jeg syg, min broder, meget syg.“

Men atter ved forårets komme har piben fået en anden lyd, thi i brev av 4 maj 1774 erklærer han overgivent:

„Eggen herude er nu et sandt paradys.“

Det er jo netop sagen, at for Ewald er Rungsted Lyksaligheder i det højeste sommerhalvårets yndige og varme tid. Den strandstue, han boede i på kroen havde mange fag vinduer med engelske skyde-

ruder og glasdør ud mod strandsiden, en kakkelovn, som skulle opvarme flere rum på een gang. Derfor kunne han ikke som gigt-patient opholde sig her og måtte ty til opholdet i den lune fiskerhytte. Det er ejendommeligt nok, at EILER NYSTRØM har kunnet oplyse i Fortid og Nutid 1916, at der også på Rygaard var engelske vinduer, thi de var vel årsagen til, at Ewald om efteråret måtte drage til byen og lade sig indlægge på Frederiks Hospital på grund av sin gigt. Træk fra engelske vinduer er velkendt og ulidelig for gigtsvage.

Og nu ruller mellemspillet frem for den ulykkelige Ewald.

Ingen vil tilvisse forlange, at familien Jacobsen skulle have haft færdigheder i retning av at trøste og opbygge den ulykkelige Ewald, som vel snart fandt sig i en desperat situation, de var jo tilmed bundne kontraktlig til at holde Ewald fra alkohol og holde et skarpt øje med ham. Hvad gør en isoleret i en sådan situation? finder sig en forbundsfælle. Og det var, hvad Ewald gjorde. På kroen tjente kun en bryggersvend, der passede brændevinskedlen, og en kælderpige, der passede opvartningen. Jeg har andetsteds udkastet den formodning, at kælderpigens var en 23 årig BIRTHE OLSDATTER. Jeg tager mig den frihed at betegne kælderpigens ved Birthe, endskønt beviset ikke er ført.

Birthe var kælderpige, hun havde adgang til spiritus og hun færdedes umiddelbart omkring den ensomme digter, der jo som bekendt var en elsker av kvindelig ynde. Der er vidnesbyrd om, at hun var en fattig træskotøs, en bondeskønhed, selv kalder Ewald hende ved nytårstid 1775: Kom da, min Hebe, kom min elskværdige Juliane med Dine blå smægtende øjne og fyld mit bæger. Det skal nok passe, at hun var den i kroen, som følte dybest med Ewald og i uforstandig medlidenhed blev hun den, som bragte ham alkohol, og som vi véd, blev forholdet hurtigt intimt. Når den stakkels Ewald tumlede i sin seng om natten med sine gigtsmærter, var hun den, der bragte ham varme. Det var hende, som på sin primitive måde skænkede Ewald nøjagtigt, hvad han sjæleligt og legemligt behøvede under de for ham så utålelige kår. Derfor var det også, at Ewald i dybeste taknemmelighed ønskede at ægte hende, selv efter at han var flyttet bort fra kroen på grund av det opdagede forhold. Når Ewald kaldte hende en skalkagtig bondepige, må det betyde gavtyveagtig og vel i relation til herskabet på kroen, fordi hun var i ledtog med Ewald på sin fordækte måde.

Man har haft så ondt av dette, skønt intet var naturligere, end at Ewald faldt i armene på Birthe. Hvordan kunne Schönheyder tro, at Ewald kunne leve i cølibat i Rungsted?

Ewald havde i Pebersvendene skrevet om et medlidende fruentimmer, der bekymrer sig om de mindste omstændigheder . . . om han ligger godt, om hans kammer er varmt. Hun gør sig en fornøjelse av at pusle om ham. Alt dette passer på Birthe, der vel forsøgte at skaffe varme i strandstuen på kroen og som om natten puslede om den gigtplagede Ewald. Også ordene i Philets forslag om pebersvendene passer på Birthe, når de lyder således om kvinden, at hun er skabt til at være en godgørende engel på jorden, hvis natur det er at trøste kummer, at tage deel i smerter, at sysselsætte sig med at lindre vore svagheder, at bære over med os i sygdomme.

Den strixe Schönheyder sad i København, men om sig havde Ewald i Rungsted Birthe som godgørende engel i al hans kummer. Det er denne situation, Ewald digter om i lejlighedsverset „til L og F“ i 1773:

Den skønneste blandt alle vårens dage
er mod et smil av en elskværdig mage
en vinternat.
Og mod den ild, som dyd og elskov tænder,
og mod den ild, hvorav Dit hjærte brænder
er solen mat!

Men lige så dybt taknemmelig Ewald var overfor Birthe lige så mærkelig er hans følelseskulde, når han udbryder:

Mig har krigslyd og vinen og elskov altid mægtig fortryllet men aldrig
fyldt med sang. Dine rødrende druer, Mosel, og Øresunds blussende
piger kryster jeg tavs.

og i fortalen til samlede skrifter siger:

Når jeg undertiden har forsøgt at skildre enten selskabeligheds eller
elskovs eller en blomstrende egns eller slige genstandes smilende vellyster,
da har jeg ikke vidst det selv, førend jeg fandt min tone klagende.

Nej, det var jo sagen, at der hvor Ewald var i situationen, i øjeblikket, der var hans tanker ikke, det fremgår så tydeligt av hans digt „Da jeg var syg“ skrevet i 1770 og hvori det hedder:

Ak, når min andagt, når min bøn er varm,
når jeg opløftet højt i nådens arm
udbreder Gud og føler himlisk lyst –
hvi kommer da Dorine til mit bryst?

Og når jeg fandt den rene kærlighed,
 den ild, som ingen viis tør rødme ved,
 hvi river da en tanke av Homer
 min sjæl fra den Helene, som jeg ser?

Vi må alligevel konstatere, at trods det fortvivlende i, at Birthe bragte Ewald den alkohol, som han skulle vænnes fra, så måtte hun rent menneskeligt og mentalhygiejnisk have haft en næsten umålelig betydning for den stakkels digter i hans isolation og kvide. Uden hendes menneskelige varme, havde Ewald næppe formået at være så produktiv, som han var i Rungsted.

Længe var man, meget længe om at opdage forholdet mellem Ewald og Birthe, og næppe nogen anede, at forholdet havde fået følger. Men da det blev opdaget, var Schönheyders reaktion også givet: Ewald måtte øjeblikkelig bort fra Rungsted. Bort fra det sted, hvor han selv havde været med at anbringe ham, på en kro, hvor kælderpigen ikke var taget i ed, hvor rejsende faldt ind og sad over en grog og vel ofte inviterede Ewald til en drink, som blev modtaget, når han var ubevogtet.

Uendelig triste forekommer det mig, at disse 3 $\frac{1}{2}$ år i Rungsted var for Ewald, som i smug tullede brændevin i sig og av omstændighederne var tvunget til et samliv med Birthe, der åndeligt stod så langt under ham. At Ewald har haft en stærk kontakttrang er sikkert nok. Vi vil idag lægge ansvaret på Schönheyder, hvis disposition var intet mindre end tåbelig. Hele hans sjælesørgiske plan var i grund og bund forfejlet; det Ewald trængte til mere end noget andet var ene og alene kærlighed, og den skænkede Birthe ham efter enfoldig evne, men Gud velsigne hende for den!

Den 1 oktober 1775 sluttede mellemspillet, Ewald blev vristet ud av Birthes arme og deporteret til Søbækshuset i Humlebæk. Han var ikke avvænnet, og han følte sig stærkt bundet til Birthe. Tre et halvt år var spildt på en forgæves avvænnings og havde bragt en ny komplikation: hans ægteskabsplan.

EFTERSPILLET

I det berygtede julebrev til Søbæk kalder Schönheyder Ewald for „en skryder, når han snakker om sine udveje til at opholde sig med sine arbejder“ og hvis Ewald ikke strax opgiver det av ham også i Søbækshuset fastholdte ønske om at ægte Birthe „så vil De til Deres

store og offentlige beskæmmelse, inden De venter det, få bundne hænder“. Trods ordenes tydelighed og brutalitet skriver Schönheyder længere nede i brevet: „Jeg vil ikke true Dem!“

Følgen blev, at Ewald med denne for os idag mystiske magt, hvormed Schönheyder var udrustet i så lang en årrække, blev aldeles sønderknust. Han føler sig og sin personlighed udsløttet, hvad der fremgår av digtet „Æslet og Bonden“, hvori strofen

Tyranner er kun svage
og kan, endskønt de vil,
ej skabe større plage
end vi har kræfter til.

Kræfterne er ebbet ud, men for Ewald står Schönheyder som tyrannen, som under trussel og med den magt, han i 1773 er blevet forlenet med, tvang Ewald fra Rungsted og Birthe. At Ewald her har fået en psykisk insult er givet, at hans legemlige sygdom tillige er blevet forværret under det fortsatte drikkeri må medgives, således at det må antages, at han psykosomatisk var meget nedbrudt. En kraftløshed har overvældet ham, således at han i dybet av sin sjæl nu var modnet til av fri vilje at møde den Jesus Christus, som Schönheyder i samfulde 4 år har villet lede ham til. Digterisk produktion blusser op ind imellem, således fik Ewald skrevet syngespillet „Fiskerne“, hvori Birthe optræder og tillægges dobbeltbundede repliker. Men i foråret 1777 indtræder angeren med fuld styrke. Man sporer en dyb skyldfølelse av usund og neurotisk karakter, og som derfor virker frastødende. Hans religiøse digtning fra denne periode kulminerer i oden „Følelser ved den hellige nadver“, som han tilegner hans højærværdighed hr. dr. Schönheyder. Den er overspændt og direkte modbydelig. Brix har med stor skarpsindighed analyseret den. Den autoritære magtudøvelse havde avlet sit resultat: slavens blinde underkastelse. Den stærkt nedbrudte Ewald havde nu ikke længere hang til spiritus, og de religiøse digte har i forbindelse hermed formildet Schönheyder, der så avvænningskuren og Ewalds endelige omvendelse fuldbagte.

I slutningen av 1777 blev Ewald allernådigst ført tilbage til København; hans exil var til ende.

Alligevel var der under opholdet i Søbækshuset stadig en vis splittelse i Ewalds sind, som tydeligt kommer til orde i, hvad han skriver. Ved al kunstnerisk produktion vil en pludselig eller voldsom overgang til et dybt religiøst grundlag medføre visse konflikter, en

splittelse i selve det artistiske, som bedst skaber ud fra det forbigangne, det forlængst oplevede, mens det nye, aktuelle kræver prompte udtryk. Det virker forstyrrende ind. Jævnside med den religiøse digtning har da Brix også skarpsindigt påvist, hvorledes Ewald i Søbækshuset tillige digter over stoffet fra Rungsted, som fortsat inspirerer ham. I de religiøse digte glimrer ganske vist teknikken, men man tvivler om ægtheden i de nye følelser, der minder om mathed, og man læser de religiøse digte med en forunderlig smærte. Hvor fortiden derimod inspirerer Ewald sprudler den umiddelbare poesi.

At Hans Brix kan se på resultatet ud fra synsvinklen:

„Den barske sandhed var, at der trængte skrap lud til Johannes Ewalds hoved.“

forekommer mig uforstående og kynisk. Det skyldes vel, at Hans Brix betragter avvænningskuren som endt, „og han var frelst“. Andre vil mene, at Ewald simpelthen var knust.

Knust under et psykologisk experiment, der havde stillet aldeles urimelige krav til ham. I „De fremmede“ havde Ewald forklaret, hvad han vandede sig under: „en ti års bestandig god og bifald for-tjenende opførsel skal undertiden næppe kunne udslette den mishag og den mistillid, han har tilvejebragt på en dag. Jeg siger med flid: en bestandig god opførsel, thi man fordrer av ham, ligesom man i almindelighed fordrer av pønitenter *ulige mere end av andre*. Man vil ikke alene, at han skal gøre godt men han skal være uden fejl. Og den onde eller dårlige handling vil, når han begår den, på eengang bringe alle hans forrige fejltrin i erindring.“

Det bundfortvilede digtfragment Aftenen henfører Brix til Ewalds sidste dage i Rungsted, da han står overfor adskillelsen fra Birthe, det har strofen:

I et grundløst mulm forsvinder
hvert et glimt, som trøster mig!
Medynksløse hvirvelvinde
døve mine klageskrig!

som er klageskriget over skilsmissen fra Birthe. I Søbækshuset flere år efter digter Ewald endnu ved smerten over det forhindrede ægteskab i oden Pønitenten:

Se, sagde jeg, bag denne glans
udbreder glæden sine hænder;
se det er bruddefaklers dans,
det er et køkkens ild, som brænder.

Ak, den svandt, og skræk og død
indeslutter mig på alle sider!
Det første trin er død, jeg glider,
jeg synker, avgrund, i Dit skød.

I andre digte fra denne tid ser man, at Rungsted perioden nu takket være erindringen, det varige minde om Birthes godhed mod ham, står for Ewald i et rosenrødt skær. Man erindrer altid poetisk. Og på denne måde reagerede Ewald overfor Schönheyders veto mod ægteskabet med Birthe. Ingen kan idag sige, om hun havde været ham uværdig, andet end ømhed og kærlighed drømte Ewald jo ikke om. Men det var det, han så bitterligt måtte savne.

Den, som ønsker at kende mig og nogle av det menneskelige hjertes skjulteste kroge, skrev Ewald, beder jeg lægge mærke til to grundtræk i min karakter, den lyst nemlig at bemærkes og den lyst at være fri, som siden har bildet min tænkemåde og min skæbne. Han erkender sin svaghed: snart at kunne blive træt og ked av ethvert ordentlig bestemt, ensformigt og vedvarende arbejde. Når han indlod sig på sådant, siger han, at han måtte bruge to forsigtigheder: med en blind, halstarrig og uavladelig iver at haste dermed, indtil jeg var kommet over halvvejen, den anden at prale derav til alle dem, jeg kunne få fat på . . . uden disse precautioner kunne jeg være nogenledes vis på, at det blev liggende. Vi finder her det holdningsløse træk i hans karakter. Men Ewald kender også en hel del til sit temperament, han omtaler sit besynderlige, romanske, altfor varme, altfor entusiastiske hjerte, som dels av naturen dels ved opdragelsen har fået en urigtig flugt. Han mener selv, at tabet av Arendse for en stor del stemte hans sjæl i den højtidelige melankolske tone. Han vedgår, at han havde svært ved at tæmme og styre sin altfor brusende ånd. Hans hæng til tungsindighed tror han skæbnen har mere del i end hans natur, men han ser, at den „måske har givet mig desto større held i visse fag av digterkunsten, da det derimod har gjort mig rent uskikket til en stor del andre“.

Ewald har selv analyseret sin alkoholisme og siger et sted, at man må mærke, at vinen vist aldrig har været nødvendig enten for at „gøre mit hjerte følsomt eller til at hjælpe min indbildningskraft i at udfinde nye billeder. Men jeg taler her alene dels om en større grad av følsomhed dels om visse uundgåelige dorske øjeblikke, hvori hjertet er koldt og forstanden slumrer“.

Og skuer vi nu tilbage over kuren og dens resultat, da slår det os, at selv om kuren øjensynlig lykkedes, så var der dog et andet

moment, som spillede avgørende ind. Det er heldigt, at vi har en udtalelse fra FR. MÜNTER fra 1782 (Dansk Museum pag. 695), han kendte Ewald, har hørt av hans egen mund, hvordan hans helbred nedbrødes. Münter siger om Ewald: „Hans sygdom bestod i den heftigste gigt, den forkortede hans hals og nakke scener, så at han siden altid måtte holde hovedet og ryggen bøjet. Smerterne anfaldt ham i begyndelsen rasende, toge så immer vechselvis av og til, uden dog nogensinde ganske at lægge sig. Dog kunne han i de første 7 år endnu temmelig godt gå, og var sjældent så syg, at han måtte holde sengen.“

Når vi nemlig ved, at gigten udbrød i vinteren 1769/70 og Ewald har fortalt, at det varede 7 år, inden han virkelig blev alvorligt invalideret av den, så at han mest måtte holde sengen, kommer vi netop frem til 1777, det år da Ewald endelig blev knækket. Han har da følt sig så miserabel, at han ventede og forberedte sig til døden.

Hvis ikke denne somatiske lidelse var stødt til, er det vel et åbent spørgsmål om Schönheyders kur trods alt – og hvis den skulle have virket alene – kunne have rettet Ewald op. Selv i sin skribentvirksomhed blev han lammet, thi Münter har også fortalt, at gigten rasede i hans højre side „så at hans højre hånd ofte ikke var i stand til at holde pennen“.

Vi kan næppe udrede trådene og med sikkerhed fastslå, om det psykopatiske blev hævet ved den sjælesørgeriske kur eller ved det lammende tryk, som den dødelige sygdom lagde på Ewald. Hånd i hånd har begge dele tvunget den på sin vis livsglade og oplevelsesivrige digter i knæ. Således bliver da denne portrættering av Ewald i hans sidste, dybt tragiske leveår blot et fragment, men det bringer os unægtelig et levende indtryk av, at hans fortrædeligheder og kummer kunne have været avhjulpet på bedre vis, uden at der hermed dømmes. Schönheyder havde den bedste vilje til at hjælpe, han fejlede vel menneskelig og mentalhygiejnisk, men han har næppe kunnet se det.

Man kan anstille det tankeexperiment, hvad en moders omhu og varme kærlighed kunne have udrettet i modsætning til nogle krofolk og en ridefogedfamilie, men jeg må slutte mig til Hans Brix, Ewalds moder „var moder efter evne“.

Det forekommer mig, at den primitive Birthe i Rungsted på ganske anden vis end både Schönheyder og Ewalds moder kom til at bringe den ulykkelige digter lise og fred i sindet. Altså var hun værdig. Og Ewald var trofast mod hende, sendte hende, hvad han

udgav, udødeliggjorde hende i „Fiskerne“ og inviterede hende med til premieren av dette syngespil. Andre har aldeles med urette kastet smuds på hende, skønt kilderne tier. Vi véd intet om hende – andet end at hun var kærlig, god og omsorgsfuld mod digteren. At hun tilhørte almuen er ingen skam. Måske netop hendes sundhed og primitivitet var kræfter, som styrkede Ewald. Når Ewald opgav sine giftemålsplaner i 1777 var det vel ganske simpelt fordi han forstod, at hun ikke kunne ægte et vrag. Det blev madam Schou i København, som puslede om ham i hans sidste leveår, og det blev også hende, som Ewald betænkte i sit testamente. Hos hende døde det psykopatiske geni.

PAA STATION I VESTINDIEN
FOR 100 AAR SIDEN
UDDRAG AF BREVE FRA H. G. F. GARDE

VED

H. F. GARDE

Dengang Danmark endnu havde sine vestindiske Besiddelser, de 3 smaa Øer i det caribiske Hav, St. Croix, St. Thomas og St. Jan, som i 1917 blev solgt til U. S. A., faldt det i Reglen i vore Søofficerers Lod nogle Gange i deres Liv at tilbringe en Tid i de vestindiske Farvande, idet Staten regelmæssig havde et Marinefartøj stationeret derude for at vise Flaget ved Øerne og de omliggende fremmede Kolonier og som Støtte for den lokale Forvaltning. I mere usikre Perioder, f. eks. i den nærmeste Tid efter at der havde fundet Uroligheder Sted, var der til Stadighed et Skib paa Stationen, saaledes at det ene ikke sejlede hjem, før det næste var ankommet.

Disse Togter, der i tidligere Tid kunde være over et Aar, med Ophold under fremmedartede Forhold i Troperne, var naturligvis, navnlig for de unge Officerer, der første Gang var med, en Oplevelse for Livet. Man anløb undervejs en spansk Havn, i Reglen Cadiz, eller Madeira, eventuelt ogsaa Rio de Janeiro, og under Opholdet ved vore Øer foretoges Afstikkere til Puerto Rico eller til Trinidad, Curacao og Venezuela. Nogle fandt deres Skæbne derude – den store Kærlighed eller – Døden. Klimatfeberen, den gule Feber, var i ældre Tid en stadig truende Fare, der af og til slog haardt. Under Korvetten „Najaden“s Togt 1820–21 døde Chefen, Næstkommanderende, 2 Officerer og 27 Mand, og under Briggen „Mercurius“s Togt 1852–53 bortrev den gule Feber 3 Officerer, 3 Forvaltere, 1 Kanoner og 32 Mand; endnu under Korvetten „Dagmar“s Ophold ved Øerne i 1868 ramtes over 40 Mand af Feber, men kun 2 døde.

Som det var at vente, har disse Vestindietogter gentagne Gange været Genstand for Omtale i Memoirelitteraturen. Saaledes har f. Eks. Admiral HANS BIRCH DAHLERUP i 2. Bind af „Mit Livs Begivenheder“ givet interessante og morsomme Skildringer af Forholdene paa Øerne i den store Tid under Generalguvernørerne ADRIAN BENONI BENTZON og navnlig PETER VON SCHOLTEN i 1. Halvdel af forrige Aarhundrede, HOLGER DRACHMANNS Fader Professor A. G. DRACHMANN har skildret sine Oplevelser som Skibslæge paa saadanne Togter omkring ved samme Tid i sine for faa Aar siden udgivne Oplevelser „Min Rejse gennem Livet“, og daværende Løjtnant I. HOLM har i 1863 „nærmest for at imødekomme den Interesse for Marinen, der lever i

Nationen og har et gyldigt Krav paa at blive tilfredsstillet“ udsendt en hel Bog om „Korvetten Heimdals Togt til de vestindiske Farvande i Aarene 1861 og 1862.“¹

Interessen for vor Marine og dens Fortid er stadig levende, og hertil er i de senere Aar kommet en stadig stigende Interesse for vore skønne, tabte vestindiske Øer og deres Historie og for Livet, som det levedes derude i de, som det synes, saa fjerne Tider, da Øerne var en Del af Danmark.

Her skal da nu for første Gang gengives Uddrag af en Samling Breve fra et Togt med Briggen „Ørnen“ i 1851–52, Breve, der forbinder en velgørende Friskhed med en betydelig kulturhistorisk Interesse.²

Brevene er skrevet af daværende Sekondløjtnant HANS GEORG FRIBOE GARDE til Hjemmet i Rønne, hvor Faderen var Byfoged.

Løjtnant Garde var født 1825, og det var hans første Tur til Vestindien; senere var han derude 3 Gange til, nemlig med Briggen St. Thomas i 1859–60, som næstkommanderende med Korvetten „Dagmar“ i 1867–68, og som Chef for samme Korvet i 1872–73. Han, der var en retsindig, meget pligtopfyldende og højt agtet Søofficer, døde i 1885 som Kontreadmiral under et Midelhavstogt med Fregatten „Fyen“ og ligger begravet paa Malta.

I Hjemmet i Rønne sad foruden Faderen JANUS ANDREAS GARDE (1792–1874) og Moderen CATHRINE, f. QUISTGAARD (1786–1851), 2 ugifte Søstre, KATHINKA (f. 1815) og THORA (f. 1818). Til Venne- og Omgangskredsen hørte bl. a. Amtsforvalteren, H. G. F. LERCHE, By- og Herredsskriveren JOHAN PETER GORM (hvis Datter ANNA, Løjtnant Garde havde sværmet for), Garnisonskommandanten HOFFMANN, hvis Kone THEA HOFFMANN navnlig værdsattes højt, og Lægen C. W. ZARHTMANN, Maleren CHR. ZARHTMANN'S Fader, hvis Kone var Søster til Thea Hoffmann. Til disse Familier findes der i Brevene talrige Hilsener, der dog her er udeladt.

Orlogsbriggen „Ørnen“ var bygget paa Nyholm 1842. Længden var 101 Fod 4 T., Bredden 28 F. Skibet var armeret med 16 Stkr. 18-pund. Kanoner. Skibets Chef under dette Togt, der varede fra 5/5 1851 til 11/9 1852, var Kaptajn I. F. G. VAN DOCKUM (1808–68), Broder til den mere kendte daværende Marineminister, senere Admiral og Flaadeinspektør C. E. VAN DOCKUM (1804–93). Næstkommanderende var G. F. W. WRISBERG (1816–96), senere Viceadmiral. Blandt de unge Løjtnanter var der 2, som Garde særlig følte sig knyttet til, HANS LAURITZ MAGDALUS HOLM (1830–1905), senere Kommandør, og H. C. Andersen-Tegneren (THOMAS) WILHELM PEDERSEN (1820–59)³; den sidstnævnte holdt Garde særlig meget af og opkaldte sin næstældste Søn, der blev født kort efter Pedersens Død, efter ham.

¹ Se om Vestindietogterne iøvrigt J. H. Schultz og K. E. Ackermann: Den danske Marine 1814–1848, 1950, 2. del.

² En Del af Oplysningerne i Fodnoterne er hentet i Kay Larsens vestindiske Kartotek paa det kgl. Bibliotek.

³ Jfr. Niels Th. Mortensen: H. C. Andersen – Illustratoren Vilhelm Pedersen, 1949.

Vi befinder os nu i 1851. For de dansk-vestindiske Øers Vedkommende var Forholdene usikre. Slaveoprøret havde fundet Sted i 1848 efterfulgt af Generalguvernør Scholtens Proklamation af Slavefrigørelsen. Efter Scholtens Hjemrejse senere paa Aaret 1848 styredes Øerne midlertidigt af en Kommissær, indtil de fik deres Forfatning ved Kolonialloven af 26/3 1852. Stillingen som Generalguvernør var i Mellemtiden blevet afskaffet, og en ny Guvernør, Feddersen, udnævntes i Foraaret 1851. Efter Slavefrigørelsen var Vanskelighederne for Plantagedriften begyndt, og den lange Nedgangsperiode indledet efter Blomstringen i Aarhundredets første Halvdel.

Paa Stationen i Vestindien laa Briggen „Mercurius“, da Briggen „Ørnen“ blev sendt ud som dens Afløser.

Det første Brev fra Rejsen – sendt fra Portsmouth – er gaadt tabt. Det næste er skrevet den 2/6 1851 paa Madeira. Her havde Garde været i 1846 med Fregatten „Gefion“, der blev sendt ud med den tidligere nævnte Dahlerup som Chef og med Kronprinsen, den senere Fr. VII, ombord, for at man kunde have ham af Vejen, medens hans 2. Skilsmisse blev bragt i Orden.

Men vi vil nu springe lidt ind i Brevet af 2/6 1851:

„... Naa, nu ere vi jo komne til Madeira og fryder os ved Varmen, spiser Sydfrugter, drikke Madeira – Viin og dandse Polka, saa at Vandet hagler af os. Den første Aften morede vi os med at see paa de Madeira-Skønheder paa Alamedaen og med at være i Aftenperipher hos Consul SELBYES.¹ Jeg maa dog beskrive dem; Consulen er en 50-aarig Pebersvend, høi, stiv, rødhaaret og kjed-sommelig, men meget forekommende. Han har 2 Søstre, begge Pebermøer, begge unge Damer imellem 55 og 60, den ene rødhaaret, den anden en antik Skønhed, men begge klædte som unge Damer med Brystbouquetter o. s. v., den røde endog med bart Haar, for desto lettere at tænde i de stakkels Mandfolkehjerter. Huset er indrettet paa sin engelsk, elegant og net. Naa, vi slog Aftenen ihjel, saa godt vi kunde med at conversere nogle halvgamle Fruentimmer, een med Brillen paa Næsen, Thora, men alle à prendre. Vi kjedede os paa engelsk og skumlede paa Dansk. Det var den Aften. Den næste Dag gjorde Capitainen og jeg Visiter hos gamle Bekjendte,² vi besøgte Familien PHELPS, hvis ene Datter Kongen engang forærede en Dolk. Hun var med Fader og 3 Søstre i England for at giftes, men der var endda 4 tilbage. Dernæst besøgte vi Mrs. GORDON, som leverer den bedste

¹ Den danske Konsul paa Madeira James Wilhelm Selby. Omtales udførlig af Dahlerup, der taler om „min herlige Ven Consul Selby og hans to ældre fortræffelige Søstre“.

² Ogsaa van Dockum havde været med i 1846.

Viin og i den Anledning er verdensberømt; hun er Enke, har en smuk Datter og 2 Sønner; vi bleve budne til Dandseglæder til den næste Aften (forqaars). Ltnt. HOLM og jeg kom iforgaars op paa et Par Heste og reed op til Camachus, hvorfra der er en yndig Udsigt over Byen og Rheden, og hvor Mr. TAILOR, en rig engelsk Kjøbmand, boer; vi besøgte Familien, i hvilken alle danske Sø-Officierer, som overalt paa Øen, ere velkomne. Ridetouren var smuk, vi kom ombord, klædte os paa for at spise til Middag hos Hr. Selby; jeg sad ved Siden af den røde, og for ikke at falde i Forlibelse slog jeg mig til Flasken, dog uden derefter at behøve at gaae hen for Speilet og skamme mig selv ud. Efter Middagen (Kl. 8¹/₂, man begynder at spise Kl. 7) gik vi hen at dandse hos Mrs. Gordon, jeg behøver vel ikke at gjøre Regnskab for, med hvem jeg dandsede, nok – vi morede os meget godt, endskjøndt vi maatte dandse Holsteensk Vals efter Wienervalsmusik. Herrerne vare alle noget paa et Contoir. Husets Søn og Byens Løve for Tiden, er i den engelske Armee, ligner et vredet Vidskestykke, han har mistet sin Skjønhed i Vest-indien. Damerne vare næsten alle smukke, især Husets Datter, med hvem vi vare saa heldige, Holm og jeg, at faae en Dands, ja jeg troer saagar to.

Vi gik ombord Kl. 1, og saa var vort Dagværk endt. Ltnt. Wrisberg er uhyre morsom at være sammen med overalt, men især paa saadanne Steder; han er jo for gammel¹ til at dandse, men han skumler saa fortræffeligt. Igaar havde jeg Vagt; men idag skulle Holm og jeg op i St. Clara Kloster og see paa Nonner og Blomster, dernæst skulle vi ombord i en amerikansk Corvet og gjøre Visit, saa iland til Middag hos Consulen og saa til Dandseglæder iaften igjen. I morgenaften har Sviren en Ende, for saa seile vi. De første Dage af Juli haabe vi at være i Vest-Indien, og saa skal jeg skrive til mit Hjem. PEDERSEN og endeel andre vare igaar ude at ride og havde bestemt at tage et Sted hen, som kaldes the curals,² hvor jeg var med Kronprindsen; naa – de faae Førere og Heste, accorderer om Prisen og reiser afsted; vi blive meget forundrede ved at see dem komme hjem, længe før man skulde troe, og da de skal fortælle, kommer det ud, at Førerne har bragt dem et Sted hen, som laae meget nærmere, men som de har bildt dem ind var the curals. See, saaledes bliver man narret. Pedersen har det nu godt, han skrantede lidt i Begyndelsen. De ere alle prægtige Folk i vor Messe; men ham holder jeg

¹ 35 Aar!

² En dyb Kedeldal, Curral das Freiras.

dog meest af; men han er ogsaa en Kjærnekarl. Chefen er en *meget skikkelig* Mand efter Anna Gorms Ordbog. . . .“

Det næste Brev er paabegyndt midt i Atlanterhavet:

„Ørnen den 8. Juni 1851
paa 24. N. Br. og 26. W. Lgde fra Gr.

Kunne I, kjære Søstre, efter den Overskrift udfinde, hvor hans Majestæts Brig befinder sig? Seer I, det er midt i den vilde Sø, 120 Miil fra de canariske Øer, hvor der groer Canarifugle paa Træerne; det er 1ste Pindsedag idag, Folkene have faaet Punsch, og derfor ere de glade og synge høit om de danske Bøge, men Bølgerne her i spanske Søen de synge ogsaa, og saa synge de i Munden paa hinanden; men det lyder dog godt, Solen er lige ved at gaae ned, endskjøndt Kl. ikkun er halv syv, Maanen skal snart til at skinne – kort, Naturen er yndig. Siden Madeira, som vi forløde i Tirsdags Aftes, have vi ikke seet noget levende Væsen, hverken i Form af Fugl eller Fisk; men idag have vi faaet Øie paa en Brig, som seiler samme Vei som vi, og det er nu Gjenstanden for vore Betragtninger i dag. Det er en besynderlig Tanke at vide sig saa langt fra alle andre Mennesker i saadan en Smule Skude, som er overladt til Vind og Vove, og som dog befinder sig særdeles vel. Hvad Varmen angaar da generer den mig ikke, skjøndt vi stadig have 21° Varme; men hvide Buxer grasserer i høi Grad.

Samme Brig den 25. Juni tilankers ved
Christiansted paa St. Croix.

Og saa kom vi til Vest-indien Veiret var taaget, og det er en Sjældenhed her. Uden at kjende noget synderligt seilede vi ind paa Lykke og Fromme, og det var nu nok saa rask, saa længe det var Dag, men saa kom Natten, og I kunne troe en uhyggelig Nat; Taagen havde forhindret os i at see Land, og dog vidste vi, at vi seilede med farlige Klipper omkring os, Natten var mørk og Blæsten var stærk; men godt gik det, og den 23. Juni ankrede vi her. Og her er godt at være; man behøver ikke at tage Transpirationspulver, for man bestiller Intet uden at transpirere og drikke Svaledrikke (det vil sige Vest-Indianerne). Vi andre ere endnu ikke ret vant til Driverlivet, og ombord i den Brig, som vi skulle afløse paa Stationen, forbause de dem over vor Activitet; men de siger: „Det gaaer nok over“. Endnu generer Varmen mig slet ikke; jeg har anlagt Moders Flonels Trøier og befinder mig saare vel ved det. Etatsraad FEDDERSEN er

igaar kommet hertil for at være Generalgouverneur,¹ og nu skulle vi vel til at svire lidt i den Anledning. Negerne har sviret samme Dag vi kom i den Anledning. Paa alle mulige Kneiper hørtes Negermusik og Dands, og da vi om Aftenen skulle ombord, saae vi os pludselig omringede af en Masse stinkende, drukne, syngende og dandsende Negerfruentimmer, som begyndte at gjøre eet Støi aldeles uvant for et Par europæiske Øren; tilsidst skreg de Hurra og forsvandt. Jeg vil ikke fortælle Eder videre om Vest-Indien end at Folk ere overordentlig gjæstfrie og venlige imod os, og at alt lover et behageligt Ophold. Men Madeira bliver dog altid det bedste Sted paa Jorden. Den sidste Aften fornærmede jeg Consul Selby uhyre ved at bede ham fra de unge Damer om Tilladelse at dandse i hans Dagligstue, og han svarede meget tørt, at han var bange, vi skulde falde igjennem Gulvet, til megen Moro, men stor Forargelse for de unge Piger, som dog ikke synes de vare *saa* tunge.

den 1ste Juli paa St. Thomas.

Efter at have ligget 5 à 6 Dage i Christiansted, seilede vi til St. Thomas, hvor vi kom igaar. Vi fortsatte strax hvad vi havde begyndt igaar at spise og drikke; men det er ogsaa nogle Fandens Mennesker til at holde Gilder; idag er det første Dag i mange Dage at vi have spist ombord. Igaar vare vi tilligemed Øens Honoratiores og nogle Off. fra en østerrigst Fregat til Middag hos Commandeur ROHDE;² idag har jeg været ombord i en amerikansk Brig for at stryge hans Reisning ned, da han var i det ubehagelige Omstændighed, at der var kommet Ild i hans Ladning (Kalk), og imorgen skulde jeg gjøre Visiter og dandse imorgenaften. See I, saaledes tilbringe vi Tiden. Forleden Dag var jeg ude paa en Plantage paa St. Croix og havde seet deres Tilberedelse af Sukker og skulde netop beundre Udsigten uden for Sukkerhuset, da Hans Georg o. s. v. paa engang befandt sig trillet ned i et Vandreservoir, som ikke var af de reneste, og da jeg just havde Munden aabnet for at beundre Udsigten, fik jeg en ækel Snaps. Forvalteren paa Plantagen var elskværdig nok til at laane mig sin Dragt, og saaledes saa jeg mig pludselig forvandlet

¹ Jfr. de indledende Bemærkninger. Hans Ditmar Frederik Feddersen (1805–63) var Guvernør fra 1851 til 1855. Han var kendt som en dygtig og kundskabsrig Embedsmand; desuden Politiker (Biogr. Leks.).

² Levin Jürgen Rohde, Kommandørkaptajn, Havnekaptajn paa St. Thomas (1786–1857).

til Planter. Forleden Dag saae jeg et Negerbal, og I kunne troe det var grinagtigt i høi Grad; tænk Eder en Mængde Abekatte i fine Klæder dandsende paa Bagbenene, og I har et tro Billede.

Frederiksted paa St. Croix, den 6. Juli.

See I, nu ere vi her paa et andet Sted igjen, Mercurius har nu været rundt og sagt Farvel og vi for at sige Goddag, og om faae Dage skilles vi; han for at bringe Danmark vore Hilsener og vi for at ligge her og seile fra den ene Øe til den anden. Hør, I ere nogle slemme Mennesker“

(og saa følger bebrejdelser over, at han ikke har faaet brev endnu. Længslen efter Hjemmet og Bekymringer for, om nu alt staar vel til derhjemme, hører jo med til Billedet, og i disse Breve kommer Savnet af Efterretninger til Orde flere Gange).

„. Igaaraftes gjorde jeg Bekjendtskab med St. Thomas' skjønneste Damer paa et Bal hos Justitsraad STENERSEN;¹ vi morede os godt, blev præsenteret for en Masse Mennesker, af hvilke vi ikke kunne erindre de halve, passiarede og dandsede med Damerne, drak og vrøvlede med nogle franske Søofficierer, men blev uhyre uglesete af Skuffeskyderne (Kræmmersvendene), hvoraf her er en Masse af alle Nationer, og som ikke kunne taale at see Orlogsbriggen komme ind i Havnen; thi saa kunne de ikke beholde Damerne for dem selv. Kl. 2 kom vi ombord i et brillant Humeur, og Kl. 6 seilede vi hertil. Hvad Damerne angaae, da ere de smukke, morsomme (paa et Bal); men disse ere allerede gifte; de fleste ugifte ere temmelig uheldige. Snakke om hinanden gjøre de for et godt Ord, og det er just det, der er morsomt i Begyndelsen; nogen ordentlig Conversation troer jeg ellers ikke, de føre. Vi have faaet en lille Kosak ombord, den ligner i det mindste frappant Bassen derhjemme. Det er endnu kun en Hvalp; men jeg haaber vi faae Fornøjelse af den; den hedder forresten Dash og er udentviwl fornærmet paa mig iaften, fordi jeg gav den en Lussing, da den var uartig midt paa Hans Majestæts Skandse

den 8. Juli (i Christiansted).

See I, nu synger Brevet paa sit sidste Vers. Imorgen gaar Mercurius hjem og derfor slutter jeg idag. Imorgen gaae vi herfra for at være den Presenteerbakke, paa hvilken den nye Gouverneur, Hr.

¹ Adolph Casper Albert Stenersen (1804–74), Overformyndet paa St. Thomas.

FEDDERSEN, skal presenteres paa St. Jan og St. Thomas. Foruden ham skulle vi have den pukkelryggede Frøken WULFF¹ og Ltnt. CARSTENSEN (salig Tivoli)² med som Passagerer. Vi ere forresten endeel forundrede af Middagsgilder, Dandseglæder o. s. v. og nu skal det først ret til at begynde, nu da Gouverneuren skal presenteres. Før Slutningen af August faae I da ikke dette Brev, men nu skriver jeg ikke før i næste Maaned enten med Skibsleilighed eller Paketten. Lad mig nu see, at I leve vel og skrive lidt flittigt til mig, og husk paa, hvad du lovede, Thora, at begynde og fortsætte i længere Tid, saa at Brevet bliver dygtigt langt. Hils de kjære Forældre mange Gange og tænk sommetider paa Eders hengivne Broder

Georg.“

„Ørnen den 2. August 1851,
St. Thomas Rhed.

God Aften!! See saa, nu have vi spiist godt til Middag med nogle franske Søofficerer, og jeg er som en Følge deraf i et prægtigt Humeur – ja, de Franskmænd, det er nogle elskværdige Folk; imorgen skulle vi spise Frokost hos dem; – ja, at være her er en ganske anden Ting end at ligge paa Blokade³; man spiser, drikker, dandser og leer, kort, nyder Livet, og saaledes gaaer een Dag efter den anden, uden at man selv veed, hvor Tiden bliver af; Mange af vore Folk ere som Syge iland; i det Hele er Sygeligheden større end sædvanlig i denne Tid paa Grund af den megen Regn; for at ikke fleer skulle blive syge, har Capitainen bestemt sig til at forlade Vest-Indien for det første, og Briggen vil som en Følge deraf iovermorgen gaae til Syd-Amerika, besøge Trinidad, la Guaira, Puerto Cabello og Curacao, en Tour paa 6 Uger; som en Følge heraf kunne I ikke vente Breve fra mig før om 2 Maaneder (i Begyndelsen af October vil jeg skrive) Gjæstfriheden herude er stor, man trækker Uniformen paa, og den baner Veien overalt. Jeg vil kun fortælle eet Træk. Forleden Dag skulde vi dandse paa en Plantage ude paa Landet, vi leier en

¹ H. C. Andersens Veninde, den vidtberejste Henriette Wulff (1804–58), Datter af Kontreadmiral Peter Frederik Wulff. Hun omkom ved en Skibsbrand paa Atlanterhavet, jfr. H. C. Andersens Mindedigt „I det brændende Skib, paa det rullende Hav“.

² Tivolis og Casinos Grundlægger Georg Carstensen (1812–57). Efter forskellige Skuffelser tog han i 1848 til St. Thomas, hvor han blev Løjtnant og senere Kaptajn i den vestindiske Hærstyrke. Vendte 1855 tilbage til Danmark.

³ I 1848 laa Garde med Fregatten „Gefion“ paa Blokade i Nordsøen.

Vogn og vare muntre, da vi havde været til Middagsgilde; vi vare selv Kudske, paa Veien møder vi en Mand i et smukt Kjøretøj; paa godt Dansk holde vi paa vor høire Side af Veien, han paa Engelsk paa sin venstre Side, som en Følge deraf kjøre vi paa ham og brække Stang og sprænge Skagler paa vor Vogn. Hvad skulle vi gjøre? bal-clædte, midt paa Landeveien, Regnveir. „Mine Herrer“, siger Manden, som vi havde kjørt paa, „de ere Sømænd, og De lægge tilsøes altid Roret Bagbord for at gaae fri af Seilere (det er en Sømandsregel), følgelig er Feilen min, der lagde Roret Styrbord, sæt Dem op i min Vogn, og jeg vil kjøre Dem til Deres Bestemmelse.“ Efter nogen Deliberation modtog vi Tilbudet. Manden, som skulde et ganske andet Sted hen, opgav sin Reise, kjørte os paa Bal og derfra sig selv hjem, og om Aftenen, da vi skulde hjem, holdt hans Vogn for Døren til vor Afbenyttelse igjen. Dog lad os tale om andet end Vest-Indien, som jeg gjerne vilde forlade for at gjøre et Kik i Hjemmet – ja, hvad er ikke Hjemmet, naar man er saa langt borte, for os uhyre meget; men man finder Sympatier i den Retning i Land, alle regne de Danmark for deres Hjem, om de end ikke nogensinde have været der, og en Skaal, som aldrig udelades ved nogen Leilighed, er de fraværende Venners, og hvem tror I saa, jeg tænker paa? ja, hvorledes alt er hjemme, kan jeg jo ingen Ahnelse have om; dog seer jeg Eder ofte i Tankerne hver med sin Syssel og stadig Moder med det gamle Fingerbøl i Spisestuens sydlige Vindue og med et eller andet Stykke Linned paa Skjødets, Thora med Kosak paa Armen og Brillen paa Næsen, og Thinka filosoferende over Verdens Skrøbeligheder og endelig Fader betragende Eder alle med Cigaren i Munden til Caffén. Jeg maa nu slutte, da Folk kommer ombord og begynder at passiare“

Herefter følger et langt Brev fra den bebudede Tur til Sydamerika:

„Ørnen den 17. August 1851 (paa Trinidad).

I Elskede i Hjemmet. Aftenen er saa smuk og hele Naturen saa yndig, at det har bragt mig til at tænke paa Hjemmet – Tanken flyver afsted, og hvor skulde den vel befinde sig bedre end i det kjære Hjem; da jeg nu først kom til at tænke derpaa, besluttede sig at snakke lidt med Eder – kort, at begynde et langt Brev og at fortsætte dette, naar Leilighed gives, paa de Steder, hvor vi komme hen. Lad mig først forsøge saa poetisk som muligt at beskrive, hvor vi ere. Have I et Kaart over Vestindien? See efter bag Pulten inde paa

Kontoret, Fader – Naa, her er det. Nede paa Hjørnet af det caraibiske Hav og Atlanterhavet tæt ved Kysten af Sydamerika ligger Hendes engelske Majestæts, Fru Victorias Ø, Trinidad, adskilt fra amerikanske Kysten ved en Sø, et Stræde eller Bugt hvad man vil kalde det; denne Bugt hedder Paria Bugten, og der ere vi for Øjeblikket krøbne ind oppe ved en By paa Trinidad som hedder Porto D’Españã, paa Dansk den spanske Havn. Det var nu Beliggenheden geographisk. Nu kommer Poesien. Vi ere omgivne af skyhøie Fjelde, og det er ikke urimeligt, da Skyerne ofte komme meget lavt. Maanen er nylig staaet op og beskinner nok saa venligt vor lille Verden af en Brig, Klokkerne ringe til Ave inde i Byen i de catholske Kirker, og Vind er der netop nok af for at tilveiebringe en behagelig Kjølning, i det Fjerne lyner det, og Tordenen ruller op og ned af Gaderne – naa, nu troer jeg, at jeg slaaer ind i den bekjendte Vrøvleroman¹ – jeg tier derfor bomstille med det og bryder overtvært med at sige Eder, at her er saare smukt iaften, meget smukkere ombord end i land, da det er Søndag og saa er der altid død stille i en engelsk By. Vi ere først komne idag, jeg har endnu ikke været iland og kan altsaa intet sige om de Indfødte, undtagen om en sort Skjønhed, der udmærkede sig ved nedtraadte Brünelsstøvler, og som bemægtigede sig Alt hvad her var ombord af smudsigt Tøi. Vor Reise hertil fra St. Croix har varet 9 Dage, temmelig længe; men vi have haft Storm, Stille og Strøm at kæmpe imod; af Mærkværdigheder findes Ingen her paa Øen, undtagen en Bogsø, i hvilken jeg har isinde at dyppe mine Vidskelædersgaloscher, der have faaet en svær Læk, og Beeg maa vel saa være dem heldige; jo, saa er her et Nonnekloster; men da de ikke fabrikerer Blomster, kan jeg neppe være saa heldig at aflægge dem en Visit. I kunne troe, at det glædede vore Ører at høre Danske Tunger her paa Øen. De to eneste Danske, som findes, en Apotheker og en Musiklærer, kom strax ombord og vare naturligviis lige saa glade som vi, og maaske lidt til, da vi jo kunne fortælle dem en Deel om Hjemmet;

den 26. Samme Sted.

Vi ere ikke komne en Smule videre end sidst jeg skrev, endskjøndt vor Bestemmelse var kun at blive her 3 à 4 Dage; men, seer I, vor Skipper har været syg, vi synes lidt, han selv synes meget; for at faa hans Skade repareret har han boet iland hos ovenomtalte Apotheker,

¹ Af C. N. Rosenkilde.

der, i Forbigaaende være det sagt, er et stort Vrøvl; nu er Manden jo rask igjen, og vi have de glædeligste Udsigter til i de første 14 Dage kun at høre om hans indbildte Sygdoms Gang; idag har han fortalt til os allesammen, at han har spiiet 7 Æg. Imorgen seiler vi til La Guayra. Capitainen har altsaa ikke faaet sig seet synderlig om; men vil ikke de Syge, da ville de Sunde, og derfor have vi muntret os dygtigt i de 9 Dage, vi have været her. Vi have været til Middagsgilde hos Gouverneuren, i Officiersmessen af et engelsk Regiment her paa Øen, havt Damer ombord – kort, brugt Tiden. Igaar aftes forbausede vi de Indfødte ved at give en af de Damer, som havde været herombord, en Seneradesoidisant; og Enden paa Legen blev da, at endeel Politibetjente – ja, det Politi er nu altid unge muntre Mennesker i Veien – maatte tørne ud af deres varme Seng for at underrette os om, at Sang var forbudt paa Gaden om Søndag Aften. Indignerede vendte vi ham Ryggen og gik hen til vor Ven, den tydske Consul, som ventede med det skjønneste Regiment Flasker, man kunde tænke sig. Der var den ranke Rhinskviinsflaske som høire Fløimand, Champagnen med det ærværdige hvide Hoved, den tykmavede Madeira og mange andre, og til syvende sidst venstre Fløimand, med en hvid Klat paa Maven, min Ven PETER HEERINGS Kirsebærbrændeviin, som vi ret kjælede for. Vi drak, sang tydske og danske Viser, drak paa das grosse deutsche Vaterland, sang Rundsange, saa længe til Regimentet var ganz ruinirt og vi selv berusede, ikke af Viin, hvor kunne I troe det? nei af Seiren; saa gik vi ombord. Til min Glæde behøvede jeg ikke gaee hen for Speilet og sige Fy; nei, jeg gjorde Hundevagt; men var overordentlig glad. Vinen er forresten slaaget ud igjennem Doctorens store Taa, saa han maa have Grødomslag paa den. Iaften vare vi inviterede til Damen, vi gav Serenaden; men da vi desværre vare indbudne til et andet Sted, maatte vi til vor store Sorg sige nei. Jeg har nu Vagt, og er melancholsk over, at vi formodentlig aldrig meer see den Skjønne, men glæder mig til at see de andre komme ombord med en Streg eller to; thi det er nok egentlig et Sold, de ere til. See nu have I faaet nok om Trinidad. Vi skulle nu til at hilse paa de smukke Damer i Republiken Venezuela. Det lange Ophold her foraarsager, at vi nok komme til at opholde os meget kort Tid der, da Capitainen har hollandske Venner i Curacao og den 20. September skulle vi være tilbage paa St. Croix: saa lyder Gouverneurens strenge Bud. Herombord have vi det ganske godt, Folkene ere raske og Officiererne ditto, naar man undtager Doctorens bemeldte store Taa og Forvalterens Mave, som er syg af Peter Heering; en stor Sorg have vi idag oplevet – Vor sidste Suppeterrin endte

sin jordiske Løbebane ved en brat Død; den døde i sit Kald; thi den var fuld af Suppe. Fred være med dens Skaar. Paa Nedreisen hertil morede vi os en heel Dag med at fange Haier, vi fik een, og den var ikke glad ved at blive sprættet op i Maven. Det var forresten et graadigt Afskum; thi den havde eengang bidt paa Krogen, men var kommet af igjen, men det generede den ikke videre end at den beed sig nok engang fast i Krogen for ikke at komme af igjen. God rolig Nat, vi snakkes igjen ved, om ikke før saa paa Curacao.

Curacao den 7. Sept.

See saa, nu ere vi paa sidste Station af vor Reise og gaae herfra paa Onsdag directe tilbage til vore egne Øer. 2 Dage efter vi forlode Trinidad, saaes Briggen tilankers paa la Guayra Rhed, som I vide er Havnen til Carracas, der ligger 3 Mile længere inde i Landet og er Hovedstaden i Republiken Venezuela. Denne Republik er en rask Republik, kunne I troe, Præsidenten er Communist, Socialist o. s. v., og et Foster af hans Galskab er en Lov, der fritager alle Debitorer i de første 6 Aar at betale deres Creditorer (hele hans Ministerium er meget forgjældet). Der er nu i St. Thomas endeel Danske Huse, som have Fordringer paa Folk i Venezuela, og de ville jo have deres Penge. For om muligt at virke i den Retning, bleve vi sendte derhen, og Capitainen maatte jo op til Carracas og være Diplomat. Pedersen reiste med som hans Adjutant; men da der var Plads paa Vognen til 3, blev jeg den heldige Kantøffel at trække Knobene paa Lommetørklædet. Endskjøndt kun 3 Miil i lige Linie er Veien dog idetmindste dobbelt lang og uhyre møisommelig igjennem Bjergene og dertil meget kostbar. Naa, vi satte af en skøn Morgen ifølge med en anden Vogn, i hvilken en spansk Familie (et af sammes Medlemmer, en Señora, var stærkt søsyg og ofrede i eet væk til Bjergenes Guddom). Veien var deilig. De deiligste Udsigter til Havet fandtes, og de Bjerger, som vi fra Briggen havde fundet høie, laae nu dybt under os. Cactusser af Størrelse som Piletræer. Mais, Kaffe, Bananer, kort, alle et sydligt Climas Producter voxede her vildt, ikke at glemme Cacacoen – ja, I kunne troe, vi have levet paa Chocolate, 3 Gange om Dagen i Almindelighed. Naa, vi kom til Carracas henimod Middag, indlogerede os paa en Posada eller Hotel, klædte os paa, fik fat i den danske Consul¹ og traskede med ham op til Hove. Omkvædet paa vor Vise var omtrent „Vil De betale eller vil De ikke hvad?“²

¹ W. Ackers, dansk Generalkonsul for Venezuela.

² „Recensenten og Dyret“.

Men hans Excellence Udenrigsministeren var meget diplomatisk og yttrede, at dersom vi ville bruge Magt, saa skulle de ikke blive Svar skyldig; men det var jo kun en Floskel, jeg tænker, vi slaaer vore Fordringer sammen med vor lange Broder i den anden Gade, jeg mener Frankrig, der ogsaa har Penge tilgode. Da vi nu havde skjændtes lidt med Ministeren, blev vi lukkede ind til Præsidenten, der, en passant, før han blev Præsident, har været Hestehandler, og han svarer ganske til sit tidligere Haandværk. Da vi kom ind i Audientsværelset og havde gjort de skyldige Buk for Præsidenten, krøb Fyren, en lille tyk Mand, op paa en meget høi Stol under BOLIVARS¹ Portrait. Hans korte Skanker kunde ikke naa Gulvet, og dog gjorde han fortvivlede Forsøg paa at naae det. Hænderne foldede han og lod Tommelfingrene løbe rundt, krum Ryg havde han, i det Hele lignede han fra vore lave Sæder saa grandgiveligt en Abekat at det næsten var umuligt [ikke] at lee. Naa – Audientsen varede kun kort – Vor tykke Ven forsikkrede, at Kongen af Danmark var hans gode Ven o. s. v., og saa bukkede vi jo et Par Gange, og saa var den Historie forbi. Den næste Dag var Søndag, og vi gik i Messe. Alle de katholske Skjønheder fandtes her. Damerne ere alle knælende midt i Kirken paa dertil indrettede Bedeskamler. En Mantille er deres Hovedbeklædning; men denne maae være af gjennemsigtigt Tøi, for at de kunne ses og selv tillige have en viid Udsigt. Det er nogle store Coketter. Vi maatte jo ogsaa paa Knæ alle tre, og Gud veed, hvad de andre tænkte; men jeg bad ikke Pater noster, men tænkte paa den afskyelig haarde Gravsteen, som jeg var kommet til at ligge paa; tilsidst maatte Kaskjetten bruges. Resten af de 3 Dage vi vare i Carracas, brugte vi til Udflugter, Besøg hos vore Landsmænd, af hvilke en Apotheker, som hedder STYRUP,² en Uhrmager ... med en Typus paa en kjøbenhavnsk Rappenskrallekjærling, som skulde være fiin, men var uhyre simpel „Værsgo, Hr. Captain, et Glas Puns og en Kave, det er saa godt om Aftningen“. Den elskværdigste Mand vi traf paa, var en polsk Jøde, der var efterhaanden blevet den rigeste Mand i Byen, saa havde han giftet sig med en fattig, men smuk Kone og fører nu et elegant Huus; en smuk Svigerinde, som, skjøndt Spanierinde og altsaa ikke huslig, laver en ypperlig Kop The, gjør hans Huus end smukkere. Hotellet, i hvilket vi boede, var dygtig skident, desuden vare Byens

¹ Sydamerikas Frihedshelt i Kampen mod Spanierne (1783–1830).

² Wilh. Lauritz Theodor Stürup. Apoteker i Carracas, senere dansk Generalkonsul der; omtales udførligt i Holms foran nævnte Bog om Korvetten Heimdals Togt 1861–62.

Mærkværdigheder snart seete og derfor kjørte vi hjem efter 3 Dages Ophold. Sengen smagte godt den Nat i Briggen, og næste Morgen seilede vi til Puerto Cabello, hvor vi traf meer dansk Apotheker,¹ som kjendte Onkel Søren² meget godt og tidt havde dandset med ANNA NIELSEN.³ Der blev vi kun 2 Dage, og igaar kom vi til Byen St. Anne paa den hollandske Ø Curacao. Det er en By med en Masse skidne Huse, ditto Gader og ditto Indvaanere; man kan forresten nok more sig her et Par Dage

Ørnen er nu paa St. Croix den 29. Sept.

. Paa Curacao var en saadan Handelsaand faret i Skibet, at jeg var ved at blive tosset; Skibet vrimlede af Sælgere og Kjøbere, og blandt de sidste udmærkede sig vor høje Chef, der apropos er een af de største Schäfer, jeg har seet; jeg var saa gal i mit Hoved over al den Uorden, at jeg ikke købte en Stump. Og man kunde blive gal i sit Hoved, Abekatte, Papegøier, Tropicalfugle og Mennesker blandede deres Stemmer med hinanden. Naa, det fik ogsaa en Ende og en Skjøn morgen seilede vi fra vore Venner Hollænderne, og det begav sig, at vi 8 Dage efter var paa St. Croix“

„. Messekammeraterne ere prægtige Fyre. Vor meste Fornøjelse er naturligvis iland, og hver anden Aften, naar Holm og jeg have Frivagt, ere vi regelmæssigt hos en eller anden Familie; her er mange nette Folk her og der paa St. Croix, en stor Masse unge, smukke Creolerinder, der alle skumle over hverandre; vi komme her fra Briggen næsten overalt; men det er ogsaa nødvendigt for at more sig. Igaar var jeg til en Begravelse; den foregaar saa uhyggeligt herude, saa man næsten kan væmmes; det var Fru SIMMELKJÆR,⁴ som døde iforgaars – 24 Timer efter laae hun i Graven, og i al den Tid har den stakkels Mand ikke havt Ro skabt for Condolationsvisitter. Onkel Georg gik da af, det kunde man da vente,⁵ hvorledes

¹ Peter Adam Julius Stürup, Broder til ovennævnte Apoteker og senere dansk Vicekonsul i Porto Cabello.

² En Fætter til Faderen, SØREN GEORG GARDE, Præst i Horslunde og Nordlunde paa Lolland.

³ Formentlig Skuespillerinden Anna Nielsen, f. Brenøe (1803–56), Johanne Louise Heibergs Rivalinde.

⁴ LOUISE CHRISTIANE SIMMELKJÆR, f. WALLICH, (1817–1851) gift med Hospitalsforstander i Christiansted Johan Carl Wilh. Simmelkjær.

⁵ Farbroderen, Kommandør H. G. GARDE (1790–1872) var i 1849 Chef for Eskadren i Østersøens vestlige Del. I Anledning af Affæren i Eckernförde Fjord d. 5/4 1849, hvor Linjeskibet Chr. VIII sprang i Luften, blev han idømt 6 Ugers

har de det? Skriv mig snart til om dem. En af Dagene skal jeg slutte. Bornholmerne maa vel nu være meget gode Venner med Kongen; vil I derfor ikke gratulere ham til hans Geburtsdag fra mig.“

Det sidste hentyder til en for Bornholm meget stor Begivenhed, Kongebesøget i August 1851, som H. St. Holbeck har givet en indgaaende Skildring af i Bornholmske Samlinger II, 1907. Besøget blev bestemt til Foraaet 1851, men blev udsat flere Gange. I Brevet af 2/8 51 skriver Garde: „Hans Majestæt kom da ikke til Burgunderholm – stakkels Folk, som havde gjort dem Uleilighed for Intet“; men i Dagene 7.–16. August fandt Besøget Sted, og Begivenhederne rygtedes ud til Vestindien. Som en Demonstration mod Grevinde Danner, der var med, havde Embedsstandens Damer gennemgaaende holdt sig inde ved Ankomsten; men for at raade Bod paa den ret kølige Modtagelse blev det saa bestemt, at en Deputation af Damer skulde søge Foretræde hos Grevinden.

I Brevet af 29/9 skriver Garde:

„jeg har seet, at Fader har takket hans Majestæt for en Spadserevei¹ og holdt en Tale ved Afskeden fra Rønne. Det har nok været en lustig Tid. Mama maatte dog ikke til Hove; men det tilgiver jeg aldrig de Rønne-Damer, at de har fundet Grevinden, det gamle, grimme Uhyre, sød; det viser en meget slet Smag WEGENER² er jo . . . blevet Kammerherre; ville I ikke være saa artige at gratulere alle dem, der ere blevet noget, item Ridder LERCHE³ og den kjække Jæger RASMUSSEN, der var saa elskværdig at stoppe Hans Majestæts næsten løbske Hest.“

Garde maa vel her have taget fejl af Navnet. Om den Begivenhed, der formodentlig sigtes til, skriver Holbeck i Bornholmske Samlinger:

„Ved Indkørslen til Allinge blev Hestene for Kongens Vogn sky, og Situationen var et Øjeblik ret uhyggelig. Det lykkedes dog Vognmand Rottensten, der kørte Kongens Vogn, i Forbindelse med 2 haandfaste Mænd, der uden at agte Faren greb til i rette Øjeblik, at hindre et Ulykkestilfælde. Rottensten og den ene af de 2 Mænd, Havnefoged Hansen, blev i den Anledning belønnet med Sølvkorset.“

Fæstningsarrest. Den 3/8 51 fik han sin Afsked i Naade og med Pension. Historiens Dom har frikendt ham for Skyld i den ulykkelige Affære, jfr. Thorkel Bjerre: Eckernførde, Kbh. 1940.

¹ Gennem Skoven Nord for Rønne, kaldet Kongestien.

² Amtmanden J. H. WEGENER.

³ Den tidligere nævnte Amtsforvalter H. G. F. LERCHE. Der faldt en Del Ordre og Titler af i Anledning af Kongebesøget; saaledes blev Gardes Fader Justitsraad.

Endnu i et Brev af 30/11 51 gaar der Dønninger af Kongebesøget: „Er det sandt, at Grevinde Danner har naaet den høie Rang af Hertuginde af Bornholm? Det er et almindeligt Rygte herude; jeg venter i det mindste at blive Kammerherre, naar jeg kommer hjem, dersom det er sandt.“

Men tilbage til Vestindien.

„Ørnen den 29. October 1851 (St. Croix)

Kjære Fader, Moder og Søstre! Pyh, hvor det er varmt, jeg sidder her med en Skjorte paa Kroppen, at Par hvide Buxer, og det er alt; men Vandet hagler over hele Hans Georg Fribo Garde, og Vandet hagler ned fra den trykkende Luft – noget meget sjældent herude, hvor man i Almindelighed har de deiligste stjerneklare Nætter og Aftener, og naar Maanen er oppe, er det da ret romantisk og poetisk. Af den Mening ere ogsaa de vestindiske unge Damer, der allerede i længere Tid have spidset deres Næser paa et Roparti her i Havnen, naa – paa Søndag, hvis Veiret bliver godt, skulle vi da see at faae et i Stand, men det er reent forkeert her; thi her er som i Rønne 2 Partier: De hvide Creolerinder (la noblesse) og dem, der have en om end nok saa lille Draabe Negerblod i deres Aarer (det hjælper ikke om de end have været hjemme i Kjøbenhavn og gjordt Lykke der). Da vi nu komme overalt, maa vi gjøre det af i 2 Gange; men denne Gang skal det nu være de sidste, da vi paa Fredag skulle til Bal hos en af disse Familier. Der skal være Tableau, og de ville, Gud hjælpe mig, have mig til at være den tappre Landsoldat, der tager Afskeed med sin Pige; hun skulde staae og græde i Armene paa mig – tænk jer. I min Egenskab som Skumler kunde jeg jo ikke godt give den Forestilling, men fik Lieutenant BRAEM¹ til at være Soldat. Imorgen aften skal jeg hen at see paa Prøven; men dandse det skal jeg – ja med det sidste gaaer det haardt paa herude; min Kjole er somme-tider saadan, at jeg kan vride den, men jo mere man transpirerer, jo sundere er det. Orkantiden er nu forbi og vi skulle nok nu snart til at begynde vore Opmaalinger under Portorico, hvor man dandser spansk Contradands til man styrter. Folk ere i det hele taget dandsegale herovre – forresten ligner Hr. Sørensen her accurat Hr. Sørensen hjemme. Forleden vare vi komne i St. Thomas Avis, der forundrede sig meget over, at vi laae mere her end der; men saa kom vi ogsaa derover for at – proviantere.

¹ PETER HOLGER BRAEM (1829-97), senere Kommandør.

Den 31te.

Noget langt Brev bliver dette ikke; thi imorgen Kl. 2 skal dette bort, idag har jeg havt meget at bestille herombord med Kaarttegning, Excercits o. s. v. og iaften skal jeg iland; men Hovedsagen, at jeg er rask, melder jeg hermed. August er jo bleven Premier-Lieutenant,¹ hils og gratuleer ham; det er et mageløst stærkt Avancement i Marinen. Vores Chef venter med det første at blive virkelig Capitain;² han er den ældste. Det er rart, at Du, kjære Fader, har været i Kbhvn.; det er godt for Din Helbred, at Du stundom løsriver [Dig] fra de kjedsommelige Forretninger. Hør Moder! Du kan gjerne bare lade mig see et Par Ord af Din Haandskrift, bare saa meget som „Goddag, min Dreng“. – Det forekommer mig altid saa beroligende naar jeg seer, at I alle have skrevet. Søstrene ere artige Børn, for de skrive saadanne pæne lange Breve; men de skulle ogsaa faae Klap og Cocusnødder naar jeg kommer hjem. . . . Min Oppasser seer jeg nu er inde at lægge Skjorte, hvide Buxer, ditto Strømper, Frakke og Brunels-Støvler frem, det er hans Beskjæftigelse hveranden Aften Kl. 7. I kunne troe, at det vilde være rart, om jeg kunde sende Tøi hjem til Vadsk, 16 Rdlr er min maanedlige Vadskeregning, og saa bryder Vadskekonerne sig aldrig om det er heelt eller itu; thi naar blot Linnedet er reent, da bryder man sig her ikke om en lille Rift i det. . . .“

„Ørnen paa St. Thomas den 30te Novbr.

Kjære Forældre og Søstre. Idag holder jeg Geburtsdag, og da jeg veed, at Eders Tanker have beskjæftiget sig lidt med min Ringhed idag, synes jeg, at det var ganske passende for mig, om jeg begyndte mit nye Aar med at skrive til Eder Kjære derhjemme; desuden nærmer den kjære Juul sig jo, og muligviis mine Ønsker for Eders Held kunne komme før den eller idetmindste før Nytaar, der for os jo har en dobbelt Betydning;³ jeg ønsker Eder altsaa, at I maa tilbringe denne Fest paa bedste Maade, nemlig med indre Tilfredshed, og at vi til næste Aar maa være samlede, hvor det nu bliver, naar kun Glæden er tilstede med. Hav Tak for det gamle Aar; end-

¹ JANUS AUGUST GARDE (1823–93), søn af den tidligere nævnte H. G. Garde; Premierløjtnant 21/9 1851; senere Havnekaptajn i København og fra 1872 til 1881 Guvernør over de dansk-vestindiske Øer, hvor han bekæmpede Negeroprøret i 1878.

² J. F. G. VAN DOCKUM blev ikke Kaptajn, men fik 1/12 1852 Afsked med Kaptajs Karakter.

³ Moderen havde Fødselsdag d. 1/1.

skjøndt vi have været fjernede fra hinanden, have vi dog vist i Tankerne været hinanden nær, og lade os takke Gud for det og bede ham, at det altid maa blive saadan. En hjertelig Lykønskning og et dygtigt Kys forestiller jeg mig at give Dig, min egen kjære Moder den 1ste Januar; den Dag vilde jeg saa gjerne tilbringe hos Eder; men det lader sig nu ikke gjøre denne Gang; naar Du bliver 68,¹ skal jeg, det haaber jeg, nok give Møde. Ville I vide, hvorledes jeg har tilbragt Dagen, da see her. Imorges var jeg i Kirke og hørte en smuk Prædiken, som jeg ret kunde tage mig til Hjertet, og det gjorde jeg ogsaa, saa gjorde jeg et Par Visitter før Middag, og dernæst spiste jeg ægte Skilpaddesuppe, Lammecoteletter, Melon og drak min egen Skaal i Champagne; nu er det paa Eftermiddagen. Hvorledes Aftenen skal gaae, veed jeg ikke.

Den 2. December.

. Igaar blev hele Mandskabet delicateret. En Brig ladet med Iis kom fra Nordamerika, og den forærede os nogen mægtig store Stykker, som øieblikkelig kom i Folkenes Ranconfad. En god Dyreyryg, skudt i Nordamerikas Urskove, Æbler og Grønsager kom med samme Skib, og det bedste, nogle prægtige Østers, og de frydede vore med slige Ting afvænte Maver igaar.“

Efter at have nævnt et Par Giftermaal, fortsætter han:

„. naar jeg kommer hjem, er der vel kun gifte Koner; jeg faaer se at finde mig en sort Skjønhed herude, for ellers bliver jeg nok Pebersvend, og her er plenty af unge giftefærdige Damer; men Søofficiererne have et slemt Renomee, for her gaaer dunkle Traditioner om dem, hvorledes de have været forlovede paa hver af de danske Øer, og derfor troer de ikke rigtig de mange smukke Ting, man fortæller dem med det uskyldigste Ansigt af Verden. Landofficiererne bide stærkt paa Krogen. Her kom 5 ud i 1848; af dem er 1 gift 2 Gange, 2 gift een Gang og een forlovet, og den femte courede frygtelig, og alle Mennesker troede, at han skulde forloves; men saa fik han paa eengang Ordre at gaae hjem, og det frelste ham.

Her ligger stundom fremmede Orlogsmænd her i St. Thomas. Østrigere, Tyskere, Spaniere, Franske, Engellændere og Sydamerikanere have vi truffet paa forskjellige Steder; det er overordentlig

¹ Moderen var født 1/1 1786 og vilde altsaa ikke blive 67 aar den 1/1 1852, men kun 66. Hun døde imidlertid d. 4/12 1851.

interessant at gjøre Bekendtskab, hvor flygtig det end er med en saadan Mængde fremmede Mennesker, som vi siden Mai-Maaned have truffet paa, og naar vi saa i al den Mylder af Fremmede hører det danske Sprog, da kunne I troe, at det glæder vore Øren.

Sygeligheden i Skibet har i de sidste 2 Dage heldigviis taget betydelig af, saa at vi nu næsten alle her i Messen ere raske. Doctoren holder Rosen i Foden, og det er den eneste Syge. Paa Bornholm skulle I vel have Nytaarsbal, det gjør mig ondt, at jeg ikke kan være med. Lad mig see, at I gaaer derhen og seer det unge Rønne dandse; naar jeg kommer hjem, er min Dandsetid forbi, jeg dandser af herude i Vest-Indien; men det er ogsaa med en dygtig Kehraus. Maaske kan jeg være saa heldig at være Premier-Lieutenant,¹ naar jeg kommer hjem, og saa passer det sig jo heller ikke. Gud veed, hvad man skal tage fat paa, naar man kommer hjem; Dampskibsfart har jeg ingen ret Lyst til; men det bliver vel Enden paa Legen, hvis jeg ikke kan komme til Coffardies, hvilket jeg altid har havt Lyst til; saa kommer man ogsaa hurtigere til at sætte Foden paa sit eget Dæk. Og nu, hils alle gode Venner“

„Ørnen den 6te Januar 1852 (St. Thomas Havn)

Kjære Forældre.² See nu ere vi slupne ind i et nyt Aar, og Gud maa vide, hvad det fører med sig; jeg vil haabe, at vi maa sees inden Aarets Ende lykkelige og tilfredse, ikke sandt, det ønske I ogsaa? og det gaaer nok i Opfyldelse. Juul og Nytaar tilbringes herude blandt de europæiske Familier og Creolerne, der jo have de europæiske Sæder, som hjemme. Den sorte Befolkning derimod bruger Tiden fra Juleaften til 3. Nytaarsdag udelukkende til at dandse i. Her existerer en Dands, som kaldes „Gombay“, der kun dandses af Negrene; den kan dandses overalt, i den frie Luft, i en ussel Stue oplyst af en enkelt Tællepraas og paa ordentlige Dandseboder. Musikken bestaaer i en uhyre stor Tromme, der bliver bearbejdet ikke med Trommestikker, men med de flade Hænder; skal det være fiint, accompagneres denne af et Par Bordklokker; een af Selskabet (altid et Fruentimmer) synger for, og de dandsende og Tilskuerne Alle svare i Chor. Ofte er Forsangersken Improvisatrice, og naar man kommer og stikker Hovedet ind for at see paa de Løier, er det ikke sjeldent, at man bliver besjunget. Det var Musikken. Dandsen kan ikke let beskrives, det er

¹ G. blev først Premierløjtnant 28/1 1855.

² Han har endnu ikke faaet Efterretning om Moderens Død.

ingen Waltz, ingen Francaise eller „lang engelsk“. De bliver næsten staaende paa eet Sted og figurere, Dandsen ligger meest i en taktmæssig Bevægelse i alle Ledderne, som gjøre, at disse sorte Væsener, der dandse med megen Alvor, blive uhyre grinagtige; som sagt, de begynde Juleaften og holde ved hver Aften til den næste Morgen; undertiden afbrydes Dandsen ved at de finde paa at gaae i Masse om paa Gaderne og syngede for alle Embedsmændenes Huse, og de har altid noget i deres Sange, som angaaer disse Folk. Nytaarsmorgen er den rette Sviir for dem. De have valgt dem en Konge og Dronning og disse atter et helt Hof; disse ere stundom til Hest i Spidsen for en heel Bande af disse Sorte, ere altid klædte meget elegante i Silke og Atlask og føre an ved alle Leiligheder. Mange saadanne Bander streife omkring paa den Dag. Tidlig Nytaarsmorgen begynde de at komme i Gouvernementshuset, syngede, dandse og raabe Hurra, gjøre Støi og Grimasser; det er ei muligt at høre Øren Lyd. Gouverneuren sagde et Par Ord og kastede Skillinger i Grams, og hvad Støien ikke var gal før, blev den da værre nu. Den ene Bande Negere afløste den anden, og samme Scene gjentog sig hele Dagen, med Undtagelse af Gramsningen, som ophørte paa Grund af, at Skillingerne ophørte at komme. Gouverneurens Taler fik ogsaa en Ende. Kl. 12 holdtes Levee hos Gvrn. Embedsmænd og andre Honoratiores gave Møde, ønskede glædeligt Nytaar og fik et Glas Maderaviin. Nytaarsaften tilbragte vi hos Etatsraad FREDRIKSEN¹ og morede os fortræffeligt. Han har en meget lille Leilighed af en vestindiansk at være; ingen Mennesker vare inviterede; men han havde ladet Folk vide, at hans Huus stod aabent for alle den Aften, og hele Christiansted By gav Møde, og mange fra Landet. Der var saa lidt Plads, at Damerne kun fik Stole langs Væggene, Herrerne maatte staae midt paa Gulvet, og i Gallerierne; men da det havde varet noget, lod Frederiksen 5 Musikanter hente, og Gud veed, hvor vi fik Plads, men dandsede gjorde vi unge: Gamle, Store og Smaa, det gamle Aar ud, det nye ind, drak Champagne, ønskede hinanden glædeligt Nytaar og kom først ombord Kl. 3. Alle Folk vare saa glade og saa gemytlige den Aften; det er de forresten i Almindelighed paa St. Croix, der ere de fleste Embedsmænd og Plantere, her paa St. Thomas ere de Kjøbmænd og Tonen er stiv og kjedelig; de give ofte her store Baller. Alverden kommer der, der spilles Kort, dandses, drikkes, ryges Tobak,

¹ FRIEDRICH FRIEDERICHSEN (1781–1860), Byfoged, Auktionsforvalter og Politimester i Christiansted.

snakkes om sine Naboer, men muntre ere de sjeldent, fordi alt skal være i den store Stil; selv Dandsen faaer et alvorlig Anstrøg; D'Hrr. Handlende, som jo ere vante til at betragte Livet fra den alvorlige Side, dandse med et Alvor, som om det var en Handelsspekulation, de vare iværk med at bringe i Gang, og det er det maaskee stundom ogsaa. Briggens Off. have de altid været vante at betragte med skjæve Øine, og da de fleste Kjøbmænd ere Tydske, saa ere de siden Krigen blevet endnu mere skjæve.

Den 12/1

..... I kunne ikke forestille Eder, hvad et Brev fra Hjemmet gjør godt at faae her, hvor man er saa langt fra det. Enhver Erindring fra Hjemmet hilses med Jubel. Selv gamle Berlings Avis synes jeg er morsom, og Fædrelandet venligt, og det er noget, man rigtignok skal have været nogle Maaneder fra Hjemmet for at opdage. I Frankrige slaaes man da igjen; det er et uroligt Hovede det franske. Her ligger en fransk Orlogsdampbaad, som bittert beklager Frihedens Nederlag i deres skjønne Fædreland, og som med Længsel imødeseer Postens Komme for at høre Efterretninger fra Hjemmet¹. St. Thomas Havn er altid livlig. Skibe komme og gaae hver Dag, og ofte findes Orlogsmænd her. I denne Tid ligge her et stort amerikansk Skib, som har hentet Jernbaneskiner i England, hvormed han har stuvet sin Last; men da han ikke havde fuld Last med dette, tog han i Irland 200 Udvandrere ombord til Amerika. De have været 7 Uger i Søen, stadigt med haardt Veir og i den Tid have disse Stakler, der gaae ind paa noget, hvorom de ingen Idee have, ikke smagt en Stump Kjød, ikke engang Brød have de faaet leveret, noget Meel dagligt, og deraf kunne de selv bage Brød, det er hvad de faae; men enhver kan forestille sig, hvor slemt det er at bage Brød, naar man er søsyg; de have ogsaa lidt uhyre meget; men i en stærk Storm sprang Skibet læk, og han maatte løbe hertil for at reparere. Der er saadan et Svineri derombord af alle disse Menneskers Udgydelse, at man kan lugte det langt borte; vi have en Deel Interesse af dette, da vor Hjælp er bleven forlangt af Skipperen derombord; han var nemlig bleven entret 2 Nætter i Træk af Matroser fra de engelske Kulskibe, der havde fundet Behag i Fruentimmerne, der vare ombord som Udvandreri-inder. Skipperen faaer forresten et dygtigt Tab ved denne Leilighed; thi han var bestemt til Ny-York, men maa nu betale deres Forplei-

¹ Der sigtes til de Begivenheder, der endte med Napoleon d. III.s Proklamation af det 2. Kejserdømme i December 1852.

ning iland, medens Skibet bliver halet paa Land og repareret, og da der hersker Blodgang imellem dem, maa han ogsaa betale Doctorpleie, der ikke er nogen Bagatel herude; men han har godt af det. Det er for deres Skyld, at jeg er ombord i Aften; thi bliver der Spektakler, skal jeg derover iaften. Politiet er nok ikke stærkt nok til at holde Orden derovre; det burde være stærkt; thi her forefalder hyppigt Slagsmaal imellem den Masse Matroser, her findes af alle mulige Nationer. Vor Herre maa vide, hvad det bliver til med den stakkels Marine. Nu har jo D'Hrr. TSCHERNING, LUNDE, GRUNDTVIG og Consorter faaet den under Behandling;¹ den er ret kommen i gode Hænder der. Det lader til, at Bønder begynder at forstaae sig paa Agurke-Salat.

Den 13.

Nei, hvor jeg har gjort en deilig Tour idag. Imorges Kl. 6 gik Holm og jeg iland, fik fat i et Par Heste og reed ud i Verden paa Lykke og Fromme for at glæde os over den smukke Natur. Det er netop det morsomme ikke at have nogen Bestemmelse. Da vi havde redet et godt Stykke, seet Solen staae deiligt op, begyndte vi at blive flaae, og derfor toge vi viseligen ind paa en Plantage, saa dem malke Køerne og drak et saadant Glas ganske varm nymalket Mælk, saa gik vi os en god Tour om imellem Bjergene og nød den deilige Udsigt – og den var deilig – en Mængde Øer, som ligge i Nærheden af St. Thomas, toge dem herligt ud i den deilige Morgenbelysning, her saa man en Drift Køer og Mulæsler og Faar blive drevne paa Græs, hist red Negere til Byen med Mælk, og alt dette saa vi med saa lyse Farver som de, hvormed et Par unge Mennesker betragte Livet. Kl. 11 kom vi ombord og vare enige om, at en Frokost kunde smage deiligt, og det gjorde den; men jeg har lovet mig selv snart at gjøre en lignende Tour op imellem Bjergene.

. i Begyndelsen af Juli skulle vi vel vende Stevnen mod Danmark, og saa skal Ørnen faae at føle, at den skal hjem – hei, hvor vi skulle presse Seil; men Moder kan dog ikke synge: til Sommer kommer Georg hjem med Bønner fra Vest-Indien; thi da vi vare i Syd-Amerika – Kaffens Hjem – da var Høsten forlængst forbi og ingen Kaffe at faae“

Herimellem mangler et Brev fra Marts Maaned, det første efter Underretningen om Moderens Død d. 4/12 1851. Den 6/4 1852 skriver han fra St. Croix:

¹ Marinens Forhold undergik ved den Tid betydelige Ændringer, tildels efter Kommissionsbehandling.

„Siden mit sidste Brev, som jeg sendte herfra midt i Marts, har jeg modtaget Eders kjære Brev af 22. Februar og seer, at Alt, Gud være lovet, efter Omstændighederne er ganske vel hos Eder. I kunne ikke troe hvor glad jeg bliver, eller rettere hvor let jeg bliver i Sindet, naar jeg nu faaer Eders Breve og efter at have aabnet dem seer Alle Eders Haandskrifter; thi saa veed jeg dog, at I ere raske Jeg har ofte prøvet at sætte mig ind i den Tanke, at jeg skulde muligviis finde Eder i Slagelse;¹ men oprigtig talt har jeg ikke ret haabet det; jeg synes, at det gamle Huus paa Storepladsen, hvor vi med vor elskede Moder har tilbragt saa mange lykkelige Timer, er mig saa kjært at det vilde bedrøve mig aldrig mere at see det. Desuden er mange af de Rønneboere bleven mig kjære, de have altid vist mig Venlighed og Velvillie – og heller aldrig at see dem vilde ogsaa være lidt kjedeligt. Der er, har jeg opdaget, i det Hele taget mange flere elskværdige Mennesker, end jeg før har troet, naar man blot vil gjøre sig Umage for at finde dem. Vil I troe at jeg ofte, endskjøndt jeg nu meer end nogensinde længes efter Hjemmet, føler, at det vil gjøre mig uhyre ondt at forlade Vestindien – især St. Croix, for der er vist os den høieste Grad af Gjæstfrihed. – Alle ere glade ved at see os og om de end taler om hinanden indbyrdes, saa have vi dog aldrig været bagtaledede. Jeg elsker nu ogsaa Climaet, generes aldrig af Varmen, har ikke havt Feber eller nogen anden Sygdom, og hvis Omstændighederne ved vor Moders Død ikke havde forandret sig, havde jeg ikke blevet meget bedrøvet ved at Briggen havde blevet her et Aar endnu; men nu er det jo en anden Sag, nu siger jeg: idag have vi kun 3 Maaneder til at vi skulle hjem.

. Vor Messe er een af de livligste og muntreste, jeg har været i, og jeg forglemte ikke at være med til enhver Spøg iland og ombord. Den første Dag, da jeg havde faaet Eders sørgelige Brev, blev jeg et Par Timer i mit Lukaf, og da Spisetid kom, og Oppasseren kom og sagde mig til, følte jeg, at jeg, hvad det skulde koste, maatte overvinde mig selv og bære med Kraft, hvad der var blevet os paa-lagt, og jeg besluttede at gjøre en Prøve endnu den Dag – naa, jeg maatte jo fra Bordet paa Halvveien; men Begyndelsen var gjordt, og hver Dag vandt jeg mere og mere Styrke, saaledes at jeg 8 Dage efter kunde deltage i Selskabeligheden i Messen; – i Begyndelsen skurrede Latteren og Spøgen, det er sandt; men Vanen gjør meget og Nødvendigheden endnu mere, thi det ansees som en Pligt saa vidt muligt ikke at genere de andre, og et bedrøvet Ansigt imellem andre generer paa begge Sider.

¹ Hvor et Byfogedembede var ledigt.

Den 16/4 52 (St. Thomas)

Vort omflakkende Liv vedbliver her i Vest-Indien; da vi kom fra Sydamerika midt i forrige Maaned, var her kommen Efterretning om, at en Ildebrand havde afbrændt den halve By paa den svenske Ø St. Barthelemy¹, og vi bleve ufortøvet sendt derhen for at tilbyde enhver Assistance, som vore Colonier kunde yde. Vi opholdt os der 4 Dage, have været paa St. Croix 14 Dage og er kommen her for at tage Proviand, da vi om 8 Dage skal gaae til Portorico for at oplodde Farvandet imellem denne Ø og Crab-Island². Vi ere saaledes heldigvis i uafbrudt Virksomhed; men det er ogsaa en Nødvendighed for at holde Tingene i Orden ombord i et Krigsskib.

..... Et af Eders Breve fra i Januar Maaned er borte, og saa vidt jeg kan mærke paa Eders Breve er ogsaa eet af dem jeg har skreven udebleven. Ltnt. HOLM har 4 á 5 Breve der ere sendte med Posten, og som dog ikke er kommen til Dato; men naar man seer, hvorledes det gaaer paa Posthuset her, kan man nok forstaae det; thi her er Posthuset for hele Vest-Indien og endeel af Sydamerika, saaledes at Antallet af Breve er uhyre; Postsækkene blive aabnede og Brevene til de forskjellige Steder kastede i hver sin Bunke, og det er da en let Sag, at et Brev kommer i en eller anden Krog af Værelset. Sommetider kommer de Maaneder efter. Naar man har denne Mulighed for Øie skriver man naturligviis saa kortfattet som muligt, og det er derfor bedst, at vi opsætter med at tale rigtig sammen, før vi faae en god Passiar paa 3 á 4 Maaneder, naar jeg kommer til Hjemmet; jeg vilde ønske, at vi kunne komme saa tidligt hjem, at vi kunne tilbringe en kort Tid af Sommeren paa Bornholm; det er dog den bedste Tid, og endskjøndt her er evig Sommer, er jeg langtfra blevet kjed af den; desuden er en smuk Sommer hjemme skjønnere end det tropiske Clima; men det er mange Aar siden jeg saa Sommeren hjemme. Fader skriver, at I have været ham til en stor Trøst i den Sorgens Tid; tak for det, elskede Søstre, og lad os stedse søge at berede ham, den kjære gode Fader en saa god Alderdom som muligt, og lad os bede Gud bevare ham for os endnu i lang Tid. Moders og Faders Portraiter holde sig fortræffeligt; de og Søstrenes Daguerotyper er den bedste og eneste Prydelse i mit Lukaf, og det er saa rart at have Eder alle samlede, de ligne ogsaa alle fortræffeligt. Hvad kan det være for noget Onkel skriver paa, det er da vel ikke meer om den ulykkelige Eckernförde-Sag; jeg synes at han burde lade den

¹ Nu fransk; svensk i Aarene 1785-1877.

² Mellem Portorico og St. Thomas.

Sag hvile; jeg troer, at hans Partie i Marinen er meget lille¹. Varmen begynder nu at tiltage igjen herude, det har været saa deilig kjølign i Vintermaanederne; men om ikke mange Dage ville vi have Solen lige over vore Hoveder om Middagen, og saa er der intet andet for end at holde sig i Skyggen eller tage sig en Middagsluur i sin Køie. Regn have vi ikke havt i flere Maaneder, og af den Grund græder alle Planterne; thi Regn er en absolut Nødvendighed for Sukkerets Production.“

„Ørnen, den 11te Mai 1852 (St. Juan paa Portorico).

. Vi ere komne hertil idag for af Generalcapitainen at erholde Tilladelse til at foretage Opmaalinger paa en lille Ø, som hedder Crab-Island, og som ogsaa tilhører Spanierne. Disse Opmaalinger, som jeg har endeel med at gjøre, bestaae i at maale Vinkler fra forskellige høje Punkter paa Land, og jeg faaer saaledes tilligemed Ltnt. HOLM den Fornøielse at bestige endeel ganske interessante Punkter, og naar kun Veiret vil blive heldigt og Luften klar, haaber jeg, at Resultatet ogsaa vil blive godt. For at hente Oplysning om tidligere Opmaalinger, har jeg oftere i denne Tid besøgt en gammel Mand, som hedder Major LANG;² han interesserer sig i høi Grad for Astronomie og har benyttet sin meste Tid til at studere denne Videnskab og at skaffe sig en smuk Samling af astronomiske Instrumenter. Han har sit Observatorium og sit Huus paa en Høi, som ligger en lille Ridetour fra Christiansted; der lever han for sin Familie og sin Videnskab, og jeg har tidt moret mig ved at tale med den gamle Mand, der skjøndt sine 72 Aar, føler som en Yngling for alt hvad der er stort og skjøndt i Naturen. Hvad der maaske end mere har tiltrukket mig til dem, er hans Kone, der er akkurat saadan en rar, venlig og huslig gammel Kone, som vor egen kjære Moder var, og det er mig umuligt at lade være at tænke paa Moder, naar jeg kommer ind i Dagligstuen, og hun og hendes Sønnebørn (et Par forældreløse Pigebørn) sidder og læser eller arbejder; men den gamle Kone ligesom Mutter med Bogen op til Lyset og Brillen paa Næsen. Hendes Børn ere alle Sønner, og de ere ude i den vide Verden, og hun faaer dem maaskee aldrig mere at see; derfor har hun ogsaa ret Glæde af at have disse 2 nydelige Piger til hendes Omgang.

¹ Onklen H. G. Garde skrev paa „Den dansk-norske Sømagts Historie“, hvoraf 1. Bind udkom 1852.

² ANDREW LANG, gennem mange Aar en fremtrædende Person paa St. Croix, hvor han var Overvejmester; beskæftigede sig med Opmaalinger og Astronomi og skrev flere Afhandlinger herom.

..... vi have faaet Nys om, at der er oprettet en Embedsstilling, som hedder en Flaadecommissair, og at denne Herre skal ud og seile 14 Dage med hvert Skib, der kommer hjem; mon vi skulde faae saadan en Størrelse ombord til at see os efter i Sømmene. Vi synes i det Hele, der er skeet saadan en Mængde Forandringer hjemme, at vi ere bange for ikke at kjende Kjøbenhavn igjen; men lad mig først komme der; det skal saamænd ikke vare mange Dage, før jeg skal søge om at komme derfra igjen.

Herombord ere alle raske. Det er den sunde Aarstid for Menneskene herude, men usunde for Sukkerrørene paa vore Øer; det har ikke regnet i flere Maaneder, og St. Croix er saa forbrændt af Solen, at der næsten ikke findes en grøn Klat paa hele Øen, og mange Cisterner ere tomme; men Regnen maa vel komme og med den Plantageiernes Humeur.“

„Den 12. maj.

..... Vi ligger her paa Puertorico og have den glæde at see paa et deiligt land hver dag. Alt er saa grønt og friskt saa det er en Fornøjelse, og det er desværre nyt for os i denne Tid.....; her er i det hele en Deel nyt at see, da Spanierne jo endnu have Neger-slaveriet i fuld Gang; som Creatureerne blive de efter endt Arbeide, der i Høstens tid ikke sjældent er 16 timer i døgnet, indespærrede Alle i een Stald hvorfra de kun komme ud for at gaae til Arbeide igjen; ved siden af dette seer man temmelig Luxus hos de Blanke. Jeg kan mærke at jeg har faaet 6–7 Aar meer paa Bagen siden sidst jeg var i Spanien, for da gjorde Spanierindernes sorte Øine et meget stærkt indtryk paa mit da let fængelige Hjerter – men nu – ja nu holder jeg meget mere af de Øjne blaae.....“.

„Ørnen den 16de Juni 1852 (St. Thomas)

Elskede Fader og Søstre. Snart er vort Ophold her i Westindien forbi, om tre Uger tænker jeg at Ørnen begynder sin lange Flugt mod Øst – og jeg vil haabe, at Flugten vil blive hurtig – jeg haaber det nu meer end nogensinde; thi, for at tale reent ud paa eengang – min tilkommende Brud er idag med Barkskibet Argo reist til Kjøbenhavn. Ja, kjære Venner – nu er det sagt – jeg er forlovet; at det Valg jeg har gjordt kun er skeet af Tilbøielighed fra begge Sider, behøver jeg ikke at sige Eder; I kjende mig tilstrækkeligt til at kunne troe, at jeg vil forlove mig af anden Grund – ja jeg elsker min Anna saa inderligt og saa oprigtigt som jeg troer at det er muligt, og jeg veed, at min Kjærlighed er gjengjeldt. Alt i længere Tid har jeg

mærket alle disse Symptomer som gaae forud; men jeg troede en Tid at det var samme Slags, som saa tidt finde Sted, og jeg tænkte at det nok skulde gaae over, naar jeg fik et endnu smukkere Ansigt at see end Annas. Men Aaret gik og paa Slutningen gik der Lys op for mig; jeg havde besluttet at vente med Afgjørelsen, til vi begge kom hjem; men saa – den sidste Aften – og saa videre. Hendes Svar havde jeg strax og Forældrenes Ja Dagen efter og jeg følte en Steen væltet fra mit Hjerte. Vor Forlovelse begyndte strax heldigt. Briggen skulde seile næste Dag, men blev opholdt, saa at vi fik en heel Eftermiddag extra, og mod al Forventning kom Briggen 4 Dage efter ind igjen som Følge af en ringe Sygdom hos een af Off. Jeg blev strax sendt iland i Tjeneste til Fortchefen; men da jeg saae Anna i Vinduet, glemte jeg for første Gang i mit Liv Tjenesten samt Fortchef o. s. v. og var i et Nu oppe hos hende. Samme Aften sagde jeg hende Farvel, og næste Morgen seilede vi; idag gaaer hun og hendes Moder som sagt til Kbhvn., hvor hendes 2 Søstre og eneste Broder (alle Børn) blive opdragede. Men nu er det vel paa Tiden at fortælle Eder, hvem Anna er. Hun er en *god*, sød, barnlig, kjærlig lille Pige og saa fornuftig, nei en Deel fornuftigere end man er, naar man er 18 Aar, og det bliver Anna først i October. De 9 Aars Forskjel i vor Alder synes vi er meget tilpas, da der endnu ere lange Udsigter til Giftermaal. Om hun er smuk – ja, det synes jeg rigtignok – kulsort Haar, blaae Øine, godt fromt Udtryk i Ansigtet. I troe maaskee hun er sort eller halv ditto, nei – hun er født i Danmark, opdraget og gaaet i Skole der, og er først kommet herud i 1849. I behøver saaledes ikke være bange for ikke at kunne tale med hende; thi hun og hendes Familie tale meget bedre Dansk end Engelsk. Faderen er Læge ved Tropperne herovre, er af anerkjendt Dygtighed og har meest Praxis paa St. Croix af alle Lægerne; han har været Læge ved een af Orlogsbriggerne her i Westindien og senere ved Armeen, gjorde Tjeneste hjemme under Krigen. Moderen er Creolerinde, og jeg holder meget af hende. See, det er Doctor KNUDSENS Familie. Som det er Coutume her saa ofte – han bliver herude ved sine Forretninger, medens hans Kone er hjemme hos Børnene for at faae dem opdragne; da her ingen ordentlige Skoler ere, bliver dette en Nødvendighed. Forlovelsen er hemmelig; jeg har ikke ønsket den offentlig før vi kom hjem og før jeg kan faae Din Velsignelse, men elskede Fader, til Knyttelsen af dette Baand; Anna skrev mig til forleden Dag at naar hun engang kommer til at see min Fader og Søstre, da vil hun søge at gjøre sig elsket af Eder, og hun er saa bedrøvet over, at vor elskede Moder

skulde gaae bort, før hun fik hende at see. O kjære Fader, modtag hende som en kjær Datter, thi det vil kun altid være for dig, og I, kjære, kjære Søstre ville I ikke være gode imod hende, og maa hun ikke nok være Eders Søster; naar I faae hende at see, troer jeg nok, at I ville komme til at holde af hende; thi hun har saadant et rart Ansigt, og Alle herovre holde ogsaa saa meget af hende. Omendskjøndt Gud veed jeg elsker Anna inderligt, saa bliver min Kjærlighed til Eder, elskede Fader og Søstre, den samme, og troe mig, jeg vil dele Eders Sorger saavel som Annas som en sand Ven; dette ville I nu og altid finde i Eders Georg.

Imorgen mere – dog nei – det er bedre, jeg vedbliver iaften; thi imorgen skal jeg have Vagt og saa bliver der maaskee ingen Tid til at skrive. Det var nu saa herligt, dersom Fader og een af Søstrene vare i Kbhvn, saaledes som I i et af Eders Breve lovede det; thi saa kunde vi jo strax faae Eder bekjendte med hinanden; men dersom dette ikke skeer, saa tænker jeg, at vi reise samlede over til Bornholm, naar jeg kommer hjem og har faaet mine Sager lidt arrangerede. I alle Tilfælde indretter jeg det saaledes, at jeg snarest muligt kan komme over til Eder og tilbringe 2 á 3 Maaneder hjemme; thi dertil føler jeg frem for alt en inderlig Trang, og det skal blive en herlig Tid; naar man ret har gaaet og gjemt paa sine egne Tanker saalænge, føler man Længsel efter at dele dem med sine Kjære. Og Anna havde jeg jo næppe faaet, saa bleve vi jo skilte ad. I to Aftener, der endog blev afbrudt af Visiter saa at vi formelig maatte rende ud af Bagdøren og ud af Byen for dog lidt at være ene, skal man ikke faae mange Ting sagt; men det vigtigste for os have vi lovet hinanden: at gaae Livet igjennem med hinanden under Armen, og at den Stærkeste støtter den Svageste, naar det kniber, at have et let, tilfreds Sind og mange andre Ting; men alle Ting, som vi have isinde at holde. Naar jeg har været hjemme et Par Maaneder, maa jeg see at faae noget Extra at bestille; thi arbeides maa der for at faae Udstyr og noget at gifte sig paa, jeg havde meest Lyst til at komme paa Opmaaling, og naar jeg kommer hjem, har jeg isinde at henvende mig til Admiral ZAHRTMANN¹ i den Retning. Naa, noget finder vi vel paa. Onkel Georgs ønsker jeg ikke skulle vide noget om det Hele, før jeg kommer hjem. Nu vil det første Sted, jeg gaaer hen, være St. Kongensgade 268, 2. Sal, naar jeg kommer til Kbhvn. Saadan gaaer det, nu

¹ Christian Christopher Zahrtmann, Viceadmiral og Flaadeinspektør 1852; 1848–50 Marineminister. (M. K. Zahrtmann: Admiral C. C. Zahrtmann, 1927).

har den By faaet Tillokkelse for mig, men det er ogsaa min første og sidste Kjærlighed der boer. Nu for Alvor God Nat.“

Kæresten, ANNA CHRISTINE ELISABETH KNUDSEN (f. 1834, d. 1919) tilhørte det vestindiske Aristokrati. Faderen ADRIAN BENONI BENTZON KNUDSEN (1806–79), der var opkaldt efter sin Faders gode Ven, den rigt begavede Generalguvernør ADRIAN BENONI BENTZON, var Garnisonslæge og praktiserende Læge paa St. Croix. Moderen, SUSAN, f. MILLER (1811–1902), der var født paa St. Croix, var nært beslægtet med ANNA ELISABETH HEEGAARD, der gennem en lang Aarrække førte Hus for Generalguvernør Peter v. Scholten og sammen med ham ejede det skønne Landsted „Bülowsminde“ uden for Christiansted,¹ som Susan Knudsen og hendes Mand overtog efter Anna Heegaards Død i 1859. En Søster til Susan Knudsen var gift med Generalguvernør Scholtens betroede Mand, kgl. Kasserer, Kaptajn HANS PETERSEN.

Brevet fortsætter:

„den 17. Juni (St. Thomas)

..... I denne Tid har jeg havt overmaade meget at bestille; de Opmaalinger vi foretog under Crabisland og som medførte uafbrudt Virksomhed i den frie Luft fra Morgen til Aften, skulle nu afsættes i Kaartet og dermed er jeg nu beskæftiget. De Opmaalinger vare forresten interessante og medførte ganske eventyrlige Toure. Endog maatte vi to Gange svømme iland og ombord igjen i Brændingen, da vi ikke turde lade Fartøiet komme for nær Brændingen. Instrumenter og Madkurv var det eneste nogenlunde tørre i Selskabet, og man saa mange forunderlige Figurer (f. Ex. mig uden Skjorte – om Forladelse – et Par hvide Buxer, bare Fødder i Skoene, stribet Trøie, Straahat, og Glacéhandsker for ikke at blive forbrændt) – man generer sig ikke, da Øen, hvor vi landede, var ubeboet, og det eneste der generer er Varmen, især naar man skal stige op paa et 600 Fod høit Bjerg ved Middag og de afskyelige Kaktusplanter, der med deres Spidser saarer Hænder og Fødder; disse Kaktuser ere en Deel større end dem hjemme i Urtepotterne Paa eet Bjerg, 1300 Fod høit, have vi kappet circa 400 store Træer for at faae en fri Udsigt til alle Sider; jeg vilde ønske, at jeg havde de Træer, som vi har kappet, saa troer jeg nok jeg havde Raad til at gifte mig; der er store Mahognitræer, Pokkenholt og andre kostbare Sorter. I de Dage fik jeg Kl. 5 om Morgenen et Fartøi, 10 Mand, Øxer og Sauge, Huggert, Mad og dygtig at drikke for Dagen, og saa kunde jeg gaae paa Opmaaling og holde mig lystig med det, til det blev mørkt om Aftenen.

¹ Se H. Lawætz: Peter von Scholten, 1940.

..... I kunne ikke fatte den Længsel jeg har efter at komme til at tale med Eder om hende, den elskede Moder. O, Gud give, hun havde levet og havde kunnet seet Anna; thi endskjønt hun naturligviis ikke har Idee om Husholdningssager, saa troer jeg dog, at Moder vilde have holdt af hende og engang imellem taget hende om Hovedet og kysset hende og bedet hende gjøre hendes Dreng lykkelig; men det tænker jeg ogsaa nok skal gaae; en Nyboders-Leilighed afskrækker hende slet ikke, og hvis det kniber har vi aftalt at gaae tilsøes sammen, N. B. hvis jeg kan faae et Skib at føre; saa seile vi helst til Middelhavet; ja, Luftkasteller mangler ikke

Hermed – og med Hilsner til Venner og bekendte – slutter det sidste Brev til Hjemmet; men af et Par Breve til Kæresten inden „Ørnen“s Hjemrejse skal gengives et Par Stumper.

Anna har givet ham sit Portræt og et Par Souvenirs:

23/6 52: „..... Originalen er meget smukkere end Daguerotypen, der forresten er ganske skjæv; men never mind, det milde Udtryk er der i Øinene, og Du kan troe, at jeg ikke saa meget sjældent seer derpaa. Naa altsaa vi sidde ganske roligt – ikke et eneste Kys skal afbryde vor fornuftige Conversation; thi det kan ingen Fornøielse være til at trykke det døde Glas til mine Læber – jeg havde nær som Romanskriverne skrevet: brændende Læber, men saa kom jeg til at føle paa dem, og de have en meget passende Temperatur – og desuden vilde det dugge Glasset; men Haarlokken – Smask, der fik den det

„..... Idag har din Fader været paa Landet; men Huset har ikke været ubeboet; for jeg har faaet Lov at være i Salen og tegne nogle Kaarter over Crab-Island, og der var jeg idag; min Plads er ved det store Spisebord henne ved Vinduet, og engang imellem, naar jeg havde Tid, tænkte jeg paa de bedste Timer i mit Liv, som jeg har tilbragt i den Sal – i det Vindue Cook gav mig Tamarintesyltetøi, og Major bed mig i Støvlerne, saa jeg maatte sparke ham; det var den eneste Forstyrrelse jeg havde. Jeg synes, der er saa hyggeligt i den Sal, og den er mig saa kjær, at jeg ordentlig glæder mig til iovermorgen, da jeg skal derind igjen.“

25/6: „Igjen iaften sidder jeg ene her i Ruffet og lader Tanken flyve ud i Atlanterhavet for at see at finde Argo. Jeg seer den løbe med rask Fart mod Øst for alt, hvad trække kan. Det er Maaneskin, og saa tager Alt sig jo saa smukt ud. Maanen skinner paa det

hvide Skum, som Skibet stolt kaster tilside for at komme frem uden at sige et Ord; men Bølgerne – de ere gnavne over at blive forstyrrede i deres Ro af Skibet – dog de maa gjøre Plads for den stærkere; men give deres Mishag tilkjende ved at snakke og brumme. Delphinerne give deres Nærværelse tilkjende ved at efterlade lange lyse Striber i Vandet; de more dem som saa mange andre ved at spadsere i Maaneskin. Paa Dækket af Argo sidder en ung Pige med Straahat uden Baand om og en violet Mantille hun seer paa Søen og paa Delphinerne og paa Skibets Seil og paa Maanen, og skjøndt hun troer ikke at kunne sværme, saa finder hun dog, at alt dette er saa skjøndt“

Med denne Nocturne vil vi slutte Brevcitaterne, og blot tilføje, at Georg Garde blev gift med sin Anna i 1855 og gik gennem Livet med hende og en efterhaanden talrig Børneflokk, gennem Glæder og Sorger – fra Nyboder til Søkvæsthuset – indtil han som tidligere nævnt døde som Admiral under et Middelhavstogt i 1885.

EN VANDRENDE SKRÆDDER

AV

HANS H. FUSSING

Mens der fra 1600-tallet findes en del selvskildringer forfattede av adelsmænd og præster, hvadenten de er bevaret i deres oprindelige form eller er brugt i bearbejdet skikkelse i ligprædikener, er det yderst sjældent, at man kan høre en håndværker eller i det hele en mand udenfor samfundets øvre lag fortælle om sig selv. Den efterfølgende skildring er da også bygget på et ejendommeligt grundlag, og da dette, i sig selv kun er et referat, er den heller ikke ordret givet, men genfortalt med nogle supplerende oplysninger.

Den 14. juli 1645 stod NICOLAUS HANSEN, der havde været fængslet i nogen tid, for retten i Nyborg,¹ hvor han var blevet sat fast for klammeri med nogle soldater, og da han blev forhørt om sit liv og levned, gav han følgende skildring. Han var født i „Thøsborg i Holsten“,² og hans forældre hed Hans Thagesen og Bodil, hvad der tyder på, at han var av dansk slægt, så Holsten ikke skal tages bogstaveligt, men her, som så ofte i tiden, formentlig betyder Slesvig.³ Fødeåret meddelte han ikke, og han har vel ikke engang kendt det, men han må være født ca. 1615.⁴ Allerede 9 år gammel kom han som tjener og „opvakter“ i tjeneste hos JØRGEN V. AHLEFELDT, men hos hvilken av de dengang levende bærere av dette navn kan ikke oplyses, formentlig er det dog Jørgen Ahlefeldt til Svendsby.⁵ Da han havde været hos ham i 9 år, kom han i skrædderlære hos Rasmus Andersen i Flensborg, men det varede kun et halvt år, for så lod han sig „leje udi udbud“ som soldat for en mand med et plattysk navn Rotske Fuse og var i 20 uger soldat i Oldeslo og fik herfor den dog ret betydelige sum av 30 rdl. Efter denne korte militærtjeneste var han atter et årstid hos Jørgen Ahlefeldt, og derpå igen i skrædderlære i et par år, dennegang hos mester Peder i Itzehoe, hvorpå han drog „hid over til landet“ og var hos skrædderen Julius i Odense en måneds-tid. Derefter rejste han til Sjælland og var i et halvt år i tjeneste,

formentlig som husskrædder, hos Jomfru ELISABETH GOSKE (Bielke)⁶ på Lidemarksgård en milsvej vest for Køge, i hvilken by han tilbragte det næste halve år hos skrædderen Peder. Herfra tog han over til Malmø og arbejdede et fjerdingår hos hver av skrædderne Gudmund og Svend Norbagge, og c. 1638 kom han i tjeneste hos mester Daniel Skotte i Christiansstad i halvandet år og derpå i et årstid hos lensmanden MALTE JUULS „hofskrædder“ Laurids. Da Malte Juul⁷ havde opholdt sig længe ved hoffet, har han sikkert stillet krav om i sin påklædning at være i overensstemmelse med moden, så hos hans private skrædder har Nicolaus kunnet lære det sidste snit. Imidlertid blev han udskrevet til soldat og var i halvandet år ved kaptejn Bonnis (?) kompagni, hvorefter han fik pas og måtte rejse, hvorhen han ville. Han blev dog i Christiansstad og arbejdede hos den nye lensmand EBBE ULFELDTS hofskrædder Matthias. Da også Ebbe Ulfeldt⁸ var knyttet til hoffet, ikke mindst gennem sit ægteskab med Christian IV.s datter Hedevig, og da han var ødsel og lagde vægt på ydre pragt, har der nok også været noget at lære på hans skrædderværksted. Det varede nu kun et halvt år, for da svenskerne i februar 1644 rykkede over grænsen ind i Skåne, gik trommerne, „at hvem, der ville tjene til hest eller fods, kunne få tjeneste“, og så mødte Nicolaus på gaden i Christiansstad en korporal ved Ebbe Ulfeldts eget kompagni ved navn ANTONIUS og gav sig i tjeneste hos ham. Det gik nu ikke godt mellem dem, for efter 6 ugers forløb bad Nicolaus om orlov, fordi han mente, at han kendte lige så meget til rytteri som korporalen og derfor ikke ville tjene under ham. Herover blev korporalen så ophidset, at han gav skrædderen en livfuld hug, men Nicolaus slog igen, så korporalen faldt om kuld på ryggen på gaden, og så gik Nicolaus til Ebbe Ulfeldt og begærede en vogn, så han kunne komme bort. Hvor mærkeligt det end lyder, at Ebbe Ulfeldt, der var – en iøvrigt ringe – øverstkommanderende i Skåne, skulle have været villig til at give slip på en soldat midt under krigen, så er det muligt, at skrædderens gamle bekendtskab med lensmanden har ført til, at han virkelig, som han påstod, fik løfte om en vogn. Han gik i al fald hen for at hente sin vadsæk, der stod hos korporalen, men det blev dog denne for meget, og Antonius klagede til Ebbe Ulfeldt over, at skrædderen havde slået ham, og så røg Nicolaus i hullet, hvor han sad i 14 uger, mens sagen blev procederet, og den fik det for ham alvorlige udfald, at han dømtes til at miste sin hånd. „Da på det han ikke skulle miste sin hånd, gav han sig til at være en skarpretter“, hedder det i hans beretning, og det lyder ikke usandsynligt,

for da det kunne være vanskeligt at få bøddelstanden rekrutteret, blev undertiden – især dødsdømte – forbrydere benådet mod at påtage sig det forhadte, men nødvendige arbejde som bøddel.⁹ Det var et dybt socialt fald, selv om skrædderen undgik at blive lem-læstet, og det er da også betegnende, at han i sin fortælling ikke bruger det foragtede bøddelnavn, men taler om det formentlig mindre odiose skarpretterembede. Bødlen i Christiansstad mester Svend tog ham i tjeneste, men i de første 14 uger, han var hos ham, befattede han sig ikke med noget „skarpretteri“. Uvist hvorfor rejste han imidlertid ad Malmø til, men på vejen blev han fanget av svenskerne ved Geddinge bro og blev strax ført til deres lejr og efter tre dages ophold her, blev han sendt til Landskrona, hvor han var fange i et halvtårs-tid. Sandsynligvis for at komme ud av fangenskabets var han derefter „ved svensken på parti“, det vil sige, han blev svensk soldat, men det var ikke noget aktiv for den svenske hær, for han skød en korporal, satte sig op på hans hest og red til Christiansstad og var igen i tjeneste hos mester Svend, og i det næste halve år henrettede han i Sølvborg tre med sværd og hængte en fjerde. Da mester Svend nu ikke kunne få betaling for sit „retteri“, ville han tage til Malmø, som under hele krigen var på dansk hånd, og han belæssede derfor en hest, med hvad den kunne bære, og sammen med sin søster, Nicolaus og nogle andre, i alt syv personer, drog han av sted, og på vejen tog de av dem, der ikke havde noget at ride på, heste fra bønderne. Svenskerne kom imidlertid over dem ved Geddinge bro, og selskabet splittedes ad, men på nær mester Svend, der forsvandt på flugten, mødtes det igen i Malmø.

Her blev Nicolaus i fire uger som medhjælper hos byens bøddel, men så tog han til Sjælland, hvor han for et par rigsdaler købte en lille brun hest i Helsingør, og siden „alle vegne vaxeret i Sjælland“, det vil sige, at han vandrede omkring for endelig ud på sommeren 1645 at tage fra Korsør til Nyborg med sin hest, og i Nyborg tog han logi hos sin morbroder Jacob Hakkelseskærer, som han engang 6–7 år tidligere havde besøgt en enkelt nat. Hos onklen var nogle av major Hans Petersens folk indkvarteret, og dem ragede han i klammeri med, så de satte ham i fængsel.

Det var byens kæmner BERNT JØRGENSEN, der fremstillede ham i retten, men da han ikke havde fået besked av øvrigheden, hvilket formentlig vil sige lensmanden MOGENS KAAS, til at tiltale ham, men blot skulle lade ham forhøre, blev Nicolaus sat i arresten igen, efter at han havde givet den her refererede fremstilling av sit levnedsløb.

Mens man ikke hører noget om den hest, som han havde medbragt, og som han vel har solgt i Nyborg, fortalte han, at han ved sin anholdelse havde 8 rdl., som stokknægten, d. v. s. fangevogteren, ved major Petersens kompagni tog til sig „og forvarede“, og det er måske derfor, at hans vrede senere vendte sig mod netop denne arrestforvarer.

Hvorvidt Nicolaus Hansen har talt sandhed, lader sig ikke afgøre, men da han jo ikke kan siges at have givet nogen smigrende skildring av sig selv, er billedet nok i alt væsentligt rigtig, selv om man måske kan mistænke ham for at have villet fremstille sig som en helvedes karl, uanset om han derved kom til at stå i mørke farver.

Fjorten dage senere havde Bernt Jørgensen åbenbart fået lensmandens ordre til at tiltale fangen for løsgænger, en i tidens øjne alvorlig forseelse, for den 28. juli begærede han dom over denne løsgænger, der „uden pas eller anden rigtighed, hverken om hans forrige eller sidste værelse, levned eller forhold, så vel som ej heller nogen kendskab om denne hans rejse, hvorfra han er kommet og hvorhen han agter sig at begive“ udover hans egen „foregivende og løse“ beretning, hvad han netop i denne fejdetid burde have haft. Hans omvandring var mod recessen, og han havde desuden om natten begået „slagsmål og gewalt“, så han burde straffes med jærn og arbejde på Bremerholm på livstid. Bytinget dømte ham efter påstand, hvis ikke den høje øvrighed ville ham „anderledes benåde“.

Ifølge tidens merkantilistiske tankegang var det statens ret og pligt at sørge for, at alle arbejdsføre personer bestilte noget, hvorfor løsgængere, d. v. s. folk uden *fast* arbejde, blev pågrebet og sat til arbejde i statens tjeneste, oftest ved voldanlæg på fæstningerne, andet byggearbejde eller på flådeværftet på Bremerholm i København. Her havde fangerne det ikke godt; for eksempel døde tre bønder fra Horsensengen, der i 1638 var blevet dømt til at arbejde på Bremerholm, alle i løbet av det første år efter deres ankomst til Holmen,¹⁰ så straffen kunne nok virke skræmmende, hvad der også var hensigten. Det retslige grundlag for den for en senere tid usædvanlig hårde dom var Christian IV.s store reces fra 1643 -II-21-2- men her var straffen ikke fastsat, den stod i en ældre forordning av 19/11 1619,¹¹ hvor det i § 5 hedder, at domme over løsgængere skal fastslå, hvor mange måneder eller år disse er pligtige at arbejde i jærn som fanger, så domstolen havde en bred margin for sin straffefastsættelse, og slagsmålet med soldaterne har nok virket som en skærpene omstændighed.

Imidlertid sad Nicolaus Hansen i byens fængsel og ventede på at blive transporteret til København, og skønt der fandtes en „bolt“,

det vil sige en jærnstang med lænke til at fastholde fanger, og et par „handklover“, en slags håndjærn, har han kunnet bevæge sig frit omkring i sit fangerum, og tanken om, at han skulle sendes til det frygtede Bremerholm, har åbenbart gjort ham helt desperat. Den 4. August, altså knap en uge efter dommen, stod Bernt Jørgensen igen som anklager i rette og meddelte, at Nicolaus Hansen havde „myrdet og ynkneligen ihjelslaget“ major Petersens stokknægt, som bar mad og drikke til ham i fængslet. Nicolaus blev så fremstillet i retten, og her bekendte han „frivilligen“, at da stokknægten kom ind med øl og mad til ham, havde han stået parat med en stor sten, som han havde fundet i fængslet, og med den slog han stokknægten i panden, så han strax faldt om på jorden og døde, og det gjorde han, fordi han vel vidste, at han skulle miste livet og således ikke komme på Bremerholm, hvortil han tidligere var dømt, men han ville langt hellere miste livet end være på Bremerholm. Bekendelsen var tydelig nok, og borgmester PETER NIELSEN og de fire rådmænd dømte ham da også strax til „for sådan hans begangne mordiske misgerning at miste sit hoved med sværdet og siden hans hoved at sættes på en stage, og hans krop begraves i heden jord på Nyborg bys rettersted“.

Det kan ikke med sikkerhed avgøres, om dommen er blevet eksekveret, men det er det sandsynligste, for hverken byfogedens eller lenets regnskaber indeholder nogensomhelst oplysninger om Nicolaus Hansens fængselsophold eller straf.¹² Var han blevet sendt til Bremerholm, skulle transportomkostningerne findes i lensregnskabet, så han er snarere blevet rettet på byens bekostning, og byens regnskaber er ikke bevaret.

Nicolaus Hansens egne udtalelser, sådan som de er refereret i tingbogen, er i virkeligheden de eneste kilder til forståelse av hans karakter, for anklageren har blot ladet hans bekendelser tale for sig selv og har helt givet avkald på at karakterisere ham og hans gerninger. Det er ganske naturligt, at Nicolaus Hansen som tjener er kommet ind på tanken om at dygtiggøre sig som skrædder, da han formentlig har haft en del at gøre med sin herres klæder, men han har ikke stået regelmæssigt i lære i de syv år, der var normalen. Dels er hans læretid blevet afbrudt av hans militærtjeneste, dels har han allerede efter blot c. 2¹/₂ års læretid givet sig til at rejse på professionen. Det er vanskeligt at forstå, hvordan han uden svendebrev har kunnet komme til at arbejde hos skræddermestre rundt om i landet, men hans ansættelse hos de to „hofskræddere“ tyder på, at han dog har været ganske god til sit håndværk. Vandrelyst har åbenbart præget

ham, og en vis undskyldende forklaring for hans forråethed kan måske findes i de omvæltninger, som Torstenssonkrigen har medført for ham og hans omgivelser. Hans fremstilling av den begivenhed, der bragte ham i ulykke, slagsmålet med korporalen, virker ikke helt ægte, det er noget i retning av, først slog jeg først, men så slog han først bagefter, og det er næppe sandsynligt, at et blot og bart soldaterslagsmål kunne medføre en så alvorlig straf som avhugning av en hånd. Snarere har det vel været lydighedsnægtelse og vold mod foresat for at bruge moderne udtryk. Helt stolt av sin bøddelstilling kan han nu ikke have været, siden han omhyggeligt præciserer, at han i det første fjerdingår i sin nye stilling ikke befattede sig med skarpretteriet. Da han først havde placeret sig mellem samfundets foragtede, gik det ned ad bakke, hverken hestetyveriet eller drabet på den svenske korporal ser godt ud, for man kan næppe tillægge ham patriotiske motiver til den sidste handling, snarere har bøddelgerningen formindsket hans respekt for menneskeliv.

To gange i sit liv stod han overfor at rammes av katastrofale følger av sine handlinger, og begge gange tog han med en vis brutal dristighed sin skæbne i sin hånd: han foretrak at blive bøddel fremfor at blive lemlæstet, og han ville helre dø på retterstedet end henslæbe sit liv som lænket fange, selv om hans sidste beslutning kostede en anden livet. I det første tilfælde vælger han livet, i det andet døden uden hensyn til andre end sig selv, og hans beslutninger er trods deres hensynsløse brutalitet forståelige hos en mand, der blev stillet overfor udsigten til en lidelsesfyldt fremtid. Nogen helt almindelig skrædder var han ikke.

Selv om man ikke ad anden vej kan få noget oplyst om Nicolaus Hansen og hans brogede løbebane, er det dog muligt at få et lille indblik i det milieu, hvori han levede som bøddelsvend i Christiansstad. I byfogedregnskaberne der fra byen, der er bevaret i al fald delvis fra 1620 til 1647, findes blandt udgifterne også de omkostninger, som byen havde i disse år ved at anvende skarpretteren, men dels synes byen at have haft uheld med sin bøddel, dels har det ikke været meget, mestermanden har kunnet tjene der i staden, ja det er så lidt, at man må antage, at han ikke blot har betjent byen, men har haft sin virksomhed inden for hele lenet. Det fremgår jo iøvrigt av Nicolaus Hansens beretning, at han – og det har han formentlig gjort sammen med sin mester – har henrettet folk i Sølvesborg.¹³

I Christiansstad kagstrøg bødden i 1621 tre karle og fik derfor tre mark for hver, men først 1627 kom han igen på arbejde i byen,

idet han d. 25. august efter lensmanden JØRGEN URNES befaling hals-huggede CHRISTIAN CONTRAFAEIER eller Maler og lagde ham på hjul og stejle, fordi han i sit eget hus havde ihjelskudt en kollega, der også hed Christian Maler. Morderen ejede kun de klæder, han gik og stod i ved henrettelsen, og dem tog og beholdt skarpretteren. I almindelighed blev fanger sat i et særligt fængsel i byen, der så måtte bekoste øl og mad til dem, gerne for 6 sk. om dagen, hvad revisionen dog påtalte som for rigeligt, idet man i rentekammeret mente, at en fanges bespisning kun behøvede at koste 4 sk. pr. døgn. I 1630 fik Christiansstads fængsel imidlertid fint besøg av en svensk svindler LARS WIVALLIUS, eller som han her kaldes Laurentz Wivaldt, der dels havde forført en adelsjomfru, dels havde udgivet sig for friherre.¹⁴ Han var en betydelig digter og en temmelig vidtløftig person, der nu efter et kongebrev av 21. juli 1630 sad fængslet i byen fra 23. juli 1630 til 5. juni 1631, og her blev han efter lensmandens ordre bespist for 2 sldl. om ugen, hvad der er væsentlig over den sædvanlige fangekost, men det må være faldet byen for dyrt, for i de følgende 37 uger, altså til sidst i februar 1632 blev han anbragt i mestermandens hus, og her fik han kun underhold for 14 sk. om ugen, hvad der er så lidt, at han vanskeligt har kunnet leve derfor. Nogen god forretning har det i al fald ikke været for hans kvartervært, og for ham selv må det have været en frygtelig ydmygelse at skulle leve i bødlens hus.

I 1636 gik det imidlertid rent galt for bødlen, hvis navn desværre ikke kendes. Han blev 7. juni arresteret sammen med et kvindfolk, der var hos ham, fordi de udenfor byens nørre port havde skudt en tjenesteløs soldat Otte Holst. Da ingen ville rejse sag på den dræbtes vegne, måtte byfogeden efter lensmanden MALTE JUULS ordre tiltale dem, og bødlen blev dømt til halshugning ved sværd, medens kvinden benådedes med kagstrygning og avskæring av hår og ører. Nu havde man jo ingen til at eksekvere dommen, og det tog fem uger, inden man fik fremskaffet en skarpretter, der kunne foretage henrettelsen, men 11. juli halshuggede mester Troels sin kollega og spigrede hans hovede til en egestolpe udenfor byen. Han fik 8 rdl. herfor og 4 for at straffe kvinden, medens der betaltes 3 ort for leje av byens sværd, 1/2 rdl. for stolpe og spiger og c. 3 rdl. til de to byens tjenere, der havde holdt vagt over fangerne i ventetiden.

Det kan ikke ses, om mester Troels nu blev i byen eller om den henrettede umiddelbart fulgtes av den av Nicolaus Hansen omtalte mester Svend, men i al fald fik den nye bøddel ikke meget at bestille i Christiansstad. Han kagstrøg 4. maj 1637 Maren Pedersdatter, der havde fået fire børn udenfor ægteskab og desuden havde begået

lejemål med to „andre løsgængere“. Nicolaus Hansens tidsangivelser er så omtrentlige, at man ikke med sikkerhed kan sige, når han har været i tjeneste hos bødlen i Christiansstad, men han kan i al fald ikke have været med den sidste gang, man kan konstatere, at mestermanden har været i virksomhed der i byen, nemlig 1. august 1645, da en „spejder“ Margrete Lauridsdatter blev henrettet.

Det er meget få gange, at der har været brug for bødlen i Christiansstad i disse 27 år, så man kan måske antage, at byen har levet et forholdsvis fredeligt liv. Een gang har bødlen dog vist haft en extra-indtægt, der ikke fremgår av byfogedens regnskaber, for av et kongebrev av 20. marts 1633 kan ses, at byens borgmester ANDERS NICKELSEN uden dom havde ladet et lig udføre og begrave av bødlen.¹⁵

NOTER

¹ Nyborg tgb. 1642-45 f. 183 b. ff. - ² Hverken i Slesvig eller Holsten findes noget sådant stednavn, men det *kan* være en fejltagelse for Tøstrup i Strukstrup herred i Angel, ca. 15 km fra det nedennævnte Svendsby. Jeg takker landsarkivar Hvidtfeldt for dette forslag. - ³ H. Rosendal: Træk af Danmarkens Historie i Sønderjylland. 1911. I. s. 82f. - ⁴ Årstallet er fremkommet ved en addition av hans tidsangivelser, og tallet er så trukket fra 1645, da processen foregik, og hans angivelser passer helt godt med det eneste kendte tidspunkt, der kan bruges til kontrol, nemlig svenskernes angreb på Skåne i 1644. - ⁵ Han, der levede 1581-1643, er den eneste bærer av navnet dengang, der havde gods i Slesvig, idet Svendsby ligger i Nyherred i Angel. De andre, der kan være tale om, er J. A. til Lindau, (1595-1679), J. A. til Visselbjerg (1596-1636), J. A. til Quarnbek og Marutendorff (1589-1641) og J. A. (1570-1640), der ikke ses at have haft nogen hovedgård. Alle oplysninger fra D. A. A. 1929. s. 89, 90, 100, 111, 112. - ⁶ Hun kaldes også Eline og døde 1655 D. A. A. 1946. s. 10. - ⁷ Malte Juul (1594-1648) ejede bl. a. Maltesholm i Skåne, var 1621-25 kammerjunker hos prins Christian og 1632-39 og igen 1644-49 lensmand på Christiansstad len. D. A. A. 1890. s. 268. - ⁸ Ebbe Ulfeldt (1616-82) havde en række gårde i Skåne og var 1642-44 lensmand på Christiansstad len. Han blev gift med Chr. IV.s datter Hedeveg i 1642, var en lidet energisk leder av hæren i Skåne under Torstenssonkrigen og gik 1652 i svensk tjeneste. D. A. A. 1923. s. 530. Dansk biografisk Leksikon. - ⁹ Eksempelvis blev en tyv i 1630 benådet mod at blive mestermand i Hassing herred - se tingbogen 1630 1/7 - Sml. Hugo Matthiessen: Bøddel og Galgefugl. 1910. s. 61 ff. - Sølvborg byfogedregnskaber mangler for denne tid, så Nicolaus Hansens beretning kan ikke kontrolleres ad den vej. - ¹⁰ Kanc. Brevb. 1638 30/8. H. H. Fusing: Stiernholm len. 1951. s. 69. - ¹¹ Sml. kgl. forordn. 1634 23/7. - ¹² Byfogedregnskab 1645. - Nyborg lens regnskab 1645/46. - Det nævnte fængselsinventar omtales i byfogedregnskabet. - ¹³ Christiansstad byfogedregnskaber 1620-47. - ¹⁴ Kanc. brev. 1630-32. Registret under Wivallius. Sml. Henrik Schück: Lars Wivallius. I-II, 1893-95. Sverker Ek: Lars Wivallius' visediktning, 1930. Wivallius (1605-69) skrev bl. a. digte inspireret av fængselsopholdet. - ¹⁵ Kanc. brev. n. d.

REKTOR LORENS HANSENS SELV BIOGRAFI

VED

BJØRN KØRNERUP

Det uerstattelige Tab, som dansk biografisk Forskning led ved Tilintetgørelsen af Ordenskapitlets Brand i Christiansborgs Brand 1884, er med Rette ofte blevet beklaget. For dog i nogen Maade at raade Bod paa det lidte Tab har man allerede forlængst søgt at fremdrage de Koncepter, der maatte findes bevarede især i privat Eje, til Ridderbiografier, af hvilke Originalerne gik tabt ved Slotsbranden. Saaledes er der f. Eks. i dette Tidsskrift offentliggjort Selvbiografier af Grev Sigismund Ludvig Schulin (4. R. III, 18-48 ved G. L. Grove) og af Biskop Fr. Münter (4. R. III, 157-74 ved Louis Bobé). Som et Led i disse Bestræbelser skal nedenfor meddeles en Selvbiografi af den fortjente Rektor ved Ribe Katedralskole LORENS HANSEN, der modtog Dannebrogordenens Ridderkors den 28. Januar 1810 som den anden danske Rektor ved en lærd Skole, der blev dekoreret (den første var Professor Oluf Worm i Horsens den 28. Januar 1809).

Den paagældende Selvbiografi findes i egenhændig Nedskrift indheftet i et med hvide Blade gennemtrukket Eksemplar af Ribe Katedralskoles ældste Programmer, der oprindeligt har tilhørt den kendte Skolehistoriker, Rektor P. N. Thorup, men nu er i Katedralskolens Bibliotek. Uden at tegne Billedet af en særlig mærkelig Personlighed indeholder Biografien et og andet af Interesse til Belysning af Tidsalderen, ligesom det naturligtvis altid i kildemæssig Henseende er af Værdi at have Adgang til en Mands verba ipsissima. Enkelte Træk er tydeligt nok benyttede af P. N. Thorup i hans Biografi af Lorens Hanssen (i Program for Ribe Katedralskole 1824 S. 38-40) og i de Nekrologer, der fremkom i „Dansk Litteratur-Tidende“ 1818 S. 670-72 og i „Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn“ 1818 S. 1365-67 i Anledning af Rektorens Død den 21. September 1818.

Biographiske Efterretninger om Lorens Hanssen Professor og Rector ved den lærde Skole i Ribe. Indsendt 14 Februar Aar – 1810. (Skrevne med Professor Hanssens egen Haand)¹.

Det var min Konges Bud, da han benaadede mig med sin Danneborgorden, at jeg skulde indsende mit Levnetsløb. Min Pligt er det da, at fremstille mig som jeg er, og som jeg var. Sandhed bør altsaa føre min Pen, og som det vilde være affecteret Beskedenhed, at fortie det Gode, jeg maatte have udrettet, saa befrier hiin Pligt mig fra at beskyldes for Forfængelighed, naar jeg om mig selv siger det, som det i lignende Tilfælde var min Skyldighed at sige om en anden.

Ieg Lorens Hanssen er født af brave og meget retskafne Forældre. Min Fader var Iens Hanssen, en i sin Tiid for sin Lærdom og Character agtet Mand, først Rector ved Horsens Skole i 14ten Aar, siden ved Ribe Skole i 26 Aar². – Min Moder var Martha Lous, som i sine Forældres Huus, tilligemed sin for faae Aar siden afdøde Broder Hr Professor Lous³, havde faaet en lærd Opdragelse, og i den Henseende har faaet Plads i Birchs Samling af lærde Fruentimmer⁴; men, som ikke destomindre var af sine Samtidige agtet som duelig Huusmoder, ligesom hun og var en om og kjerlig Moder for sine Børn.

Ieg, som den sjette af Tretten Sydskende, kom til Verden i Horsens d. 27 Febr. 1750, og i denne skjønne, og ved sin Omegn yndige Bye, henlevede jeg min uskyldige Barndoms første Dage. Men da Embedet i Horsens ej var stort, søgte min Fader i Aaret 1756 om det da ledige, og for bedre anseete Ribe-Rectorat, hvortil han og af hans Majestet blev kaldet⁵.

Sex aar gammel var jeg nu paa den Alder, at mine Sjele-Evner skulde udvikles og dannes, men da Almue Skolerne her i Ribe den

¹ Bemærkning med Rektor P. N. Thorups Haand.

² Jens Hansen (1710–82) var Rektor i Ribe fra 1756. Jvfr. Program for Ribe Katedralskole 1830 S. 24–35.

³ Professor, Navigationsdirektor Christian Carl Lous (1724–1804), bekendt ogsaa af sit omfattende Forfatterskab.

⁴ „Den lærde Rektorinde“ Marthe Lous (1721–87) lærte allerede i sin Ungdom Græsk, Latin og Hebraisk. 1737 blev hun eksamineret af Professor Marcus Wøldike i de almindelige Skolefag og viste et meget tilfredsstillende Standpunkt. Selv efter sit 1742 indgaaede Ægteskab med Rektor Jens Hansen fortsatte hun sine Studier og kunde undervise sine Sønner i Latin og rette deres latinske Stile (H. J. Birch, Billedgallerie for Fruentimmer I, 136).

⁵ Jens Hansen blev kaldet til Rektor ved Ribe Katedralskole den 2. April 1756 (Jydske Registre 1756 Nr. 79).

Gang ej vare i den beste Forfatning, formaaede min Fader den nederste Lærer ved den lærde Skole til at tage sig af mig, og efter at have erholdt de nødvendigste Forkundskaber, toeg jeg i Aaret 1757 ordentlig Deel i Skolens Underviisning.

Ieg havde det Held at være elsket af alle mine Lærere, og var ved deres troe Vejledning bragt saa vidt, at jeg i mit 15de Aar var ferdig til at forsendes til Universitetet; men min Fader, hvis Vilkaar, formedelst hans talrige Børneflokk, stedse var trykkende, saae sig ej [i] Stand til at udrede mig; paa hans Anmodning forblev jeg altsaa nok eet Aar, og atter eet Aar endnu i Skolen, i hvilket sidste jeg dog ej søgte den offentlige Underviisning; men nød privat Anførsel af min Fader, samt den uforglemmeligste af mine Lærere, da værende Conrector Hans Hansen¹, der, uden at være beslegtet med vor Familie, som en oprigtig Ven af mine Forældre, skjenkede mig frit denne Tiid af sine Frietimer.

Ieg forloed Skolen d. 9 Jun. 1767, og indstillede mig til Examen artium d. 13 Jul. 1767, i hvilken jeg erholdt, som det da kaldtes, 27 bene, og blev d. 25 Jul. 1767 indskrevet blandt de academiske Borgere. – Hen paa Efteraaret forloed jeg Hovedstaden, og toeg hjem til det faderlige Huus, hvor jeg Vinteren over beredde mig til Examen philosophicum, hvilken jeg underkastede mig d. 11 Iulii 1768 og erholdt med 20 bene Charact. laudabilem. Ieg tiltraadde nu en mig tilbuden Huuslærer Plads hos Hr Colding Præst i Tømbdrup Sogn ved Horsens², hvor jeg i To Aar underviiste hans Børn, og tillige en deri Byen boende Selvejers To Sønner.

Da der efter sammes Forløb blev en Underlærers, eller saa kaldet Hører Plads ledig ved Ribe Skole, blev jeg af min Fader dertil foreslaet, og af Biskop I. C. Bloch udvalgt til Lærer ved den første Classe³. Med mine Principalers Tilfredshed forloed jeg nu anden Gang min elskede Føde Egn, og tiltraadde min Post ved den Skole, hvor min Ungdom var dannet, og hvis Løbebane jeg nu igjen, men som Lærer, fra neden af begyndte d. 21 Maj 1770.

Ieg var nu af Forsynet hensat paa den Bane, jeg i Fremtiden

¹ Hans Hansen (1730–79), Konrektor i Ribe 1761–71, derefter Rektor i Fredericia, bekendt som Christian Falsters første Biograf. Jvfr. Program for Ribe Katedralskole 1824 S. 37–8; 1828 S. 45–6.

² Hans Colding (1723–85), Sognepræst i Tamdrup.

³ Den 21. Maj 1770 blev Lorens Hanssen beskikket til nederste Lektiehører (Ribe Skoles Protokol 1723–1805, Katedralskolens Arkiv). Biskop i Ribe var da Jørgen Karstens Bloch (1717–73).

skulde betræde, men endnu forstod jeg ikke dets Vink. Vel var min Fader gammel, men Skolens Conrector¹ var en ypperlig Lærer, der længe havde tjent ved Skolen, og ved forefaldende Vacance kunde gjøre sig grundet Haab om Rectoratet: Conrector Embedet derimod var alt for ringe til at ønske sig som Levebrød, uden videre Udsigter til Befordring. Jeg besluttede da, uden just at føle Drivt til den gejstlige Stand, deri at søge mit Levebrød. Med mine Foresattes Tilladelse drog jeg altsaa d. 21. Jun. i Aaret 1772 til Kjøbenhavn for der at berede mig til theologisk Embeds Examen, eller da kaldet Attestats. Tillige besluttede jeg, at nytte mit Ophold i Hovedstaden til at legge mig efter Tegnekunsten, deels af medfødt Lyst til de skønne Kunster, deels opmuntret dertil af min Moder, der selv i sin Ungdom havde dyrket denne ædle Kunst. Som Opmuntring altsaa for Sindet ved det alvorlige theologiske Studium, toeg jeg daglig en Times Underviisning hos en duelig Miniature Maler ved Navn Tørnborg², og gjorde i de 4 Maaneder, da jeg læste til Examen, den Fremgang, at jeg siden paa egen Haand kunde gaae videre.

Den 28 October 1772 underkastede jeg mig Examen theologicum under Professorerne Balle og Studsgaard³, og erholdt Characte[re]n h. illaud. Skjøndt denne ringere Character nok kunde synes at staae i Forhold til den korte Forberedelses Tiid, som det var mig tilladt at være borte fra mit Skole-Embede: saa maa det dog tillades mig at sige, at jeg, efter den Indretning, som da havde Sted ved Universitetet, havde studeret til beste Character⁴, tør og troe at den vilde blevet mig til Deel; men af Grunde, som Beskedenhed byder mig at fortie, angav jeg kun det, der fordredes for at erholde anden Character. – Jeg prækede for Dimiss under Hr Professor Studsgaard, med Character. laudab., hvorpaa jeg igjen indfandt mig paa min Post ved Skolen i Slutningen af Aaret 1772.

Imidlertid var Conrector Hansen bleven kaldet til Rectoratet i Fridericia⁵, ved hurtig Befordring af de øvre Lærere ascenderede jeg i 3 Aar til 5te Classe, og da min Fader, som nogle Aar forhen havde havt et Anstød af Apoplexie, efterhaanden var bleven svagere,

¹ Den ovennævnte Hans Hansen.

² Formentlig Andreas Thornborg (1730–80), Miniaturemaler, kgl. Vaabenmaler (Philip Weilbach, *Nyt dansk Kunstnerlexikon* II, 459).

³ Den senere Biskop Nicolai Edinger Balle (1744–1816) var blevet Professor i Teologi 1772, Christian Beverlin Studsgaard (1727–1806), siden Biskop i Aalborg.

⁴ Jvfr. Universitetsfundatsen af 31. Marts 1732 § 39.

⁵ Den 9. Januar 1771 blev Hans Hansen beskikket til Rektor i Fredericia (Jydske Reg. 1771 Nr. 10).

vare mine Foresatte mig saa bevaagne, at anbefale mig til at være hans Medhjelp. Ieg blev altsaa af hans Majestet beskikket til Subrector d. 5 Febr. 1774 og bemyndiget til, foruden den 5te Classe, at tage Deel i Underviisningen i den øverste¹. Til den Ende rejste jeg i Iulii Maaned til Kjøbenhavn, og indstillede mig den 18 Iulii til Magister Conference, hvilken Academisk Værdighed blev mig hæderlig meddeelt.

Kort Tiid derefter blev Skolens da værende Conrector Sevel² kaldet til Roeskilde Skoles Conrectorat. Ieg blev da af Biskop T. Bloch foreslaaet og af hans Majestet ved Bestalling af 30 August 1775 beskikket til Conrector, med Befaling for Conrectoratets Løn tillige at besøge min Faders Embede, hvad Underviisningen og Skolens øvrige Bestyrelse angik³, hvilket jeg saaledes forrettede til hans Død d. 8 Jun. 1782, da jeg i Følge mig forhen allernaadigst meddeelte Bestalling af 7de Ianuar 1778⁴ tiltraadde Rectoratet.

Ieg har saaledes i alt tjent her ved Skolen i 40 Aar, under 4 Stiftamtmand, 4 Biskoper. Har i den Tiid havt til Colleger 4 Conrectorer, indsat 22 Hørere eller Underlærere, dimitteret 140 Disciple, som paa meget faae nær, have ved Examen artium erhholdet de beste Characterer, og endeel ere blevne udmerkede. –

Ieg har paa min Post søgt at stifte det Gode jeg kunde. Saaledes

¹ Efter Ansøgning bevilgede Danske Kancelli den 5. Februar 1774, at Lorens Hanssen maatte beskikkes til Subrektor, naar han havde taget Magistergraden (Brevbog 1774 Nr. 171). Den 7. September s. A. fik han kgl. Udnævnelse hertil (Jydske Registre 1774 Nr. 231). Biskop, Dr. theol. Eiler Hagerup havde bevidnet, at Ansøgeren „er en in Philologicis velbefaren Person, det ieg ved undersøgelse haver erfaret. Som Collega Scholæ har Han med Flid og Frugt forrettet sit Embede, og ved en beskeden og u-straffelig Vandel foregaaet Disciplerne med godt Exempel“ (sst., Indlæg, Paategning af 3. December 1773).

² Konrektor Søren Sevel (1740–1800). Jvfr. Program for Ribe Katedralskole 1830 S. 46.

³ Jydske Registre 1775 Nr. 230.

⁴ Jydske Registre 1778 Nr. 7. I en Erklæring af 22. Oktober 1777 havde Biskop Tønne Bloch († 1803) ytret: „siden den Tid [3: 1775] har Supplicanten Eene og Alleene baaret begge Embeders heele Byrde, efterdi den ældgamle Fader, Rectoren, sidder rørt baade paa Mæle og paa Lemmer, og imod den blotte ConRectors Løn (der ikkun beløber 230 rdr) har nu i halvtredie Aar saaledes fyldestgiort baade Rectors og ConRectors Pligter, at Hans ypperlige Dona docendi, hans utrættelige Lyst, hans udmærkede Duelighed til SkoleEmbedet, hans nøyagtige Fliid, hans værdige Omgang saavel med Skoelens øvrige Lærere som med Skoelens Disciple fortiene med Roes at nævnes for Deres Kongelige Majestet“. Det var Biskoppens Opfattelse, at blev Lorens Hanssens Ansøgning bevilget, da vilde „Riber-Skoele finde i Ham, hvad den stedse har kunnet opviise. en værdig Rector“ (sst., Indlæg).

har jeg, foruden mit egentlige Embedes Arbejder, søgt at udbrede Lyst til Tegnekunsten, som her ellers ikke var Lejlighed at lære. Foruden mine egne Børn, har jeg, i de Timer, der vare mig tilovers fra mit Embede, deri givet, for det meste frie, Underviisning til unge Mennesker af begge Kjøen, deels af Skolen, deels uden for samme, i alt 34. Af hvilke jeg har havt den Fornøjelse, at nogle have bragt det til en temmelig Grad, og siden gaaet videre frem. De øvrige have overhovedet, mere eller mindre, lært saa meget, at det kunde være dem til Nytte i Livet.

Mit Embedes forskjellige Pligter have ikke levnet mig megen Tiid til lærde Arbejder, naar undtages de Taler og Udarbejdelser, mit Embede fordrede, hvoraf dog intet er blevet offentligt uden Mindetale over Conferents Raad Otto Frederic Müller, Holdt ved Examens Aabning d. 30 Jul. 1787. Ligeledes har jeg i Aaret 1801, af det tyske oversat Naturens Skueplads i 3 Dele. – I Aaret 1804 udgav jeg Huusholdnings Haandbog og Dagbog, udarbejdet efter det tyske til Brug for Danske Oeconomer. – Og 1806 et lidet Skrivt, kaldet Grønlandsfarerne i Aaret 1777.

Men saa er Menneskets Natur, at han efter alvorlige Arbejder trænger til Hvile og Adspredelse, og hvis Buen ej skal briste, maa den undertiden needspændes. Denne ældgamle Viisdoms Regel har jeg fulgt i mit Liv, og ved opmuntrende Sysler søgt at samle Sinds Munterhed til de alvorlige Forretninger. Men imellem Bøger lærer man ej den Kunst at omgaaes Mennesker, og jeg følte, at jeg ej var ret skikket for det selskabelige Liv. Jeg indskrænkede mig da, foruden nogle faae oprigtige Venners Omgang, til mit Huus, og søgte der Hvile for Sindet. Tegnekunsten og mekaniske Haandarbejder opfyldte min Moerskabs Time; især dyrkede jeg med egen Haand min Have, i hvilken jeg har plantet hvert stort og lidet Træ, som der findes, hvis Antal er nogle Hundrede. Mine Bestræbelser i dette Stykke ere ogsaa af Landhuusholdnings Selskabet blevne belønnede, da jeg i Aaret 1798 for Anlegget af en Planteskole, indeholdende 498 Træer, hvoraf 237 forædlede, blev tilkjendt dets anden Guldmedaille. Disse og mange flere saadanne optrukne unge Træer har jeg overladt til Folk her i Byen og Egnen, troende derved deels at give et got Exempel, deels gavne den Egn, jeg lever i, hvor Dyrkningen af Frugttræer, som overhovedet af Træer, er aldeles forsømt.

Saaledes har jeg fra mit 18de til mit nu fyldte 60de Aar været Ungdommens Underviisning og Opdragelse opofret. Har jeg i den Tiid ej været frietaget for Modgang, Menneskets al-

mindelige Lod: saa har jeg og oplevet Glæder, hvorfor jeg skylder Forsynet Tak.

Den døende Plato priiste sig lykkelig, at han var født et Menneske, en Græker, og – i Socratis Tiid¹. Ej mindre end hiin Vise har jeg Aarsag at prise min Skjebnes Held. Født iblandt et ved Religion og Videnskaber oplyst Folk, saae jeg i mine Forældres Huus intet uden gode Exempler, hvorved min Ungdom tidlig dannedes til Agtelse for Retskaffenhed og Dyd. – Synlig har Forsynet ledet mig frem paa Livets Bane; tidlig aabnet mig Vej til Levebrød; og sat mig paa en Plads, hvor der kunde virkes Got, og hvor jeg smigrer mig med, ikke at have arbejdet aldeles uden Held. – Men meest priser jeg mig lykkelig, at mit Liv har naaet til Frideric den sjettes lyse Dage, da Ungdommens Dannelses, saa vigtig for enhver Stand, er værdiget Statsstyrerens fortrinlige Omsorg: da Landsfaderen viser, hvor kjert det er hans Hjerte, i enhver Stand at udfinde og udmerke den Mand, som viser sig sine Pligter troe.

Ogsaa mig er denne saa skjønne Lod blevet til Deel, at min Konge har anset mig værdig til sin udmerkende Naade. Da hans Majestet paa mine Foresattes den højkongelige Directions gunstige Forestilling under dato 12 Jun. 1807 tillagde mig Titel af Professor, og endvidere, nu under dato af 28 Januar 1810 har tilladt mig at bære sin hædrende Orden.

Dybt rørt føler sig mit Hjerte ved at modtage dette Beviis paa min Konges Velbehag, og foster mit Forsæt, som levende det Ønske, fremdeles at findes troe mod Gud, Konge og Fødeland!

Allernaadigste Konge! Ieg tør i underdanig Beskedenhed troe, at jeg uden Rødmen kan skue tilbage paa mit fremfarne Liv. Ingen af mine kommende Dage – Nej ingen, – jeg løver det ved min Ære, – skal plette det Hæderstegn, som Deres Majestets kongelige Haand har benaadet mig med.

[Under Rector Hanssen var det høieste Antal af Disciple 39 (nemlig i Aarene 1785 og 1813) det mindste Antal 12 à 13 (nemlig i Aaret 1806.)]²

¹ Der sigtes formentlig her til en Udtalelse hos Lactantius (Institutiones III, 19). (Velvillig Meddelelse fra Bibliotekar, Dr. phil. Hans Ræder).

² Tilføjelse med Rektor P. N. Thorups Haand.

Tillæg.

Da det kan have sin Interesse at kende Universitets- og Skole-direktionens Bedømmelse af Rektor Lorens Hanssen, tilføjes her den Karakteristik af ham, som danner Underlaget for Direktionens Indstilling til Kongen 1809¹.

„Han varetager sit Embede med Troskab og Nøiagtighed, og opfylder med Held dets Pligter baade som Lærer og Rector. Ved de Prøver, som de fra Ribe Skole til Universitetet dimitterede Ynglinge i de sidste Aar have aflagt ved Examen artium, og ved den Udmærkelse, som er tilkiendt tvende iblandt dem, er Reformens² ønskelige Fremgang ved denne Skole og dens gode Følger for Ungdommens hensigtsmæssigere Dannelse sat uden for al Tvivl.“

¹ Indberetning af Januar 1809 fra Den kgl. Direktion for Universitetet og de lærde Skoler (i Kopibog for Indstillinger og Naadesbevisninger 1809-31 i Direktionens Arkiv, H 2).

² Den store Skolereform af 1805.

EN SELVBIOGRAFI AF OG ET BREV FRA GENERALINTENDANT JOHAN PETER VON KØBKE

VED

HANS DEGEN

Som medarbejder ved det af C. F. Bricka i aarene 1887–1904 udgivne „Dansk biografisk Lexicon“ anmodede oberstløjtnant V. E. TYCHSEN¹ den 4. maj 1895 generalintendant, generalmajor JOHAN PETER VON KØBKE om forskellige oplysninger til brug ved udarbejdelsen af en biografi af Købke.

Den 22. maj samme aar besvarede Købke Tychsens henvendelse; dog nøjedes Købke ikke med blot at meddele de faa begærte oplysninger, men gav i sit brev – karakteristisk for hin gamle skoles mænd, deres hjælpsomhed og imødekommenhed – for at lette Tychsens arbejde adskillige oplysninger iøvrigt og vedlagde en kort selvbiografi.² Da saavel biografien som dele af brevet er typisk for og giver et udmærket billede af den gamle officer og hans anskuelser, meddeles i det følgende selvbiografien og et udsnit af det ovennævnte brev af 22. maj 1895.

SELVBIOGRAFI

Jeg er født den 5. Oktober 1824 i Fredericia³ og gik i Byens „lærde Institut“⁴ fra mit 8. Aar og indtil jeg i August 1838 sendtes til Kjøbenhavn og sattes i „Mariboers Realskole“ for at forberedes til Indtrædelse paa „Den kongelige militære Højskole“. Efter i 1842 der at have bestaaet Adgangsprøven udnævntes jeg til Sekondløjtnant fra den 1. November s. A.⁵

Ved Krigens Udbrud i 1848 afgik jeg fra Højskolen som Premierløjtnant i Ingeniørkorpset (med Anciennitet som saadan fra 1. Maj 1846)⁶ og sendtes den 17. April til Felthæren i Slesvig med Major LUNDING,⁷ der skulde overtage Stillingen som Kommandør for Feltingeniørdetachmentet, ved hvilket jeg ansattes⁸ og forrettede Tjeneste under Felttoget. Hovedsagelig anvendtes jeg ved Udførelsen af fortifikatoriske Arbejder, men tillige deltog jeg i Fægtingen den

28. Maj i Sundeved,⁹ hvor jeg førte en Sapørafdeling¹⁰ ved det venstre Flankekorps og tillige under Fægtningen fungerede som Adjutant hos Korpssets Kommandør, Oberst SCHLEPPGREGELL.¹¹ Ogsaa førte jeg Sapørerne ved det Juelske Korps's Avantgarde,¹² da denne Natten til den 7. Juni blev overfaldet af Fjenden ved Hopdrup og adspaltet. Ved Feltogets Slutning var jeg blandt dem, der ved Kongerevuen paa Leerbæk Mark¹³ ved Vejle foran Fronten af Tropperne modtog Ridderkorset af Kong Frederik VII's Haand.

I den paafølgende Vinter var jeg ansat¹⁴ i Fredericia ved den nørrejydske Generalkommandos Stab under Oberst LÆSSØE¹⁵ som Stabschef, og da Generalkommandoens Personale i Foraaret 1849 overgik til Felthærens Overkommando,¹⁶ fulgte jeg med som Adjutant ved Hovedkvarteret, i hvilken Egenskab jeg deltog i Kampen ved Adsbøl den 3. April og siden sendtes op i Jylland for i Forbindelse med Kommandør FISKER¹⁷ og andre Officerer af Marinen¹⁸ at sørge for Evakuationer,¹⁹ foretage Broanlæg m. m. og i det Hele taget forberede en eventuel Tilbagegang bag Limfjorden.²⁰ Men da denne Tilbagegangslinie var opgiven, og et Udfald fra Fredericia skulde forberedes, blev jeg kaldt tilbage og atter ansat ved Feltingeniørdetachmentet,²¹ hvis Kommandør dengang var Oberst SCHLEGEL,²² for at bygge Landgangsbroen i Baaringsviig.²³ Jeg deltog derefter i Udfaldet som Fører for Sapørerne ved Avantgarden under General MEZA.²⁴

I Vinteren 1849/50 var jeg igen ansat i Fredericia²⁵ og dennegang beskæftiget med Arbejder til Fæstningens Forstærkning, samtidigt med at jeg kommanderede en „Ingeniørafdeling“ og forestod en Infanteripioner-Skole. Da i Juni 1850 Hæren atter skulde rykke i Felten, var jeg kort forinden, i Marts Maaned, udnævnt til Kaptajn²⁶ og afløstes nu som Delingsfører. Under Feltoget fungerede jeg som Stabschef ved Feltingeniørdetachmentet²⁷ under Major DREYER²⁸ som højstbefalende Ingeniørofficer. I Slaget ved Isted var Ingeniørkommandoens og derved ogsaa min Plads i den kommanderende Generals Stab.²⁹ Lejlighedsvis benyttedes jeg under Slaget af Overkommandoen som Adjutant.

Da Feltingeniørdetachmentet opløstes i Marts 1851, vendte jeg efter 3 Aars uafbrudt Fraværelse fra Hovedstaden tilbage til denne og stilledes til Raadighed for Ingeniørkorpset,³⁰ for hvilket General Schlegel Aaret forinden var blevet Chef.³¹ Kort Tid derefter og kun en Maaned efter mit Giftermaal³² sendtes jeg tillige med Kaptajn ERNST,³³ ligeledes nygift, til Udlandet, for paa en 8 Maaneders Rundrejse i Europa at gøre Bekendtskab med de nyeste Befæstningsanlæg. Efter

vor Hjemkomst overdroges det os at udarbejde Forslag til Kjøbenhavns Befæstning baade mod Landsiden og mod Søsiden. Af dette Forslag kom kun Befæstningen mod Søsiden til Udførelse, og selv den fik kun sekundær Betydning, da den kort derpaa fulgte Indførelse af riflede Kanoner nødvendiggjorde mere fremskudte Befæstningsanlæg.³⁴ Efter Projektets Tilendbringelse blev jeg i April 1853 Adjutant ved Ingeniørkorpset,³⁵ og dels i denne Stilling, dels – efter Stabschefsstillingens Oprettelse i 1861 – som Stabschef,³⁶ kom jeg i 11 Aar til umiddelbart under General Schlegel at medvirke ved Organisation af Korpsets Tjeneste i det for dets Udvikling saa vigtige Tidsafsnit mellem de to Krige.³⁷ Da Sløjfningen af Kjøbenhavns Fæstningsværker paa Sjælland var besluttet, blev jeg derhos Sekretær i den under General Schlegels Forsæde den 8. September 1858 nedsatte Kommission angaaende Sløjfningens Udførelse og Bebyggelsen af Terrainet indenfor den tidligere Demarkationslinie. Denne Kommission afgav allerede den 30. Oktober 1858 sin Betænkning om Sløjfningen, men indsendte først den 22. April 1865, efter at Oberst Dreyer³⁸ ved General Schlegels Død var bleven Formand, Planen til Terrainets Bebyggelse. Ved Siden af Tjenesten i Korpset havde jeg dog ogsaa anden Gerning. Jeg fungerede saaledes i Toaaret 1853–55 som Lærer i Vandbygning ved den militære Højskole paa Grund af en der indtraadt Lærer-Vacance; og da en af Kjøbenhavns Havneforvaltning i Forening med Havneraadet udarbejdede Plan „til Forbedring af Kjøbenhavns Havn“ skulde til Forhandling i Borgerrepræsentationen tilligemed et foreliggende Forslag til Ombygning af den gamle brøstfældige Knippelsbro, blev jeg, der havde været Forkæmper for Grosserer A. W. ANDERSENS og den engelske Ingeniør JOHN MURRAYS Forslag til Havnens Udvidelse Syd for Langebro og Udgravning af et Sejløb gennem Kalvebodstrand til Kjøgebugt,³⁹ i Marts 1863 valgt ind i Kjøbenhavns Borgerrepræsentation, hvor jeg forblev indtil Marts 1868, da jeg udtraadte paa Grund af min Overtagelse af Stillingen som Chef for Armeens Intendantur.⁴⁰ Som Borgerrepræsentant kom jeg til at deltage i den livlige Debat om Hovedstadens Havneforhold og om Knippelsbros Ombygning, som strakte sig gennem Krigsaaret og de nærmest paafølgende Aar. Mine Bestræbelser gik navnlig ud paa at faa Knippelsbro ombygget til en Svingbro og samtidigt at faa Strømforholdene ved Broen regulerede ved Bolværkernes Flytning og fornemmelig ved Bortskæring af det Fremspring, paa hvilket Sukkerrefinaderiet Phoenix var opført; men de Anskuelser, jeg forfægtede, fandt Modstand⁴¹ saavel hos Havneforvalt-

ningen og Havneraadet som hos Indenrigsministeriets Vandbygningsinspektør, Justitsraad CARLSEN,⁴² og Følgen blev, at den nye Bro byggedes som Klapbro, uden at der skete nogen Regulering af Strømmen. Af de Smaaskrifter, som ved den Lejlighed udkom fra min Haand, skal her kun nævnes en Pjece „om Knippelsbros Ombygning“, som udkom 1865.

Imidlertid var i Februar 1864 Krigen udbrudt paany. Ligesom jeg i min Stilling som Stabschef havde i Garnisonen deltaget i Krigsforberedelserne, saaledes forblev jeg ogsaa under selve Krigen der hos General Schlegel, som efterhaanden var bleven meget svag og afgik ved Døden⁴³ omtrent samtidigt med Krigens Ophør. Min Virksomhed under Krigen ved Korpsets Stab havde selvfølgelig fornemmelig Felthærens Interesser for Øje, og navnlig angik den Feltingeniørdetachmentets og Feltstillingernes Forsyning med Tømmer og andet Materiel. Begæringerne fra Felthæren om Bistand ankom hyppigst om Natten, og denne Omstændighed, ligesom overhovedet de bevægede Forhold, ogsaa i Borgerrepræsentationen, i Forbindelse med, at jeg efter et Fald med Hesten i længere Tid maatte holde Sengen og lede Forretningerne fra denne, medførte en Overanstrengelse, som var Aarsagen til, at jeg, da Krigsminister, Generalmajor NEERGAARD⁴⁴ i Sommeren 1866 tilbød mig den ved Generalkrigskommissær VON SCHMIDTENS⁴⁵ Fratrædelse ledigblevne Plads som Chef for Armeens Intendantur, meente at burde afslaa Tilbudet. Efter at jeg imidlertid i Vinteren 1866–1867 havde været i længere Tid tjenestefri⁴⁶ og havde gennemgaaet en Kur, erklærede jeg mig beredt til at overtage Stillingen, da Tilbudet i 1867 gjentoges af den ny Krigsminister, Generalmajor Raasløff,⁴⁷ under hvem jeg i nogle Maaneder forinden umiddelbart havde fungeret som Chef for Personaledepartementet i Ministeriet, medens Departementschefen, Major THOMSEN,⁴⁸ opholdt sig i Udlandet.⁵⁰

Den 31. August 1867 udnævntes jeg til Chef for Armeens Intendantur,⁵⁰ dog først efter at have udviklet for General RAASLØFF mine Anskuelser om Hæradmistrationen og forelagt ham skriftlige Forslag til en tidsvarende Ordning af Hærens Forplejningskorps, væsentlig forskellig fra den Ordning, som var vedtagen i Hærloven af 6. Juli 1867. I Henhold til denne Lov blev jeg dog allerede den 21. September 1867⁵¹ udnævnt til Chef for Hærens Forplejningskorps og samtidigt sat uden for Nummer i Ingeniørkorpset som Oberst. I min nye Stilling som Departementschef⁵² blev det min første Opgave at medvirke ved Affattelsen af det Forslag til Lov om en anden Ordning af

Hærens Forplejningskorps, som skulde forelægges Rigsdagen i Samlingen 1867/68. Forslaget blev i de store Hovedtræk taget til Følge; men i Detaillerne blev der af Folketinget foretaget Ændringer, som siden fik en væsentlig og ikke heldig Indflydelse paa Korpsets personelle Udvikling.⁵³ Efter at Loven var udgaaet den 26. Maj 1868, udnævntes jeg den 14. Juni til Generalintendant. Den nye Organisation af Forplejningskorpsset traadte dog først i Kraft den 1. Oktober, idet samtidigt Armeens Intendantur ophævedes.

I fulde 26 Aar forblev jeg i min Stilling som Generalintendant og Chef for Forplejningskorpsset, og jeg fik saaledes den fornødne Tid til under Krigsministeriet at organisere de forskellige Grene af den administrative Tjeneste ved Hæren og til efterhaanden at uddanne et betydeligt Personel. Ogsaa kom jeg til at medvirke til en Omorganisation af Hærens Sundhedsvæsen, ved hvilken Intendanturen udsøndredes af dets egentlige Administration, der helt henlagdes under Lægekorpsset, idet ogsaa Kommandoen over Sundhedstroppeperne overgik fra Generalintendanten til Hærens Stabslæge.⁵⁴ I det Hele taget lykkedes det at give Forholdene en Udvikling, der svarede til de nyere Principper for Hærorganisation og fandt Anerkendelse i Hæren; men i en enkelt Retning, som fortjener særlig Omtale, strandede Bestræbelserne.

I Loven af 26. Maj 1868 om Forplejningskorpssets Ordning var der optaget en Bestemmelse, ifølge hvilken Loven skulde forelægges Rigsdagen til Revision i Forbindelse med Hærloven af 6. Juli 1867 inden Udgangen af Finansaaret 1872/73, og, dersom Revisionen da ikke førte til en ny Lov, fremdeles aarlig indtil dette blev Resultatet.⁵⁵ Denne Bestemmelse var anset nødvendig, fordi man ved Loven havde brudt nye uprøvede Baner, og efterat jeg som Chef havde gjort egne Erfaringer og derhos ved Ophold i Italien, Frankrig og Belgien havde gjort nærmere Bekendtskab med Forholdene i andre Hære,⁵⁶ var hos mig Nødvendigheden af at træffe visse Ændringer, og at gøre det snart, bleven indlysende. Navnlig ansaa jeg det for nødvendigt at skaffe den overordnede Intendantur en mere intelligent og kundskabsrig Tilgang⁵⁷ ved at rekrutere den med Officerer fra hele Hæren, i Lighed med hvad der var Tilfældet ved Generalstaben, og i den Anledning – foruden af andre Grunde – at gøre Embedsstillingerne i Forplejningskorpsset til Officersstillinger, ligesom allerede Underklassernes Stillinger var Underofficersstillinger. Disse Anskuelser fandt Billigelse hos Krigsministeren, og de dertil sigtende Bestemmelser i Lovforslaget godkendtes af Landstinget; men uagtet Forslaget Aar

efter Aar forelagdes i Folketinget, kom det under vore uheldige indre politiske Forhold i de paagældende Aar⁵⁸ ikke til alvorlig Behandling sammesteds. I Mellemtiden naaede jeg den 5. Oktober 1889 Aldersgrændsen, 65 Aar, for Oberster og blev derfor afskediget fra Ingeniørkorpset, idet jeg samtidigt fik Generalmajors Karakter. Nogen Aldersgrændse for Forplejningskorpsets Embedsmænd var derimod ikke gældende; men da Krigsminister, Generalmajor BAHNSON⁵⁹ i det Forslag til en ny Hærordning, som forelagdes i Samlingen 1892/93, optog den Bestemmelse, at der for Korpsets Embedsmænd skulde sættes 70 Aar som Aldersgrændse, og jeg i 1894 vilde naae denne Alder, troede jeg at burde foreslaae Ministeren at forberede min Afløsning ved at designere min Efterfølger og lade ham tjene under mig indtil min Afgang. Derpaa gik Ministeren ind, og ligeledes Rigsdagen,⁶⁰ der bevilgede en Ekstragage for Oberstløjtnant BACHE,⁶¹ Kontorchef i Krigsministeriet, som min udsete Efterfølger.

Lovforslaget blev dog ikke til Lov; men selvfølgelig søgte jeg om min Afsked, da jeg naaede 70 Aar, og den meddeltes mig fra 31. December 1894. Samtidigt med at jeg saaledes efter 52 Aars Tjeneste i Hæren udtraadte af denne, benaadedes jeg med Dannebrogordenens Storkors.⁶² Allerede den 26. Januar 1858 var jeg bleven Dannebrogsmænd; den 28/7 1869 var jeg bleven Kommandør II, den 21/12 1878 Kommandør I af Dannebrogordenen. Desuden var jeg i 1864⁶³ bleven udnævnt til Ridder af den norske St. Olafs Orden, i 1874⁶⁴ til Kommandør II af samme Orden og i 1884⁶⁵ til Kommandør I af den svenske Sværdorden.

Medens jeg beklædte Stillingen som Generalintendant, havde jeg ogsaa paa anden Maade deltaget i det offentlige Liv og da særligt i Hærens. Jeg medvirkede da saaledes ved Dannelsen i 1880–1881 af Officersforeningen i Kjøbenhavn og siden 1876, altsaa i 18 Aar, var jeg Formand for det krigsvidenskabelige Selskab,⁶⁶ hvilken Formandsstilling jeg efter Opfordring beholdt ved min Afgang. Blandt andre mig overdragne Hverv skal nævnes Stillingen som Formand i Komiteen for „Nationalbidrag til Kongeborgen“, hvilken Komitee, ligesom den anden ved Slottets Brand i 1884 under Kammerherre WORSAA⁶⁷ dannede større Komitee (for Slottets Udsmykning), endnu bestaaer, men paa Grund af Forholdene kun som afventende. Endvidere skal nævnes Stillingen som Formand i „Foreningen for Lægevagtstationer i Kjøbenhavn“, hvilken jeg overtog ved Admiral MAC DOUGALLS Død.⁶⁸

UDSNIT AF BREV AF 22. MAJ 1895

De har særligt ønsket en Udtalelse om min Virksomhed som Generalintendant og Chef for Forplejningskorpset. Hvad jeg her har udrettet har imidlertid kun Interesse for Hæren og er kendt af denne. Jeg har derfor troet at kunne indskrænke mig til at omtale, at jeg har haft væsentlig Del i de nye Forholds Grundlæggelse og har haft Tid til at udvikle de enkelte Grene. Derimod har jeg dvælet længere ved hvad jeg ikke har udrettet (derom senere).

Af det lige saa lange Tidsrum jeg forinden tilbragte i Ingeniørkorpsets Tjeneste udfyldes den største Del af Adjutant- og Stabschef-Stillingen, hvor min Virksomhed egentlig kun kom til den Chefs Kundskab, til hvem jeg var knyttet og hvis Gjernings Resultater omfattede min Gjernings. Desuagtet har jeg næsten i disse Stillinger udrettet forholdsvis ligesaa meget som i min senere selvstændige Stilling. Jeg har troet at give det sandeste Billede af mit Liv i Korpset ved at nævne de Mænd, hvem jeg lojalt og uden at spare mig selv offrede min Tid.

Ogsaa fra denne Tidsperiode har jeg omtalt en Bestræbelse, som ikke lykkedes for mig, med større Omstændelighed. Det er nemlig min Opfattelse, at en Mand bedst skildres, naar ogsaa Afsnit i hans Liv omtales, i hvilke han forfægtede Anskuelser, der ikke trængte igennem. Min Kamp for vore Havneforholds Ændring og min 20-aarige Bestræbelse for at faa Intendanturen tidssvarende organiseret er betegnende for mit Liv og vilde ogsaa af den Grund have større Interesse som Del af min Biografi, at de vistnok begge ville bringe deres Frugt om end maaske først efter min Død.

Naar De spørger om min Forfattervirksomhed,⁶⁹ saa maa jeg dertil svare, at jeg vel ogsaa med Pennen har deltaget i militære og kommunale Diskussioner, ja, ogsaa i andre, men hvad jeg har skrevet har kun været af forbigaaende Interesse og fortjener ikke at nævnes i min Biografi. Kun et lille Hæfte har jeg nævnt i Bilaget, nemlig min Brochure af 1865 „om Knippelsbros Ombygning“. Den er nævnt, fordi den ikke passer bedre til Situationen i 1865 end den passer til den nuværende Situation⁷⁰ og vil passe til enhver Situation, indtil vor Havnebestyrelse gaar i sig selv. Den er fuldkommen aktuel.

Idet jeg nu overlader Dem at benytte af mine Meddelelser, hvad De formener anvendeligt til Deres Formaal, beder jeg mig Bilaget tilbagesendt efter Afbenyttelsen. Endnu skal jeg dog anmode om, at, naar

De i Spidsen for min Biografi sætter min Hovedbetegnelse, at den bliver „Officer“. Jeg har altid fundet min Officersstilling som min rette Stilling og betragtet Generalintendantvirksomheden som overtaget af mig qua Officer af Hæren; jeg har kaldt mig selv Oberst og siden General og fører nu kun denne Titel. Dette hænger sammen med min Betragtning, at Intendanturens Embedsmænd bør være Officerer. Det er deres militære Egenskaber, deres Administrationsdygtighed, deres Evne til at benytte Fagmænd⁷¹ som skal gøre dem til dygtige Intendanturembudsmand, sammen med deres Kjendskab til det militære Liv og deres Kjærlighed til Hæren. Derimod er det en stor Fejltagelse, om man vil tro at kunne faa kommercielle og industrielle Fagmænd ud af dem; dertil forberedes de slet ikke i deres Tjeneste. I en lang Aarrække har jeg søgt at skaffe disse Anskuelser Indgang; det er sket mere og mere, navnlig i selve Hæren og engang vil det ske helt; derom er jeg overbevist.⁷²

Deres hengivne

KØBKE.⁷³

NOTER

¹ TYCHSEN, VALENTIN EMIL. * 4. dec. 1847; † 18. dec. 1914. Oberst. – ² Konceptet til selvbiografien og brevet, samt brevet fra Tychsen er i ingeniør I. P. Købkes eje. – ³ Dbt. 7. okt. 1824 i Trinitatis Kirke; søn af oberstløjtnant NIELS CHRISTIAN VON KØBKE (* 16. apr. 1793; † 26. apr. 1849) og METTE MARIE, f. BRUUN (* 15. dec. 1798; † 7. jan. 1888). – ⁴ Fredericia Latinskole. – ⁵ 1. nov. 1842 sekondløjtnant à la suite i Artilleriet uden anciennitet; 1. nov. 1842–10. maj 1845 elev paa Den kongelige militære Højskole; 1. aug. 1844 efter bestaaet oprykningseksamen tillagt sekondløjtnantsanciennitet fra 1. nov. 1842, indtraadt som Ingeniørelev i Ældste Klasse; 11. maj 1845–31. aug. 1846 til praktisk tjeneste ved Ingeniørtropperne som følge af en midlertidig standsning i undervisningen paa højskolen; 1. sep. 1846–30. marts 1848 elev paa højskolen. – ⁶ 30. marts 1848 premierløjtnant i Ingeniørkorpset med anciennitet fra 1. maj 1846, ansat ved Fæstnings- og Bygningstjenesten i København; der blev som følge af krigens udbrud ikke afholdt eksamen for Ældste Klasse, men en komite af lærere og elever indrangerede eleverne; Købke sattes som nr. 1 af ingeniøreleverne, jfr. Militært Tidsskrift, 27. aarg. 1898, pag. 283, og Udsigt over Undervisningen ved de specielle Corpser før 1830 og den kongelige militære Høiskoles Virksomhed fra dens Oprettelse til 1855, Kbhvn. 1855, pag. 56. – ⁷ VON LUNDING, NIELS CHRISTIAN. * 19. feb. 1795; † 26. juli 1871. Generalløjtnant, kommandant paa Kronborg. L. var 17. april 1848–7. april 1849 kommandør for Feltingeniørdetachmentet. – ⁸ 17. april 1848–okt. 1848 Feltingeniørdetachmentet; 16. okt. 1848 medlem af en kommission til overvejelse af hensigtsmæssige og udførlige foranstaltninger til bevarelse af troppernes velvære og sundhedstilstand. – ⁹ Om fægtninger og slag henvises til Generalstabens: Den dansk-tydske Krig i Aarene 1848–50. 1–3. Kbhvn. 1867–1887. – ¹⁰ Ingeniørtropper med særlig uddannelse i skyttegravsgravning m. m. –

¹¹ VON SCHLEPPREGRELL, FREDERIK ADOLPH. *28. juni 1792; † 26. juli 1850. Generalmajor. Allerede 24. maj 1848 var S. blevet udnævnt til generalmajor. – ¹² Det høje Flankekorp kaldtes efter sin chef oberst HANS ADOLPH JUEL (*1789; † 21. aug. 1874) „Det Juelske Korps“. 1862 fik Juel afskedspatent som generalmajor. – ¹³ 18. sep. 1848 holdt Frederik VII en revue paa Leerbæk Mark, ved hvilken lejlighed c. 20.000 mand deltog. Kongen, der dekorerede mange krigsdeltagere, fortrinsvis saadanne, der havde udmærket sig, lod hver enkelt afdelings officerer præsentere for sig. Revuen varede 6–7 timer og sluttede klokken 6 aften, jfr. Berlingske Tidende 1848, nr. 235, 20. sep. 1848. – ¹⁴ Okt. 1848–april 1849 ved Nørrejske Generalkommando. – ¹⁵ LÆSSØE, WERNER HANS FREDERIK ABRAHAMSON. *13. sep. 1811; † 25. juli 1850. Oberst. – ¹⁶ April 1849–14. juni 1849 Felthærens Overkommando, adjutant; 27. marts 1849 overtog general Krogh overkommandoen over felthæren, der skulle være ganske uafhængig af generalkommandoerne, jfr. Generalstabens ovennævnte værk 11. bd. 1. afsnit, pag. 309. – ¹⁷ FISKER, HANS. *28. maj 1793; † 11. sep. 1855. Kommandør, kammerherre. – ¹⁸ Disse officerer var: 1) KIERULFF, ANTHON CHRISTIAN. *5. juni 1791; † 4. jan. 1863. Kaptajn, indrulleringschef og overlods i Nørrejylland. 2) BLUHME, JOHAN PETER. *10. juli 1792; † 19. april 1859. Kaptajn, chef for 6. Udskrivningskreds. – ¹⁹ De fire officerer begyndte den 25. april 1849 evakuationen af hestedepotet i Aarhus, samt 3. Dragonregiments Depoteskadron, jfr. Generalstabens nævnte værk 11. bd. 2. afsnit, 1. del, pag. 536. – ²⁰ Jfr. Generalstabens nævnte værk 11. bd. 2. afsnit, 2. del, pag. 746. – ²¹ 15. juni 1849–nov. 1849 Feltingeniørdetachmentet. – ²² VON SCHLEGEL, CARL OTTO EMIL. *21. okt. 1794; † 30. juli 1864. Generalløjtnant. Schlegel var 8. april 1849–9. aug. 1849 kommandør for Feltingeniørdetachmentet. – ²³ Som led i udfaldet fra Fredericia skulle der foretages forskellige landgangs demonstrationer, og et af disse landgangsforøg udgik fra Baaringsviig, jfr. Generalstabens nævnte værk 11. bd. 2. afsnit, 2. del, pag. 932. – ²⁴ DE MEZA, CHRISTIAN JULIUS. *14. jan. 1792; † 16. sep. 1865. General. – ²⁵ Nov. 1849–31. dec. 1849 Fredericia Fæstning. – ²⁶ 18. marts 1850 kaptajn II, anciennitet fra 4. marts s. a. – ²⁷ 1. jan. 1850–marts 1851 Feltingeniørdetachmentet, fg. stabschef. – ²⁸ VON DREYER, JOHAN CHRISTOPHER FREDERIK. *13. jan. 1814; † 12. sep. 1898. Generalløjtnant. 28. juli 1877–4. jan. 1879 krigs- og marineminister i ministeriet I. B. S. Estrup. – ²⁹ Kommanderende general var Gerhard CHRISTOPH VON KROGH. *10. okt. 1785; † 12. april 1860. – ³⁰ Marts 1851–7. april 1853 til raadighed for Ingeniørkorpset; 21. marts 1853 kaptajn I; 1853–1855 interimistisk lærer i vandbygning ved Den militære Højskole. – ³¹ Schlegel udnævntes til chef d. 5. marts 1850. – ³² Købke blev viet d. 1. maj 1851 i Helligaandskirken i Kbhvn. til KIRSTINE MARIE, f. BRUUN. *6. okt. 1828 paa Bruunshaab, dbt. 12. april 1829 i Asmild Kirke; † 14. marts 1919 i Farum, bgr. 21. marts 1919 fra Farum Kirke paa Egeskov Kirkegaard; datter af fabriker til Bruunshaab og Søndermølle, ejer af Skovsgaard JOHANNES IVAR BRUUN (*28. juni 1795; † 26. jan. 1836) og MAREN JACOBSDATTER, f. HANSEN (*25. nov. 1804; † 24. nov. 1882). Købke og hustru var søskendebørn, jfr. H. R. Hiort-Lorenzen: De Fredericia Bruun'ers Slægtebog, pag. 19. – ³³ VON ERNST, JACOB FREDERIK MARIUS. *28. juli 1820; † 29. april 1897. Generalløjtnant. ~ 20. maj 1851 med LOUISE FRIEDERICHE OTTILIE VON ABERCRON, *17. feb. 1828; † 28. juli 1909. – ³⁴ De rifled kanoner var mere langtrækkende end de hidtil anvendte typer. – ³⁵ 7. april 1853–10. juni 1861 bureauchef, adjutant ved Ingeniørkorpset. – ³⁶ 10. juni 1861–18. april 1866 stabschef ved Ingeniørkorpset. – ³⁷ Der sigtes til, at korpsets organisation i det nævnte tidsrum var genstand for flere ændringer, jfr. Den danske, den hol-

stenske og den norske Fortifikationsetat 1684–1763, samt Ingenieurkorpset 1763–1884 Kbhvn. 1884. pag. 81 ff. – ³⁸ Dreyer blev midlertidig chef den 27. dec. 1864 og chef den 16. juni 1865, dagen efter general Schlegels død; indtil den 31. juli 1864 var oberst WILHELM VON MEYER (*11. aug. 1808; † 24. jan. 1887) midlertidig chef for korpset. – ³⁹ Grosserer ANDREAS WILHELM ANDERSEN, *17. aug. 1812, † 17. sep. 1885, var en ivrig forkæmper for Københavns Havns forlængelse mod syd, samt for udgravning af et løb til Køge Bugt. Den engelske ingeniør JOHN MURRAY havde udarbejdet tegninger og overslag for planens gennemførelse, men paa grund af de økonomiske forholds udvikling strandede planerne. Da Andersens koncession var udløbet (1861) modsatte Københavns Borgerrepræsentation sig, at der meddeltes en ny. Udviklingen har medført, at man i vore dage atter arbejder paa havnens udvidelse mod syd. – ⁴⁰ Købkes overtagelse af stillingen som chef for Armeens Intendantur og hans udtræden af Borgerrepræsentationen var ikke ganske samtidig, idet Købke blev chef 31. aug. 1867 og udtraadte af Borgerrepræsentationen 1868. – ⁴¹ Købke, der utvivlsomt har været en autoritet inden for havnebygningsfaget og anerkendt som saadan, var en særdeles myndig mand, hvis barske og stærkt embedsmandsprægede væsen let kunne virke afvisende og noget stødende paa hans omgivelser. Der er næppe tvivl om, at Købke har været forbilledet for Henrik Pontoppidan, da denne skabte skikkelsen oberst Bjerregrav til romanen Lykke-Per. Pontoppidan har utvivlsomt paa et eller andet tidspunkt af sit polytekniske studium stiftet bekendtskab med diskussionen omkring havnevæsenet, ligesom han, der aftjente sin værnepligt som ingeniørsoldat (jfr. P. C. Andersen: Henrik Pontoppidan. En Biografi og Bibliografi. 1934) har vidst, hvem Købke var og har hørt denne omtale. Alt tyder saaledes paa, at Pontoppidan, da han havde brug for en person til at omstyrte Lykke-Pers dristigste planer og lyse forhaabninger, har benyttet Købke som type; der er dog næppe i egentligste forstand tale om et portræt. – ⁴² CARLSEN, CARL. *31. aug. 1813; † 13. feb. 1899. Vandbygningsdirektør, konferentsraad. Om Carlsens og Købkes synspunkter jfr. bl. a. A. F. Kriegers Dagbøger 1848–1880. København 1920–43, pag. 291. – ⁴³ Jfr. note 23. – ⁴⁴ NEERGAARD, JOHAN VALDEMAR. *18. april 1810; † 9. juli 1879. General. 6. nov. 1865–1. okt. 1866 krigsminister i ministeriet C. E. Krag Juel Vind Frijs. – ⁴⁵ VON SCHMIDTEN, ULRICH CHRISTIAN. *10. feb. 1815; † 6. feb. 1886. Chef for Armeens Intendantur, senere borgmester og auktionsdirektør i Aarhus, kammerherre. Schmidten, der var en fremragende administrator, organiserede i Trearskrigen hærens forplejningstjeneste, og han forestod ligeledes i Den anden slesvigske Krig forplejningstjenesten. I 1848 maatte Schmidten, uforberedt som man var paa krigen, opbygge forplejningstjenesten fra grunden, og at denne tjeneste ikke brød sammen, maa alene tilskrives Schmidten, den eneste chef for Hærens Intendantur, der under krigsforhold har haft lejlighed til at administrere intendanturtjeneste. – ⁴⁶ 19. april 1866 stilledes Købke til raadighed for Ingeniørkorpset for først 5. marts 1867 at ansættes ved Københavns Fæstning. – ⁴⁷ RAASLOFF, VALDEMAR RUDOLF. *6. nov. 1815; † 14. feb. 1883. Generalmajor, overordentlig gesandt. 1. okt. 1866–19. april 1870 krigsminister, 22. april 1869–19. april 1870 marineminister i ministeriet C. E. Krag Juel Vind Frijs. – ⁴⁸ THOMSEM, CHRISTIAN ALBERT FREDERIK. *31. maj 1827; † 28. juni 1896. General-løjtnant, direktør for Veterinær- og Landbohøjskolen. 23. dec. 1872–21. maj 1873 marineminister, 23. dec. 1873–14. juli 1874 krigsminister i ministeriet L. H. C. H. Holstein-Holsteinborg; 7. aug. 1894–24. april 1896 krigsminister i ministeriet K. T. T. O. Reedtz-Thott. – ⁴⁹ 6. juni 1867–27. juli 1867 fg. direktør for Kommandoen i

Krigsministeriet; 27. juli 1867–31. aug. 1867 til disposition for Krigsministeriet. – ⁵⁰ Udtraadte samme dag af nr. i Ingeniørkorpset og sattes à la suite; 31. aug. 1867–30. april 1868 chef for Armeens Intendantur. Om Købkes udnævnelse jfr. A. F. Kriegers Dagbøger 1848–1880 Kbhvn. 1920–1943, IV, pag. 102, hvor det hedder: „Købke har haft Mod til at overtage Intendanturen. Naar blot hans Hoved kan taale det“. – ⁵¹ 21. sep. 1867–31. dec. 1894 chef for Hærens Forplejningskorpset. – ⁵² Intendanturen var organiseret som et departement af Krigsministeriet, jfr. G. P. Brammer: Den danske Hærs Intendanturtjeneste 1848–1918. Kbhvn. 1919, pag. 14. – ⁵³ Jfr. G. P. Brammer: Den danske Hærs Intendanturtjeneste 1848–1918. Kbhvn. 1919, pag. 244. – ⁵⁴ Ved kgl. resolution af 31. maj 1886 blev Sundhedstroppeerne fra 1. juli s. a. henlagt under Lægekorpset, jfr. Kundgørelse for Hæren nr. 26 af 4. juni 1886. – ⁵⁵ Jfr. G. P. Brammer: Den danske Hærs Intendanturtjeneste 1848–1918. Kbhvn. 1919, pag. 268. – ⁵⁶ 11. okt. 1870–4. dec. 1870 overværet nogle større italienske troppeøvelser ved Verona; 1876 deltaget i Den hygiejniske Kongres i Bruxelles, samt i Paris søgt kendskab til den første organisation af intendanturen. – ⁵⁷ Købke kunne dog næppe med rette klage over manglende intelligens eller kundskabsfylde hos de embedsmænd af Intendanturen, der var tjenestegørende hos ham. Mange var studenter og cand. phil., og adskillige havde en embedseksamen; hertil maa føjes, at mange af embedsmændene sad inde med krigserfaringer i intendanturtjeneste. – ⁵⁸ Provisoricaarene. – ⁵⁹ BAHN-SON, JESPER JESPERSEN. *18. nov. 1867; † 26. aug. 1909. Generalmajor. 12. sep. 1884–7. aug. 1894 krigsminister i ministeriet I. B. S. Estrup. – ⁶⁰ Det var dog ikke helt let at gennemføre sagen, der især af I. C. CHRISTENSEN var genstand for kritik, ikke mindst da der paa det daværende tidspunkt var flere velkvalificerede embedsmænd i korpset, af hvilke den ene var cand jur. Man kan iøvrigt i nogen grad paa baggrund af Købkes anskuelse om de kvalifikationer, der krævedes af en intendantur-embedsmænd, undre sig over, at Købkes valg faldt paa Bache, jfr. C. P. Brammer: Den danske Hærs Intendanturtjeneste 1848–1918. Kbhvn. 1919, pag. 282. – ⁶¹ BACHE, HANS ANDREAS. *13. okt. 1841; † 12. jan. 1913. Generalintendant, oberst, cand. polit. – ⁶² Købke havde allerede d. 21. dec. 1878 modtaget Erindringsmedaillen for deltagelse i krigen 1848–50. Som storkorsridder antog Købke valgsproget: „Bi – men opsæt ikke“. – ⁶³ 30. jan. 1864. – ⁶⁴ 29. jan. 1874. – ⁶⁵ 15. juli 1884. – ⁶⁶ 1875–1876 var Købke medlem af, 1876–1897 formand for Det krigsvidenskabelige Selskab. Endvidere kan nævnes, at Købke fra 1894 var formand for „Foreningen af Lægevagtstationer“, fra 1884 formand for „Komiteen for Nationalbidrag til Kongeborgen“; endvidere havde han været medlem af „Komiteen for et Nationalmindesmærke paa Flensborg Kirkegaard“ (Istedløven), og at han 1895 blev æresmedlem af „Foreningen af Forplejningskorpsets Embedsmænd“. – ⁶⁷ WORSAAE, JENS JACOB ASMUSSEN. *14. marts 1821; † 15. aug. 1885. Professor, museumsdirektør, statsraad, kammerherre. – ⁶⁸ MAC-DOUGALLS, GEORGE JULIAN GORDON. *28. sep. 1828; † 1. april 1894. Kontre-admiral. – ⁶⁹ Foruden mindre opsatser i dagspressen har Købke skrevet: Oberst Frederik Læssøe (Militært Tidsskrift. 1895). Nogle Bemærkninger om Kjøbenhavns Havneforhold. (Ingeniøren 1896). De første 13 Dage af vort Felttog i 1849 med Eckernførdeaffären. (Militært Tidsskrift. 1896). Om Knippelsbros Ombygning. Kbhvn. 1865. – ⁷⁰ Købkes mening er, at afhandlingen og de deri indeholdte tanker passede lige saa godt, da han skrev biografien, som i 1865, fordi forholdene paa de to tidspunkter var ganske de samme. – ⁷¹ I dette synspunkt staar Købke i nogen modsætning til von Schmidten, hvis anskuelse gik ud paa, at den dygtige intendantur-

embedsmand ikke alene skal have „Evne til at benytte Fagmænd“, men ogsaa selv skal være fagmand, alt ved siden af den militære indsigt, stillingen kræver, jfr. von Schmidts papirer, Det kgl. Bibl. – ⁷² Disse anskuelser har aldrig, saaledes som Købke ventede, vundet fuldstændig indpas, thi talrige af korpsets embedsmænd af alle grader er i aarenes løb som ganske unge traadt ind i Forplejningskorpset og der modtaget hele deres uddannelse. – ⁷³ Købke døde d. 3. aug. 1898 i Viborg og blev d. 11. aug. s. a. begravet fra Asmild Kirke paa Egebjerg Kirkegaard. Nekrologer i Militært Tidsskrift 1898, XXVII, pag. 282; Ill. Tidende 1898, nr. 46.

FORTEGNELSE OVER DANSK GENEALOGISK LITTERATUR I AARET 1951

VED

MOGENS HAUGSTED

Jfr. Dansk Tidsskrift-Index. Udg. af Statens Bibliotekstilsyn. 37. årg. 1951. Kbh. 1952.

Avis-kronik-index. 12. årg. 1951. Udg. af Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor med støtte af undervisningsministeriet og pressen. Red. af Anne-Lise Hjuler.

1951.

Danmarks Adels Aarbog. Udg. af en Forening. Red. af Louis Bobé og Albert Fabritius. 1951. 68. Aarg. Kbh. 1951. 8°. (XXXI + 492 + 309 S. m. tvlr.). Afsnit II indeholder afhandlinger og stamtavler med vaabenafbildninger og portrætter over slægterne: Beck – Beck-Friis, Lasson I, Lasson II af Aarhus †, Lasson III, von Lasson, Wedel (Wedell-Wedellsborg, Wedel Jarlsberg, Wedel Evenburg Gödens), von Zytphen (Baronerne Zytphen-Adeler og de Falsen af Zytphen-Adeler).

ABILDTRUP – Abildtrup, Jens: Slægten Abildtrup II. En Herredsfogedslægt ca. 1475–1700, samt Nye Oplysninger om Slægten Hvid i Abildtrup Nedergaard 1487–1800 (Struer) 1951. 8°. (123 s. – m. facs. i teksten.)

ANCHERSEN – Victor Lemvigh-Müller: Slægten Anchersen, Peter Møller, Jeremias Müller og hans syv Sønner. Samlet og udarb. Juni 1944, omredigeret Feb. 1950 som II. Del af Slægten Lemvigh-Müller (U. St. 1951) 4°. (83 s., ill. Autogr.)

BAATRUP – Madsen, Thorvald: Slægten Baatrup. (Odder) (1951) 8°. (76 s., ill.)

BALLING – En Del af Balling- og Grove-Slægten Historie gennem 200 Aar. Samlet og udgivet af Landinspektør J. Balling Engelsen. Skive. Nytaar 1951. Skive. 8°. (64 s. – ill.)

- BARFOED – Barfoed, Aage: Kjøpmann i Nakskov Christian Barfoed. Hans forfedre og etterkommere. Oslo 1951. 4°. (71 dupl. blade.)
- BECK – se: Danmarks Adels Aarbog.
- BECK-FRIIS – se: Danmarks Adels Aarbog.
- BJERREGAARD – se: Riis.
- BORCH – Erhard Borch: Slægtstavler over den jydsk Slægt Borch . . . U. St. (1949). 4°. – Rettelser og Tilføjelser 1951.
- DYSSEL – L. W. Dyssel og Vagn Dyssel: Slægten Dyssel i Danmark gennem 300 Aar. Kbh. 1951. 8°. (63 s. – ill. – 1 tvl.)
- ERIKSEN – Schmidt, Peter: Slægtstavle for Familien Eriksen, Oksbøl, Als. Samlet 1951. Haderslev 1951. Fol. (1 sammenfoldelig tvl.)
- DE FALSEN AF ZYTPHEN-ADELER – se: Danmarks Adels Aarbog.
- FRAENCKEL – Torben Holck Colding og Axel Fraenckel m. fl.: Miniaturemaleren Liepmann Fraenckel. Kbh. 1951. 8°. (158 s. – Tvl.). [s. 97–115: Liepmann Fraenckels Efterkommere.]
- GROVE – se: Balling.
- HESS – Thaulow, Th.: Fabrikejer C. M. Hess og hans Slægt. Vejle (Kbh.) 1951. 4°. (166 s. – Ill. og 1 Stamtavlebilag.)
- HOFFMANN – Hoffmann, Ingeborg: Slægten Hoffmann 1839–1950. Kbh. [1951]. 8°. (86 s., ill.)
- HVID – se: Abildtrup.
- HVIDT – (Anton Nicolai Hvidt:) Stamtavle over syvende til niende Generation af Familien Hvidts ældre Linie. (Bakkehuslinien.) (Kbh. 1951) 8°. (20 upag. s.)
- JOHANSEN – (Alfr. Christensen:) Nogle slægtshistoriske Undersøgelser I. Christen Johansens (1827–1912) og Christine Pedersdatters nærmeste Slægtninge. (Kbh. 1951) 4°. (4 S.)
- KNOFF – Erland Grjøtheim: Knoff-(Knoph)slekten i Norge. Biologisk stamtavle. Bodø. 1951. 4°. (146 dupl. bl.)
- KRAUSE – Krause, N. P.: Krause-Slægten, Store Heddinge 1801–1951. (Store-Heddinge) (1951). 8°. (51 s., ill. m. 1 sammenfoldelig tavle.)
- (VON). LASSON – se: Danmarks Adels Aarbog.
- LEMVIGH-MÜLLER – se: Anchersen.
- MARSTRAND – Vilhelm Marstrand: Poul Frederik Marstrand. Til Børnebørn og Børnebørns Børn på Hundredårsdagen 13. Maj 1951. Kbh. og Lyngby 1951. 8°. (63 s. – ill. Omslagstit.)
- MÜLLER – se: Anchersen.
- MÜNTER – [Alexander Münter:] Münters Stamtavle 1950. (Odense) [1951] (Fol. pat.).

MØLLER – se: Anchersen.

MØRCH – Bedstemoders Bog. Elisabeth Mørchs Optegnelser. Udg. af Anna Viggo Pedersen. Kbh. (Lemvig) 1951. 8°. Heri (s. 9–10) Slægtsoversigter. Sognepræst Christian Nicolai Pingel og Hustru Ane Marie Ponsaing samt deres Børn. – Slægten Mørch.

NIELSEN – Vilh. Kristensen: Gravvængeslægten. Johanne Margrethe og Peder Nielsen og deres Efterkommere. Svendborg. 1951. 8°. (116 s. – Ill.)

NIELSEN – Erling Petersen: Af en bondeslægts historie. Optegnelser om Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatter, husmandsfolk på Sterredsholm, deres forfædre og efterkommere og enkelte indgiftede slægter. Holbæk 1951. 8°. (125 s. – M. 7 anetvlr.)

NIMB – se: Scharling.

PEDERSEN – Dueholm, A. P.: Peder Chr. Pedersen og Hustru Ingeborg Clausdatter i Vridsted. En midtjydske bondeslægts historie gennem ca. 350 år. (Aarhus) 1951. 8°. (101 s., ill. M. 4 tvlr.)

PINGEL – se: Mørch.

RIIS – P. L. Søndergaard: Slægtstavle over Slægterne Riis fra Thyholm og Blidstrup og Bjerregaard fra Sindbjerg og Erslev. Nykøbing Mors 1951. 8°. (20 s. – ill. – 2 tvl.)

SCHARLING – (Henrik Fohlmann Jensen:) Oplysninger om slægter, der bærer navnene: Scharling og Nimb. Udkommet i anledning af slagtermester Carl Peter Scharlings 70 årsdag, 11. juli 1951. (Glostrup) 1951. 8°. (22 s. – m. 1 tvl. Dupl.)

SKAKKE – Johan Skakke: Slægtetavle (Ahnetavle) for Jørgen, Kirsten og Poul Erik Skakke. Odder 1951. 4°. (597 s. – Dupl.)

SOMMERSCHILD – Sommerschild, Henrik: Slekten Sommerschild – Sommerschild. Oslo 1951. 4°. (459 s. – ill. og farv. plancher.)

STRANDBYGAARD – J. B. Strandbygård: Strandbygaard-Slægten. Stamtavle med fire Anetavler for Svensholmlinien. (Skjern 1951). 8°. (159 s.)

THOMSEN – Thomsen, Carl: Fra Hoveritid til husmandstid. Min slægts vej gennem skiftende tider. Skive 1951. 8°. (117 s. – ill.)

WEDEL – se: Danmarks Adels Aarbog.

VON ZYTPHEN(-ADELER) – se: Danmarks Adels Aarbog.

Supplement til stamtaulefortegnelsen for 1943.

[Bent Skovgaard-Petersen]: Ahnetavle for Ib, Bent og Lis samt for Inger, Kjeld, Jes og Jørn Skovgaard-Petersen med descendens for

de fire par oldeforældre. Udarbejdet 1943-45. (Maskinskr.) (227 blade + tvl.) 4°.

Supplement til stamtavlefortegnelsen for 1946.

JUHL - Preben Krarup: Stamtavle over Familien Juhl. Efterkommere af Christen Hansen og Ane Nisdatter i Ørderup, Toftlund Sogn. Maribo 1946. 8°. [8] 78 s. m. 1 tavlebilag.

PÆRREGAARD - Grandjean, Louis E.: Digeingeniør Peder Nicolajsen Pærregaard og hans Slægt. Kbh. 1946. 8°. 37 s., ill.

ANMELDELSER

Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske Bidrag til en dansk Præste- og Sognehistorie (kirkelig Geografi) 1849–1949. Samlet og udgivet af PAUL NEDERGAARD. I. Københavns Stift (med Færøerne, Grønland og Udlandspræsterne). 1951. (639 S.). (I Kommission O. Lohses Forlag.)

Medens den tidligere omtalte „Kirkelig Haandbog“ i første Række er anlagt paa at tjene Hverdagens Tarv, har dens utrættelige Forfatter ikke villet indskrænke sit Arbejde hertil, men har tilvejebragt et andet, beslægtet Værk, dog af et endnu større Format og liggende i et langt højere Plan. En Menneskealders Indsamlingsarbejde er gaaet forud for den „danske Præste- og Sognehistorie“, og der er ikke blevet sparet nogen Møje for at gøre Værket saa korrekt og saa omfattende som muligt. Det første Bind foreligger nu afsluttet, saaledes at man kan danne sig en velbegrundet Mening om Værkets Egenart.

Præste- og Kirkehistorien med den noget besværlige Titel er ikke noget videnskabeligt Arbejde i strengere Forstand, men det er sandelig heller ikke noget populært Skrift. Vel kan det læses eller benyttes af enhver uden særlige boglige Forudsætninger, men dets egentlige Betydning ligger paa et helt andet Omraade: som en i sin Art enestaaende Materialsamling, der ikke blot i Øjeblikket er af Interesse, men ogsaa – og først og fremmest – vil blive af ubegribelig Værdi for Fremtidens kirkehistoriske Forskning.

Pastor Nedergaards Værk maa henregnes under den gejstlige Personalhistorie og den kirkelige Geografi, men som naturligt er, er ogsaa den kirkelige Statistik, som i Forfatteren har en saa passioneret Dyrker, blevet tilgodeset. Formaålet har da hovedsagelig maattet blive at meddele personalhistoriske Efterretninger om Ministre, Professorer, Biskopper, Præster og Præstehustruere samt læge Deltagere i Kirkens Arbejde gennem de hundrede Aar, Værket omfatter. Forf. lader det dog ikke bero ved at meddele de nøgne Data, men søger overalt, hvor der har været Mulighed derfor, at tilføje en personlig Karakteristik eller Placering af de paagældende. Særlig gælder dette naturligvis de mere fremtrædende Personligheder inden for den gejstlige Stand.

Haand i Haand hermed gaar Oplysningerne om den kirkelige Tilstand i Menighederne Sogn for Sogn. Dels gives der rent faktiske Meddelelser om Sognets, Kirkens og de kirkelige Institutioners Historie, dels fremdrages Træk,

som kan belyse den aandelige Udvikling, der har fundet Sted inden for disse Rammer.

Materialet er tilvejebragt ved Gennemgang af hele den herhenhørende trykte Litteratur, derunder ogsaa i vid Udstrækning Aviser og talrige Smaaskrifter af meget speciel Karakter. Dernæst er kommet i Betragtning Besvarelser af Skemata, der 1944 udsendtes til alle Præster, og endelig mangfoldige, til Dels meget værdifulde, Indberetninger især fra Pastores emeriti og Lærere.

Det siger sig selv, at et Værk, der er skabt paa den her omtalte Maade, i nogen Grad kan komme til at lide under Mangel paa Helhedssyn. Det har næppe kunnet undgaacs, at der gør sig en vis Ujævnhed gældende. Medens Fejlprocenten i de rent faktiske Oplysninger takket være en Række Kontrolforanstaltninger synes at indskrænke sig til et Minimum, har Forf. været afskaaret fra i samme Grad at efterprøve de mere subjektivt farvede Karakteristiker baade af Præster og Menigheder.

Der vil da her blive et ret betydeligt Spillerum for forskellige Opfattelser. Som Helhed maa det dog siges, at Forf. indtager en objektiv, reserveret Holdning og mest føler sig som den, der blot lægger Stoffet frem, som andre kan bearbejde og vurdere efter deres Synspunkter.

Der er al Grund til at paaskønne det meget positive, der rummes i det her omtalte Værk. Utvivlsomt vilde en stor Del af det rige Stof, som nu er opbevaret til Fremtiden, være gaaet tabt, hvis der ikke havde været en saa omhyggelig og aarvaagen Samler som Pastor Nedergaard. Man maa i høj Grad ønske, at Forf. trods de stadig mere ugunstige Kaar for alt litterært Arbejde maa faa baade indre og ydre Lejlighed til at fuldføre sit stort anlagte og værdifulde Værk.

BJØRN KORNERUP.

E. SPANG-HANSEN, *Under Madvigs Auspicer*. Danske Filologers Udvandring til Rusland 1875. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning udgivne af Det filologisk-historiske Samfund Nr. 218.) Kbh. 1952. (151 S.). (Branner og Korchs Forlag.)

En ejendommelig Episode i dansk Filologis Historie udgør Udsendelsen 1875 af fire klassiske Filologer til Rusland for at medvirke ved Genopbygningen af dette Lands højere Undervisningsvæsen. Det er da fortjenstfuldt, at denne, oftere omtalte, Episode er blevet taget op til nærmere Undersøgelse og Skildring af Kontorchef E. Spang-Hanssen, der for nylig har henvendt Opmærksomheden paa sig ved en lignende Studie henhørende til Lærdomshistorien (jvfr. 12. R. IV, 170-72).

Interessant er det at se, hvorledes Forf. til en Begyndelse tager Livet af den almindeligt udbredte Legende, at Udsendelsen af de unge Mænd skulde skyldes en direkte Opfordring fra russisk Side. Lige det omvendte var Tilfældet. Undersøgelser i officielle og private Arkiver har nu godtgjort, at

Initiativet er udgaaet fra J. N. MADVIG, der foranlediget af en Forespørgsel fra en eller flere af sine Disciple udvirkede, at en Henvendelse fra Danmark tilgik de russiske Myndigheder.

Blandt de fire unge Filologer – Thor Lange, P. A. Jørgensen, William Norup og Hagbard Olsen –, der 1875 drog til Rusland, var THOR LANGE ubestridt den betydeligste og udstyret med den rigeste Evne til at gøre sig gældende. Det er da velbegrundet, at Forf. har benyttet Lejligheden til at offentliggøre en Række af hans Breve fra de første Aar (til 1880) i Rusland. Brevene frembyder fængslende Læsning. De er af betydelig kulturhistorisk Interesse til Forstaaelse af Sæder og Skikke, især i de højere Samfundsklasser i Czartidens Rusland, og de tegner et interessant Billede af Brevskriverens højt begavede, ejendommeligt nuancerede Personlighed.

Som det er rimeligt for et Skrift, udgivet af Det filologisk-historiske Samfund, har Forf. i nogle Slutningsbemærkninger fremsat sit Syn paa Madvigs Betydning for Thor Lange. Med Rette fremhæves det, at baade Mesterens filologiske Skoling og hans ægte Menneskelighed har gjort uudsletteligt Indtryk paa Discipelen.

BJØRN KORNERUP.

THOMAS OTTO ACHELIS: *Prüflinge der Pharmazie in Schleswig-Holstein 1804–1866*. Eutin (Holstein) 1952. 29 s.

Som 3. hefte i skriftrækken *Schriften zur Geschichte der Pharmazie in Schleswig-Holstein*, hrsg. v. Georg Edmund Dann foreligger nu ovennævnte skrift udarbejdet af dr. Achelis i Rendsborg, der vil være dette tidsskrifts læsere bekendt for sine fortræffelige bidrag til Slesvigs og Holstens personal- og specielt lærdomshistorie såvel som for sin bistand med råd og dåd til mange dyrkere af sønderjysk historie og topografi.

Skriftet omfatter ialt 349 farmaceuter, der har taget eksamen for Sanitetskollegiet i Kiel, og disse er såvel fra hertugdømmerne som fra kongeriget. Om de enkelte, der findes anført i kronologisk orden, gives kortfattede oplysninger om senere apotekervirksomhed, idet der henvises til allerede eksisterende større fremstillinger af apotekernes historie i hertugdømmerne og Hamborg såvel som i Danmark. For fleres vedkommende har deres senere skæbne ikke kunnet oplyses. Ca. 11½ % af de omhandlede farmaceuter angives at være fra Danmark (med Sønderjylland), medens ligeledes 11½ % har fået deres senere virke sammesteds, uden at disse procentdele helt ud dækker de samme personer.

Med det foreliggende lille skrift er endnu et hul i vor personalhistoriske litteratur blevet udfyldt, og dets fremkomst kan derfor kun anerkendes. Enkelte mangler synes uden større vanskelighed at kunne have været undgået, men må formentlig tilskrives, at forfatteren på grund af de vanskelige biblioteksforhold i Tyskland har været forhindret i at benytte de herfor fornødne kilder.

OTTO VILH. SOMMER.

Slægten fra Fastergaarden. Slægtsregister med historiske Oplysninger om Gaarden, Beboerne og Efterslægten indtil 1950. 2. udvidede Udgave. Tilrettelagt af GUNNAR MILTHERS. 1951.

Det er karakteristisk for denne Slægtsbog, at den samler sig ikke om Navnet, men om Gaarden. Fastergaard i Faster Sogn ved Ringkøbing har siden 1775 været i Hænderne paa samme Slægt, Mads Pedersen og Maren Miltersdatter og deres Efterkommere. Forbindelsen ligger for saa vidt et godt Stykke længere tilbage, som Maren Miltersdatters Farfader tog Gaarden i Fæste allerede 1725, men Mads Pedersen var den første Selvejer (fra 1787). Fra de fem Børn i Ægteskabet er vokset en talrig Efterslægt, oprindelig stærkt bundet til vestjyske Landegne, siden med mange forskellige Navne og Livsstillinger spredt over hele Landet. Tradition og Samfølelse bevaredes i det stille, og ud fra den og de skrevne Kilder, der forelaa i Erindringer og Vandredagbøger, tog Statsgeolog Vilh. Milthers og Skolelærer Viggo Bendtsen først i Aarhundredet Initiativet til en Bog om Slægten, der udkom 1906. Som saa ofte gav Bogen yderligere Vækst for Samling, 1925 rejste Slægten en Mindesten ved den gamle Gaard, og nu foreligger en statelig Nyudgave af Slægtsbogen, tilrettelagt og ledet af Vilh. Milthers' Søn Arkitekt Gunnar Milthers.

Indholdet deler sig i to Dele, en samlet historisk Oversigt over Slægtens Fortid og et Slægtsregister over Mads Pedersens Efterkommere. Som Tilføjelse er givet Tavler over Stamfaderens og Stammoderens Forslægt og et Par indgiftede Slægter.

Den historiske Oversigt er skrevet før 1905 af Vilh. Milthers. bl. a. paa Grundlag af Undersøgelser af Arkivar S. Nygård. Dette Grundlag kan ikke godt være bedre, men man maa med Udgiveren af 2. Udgave i høj Grad beklage, at der ikke har været Mulighed for at bygge videre paa det ved Genudgivelsen. Vilh. Milthers har aabenbart megen historisk Fornemmelse, og der spores ogsaa kyndig genealogisk Medhjælp ved Nyudgivelsen, men det er fornuftigvis givet, at der i de 45 Aar, der er gaaet siden Førsteudgaven, er blevet adskilligt Kildemateriale tilgængeligt, som kunde være inddraget. Imidlertid, det, der foreligger, er baade vel udført og interessant, og der er jo rig Mulighed for den blomstrende Slægt for at bygge videre paa det. Det skal ikke komme Bogen til Skade, at den har et ejendommeligt friskt og haandfast Præg af selvhjulpne Villie. Hertil bidrager ogsaa det Afsnit om Fastergaard og dens Beboere siden 1843, som Gaardens næstsidste Ejer Jens Astrup har føjet til i Nyudgaven, i sig selv et Dokument til en moderne vestjysk Bondes Psykologi.

Slægtsregisteret fylder omkring de fire Femtedele af Bogen. Jeg skal vel vogte mig for at genoplive Diskussionen om tabellarisk eller generationsvis Opstilling. Men det kan ikke nægtes, at man gerne ved Siden af den sindrige Bogstavering af Slægtsmedlemmerne havde set noget fyldigere Generations-tabeller. De meget interessante Betragtninger over en lokal Gaardslægts trinvis Udbredelse fra Landsdel til Landsdel, som denne Bog giver Stof til, vilde være lettet derved.

Bogen er trykt i 2700 Eksemplarer, bekostet af Slægten selv. Baade ved sit Tiltag, sin Gennemførelse og sit Eksempel en fortjenstfuld Gerning i dansk Personalhistorie.

POVL ENGELSTOFT.

SVEN HOUMØLLER: *Slægten Bahnson*. Udgivet af Louis Bahnson. Kbh. 1952.

Afdelingsbibliotekar Sven Houmøller, der snart er en af vore flittigste genealoger, har her påtaget sig at levere en ny udgave af den 1882 i Hamborg publicerede stamtavle „Familie Bahnson“. Slægten, der føres tilbage til gaardejer i Nibøl HANS BONNICHSEN (ca. 1672–1744), er den bedst kendte af de i hvert fald fire her i landet forekommende slægter af navnet; til denne hører bl. a. forfatteren, pastor CARL THOLSTRUP BAHNSON (1845–1917), overlærer i Viborg CHRISTIAN BAHNSON (1818–96), krigsministeren, generallejtnant JESPER JESPERSEN BAHNSON (1827–1909) og etnografen KRISTIAN BAHNE BAHNSON (1855–97).

Stamtavlen er opstillet efter det generationsvise princip, der dog kun er gennemført for agnaterne, idet spindelinjernes første generation er medtaget, indrykket under moderen. Man forstår såre vel, hvorfor forfatteren har valgt dette brud paa systemet, men det kan ikke undgaas, at det i nogen maade skader overblikket. Medens det tekniske og metodiske apparat ellers er helt i orden, udført med den omhyggelighed, grundighed og smag, der præger forfatterens øvrige produktion, staar man lidt uforstaaende overfor, at en saa trænet forsker anbringer adoptivbørn paa den biologiske plads i stamtavlen. Der er grund til at fremhæve det principielt urigtige heri.

Saavel tekst- som billedtrykket er upaaklageligt; Bianco Lunos bogtrykkeri har æren for det vellykkede resultat.

ALBERT FABRITIUS.

AAGE BARFOED: *Kjøpmann i Nakskov Christian Barfoed. Hans forfedre og etterkommere*. Oslo 1951. (dupl.).

Der kan være grund til kort at henlede opmærksomheden paa den foreliggende duplikerede oversigt, der er at betragte som et àjourførende tillæg til den trykte stamtavle fra 1925, men væsentligst vedrører den ene af slægtens norske grene. Som bilag bringes en del dokumenter og breve, der dog ikke har større interesse uden for familiens kreds.

ALBERT FABRITIUS.

LOUIS BOBÉ, *Familien von Berger i Danmark*. Kbh. 1952. 34 S. (Arthur Jensens Forlag).

Det er altid vemodigt at staa over for et posthumt Arbejde af en afdød Forfatter. Denne Følelse gør sig ogsaa gældende ved at stifte Bekendtskab med det sidste Skrift fra Louis Bobés Haand. Fra sin Ungdom havde han

med særlig Interesse omfattet den til Danmark 1751 indvandrede Slægt von Berger, og som det bl. a. fremgaar af hans Memoirer, hørte det til hans Livs store Oplevelser i sin Tid ved Undersøgelser i Christianskirkens Krypt at genfinde Kraniet af den berømte Læge fra Struenseetiden Johann Just von Berger († 1791). Man forstaaer derfor, at han med særlig Glæde greb Lejligheden til at give en Oversigt over Slægtens Historie, da Arthur Jensens Forlag ønskede at udsende et Skrift herom.

Det foreliggende Arbejde vidner, som det var at vente, om Forfatterens dybe Fortrolighed baade med det paagældende Emne og med Tidsbaggrunden, men det har ikke kunnet undgaaes, at det Alderens Tryk, hvorunder Dr. Bobé i sit sidste Leveaar maatte bøje sig, har efterladt Spor. Mere end i andre Arbejder lider Fremstillingen under Mangel paa Koncentration, og de mange, iøvrigt værdifulde, Citater fra Kilder og senere Litteratur danner ikke rigtig en organisk Helhed. Som en sidste Hilsen fra en højtfortjent Forsker og som et Mindeskrift om en Slægt, der gennem henved 130 Aar har haft en Række ejendommelige Repræsentanter i Danmark, fortjener det lille Arbejde dog Opmærksomhed.

BJØRN KORNERUP.

AAGE BRASK: *Den skalkagtige Schade og andre Skæbner. En jydsk Familiekreds fra 1600 Tallet.* (Ringkjøbing 1952).

Det er efterhaanden ikke saa faa bøger, godsejer Brask har beriget den personalhistorisk interesserede læseverden med, og man griber altid efter det nyeste opus med fornøjelse; heller ikke denne gang gaar man skuffet bort – i en fornøjelig form og med sin levende og særdeles letlæste stil har Aage Brask i den foreliggende bog skildret efterkommerne af NIELS HANSEN i Drostrup (d. o. 1621), hvis søn HANS HIELSEN DROSTRUP døde 1684 paa Skovsgaard som velmeriteret borgmester i Mariager og godssamler i større stil. Materialet er skøde- og panteprotokoller, tingbøger og skifteprotokoller, men det tørre stof er gjort levende – med sporsansen og den trænede arkivforskers grundige kendskab til kildematerialet forener forfatteren den bredere historiske viden og levende fremstillingsevne, der tilsammen gør, at de smaa træk samles sammen til et helhedsbillede af personer og forhold, som paa en gang er læseværdigt og lærerigt. Resultatet er blevet en vellykket forening af personalhistorie og kulturhistorie. Skulle man rette en enkelt indvending mod bogen, maa det blive mod titlen; det havde af rent bibliografiske grunde været ønskeligt, om forfatteren havde resigneret over for det fornøjelige ordspil og ladet Drostrupnavnet indgaa i titlen, det maa dog blive under dette navn, at bogen skal findes i bibliotekerne.

Foruden familien DROSTRUP, hvis mandslinje uddøde tidligt – navnet Drostrup forsvandt allerede med tredje slægtled, medens den anden mandslinje, der kaldte sig OVERGAARD, levede et par generationer længere – omhandler bogen familierne BRØBERG, KALOW, HAMBORG, SCHADE og BECHER. Der

kan være grund til at fremhæve, at forfatteren har benyttet sig af OLE HERMANSEN NYSTEDS samlinger, der indeholder vigtige bidrag, ikke mindst til skildringen af Aalborg-apotekeren og borgmesteren Daniel Kalow. Skal man hæfte sig ved nogen af de foreliggende levnedsskildringer fremfor andre, vil man vist nok i første række standse ved beretningen om landsdommer KNUD BECHER, der 1738 blev dræbt af de Bækkeskov bønder. Ved sin omhyggelige gennemgang af kildematerialet kommer forfatteren sluttelig til det resultat, at mordet i og for sig var en ikke unaturlig afslutning paa den dygtige, men haarde mands liv.

Af de smaa historiske træk, kan der maaske være grund til at fremdrage de ikke faa eksempler, der anføres paa centralstyrelsens hurtige ekspedition, i hvert fald af mindre sager; der er næppe grund til alene at tilskrive dette de paagældendes gode forbindelser i hovedstaden (i forbindelse med passende „diskretioner“) – den ældre enevælde viste sig jo paa mange maader i besiddelse af stor effektivitet.

ALBERT FABRITIUS.

Glahn-Samfundet. V. 1. Hæfte. Kbh. 1952.

Det foreliggende af Glahn-Samfundets meddelelser bringer fem breve fra dronning CAROLINE AMALIE til stiftsprovst HANS EGEDE GLAHN, en anetavle for civilingeniør POUL EGEDE GLAHN (f. 1924) udarbejdet af samfundets energiske primus motor kontorchef Hans Egede Glahn, og en oversigt over slægtskabet mellem familierne GLAHN og BLICHER. Som tillæg følger en række familiebilleder.

ALBERT FABRITIUS.

ARVID G. HANSEN: *Viggo Hørup og hans Samtid*. Forfatterens Forlag. Oslo 1952. 135 S.

Det er svært for en moderne Politiker at faa en virkelig tilbundsaaende Biografi. Ikke mindst for en Mand som Hørup, der skilte Vandene saa grundigt. Det bedste, vi har om ham, er stadig Erik Henrichsens Bog fra 1911, men den bærer i alt for høj Grad Præget af at være skrevet af den frafaldne Tilhænger. Desuden var Henrichsen ikke Biograf, men Essayist. Erik Arups store Monografi fra 1941 viser naturligvis Løvens Klo, men var alt i alt en Skuffelse – for meget Festskrift. Denne lille norske Bog, der skyldes en kendt kommunistisk Skribent, raader ikke Bod paa Savnet. Forfatteren er gaet grundigt til Værks ud fra den materialistiske Historieforsknings Principper; han kører, for at bruge et Hørup'sk Udtryk, frem med „hele Rummelen“, den økonomiske og sociale Udvikling i Danmark i det 19. Aarhundrede, og placerer derefter Hørup midt heri som den eneste liberale Politiker, der for Alvor har sagt, at han vilde den sociale Revolution. Arvid G. Hansens økonomisk-historiske Oversigt er der ikke store Ting at sige paa, og det er rigtigt, at Hørup har talt om den sociale Revolution. Men det lader sig ikke gøre

at udraabe ham til Marxist eller Kommunist. Han var til Bunden af sin Sjæl Demokrat. Han vilde en aandelig Frigørelse, og han vidste, at den ikke naas uden politisk Frihed. Det er rigtigt, at han svæver langt oppe over Politikere som Berg og Boisen, men ikke fordi han mere end de vilde det, vi nu forstaaer ved social Revolution. Hans Aand spændte videre. Hans Demokrati var ikke i Vadmel. Naar dette er sagt, skal det indrømmes, at Hørup i den daglige Politik og Journalistik mange Gange gjorde sig lig med de andre. Ogsaa han gik uden om Revolutionen. Han er en Demokratiets Apostel, en benaadet Skribent og en Agitator som ikke mange Danske. Men han er Liberalist, ikke Socialdemokrat.

Arvid G. Hansen har læst sin Litteratur godt. Men han har naturligvis ikke studeret alle Hørups Artikler. Det er ikke givet enhver, og det Udvalg i tre Bind, „Politiken“ i sin Tid udgav, er saare mangelfuldt og mærket af Hensigten. Hørup burde udgives in extenso af en uafhængig Udgiver. Det vilde ikke være urimeligt, om Det Dansk Sprog- og Litteraturselskab paatog sig denne Opgave. Hørup hører til vore største Forfattere. Og en samlet Udgave vilde skabe Muligheder for en virkelig uholdt Monografi.

POVL ENGELSTOFT.

CARL LANGHOLZ: *Afnetavle for Hans Heinrich Jessen og Helene Clausen, f. Jessen. Nybøl og Aarslev Mølle, Hjordkjer Sogn. 1952 (dupl.)*.

Den her omhandlede anetavle, der beklageligvis kun foreligger i duplikeret skikkelse, synes at være et betydningsfuldt bidrag til sønderjysk genealogi. Probanderne tilhører slægten JESSEN paa Oldemorstofte, og blandt anerne optræder repræsentanter for en lang række af de bedst kendte sønderjyske slægtsnavne – ARENDS, BAUMEISTER, BEYER, BOYSEN, BRANDT, CALLESEN, CLAUDIUS, ESCHELSEN, FABRICIUS, GENERANUS, GÜNDEROTH, JEBSEN, LILLIE, MATHIESEN, PAULSEN, ROSSEN, SCHWENCK, SCHØLER, SØNNICHSEN, VEDEL og ÆGIDIUS.

Det fortjener at fremhæves, at forfatteren adskillige steder har givet udførligere oplysninger om de enkelte forfædres øvrige descendens med henvisninger til den trykte og utrykte litteratur, og da der blandt denne sidste findes ikke saa faa dupliserede slægtshistoriske arbejder, vil den foreliggende anetavle kunne yde enhver, der beskæftiger sig med sønderjysk slægtsforskning stor hjælp. Det maa derfor dobbelt beklages, at anetavlen ikke er ledsaget af det navneregister, som ville have mangedoblet den iøvrigt fortjenstfulde bogs nytteværdi.

ALBERT FABRITIUS.

EMIL HAGENAU KASTER: *Beretning om Rebslagermester Hans Kaster og hans efterkommere. Odder 1951.*

Rebslagermester, eligeret borger, overformyndet og kirkeværgen i Faaborg HANS KASTER (1738—1816), der var født i Trondhjem, var søn af en jyde og

havde navn efter Kasted, Hasle hrd. Han har efterladt sig en udførlig levnedsskildring, som nu opbevares i Faaborg byarkiv, der gennem sin første publikation henledte opmærksomheden paa haandskriftet, hvis eksistens var ukendt for familien. Eksemplet er velegnet til at rette blikket mod den virksomhed, der fra de lokalhistoriske arkivers side udfoldes for at samle og redde materiale af egns- og byhistorisk interesse, som det i det hele taget er et vidnesbyrd om, hvor nødvendigt det er, at personalhistorikeren har føling med det lokalhistoriske arbejde. Samspillet mellem egnshistorie og personalhistorie er jo ikke alt for udbygget.

Kasters levnedsskildring har mere end rent privat interesse, saavist som selvbiografier fra haandværkere i det 18de aarhundrede er en sjælden vare, og den fremtræder i en let læselig form, som viser, at forfatteren trods en nødtørføg skoleuddannelse, har været i stand til at tilegne sig en del kundskaber. Af interesse er saaledes hans skildringer af PETER APPELBYE, i hvis tjeneste han var i et par aar, og ikke mindre hans beretning om Gentoft-præsten JOHANNES SIVERUD (1723—83), der efter Kasters fremstilling samlede store tilhørerskarer om sig, medens han var præst ved Børnehuset, men som i sin Gentoft-tid forfaldt til drikkeri, hvorfra det dog lykkedes ham at rette sig igen.

Den ledsagende stamtavle behandler hele efterslægten efter Hans Kaster, opstillet efter det tabellatiske princip, der jo beklageligvis ikke er saa overskueligt, som ønskeligt. De meddelte oplysninger vidner om et stort og solidt arbejde og er holdt i en fornuftigt tilrettelagt form. Den foreliggende bog er et smukt eksempel paa, hvad amatør-genealogien kan præstere idag.

Bogen er forsynet med en række portrætter og et navneregister, der dog lider af den ikke uvæsentlige mangel, at det kun omfatter descendenterne og deres ægtefæller, men hverken medtager de indgiftedes forældre eller de øvrige i teksten forekommende navne. Fuldstændighed paa dette omraade ville have øget den værdifulde bogs brugbarhed.

ALBERT FABRITIUS.

JOHAN SKAKKE: *Slægtbog (Ahnetavle) for Jørgen, Kirsten og Poul Erik Skakke*. Odder 1951. (dupl.).

Det er dog vist første gang, at Personalhistorisk Tidsskrift i et og samme hæfte kan anmelde to arbejder fra Odder. Imidlertid er der aabenbart megen genealogisk interesse ude omkring i provinsen — en interesse som desværre kun i ringe grad er kommet Samfundet for dansk genealogi og personalhistorie til gode, hvorfor det bør overvejes, om man ikke, f. eks. ved oprettelsen af lokalafdelinger af Samfundet skulle kunne yde den mere lokalt bundne del af forskningen en haandsrækning.

Det er et meget stort arbejde, revisor Skakke har udført, og der er næppe tvivl om, at det for alle de direkte interesserede har betydning at have dette fra mange forskellige steder indsamlede stof tilgængeligt paa et sted, ligesom det udførlige navneregister gør bogen brugbar ogsaa for andre. Næstes kan det

imidlertid ikke, at det for offentligheden har mindre betydning at faa denne store materialesamling, hvoraf en væsentlig del er hentet fra Adels Aarbogens stamtavler, forelagt, saa meget mindre, som stoffet er ganske ukritisk behandlet. Forfatteren nævner selv, at filiationerne langt fra alle er bevislige, og det ville da unægtelig have været bedre, om man havde ladet sig nøje med, hvad der er afhjemlet — fuldstændigheden kan jo alligevel ingensinde opnaas for en anetavle af dette format, og afstamningen fra Karolinger og sagnkonger er af meget begrænset interesse.

Den store arbejdsindsats, der her er ydet, viser imidlertid en levende interesse, som det glæder en at se demonstreret; ville revisor Skakke under det arbejde, han har igang om sin fædrene slægt, vise større resignation, kan der utvivlsomt tilvejebringes noget ogsaa for bredere kredse interessant.

ALBERT FABRITIUS.

LARSEN-LEDET: *Mit Livs Karrusel*. V. Aandelig Handelsrejsende. 258 S. 1951. Gyldendal.

Med 5. Bind bryder Larsen-Ledet den fremadskridende Fortælling i sine Erindringer. Mindre end en egentlig Selvbiografi er dette en Samling spredte Minder og Oplevelser, kun holdt sammen af en tynd Traad, men vel spækkede med oplivende og godt fortalte Anekdoter. Traaden er de mange Aars berømmelige Virke som vidtberejst Foredragsholder — aandelig Handelsrejsende. Navnlig før Radioens Tid spillede denne yndede Form for Folkeoplysning en enorm Rolle, og Larsen-Ledet har adskilligt af kulturhistorisk Interesse at fortælle om de Vilkaar, man bød dens Udøvere i Aarhundredets første Aartier. Forfatteren samler sine Erfaringer i en hel Lærebog i Veltalenhed, gode Raad fra en af Fagets virkelig Store. I Tilgift faar Læseren nogle Minder fra Besættelsestiden, hvis bedste Stykke er Beretningen om en 40 Timers Jernbanerejse fra Aarhus til Sønderborg i sidste Halvdel af Marts 1945. Et stort farverigt Afsnit handler om Foredragsliv i U. S. A. med mærkelige Skildringer af amerikansk Kirkeliv, hvis for europæisk Mentalitet meget frastødende Former han betragter med forstaaende Sympati, samt et Par Portrætter af ejendommelige amerikanske Talere, han personlig har kendt. Bogens sidste Femtedel beskriver en Hyldnings- og Agitationsrejse til Liberia og Guldkysten for at starte Storloge og Distriktsloger blandt indfødte Medlemmer af I.O.G.T. Altsammen særdeles underholdende, om end denne Gang lovlig spredt Underholdning.

H. TOPSØE-JENSEN.

AXEL STEENBERG: *Slægten Steensberg og dens vestjyske Hjemsted*. Kbh. 1950.

Overinspektør, dr. phil. Axel Steensberg har i en lille smukt illustreret bog (med tegninger af Hakon Spliid) skildret sin fædrene slægt, dels i form af

en anetavle for børnene af gaardejer CHRISTEN KRAGSNAP NIELSEN (1824 — 1908) og CHRISTIANE JENSDATTER (1828 — 1910), dels af en stamtavle over samme ægtepars efterkommere. I tilknytning hertil er der meddelt nogle „Kulturbilleder fra en vestjysk Hedegaard“, der ganske vist har været offentliggjort i Fortid og Nutid (1948); det er dog i høj grad paa sin plads at genoptrykke den her, hvor den naturligt hører hjemme, og hvor den hæver det snævre genealogiske stof op i en større sammenhæng. Bogen kan trygt anbefales enhver læser af personalhistorisk litteratur, men især alle, der selv beskæftiger sig aktivt med personalhistorien; fremstillingen er baaret af en lige saa stor kærlighed til hjemegnen som fortrolighed med emnet, og er i høj grad lærerig ved sin videnskabelige metode og nøgternhed. Som eksempel paa samspillet mellem egnshistorisk og genealogisk forskning er den forbilledlig.

ALBERT FABRITIUS.

J. B. STRANDBYGÅRD: *Strandbygaard-Slægten. Stamtavle med fire Anetavler for Svensholmlinien.* (Skjern 1951).

Civilingeniør J. B. Strandbygård har i en meget vellykket form fremlagt sine undersøgelser over slægten Strandbygaard, der føres tilbage til forpagter af Rybjerg i Velling sogn, senere ejer af Tranmose sst. JENS NIELSEN STRANDBYGAARD. Han var født 1722 i Munksjørup i Bjørnsholm, søn af NIELS JUSTESEN, og startede sin løbebane som fæster af en af de fire Strandbygaarde i Strandby, hvoraf navnet. Man kunne nok have ønsket, at forfatteren, saaledes som det sker i den første af de ledsagende fire anetavler, havde ført mandslinien tilbage til den ældst kendte — nemlig J. N. Strandbygaards oldefader JENS JENSEN LUNDBGAARD i Overlade (o. 1651—1730), men afgrænsningen til slægtsnavnet alene er naturligvis ikke urimelig. Slægten er en udpræget landmandsslægt med fast tilholdssted i Vestjylland. Stamtavlen er opstillet generationsvis og forsynet med et ikke sædvanligt nummereringssystem, idet hver person faar en toleddet signatur, af hvilken det første led angiver generationen, medens andet led refererer sig til personernes nummer i den samlede generationsrække. Saavidt det kan skønnes, rummer systemet den fordel, at man, naar man staar over for den sidstnævnte person i generationen, umiddelbart kan se, hvor mange personer, rækken rummer — altsaa antallet af probandens børn, børnebørn, oldebørn osv. — men efter anmelderens opfattelse rummer denne afvigelse fra den ellers normale kuld- og løbenummerering ingen væsentlige fordele. Skal man bruge to-leddede betegnelsessystemer, vil det af Grønvold og Weberg foreslaaede (Ph. T. 7. I. 1916) formentlig fortsat være det system, der giver mest.

I tilslutning til stamtavlen bringes nogle kortfattede levnedsskildringer, som udmærker sig ved en nøgtern og beskeden form. Endelig meddeles fire anetavler for fem brødre Strandbygård, for ANTONIE MARGRETHE STRANDBY GÅRD, født KROGH-JENSEN (denne anetavle er udarbejdet af probandens broder,

stadsbibliotekar, dr. phil. G. Krogh-Jensen), for AGATHE STRANDBYGÅRD, født BECKER og for MARIE KJÆR STRANDBYGÅRD, født AASTRUP. Ogsaa for anetav- lernes vedkommende er det anvendte betegnelsessystem forskelligt fra de hidtil benyttede. Forfatteren vil imidlertid i en selvstændig artikel i nærværende tidsskrift selv give en fremstilling heraf. Bogen afsluttes med et udmærket navneregister.

Det meget smukke arbejde har faaet et tilsvarende nobelt udstyr, der i lige grad vidner om trykkeriets smag og tekniske dygtighed. Den er fremstillet hos J. Strandbygaard i Skjern.

ALBERT FABRITIUS.

NILS NILSSON: *Jørgen Nielsen*. En Digterskæbne. 172 S. 1951. Gyldendal.

Hjemstavnsdigteren Jørgen Nielsen, der døde 27. Marts 1945, kun 43 Aar gammel, har nu faaet sin Biografi, skrevet af hans eneste Ven og For- trolige gennem 17 Aar, Arbejderdigteren NILS NILSSON. Den skildrer først og fremmest Mennesket Jørgen Nielsen, medens Forfatterskabet kommer i anden Række. I Betragtning af, at denne betydelige Digter førte en mærkelig isoleret Tilværelse og tilsidst afbrød enhver Forbindelse med Omverdenen, er dette psykologiske Nærbillede, gjort af en trofast Ven og Beundrer, af stor Interesse og Værdi. Indtrængende og gribende skildres Jørgen Niensens sjæle- lige Udvikling, fra den ludfattige Debutant første Gang dukker op i Cigar- forretningen i Oehlenschlägersgade, indtil den dybe Depression driver den socialt bjergede Digter ud i Selvmordet. Alt er jævnt, ukunstlet og overbe- visende fortalt.

Men rigtig Sympati for Bogens Helt har man ondt ved at faa. Den fattige Hedebondes Søn, hvis glædeløse Barndom var formørket af den indremis- sionske Strenghed i Hjemmet, var i højeste Grad hemmet af Mindreværds- fornemmelser overfor Samfundet, hvad der gjorde ham kværulerende og selv- optaget ud over alle rimelige Grænser. Overbevist om at være klogere end alle andre Mennesker var han utaalsom overfor selv de forsigtigste Indven- dinger mod de Anskuelser, han yndede at docere; hans hovmodige Bedreviden røber sig ofte som forvirrede Meninger om sociale og politiske Spørgsmaal med en evig Trang til at give sit Besyv med om Forhold, som han kendte det mindst mulige til; overfor Mænd, som han ikke forstod at vurdere, sav- nede hans Dom al Liberalitet; han ansaa sig selv for en af Nationens største Digtere, men frakendte f. Eks. H. C. Andersen, Nis Petersen, Kaj Munk o. fl. ethvert Talent. Paa den ene Side et voldsomt Temperament, der savnede enhver Selvkontrol, og som gav sig uhyggelige, brutale Udtryk; paa den anden Side fikse Ideer, Angst, en evig – og grundløs – Fornemmelse af at være for- fulgt. Barok er Skildringen af, hvorledes han i fuldt Alvor beslutter at myrde Prof. Hans Brix til Straf for et Par ugunstige Anmeldelser; hvorledes Døds- maaden var udtænkt i alle Enkeltheder, den store Tale for Domstolen, der skulde glorificere Forbrydelsen, parat -- og hvordan det hele saa heldigvis

viser sig at være Mundsvejr. Den patologiske Ubeslutsomhed og Frygtagtigheden sejrer altid over de oppustede Overmenneskefølelser.

Nils Nilsson har med Rette forstaaet alt dette som Udslag af den Sygdom, der tilsidst tog Magten fra Jørgen Nielsen. Han søger ikke at skjule, at han var et ulykkeligt Menneske. Overfor hans iøjnefaldende Svagheder peger Vennen paa de positive Egenskaber, der ogsaa bærer hans mærkelige og saa ægte Digtning: hans Sanddruhed og hans Trang til Retfærdighed.

H. TOPSØE-JENSEN.

SPØRGSMAAL

BENJAMIN DASS' BREVE

I Suhms samlede Skrifter XV offentliggjorde Nyerup en Del Breve fra Trondhjem-Rektoren Benjamin Dass til Suhm. Ved Udgivelsen havde han udeladt en Del, som han ikke fandt egnet til Offentliggørelse. Jeg har beskæftiget mig med disse Breve, der indeholder mange, navnlig i litterær Henseende interessante Oplysninger, og jeg vilde gerne igennem disse Linjer forespørge, om nogen kunde meddele mig, om disse Breve er bevarede, og hvor de i saa Fald findes. Jeg har forgæves eftersøgt dem i vore store offentlige Biblioteker.

H. EHRENCRON-MÜLLER.

DOSS

Den 28-aarige JOHAN ANDREAS DOSS, som har lært snedkerprofessionen i Neubrandenburg i fristaten Mecklenburg-Strelitz, løser i 1788 borgerskab i Helsingør. Her ses han senere at være medlem af skydeselskabet samt at have familiestol i Sct. Mariæ kirke. Ved sin død 2. oktober 1819 er han snedkerlaugets oldermann. Mon nogen af samfundets medlemmer kan hjælpe mig frem til hans fødselsdag og fødested?

Samme Doss er gift 3 gange og faar i de første to ægteskaber henholdsvis 3 børn og 1 barn. Men i tidsrummet mellem 2. og 3. ægteskab, nærmere betegnet 29. december 1801, fødes sønnen CARL VILHELM. Kan nogen oplyse mig om moderen til dette barn – og evt. fødestedet? Nævnte Carl Vilhelm bliver student i 1821, gift 1834 i Nexø (med ELISABETH MARGRETHE BIRCH) og omkring 1843 adjunkt ved realskolen i Helsingør; desuden er han translator i tysk. En halv snes aar senere nævnes han som klokker ved Sct. Olai kirke. Dør i København 12. august 1878.

Om endnu to Doss'er ønskes – om muligt – oplysning og evt. tilknytningsforhold til ovennævnte: 1) JOHAN NICOLAUS DOSS, der 30. december 1758 faar skøde paa en gaard i Strandgaden, Helsingør; tinglæst 27. august aaret efter – og 2) Magister BENJAMIN DOSS, der 68 aar gammel dør af tæring paa Frederiks hospital i København. Han begravnes 10. maj 1775 fra Trinitatis kirke.

CARL JØRGENSEN, RISSKOV.

SLÆGTEN DE LA MOTTE (LAMOTTE-LA MOTH)

3-8-1821 døde gartner JEAN (JOHAN) DE LA MOTTE på Frederiks Hospital i København. Han indvandrede til Danmark fra Sverige med sin svenskfødte hustru ANNA CHRISTINA HIERPÆE i tidsrummet 1800-1809. Deres efterkommere lever stadig i Danmark. Jean de la Motte er sandsynligvis født i Sverige 1753-56 som søn af JACQUES DE LA MOTTE (død 23-12-1797 i Billinge, Skåne) og hustru CATHARINA PALM. Jaques er født ca. 1724, men hvor? Han stammer ikke fra Samson de la Motte Slægten, der introduceredes på Riddarhuset i Stockholm 1642, ej heller fra den de la Motte slægt, der kom til Danmark gennem Sønderjylland over Belgien, Holland og Tyskland. Der må her være tale om en tredje slægt, der er indvandret til Skandinavien. Skulle nogen kende denne, eller være i stand til at give supplerende oplysninger?

P-B SØRENSEN, Torvegade 49, Kbhvn. K.

RANDULFF

Hvor skal jeg henvende mig for at faa Oplysninger om NIELS RANDULFF, Borgmester i Haderslev. Hvem var han gift med? Hvem var hans Forældre? Hans Datter Anniche var gift med Lagmand i Frederiksstad HANS NIELSEN FERSLEV, født ca. 1610 i Aalborg.

HØG eller HØY

Er der nogen Oplysninger om denne Slægt, der boede i Viborg i det 16. Aarhundrede? ANNA JENS. HØG, g. m. Sognepræst til Vib. Domk. Mag. JENS NIELSEN BLOCH, CHRISTIANE HANS. HØG g. m. Sognepræst til Vib. Sortebr. Kirke RIMBOLT PEDERSEN, 1554. KIRSTEN CHRISTENS. HØG g. m. Raadmand i Viborg PEDER JENSEN BERING død 1591.

Fru GERDA VINDT, Sophiehøj pr. Haslev.

SMAA MEDDELELSER

UHRMAGERSLÆGTEN ARMAND FRA VIGAN I CEVENNERNE

Da jeg i 1941 udsendte det lille skrift „Fra Dauphiné til Fredericia“, kaldte jeg denne slægt „Schweitzer slægten“ men tilføjede, at sandsynligheden talte for, at den oprindelig stammede fra Frankrig! Dette har nu ladet sig dokumentere ligesom opgivelserne i Biografisk Lexicon 2den udg. med hensyn til fødselsårene for kronometermager ABRAHAM ARMANDS far (1688) og mor (1697) nu kan fastslås som urigtige.

I „Rôle des Réf. Franc. à Lausanne 1740“ manuskript no. 833 pag. 324 hedder det nemlig:

„Antoine Armand du Languedoc (chirurgien) bourg. de Lausanne. Mort. Sa veuve Louise née La Marque 68 ans, sa fille Anne 28 ans, Francois 25 ans.

Gedeon Armand, fils du susdit, perruquier, bourg. de Lausanne 40 ans, sa femme Julianne née Bert, 38 ans. Ses enfants Benjamin 9 ans, Abraham 8 ans, Jacques 4 ans, Julianne 1 ans.“

Jean Gedeon Armand er altså født 1700 og hans hustru Julianne Bert (ikke Bairth) 1702, hvorimod sønnen Jean Abraham Armands aldersangivelse, 8 år, passer med det angivne fødselsår 1732.

At slægten er kommet til Schweitz fra Frankrig som hugenotter fra byen Vigan i Cevennerne fremgår av et manuskript no. 1162 i Bibliothèque du Protestantisme Français, hvori en liste over udlændinge optagne som borgere i Lausanne:

„Sr. Armand, Antoine, chirurgien de sa vocation, de Vigan en Cévennes, fils du feu Nathan Armand, est reçu a son . . . avec Jacques-Imbert-Etienne, Jean-Gedeon et Antoine, ses trois fils. Lausanne 18 mars 1701.“

Slægten er dog ikke flyttet direkte til Schweitz, hvilket ses av en distributionsliste for 1678-94 i Stadtarchiv i Frankfurt a/M:

Am 25 Januar 1684 erhält Anioine Arman de Vigan en Cévennes fl. 1,15“

Fra Frankfurt forsøgte slægten dog allerede i 1698 at komme til Lausanne, men i ovennævnte manuskript no. 1162 hedder det under 27/9 1698:

„il avait été éconduite d'estre receu a Lausanne puisqu'il y a déjà assez d'autre chirurgien“.

Den næste generation synes at have flyttet teltpælene til Holland – det er interessant atter at få konstateret, hvor ofte disse hugenotslægter måtte skifte hjemsted, fordi de havde svært ved at skabe sig levebrød og indordne sig de fremmede forhold – idet allerede biografisk lexicon oplyser, at Abraham Armand en tid tjente i den hollandske hær, inden han omsider nåede til Danmark. Hans broder Jacques Francois Armand ses nemlig også at have tjent Holland, nemlig som hollandsk ambassadepræst i Paris! Dette fremgår av Bulletin litt. et hist. vol. 39 pag. 559 nederst:

„Pasteur Armand, Jacques Francois, et il etait chapelain de l'ambassade de Hollande à Paris. Né à Lausanne 5.3.1736, il etait petit fils d'un réfugié Français, Antoine Armand, maitre chirurgien du Vigan en Cévennes.“

Allerede på grundlag av disse få fakta kan vi altså stille en efterslægts-tavle op:

- I. NATHAN ARMAND i Vigan i Cévennerne. Søn:
- II. ANTOINE ARMAND * i Vigan, kirurg, flyttet til Frankfurt a/M. 1684. borger i Lausanne 1701. Sønner:
 - III. a. Jacques-Imbert-Etienne Armand.
 - b. Jean-Gedeon Armand.
 - c. ANTOINE ARMAND, kirurg i Lausanne † 1740
~ Louise La Marque * 1678. Deres børn:
 - IV. a. JEAN GEDEON ARMAND * 1700 parykmager og barber-kirurg i Lausanne † 1777.
 - ~ Julianne Bert * 1702 † 1777. Deres børn: se V.
 - b. Anne Armand * 1712
 - c. Francois Armand * 1715
 - V. a. Benjamin Armand * 1731
 - b. JEAN ABRAHAM ARMAND * 12.8.1732 † 28.4.1819 i Kbhvn.
~ 19.3.1761 i Rendsborg Hanne Henriette Pauli * 1740 † 13.4.1809 i Kbhvn. Deres børn: se VI.
 - c. Jacques Francois Armand * 5.3.1736 i Lausanne, hollandsk ambassadepræst i Paris.
 - d. Julianne Armand * 1739.
- VI. JOHAN VILHELM ARMAND * 1762 † 1824, fabrikant av Bornholmeruhre.

Det var således ganske med rette, at dr. Bobé i dette tidsskrifts 4. b. 1. h. (9. r.) 1931 pag. 58 efter først at have påvist, hvilke kilder, der stod til rådighed, hævdede, at de udenlandske kilder indeholder mange for os ikke

uinteressante oplysninger om de danske hugenotslægter. Kaptajn Otto Hermann har i rigt mål benyttet disse kilder, som i stor udstrækning gav oplysninger om slægten Armand fra La Motte Chalçon, der senere kom til Fredericia. For begge slægters vedkommende har jeg meget intimt samarbejdet med kaptajn Hermann.

LOUIS E. GRANDJEAN.

EN FORGLEMPT GREN AF FAMILIEN BAUDITZ

„I Danmarks Adels Aarbog“ 1909, S. 67, anføres at Stadsmægler, Major THEODOR GOTTHILF BAUDITZ i sit Ægteskab med JOHANNE LIND havde to Børn, nemlig HANNE SOPHIE, f. 3. Sep. 1801, og CARL, f. 31. Maj 1803. Der var imidlertid yderligere en Søn. If. Fødselsstiftelsens Daabsbog fik det nævnte Ægtepar en Søn 8. Jan. 1805, der i Daaben blev kaldet OLE HERMAN LUDVIG, og det er altsaa denne, der mangler paa Aarbogens Stamtavle.

I 1809 blev Forældrene skilt, og den da fireaarige Dreng forblev hos Moderen, ogsaa efter at denne havde indgaaet nyt Ægteskab med Stabskaptajn, senere Toldinspektør paa Sct. Croix CHRISTOPHER MARTIN TECHT, efter hvem Drengen antog Navnet Techt. Underligt nok skriver han, da han senere gjorde Indskud i Enkekassen, at han ikke ser sig i Stand til at opgive, hvem han er Søn af. Drengen voksede op i Moderens og hendes nye Ægtefælles Hjem, gik i Skole til sit 13. Aar i København, kom da til Vestindien og blev senere Kontorist hos Prokurator Buemann der og senere dennes Fuldmægtig. 21. April 1828 tog han dansk-juridisk Eksamen med Karakteren bekvem og vel. 1. August 1832 fik han Beskikkelse som Prokurator ved Underretterne paa de dansk-vestindiske Øer, og 19. December 1836 afgik han ved Døden i Frederikssted. 11. Juni 1825 havde han i Christianssted indgaaet Ægteskab med Mrs. REBECCA CARTY LAKE f. HANCOCK, der da var 23 Aar, og som først døde 10. November 1874 paa Sct. Croix.

Hans Moder, Johanne Techt f. Lind, døde 3. December 1844 i København, og i Bopakken til Skiftet efter hende findes der Præsteattester, af hvilke det fremgaar, at Ole Herman Ludvig Techt (eller rettere Bauditz), – Fornavnet Ole brugte han aldrig, – i sit Ægteskab med Rebecca Hancock havde tre Børn, nemlig EMMA AXELINE, f. 22. Jan. 1826, ADELAIDE AURELIA, f. 11. Maj 1830, og HERMAN ALFRED, f. 3. August 1833, alle fødte i Christianssted. Om Sønnen oplyses i Skiftet, at han ved dettes Afholdelse opholdt sig i Roskilde, medens de to Døtre boede hos Moderen i Vestindien. Om Herman Alfreds senere Skæbne ved jeg intet, men har han efterladt sig Afkom, saa er hans Efterkommere altsaa ægte Bauditzer.

H. HJORTH-NIELSEN.

AMBROSIUS BUGGE OG LISE HENRIQUES

AMBROSIUS BUGGE, f. 16. August 1780 i København (Fruc), død 23. Januar 1831 ssts. (Trinit.), S. af Professor THOMAS B. og AMBROSIA WEDSELTOFT. 1798 Student priv., 22. Okt. 1802 cand. jur. (non), 8. Juni 1808 Sekondløjtnant, 1. Februar 1809 Premierløjtnant i sjællandske Jægerkorps, 16. Dec. s.A. sat à la suite. 16. Juli 1813 Sekondløjtnant i Vekorpset med Premierløjtnants Anciennitet. 7. Oktober 1815 Afsked og udnævnt til Krigsassessor.

19. Juni 1809 fik han Tilladelse til at indgaa Ægteskab med LOUISE (LISE) HENRIQUES, der var f. o. 1774, Datter af Tapetfabrikant ABRAHAM MOSES H. og 2. Hustru HENDEL SARA FÜRST, og s.A. gjorde han Indskud i Enkekassen for hende. D. 20. s. Md. fandt Vielsen Sted i Garnisons Kirke, d.v.s. det siger Kirkebogen, men det er ikke rigtigt. I Skiftet efter Bugge siges det udtrykkeligt, at Forlovelsen blev hævet, og at Bugge forblev ugift til sin Død. Lise Henriques blev derimod gift med Glanslærredfabrikør MOSES J. MAGNUS, og Natten mellem Torsdag d. 16. og Fredag d. 17. November 1812 omkom hun sammen med Marie Henriques f. Beck ved, at den Karet, de kørte i, væltede og faldt ud i Ladegaardsaaen. Om denne tragiske Ulykke vidner endnu den Sten, der staar ud for Aaboulevarden Nr. 14.

Naar Vielsen til Magnus har fundet Sted, vides ikke. Den ses ikke indført i Mosaik Menigheds Deklarationsbog, og Gebyr for Vielsen ses ikke at være betalt.

Men den Dag i Dag bærer Garnisons Kirkebog fuldgyldigt juridisk Vidnesbyrd om, at Ambrosius Bugge og Louise Henriques indgik Ægteskab 20. Juni 1809 og samtidig Vidnesbyrd om, at Kirkebogsindsørlser ikke altid er at stole paa.

H. HJORTH-NIELSEN.

ET BREV FRA MATHILDE FIBIGER

Hvorledes et Brev fra Mathilde Fibiger til Hr. F. Bayer, Blaagaards Folkehøjskole, Kjøbenhavn, har forvildet sig ned i min Bedstemoders, Fru CHRISTENCE ELLE's, Chatolskuffe paa Hessel ved Hvalpsund, er jeg ikke i Stand til at redegøre for. Da det imidlertid formentlig kan paaregne mere end privat Interesse, meddeler jeg nedenfor dets Indhold.

Aarhus d. 8-de Januar 1871.

Idet jeg af Hjertet ønsker Dem og Deres Familie et glædeligt Nytaar, beklager jeg, at jeg istedet for at bidrage dertil, maa begynde med at volde Dem en lille Fortrædelighed, da den franske Subscriptionsseddel – eller hvad man skal kalde den – er forsvunden for mig. Jeg modtog Brevet her paa Stationen, hvor der er saamange Blanketter af alle Størrelser, at den nok kan være forputtet esteds uden at det er muligt at finde den igjen; og nu maa jeg –

som jeg i min Svaghed næsten var tilbøielig til – anse dens Forsvinden for et Fingerpeg af Skjæbnen, i fraraadende Retning, eller bede Dem om at sende mig en ny og venligst undskyldte min Distraction.

Naar jeg et Øieblik følte mig fristet til det første, er det ikke af Ligeegyldighed for Sagen, men i Bevidstheden om min totale Afmagt til at tjene den paa anden Maade end jeg gjør, ved at være i den Stilling, jeg er i, og som her i langt høiere Grad end noget andet Sted, hvor jeg har været, lægger Beslag paa mine Kræfter, min Tid, mit moralske Mod og en Udholdenhed som undertiden tvinger mig til at lade staae til i andre Retninger, udadtil.

Nu veed jeg, at en literær Virksomhed ikke lader sig forene med denne; at overtage nogensomhelst Forpligtelse, enten stiltiende ved at lade Andre forudsætte min Medvirkning som en Følge af min Tilslutning, eller ved at give et Løfte, som jeg ikke kan holde, vilde være at udstede en falsk Vexel, og det har trykket mig frygteligt, at jeg gjorde mig skyldig i noget Lignende ved den Maade, hvorpaa jeg henvendte mig til Esselde med „den Ensommes Hjem“. Men dengang *troede* jeg at kunne udrette noget – en Vildfarelse, som maaske har sin Undskyldning i det lille Skrift selv – og dengang levede jeg i en tjenstlig Uvirksomhedstilstand, der næsten tvang mig ind paa den gamle Bane. – Det var aldrig blevet til noget, thi det er ikke fornemmelig de ydre, men de indre Betingelser, der mangle mig, og jeg er langt mere paa min rette Plads her, hvor de Fordringer der stilles til mig, netop er dem, jeg efter hele min Natur har bedst af at bøie mig under og rette mig efter. Naar denne Virksomhed optager mig helt, kan jeg ikke ved Siden af den gribe en anden – og det er en Virksomhed, der er altfor fordringsfuld til at nøies med, at man lader sig vie til den ved venstre Haand og undertiden ofrer den et ledigt Øieblik.

Men er det ikke Forfængelighed, slet ikke at ville være med, naar jeg ikke kan virke i det Store? Min Virksomhed ligger jo netop indenfor Emancipationens Omraade, og om Forfatterinden end er død, saa lever jo Arbeider-sken, hvis tause Tilslutning idetmindste er Vidnesbyrd at hun arbejder i Aandens Tjeneste. Og naar jeg er Medlem af Gavn, hvorfor skulde jeg saa ikke være det af Navn?

Hvis De synes det samme – hvis dette er nok – vil De maaske snarest sende mig den lille Blanket, den skal da komme udfyldt tilbage tillige med Bidraget, der jo om jeg har forstaaet det ret, er for 1 rd. 24 Sk. Frimærker.

Med den Bøn at De vil tilgive alt det Bryderi jeg volder Dem, og en hjer-telig Hilsen til Deres Kone er jeg Deres altid forbundne

Mathilde Fibiger.

De vil nok bære over med det jaskede Brev? Det skrives paa Stationen under hyppige Forstyrrelser.

F. ELLE JENSEN.

EN UKENDT FRØLICH SLÆGT

- I. JOHAN FRANDS FRØLICH. Sr. Frølich fik Borgerskab som Slagter i Holstebro 20. September 1785, iflg. Justitsprotokol for Holstebro Købstad 1782-97 fol. 98 a. (Indførslen indeholder ingen Oplysning om hans Fødested). Død 1820. ~ MAREN NIELSDATTER. - Søn:
- II. JOHANNES FRØLICH, hjemmedøbt 14. Januar, fremstillet Holstebro Kirke 28. Februar 1790, død i København 29. Januar, begravet 3. Februar 1865, 75 Aar, Assistens Kirkegaard (Trinitatis Kirke). 28/7 1815 Borgerskab som Hosekræmmer i København. 20/4 1857 Bevilling til at indtræde som Interessent i Silke-Ulden-Lærredskræmmerlauget.
~ 6/11 1819 Trinitatis Kirke (Kongebrev 27/10 1819). MAREN HORNBECH, født i København 17. August, døbt 7. September 1804 iflg. Skt. Nikolaj Kirkebog, konfirmeret Trinitatis Kirke Oktbr. 1817, død i København 29. Januar, begravet 8. Februar 1874, Assistens Kirkegaard, 70 Aar (Trinitatis Kirke).
Datter af Brændevinsbrænder JENS JENSEN HORNBECH, død i København 24. Januar, begravet 27. Januar 1843, 78 Aar, Assistens Kirkegaard (Trinitatis Kirke) og Hustru MAREN KIRSTINE JENSDATTER, død 11. September af „Cholera“, begravet 15. September 1846, 66 Aar, Assistens Kirkegaard (Trinitatis Kirke). Ved sin Død opføres hun som født Svendsen. - Børn:
1. MAREN LOUISE AMALIE FRØLICH, født i København 31. Januar, døbt 14. Marts 1821 (Garnisons Kirke), død i Skt. Hans Hospital paa Bidstrupgaard 11. Marts, begravet 17. Marts 1893, 72 Aar, Assistens Kirkegaard. Korsangerinde ved Det kgl. Teater, Lærerinde, ugift.
 2. LAURA JENSINE FRANSISCA FRØLICH, født i København 25. Marts, fremstillet i Garnisons Kirke 2. Juni 1824, død i København 25. Juli, begravet 31. Juli 1874, Assistens Kirkegaard (Trinitatis Kirke), ugift.
 3. PETER VILHELM THEOBALD FRØLICH, født i København 4. December 1826, døbt 17. Januar 1827 (Garnisons Kirke), død i København 1. Juli, begravet 7. Juli 1889, Assistens Kirkegaard (Trinitatis Kirke). Handelsfuldmægtig, fhv. Manufakturhandler, ugift.
 4. OTTO JOHANNES FRØLICH, født i København 30. September, døbt 6. November 1833 (Garnisons Kirke), er formentlig død i U.S.A., i Skifterettens Eksekutor Bo P. 76/8, efter hans ældste Søster, findes en Skrivelse fra ham, dateret San. Francisco, Cali, 12. Juli 1893, hvori han opgiver sin Adresse, som værende Montgomerystreet N: 402, room N: 10, kalder sig forhenværende Købmand, og meddeler at have en Datter.
 5. ISIDOR ALFRED FRØLICH, født i København 27. September, fremstillet i Garnisons Kirke 11. November 1835, død i København 24. Marts, begravet 28. Marts 1858, Assistens Kirkegaard (Trinitatis Kirke). Pakhusforvalter, ugift.
 6. HJALMAR JULIUS HORNBECH FRØLICH, født i København 11. Marts, frem-

stillet i Garnisons Kirke 8. Juni 1842, død i København 24. August, begravet 30. August 1866, Assistens Kirkegaard (Trinitatis Kirke). Handelsbetjent, ugift.

I Det kgl. Biblioteks Billedsamling findes et Gruppe-Daguerreotopi af: Laura, Peter, Otto og Alfred Frølich.

O. H. CLEMENTSEN.

HOFFMANN

I min Artikel paa Station i Vestindien, S. 115 foran, findes en beklagelig Fejl, idet THEA HOFFMANN, født Jespersen, ikke var gift med Garnisonskommandanten, Oberst HOFFMANN, der døde 1842, men med dennes Søn JOCHUM HOFFMANN (1813-1878), Ejer af Rabekkegaarden uden for Rønne (medens Oberst Hoffmanns 2. Kone var en ældre Søster til THEA JESPERSEN - ANE CATHRINE), jfr. „Stamtavle over den bornholmske Familie Jespersen“, ved Halfdan Jespersen, Kbh. 1909.

H. F. GARDE.

OBERST HADERSLEBEN VON LÖWENKLAU OG HANS EFTERSLÆGT

Oberst Jens, som han almindelig kaldes, fødtes o. 1602 i Kirkelandsbyen Øsby ved Haderslev „af fattige, men hæderlige Forældre“. Med Hertug Adolf af Gottorp gik han 1622 i kejserlig Tjeneste, deltog i Belejringen af Bergen og Zoorn og i 1623 i Slaget ved Stadtlohn. Han tjente derefter Sverig under Feltmarskal Johan Banér, var med i Slaget ved Wittstock i 1636 og optoges 1640 (22. Maj) i den svenske Adelsstand med Navnet Löwenklau. I 1639 fik han som dansk Oberst Expektancebrev paa det skaanske Regiment med 500 Speciesdaler i Ventepenge „til der blev en Plads ledig for ham“. Han slog sig derefter paa Landvæsenet, fik 1649 af Kong Frederik III. Ret til at købe adeligt Gods i Slesvig og Holsten, og i 1652 af Hertug Hans af Sønderborg Kajnæsgaard paa Als i Pant for 10.000 Rdlr. Fra 1640 var han bosiddende i Oldesloe. I Marts 1657 fik han Bestalling som Generalkvartermester over det danske Rytteri og i Oktober Lønning som Generalmajor og Kommandant over Rytteriet paa Fyen. Han ledede under General Ulrik Christian Gyldenløves Sygdom de danske Tropper i Slaget ved Tybring Vig og overgav sig med hele Hæren. I Folkemunde blev han forhaanet i Nidviser: „Den Bondedreng fra Harslev Len blandt de første Kujoner var han, da han fik Wrangel i Siune“. I April 1658 udtraadte han af Krigstjenesten og boede til Stadighed i Oldesloe, hvor Kong Christian V. forskellige Gange logerede hos ham. Oberst Jens von Hadersleben, gennant Löwenklou, som han kalder sig, døde 1684 i Oldesloe. Gift 1° m. Magdalena (1659), 2° m. Mariane Polyxena, 1671 og 1680 i Oldesloe.

1. ADAM LUDVIG (A. L. v. Lowenklaaw); i kejserlig Tjeneste indtil den skaanske Krigs Udbrud, da han vendte hjem „for at tjene sin Arvekonge“ og i 1676 (7. Marts) blev han Kaptain i 1. sjæll. nat. Inf. Regt, kom ved Kristianopels Overgivelse i svensk Krigsfangenskab, løsgivet i Okt. 1677, blev 1678 Major for et gevorbent Kompagni i Christiania, 1681 i Frederikstad, 1685 Oberstltnt, flyttede 1692 til Oldesloe † her 1699, bgr. 16. Febr. Gift m. Anna Elisabeth von Graffen, fik 1720 indultum moratorium i Oldesloe, † 7. Dec. 1733 i Huset hos Degnen ved Frederiksberg Kirke, bgr. i den ny Kirke 11. Dec., efterlod¹ et stort Indbo, der bortauktioneredes for 211 Rdl. Ved Skiftets Slutning blev der til Indtægt 78 Rdl. Amtmand Gersdorff tog disse Penge til sig, men endnu i 1759 havde der ikke meldt sig Arvinger.
2. JOHAN LUDVIG, blev 1701 Fændrik i Dronningens Livreg., 1702 Sekltnt., 1705 Prltnt., fangen ved Helsingborg 1710, løsladt i Juli 1711, s. A. kar. Kaptain, ihjelskudt 1712 i Oldesloe af Hans Henrik Rantzau til Brodau „bagfra, da de gik sammen for at duellere“, bgr. 3. Juni s. A. (Kbg.: ist der meuchelmörderischer weise von Hans Rantzau entleibte Hr. Capit. Löwenklau mit einer Adanchung des Abends unter dem Geleut und vielen Fackeln beygesetzt). (D. A. A. 1930, 120).
3. BARBARA HELENA, gift m. Oberst og Chef for 3 jyske Rytterregt. Lorentz Stuerke i April 1691 paa Havrekrog (Kær H.), bgr. i V. Hassing K. Enken sad i smaa Kaar, deres Penge opbrugt i de 14 Aar ved Mandens Pleje efter Slaget ved Lund.
4. ELEONORA, staar Fadder i Oldesloe 1668 og 1670.
5. EVA MARIA, Fadder 1675-77.
6. HEDVIG, Fadder 1677.
7. ELISABETH, gift m. Ltnt von Zedwitz (1692).
Adam Ludvig v. Löwenklau havde med Anna Elisabeth v. Graffen Børnene:
 1. ANNA ELISABETH, f. 12. Okt., dbt. 14. s. M. 1692 i Oldesloe, gift m. Johan von Bachhof til Unevad.
 2. GEORG LUDVIG, f. 30. Juni 1695 i Oldesloe, bgr. 3. Jan. 1700.

LOUIS BOBÉ.

MYLIUS

I Tilslutning til E. Juel Hansens Artikel i nærværende Tidsskrift 1947 kan jeg paa Grundlag af Rendsborg Christ-Kirkes Kirkebøger meddele følgende: Carl Georg Friedrich Mylius blev 14. Marts 1793 viet til Anna

¹ Louis Bobé, Ditlev Ahlefeldts Memoirer 1895, 207 f. Samme, Slægten Ahlefeldt 1912, 56. D. Mag. 5 V 302 f. Oldesloe Kirkebøger. Thotts Saml. 2081 4to, D. Atlas VII, 398; V, 299. Patenten 1720, 216; 1725, 143. Extr. af Suppliker om Pension af Postkassen (Rigsark.). Skifteprot. f. Kbhvns. Amt 1730-37 (Landsark.).

Margaretha Stubbe, S. 155. Det første Barn, Carl Christopher Mylius blev født 6. Juli 1792, altsaa før Ægteskabet, S. 162, det femte, Christina Louisa Friderica, er født 22. Oktober 1799, altsaa Tvilling til Johann Mylius, S. 163. Af Carl Georg Mylius Søkende er Maximilian Bernhard August Mylius døbt 7. August 1766, Mariane Christina Carolina født 6. Juli 1769, derimod har jeg ikke fundet Franz Christian Anton indført i Daabsprotokollen, S. 156. Rendsborg.

TH. O. ACHELIS.

GARTNER NIELS RASMUSSEN

Naar man søger i gamle Kirkebøger, støder man ofte paa Oplysninger af ikke kirkelig Art; i Gjentofte Kirkes Protokol for 1768 findes nedenstaaende ikke uinteressante Oplysning:

Den 10de Martii 1768 blev NIELS RASMUSEN, Huusmand i Gientofte, 90 Aar gammel, med Ceremonie begravet. Samme gamle Mand havde fulgt Krigen, og som Soldat bivaaned den Batallie ved Helsingborg 1709. Ligeledes den Batallie med de Svenske ved Gadebusk i det Meckelborgiske, samt var med i Belejringen for Stralsund, foruden andre Krigs Expeditioner. Efter 24 Aars tro og tapper Tieneste fik han sin Dimiss., var 50 Aar gammel, da han giftede sig; var Gartner 29 Aar hos Præsten Herr Margor i Gientofte, ligeledes 5 Aar hos Hr. Margors Successor Hr. Andreas Benjamin Povelsen, og til sidst 6 Aar hos mig, tilsammen 40 Aar, som han har forestaaet Præstegaardens Have og i Præstegaarden havt sit og sit Huuses Ophold og Føde; var en flittig og fredelig Mand. NB. Han var fød i Refsvindinge ved Nyborg i Fyen 1679 i Augusti Maaned altsaa manglede der 5 Maaned i 90 Aar.

O. H. CLEMENTSEN.

ET BREV FRA DIGTEREN A. W. SCHACK STAFFELDT TIL GREVINDE SOPHIE SCHULIN

Madame.

Quoique je doive être fâché, qu'en consequence d'un mal entendu, Vous Vous êtes donné la peine, Madame, de m'écrire deux fois, j'avoue néanmoins que je suis encore plus flatté de l'honneur qui en résulte pour moi, et je n'aurais assurément pas tardé si longtems à répondre à deux lettres remplis de tours d'esprit, si je n'avois pas jugé à propos et même indispensable, d'avoir au préalable un dernier entretien avec le Professeur Olsen, Notaire public, au sujet de son Almanach de nouvelle forme. C'est ce même entretien, reculé d'un jour à l'autre par les indispositions de ce Monsieur et les couches de son épouse, qui doit être l'objet des attentions les plus scrupuleuses. Après ce préambule expiatoire, je m'empresse, Madame, de vous apprendre, comme j'ai enfin rencontré mon homme et comme il m'a confirmé de nouveau, que

son intention est de composer L'Almanach des Grands Hommes, en recueillant autant de noms illustres qu'il y a de jours dans l'année et substituant aux saints de l'Eglise les saints moins equivoques de l'Histoire de travail fini, il publiera son almanach et y fera succeder de tems en tems des notices historiques et biographiques sur ces héros, sans entrer dans les details de leur vus, ne développer d'une maniere philosophique et scientifique le genre de grandeur dans lequel chacun s'est distingué, etant absolument impossible de composer 365 Biographies d'hommes illustres, qui ont fait plus que se donner la peine de naître et de mourir. Pour ce qui regarde feu M. le Comte de Schulin, sa curiosité se borne pour l'apresent, à savoir la date de sa naissance et les différentes charges par lesquelles il est enfin monté jusqu'au gouvernail de l'etat. Il est d'ailleurs tellement accablé d'affaires publiques et domestiques qu'il n'aura de bientôt besoin de plus amples eclaircissemens au sujet de cet homme illustre, dont la gloire vous regarde de si près, Madame, et doit etre le point de mere de son petit fils. Ce n'est non seulement sous ces rapport, mais encore sous celui d'homme attaché à sa patrie, que je suis très flatté de la maniere dont vous m'invités, Madame, à déterrer les preuves de la fermeté eclairée de feu Msr. le Comte, et à faire revivre la memoire de son administration en même tems que sa gloire. Mais quoique j'aime à m'instruire et à rendre justice au merite, j'ai dans ce cas des égards à menager. Ce qui peut-être seroit innocent dans tout autre, paroitra coupable dèsque je m'en mêlerois. Des amis indiscrets m'ont attiré la réputation de *frondeur*, role que je déteste, parcequ'il est étranger à la sublime passion de faire du bien. D'ailleurs, quelque frappante que seroit peut-être une comparaison raisonnée du Systeme financier de feu Msr. le Comte avec celui de nos jours, je crois sincerement, qu'il n'en résulteroit aucune idée fertile en consequences. Ces circomstances ont tellement changées depuis et la theorie des finances (si jamais il y en a) s'est développée en tant de rapports et points de vue, également innombrables et compliqués, que la simplicité des tems passés y prendroit le change et se verrait sur une mere orageuse sans gouvernail et sans boussole. L'Angleterre entraine après elle tous les états commerçons, son sisteme compliqué, si fertile en ressources, devient le modele général et là où les administrateurs anciens trouvoient dans le bon sens de quoi faire face même aux crises, il faut aujourd'hui des conceptions neuves, des principes, des expédiens et des manoeuvres non-sentés jusques-là. Que dirés vous p. ex., Madame, que la Banque d'Angleterre a été fermée pendant plusieurs années sans que ses Billets en ont été affecté? Voila un fait qui renverse bien des principes.

Mais je vois les Graces qui se bombent les oreilles avec des feuilles des roses, en m'ordonnant de finir mon petit discours sur les finances, qui sont trop peu galantes pour paroître à la toilette d'une dame Voyés p. c. comme elles ont rempli tout le blanc ici excluant les sentimens et les formes par lesquelles j'aurois dû finir cette lettre!

à Copenhague ce 21de janvier 1805.

SCHACK STAFFELDT

Det her gengivne Brev fra Schack Staffeldt til Grevinde Sophie Schulin (Frederiksdals Arkiv) slutter sig til de Breve, han har rettet til hendes Søn. Lensgreve Schulin, som jeg har meddelt i Tidsskriftet 5. R. V. Bd., S. 91-108 (1908). Grevinden har søgt hans Medhjælp ved Affattelsen af en Biografi af hendes Svigerfader Statsminister Greve J. S. Schulin, hvoraf der findes Ud-kast i Frederiksdals Arkiv. Iøvrigt omhandler Brevet det af Notar Godske Olsen planlagte biografiske Værk.

LOUIS BOBÉ.

NIELS TOFTS OPTEGNELSER

Nedenstaaende er en Afskrift af nogle Familie Optegnelser nedskrevet af Etatsraad, Committeret i det kgl. General-Toldkammer og Commerce-Collegium NIELS TOFT, med Tilføjelser af dennes Søn Justitsraad, Distrikts-læge ANDREAS FREDERIK TOFT og andre Medlemmer af Slægten Toft.

NIELS RASMUSSEN, der kaldte sig Tofte, og som senere ændrede Navnet til Toft, er døbt i Gentofte Kirke Dom. 16 p. Trinitatis (7/10) 1753, som Søn af Kromanden i Gentofte By RASMUS HANSEN og Hustru KIRSTEN HANS-DATTER.

Justitsraad A. F. Toft døde i København den 17. Jan. 1876.

Bogen, hvori Optegnelserne er noteret, maaler kun $7\frac{1}{2} \times 14$ cm, og ejes af Etatsraad Niels Toft's Tipoldebarn Grosserer, Kaptajn i Livgardens Reserve LARS FR. TOFT, Søn af afdøde Kammerherre, Amtmand GUSTAV TOFT. -

Jeg NIELS TOFT fød i Gientofte Bye den 5te Octobr. 1753.

Beskikket til Copiist i det Siøllandske Consumtions Contoir den . . . 1780; til Fuldmægtig i det Norske Consumtions Contoir den 13de Junij Ao 1781, forflyttet som Fuldmægtig til det Norske Toldcontoir den 2den Majj 1787 og beskikket som Renteskriver i samme Contoir den 17de Octobr. 1788, udnævnt til virkelig Kammerraad den 5te Septbr. 1798.

Indladt mig i Ægteskab den 30te Martij 1787 med Jomfru MARTHE ELEONORE COPMANN, som ved en al for tidlig Barselseng døde den 23de Novembr. 1787 i sin Alder 25de Aar, med en dødfød Søn.

Dernæst givt den 30te Octobr. 1789 med Jomfrue: MAREN KIRSTINE KRAG, som er født den 27de April 1766, med denne Kone avlet:

CARL RASMUS, fød den 25de August 1790, om Morgenen Kl. 4, som er døbt i St. Nicolaij Kirke og hvis Faddere vare: Madme HEDEVIG MEITTING, Jomfrue ELEONORE HOLCK, Urtekræmmer CARL LEONHARDT MEITTING, Brygger JOHAN ANDREAS MEITTING, Brygger ANDR. SEWALD HOLCK, Justitsraaderne og Comitter: i General Toldkamret: CHRISTOPHER HANSTEEN og NIELS TØNDER LUND, Justitsraad BUGGE, Kammerraad og Renteskriver RASMUSSEN samt Hr. MEINCKE,

død den 28. Juni 1865,

den anden Søn:

GEORG NICOLAII fød den 21de Februar 1792 om Morgen Kl: 3; døbt i St. Nicolaj Kirke, og hvis Faddere vare:

Justitsraadjnde HANSTEEN, Jomfrue HEDEVIG KRAG, Urtekræmmer CARL LEON. MEITTING, Brygger JOHAN ANDR. MEITTING, Justitsraad og Committered i General Toldkamret NIELS TØNDER LUND, Kammerraad og Renteskriver CARL FRIDERICH HENNINGSEN, Capitain MICHAELSEN, Højeste Rets-Advocat HAAGEN,

denne Søn er død den 9de Aug. 1792,

den tredie Søn:

GEORG NICOLAII, fød den 25de Julij 1793 om Aftenen Kl: 9 $\frac{1}{2}$, døbt i St. Nicolaj Kirke, og hvis Faddere vare:

Madme ANNA MARGR; HOLCK, Jomfrue FRIDERICA HANSEN, Urtekræmmer CARL LEON: MEITTING, Brygger JOHAN ANDR. MEITTING, Kammerraad og Renteskriver DETLEF KOLL, Secretair AGGERSCHOW i General Toldkamret, DE FONTENAI, Auschultant i General Toldkamret, Tømmermester PEDER WANGEDE,

død i Paris 21. Marts 1830.

den fierde Søn.

ANDREAS FRIDERICH, fød den 21de December 1801, om Aftenen Kl: 9 $\frac{1}{2}$. Hjemmedøbt af Sognepræsten ved Nicolaj Menighed Saxdorff den 12te Januar 1802 og den 19de Martij s. A. i Kirke (Helliggeistes Kirke).

Fadderne vare:

Madme NISSEN, Jomfrue FRIDERICA NØRREGAARD, Urtekræmmer C. L. MEITTING, Brygger AND: SEW: HOLCK, Kammerraad og Renteskriver BENTZEN . . . FROM, Renteskriver THEISEN, . . . JUNGE, DE FONTENAI, Auschultant i General Toldkamret.

Min anden Kone MAREN KIRSTINE KRAG døde den 25de Januar 1822 af Nervefeber og begravet den 30te s. M. paa Trinitatis Kirkes Assistens Kirkegaard uden Nørreport N: 21.

Min kjære Fader NIELS TOFT døde d. 17de Februar 1829 og blev begravet paa ovenmeldte Plads d. 23de s. M.

Jeg ANDREAS FREDERIK TOFT blev Student med Laud, tog det følgende Aar Examen philologico-philosophicum med Laud og Examen chirurgico-medicum med første Caracteer, hvorefter jeg blev forloven med Frøken AUGUSTA FABRICIUS Datter af Commandeur LARS FABRICIUS i Søe-Etaten født i . . . i Norge og LUCIE født DE NEERGAARD; hun blev født d. 28. August 1808; vor Forlovelse skete d. 11 Februar 1828, hvorefter jeg reiste udenlands d. 28e Mai s. A. og kom atter hjem d. 18 September 1829. Vort Bryllup stod d. 16e December 1831 og i dette vort Ægteskab avlede vi følgende Børn (Her er indskudt en Seddel, som Etatsraad Toft har skreven).

Ved Barnedaaben betalt

til Præsten	5 Rdlr.
Klokkeren.....	2 rd 4 $\frac{1}{2}$
Ober-Graveren	2 rd
Under Graveren.....	1 rd

CARL RASMUS udfaldt fra 2den Etage ned paa Gaden den 5te November 1791 men ved Guds Naade fri for Skade.

1. LARS FABRICIUS TOFT født d. 17de October 1832 og død af Skarlagensfeber d. 29de September 1834.
2. Lars Fabricius Toft født d. 26e September 1834.
3. BETTY NICOLINE TOFT født d. 8e December 1836.
Alle disse Børn bleve fødte i Kjøbenhavn, de tvende første døbt i Garnisonskirke og den sidste i Trinitatis Kirke. Vor lille Lars blev begravet i Commandeur Fabricius's Gravsted paa Frue Kirkegaard udenfor Nørreport paa Assistens Kirkegaard. Den 4de September 1838 blev jeg ansat som Districtslæge paa Langeland og her fødtes i vort Ægteskab.
4. CARL EDVARD TOFT født d. 5te September 1840.
5. MARIE JOHANNE TOFT født d. 10e April 1846.

BETTY NICOLINE TOFT ægteviedes i Rudkjøbing Kirke d. 27e Juni 1860 med Proprietair CHRISTIAN BAY til Follerupgaard og fødtes i dette Ægteskab

1. AUGUSTA BAY den 23e Mai 1861 Scarl. Morb. Tuss. conv.
2. MARIE BAY den 28e April 1863 Scarl. morb.
3. En Søn født d. 8 Marts 1867 Kl. 4 $\frac{1}{2}$ Morgen, døbt d. 28e Mai kaldet EDVARD

Faddere Fru H. FABRICIUS, Frøken JENSEN, Districtslæge TOFT, Apotheker BAUER, Provst PETERSEN og C. E. TOFT.

Hun afgik ved Døden under et Anfald af Blodbrækning paa Follerupgaard d. 11 April 1868 Kl. 10 $\frac{1}{2}$ Form., hendes Mand og Forældre vare tilstede; hun begravedes paa Hersløv Kirkegaard d. 16. s. M. v. Foden af den Bakke, hvor Kirkeklokkerne hænger.

Fred med Dit Støv!

Bay forlovedes med MARY QVISTGD Dagen for Bettys Dødsdag 1872, fortalte mig det paa Veien til min Datters Grav d. 10 April 72 og forlangte, at jeg skulde bidrage 11.100 Rdlr. som han skylder mig, til hans Skifte med Bettys Børn. En opmærksom og delicat Svigersøn; vi ere færdige.

LARS FABRICIUS gift med LYKKE CAROLINE ANDERSEN, Datter af Proprietair CHR. ANDERSEN paa Søvertorp d. 11e Mai 1864 i Skrøbeløv Kirke.

Disputerede for Dr.graden d. 21/2 68.

I dette Ægteskab avledes følgende Børn

1. En Datter d. 7 Marts 1865 som ved Daaben d. 5te Juni s. A. erholdt Navnet ELLEN. Scarl. Tuss. conv. morbilli.

Over Daaben holdtes hun af sin Oldefader forhenværende Apoteker JACOBÆUS; hendes Mormoder holdt Huen og begge Bedstefædre stode Fadder. 2. En Søn født d. 17 Aug. 1868 under Moderens Ophold hos sine Forældre paa Søvertorp, døbt i Skrøbeløv Kirke d. 2. Octbr. s. A. og blev kaldt AAGE TOFT, han holdtes over Daaben af Fru Ritmesterinde FABRICIUS; Huen aftoges af hans Tante LYKKE ANDERSEN. Fadderen vare Drengens Bedstefader Proprietær Andersen, Haugaard, Forpagterne Axel og Christian Andersen.

Tuss. conv. morbili.

3. En Søn født d. 31e December 1873 Kl. 4 $\frac{1}{2}$ F. den 18 Januar 1874 bortkaldte den Almægtige Moderen til et bedre Liv Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Efterm. den 18 Kl. 8 Aft. henbragtes Liget til Holmens Kirkes Kapel. Sønnen hjemmedøbtes den 20 Januar Kl. 3 og blev kaldet efter sin Oldefaer NIELS TOFT, døde Natten til den 21 Kl. 4.

Begge Ligene begravedes Torsdag den 22 Januar 1874 fra Holmens Kirke paa sammes Kirkegaard udenfor Østerport; Pastor Schmidt talte.

den 7 Mai 1875 ægtede han i St. Johannes Kirke AUGUSTA ORTVED, født den 18 Decbr. 18.. i ..

Marie Johanne Toft ægteviedes i Rudkøbing Kirke den 25 Mai 1866 med caracteriseret Premier-Lieutenant EBBE HOLGER WALDEMAR TØNDER (Søn af Etatsraad TØNDER i Kjøbenhavn) ved 5te Dragon-Regiment i Randers i 1867 forsattes han til 2. Dragon-Regiment i Odense. Adjutant for Cavalleri Inspecteuren i 1872

CARL EDVARD TOFT

ægteviedes i Gylling Kirke af Pastor Møller med MARTHEA JANE MORTENSEN født den 23e December 1845, Datter af Gaardejer MORTENSEN i Gylling. den 5te September 1866.

I dette Ægteskab fødtes en Datter den 1ste September 1867 Kl. 4 om Morgen, som ved Daaben den 15e Octbr kaldtes AUGUSTA, hun holdtes over Daaben af sin Faders Moder; Huen aftoges af hendes Moders Søster KAREN, Faddere vare begge Bedstefædre, Propriet. CHR. BAY, Cammerraad DAHLESEN, Møller JENSEN.

Lundbækgaard brændt den 11 April Kl. 3 $\frac{1}{2}$ Eft. 1869.

Den 19 Juni 1869 fødtes Kl. 4 Morgen en Datter, som ved Hjemme Daab erholdt Navnet BETTY SOPHIE, denne bekræftedes i Raarup Kirke den 27 Septbr. s. A. Barnet holdtes over Daaben af dets Bedstemoder Madam MORTENSEN i Gylling, hos hende stod Frøken DAHLESEN af Palsgaard, Faddere vare begge Bedstefædre, Propr. BAY, Cammerraad DAHLESEN.

Den 21 Mai 1871 fødtes en Datter, som den 20 Juli i Daaben erholdt Navnet ANDREA FREDERIKKE, Fadderne var Fru DAHLESEN, Frk. SOPHIE DAHLESEN. Proprietairerne HANSEN, ROSENMEIER, Skovrider ERIKSEN.

Den 16 Decbr. 1872 fødtes den 4e Datter, som i Daaben den 19e Febr. 1873

erholdt Navnet KIRSTINE MARIE, som holdtes over Daaben af Fru HANSEN i Nøttrup og . . . holdt Huen.

Hun døde af Brystbetændelse den 3e Marts 1873 Kl. 1 Eft. begravet paa Raarup Kirkegaard Løvedagen den 8/3.

Hans Enke meldte os under 26/11 74 sin Forlovelse med Kjøbmand CHRISTIAN JØRGENSEN i Raarup Møllehuus, og bleve de ægteviede den 2 April 1875. Efter Ansøgning afskediges jeg den 1ste April 1868 med Pension 566 rdlr. 73 β og flyttede til Kjøbenhavn Havnegaden N: 5 2 Sal. 1873 flyttet til Norgsgade N: 38 2 Sal.

Foran i Bogen staar anført om Niels Toft's Fader:

Faderen var Rasmus Hansen og Moderen Kirsten Hansdatter i Gjentofte, Kjøbenhavns Amts nordre Birk. Attesten herom findes ved afd. Etatsraad Tofts Stervboe.

Bag i Bogen har Etatsraad Toft skrevet sine Aars Udgifter fra 1790-97

1790	1488 rd.	1	½	5
91	1412	-	3	- 4 ¹ / ₂
92	1184	-	2	- 7
93	1121	-	5	- 1 ¹ / ₂
94	985	-	5	- 1 ¹ / ₂
95	1096	-	1	- 1 ¹ / ₂
96	1225	-	5	- 6
97	1135	-	4	- 6 ¹ / ₂

Rasmus Hansen fik Bevilling paa Gentofte Kro den 25. Maj 1750, 1755 fik han Tilladelse til at brygge Øl, men maatte saa betale 10 Rdlr. ekstra aarligt i Stedet for Konsumption. Brændevin skulde hentes fra København. Bevillingen blev bekræftet 1766. Da der blev Tale om at nedlægge overflødige Kroer, anbefaledes Gentofte Kro til at bestaa, da Landevejen gik gennem Byen „og falder stærk Passage“.

Ifølge en Synsforretning i 1772 med Henblik paa Brandassurancen, bestod Kroen af følgende Bygninger:

Stuebygningen var af Mur og Bindingsværk, 16 Fag lang og 4 dyb. Bygningen havde Rørtag. Den rummede 1 Kammer, 2 Stuer og 1 Bryggers med aaben Skorsten, og der var „Malkøller“ i Bryggerset. Der nævnes „En Indkørsel og et Materialhus“. Der var en Kælder under Huset paa 3 Fag. I „Værelserne“ var der 2 Jernbilæggerovne og i „den ene Stue“ var der Brædegulv. Huset vurderedes til 960 Rdlr.

Der var endvidere en Bygning, 9 Fag lang og 3 Fod dyb, indrettet til Bageovn og Køkken med aaben Skorsten, et Spisekammer, et Kammer og en Rullestue. Ogsaa den var af Bindingsværk, og Bygningen vurderes til 270 Rdlr.

Saa var der en rørtækket Bindingsværksbygning, 6 Fag lang og 3 bred, til Lo, Lade, Hestestald og Vognskur, alt til 120 Rdlr. Et Bindingsværk Faarehus med Straatag, 2 Fag lang, 1 dyb, vurderet til 10 Rdlr.

I Gaarden var der en Brønd, „opsat af Tømmer, med Vinde“, og saa var der hele 36 Fag Plankeværk. Alt dette vurderedes tilsammen for kun 1500 Rdlr.

Rasmus Hansen havde tillige et nybygget Hus umiddelbart ved, en Stuebygning af Mur og Bindingsværk 8 Fag lang og 4 dyb. Det havde Rørtag, og det rummede 2 Stuer, 2 Kamre og 2 Køkkener med aabne Skorsten og 2 Tørrehuse. Der var 2 Bilæggerovne, og i de to Stuer var Træværket malet med Perlefarve. Dørene var „2 halve Porte med Beslag“. Husets Gaard og Have var indhegnet med 43 Fag Plankeværk af bedste Slags. Værdien sattes til 530 Rdlr.

Efter Tidens Reglement var der rigeligt med Brandslukningsredskaber: 1 Haandsprøjte af Træ, 6 Brandspande af Læder, 1 Brandstige og 2 Brandhager.

I 1763 opstod der i Gentofte en Disput mellem Degnekonen og Kromandens Kone Kirsten Hansdatter, om hvem der skulde sidde øverst i Kirken, og dette vanskelige Rangspørgsmaal maatte tilsidst indankes for Kirkens øverste Myndighed, Direktionen for de fattiges Væsen, som dekreterede, at Degnekonen var ældst og derfor den fornemste. En Kromandsfamilie regnedes ellers til Husmandsfamilierne. Rasmus Hansen og hans Kone Kirsten Hansdatter sad i mange Aar i Kroen, han formentlig til Eftersommeren 1788.

KILDER

Meddeleler fra Historisk-Topografisk Selskab for Gjentofte Kommune III Bind. 1934-38. Sognets Kroer i gamle Dage af Kay Larsen. Ejler Nystrøm: Fra Nordsjællands Øresundskyst. Kbhvn. 1938.

ET BREV FRA AFTENEN FØR FREDERICIASLAGET DEN 6. JULI 1849

Brevet, der i Anledning af 100-Aaret for Trearskrigen er hentet frem fra det Familiearkiv, hvori det hører hjemme¹, er skrevet af den senere Oberst CARL FREDERIK THEODOR (CZIZEK) VON ZEILAU, født den 9/11 1829, død den 20/2 1901.

Familien er tsekisk og hed oprindelig Czizek, der betyder lille Sisken; Østrigerne oversatte de tsekiske Navne, og Sisken hedder paa tysk Zeisig, paa Bøhmertysk Zeisel; hertil føjedes, da Siskenen er lille, Endelsen au, og Navnet blev da Zeiselau, senere Zeilau.

Theodor Zeilau var Søn af JOHANN JOSEPH CZIZEK, kaldet ZEILAU, der var født i Praha 1792; denne var i 1809 østrigsk Soldat, blev saaret og var derefter som Tzek nødt til at flygte fra Bøhmen; han gik ind i den franske Hær

¹ Tilhørende Kaptajn Th. C. Zeilau, Fredericia.

og var med Napoleon i Rusland i 1812. Omkrig 1816 kom han til Flensborg, hvor han mødte Christence Hamberg, med hvem han senere giftede sig i Kjøbenhavn; her blev han kongelig Frihaandværker og drev i Gothersgade Nr. 6 et stort Saddelmagerværksted. Han døde 1856.

THEODOR ZEILAU var først Kontorist paa Vallø Stifts Kontor og senere Volontør i Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn; han forberedte sig privat til Studentereksamen, men afbrød Studierne paa Grund af Krigsudbrudet, og meldte sig den 1/4 1848 som frivillig ved den danske Hær. Efter nogle faa Dages Forløb – det gik stærkt den Gang – blev han sendt til Als og stukket ind i 9. Linie-Infanteri-Bataillons 1. Kompagni; han deltog i Kampene paa Holdnæs, ved Eckernførde og ved Slesvig og blev for „udvist Mod, dels ved Engagementet ved Eckernførde, dels i Fægtningen ved Slesvig“, som Bataillonschefen, Oberstløjtnant Testrup skrev i sin Indstilling, ved Revuen paa Lerbæk Mark den 18/9 1848 dekoreret med Dannebrogordenens Sølvkors; han var den Gang 18 Aar gammel.

Den 28/4 1848 blev han forfremmet til Korporal, og derefter kom han bort fra 9. Bataillon. Krigsministeriet var i Færd med at oprette nye Afdelinger, og man tog derfor nogle Underofficerer fra Linieafdelingerne. Zeilau blev saaledes Vaabenmester ved 1. Forstærknings-Bataillon, der dog først fik Mandskab et Aar senere.

Ved Forstærkningsbataillonen var han hele Sommeren, men gennemgik dog en Kommandoskole i Kjøbenhavn, og den 4/10 blev han udnævnt til Sekondløjtnant i Infanteriets Krigsreserve (med Aldersorden fra 30/4, det brugte man den Gang); derefter gik han tilbage til 9. Bataillon. Den 19/8 1849 blev han fortsat til Hærens Linie og havde forinden deltaget bl. a. i Fredericiaslaget.

Aftenen før dette skrev han i den sikre Tro, at han den næste Dag skulde falde, nedenstaaende Brev:

Fredericia 5/7 49,
Natten før Slaget.

Hr. Capitainen undskylder, at jeg er saa fri at henvende mig til Dem, men da det meest er med Hensyn til Munderingsvæsenet, at jeg nedskriver disse Linier, saa veed jeg, at De er den ene Rette, jeg bør henvende mig til.

I mit Papirkriin findes alle Munderingscommissionen vedkommende Documenter tilligemed nogle faa overcomplete Sager af Stivletter, Pompons m. v., som jeg i den senere Tid har ført med mig. Ang. de medhørende Undermunderingssager, da veed Hr. Capitainen jo Besked med Antallet, og hvor meget hvert Comp. skal have, vil kunne sees af Rapporten for den 1. dennes.

Ang. Qvitteringer fra Comp. da findes disse indlagte i Afregningsbogen, og i Udgifts- og Indtægtsprot. findes alt anført paa den store Leverance paa Helgenæs og de sidste Undermunderingsstk. nær. Skulde der mangle noget i denne, da vil det med Lethed kunne sees af Anviisningerne, og Circulaire samt Correspondenceprotocollerne. At jeg herved burde have været lidt mere

akkurat, og tænkt paa en Eftermand, dette indseer jeg, men jeg vidste om mig selv, at jeg var en dygtig Regnskabsfører, der havde sine Forretninger meer i Hovedet end paa Papiret, og denne Selvtillid har vildledt mig. – Selv vilde jeg med Lethed have kunnet affatte Regnskab, men jeg indseer, at en Eftermand ikke [er] tjent med det. – I min Papirskasse findes 10 Specier, hvoraf omtrent 5 (vide Regnskabbog over Indtægt og Udgift vedk. Kassen med Bilag) tilkommer Capt. v. Damborg; af de øvrige 5 skal Skomager Nichols for forgjort Arbejde have 6 Rbd. – de øvrige 2 Specier beder jeg anvendt paa Fourer Schröder for at ordne mine Sager, som kan gøres paa 8 Timer – jeg mener med Hensyn til de førømtalte Mangler. – Mine øvrige rørlige Eiendele bedes sendt min Fader „Hr. J. J. Zeilau Gothersgade No. 6 i Kjøbenhavn“ tilligemed min kjærligste sønlige hengivne Hilsen. – Fortæl ham, at jeg faldt som Soldat og Mand (thi det har jeg sat mig for at gjøre) og dersom jeg fanges – da – at jeg er taget uden Vaaben ihænde. – Det vil gjøre hans gl. Krigerhjerter godt at høre og sig ham, at min sidste Tanke var henvendt paa: „Gud, Fædrelandet, Kongen og min Familie og mine Kamerater!“ Jeg veed, De gjør det og derfor dør jeg roligt!

Fra mine Eiendele undtages dog efternævnte Ting, som jeg ønskede overleve[ret]t Efternævnte til en Erindring, nemlig

Dem Hr. Capitain tør jeg udbede mig den Ære af at modtage min Sabel med Tilbehør – og beder Dem modtage den og gjemme den som en Erindring fra en Dem hengiven Soldat, der med Glæde havde offret sit Liv for Dem! – Hils Deres Familie! Gud være med Dem.

Lieutenant Bjerregaard mit Uhr – og

– Satterup Kikkert og – da han ingen har – mit Tornyster og Pibe.

Menig Clemmønsen agtede jeg fik min Pistol –

Sergt: Arnoldi min Taske,

– Teglgård – Tegnebog – og

– Hinge – Skriverhuus (Blækhuus) og

– Krohn – lille Sølv 9 Tal. –

Min gl. Mappe ønsker jeg af flere Grunde, og da den er et gl. Inventarium hjemsendt. I samme findes nogle Qvitteringer, Munderingsvæsenet vedkommende. Min Diamant Brystnaal bedes leveret Bjerregaard tilligemed indlagte Billet.

Min Gud velsigne Dem Alle og Held over mit skønne elskede Fødeland. – Hjertelige Hilsener til Alle –

Deres til Døden

Th. Zeilau.

Til Forklaring af Forholdene ved 9. Bataillon i Juli 1849 tjener:

I Spidsen for Bataillonon stod Major CARL FREDERIK KRABBE, der blev dødeligt saaret ved Fredericia, og som Kompagnichefer var Kaptajn CHRISTIAN FERDINAND BAUDITZ (1. Komp.), Kaptajn JONATHAN NØRAGER (2. Komp.), Kaptajn PETER HENRIK HAMMELEV (3. Komp.) og Premierløjtnant

AXEL RUDOLPH BJERREGAARD (4. Komp.), der havde afløst den ved Gud sø den 7. Maj 1849 dødeligt saarede Kaptajn MATHIAS SILBERLOH.

Der var ingen næstkommenderende ved Bataillon, og man maa derfor gaa ud fra, at den ældste Kaptajn (Nørager) havde overtaget Majorforretningerne, hvortil bl. a. hørte Tilsynet med Munderingsvæsenet.

Det synes, som om Zeilau foruden sin Officerstjeneste har haft med Munderingsvæsenet at gøre, et Arbejde, som hankendte fra 1. Forstærknings-Bataillon.

Det vides ikke med Sikkerhed, til hvem Brevet er stilet; Familieoverleveringen vil hævde, at det var bestemt til Zeilaus Kompagnichef, Kaptajn Bauditz; men skulde det være forkert, er der Sandsynlighed (paa Grund af Indholdet) for at tro, at det er ment til den tjenstgørende Major, Kaptajn Nørager.

„Stivletter“ var Gamascher; man ser dem paa Soldaterbilleder fra den Gang, f. Ex. N. Simonsen: Danske Soldater i Skyttekæden (Frits Holst og Axel Larsen: Felttogene i vore første Frihedsaar 1848 S. 96); „Pompons“, der var fæstet til Chakotens øverste Del, ses paa samme Billede.

I Tiden 9/5–30/6 1849 laa 9. Bataillon som Besætning paa Helgenæs til Støtte for General Ryes Korps.

Kaptajn PETER NIELSEN DAMBORG, født 1797, død 1857, var 1842–57 Regnskabsfører ved 9. Bataillon.

Premierløjtnant AXEL RUDOLPH BJERREGAARD, der var født 1821, førte, som foran meddelt, 4. Kompagni i Fredericiaslaget; i 1850 fik han Dannebrogordenens Ridderkors, i 1854 blev han Kaptajn (med Aldersorden fra 1850), og i 1858 blev han afskediget; i 1864 gjorde han Tjeneste som Kompagnichef ved 11. Regiment. Han tog senere til Amerika, hvor han døde 1888.

Løjtnant FREDERIK LAURITS SATTERUP var født 1828; han var den 10/3 1849 blevet Sekondløjtnant, blev forsat til Hærens Linie og i 1857 udnævnt til Premierløjtnant; i 1864 var han Kompagnichef ved 5. Regiment. I 1867 blev han Kaptajn, og i 1883 fik han sin Afsked. I 1890 blev han karakteriseret Oberstløjtnant, og i 1911 døde han.

Efter Trearskrigens Afslutning gennemgik Zeilau forskellige Skoler, havde i nogle Aar Garnison i Altona og blev 1856 udkommanderet til Tjeneste ved den vestindiske Hærstyrke; her blev han i 1860 Premierløjtnant med Aldersorden fra 1856. I 1860 var han dansk delegeret ved Fox Expeditionen til Undersøgelse af Mulighederne for Lægning af Telegrafkabel over Færøerne, Island og Grønland. Derefter gjorde han Tjeneste hjemme og var 1863–67 Havneingeniør paa Sct. Thomas; saa rejste han for sidste Gang hjem og gjorde derefter i en Aarrække (1867–90) Tjeneste i Nyborg; i 1867 blev han Kaptajn, var en Overgang Medlem af Folketinget og forfremmedes i 1880 til Oberstløjtnant og Chef for 25. Bataillon; som saadan virkede han i 10 Aar, og i 1890 blev han afskediget og ansat i Forstærkningen som Bataillonschef ved Kjøbenhavns Væbning. I 1894 fik han sin endelige Afsked, og der tildeltes ham Oberst Karakter. I 1876 var han blevet Ridder af Dannebrog.

ET „TEKNISK“ UHELD

I Herridslev kirkebog findes under rubriken „døbte“ følgende antegnelse: 1707 d. 6. marts: Lauridtz Rasmussens datter af Herritslev, hvis navn er Else, blev døbt af capellanen hr. Jesper, og efterdi kvinden som bar barnet snøvede så hr. Jesper ej kunde forstå hvad hun sagde barnet skulle hedde, spurgte han degnen Otho Madtzen, som sagde Jens; derpå blev det døbt med det navn Jens, men forældrenes villie var det skulle hedde Else, hvilket navn det og kan med føje beholde. – Kvinden som bar dette barn var Jesper møllers kvinde af Herritslev. . . .“

Efter dette må man håbe det varede en rum tid inden den gode møllerkone igen optrådte som gudmoder.

ALFRED LARSEN.

DUPLIKERET GENEALOGISK LITTERATUR

Desværre har prisudviklingen især efter krigen, præget som den er af voldsomme stigninger i saavel papir- som trykudgifter, medført, at en stor del af den aarlige genealogiske produktion nu fremtræder i duplikeret skikkelse.

Da duplikerede arbejder ikke omfattes af loven om afleveringspligtige tryksager, er dette ensbetydende med, at bibliotekerne kun paa tilfældig maade kan erhverve denne litteratur, hvilket igen vil sige, at det vil blive stedse vanskeligere at faa overblik over, hvad der fremkommer.

Der skal derfor herved rettes en kraftig opfordring til de forfattere, der har udsendt eller agter at udsende genealogiske arbejder paa denne maade, til at indsende eksemplarer til de store statsbiblioteker og arkiver, samt helst ogsaa til det nærmeste centralbibliotek, saaledes at ogsaa denne litteratur kan blive bevaret for efterverdenen og komme forskningen til nytte.

Personalhistorisk Tidsskrift modtager meget gerne til brug for den aarlige fortegnelse over genealogisk litteratur meddelelse om, hvad der maatte blive udsendt.

A. F.

CLAUSSEN

Hr. Joh. Friedr. Müller, Hamburg-Blankenese, har skænket Rigsarkivet en Afskrift af „Familienbuch der Familie Claussen“. De originale Optegnelser fandtes tilfældigvis hos Fru Dr. von Holly, Wismar, som skænkede dem til Regeringsraad Dr. Friedrich Pauly i Slesvig. Denne og Hr. Müller havde været i Samarbejde for at finde Oplysninger om deres fælles Ane Hans Claussen Brandt i Sønderborg. Nu fik de uventet meget fuldstændige og samtidige Oplysninger.

HANS CLAUSSEN BRANDT er en Søn af Tingskriver CLAUD PETERSEN. Disse har begge noteret Barnefødsel m. m., og HANS CLAUSENS Søn Borgmester

MATTHIAS CLAUSSEN har fortsat Optegnelserne. Der findes de utrykte Personalialia over HANS CLAUSSEN, hans 2. hustru SILLIE JEBSEN og over MATTIAS CLAUSSEN.

Ved hvert Barns Fødsel er noteret – paa plattysk – Navn og Stilling paa Fadderne, andet Steds Fortegnelse over Faddergerne.

Borgmester Matthias Claussen var gift med en Datter af Hofpræst HENNING PETERSEN i Glücksborg. Hendes Anetavle er ført op til Oldeforældrene.

Der findes enkelte Fejlæsninger i Afskriften: Rechtsverwandter i Stedet for Rahtsverwandter, Sundeved i Stedet for Dundeved og Hans Clausen, Glücksborgsk Amtsskriver, i Stedet for Hans Glamann.

J. SMITH.

SAMFUNDETS ANLIGGENDER

Samfundet har afholdt 2 møder med følgende foredrag:

Louis E. Grandjean: Om personalhistorien i nutidsbelysning (psykologiske, psykiatriske og mentalhygiejniske perspektiver).

M. Hartvig: En jødisk kvindeskæbne omkring 1700. Glückl von Hameln.

Samfundets bestyrelse har valgt dr. THOMAS OTTO ACHELIS, Rendsburg, til korresponderende medlem.

Følgende har indmeldt sig i Samfundet: ingeniør O. DELPHIN AMUNDSEN, Oslo, cand. mag. ØJVIND ANDREASEN, bankfuldmægtig NIELS CHR. BERNTH, lærer M. ERIKSEN, Jegerup skole, pr. Vojens, FREDERICA BIBLIOTEK, CAY HEIN, arkivar JENS HOLMGAARD, fotograf KAI BÜLOW JENSEN, Marstal, typograf TAGE SCHJERLING JENSEN, KØGE CENTRALBIBLIOTEK, bibliotekar CARL LANGHOLZ, Thisted, OTTO MALLING, Lübeck, receptionschef CARL AAGE MORTENSEN, prokurist ERIK JUNCKER MØLLER, grosserer POVL MØLLER, lærer ERLING PETERSEN, Sandby skole, DET DANSKE SPROG OG LITTERATURELSKAB, WIBERGS PRÆSTEHISTORIE.

Samfundet har derefter 336 medlemmer, nemlig 274 i Danmark, 42 i Norge og 20 i det øvrige udland. Det tilsvarende tal ifjor var 333.

Bestyrelsen består af:

Højesteretspræsident A. DRACHMANN BENTZON.	Kontorchef i Finansministeriet ARILD FALK-JENSEN.
Kammerherre, hofjægermester, lensbaron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN.	Museumsinspekt. H. HJORTH-NIELSEN. Professor ved Universitetet, dr. jur. STIG IUUL.
Kontorchef i Danmarks Nationalbank O. H. CLEMENTSEN.	Kgl. ordenshistoriegraf, overarkivar i Rigsarkivet, dr. theol. BJØRN KORNORUP, formand.*
Redaktør, cand. mag. POVL ENGELSTOFT.	Overbibliotekar, dr. phil. H. G. TOPSØE-JENSEN.*
Administrator, dr. phil. ALBERT FABRI TIUS, sekretær.*	Redaktør T. VOGEL-JØRGENSEN.

De med * betegnede herrer danner skriftudvalget.

Æresmedlemmer.

Professor, dr. theol. J. OSKAR ANDERSEN.

Grosserer TH. BULL, Oslo.

Överbibliotekarie, fil. dr. GUNNAR CARLQVIST, Lund.

Ridderhusgenealog, universitetssekretær, fil. dr. h. c. TOR Friherre
CARPELAN, Helsingfors.
Professor, dr. phil. HALVDAN KOHT, Oslo.

Korresponderende Medlemmer.

Dr. THOMAS OTTO ACHELIS, Rendsburg.
Justitsråd OSMO DURCHMAN, Helsingfors.
Docent, fil. dr. BENGT HILDEBRAND, Stockholm.
Archivrat, Professor, Dr. HANS KELLINGHUSEN, Hamburg.
Frau HILDEGARD VON MARCHTALER, Hamburg.
Ingeniør P. R. SOLLIED, Oslo.

REGISTER

AF

POVL NYGAARD

Personerne anføres som hovedregel på deres slægtsnavn, et sådant, der ikke er opstået alene ved at sætte „sen“ til faderens fornavn. Denne skik varer for landboernes vedkommende til ca. 1828, jfr. forordn. af 30. maj s. å. Føres et sådant slægtsnavn ikke, anbringes vedkommende på fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, når han ikke i teksten er nærmere bestemt.

Desuden udelades de personers navne, om hvem intet af videre betydning siges i teksten, f. eks. førere for hærafdelinger, konger og andre, i hvis tjeneste de i teksten nævnte personer står, forfattere, hvis værker citeres o. s. v.

Kvinder anbringes som hovedregel på deres pigenavn, kun undtagelsesvis tillige på mandens navn og i så fald med henvisning fra pigenavnet; er dette ikke noget egentligt slægtsnavn, bliver det eventuelt at udelade.

Er navnene latiniserede, bibeholdes denne form i registret, medmindre teksten oplyser, hvorledes de skal gengives på dansk.

Nævnes en person flere gange på samme side, antydes det, hvor sådant anses for nødvendigt, i registret ved et mindre tal foroven, til højre for sidetallet.

Fyrster sættes på deres navn, ikke på landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpå.

Sammensatte efternavne f. eks. Lente-Adler, sættes på første dels begyndelsesbogstav, altså i det nævnte tilfælde på L.

Partikler som von, de, des, de la, zum o. s. v. ses der bort fra; eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder efternavnet med le eller la, sættes det derimod som regel under L. Er partiklen smeltet således sammen med navnet, at et nyt ord er dannet, f. eks. Dupuy, anbringes navnet på partiklens begyndelsesbogstav, her altså D.

De efter spansk skik sammensatte efternavne (moderens slægtsnavn tilføjet efter faderens) anbringes under det første led.

Lokaliteter og institutioner, hvorom teksten har bemærkninger af særlig betydning, er optaget i registret.

Aalmand, Niels Pedersen, kbmd. 23.
Aaskov, Urban Bruun, adm. fysikus 33².
Aastrup, Marie Kjær, g. Strandbygård 188.
Abercorn, Louise Fr. e Otilie v., g. Ernst 169.
Abildtrup, slægten 173.
Abrahamson, Jos. Nic. Benj., oberst, kmh. 62.
Ackers, W., konsul 125.
Adeler, Fr., baron, overpræs. 72.
Aggerschow, Kr., toldinsp. 203.
Ahlefeldt, Cai v., greve 24. – Jørg. (1570–1640) 152. – Jørg., til Lindau 152. – Jørg., til Quarnbek 152. – Jørg., til

Svendsby 145, 152. – Jørg., til Visselbjærg 152.
Ahlefeldt-Laurvigen, Fr., greve 72.
Akeley, Knud Gabrielsen 25.
Anchersen, slægten 173.
Andersdatter, Ane Marie, g. Knudsen 18. – Marie Elis., g. Frost 5.
Andersen, Andr. Wilh., gross. 163, 170. – Axel, forp. 205. – Chr., forp. 205. – Chr., propr. 204 f. – Emma Victoria, g. Fangel 17. – Franz, landbesidder 17. – Lykke 205. – Lykke Caroline, g. Toft 204. – Rasm., skrædder 145.
Arlaud, François, konsul 90.
Anker, Niels, gross. 63.

- Antonius, korporal 146.
 Applebye, Peter 185.
 Arends, slægt 184.
 Arentz, Anne Cathr. 72. - Gulbrand, etrd. 72.
 Armand, slægt 192-194. - Anne 192 f. - Ant., feltskærer 192 f. - Ant., kirurg 192 f. - Benj. 192 f. - François 192 f. - Gedeon, parykmg. 192 f. - Jacques, nederl. ambassadepræst 192 f. - Jacques-Imbert-Etienne 192 f. - Jean Abrah., urm. 192 f. - Jean-Gedeon 192 f. - Joh. Vilh., fabr. 193. - Julianne 192 f. - Nathan 192 f.
 Arnoldi, serg. 209.
 Asmusdatter, Mette, g. Jessen 60.
 Astrup, Jens, grd.ejer 180.
 Aubeck, Nis Petersen, kbmd. 14. - Peter, boelsmd. 14.
 Baatrup, slægten 173.
 Bache, Hans Andr., oberst, cand. polit. 166, 171.
 Bachhof, Joh. v., til Unevad 199.
 Backer, Andr. Laurentius, konsul 72.
 Baden, Jac., prof, 102. - Torkel, godsejer 102.
 Bagge, traktør 40.
 Baggesen, Jens, digter 64.
 Bahnson, slægten 181. - Carl Tholstrup, præst 181. - Chr., overlærer 181. - Jesp. Jespersen, gen.lt. 166, 171, 181. - Kr. Bahne, etnograf 181.
 Ballauf, Anna Charl. Mariane, se Christensen.
 Balle, Elis. Dorothea, se Olsen. - Nic. Edinger, biskop 156.
 Ballesig, Joach., læge 73.
 Balling, slægten 173.
 Bang, Balth. Nic., skuespilforf. 64. - M. F., præst 28². - Niels Hofman, se Hofman Bang.
 Barfoed, slægt 174, 181.
 Bargum, Carl Carstensohn, kanc.rd. 64. - Christine Marie 64.
 Bastholm, Marie Clarette Benedicte, se Oldenburg.
 Bastian, Chr. Fr., proviantforv. 91.
 Bauditz, Carl, grd.ejer 194. - Chr. Ferd., kapt. 209. - Hanne Sophie 194. - Theodor Gotthilf, major 194.
 Bauer, Aug. Fridolin, apoteker 204.
 Baumeister, slægt 184.
 Bay, Augusta 204. - Chr., proprietær 204, 205². - Marie 204. - Edv. 204.
 Bayer, Joh. Chr., blomstermaler 73.
 Bech, Fr. Jul., biskop 73.
 Becher, slægt 182. - Knud, landsdommer 183.
 Beck, slægt 173. - Marie, g. Henriques 195. - Sivert 25.
 Beck-Friis, slægten 173.
 Becker, Agathe, g. Strandbygård 188.
 Beeken, Joh. Chr., dr. med., justrd. 62.
 Bentzen, Peter, justrd. 203.
 Bentzon, Adrian Benoni, gen.guvernør 114, 142.
 Benzer, Anna Martha, g. Enghoff 61.
 Berg, Jon Guulsen, hofmaler 51. - Margr. Soph., g. Petersen 12.
 Berger, slægt 181-82. - Joh. Just v., læge 182.
 Bergsøe, Joh. Fr., læge 73.
 Bering, Peder Jensen, rdmd. 191.
 Berner, Chr. Fr., etrd. 64. - Jørg. Henr., byfgd. 73.
 Bernhoft, Anders Chrfsen, præst 28.
 Bert, Julianne, g. Armand 192 f.
 Bertelsen, Carolina 73. - Peter Otto, pakhusforv. 73.
 Beyer, slægt 184. - Otto, kbmd. 28.
 Bie, Lorentz L., kbmd. 28.
 Bielke, Elis. 146. - Joh. Chr. Aug., kommandør 64.
 Bille Brahe, Preben, greve, kmhr. 73.
 Birch, Elis. Margr., g. Doss 190.
 Bjerregaard, slægt 175. - Axel Rud., prlt. 209-10.
 Blicher, slægten 183.
 Blixenschiold Mossencrone, Anna Thomasine, se Taube.
 Bloch, Jørg. Karstens, biskop 155. - Jens, biskop 36, 64. - Jens Nielsen, sgpr. 191. - Niels Hofman Sevel, prof. 73. - Søren Nic. Joh., rektor 73. - Tønne, biskop 157.
 Blome, Otto, gesandt 88
 Bluhme, Joh. Peter, kapt. 169.
 Boalth, Chr. Tullin, kbmd. 73.
 Bodenhoff, Andr., forp. 41. - Gertrud Cath., se Frieboe.
 Boetius, Joh. Martin, kbmd. 3. - Margr. Marie, g. Fangel 3.
 Bolivar, Simon, frihedshelt 126.
 Bolten, Joh. Heinr., baron 45.
 Bonnichsen, Hans, grd.ejer 181.
 Borch, slægt 174.
 Bosc de la Calmette, se Calmette.
 Bouchardy, kobberstikker 62-63.
 Bouligny, Helena de, se Yoldi.
 Bourke, Edm., greve, gesandt 64, 88, 91.
 Bournonville, Aug., balletmstr. 42.
 Boysen, slægt 184.
 Braem, Peder Holg., kommandør 129.
 Brahe, Anne 25. - Tyge, til Matstrup 24.
 Brammer, Fr. Chr., amtsforv. 6, 19. - Joach. Henr. Carst., hører 6.
 Brandt, slægt 184. - Enevold, greve 31. - Hans Casp., sgpr. 19. - Hans Clausen 211. - Louise Elisine, g. Børresen 53.
 Branner, Marie Elis., g. Erichsen 13.

- Brenøe, Anna, se Nielsen.
 Brestrup, Joh. (Hans) Chr., visedigter 73.
 Brinck-Seidelin, Petronelle, se Grove.
 Broberg, slægt 182.
 Brodersen, Cathr., se Olsen.
 Brorson, Chr. Fr., sgpr. 43, 74. – Magd. Cath., sgpr. 9. – Rasm. Bondesen, etrd. 9
 Brosgaard, Charl. Amalie, g. Lorenzen 17.
 Brun, Christiane Marie, g. Lorenzen 5. – Lorenz, skibskapt. 4.
 Bruun, Dorthea Kathr., g. Finsen 13. – Johs. Ivar, fabrikejer 169. – Kirstine Marie, g. Købke 169. – Malthé Conrad, digter 64. – Mette Marie, g. Købke 168. – N. T., forf. 37.
 Brøndsted, Peter Oluf, prof. 64, 74.
 Brøndum, Harboe, lærer 10. – Joh.e Chr.e, g. Fangel 10.
 Buemann, Helene Margr., g. Fangel 16. – Jens Peter, kærner 16.
 Bugge, Ambr., krigsass. 195. – Ths., prof. 64, 195.
 Buhl, Hans Fr., driftsbest. 18. – Peder, insp. 18.
 Bull, skoleinsp. 33.
 Burchard, Engel Chr.e, g. Boetius 3.
 Bützow, Thiis, vexelngl. 55. – Vilh.e Amalie, g. Ottesen 49, 55.
 Bützow-Rohde, Imm., forretningsf. 53.
 Børresen, H. M., skibstømmermd. 53. – Louise Vilh.e, g. Ottesen 49, 53, 54.
 Callesen, slægt 184.
 Callø, Laur., skibskapt. 64.
 Calmette, Anna Cathr. Elis. de la 64. – Gerh. Pierre Ant. de Bosc de la, amtmd. 64².
 Carlsen, Carl, vandbygningsdir. 164, 170.
 Caroline Amalie, dronn. 183.
 Carstensen, Ane Cathr., g. Steenstrup 10. – Georg, kgl. agent 121. – Ingeb., g. Juhler 3.
 Carøe, Fr.e, se Lorch.
 Chretien, Gilles Louis, kobberstikker 63-72.
 Christensen, Anna Charl. Mariane 74. – Barbara Chr.a 74. – Godfred, maler 58. – Joh. Peter, pakhusforv. 74. – Knud, gross. 74. – Niels Chr., gross. 74.
 Christian VIII, konge 45, 52.
 Christie, Wilh. Friman Koren, norsk politiker 39.
 Classen, Mich., gen.konsul 65.
 Claudius, slægt 184. – Johs. Gotthilf Peter, sgpr. 17. – Karl Rud. Ant., toldkontr. 17.
 Clausdatter, Ingeb., g. Pedersen 175.
 Clausen, Anne Marie, g. Fangel 4. – Chr., kbmd. 4. – Claus, parcell. 12. – Jørg., kbmd. 12.
 Claussen, Math., bgmstr. 211-12.
 Clemmensen, Bothilde, g. Fangel 13. – Hans, mølleer 13.
 Colding, Hans, sgpr. 155
 Collet, Jonas, statsrd. 74.
 Colsmann, Johs., prof. 65.
 Coninck, Jean de, agent 74. – Joh. Sophie de 74. – Louis de, kommd.kapt. 41.
 Contrafeier, Chr. 151.
 Coopmans, Gadso, prof. 88.
 Copmann, Marthe Eleon., g. Toft 202.
 Cramer, Elis. Margr., g. Buemann 16.
 Czizek, jfr. Zeilau.
 Dahlerup, Hans Birch, admiral 114, 116.
 Damborg, Peter Nielsen, kapt. 209, 210.
 Damkier, Anna Barbara, se Stolpe. – Anna Marie 74. – Carl Aug., sgpr. 74. – Jac., justrd. 74. – Jac. Georg, overrettsprok. 74, 75. – Maria Chr.e 75.
 Danner, Louise, lensgrevinde 128.
 Darbes, Johs., musiker 44.
 Dass, Benjamin, rektor 190.
 Dein, Anna Marie, se Damkier.
 Dichman, Carl Fr., prof. 34.
 Dockum, C. E. van, admiral 115, 116. – I. F. G. van, kapt. 115, 130.
 Dodt, Joost Peter, russ. admiral 75.
 Doss, Benj., mag. 190. – Carl Vilh., adjunkt 190. – Joh. Andr., sndkr. 190. – Joh. Nic. 190.
 Drachmann, A. G., prof. 114.
 Drewsen, Joh. Chr., fabr. 35, 40⁵. – Mich., fabr. 30.
 Dreyer, Chrf. Vilh., gesandt 65 f. – Joh. Chrf. Fr. v., genlt. 162 f., 169 f. – Maria Chr.e, se Damkier.
 Drostrup, slægt 182. – Hans Nielsen, bgmstr. 182.
 Duncan, Hartv. David de, hofkass. 65.
 Duntzfeldt, Chr. Vilh., kgl. agent 65.
 Duntzfelt, Wm., kbmd. 37.
 Dyssel, slægten 174.
 Eberhardt, Joh. Otto Wulfgang, mønster-skriver 90.
 Eckersberg, C. W., maler 48, 52.
 Edinger, Nic., vinhdl. 22.
 Ehrhard(t), Marie Elis., se van Wylich.
 Eide, Ludolf Joh. til Hofland 65.
 Elle, Chr.e 195.
 Engel, Inger, se Pedersen.
 Engelstoft, Laur., prof., kfrd. 65.
 Enghoff, Bothilla Magd., g. Jacobsen 60 f. – Chr. Asmussen, skolemstr. 61. – Chr. Carl 61. – Joh. Fr. 61. – Jürg. Albr. 61. – Maria 61. – Matth. 61. – Philipp 61.
 Erhar(d)t, Fr.e Aug.a, se Rehling.
 Erichsen, Bolle Villum, toldforv. 13. – Carl Ludv., apoteker 13. – Erich, kfrd. 65. – Vigilius, maler 44.
 Eriksen, slægt 174.
 Ernst, Jac. Fr. Marius v., genlt. 162, 169.

- Eschelsen, slægt 184.
 Ewald, Chr. v., oberst 65². – Elise Caroline 65. – Johs., digter 35, 44, 93–113. – Sophie Elis. Margr. v. 65.
 Faber, Barbara Chr.a, se Christensen.
 Fabricius, slægt 184. – Aage Toft 205. – Aug., g. Toft 203. – Betzy, se v. Spreckler. – Henr.e 88. – Lars, kommandør 88 f., 203. – Lucie Kirstine 88 f.
 Falbe, Chr. Andr., herredsfgd. 75. – Hans Hagerup, stiftamtmd., kmhr. 65.
 Falkenskiold, Otilia Birg., se Leth.
 Falsen, Chr. Magnus, justitiarius 75.
 Fangel, slægten 1–20. – Agnes, g. Aubeck 14. – Agnes Joh.e Vilh., g. Erichsen 13. – Alma Marie 18. – Anna Bodella 3. – Anna Dorothea 4. – Anne Marie, g. Clausen 12. – Axel Holg. Emil, prlt. 18. – Camilla Louise 18. – Carl Georg Holg. Jul., skovrider 11, 14 f. – Carl Louis Viggo, hdlfuldm. 18. – Caroline Elis. 8. – Carst. Rehders 8. – Carst. Rehders, kbmd. 8. – Chr. 7. – Chr., sgpr. 3. – Chr. Peter, kbmd. 4. – Chr. Peter, kbmd. 18. – Chr.e Marie 6. – Chr.e Soph. Elis. 7. – Clara Elis. Luise 16. – Clara Marie 19. – Dagm. 19. – Dorothea Elis., g. Thorup 9. – Edwin 14. – Elis. Marie Margr. 10. – Else Cathr., g. Frost 5. – Else Cathr. 12. – Else Cathr. Marie, g. Ravnborg 8. – Emma Sidonia Luise Aug. 14. – Georg Chr., gross. 6. – Gomme 2. – Gomme, provst 3. – Gomme Chr. Holg. Fr. 14. – Gomme Emil Franz Meredin, læge 15 f. – Hans Chr. Peter, propr. 16. – Hilda Amalie Luise, g. Buhl 18. – Holg., sømd. 8. – Holg. 10. – Holg. 10. – Holg., grd.ejer 12. – Holg., kbmd. 6. – Holg., provst 2. – Holg., provst 5, 11. – Holg. Chr. Clausen, sgpr. 10 f. – Holg. Jul. 18. – Holg. Jul. 19. – Holg. Jul., stadsfysikus 7. – Holg. Jørg., sgpr. 16 f. – Holg. Rehders, godsejer 10. – Ida, masseuse 19. – Ida Sophie Marie Margr. 16. – Ingeb. Chr.e 3. – Inger H. 20. – Jens 7. – Jens, forp. 4. – Jens Chr., sgpr. 6. – Jens Chr., sgpr. 7. – Jens Peter, sømd. 6. – Jens Rasmussen, sgpr. 1² f. – Joh. Boetius, landfysikus 6. – Karl Erasmus 13. – Laura Marie Caroline, g. Finsen 13. – Math. 5. – Math. Margr., g. Brorson 9. – Mettea Cathr. Marie, husbest.inde 10. – Mettea Charl. Emilie, g. Petersen 9. – Nancy Emilie 18. – Nic. Chr., kbmd. 17. – Niels Tingberg, sgpr. 4. – Niss Chr., forst. 9. – Peder Gomme, kbmd. 12. – Peter Gomme, kbmd. 16. – Peter Gomme, lektor 19. – Rasmus 2. – Rasmus, sgpr. 3. – Regitze Sophie 14. – Regitze Sophie 14. – Regitze Soph. Elisab., g. Petersen 3, 5, 19. – Sophie Cathr. 13. – Sophie Elis. 5. – Sofie Elis., g. Steenstrup 10. – Sophie Elis., g. Claudius 17. – Sophie Elis., g. Juhler 3. – Sophie Margr., g. Knudsen 5. – Sophus Boy, læge, landmd. 13. – Theod. 14. – Thora 14. – Tyge Tygesen, forp. 9. – Vilh.e Henr. Nic., g. Frost 8. – Wilh.e Dorothea Henr., g. Nissen 7.
 Faye, Gerh. Andr., amtmd. 75. – Karen Chr.e 75.
 Feddersen, Fr., guvernør 116, 118 ff.
 Fenger, Joh. Ernst, kbmd. 75. – Joh.e Gerdrutha 75.
 Ferslev, Cathr. Marie 9. – Hans Nielsen, lagmd. 191.
 Fibiger, Mathilde, forf.inde 195–6.
 Finsen, Hans Valgard Steingrim, sgpr. 13. – Jon, herredsfgd. 13.
 Fisker, Hans, kommandør 162, 169.
 Flindt, Chr., reg.kvartermstr. 90 f.
 Flint, Andr., kobberstikker 72–88. – Ulr.a Charl. 75.
 Foersom, Peter, skuesp. 32, 37, 42.
 Fontenai, Just Peter le Sage de 203².
 Fraenckel, slægt 174. – Liepmann, maler 174.
 Franzen, Charl.e Jul., g. Petersen 9.
 Frederik VI, konge 34, 44, 62, 76.
 Frederik VII, konge 44, 116 f., 128, 162, 169.
 Frelsen, G. F., deputeret 37².
 Fremming, Ole Aug., landfgd. 76.
 Frieboe, Chr. Henr. Georg, kapt. 89. – Fr. Casp. Conr., genlt. 66. – Gertrud Cath. v. 66.
 Friederichsen, Fr., byfgd. 133.
 Friedlieb, Margr. Elis, g. Smidt 9.
 From, Karl Ad., justrd. 203.
 Frost, Birtha Cath. Jürgensen, g. Clausen 12. – Chr., skibskapt. 5. – Erhard Chr., propr. 8. – Lorends Joh., kapt. 9. – Lovise Dorthea 9. – Nic. Ernst, skibskapt. 5.
 Frølich, Hjalme Jul. Hornbech, hdlbetj. 197. – Isidor Alfr., pakhusforv. 197. – Joh. Frands, slagter 197. – Joh. Jac., gross. 89. – Johs., hosekræmmer 197. – Laura Jensine Fransisca 197. – Maren Louise Amalie 197. – Otto Johs., kbmd. 197. – Peter Vilh. Theob., hdlfuldm. 197.
 Fugl, Ane Cathr. 76. – Ulr. Nic. Gade, overrettsprok. 76.
 Fuglede, Peter Nic., bgmstr. 76.
 Fuse, Rotske 145.
 Fürst, Hendel Sara, g. Henriques 195.
 Gade, N. W., komponist 46.
 Gamborg, Anders, prof. 76.

- Garde, Cathinka Petrine 115, 122. -
 Hans Georg, kommandør 127. - H. G.
 F., kontreadmiral 114-144. - Janus
 Andr., byfgd. 115. - Janus Aug., gu-
 vernør 130. - Peder Schwane, insp. 76.
 - Søren Georg, præst 127. - Thora
 Claudine 115, 116, 121 f.
 Garrigues, Jean Ant. Henr., gross., gen-
 konsul 62 f.
 Generanus, slægt 184.
 Giede, Niels, overkrigskomm. 76.
 Giødvad, Jens Berlin, marinekapt. 76. -
 Juditha 76.
 Gjerlew, Andr. Chr., gen.konsul 66.
 Glahn, slægten 183. - Hans Egede, stifts-
 provst 183. - Poul Egede, civiling. 183.
 Glamann, Hans 212.
 Gommessdatter, Soph. Elisab., g. Fangel 2.
 Gommesen, Gomme, kbmd. 2.
 Gorm, Anna 115, 118. - Joh. Peter, by- og
 hrdsskriver 115.
 Graffen, Anna Elis. v., g. Löwenklau 199.
 Grosch, H. A., kobberstikker 90-91.
 Grove, slægten 173. - Em. Rasm., gen-
 konsul 66. - Petronelle 66.
 Grundtvig, N. F. S., biskop 135.
 Grüner, Hans Fr., brugsejer 66.
 Guillaumo, Alex. Henr., legationssekr. 66.
 Gyldenpalm, Andr. Dedenkam Hagerup,
 legationssekr. 66.
 Günderoth, slægt 184.
 Haagen, hrsadv. 203.
 Haas, Meno, kobberstikker 48.
 Haffner, Adam Mog. Wenzel v., gen-
 major 66.
 Hagerup, Eiler, biskop 157.
 Hakkelseskærer, Jac. 147.
 Hald, Cathr. Elis. 76.
 Hamberg, Christence, g. Zeilau 208.
 Hamborg, slægt 182.
 Hammeken, Louis Jos., leg.rd. 91.
 Hammeleff, Erik, amtsforv. 66.
 Hammelev, Peter Henr., kapt. 209.
 Hammerich, Angul, prof. 41. - Bodil, se
 Rosing. - Cathr. Bolette, g. Buhl 18. -
 Emil, borgmstr., etrd. 15. - Erica
 Amalie, g. Fangel 15.
 Hancock, Rebecca Carty, se Lake.
 Hansdatter, Kirst., g. Hansen 202, 206 f.
 Hansen, Chr. 176. - Fr.e 203. - Hans,
 rektor 155 f. - Jens 24. - Jørg., biskop
 11. - Knud, fgd. 38. - Laur., rdmd.
 21-27. - Maren Jacobsdatter, g. Bruun
 169. - Nic., skrædder 145-152. - Niels
 182. - Povl 24. - Rasm., kromd. 202,
 206 f.
 Hanssen, Jens, rektor 154. - Lorens, rektor
 153-160.
 Hansteen, Chr., justrd. 202. - Joh.e
 Marie 76. - Math. Folsach, gross. 76.
- Harsdorff, Casp., arkitekt 44.
 Haslund, Otto, maler 58.
 Hasselriis, Louis, billedhg. 58.
 Hauch, Fr., stiftamtmd. 77.
 Hauerberg, Ane Rebecca 77. - Jørg.,
 guldsmedemstr. 77.
 Haxthausen, Chr. Ove, greve, gen.major
 63, 66. - Fr. Gotschalch, genlt. 77.
 Heegaard, Anna Elisab., 142.
 Heem, Jan de, nederl. maler 53.
 Heering, Peter, fabr. 124.
 Heiberg, Joh. Ludv., forf. 45. - Joh.e
 Louise 45, 58. - Peter Andr., forf. 67.
 Heide, Andr. Gram v., gen.major 77.
 Heinen, Albr. Chr.f. v., kmhr. 77.
 Helsted, Axel, maler 58. - Carl, kom-
 ponist 46. - Edv., komponist 46.
 Hennings, Aug. Ad. Fr., amtmd. 67.
 Henningsen, Anna Botilla, g. Nissen 7.
 - Carl Fr., kmrd. 203.
 Henriques, Abrah. Moses, tapetfabr. 195.
 Louise (Lise), g. Magnus 195. - Mark.
 Mart., juveler 67.
 Hensler, Johs. Nic. Kragh, kapt. 89.
 Herbst, Fr.e Chr.e, se Mourier.
 Hess, slægt 174. - C. M., fabrikejer 174.
 Heyde, jfr. Heide.
 Hierpffe, Anna Chr.a, g. de la Motte 191.
 Hinge, serg. 209.
 Hintze, Nik., læge 96.
 Hoffmann, slægten 174. - Jochum, grd-
 ejer 198. - Poul Magnus, oberst 115,
 198.
 Hofman Bang, Niels, til Hofmansgave
 64, 67.
 Holck, Andr. Sewald, brygger 202 f. -
 Anna Margr. 203. - Bolette Henr.e
 Margr. v. 67. - Carl Chr. v., komman-
 dør 67. - Elcon., 202. - Mart. Ludv.
 Georg Ferd. v., fuldm. 67. - Peter Carl
 Chr. v., etrd. 67.
 Holm, Andrine, g. Nielsen 16. - Hans
 Laur. Magdalous, kommandør 115,
 117², 135, 137 f. - I., løjtn. 114. - Peder
 Rabe, se Rabeholm.
 Holst, Chr., kanc.ass. 77.
 Holstein, Chr. (Erh.) Edzard, greve,
 oberst 77. - Fr. v., kmhr. 35 f. - Fr.
 Conrad v., genlt. 67.
 Holstein-Ledreborg, Chr.e Caroline, se
 Roepstorff. - Joh. Ludv. Carl, greve 67.
 Holten, Chr. Ludv. v., gen.major 77.
 Horn, Claës Fr., greve, major 77. - Erik,
 kanc.rd. 77.
 Hornbech, Jens Jensen, brbr. 197. - Ma-
 ren, g. Frølich 197.
 Hornemann, Jens Wilken, prof. 33, 67.
 Horrebow, Otto, teol. forf. 67.
 Hoskiær, Jeppe Jak., administrator 78.
 Huulegaard, Arendse 97, 111.

- Huysum, Jan van, nedert. maler 53.
 Hvass, Anne Cathr., se Arentz.
 Hvidt, slægt 174. - L. N., gross. 38².
 Høedt, Fr., skuesp. 46.
 Høg, Anna Jensdatter, g. Bloch 191. - Chr.e Hansdatter, g. Pedersen 191. - Kirsten Christensdatter, g. Bering 191.
 Horup, Viggo 183 f.
 Høst, Jens Kragh, historiker 78. - Susanne Margr. 78.
 Høyen, N. L., kunsthistoriker 53.
 Ingemann, Søren, tolder 24.
 Ipsen, Bodil, skuesp. inde 48.
 Irgens-Bergh, Math. Friis v., ghlegrd. 89.
 Iselin, Anna Cathr. Elis., bsse, se Calmette.
 Jacobsen, Anna Elsäbe 61. - Anna Hedev. 104 f. - Chr. 61. - Ole, fiskemstr. 104. - Otto, skrædder 60, 61. - Peter 61.
 Jacobæus, Ant., apoteker 205.
 Jansen, Chr.e, se Sletting. - Rasm., bisshop 78.
 Jebens, slægt 184. - Anne Maria, g. Claudius 17. - Sille, g. Clausen 212.
 Jensdatter, Anne, g. Jensen 1. - Chr.e, g. Nielsen 187. - Maren Kirstine, g. Hornbech 197.
 Jensen, Chr., sgpr. 3 f. - Christiane, g. Fangel 3. - Elis. Cathr., g. Fangel 4. - Golla, g. Hammerich, pian. inde 41. - Jens 26. - Johs., sgpr. 6. - Rasmus, træskomd. 1. - Susanne Marie, g. Fangel 6.
 Jepses, Gunder, g. Aubeck 14.
 Jesdatter, Maren, g. Jürgensen 61.
 Jespersen, Ane Cathr., g. Hoffmann 198. - Jesp., justitiarius 67. - Thea, g. Hoffmann 115, 198.
 Jessen, slægt 184. - Hans Heinr. 184. - Hans Hinr., gdr. 17. - Helene, g. Clausen 184. - Jürg. 60. - Magd. Charl., g. Fangel 17. - Soph. Fr.c Louise, g. Fangel 12.
 Johan-Svendsen, Eyvind, skuesp. 48.
 Johannsen, Ann Trinicken 61. - Ellen 61. - Joh. 61. - Lorenz 61. - Marina, g. Jessen 60 f. - Trinicke 61.
 Johansen, slægt 174. - Chr. 174.
 Juel, Fr., kmhr., genlt. 78. - Hans Ad., gen.major 162, 169. - Jens, maler 48.
 Juhll, slægt 176.
 Juhler, Hans, parcell. 3.
 Juliane Marie, dronning 45.
 Junge, Andr., renteskriver 203.
 Justesen, Niels 187.
 Juul, Anne, se Paludan. - Malte, lensmd. 146, 151 f. - Ove Chr. Sehested, kmhr. 84.
 Jürgensen, Anna Trincke 60. - Bothilla, g. Ottesen 49, 60². - Jes 60. - Jes, kådner 61. - Joh. 60. - Joh. 60. - Joh. Jürg., lærer 51. - Jürg. 60. - Jürg. Chr., konsul 89. - Maren 60. - Margr. 60. - Marine 60. - Metta Margr. 60. - Mette 60.
 Jørgensen, Bernt, kæmner 147 f. - Chr., kbmd. 206. - P. A., filolog 179.
 Kaas, Fr. Jul., ghstatsmin. 89. - Gjertrud, se Ulrich. - Mog., lensmd. 147.
 Kalow, slægt 182. - Dan., apoteker 183.
 Kaster, slægt 184 f. - Hans, rebslgmstr. 184 f.
 Keyper, Franz Jac., organist 65.
 Kierulff, Antn. Chr., kapt. 169.
 Kjellerup, Cecilia, g. Nielsen 80. - Juditha, se Giødvad.
 Klingberg, Joh., kgl. agent 78. - Marie Anne, g. Rosing 32.
 Knap, Børge Henr., sgpr. 78.
 Knoff, slægt 174.
 Knudsen, Adrian Benoni Bentzon, garnisonslæge 142. - Andr. Peter, gen.konsul 89. - Anna Christine Elisab., g. Garde 139-42. - Chr., sgpr. 19. - Jørg., sgpr. 5. - Peter, kromd. 5. - Rasm., grdm. 18.
 Knudtzon, Hans, gross. 78. - Jørg. v. Cappelen, gross. 78. - Karen 78. - Nic. Heinr., kbmd. 78.
 Koefoed, Hans Peter, skibskapt., gross. 67.
 Koes, Georg Heinr. Carl, dr. phil. 78.
 Koll, Detl., renteskr. 203.
 Konow, Aug., konsul 68. - Wollert, vicekonsul 68.
 Krabbe, Carl Fr., major 209. - Iver, til Toftum 22, 27. - Mogens, til Vejbyvad 23, 27.
 Krag, Hedev. 203. - Maren Kirstine, g. Toft 202 f. - Rasm., genlt. 78.
 Kragh, Christine, g. Møller 54.
 Krag-Juel-Vind-Frijs, Jens Chr. Carl 79. - Sof. Magd., se Rantzau.
 Krause, slægt 174.
 Krieger, Hilmar Chrf., protokolekr. 79. - Lorentz Angel, amtmd. 79.
 Krogh, Chrf., gen.major 169². - Elis. v., se Wedel-Heinen. - Fr. Gregers Chr. v., major 91. - Georg Fr. v., oberstlt., postmstr. 79. - Matth. Bonsach, biskop 79. - Stie Tonsberg Scholler v., major 79.
 Krogh-Jensen, Ant.e Margr., g. Strandbygård 187.
 Krohn, serg. 209. - Fr. Chr., kons.kass., just.rd. 68. - Pietro, maler 58. - Wollert Danchertsen, kgl. agent 89.
 Kruse, Jens Wm., skuespiller 79.
 Kryssing, Anna Dorothea, g. Tingberg 2.
 Krøger, Joh.e Gerdrutha, se Fenger.
 Kuhnke, Aug. 79.
 Købke, Joh. Peter v., gen.major 161-172. - Niels Chr. v., oberstlt. 168.

- Lahde, Gerh. Ludv., kobberstikker 90-91.
 Lake, Rebecca Carty 194.
 Lang, Andrew, major 138.
 Lange, Chr. Pedersen 33. - Chr.e Maria, se Bargum. - Søren Læssøe, maler 68. - Thor, forf. 179.
 Lassen, Anthonie Chr.e, 53. - Caroline Marie, se Nordberg. - Kirst. Kristine 79. - Lorentz, kommandør 35. - Niels, værtshushld. 79.
 Lasson, slægter 173.
 Lauridsdatter, Margr., g. Lorenzen 61. - Margr., „spejder“ 152.
 Lehmann, kobberstikker 90-91. - Mart. Chr. Gottl., museumsdir. 68, 89.
 Lemvig, Elis. Wilh.e, se Prætorius.
 Lemvig-Müller, slægten 173.
 Lerche, H. G. F., amtsforv. 115.
 Leth, Chr.e Sidonia, g. Meredin 8. - Math. Chr., major 79. - Ottilia Birg. 79.
 Liebe, Anna Dorothea, skuespillerinde 79. - Jul. Georg, skuespiller 79.
 Lillie, slægt 184.
 Lind, Joh.e, g. Bauditz 194.
 Lindholm, Hans, kontreadmiral 68.
 Linnérhjelm, Ulr.a Charl., se Flint.
 Linstow, Wilh. Bernh. v., forst- og jægermstr. 68.
 Lips, kobberstikker 90-91.
 Lorch, Fr.e 79. - Joh. Heinr., konsul 79.
 Lorentzen, Johs., garnisonskirurg 68.
 Lorenzen, Chr. 4. - Joh., grdmd. 61.
 Lous, Chr. Carl, prof. 154. - Martha, g. Hanssen 154.
 Lund, Bolette Henr.e Margr., se Holck. - Fr. Chr., maler 58. - J. L., maler 48. - Niels Nic., landinsp. 79. - Niels Tønder, justrd. 202 f. - Sophie Hedevig, se Wille. - Sophie Magd., g. Thaarup 33.
 Lunde, P. F., jernstøber 135.
 Lundgaard, Jens Jensen 187.
 Lunding, Niels Chr. v., genlt. 161, 168.
 Lundsgaard, Agathe, g. Brøndum 10.
 Læssøe, Werner Hans Fr. Abrahamson, oberst 162, 169.
 Löwenklau, Anna Elis. v., g. Bachhof 199. - Barbara Helena v., g. Stuerke 199. - Eleonora v. 199. - Elis. v., g. Zedwitz 199. - Eva Maria v. 199. - Georg Ludv. v. 199. - Hedv. v. 199. - Joh. Ludv. v., kapt. 199.
 Löwenklau(w), Adam Ludv., oberstl. 199. - Jens Hadersleben v., oberst 198-99.
 Lovenskiold, Adam Chrf., gesandt 63. - Carl Severin Chr. Herm., baron 68. - Herm., amtd. 68. - Herm. Hermansen, oberst 68. - Margr., se Moltke. - Vilh.e, se Maase.
- Maase, Fr. Ant. Adam v. d., oberstl. 68. - Vilh.e v. d. 68.
 Mac-Dougall, George Julian Gordon, kontreadmiral 166, 171.
 Madsen, Chr., skibskapt. 69.
 Madvig, J. N., prof. 179.
 Maegaard, Anna Soph., g. Mathiesen 5.
 Mahning, Maria Dorothea, g. Meyhoff 16.
 Magnus, Moses J., glanslærredfabr. 195.
 Malling, Ove, geh.statsmin. 39².
 Malthe, Rasm. Secher, billedhg. 56.
 Mandern, Karl van, maler 26.
 Manthey, Joh. Dan. Timotheus, kfrd. 69.
 Marcussen, Louise Elis. Henr.e 79. - Poul, postmstr. 79.
 Marque, Louise la, g. Armand 192 f.
 Marre, Susanne, se Villaume.
 Marstrand, slægten 174. - Poul Fr., direktør 174.
 Martin, Cecilie, se Monrad.
 Mathiesen, slægt 184. - Boy, prof. 5. - Ulr.e Joh.e, g. Fangel 5.
 Mathiesen, Gunder, g. Clemmensen 13.
 Meinert, Marie Kirstine, g. Thomsen 12.
 Meitting, Carl Leonh., urtekr. 202, 203³. - Hedev. 202. - Joh. Andr., brygger 202, 203².
 Meredin, Charl. Louise Cathr., g. Fangel 8. - Fr. Georg, skibsf. 8.
 Meyer, Wilh. v., oberst 163, 170.
 Meyhoff, Chr.e Gesche, g. Fangel 16. - Wilh. Detl., kobbersmed 16.
 Meza, Chr. Jul. de, genlt. 162, 169.
 Miggell, Brix, billedskærer 22.
 Mignon, A., ty. maler 53.
 Mikkelsdatter, Joh.e, g. Schröder 23.
 Mikkelsen, Anders 8. - Samson 25.
 Miller, Susan, g. Knudsen 142.
 Miltersdatter, Maren, g. Pedersen 180.
 Moe, Chrf., guvernementssekr. 16. - Helen Eugenie, g. Fangel 16.
 Moeniche, Maria, g. Jensen 3, 4.
 Moes, Lorenz Chr., grdparcell. 60.
 Moestue, Kjeld, kbmd. 69.
 Moltke, Adam Ludv. v., genlt. 80. - Carl Emil, greve, til Norager 69. - Fr., ghkfrd., kmhr. 80. - Margr., grevinde 69. - Otto Joach., greve, kmhr. 69.
 Monrad, Cecilie 80. - Peter Joh., kfrd. 80.
 Mortensen, Karen 205. - Marthea Jane, g. Toft 205. - Torsten, skomgsv. 28.
 Motte, Jacques de la 191. - Jean (Joh.) de la, gartner 191.
 Mourier, Fr.e Chr.e 80. - Pierre Paul Ferd., kapt. 69, 80.
 Munch, Ane Nielsdatter 28 f.
 Murray, John, eng. ing. 163, 170.
 Musted, Caroline, se Bertelsen.
 Muus, Carl Høffding, bibl. 54.
 Myhlendorff, gross. 57.

- Mylius, Carl Chrf., sekt. 200. - Carl Georg Fr., oblt. 199. - Chr.e Louise Fr.e, g. Løffler 200. - Frantz Chr. Ant., prlt. 200. - Joh. Chrf. Martin, kbmd. 200. - Mariane Chr.e Car. 200. - Max. Bernh. Aug., oblt. 200.
- Müller, Jeremias 173. - Karen, se Knudtzon. - Otto Fr., prof., kfrd. 158. - Peter Eras.m., biskop 69.
- Mynster, Ole Hieronymus, prof. 69.
- Münter, slægt 174. - Fr., biskop 112.
- Møller, Chr. Jensenius, sgpr. 54. - Henr. Chrf. Hegelund, sgpr. 54, 56. - I. P., prof. 53. - Joh.e Sophie Henr.e, g. Ottesen 49, 54. - Niels, bogholder 54. - Niels Peter Carl, præst 56. - Peter 173. - Vict., biskop 56.
- Molman, Johan, brugshaver 29.
- Mønster, Hans Peter, amtsprovst 38.
- Mørch, slægt 175. - Elis. 175. - Ole Pedersen, kbmd. 69.
- Nathanson, Mendel Levin, kbmd., red. 80.
- Neergaard, Lucie de, g. Fabricius 88 f., 203. - Joh. Vald., gen.major 164, 170. - Tønnes Chr. Bruun de, til Bonderup og Merlosegaard 69.
- Nelson, Horatio, eng. admiral 36.
- Neumann, Marie, g. Rehders 4².
- Nickelsen, Anders, bgmstr. 152.
- Nielsdatter, Anna Kristine, g. Clausen 4. - Maren, g. Frolich 197.
- Nielsen, Anders, gross. 80. - Anna, skuesp.inde 31, 45 f., 127. - Cecilia 80. - Chr. Kragssnap, grd.ejer 187. - Chr.e Margr., se Wolff. - Joh.e Margr. 175. - Jørg., forf. 188 f. - Marie Sophie, g. Fangel 16. - Niels, hofkirurg 80. - Niels, Chr., kbmd. 16. - Peder, bgmstr. 149. - Peder 175. - Peder, husmd. 175.
- Nimb, slægt 175.
- Nisdatter, Ane, g. Hansen 176.
- Nissen, Georg Lorenz, sgpr. 7. - Ingjald, psykolog 100. - Jürg., toldforv. 7. - Nic. Chr., konsul 69.
- Nordberg, Caroline Marie 80. - Charles Axel, fabr. 80.
- Norup, Wm., filolog 179.
- Nyegaard, Peder Nic., justrd. 80.
- Nyerup, Rasm., prof. 80.
- Nyholm, Chrf., sgpr. 63.
- Nyrop, Magd. Joh.e Sophie, se Zimmermann.
- Nysted, Ole Hermansen 183.
- Nørager, Jonathan, kapt. 209.
- Nørregaard, Fr.e 203.
- Obelitz, Fr., arkivar 70.
- Oldenburg, Fr., kmhr. 81. - Marie Clarette Benedicte 80.
- Olivarius, Chr.a Magd. de Fine, se Skibsted.
- Olstdatter, Birthe, kælder pige 106 ff.
- Olsen, Cathr. 70. - Elis. Dorothea 81. - G. H., notar 200, 202. - Gottsche Hans, etrd. 70. - Hagb., filolog, 179. - Herman, murer 30. - Joh. Cathr., g. Rosing 30, 43-48. - Joh.e Henr.e 81. - Peder Blicher, gen.konsul 70.
- Oppen, Maren Elis. Martha, g. Schmidt 83.
- Ortved, Augusta, g. Toft 205.
- Ottesen, Anna Martha 60. - Anth. Chr. 53. - Bothilla Marie 53. - Chr. 60. - Jac. 60. - Jac., kådner 60. - Jürg. 50. - Maria Magd. 50. - Maria Magdalene 60. - Martha Elis., g. Bützow-Rohde 53. - Otto Diderich, maler 49-61. - Otto Diderich, parcellist 49. - Otto Diderich, kådner 60². - Otto Emil 53 f. - Vald. 53.
- Otto, Carl, etrd., prof. 63.
- Otzen, Anna Gretgen 50. - Bothilla Magd. 50. - Ellen Dorthea 50. - Lorenz 50. - Peter 50.
- Overgaard, slægt 182.
- Oxholm, Peter Lotharius, gen.lt. 63. - Susanne Margr., se Høst.
- Pahlen, Georg Dan. v. d., vicekonsul 81.
- Palm, Catharina, g. de la Motte 191.
- Paludan, Annette 81. - Rasm., hosp.forst. 81.
- Pasche, Andre Laurent 91.
- Pauelsen, Erik, maler 48.
- Paulsen, slægt 184. - Fr. Wilh., slagtersv. 17. - Wilh.e, g. Claudius 17.
- Pedersdatter, Anne Else, g. Ottesen 50, 60. - Chr.e, g. Johansen 174. - Kirst., g. Nielsen 175.
- Pedersen, Hans, propr. 91. - Henn., major 81. - Inger 91. - Mads, grd.ejer 180. - Peder, ministerresident 81. - Peder Chr. 175. - Rimholt, sgpr. 191. - Vilh., tegner 115, 117.
- Peters, Margaretha, g. Ottesen 61. - Anna, g. Ottesen 60.
- Petersen, Anders Sandøe Ørsted, provst 204. - Andr., hdlsmd. 9. - Andr., kbmd. 7. - Claus, tingskr. 211. - Cæcilia, g. Nissen 7. - Hans, degn 3. - Hans, kapt. 142. - Hans, major 147. - Hans, sgpr. 12. - Henn., hofpræst 212. - Jes Fr., kunsttrejer 9. - Olave Marie, g. Fangel 12. - Peter, toldkontr. 3, 5, 19. - Remmert, maler, se Piettersz. - Soph. Elis., g. Fangel 5.
- Phelps, familien 116.
- Piettersz, Remmert, maler 26 f.
- Pingel, Chr. Nic., sgpr. 175.
- Platou, Anne Marie, g. Fangel 6. - Fr. Chr., sgpr. 6 f. - Inger Birg., g. Fangel 7.

- Plum, Anna, g. Brammer 6.
 Plötz, Hans Henr., kobberstikker 90-91.
 Ponsaing, Ane Marie, g. Pingel 175.
 Porth, Sophie Elis. Margr., se Ewald.
 Prah, Jac. Nic., sgpr. 81.
 Prehn, Henrike Ludovike 81. - Joh. Fr.,
 kfrd. 81.
 Prætorius, Elis. Wilh.e 81. - Henr., til
 Gyldenholm 81. - Henrike Ludovike,
 se Prehn. - Jeppe, etrd., gross. 81 f.
 Pærrgaard, slægt 176. - Peder Nic.sen,
 digeing. 176.
 Qualen, Rud. Ant. Ludv. v., oberst,
 gesandt 70.
 Quenedey, Edme, kobberstikker 88-90.
 Quistgaard, Cathr., g. Garde 115. - Mary,
 g. Bay 204.
 Raasløff, Andr., kommandør 70. - Vald.
 Rud., gen.major, gesandt 164, 170.
 Rabeholm, Peter, gross. 82.
 Raben, Fr. Chr., lensgreve 63.
 Rahbek, K. L., digter 29, 40 ff.
 Rahlff, Georg, prof. 82.
 Randalff, Anniche, g. Ferslev 191. -
 Niels, bgmstr. 191.
 Rantzau, Carl Fr., greve, oberst 82. -
 Chr. Jens, greve, major 82. - Erh.,
 greve, major 82. - Hans Henr., til
 Brodau 199. - Margr., g. Ahlefeldt 24.
 - Sophie Magd., bsse 82.
 Rasmussen, Niels, gartn. 200.
 Rasmussen, Ane Elis., g. Fangel 18. -
 Gotfr. Peter, kmrd. 202. - Kirsten Kri-
 stine, se Lassen.
 Raupach, Niels Lorentz, kbmd. 82.
 Ravnborg, Mikkell, forp. 8.
 Recke, Didr. Ad. v. d., oberst 37, 41. -
 Ernst v. d., major 40 f.
 Reedtz-Thott, Otto, baron 70.
 Rehders, Carsten, forp. 4². - Henr.
 Margr., g. Fangel 4. - Maria, g. Fan-
 gel 4.
 Rehling, Fr.e Aug.a 82. - Johs., oberst 82.
 Riis, slægt 175.
 Riisbrigh, Fr., viceadmiral 35.
 Rising, Peder Kryssing, major 83.
 Roepstorff, Chr.e Caroline de 83.
 Rohde, Levin Jürg., komm.kapt. 119.
 Rolfsen, Tønnes, skibsbygmstr. 70.
 Roosen, David, skovrider 34.
 Rose, C. P., skuespiller 44.
 Rosenberg, Gotfr., oberst 83.
 Rosenkrantz, Holg. Otto, major 70. -
 Niels, gh.statsm. 70.
 Rosenmeier, propr. 205.
 Rosenstand-Goiske, P., kritiker 31.
 Rosing, Antoinette Louise, g. Wiehe 32.
 - Bodil, skuesp.inde 41. - Emilie,
 skuesp.inde 32, 41. - Golla Herman-
 dine, g. Bodenhoff 41. - Joh. Henr.
 Bolten, etrd. 45. - Joh. Ophelia, g.
 Drewsen 35, 41. - Ludovica 35. - Lyna
 35. - Marianne Vilhelmine, g. Schwartz
 32, 46. - Michel Tørgersen, sgpr. 28⁴f.
 - Mich., digter 45. - Mich., forf. 30². -
 Mich., skuesp. 28-48. - Mich. Jul.,
 kmrd. 32 f. - Pauline 35. - Wilh.e
 Emilie, skuesp.inde 83.
 Rossen, slægt 184.
 Rothe, Ludv. Aug., prof. 63.
 Rudolphsen, Trinicke, g. Lorenzen 61.
 Rustad, Hans v., oberst 70.
 Rustgrauff, v. d., nederl. kapt. 23.
 Ryge, Imm. Chr., kfrd. 83.
 Rømeling, Hans Henr. v., gen.major 83.
 Saabye, Louise Elis. Henr.e, se Marcussen.
 - Peter Rasmussen, skuespiller 83.
 Salicath, Gerh. Giese, provst 83.
 Sames, Carl Erik v., gen.major 89.
 Satterup, Fr. Laur., oblt. 209 f.
 Saxdorff, Peder, sgpr. 203.
 Schack, Knud Bille, greve, ritmstr. 70. -
 Preben, greve 35.
 Schade, slægt 182.
 Schaffalitzky de Muckadell, Erik Scheel,
 greve, kmhr. 83.
 Scharling, slægt 175. - Carl Peter, slagter-
 mstr. 175.
 Scheel, Jorg., greve 70.
 Schiern, Niels Fr. Bernh., etrd. 78. -
 Susanne Margr., se Høst.
 Schiffer, Jürg., se Jessen.
 Schifter, Anders, viceadmiral 89.
 Schiöne, Chr.e, Elis., g. Bützow 55.
 Schlegel, Carl Otto Emil, genlt. 162²,
 163², 164, 169².
 Schleppegrell, Fr. Ad., gen.major 162,
 169.
 Schmeisser, Joh. Gottfr., apoteker 90.
 Schmidt, Ane Rebecca, se Hauerberg. -
 Chr., notar, justrd. 83. - Fr., provst
 83 f. - J. G., kobberstikker 90 f. -
 Magd., g. Thorup 9. - Maren Elis.
 Martha 83.
 Schmidten, Ulr. Chr. v., gen.kr.komm.
 70, 84, 164, 170.
 Schnell, Jac., til Kalundborg Ladegaard
 71.
 Scholten, Fr. Carl Emil v., major 63. -
 Peter von, gen.guvernør 114, 116.
 Schou, Ane Kirstine, lærermoder 113.
 Schouboe, Chr.e, se Smidt. - Peder Ko-
 foed Ancher, gen.konsul 71.
 Schröder, Antoinette Nic. Vilh.e, g. Fan-
 gel 7. - Eiler Abelsen, billedskærer 23.
 - Joh. Ernst, opsynsm. 7.
 Schulin, J. S., greve, statsminister 200-02.
 - Sophie, grevinde 200-02.
 Schultz, Dorteia Chr.datter, g. Petersen
 3, 19. - Hans, kommandør 84.

- Schwartz, Otto Georg, bgmstr. 32. - Walt, red. 32.
- Schwenck, slægt 184.
- Schwensen, Chr., sgpr. 11 f. - Clara Sophie Steph.e, g. Jessen 17. - Sophie Helene Louise, g. Fangel 12.
- Schytte, Ellen Sophie, se Ørum. - Marie Jensdatter, g. Hansen 24. - Peter, kbmd. 63, 71.
- Schäffer, Fr. Chr., bgmstr. 84.
- Schøler, slægt 184.
- Schönheyder, J. F. G., etrd. 38. - Joh. Chr., biskop 100²f. - Joh. Heinr., læge 96 f., 101, 106, 108 f.
- Sehested, Sten, til Løberød 25.
- Sehested-Juul, Ove Chr., kmhr. 84.
- Seidelin, Claus Henr., bogtrykker 84.
- Selby, Charles Jos., baron, kmhr. 91. - James Wilh., konsul 116 f., 119.
- Semb, Chr., skibsreder, statsrev. 90.
- Senn, Johs., maler 91.
- Sevel, Søren, konrektor 157.
- Severin, Adam Gottlob, prok. 34.
- Simmeliær, Joh. Carl Wilh., hospitalsforst. 127.
- Siverud, Johs., præst 185.
- Skakke, slægt 175, 185 f. - Jørg. 175, 185. - Kirst. 175, 185. - Poul Erik 175, 185.
- Skau, Peder, gdr. 15.
- Skibsted, Chr.a Magd. 84. - Mich.e Arn.e, se Zinn. - Poul Fr., justrd. 84.
- Skovgaard-Petersen, slægten 175. - Bent 175. - Ib 175. - Inger 175. - Jes 175. - Jørn 175. - Kjeld 175. - Lis 175.
- Sletting, informator 37. - Ane Cathr., se Fugl. - Chr.e 84. - Ebbe Jac., overkrigskomm. 84.
- Smidt, Carl Chr., justrd., postmstr. 84. - Cathr. Elis., se Hald. - Chr.e 84. - Claus Langhaar, etrd. 84 f. - Hanne Dorothea Chr.e, g. Fangel 9. - Ths., kanc.rd. 9. - Wilh., gross. 85.
- Smit, Lars (Laur.) Holte, 71.
- Sommersch(e)ld, slægten 175.
- Spendrup, Peter Matth., br.br. 105.
- Spengler, Joh. Conr., kunstammerforv. 91.
- Sporon, Fr. Gottlieb, hr.ass. 85.
- Spreckler, Betzy von 90. - Georg Ferd. v., major 90.
- Späth, Chr. Ludv. v., gen.major 63.
- Staffeldt, Marie Dorothea Louise v., se Stockfleth.
- Steensberg, slægten 186 f.
- Steenstrup, Chr. Ehrenfred, sgpr. 10. - Joh. Vogelius, sgpr. 10.
- Steffens, Niels Chr. Berg, læge 71.
- Stemann, Otto Joh., amtmd. 36².
- Stenersen, Ad. Casp. Alb., justrd. 120.
- Stenhugger, Giert 25.
- Stockfleth, Karen Chr.e, se Faye. - Maria Dorothea Louise 85.
- Stolpe, Anna Barbara 85. - Bertel Math. Korelbaum, kanc.rd. 85.
- Storch, Edv. Ths., kapt., postmstr. 90.
- Stoud, Cathr., g. Platou 6 f. - Fr., etrd. 38.
- Strandbygaard, slægten 175. - Jens Nielsen, grd.ejer 187.
- Strandgaard, Chr.f.e, g. Moe 16.
- Stricker, E. H., gen.major 36.
- Stubbe, Anna Margr., g. Mylius 199 f.
- Studsgaard, Chr. Beverlin, prof., biskop 156.
- Stürup, Peter Adam Jul., apoteker 127. - Wilh. Laur. Theodor, apoteker 126.
- Suhm, P. F., historiker 190.
- Sølling, Peter Norden, kommandør, 71.
- Sønnichsen, slægt 184.
- Sølver, Anna Dorothea, se Liebe.
- Tailor, kbmd. 117.
- Tank, Carst., gross. 71.
- Taube, Anna Thomasine, bsse 85. - Carl Wilh., baron, gesandt 85.
- Techt, Chr.f. Martin, toldinsp. 194. - Ole Herm. Ludv., prok. 194.
- Teglggaard, serg. 209.
- Thaarup, Ths., forf. 33.
- Thagesen, Bodil 145. - Hans 145.
- Theisen, renteskr. 203.
- Thiele, Just Math., prof., etrd. 52.
- Thiess, Joh. Otto, prof. 91.
- Thode, Jacob, stiftsprovst 28.
- Thomsen, slægt 175. - Cath. Chr.e, g. Fangel 12. - Chr. Alb. Fr., gen.lt. 164, 170. - Claus Chr., sgpr. 12.
- Thorlacius, Børge Riisbrigh, prof. 71.
- Thornborg, Andr., miniaturemal. 156.
- Thorup, Lorentz Johs., skolelærer 9. - Michel, værtshushld. 9. - Peter Nic., rektor 153, 159.
- Thorvaldsen, Bertel, billedhg. 31, 53.
- Thostrup, Joh.e Marie, se Hansteen.
- Thuillerie, Gaspar de la, fransk ambassador 23.
- Thulstrup, Magn. Andr., prof. 71.
- Thunboe, Jens Andr., prlt. 85.
- Tingberg, Else Cathr., g. Fangel 2. - Niels Petersen, sgpr. 2.
- Toft, Andrea Fr.e 205. - Andr. Fr., distriktslæge 202 ff. - Augusta 205. - Betty Nic., g. Bay 204². - Betty Sophie 205. - Carl Edv. 204², 205. - Carl Rasmus, kmrd. 202, 204. - Ellen, 204. - Georg Nic. 203. - Georg Nic. 203. - Gustav, kmhr. 202. - Kirstine Marie 206. - Lars Fabricius 204. - Lars Fabricius, dr. med. 204². - Lars Fr., gross. 202. - Marie Joh.e, g. Tonder 204 f. - Niels 205. - Niels, etrd. 37, 202 f.
- Todsén, Anna Cathr., g. Petersen 7.

- Trane, Chr.e, g. Schröder 7.
 Treschow, Niels, statsrd. 29.
 Tscherning, A. F., oberst 135.
 Tuxen, Louis de, kapt. gen.kr.komm. 85 f.
 Tvermoes, Charl. Amalie, g. Hammerich 15.
 Tychsen, Valentin Emil, oberst 161, 168.
 Tonder, Holg. Wald., prlt. 205.
 Tonsberg, Otto Thott, auditor 86.
 Ulfeldt, Ebbe, lensmd. 146², 152.
 Ulrich, Georg Fr., toldforv. 86. – Gjertrud 86.
 Urne, Inger 25. – Jørg., lensmd. 151.
 Ussing, Abig. Marie, g. Jensen 6.
 Waagepetersen, Chr., hofvinhdl. 90.
 Vahl, Martin, prof. 71.
 Valentiner, Wilh., sgfgd. 71.
 Valeur, Johs., borgmstr. 100.
 Wallich, Louise Chr.e, g. Simmelkiær 127.
 Walter, Caroline, skuesp.inde 44.
 Waltersdorff, Ernst Fr., greve, gesandt 71.
 Wangede, Peder, tømreerstr. 203.
 Warnstedt, H. W., teaterdir. 43.
 Wedege, Søren, politimstr. 71. – Ulr. Chr. Schnell, justitiarius 86.
 Vedel, slægt 184.
 Wedel, slægt 173.
 Wedel-Heinen, Anders Claus, bysgd. 86. – Elis. 86.
 Wedseltoft, Ambrosia, g. Bugge 195.
 Wegener, J. H., amtmtd. 128.
 Vermehren, Fr., maler 46.
 Westermann, Berent Wilh., gross. 86.
 Wiehe, C. W., justrd. 48. – Mich., skuesp. 30, 45, 47.
 Wigelsen, Niels Thygesen, kbmd. 87.
 Wiinholt, Claus Edvard, overfører 72.
 Wilhelm I, tysk kejser 11.
 Villaume, Peter, pædagog 86. – Susanne 86.
 Wille, Hans Jac., stiftsprovst 87. – Jens, direktør 87. – Sophie Hedeveg, 87.
 Willemsen, Gierdt (Gerh.) von der Lith, by- og rådstueskr. 87.
 Wilster, Carl Heinr., hr.adv. 81.
 Vind, Chr. Andr., kmhr., hofjgm. 90. – Hans, til Harrestedgaard 23, 27.
 Winde, Anne Juul, se Paludan.
 With, Margr., g. Vogelsang 2.
 Wivallius, Lars 151 f.
 Wiwet, Peder Boll, hr.adv. 87.
 Wleugel, Joh.e Sophie, se de Coninck.
 Wodschou, Hans Jørg. Lindenpalm, oberstlt. 87.
 Vogelsang, Math. Johansen, forv. 2. – Mette Marie, g. Fangel 2.
 Vogt, Fr. Siegf., etrd. 86.
 Wolder, Soph. 87.
 Wolff, Chr.e Margr. 87.
 Wolfhagen, Joh., etrd. 72.
 Worm, Oluf, prof., rektor 153.
 Wormskiold, Peder de, kfrd. 87.
 Worsaae, Jens Jac. Asmussen, prof. 166, 171.
 Wrang, Ane Kirstine, g. Knudsen 5.
 Wrisberg, G. F. W., viceadmiral 115, 117.
 Wulff, Henr.e 121. – Peter Fr., kontre-admiral 121.
 Wulfsberg, Jac., bysgd., politimstr. 87 f.
 Wylich, Marie Elis. van 88. – Peter Fr. van, gross. 88.
 Yoldi, Alfonso Maria de Aguirre y Gadea, greve, gesandt 72. – Helena de Bou-ligny, grevinde 72.
 Zahrtmann, Carl Vilh., etrd. 115. – Chr. Chrf., viceadmiral 141. – Kr., maler 115.
 Zedwitz, Joh. Fr. v., ltnt. 199.
 Zeilau, Carl Fr. Theod., oberst 207–10. – Joh. Jos., sadelmg. 207–08.
 Zimmermann, Magd. Joh.e Sophie 88. – Sam. Friedlieb, sgpr. 88.
 Zinn, Carl Ludv., gross. 88. – Joh.e Henr.e, se Olsen. – Micheline Arn.e 88.
 Zytphen, von, slægten 173.
 Zytphen-Adeler, slægten 173.
 Ægidius, slægt 184. – Bodelmine Chr.e, g. Andersen 17.
 Oehlenschläger, Adam, digter 29, 42 f., 47.
 Øllgaard, N. E., biskop 37.
 Ørsted, H. C., prof. 45, 72.
 Ørum, Ellen Sophie, g. Schytte 63.

AARSREGNSKAB FOR 1951

	Kr. Ø.
Saldo fra forrige Aar	1.289,55
Tilskud fra Undervisningsministeriet	1.200,00
„ „ Dansk historisk Fællesfond	600,00
„ „ Julius Skrikes Stiftelse	100,00
„ „ Alfred Good's personalhistoriske Fond	200,00
Medlemskontingent	5.280,65
Salg af ældre Aargange	358,25
Indvundne Renter	105,17
Underskud overføres til næste Aar	1.086,78
	10.220,40

Samfundet ejer den 31. December 1951:

Kr. 2.200 $3\frac{1}{2}$ % Østifternes Kreditforenings Oblig. 16. Serie, 1. Afd.
(heraf Kr. 1.000 testamentarisk Gave fra Hendes Majestæt
Enkedronning Lovisa).

Kr. 2.200 er Totusindetohundrede Kroner.

København, den 11. September 1952.

Ovenstaaende Regnskab har vi gennemgaaet og sammenholdt med de os forelagte Bilag, og vi har intet fundet at erindre. Formuen har vi befundet at være tilstede. Obligationerne lyder paa Samfundets Navn.

København, den 26. November 1952.

sign.: **Aage von Benzon.**

	Kr. Ø.
Trykning af Hæfterne	8.236,57
Honorar for Bidrag til Tidsskriftet	1.197,50
Papir og Tryksager	43,00
Porto	372,32
Diverse Omkostninger	177,39
Møder	193,62
	10.220,40

samt

Kr. 400,00 $4\frac{1}{2}$ % Husejer Kreditkasse Obligationer 2. Afd. 5. Serie
„ 100,00 $4\frac{1}{2}$ % Husejer Kreditkasse Obligationer 2. Afd. 5. Serie
„ 1.000,00 $4\frac{1}{2}$ % Københavns Kreditforenings Oblig. 8. Serie
„ 3.998,08 kontant

Kr. 5.498,08 er Femtusindefirehundredenitiotte Kroner o8 Øre,

indestaaende i Overformynderiet iflg. testamentarisk Gave fra Overretts-
sagfører Paul Hennings' Enke, Fru Lina Hennings, født Limpert. Kapi-
talen udleveres først ved en Rentenydere Død.

sign.: **O. H. Clementsen.**

sign.: **Hans F. Randbøll.**

DØDSFALD I DANMARK I AARET 1951

MEDELT AF
NIELS FRIIS

TILLÆG TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT
72. AARGANG
(13. RÆKKE 1. BIND)
1952

KØBENHAVN
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI
1953

DØDSFALD I DANMARK I AARET 1951

MEDELTE AF NIELS FRIIS

De vigtigste af de i nedenstaaende Liste over Dødsfald i Danmark i Aaret 1951 anvendte Forkortelser er følgende:

B. = Barn, Br. = Broder, D. = Datter, E. = Enke, F. = Fader, g. m. = gift med, H. = Hustru, M. = Mand, Mo. = Moder, S. = Son, Sst. = Søster; bgr. = begravet, bkg. = bekendtgjort, MB. = Medlem af Borgerrepræsentationen (i Provinzen: Byrådet), MF. = Medlem af Folketinget, ML. = Medlem af Landstinget, MSH. = Medlem af Sø- og Handelsretten, tjg. = tjenstgørende, * = forhenværende, afskediget, ikke tjentgørende; FS. = Frederiksberg Skifteret, KS. = Kobenhavns Skifteret, NBS. = Nordre Birks Skifteret, SBS. = Søndre og Amager Birks Skifteret. Hvor den afdødes Hjemsted ikke er angivet, er dette Storkøbenhavn (København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner).

Iøvrigt henvises til Forordet til Fortegnelsen over Dødsfald i Danmark i Aaret 1944, Pers. Tidsskr., 66. Aarg., 11. Række. 6. Bind, Till.

Aaboe, Erna, E., 11.11; S: Asger.	Adrian, Olga Marie Joh. Oline, KS. 10.10.
Aagaard, Axel, 11.1.	Agerby, Christen Møller, Portner*, KS. 1.10.
— Camilla, 5.2.	Agerbæk, Emilie, 19.1; M: Overlæge, Ribe.
— Inger, f. Stigaard, 20.9.	Agerskov, Theodor, Trikotagehandler, 25.6; H: Erna.
— Marie Schøler, bkg. 7.8; M: Højskoleforst., Vestbirk.	Aggerbeck, Bergliot C. A., Frue, f. Carlberg, 9.3.
— Peter, Købmand*, 5.1.	Aggerholm, Elisabeth, 3.3.
Aagaard-Hansen, Karl Kaptajn, Frederikssund, 14.9.	— Solveig Lyngbye, Gymnastikl., 25.11.
Aalborg, R. A., Ritmester, 19.5; H: Caroline.	Agner, Chr., Stadsskoleinsp., Vordingborg, 6.11.
Aaquist, E., Bygm., Hjørring, bkg. 4.3.	Ahlbeck, Dorthea Cathrine, f. Johansen, 7.1.
Aaris, Nellie Marian, Froken, Frederiksberg, 7.1.	Ahlefeldt-Laurvig-Lehn, Lenna, Grevinde, Lehnshus, 14.3.
Aars, Louis, Grosserer, 10.5; D: Ella.	Ahlén, Carl P., Mekanikerm., 10.7; H: Elisabeth.
Aarup, Palline, Frue, Næstved, 17.3.	Ahlgreen, Dorthea, 17.10.
Aarskov, Kirsten, Koncertsangerinde, 1.1.	Ahlmann-Lorentzen, N., Godsejer, cand. jur., Langholt, 24.10.
Aasted, Anna, Tandlæge, KS. 24.3.	Ahlquist, Ane Kirstine, f. Hansen, KS. 23.2.
— Poul Viggo, Kontorchef, Aalborg, bkg. 12.9.	Ahm, Olga, 13.5; M: Alfred.
Abell, Fritze, Adjunkt*, 29.4.	Ahnfeldt-Ronne, Ragna, f. Hemming, 26.10; E. e. Højesteretssagfører.
Abrahamsen, Ejnar, Skibinsp.*, Aalborg, 7.1.	Ahrensberg [Nielsen], Henning, Skuesp.; 25.10; H: Birgitte Federspiel.
Abrahamson, Grethe, 26.2; M: Peer.	
Ackermann, Valborg Viola, f. Nielsen, KS. 6.7.	
d'Acqueria, Catharina de Serène, Stiftsdame, Froken, 29.2.	
Adolph, Uffe, 19.3; H: Hertha.	

- Ahrnell, G. W., Postkontrollor, 30.10; H: Friedel.
- Aistrup, Emmy, 22.9.
- Alban, Karen, Froken, 12.9.
- Albeck, Emil, Guldsmedemester, 1.7.
- Vilhelmine, f. Holm, 16.11; E. e. Gross.
- Alber, Daniel, 23.6.
- Albers, Rich., Fiskeeksportør*, Viborg, bkg. 19.10.
- Albert, Olga, f. Monty, 15.8.
- Albrechtsen, P. G., Købm., Esbjerg, 30.3; H: Marie.
- Allin, Olga, bkg. 14.11; M: Otto.
- Alstrup, Emmy, KS. 24.9.
- Jenny, 27.11.
- Vald., 12.12; H: Else-Marie.
- Altenburg, Godtfred, Landpostbud*, Nyborg, bkg. 9.1.
- Alving, Th., Dir.* f. Zoologisk Have, 6.10.
- Ambye, Poul, Arkitekt, 31.7; H: Deborah.
- Amelung, Ejnar, Købmand, Nykøbing F., bkg. 22.5.
- Ammentorp, Christiane, f. Malling, 26.8.
- Emil, Kontorchef*, 13.12.
- Amnitzboll, Niels Fr., Tømrer, KS. 23.11.
- Andersen, A. J. U., Toldforv.*, Korsør, 18.12.
- A. N., Banegaardsrestauratør*, Langaa, 28.4.
- A. P., Direktør, Casablanca, 26.10.
- Frederikka, Generalkonsulinde, 27.3.
- Georg, Toldkontrolør*, Assens, 7.2.
- Gustav S., Redaktør, Grenaa, 26.12; H: Mary.
- Hans Morten Raahauge, Fuldm., cand. jur., bkg. 25.7; F: LRS. Assens.
- J, Godseksp.*, Ringkøbing, 27.2.
- Julius, Viceskoleinsp., 4.4.
- Rs. Holst, Dir., Civiling. og Hustru.
- Vibeke, f. Schøller, 20.12.
- Svend, Direktør, 6.10.
- Andresen, Axel, Direktør*, 5.3.
- Jorgen P., Direktør, 17.4; H: Ragna.
- Andrup, Erik, Gross., 17.11.
- Angelo, Inge Johanne, KS. 11.6; M: Autohdl.
- Ankerfeldt, Clara, Biografdir., Frue, Marstal; bkg. 1.8.
- Ankerkilde, Preben, Redder, 23.11.
- Appel, Sofie, E. e. Landbrugslærer, Dalum, bkg. 31.8.
- Arboe-Rasmussen, Alma Louise Marta, 13.4; M: Redaktør.
- Arctander, Erik, N. York, 15.1.
- Arden, H. Siig, Apoteker, 5.4; H: Anna.
- Arendt, H. O. L., Insp., Hotelejer*, KS. 13.10.
- Arent, Caroline, Skive; M: Bogholder, bkg. 9.5.
- Arhoff, Nora, 23.8.
- Arler, Hans Johs., Korpsofficiant, 14.1.
- Arndt, Ella Margr., f. Schonfeldt, Tønder, 13.9; M: Lektor.
- Arnesen, Chr. Georg, Dir., Maskining., 31.3.
- Arnholz, Eva, f. Hoft, 23.5; M: Sekr.
- Arnold, Anne Elisab., f. Klintrup, 4.4.
- Arup, Erik, Professor, Dr. phil., 23.9.
- Asbæk, Martinus, Bogtrykker, KS. 13.3.
- Asmussen, Severin J., Oberst, 13.4; H: Ingeborg.
- Attermann, Adolf, Ejendomsmægler, Haderslev, bkg. 2.1.
- Axelsen, Holger, Købmand, Konsul, Skagen, 2.6.
- Bach, Chr., Biavlslærer, Stenum, bkg. 3.1.
- Elna, Lotterikoll., Randers, bkg. 5.11.
- Eva, Læge, 4.2; M: Bertel Schou.
- Milly, 30.10; M: Ernst.
- Niels, Molleejer, Veblestrup, bkg. 16.1.
- Olga Minna Valborg, KS. 29.10.
- Søren, Købmand, Viborg, bkg. 6.3.
- Ths., Mejeribest., Ødslev, 27.3; H: Lene.
- Bachmann, Ludvig, Læge, Hornum, 2.8.
- Backe, Knud, Trafikekspedient, 10.8; H: Rigmor.
- Baden, Niels K., Bibliotekar, Glumso, bkg. 12.7.
- Bager, Amalie Marie, f. Pedersen, KS. 17.12.
- Martin Hans, Skibsfører*, 12.2.
- Bagge, Ellen Dortha, f. Bagge, NBS. 30.1.
- Vinni, 17.9.
- Bagger, Chr., Grosserer, 4.5.
- Andreas Chr. V., FS. 11.6.
- Christian, KS. 24.11.
- Dagmar Sofie, f. Skov Hansen, 19.3.
- Gustav, Gross., 27.1.
- Jens, Kreaturhandler, Hobro, 28.4; H: Mathilde.
- Karl, Friskolelærer, Ferritslev, bkg. 21.5.
- Baggesen, Ville, 18.7; M: Poul.
- Bahn, Herman, Lærer, Horsholm, bkg. 28.5.
- N. C., 10.11; H: Elna.

- Bahnert, Viggo Skjoldberg, Gross., 30.1; H: Marie.
- Balle, Carl Em., Overretssagf., 28.3; H: Kirsten.
- Eigil Vilmund, 29.6; H: Ane Marie.
- Balleby, Else Koch, Modehdl., Ringkøbing, 3.5.
- Ballin, Ellen, KS. 13.10.
- Franziska, f. Philip, 12.1.
- Balslev, Johanne, f. Amtb., 17.10.
- Viggo, Kaptajn, Direktor, 6.7; H: Nanna.
- Balthazar-Christensen, Eggert, Dir. f. Klasseotteriet, cand. jur., 30.9.
- Bang, Agnes Kirstine Laurine, f. Thisted, NBS. 1.8.
- Camilla, f. Troensegaard, 26.5.
- Chr. Hjelm, Gross., Dir., 23.9; H: Gunver.
- Ingeborg Louise, f. Sorensen, 26.11.
- Jenny Charlotte, KS. 24.5.
- Johanne Camilla, E., KS. 28.5.
- Jorgen, Fabrikant, Aarhus, 3.7; H: Olga
- Mogens, bkg. 28.1.
- Bang-Ebbestrup, E., Overretssagfører, 13.1.
- Bang-Hansen, Else, Vejrum, 24.7; M: Toldforvalter.
- Bang-Petersen, L., Civilingenior, Lissabon, bkg. 21.10.
- Bang-Ullner, Kunstmaler, bkg. 21.4.
- Bangert-Rasmussen, Conrad G., Museumsass., 29.10.
- Bank, Ester, Frue, 25.3.
- Banzhaf, Marie Elisab., f. Hauberg, bkg. 11.5.
- Barding, Benne, 19.10; M: Joh.
- Bardram, A., Sagfører, 25.11.
- Christian, Kioskejer, FS. 16.5.
- Barenkop, Harriet, Rudkøbing, 19.8.
- Barfod, Emilie Birkedal Ostenfeld, Slagelse, 2.2.
- Tage Egede, 10.8.
- Barfoed, Carla, 25.4.
- Barfoot, Angelique, f. Beck, 30.9.
- Barmer, S. A., Stationsforst*, 24.10.
- Barmwater, K. F., Læge, 31.8.
- v. Barner, Caroline, f. Lange, 10.8.
- Barnholt-Krag, Kamma S., 23.10.
- Barry, William, 6.2; H: Meta.
- Barsoe, Anna, E. e. Manufakturhdl., Kolding, bkg. 6.12.
- Bartels, Ida Marie, E. e. Landm., Brostrup, bkg. 13.1.
- Bartens, Erik, 20.9 i Sydney.
- Barth, Jens A. E. [kld. Nielsen], Bager, KS. 7.5.
- Bartholdy, Ingeborg, f. Nielsen, bkg. 7.11.
- Bartholdy-Møller, Frederikke Dorthea, f. Sorena, FS. 26.10.
- Basse, Ane, Sygepl., bkg. 28.2.
- Ellen Marie, 1.5; M: Torsten.
- Inger Kristine Fischer, Frue, 7.1.
- J. P., Vognmand*, Skanderborg, bkg. 13.6.
- Torsten, Malerm., KS. 12.10.
- Bast, Chr. E., Fabrikant, Lund, 9.7.
- Bastiansen, Johan, Grosserer, 12.5.
- Bastrup, Chr. Gjortz, Kontreadmiral, 13.8.
- Bau, Axel Wahl, Direktor, 24.8; H: Steff.
- Bauch, Agnes Constantia, FS. 23.5.
- Bauer, Carl, Portner*, 2.7; H: Amanda.
- Meta, 5.3; M: Hans.
- Valborg, 7.9; D: Elin.
- Baumann, B. H. O. C., Malersvend, KS. 27.4.
- Clara Marie, f. Friis, bkg. 31.10; S: Povl.
- Baungaard, Rs., Dir., Gross., 29.12.
- Bay, Alf Qvistgaard, 31.12 i Sorø; H: Jenny.
- Henriette, Malerinde, Lillehammer, bkg. 26.12.
- Peter, 14.5; H: Inge.
- Bayer, Einar Thorbjørn, 12.12; H: Gerda.
- Ellen Augusta, 20.6.
- Beauvais, Marguerite Rosalie Louise, 24.6.
- Bech, Georg, Generalkonsul, 7.2.
- H. G., Murerm., Svaneke, bkg. 24.12.
- Josefina Ingeb. Augusta, f. Andersen, bkg. 2.12; M: Kunstmedem.
- Kirsten, f. Havemann, E. e. Generalkonsul G. B., bkg. 28.9.
- Bech, Marie, 12.6.
- Mathilde Dorthea, E., Hundige, 1.1.
- Metha, E. e. Købm., St. Hedinge, bkg. 18.5.
- Sigfred, Forretningsf., Esbjerg, 27.5; H: Inger.
- Th., Godsejer, Isgaard, 21.5; H: f. Komtesse Holstein-Holsteinborg.
- Vilh., Betjentformand, 13.11.
- Becher, H. Fr., Kommuneass., Frederikssund, bkg. 16.5.
- Beck, Anna Maria Olivia, NBS. 1.8.
- Ellen, f. Bülow Ravens, bkg. 2.9.
- Jul. Carlo, Restaurator, 22.1.
- Mathea Hasselbalch, 17.5.
- P. V., Overbetjent*, 31.1.
- Becker, Ane Marie, f. Christensen, 19.10.
- Anna, 11.9; M: Apoteker Carl B.
- Eyvind, 22.2.

- Becher, Henrik Carl, Vognmand, Esbjerg, bkg. 14.8.
 — Johs. H. G., Gross., 21.6.
 Beckmann, Joh. Carl E., Vicekonsul, Skibsmægler, Lissabon, 26.9.
 Beeken, Thyra, f. Olsen, 5.12; Br: Amtsförv.
 Beermann, Viggo, Fuldm., 21.3; H: Olga.
 Behrens, Minna, f. Rust, 11.8.
 Beiner, Joh. P., Skibsf., Sonderborg, bkg. 20.1.
 Beitzel, Agnes Nielsine, f. Jensen, 14.1; M: Chr.
 Bencke, W. H., Amtstuefuldm.*, Hospitalsforst.*, Hillerod, 18.1.
 Bendix, Erik August, Generalkonsul, 29.6; H: Polly Dagmar.
 Bendixen, Alfr. Pauli, Grosserer,* KS. 31.12.
 Bendsen, Birthe, f. Kringelbach, KS. 11.6.
 Bendtsen, Helga Wilh., f. Solling, 30.10.
 — Johs. Hoteldir., Odense, bkg. 27.6.
 Benedictsens, O. E., Læge, 7.5.
 Bengtsson, Martha, f. Güth, 12.5.
 Bennike, Asger, Installator, Middelfart, bkg. 10.5.
 Bende, Gotfred, Snedkerm.*, bkg. 3.8.
 Benthien, Axel Niels, Arkitekt, 15.11.
 — Kaj Georg, Maskinassistent, 4.12.
 Bentzen, Claudia Eugenia, f. Brock-Hattingen, 25.8.
 Bentzon, Jorgen, Komponist, Protokollsek., Horsholm, 9.7.
 — Karen, f. Haar Jensen, 25.11.
 Berg, Anna, f. Lorenzen, FS. 14.2.
 — Augusta Albertsen, f. Würtz, FS. 1.8.
 — Axel, Snedker, MF., MB., Ronne, 23.4.
 — Chr., Postmester*, Fredensborg, bkg. 24.4.
 — Ellen Kirstine, 30.12; M: Th., Blikkenslagerm.
 — Emil Jul. Oscar, Murerm., 12.3.
 — Hans, Manufakturhdl., Valby, 21.1; H: Mathilde.
 — Joh. P. Chr., Malerm., KS. 12.7.
 — Kirstine, 4.12.
 — Marie, Frue, bkg. 27.9.
 — Niels Chr., 8.4; H: Kirstine.
 — Petra Louise, f. Mogensens, KS. 20.2.
 Berg-Munch, Kirstine, E. c. Konsul, Nexø, 14.7.
 Bergendahl, Nanny, 4.1.
 Bergenholtz, Erik, Hofkonditor, Stockholm, bkg. 15.6.
 Berggren, Josef Gottfred, 1.9.
 — Karl, Telefoningeniør, Skaadstrup, bkg. 8.3.
 Bergh, Martha, f. Prior, 31.8 i Oslo.
 Berghauge, Gurli, stud. med., 30.7.
 Bergquist, Jenny Camilla, E., 21.12.
 Bergstrom, Anna Elisab., Frue, 13.8.
 Berid, Jorgen C. H., Stationsforst.*, 6.2; H: Anna.
 Berking, Fr., Generalrepræsentant, 5.10; H: Karen.
 Berkow, L. P., Pastor emer., Maribo, 3.3.
 Berlin, Johanne, 8.4.
 Berling, Bernth Otto, KS. 27.6.
 Berner, Matthias, Godsejer, Kopparsberg, bkg. 12.11.
 Bernild, Erik, Kobm., Kgs. Lyngby, bkg. 17.11.
 Bernsteen, Valborg Konstance, f. Hjorth, KS. 29.1.
 Bernth, Ernst, Posteksp., FS. 12.2; H: Magda.
 Bertold, Sophie, Missionær, Frue, Kongo, bkg. 24.4.
 Bestle, 30.7; [Henni] Valborg Henriette. M: Ove.
 Beyer, Henning N., Blikkenslagerm., 7.11.
 — Karla Elisabeth, f. Andersen, KS. 29.12.
 Bichel, Dorthea Mathilde, KS. 6.9.
 Bie, Anna Kirstine, f. Schjødt, 2.12.
 Biehl, Emilie, f. Aubert, 24.7.
 Biering-Petersen, Erik, Læge, 24.12.
 Bierregaard, Ellen, f. Herning, 13.11.
 Biilmann, Sophie, f. Raben, 3.3.
 Bille, Carl Aug., Ingeniør, bkg. 17.9.
 — Nanna, f. Wolfhagen, 20.10.
 Bille-Hansen, A. C., Justitsraad, Ekspeditionssekr.*, 19.12; H: Gjertrud.
 Billekop, Anna Margr., 23.3.
 Billensten, Ida, Vejle, 8.6; M: Olaf.
 Billgren, Ingeborg, f. Meyer, 22.4.
 Binderup, Andreas, Konsulent, Herning, 10.5.
 — Henry Arnold, Restaurator, 18.2.
 Bindslev, Rs., Borgmester*, Silkeborg, bkg. 25.6.
 Bineau, Emil, Repræsentant, 13.8.
 Bing, Otto, Overretssagfører, 22.7.
 Binneballe, Marie, 28.3.
 Birch, Ansie, 23.3.
 — Eigel, 26.3.
 — Fr., Tomrerm.*, 21.5.
 — Herman, Fabrikant, 24.9.
 — Martin Adolf, Snedkermester*, KS. 16.3.
 Birkelund, Niels, Mekanikermester, Horsholm, 18.10.
 Bischoff, Kai, bkg. 15.10; H: Else.
 Bistrup, Carl P., Direktør*, Hotelejer, 13.8; H: Ethel.

- Bitsch, Abil Kathr., Diakonisse, NBS. 4.4.
 — Anders, Tranegilde Strand, 30.3; H: Olga.
 — Anna Emilie, 24.9, E. e. Kobmand.
 — Joh. Filip., Direktor, Viborg, 17.6.
 — Peter, 11.9.
 Bjarnow, Julie Amalie Henriette, FS. 28.12.
 Bjarhoe, Will. Ulr., Overofficiant, KS. 15.8.
 Bjerg, M. A., Sognepræst, Gesing, 9.12.
 Bjerre, Gregers, Tomrerm., Sdr. Tranders, bkg. 27.1.
 Bjerregaard, Viggo, Direktor, Randers, 7.4.
 Bjorn, Alexia, f. Axelsen, 29.1.
 — Dorothea Marie, f. Quistgaard, 19.1.
 — Eli, 9.2.
 — K. E., Postkontrolor, 27.10; H: Inger.
 Bjørnbak, Julie, E., 31.1.
 Bjorner, Hans, Malerm., 15.12; H: Ellen.
 Blanck, Ida 29.8.
 Blang, Christine, Frue, Ronne, bkg. 8.8.
 — Helga, Overlærer, Froken, Rønne, bkg. 14.2.
 Blangsted-Jensen, Johs., Kontorchef*, 7.12; H: Mette.
 Blangstrup, Frederikke Elisab., 29.1.
 Blankensteiner, Hans, Hovmester* i D.F.D.S., 6.4; H: Inge.
 Blegvad, Harald, Direktor, Dr. phil., 22.8; H: Agnete, f. Schiøler.
 Blich, Martha, 6.4; M: Charles.
 Blichfeldt, Asta, f. Lütz-Hansen, 29.8.
 — Poul Ejnar, Repræsentant, KS. 17.12.
 Bliddal, Niels, Husejer, Haderslev, bkg. 13.7.
 Bligaard, Ivcr, Gaardejer, Odense, bkg. 1.5.
 Blixen-Finecke, Bertha, Baronesse, f. Castenschiold, Hesselagergaard, 11.2.
 Bloch, Helga, f. Fussing, E. e. Skibsf., 26.6.
 — Henry, Scenemester, Odense, bkg. 25.11.
 — Mita, KS. 20.11; M: Fotograf.
 Blom, Anna Marie, 3.11.
 — Cordelia, [Henriette Lucia]; Br: N. Sylow.
 — Elisabeth, 9.8.
 — Emmy, f. Starcke, E., 21.6.
 — Frida, Froken, Stockholm, bkg. 20.5.
 — Karin, f. Holm, 6.4.
 Blomhøj, Alfred, Fabrikant, Hong, bkg. 25.4.
 Blomsterberg, Sophus, Bagermester, Lyngby, 20.11; H: Anna f. Seierup.
 Blum, Henrik, Trafikekspedient, KS. 19.3.
 — Karen, f. Poulsen, 14.6.
 Blumenhagen, Johanne Christiane Elisa, f. Gedde, 9.4; S: Ove, Apoteker.
 Blunch, Henriette, Amtstuefuldm., Aarhus, bkg. 24.2.
 Blümel, Hanna Caroline, f. Christensen, KS. 23.7.
 Blædel, Agnes, Haarby, bkg. 16.11; E. e. Forv. R.D.B.
 Blocher, Niels E., Slagterm., Kolding, bkg. 2.2.
 Blondal, Agnes Sofie, E., KS. 1.6.
 Bo, J. C. A., Landsretssagf., Sæby, 7.10.
 Bobé, Louis, Ordenshistoriograf, Dr. phil., 28.7.
 Bock, H. J., Skotojshandler, Graasten, bkg. 19.1.
 Bodenhoff, Emil, Kontorchef* i D.F.D.S., 9.9; H: Astrid.
 Bodensted, H. J., Stationsforst., 3.3.
 Bodi, Marie Sofie, f. Hertzberg, 5.1.
 Bodocco, Mattia, 14.12; H: Rosa.
 Boeck, Margaretha, f. Bahnson, E. e. Ritm., 22.5.
 Boel, Karna, 18.3; M: Jens.
 Boers, Kristen, Dyrlege, Sorø, bkg. 21.10.
 Boesen, Dagmar, f. Brandes, 28.9.
 — Ellen, Malerinde, 28.4; Br: Th., Sagfører.
 — . C. FH., Fuldm., SBS. 13.10.
 — Jørgen, Gaardejer, Askov, 9.12.
 — Ulrikke (Ulla) Wilhelmsen, f. Friis, 9.4.
 Boeslund, S. M., 7.12.
 Bohr, Harald, Professor, Dr. phil., 22.1.
 Bojesen, Aage, Bornelage, 7.11; H: Margr.
 Bokkenheuser, Margr., 9.1.
 Boldt, Dorthe Marie, f. Pedersen, 18.3.
 — Jana, f. Radouchova, 21.12; M: Sv. Aa.
 Boldt-Christensen, C., Dir., Halmstad, bkg. 30.3.
 Boll, Dagmar, E. e. Maskinfabr., Skive, bkg. 13.3.
 — Vilh., Murerm., 8.5.
 Boller, Jacob Chr., Stud. jur., Nykøbing M., bkg. 5.6.
 Bollerup, Agnes, Provstinde, Tarup, bkg. 30.8.
 Bolwig, Conrad S., Missionær, cand. teol., Thulstrup, 3.4.
 — Nis, Kobmand* i Tacoma, 29.8. i Svendborg.

- Bom, Hulda, E., 6.2.
 Bond, Sv. Thomas, 7.4.
 Bonde, Johs., Hotelejer*, Hellebæk, 30.11; H: Marie.
 — Nis, Bankdir., Konsul, Haderslev, 21.7.
 — Olga R., 11.6; M: Chr. R.
 Bonné, Carl Fr., Vagtmester, 31.12.
 Bonnesen, C. N., Grosserer, 24.12. ..
 — Rob., Skoleinsp., 31.1.
 Bonnez, C. A. E., Lokomotivfører*, 16.12.
 Bonniz, Ernst H. T., 28.12.
 Boock, Elisab., Frue MB., Silkeborg, bkg. 17.4.
 Borch, Fr., Kunstmaler, 20.1.
 — Joh. Fr., Arkitekt, 15.9; H: Ulrikke.
 Borchmann, Arnold Elenius, Handeltgartner, KS. 9.6.
 Borchsenius, Kaj, Redaktor, 17.7; H: Ena, f. Ohmeyer.
 Borg, Axel, Skræderm., 19.4.
 Borg-Hansen, Rose, f. Lippert, 11.10.
 Borgbjærg, Johanne, f. Mathiesen, bkg. 12.9.
 Borgby, Aug., Skibsf.* i D.F.D.S., 23.7; H: Mary.
 Borgen, Anders, Museumsass., Mora, bkg. 28.3.
 — Ellen, Kommunel., 1.9.
 Bornebusch, Carl Henrich, Forstander*, Dr. phil., 13.6; H: Bertha.
 Bornemann, Henrik, Tegnelærer, Xylograf, 30.11.
 Borngårber, Margr., f. Jacobsen, Nærum, NBS. 11.12.
 Borup, Margr., KS. 9.11; M: Faktor.
 Boserup, A. M., Handeltgartner, Æroskøbing, bkg. 4.6.
 Bostlund, M. C., Læge, Skals, 18.3.
 Bothmann, Marchen Martine, SBS. 26.10.
 — Marie, 30.11; Br: I. H. B.
 Bouet, Olaf; Restaurator, Sletten, bkg. 26.2.
 Bovien, Agnes, Balletdanserinde*, 12.1.
 Boye, Eline, E. e. Styrmand, Marstal, bkg. 3.4.
 — Ingeborg, 18.1.
 — Karen, Frue, 13.11.
 — Olga, 2.12; M: Palle E., Maskinchef.
 Boyer, Lisbeth, 27.12; M: Rich.
 — Theodor, Grosserer, 1.1.
 Boysen, Heinrich F., Grosserer, 21.8.
 — Hulda, f. Rostgaard, 22.5.
 — Knud Laur., Tørring Molle, 11.6.
 — Metha Bothilde, Knipplerske, Rejsby, bkg. 18.5.
 Braat, Hermine, f. Cordes, 24.7.
 Brage, Martha, f. Janszon, bkg. 9.6.
 Brammer, Ingeborg, Aarhus, bkg. 20.8; M: Læge.
 — Otto Ludvig, Repr., 9.5; H: Sine.
 Bramminge, Chr., Komp., Kapelm., KS. 2.4.
 Brandt, Thorkil, KS. 11.12.
 Brandt, Ane Kathrine, Højslev, 20.11; E. e. Lærer.
 — Emma Augusta, f. Oldenburg, FS. 25.5.
 — Fr., Købmand, Næstved, 24.6.
 — Harry M. Birkedal, Læge, 20.3.
 — Marie, 26.12; M: Arnold.
 Brandt-Møller, Maren Kirsten, f. Mortensen, KS. 3.7.
 — P. N., Smedemester, 12.4.
 Brasch, Jørgen, Flyverløjtnant, 22.9.
 — Thora, Tranekjær, 20.4.
 Brask, Inge, Aalborg, 24.1; M: Mejeriing.
 Brass, Emil, Direktør, bkg. 17.8.
 Brath, Hanne, bkg. 14.2.
 Bredahl, Adolf, 22.4; H: Margr.
 — Anton, 26.9.
 Bredkjær, Ove, Gaardejer, Randlev, bkg. 8.3.
 Breede, Gerda W. Wendelboe, 6.3.
 Bregendahl, Oskar, Arkitekt, Stavanger, bkg. 21.7.
 Breiner, Chr., Gross., Aalestrup, 12.2.
 Brendstrup, N. E., Birkedommer*, Hillerød, 7.12.
 Brennecke, Emilie, f. Haugaard, 21.8.
 — Poul, Repræsentant, 21.12.
 Breuner, Otto, Grosserer, 6.1.
 Breyen, Christopher, Fabrikant, 11.5.
 Brier, Aage, Skolebest., Aalborg, 6.9.
 Brill, Peder, Overlærer*, Aarhus, bkg. 2.3.
 Brinch, Peter, Malersvend*, KS. 22.5.
 Brinck, Kathinka, E. e. Skibsinsp. 22.7.
 Brisson, J. V., Sognepræst, Glenstrup, 6.6.
 Britze, Bruno, Telegrafbest., Sleth, 22.10; H: Ninna.
 Brix, Eli, 19.1; Mo: Magda.
 — P., Plantageejer, Skørping, bkg. 9.1.
 — Vilhelmine Sophie, f. Hertz, NBS. 26.6.
 — Willy, 19.6; bgr. Oppesundby.
 Bro, Johs. Christens, Automobilforh., Lemvig, bkg. 25.5; H: Edel.
 Broch, Axel, Købm., Svendborg, 19.2.
 Brock, Alfr. Nic., Arbejdsmand*, KS. 29.5.
 — Ingeborg Caroline, E. 2.2.
 — Jørgen S., Skotojshandler, Horsens, 1.2.

- Brodersen, H. Chr., Dyrslæge, Skærbæk, bkg. 2.6.
 — Henriette, f. Holm, 25.4.
 Broe, Johanne Marie Frederikke, f. Østergaard, 26.6.
 Brogaard, Jens Chr., Frøavlskonsulent, Bybæk, bkg. 7.1.
 Broholm, Chr., Pensionist, 27.4.
 — P., Mejeriejer, Sdr. Kongerslev, bkg. 22.6.
 Brorsen, Fr., Købmand, bkg. 3.11.
 — Louise, 14.7; D: Annemarie Tvede.
 Bruhn, Helge, Oberstlojtnant, 2.12; H: Gulli, f. Raab.
 — Ingeborg, f. Salicath, 20.5; M: Ditlev.
 — Johan Jorgen, Banemester*, Haslev, 22.3.
 — K. H. J., Oberst, Kmhr., Chef for Livg. 6.12; H: Fritze, f. Neubert.
 — Marie, f. Lauesen, 26.9.
 — Ove Holten, Rangerformand, 5.9.
 Brummer, Per, 28.12; F: Hans.
 Brummerstedt-Hansen, Ingeb., 2.12.
 Brunke, Erik, 2.1.
 Brusck, Knud Vald., 2.11.
 Bruselius, Carl Thv. Jul., Typograf, KS. 7.2.
 — Marie, 9.12.
 Brusendorff, J. O., Frue, 19.10.
 Bruun, Edv., 13.4.
 — Egon, 30.6.
 — Ejn. Ferd., Baneingeniør*, 1.8.
 — Ellen Spangsborg, 20.10.
 — Emma, f. Dichmann, 2.6.
 — Frode L. P., Typograf*, 28.11.
 — Hans Chr. Retleff, 19.3.
 — Henning Baadsgaard, Købm.*, Vognm.*, bkg. 28.1.
 — Ingeborg, 8.6.
 — Jensine, f. Andersen, FS. 18.5.
 Johan, Peter, Typograf, bkg. 20.12; H: Ragnhild.
 — Johs. 22.8; H: Dagny.
 — Klara, E. e. Overlæge, Skanderborg, bkg. 4.6.
 — Laura, Frue, Viborg, 11.11; E. e. Mekanikus.
 — Mathilde, E., 3.1.
 — Nicoline, Boghandler, Frøken, Marstal, bkg. 5.2.
 — Otto, Kapelmester, Musikl.*, Slagselse, bkg. 22.5.
 Bruusgaard, Julius, 12.4.
 Bryde, Kaj Peter, Assurandør, 17.1.
 — Laura, f. Munk, 12.5.
 Bryhm, Aage, Civilingeniør, 8.8.
 Bryndum, Olga, Frøken, 7.7.
 Brünnich, H. A., Fabrikant, 31.7; H: Valborg.
 Brünnich, Rigmor, Frue, 22.4.
 Brünniche, Alma, f. Prytz, 25.10.
 Brødstrup-Holm, Vald., Stabsofficiant, 12.10.
 Bräuninger, Chr., Kapelmester, 31.3, bgr. Horsens.
 Brøgger, Dorthea, Uddeler*, Boeslund, bkg. 25.9.
 Brøndberg, Peder Chr., Ejendomsmægler, Aarhus, bkg. 5.3.
 Brøndum, Gudrun Bodil, bkg. 5.6.
 — Ths. Buchardt, Herreckviperingshdl., Odense, bkg. 18.7.
 Brøndum-Møller, Agnes, f. Schrøder, 11.2.
 Bronnum, Alma Ellen Georgine, f. Larsen, FS. 3.9.
 — Helga Eleonora, 2.9.
 — Holger Fangel, 20.12.
 — Marie, Frøken, Humlebæk, 25.8.
 Brorup, Carl, Grosserer, 3.2; H: Eva.
 Buch, Anna, Konventualinde i Vemmetofte, 13.3.
 — Gunhild Margr. St., f. Neumann, NBS. 30.5.
 — Jacob, Planteskoleejer*, Odense, 2.6; H: Betty.
 — Johanne, 24.10 i Amerika.
 — Karen, f. Kjærby, 16.11.
 — Niels Carl Th., Restauratør, KS. 7.5.
 Buch-Larsen, J. H., Politifuldm., Varde, 19.12; H: Ingrid.
 Buchardt, Rich. A. J. T., 21.9; H: Margr.
 Buchhave, Th., Fotograf, 9.1.
 Buchholtz, J. V. A., Sporvejsfunktionær, KS. 31.1.
 Buchwald, Charles, Kontorchef*, 19.11; H: Ebba.
 v. Buchwaldt, Regitze, Frøken, Odense, bkg. 20.11.
 Buck, Wilhelmine, 18.1.
 Buel, Gunhild, f. Neumann, 21.5.
 Buemann, H. Chr., Fabrikant, 24.7.
 Bugge, A. Andersen, Skibsfører*, Svendborg, bkg. 23.10.
 — Aksel, Købmand, Mariager, bkg. 17.5.
 — Rs. Peter Laursen, Murerm., 31.10; H: Christine.
 Buhl, Chr. Johan, Stationsforst., Dianalund, 10.8.
 — H. V., Distriktsingeniør*, Rude, 16.2.
 Buhl-Petersen, P., Sognefoged, Sarupgaard, bkg. 10.10.
 Bukdahl, P. H. P., Civiling., 12.12; H: Annie.
 Bunch, Chr., Ejendomshdl., 10.1.
 — Sv., Fabrikant, 4.6; H: Ulla.

- Burchardt, Kristine, 18.10; M: N. C. J. Burkal, Adrian, Revisor, 30.5; H: Lily.
- Burmester, Naëma Apollonia, 8.5; E. e. Violinvirtuos, Geheimeraad.
- Busch, A. M., Toldinsp.*, 28.4; H: Marie.
- Agnes, f. Frølich Nielsen, 20.6.
- Anna Vilh. Margr., 12.10.
- Aug., Slagterm., Odense, bkg. 10.4.
- Buschardt, Ingeb., Ulrikka, f. Petersen, KS. 26.2.
- Busk, Leo, Tandtekniker, Chicago, bkg. 12.1.
- Lizzie Klüwer, f. Erichsen, FS. 7.3.
- Butty, Hedeveg, Koge, 16.11; M: A. V. Buus, K. J. K., Pastor emer., Hasseris, 26.4.
- Buusmann, Yelva Mathilde, f. Nielsen, E., KS. 29.1.
- Bügel, S. A. M., Landsretssagf., bkg. 26.10.
- Bülow, Christine, f. Dahl, KS. 24.5.
- Byriel, Ludvig, Afdelingschef 4.7.
- Byskov, P., Gaardejer, Sdr. Hestbæk, bkg. 6.3.
- Tage, Seminarieforst., Gedved, 30.1.
- Bærentz, Hans, Forvalter*, 5.12.
- Bærntsen, E. T., Postkontrolør*, Fredericia, 7.2.
- Bärthel, Erik, Havredal, bkg. 25.7.
- Bogdal, M. L., Tandlæge, Assens, 31.1.
- Boggild, Aage, Antikvarboghandl.*, Troense, bkg. 16.9.
- Elna Geermann, 9.12.
- Bohme, Misse, Pensionatsindehaver, 30.1.
- Boje, C. A., Lektor*, 20.11.
- Bolling, Karen, 20.12.
- Bolling-Ladegaard, A. C., Civiling., Motorsagk.*, Haderslev, 21.10.
- Anna, Haderslev, forr. Hustru; bkg. 5.2.
- Bonding, Jørgen, 20.1.
- Bonnelycke, Charlotte Sophie, f. Møller, Taastrup, 18.3.
- Borcher, Rud., Skræderm., 20.4.
- Bottcker, Sofie, 8.5; M: Chr.
- Boyttler, Harald, Gartner, 2.7.
- Calberg, Dagmar, 26.2.; M: Th.
- Calloe, Astrid, Komml., FS. 18.6.
- Calundann, Carl Sof. Alb., Stukkator*, KS. 10.5.
- Cammer, Sv. Sophus, Overlærer, NBS. 22.3.
- Cappelen, Bodil Marie, FS. 3.1; M: Postkontrolør.
- Dagmar El. Am. Kristine, FS. 4.7.
- Cappelen, Viggo Jul. Bertram, Postkontrolør, 4.3.
- Carl, Harald, Konsul, Portland, 20.8.
- Carlsen, Aage, Direktor, 9.5.
- Hjalmar, Clichéfabr., 24.3.
- J. Kj., Pastor emer., Ringe, 2.4.
- Margr., 9.11; M: Teaterdir.
- Carlsen-Skiødt, Cathrine, Odense, bkg. 23.4; E. e. Præst.
- Carpentier, Louis Emile 2.6.
- Carstens, Elna Petrea, Komml., KS. 28.6.
- Marthine, E. e. Købm., Vodskov, bkg. 27.6.
- Carstensen, Ludv., Telegrafkomm., Yokohama, bkg. 28.3.
- Magda, 9.2; M: Hugo.
- Thorvald, Civiling., 26.9.
- Caspersen, Niels Martin, Kriminalass.*, 6.1; H: Helga.
- Castella, Marie Cathrine, E., f. Boyen, KS. 9.5.
- Cederholm, Fr., Bridgeport, USA., bkg. 19.10.
- Cederhorn, Jul. F., 14.6; H: Mathilde.
- Christensen, Aage, Konsul, Horsens, 21.6; H: Elna.
- Alfred, Murem., Skive, 19.5.
- Arno, Gross., 19.1.
- Bjørn, Gross., 24.4; H: Karen.
- C. H., Vagtm., MA., Skovby Als, 28.4.
- C. P., Direktor, 14.7.
- Chr., Gdr., Skatteraadsform., Elsmark, 1.8.
- Chr. L., Gross., 29.11.
- Chr. Mich., Distriktsdir., Quebec, bkg. 16.1.
- Felix, Fabr., 25.3; H: Carla.
- Gerda, f. Møller, 17.9; E. e. Prof. A. R. C.
- Johanne Marie, E. e. Provst, Alro, bkg. 25.7.
- Knud, Civilingenior, 16.3.
- L. C. F., Redaktor, 10.6.
- Laur., D rektor, Hong, 21.5; H: Sofie.
- Orla, Trafikinsp., Civiling., 18.4.
- Christensen-Dalsgaard, L., Skolebest., Kolding, 8.7; H: Karen.
- Christiansen, C. P., Stationsforst.*, Lunderskov, 20.8.
- C. P. O., Hojskoleforst., cand. mag., Hillerød, 25.8 i Göteborg.
- Erling, Prokurist, cand. pharm., 21.8;
- H. J., Baneing.*, Civiling., KS. 6.8.
- Karen, Kroejer, Rodvig, bkg. 8.3.
- Poul Louis, Politikomm., 10.11.
- Christophersen, Paul, Politikomm., 10.11.

- Christophersen, Vald., Direktør, Kap-
 tajn, 15.9.
 Clasen, Caroline Scheutz, 9.1.
 — L. F., Maskinm., 30.1; H: Helene.
 Clausen, Andreas, Toldtrafikchef*, Yo-
 kohama, bkg. 2.4.
 — B. V., Kommandorkaptajn, 14.1;
 H: Else.
 — C. C., Overingeniør, Tammerfors,
 bkg. 11.4.
 — Hilmar, Teaterdir., 10.8.
 — Johan, Valgmenighedspræst*, 27.3.
 — Julius, Forfatter, Bibliotekar, 29.4.
 — T. N. E. T., Oberstlojtnant, Svej-
 bæk, 12.6.
 Clayton, Joe Reginal, KS. 21.12.
 Clement, Fr., Gdr.*, Strib, bkg. 14.11.
 — Signe, Horne, bkg. 19.3; E. e. Forp.
 Cohn, Elfriede, KS. 30.1; M: Afdelings-
 chef.
 — Joseph, Gross*, 22.12.
 — Ludvig Abr., Gross., FS. 16.2.
 — Mathilde, f. Dahlstrøm, 1.3.
 — Viggo, Gross., 10.8.
 Cold, Johanne Margr., Koncertsanger-
 inde, Konventualinde, Vemmetofte,
 17.3.
 Colding, Oluf Rud. Chr., Kontrolør,
 KS., 10.7.
 — Ruth, f. Lindhardt, bkg. 22.5; M:
 Lærer, Skovkastrup.
 Collet, Emsy, Frøken, 12.9.
 Collin, Karl L., Ing., Lissabon, bkg.
 25.2.
 — Otto Carl, Fotograf, 2.6; H: Inge-
 borg, f. Lorenzen.
 Colmorten, Erland G., Tobakshandler,
 KS. 7.11.
 Cornelius, Ane Marie, 2.2.
 Corneliusen, Hj. J. L., Fyrmester, FS.
 28.2.
 Cosmus, J. P., Bagerm., Tønder, bkg.
 24.7.
 Coulthard, Johanne, Skredtorpgaard,
 12.9.
 la Cour, L. F., Akademikasserer*, Sorø,
 8.9.
 Creagh-Bornholdt, Magnus, KS. 24.8;
 H: Ellen.
 Crotberg, Jenny, f. Tavst, KS. 2.10.
 Cronfeldt, Marie Hansigne, bkg. 9.8.
 Crone, Engelke, Hareskovby, 8.8.
 Cruse, Caja, f. Krüger, 14.12.
 Cunild, Vita, Frue, Skodsborg, 25.4.
 Daa, Anna, Viborg, 22.11, E. e. Post-
 kontr.
 Dael, Niels, Frimenighedspræst, Lise-
 lund, 15.8.
 Dahl, Anna Margr., f. Christensen,
 bkg. 4.3.
 — Christine, Lærerinde*, Hillerød, bkg.
 5.12.
 — Ellen, f. Kirchheiner, bkg. 2.2.
 — Malvine, f. Blicher, Randers, 3.8.
 — Mary Sofie Augusta, f. Salomonsen,
 22.5; M: Ax.
 — T., Skovfoged, Maarum, bkg. 25.1.
 — Vilh. Henning, Gross., 23.3; H:
 Agnes.
 Dahl-Jensen, Aage H., Trafikkontr.,
 Aarhus, 20.3.
 Dahlberg, Erik Sixten, Forf., KS. 13.17.
 — Helena, 26.12; Br: P. A.
 Dahlmann, Charles E. C., Fabrikant,
 23.1.
 Dahlstrom, Stella, 21.12.
 Dalberg, A., Amtsvejinsp., Civiling.,
 Viborg, 24.1; E: Emma.
 Dalgaard, Alexander, 19.4.
 — Else Zeuthen, f. Rübner-Petersen,
 22.2.
 — Halvor J., Realskolel., Fredericia,
 14.1; H: Kristine.
 Dalhoff, Johs., Departementschef*, 3.5;
 H: Carla.
 Dalsberg, J. P., Bankdir., exam. jur.,
 10.9.
 Dalskov, A., Statskons., 2.9.
 Dam, Anders, Rentier, Ry, bkg. 6.1.
 — Anna, Prokurist, Aarhus, 16.7.
 — Emma, 29.5; M: P. A.
 — Kirstine, Frøken, 2.12.
 — Thorv. F., Mejeriejer*, 7.2.
 Damgaard, L. P., Civiling., Odense,
 bkg. 25.7.
 Damm, Bodil Marie Amalie, f. Bruhn,
 NBS. 10.4; E. e. Bankdir., Nyk. F.
 — Harriet, f. Nysted, Raastrup, bkg.
 30.6.
 Dantzer, Chr., Bankdir.*, 9.7.
 Dantzer-Sorensen, Otto, Driftsing., 24.2;
 H: Augusta, 24.2.
 Darling, Ella, Frue, 2.3.
 Daugaard-Jensen, Thora, Redaktør,
 Frue, bkg. 30.6.
 Daugaard-Peters, K. F., Torveinspek-
 tor, cand. polyt., 29.9; H: Asta, f.
 Bathum.
 Dechmann, S. P., 23.10; S: Thorkild.
 Degen, Sigrid, Frue, 29.3.
 Dehlholm, Valdemar, Apoteker, Kon-
 sul, 14.5.
 Dehn, Wulff Elias, Driftsleder, 6.6;
 H: Helga.
 Deichmann, Olga, 3.9.
 Dein, Ellen, Boghandler, Maribo, 19.6.
 Delbanco, Johanne, Frøken, FS. 6.4.
 Deleuran, Alma, f. Braae, 19.10.

- Deleuran, Sofie, E. e. Toldass., Fredericia, bkg. 10.3.
- Delholm, Hansa, Oversygepl., Aabo, bkg. 15.3.
- Dencker, Julie, f. Selzer, 11.11.
- Dessau, Paula, E. e. Dir. Benny D, 1.8.
- van Deurs, Rigmor, Lærerinde*, 27.1.
- Tove Fernanda, 19.12; Br: Osvald.
- Dich, Nik. Fr., Købmand*, 29.1; H: Kirstine.
- Dichmann, H., Sadelmagerm., 27.11.
- Olga, Kraghave, 28.4; M: Will.
- Dick, Hans, Gdr., Ballerup, 16.2.
- Diena, Alessandro, 14.4.
- Dietrich, Alfred, Presseattaché*, 27.10 i Berlin.
- Dietz, Yelva, f. Tretow-Loof.
- Ursula, bgr. bgge. 16.11.
- Dige, Carl, 14.5; H: Henriette.
- Dinesen, Emma, KS. 9.1.
- Maren Kristine, 4.10; M: E. J.
- Dirks, Jens Chr., Lærer*, Haderslev, bkg. 23.2.
- Ditlev, Niels, Restaurator, Aarhus, bkg. 2.7; H: Gerda.
- Djurhuus, Hans A., Lærer, Forf., Thors-havn, 6.5.
- Dodensig, Vald., Gaardejer, Stovring, bkg. 21.6.
- Dohlmann, Mogens, Gross., 26.5.
- Dohn, Andreas, Købm., Sparekasse-dir.*, Helsingør, 19.7.
- Chr., Gross., Slagelse, bkg. 20.8.
- Victor, Mobelfabr.*, Bjerringbro, bkg. 28.12.
- Dons, Enanda, 22.3; M: Niels, Bankprokurist.
- K. P. M., Gross., 2.5; H: Thora.
- Dorscheus, Selma, f. Andersson, 25.1.
- Drachmann-Rasmussen, Hans, cand. polit., KS. 5.5.
- Draskau, Vilh., Postmester, 29.12; H: Rita.
- Dresler, Othilia Houg, 12.10.
- Drewes, Johanne Frederikke, f. Bagger, 25.2.
- Olga Kristine, f. Drewes, KS. 5.5.
- Drevsfeldt, Peter, Billedhugger, Odense, bkg. 18.10.
- Dreyer, Anna, f. Gelmuyden, 7.6.
- Herman E. C., 20.10.
- Inger, 28.2.
- L., Direktor, Tved, 2.9.
- Maria, Lærerinde*, Rebæk, bkg. 3.11.
- Dræbye, J. P. R., Pastor emer., 3.11.
- Drøgemøller, Charley, Postkontrolør, 1.12.
- Duckert, Claudia Marie, Frøken, Næstved, bkg. 24.3.
- Due, Karen Marie, f. Pedersen, KS. 6.11; M: Civiling.
- V. H., Elektricitetsværksbest., Bandholm, 3.11.
- Dujardin, Viggo, Rentier, KS. 19.4.
- Dupont, Ellen Helene, f. Anderberg, 23.10.
- Emmy, 10.4; M: Per.
- Marie, E. e. Avlsbruger, Fredericia, bkg. 16.7.
- Durafour, Hippolyte, Skræderm., Helsingør, 2.3.
- Duus, Elisabeth, f. Kemp., 16.1; M: Forstander.
- Dybbro, Sejer, Fabrikant, Slagelse, 25.3.
- Dybdal, Alma, Etatsraadinde, 23.2.
- Dyrbye, Chr., Modelsnedkerm., Helsingør, 3.7; H: Betty.
- Dyrup, Povl, Journalist, Odense, bkg. 2.4.
- Düsterdich, Holger, Radiotelegrafist, Esbjerg, bkg. 8.9.
- Domler, Høhs., Købmand, Ringsted, bkg. 15.1.
- Dossing, Inger, 8.8; M: Chr.
- Joh. Chr., Kordegn*, KS. 29.10.
- Eberhard, Aage, Gaardejer, Skejby, bkg. 24.3.
- E. H., Tandlæge, Aarhus, bkg. 20.3.
- Eberhardt, Gertrud, Frue, 25.5.
- Jenny, 21.5.
- Ebert, Marie, 31.1.
- Ebstrup, Bengt, KS. 31.8.
- Eckardt, Verner v. Heidenstam, 6.11; Mo: Thea.
- Eckardt-Hansen, Kontorchef*, Civiling., 17.10.
- Eddy, Dagmar W., bkg. 31.3.
- Edelberg, Johanne, Frue, 11.11.
- Edelmann, Olga, E., 25.8.
- Ege, Gunnar Axel, 7.10.
- Egede, Johanne Elisab., f. Egede, FS. 27.8.
- Eghoff, Thora., 16.11; M: Hj.
- Egholm, Valborg, f. Tuxen, 12.12; M: Harald.
- Egvad, Christine, Lotterikoll., 11.10.
- Ehlert, Aage, Fabrikant, 21.6.
- Ehrhardt, Marie, 26.9; S: Henry.
- Eiby, Marie B. C., f. Olsen, 20.2.
- Eibye, Knud Laur., Prok.; H: Mary, 26.5.
- Eilersgaard, Elna, Middelfart; bkg. 29.12; M: ORS.
- Eisen, Clara, 5.12.
- Eising, Esper, Oldermænd, Murerm., 21.5.
- Ejersted, Olaf Fr. Rye, 9.7; H: Karen.

- Ejler-Jensen, Othilia, Koncertsangerinde, 13.12.
- Ekström, Dagmar, E. e. Fuldm., 3.11.
- Elberling, Anna, Forstanderinde*, 30.9; Sst: Harriet Bonde.
- Elbirk, Emilie, 14.10.
- Elbo, Kay, Forf., bkg. 6.3.
- Elboth, Laur., L., Disponent, bkg. 25.5.
- Elfelt, Mariane Kristine, f. Nielsen, 3.11; S: Kjeld.
- Elikofer, Ingrid, f. Amelung, 3.12; M: Gustav.
- Elkjær, Kresten, J., Friskolelærer*, Omø, bkg. 15.7.
- Ellegaard, Grethe, Malerinde, Pæstum, bkg. 23.12.
- Ellehammer, Agnes Josephine, f. Rittmeyer, 31.1; M: Th. E.
- Ellekilde, Anna Joh., 5.3.
- Ellested, E. J., Toldkontr.*, Svendborg, 11.12.
- Elling, Rob., 23.10; H: Karen.
- Ellis, Lillian, Skuespillerinde, 21.2. M: Mogens Lind.
- Elmgreen, Elin, Bogholder*, Frue, Hillerød, bkg. 28.5.
- Elnegaard, Karl, Red.sekr., Sorø, bkg. 5.6.
- Elsass, Rosalie, f. Grün, Frederikssund, 12.1.
- Elsborg, Janus, Overgartner, bkg. 1.9.
- Elving, Johs. Arkt., Bygn.insp., Snekersten, 19.2.
- Emborg, Karen, bkg. 9.6; M: Seminarlærer, Vordingborg.
- Enemark, Laura, f. Schönemann, 31.12.
- Engberg, Conny, Lærerinde*, 20.6.
- Gunnar, Sognepræst*, Generalsekr.*, 22.3; H: Elisabeth.
- Karl, Sognefoged, Nyrup, bkg. 3.10.
- Engel, Carl Chr. Dyssel, 16.8; Australien.
- Georg, Konsulent, Maribo, 24.4; H: Helga.
- Jul. Meyer, 1.3.
- Engelbrecht, Peter Chr., Hattemager*, 24.12.
- Engell, Gustav, Kobmand, Køge, 31.10; H: Alma.
- Engels, Christa, Frue, 9.12.
- Engelstorp, O., Skoleinsp., cand. theol., 12.2; H: Frida.
- Engholm, Oscar, Afdelingsing., 15.6.
- Enna, Betty, 29.7.
- Erdmann, Hasse, 13.9.
- Erichsen, Jeanne, f. Boudéne, 8.4; M: Red. Sv. E.
- Eriksen, Emil, Grosserer, 13.1.
- Hans Chr., Sognepræst, Tingsted, 24.11; H: Oda.
- Erlendsson, Valdemar, Læge, Frederikshavn, 16.9.
- Erlind, Henry, Ing., 1.6; H: Elli.
- Ernst, Johs., 25.2.
- Paula Dagmar Julie Augusta, f. Hassing, FS. 27.8.
- R. Motzfeldt, Kommandorkaptajn, 16.5.
- Vilhelm, bkg. 31.1; H: Asta.
- Escherich, Henrik, Detailhandler*, 23.11; H: Marie.
- Eshington, Peter Erland, Maskinm., KS. 19.3.
- Eskesen, Dorthea, f. Lassen, Hareskovby, 5.2.
- Esmann, Ingeborg, Vilhelmine, 15.12.
- Esmann-Christensen, Lilly, f. Schanong, 29.3.
- Ewald, Charles Peter, Murer, KS. 30.10.
- Ewart, Valborg, f. Petersen-Rask, 20.8.
- Evert, Ellen Kirsten, f. Koch, 23.8.
- Evers, A. F. M., Viceadmiral, 10.10.
- Julie, Damefrisør, 5.12.
- Eyrich, Edith Mary, Frue, f. Skjød, 26.4.
- Exner, Aage, 20.9, Kunstmaler, Hald; S: Provst.
- Faaborg, Carl, Gross., Haderslev, bkg. 7.12.
- Faber, Henny, f. Hollesen, 24.5.
- Fabricius, Anna Christine, Frue, FS. 18.4.
- Gustav, Propr., Bjornager, bkg. 5.4.
- Ida, Hofjægermesterinde, Hegnetlund, f. Komtesse Schulin, bkg. 10.11.
- Fagerberg, Frank O., Fagforeningsform.; 21.12; H: Rigmor.
- Fahnoe, Noline, Frue, 10.10.
- Faith, Anna Kathrine, E. e. Bodkerm., Haslev, 7.2.
- Falck, Frederikke, f. Oxenboll, 22.11.
- Falk-Jensen, Karin, 3.9; F: Kontorchef A. F. J.
- Falkencrone, Johanne, 15.11.
- Falkenberg, Maren Christine, E.; FS. 5.5.
- Falking, Carl, Kaptajn, 12.2.
- Fallesen, Kr., Landbr.lærer, Landbr.kand., Gdr., Gesten, bkg. 8.6.
- Fallin, Erik, Fabrikant, 18.12.
- Fangel, Fanny, 4.1.
- Fasting, Hans, Direktør, 5.2.
- Fauerholdt, Signe, Organist, Spørring, bkg. 9.6.
- Faurschou, Louise Gronbech, Klasse-lotterikoll., Haderslev, 1.1.
- Fausner, Egon Herm., Komml., 25.1; H: Minna.
- Fedderson, Asta, f. Dommesty, 29.5.

- Fehrn, Mathilde, f. Lind, 5.11.
 Feilberg, Elisabeth, f. Packness, 26.10; Skolebest.*
 Fenger, E. H., Stationsforst.*, Ryomgaard, 7.4.
 — Holger, Seminarieelev, Skaarup, bkg. 6.3.
 — Marie Magdalene, Forf., 5.6.
 Ferniss, Einar Johs., Direktor, Donse Gaard, 6.12.
 Ferslev, Katharina, 4.1.
 — Parmo, Repræsentant*, 22.11; H: Esther.
 le Fevre, Ellen, 18.7; M: Godtfred.
 Fich, Karen, 30.11; M: Otto V.
 — Ove, Postmester*, Hillerod, 22.3.
 Fiil, Marius, Drejerm., Randers, bkg. 10.2; H: Kristine.
 — Niels, Forpagter*, Frorup, bkg. 12.4.
 Filskov, Johs. Bankass., Sonderborg, bkg. 13.3.
 Finselberger, Karin, 2.8.
 Fischer, Bent, Kontorchef, udnævnt til Dir. f. Statens Sindssygehosp., 12.11; H: Heinke.
 — Herm., Læderhandler*, Roskilde, bkg. 29.3.
 — Knud, Kreaturkomm., 25.1.
 — Knud Rothe, Skibsfører*, 18.2.
 — L. F., Oberstlojtnant, Fredensborg, 13.2.
 — Osw. Vill., Kontorchef, 29.12.
 Fischmann, Alfr. Fr., Bogholder, 17.10.
 Fisker, M. A., Kunstmaler, Risskov, bkg. 19.6.
 Fjølstrup, Gugge, 7.4; E. e. Skuesp.
 Flach, Fl., Dir., Garverm., Silkeborg, 14.10.
 Flade, Ingke, f. Gottschalk, 14.6; M: Kurt.
 Flagstad, Elna, f. Jørgensen, KS. 20.2.
 Fledelius, Caroline Augusta, f. Busch, KS. 14.2.
 Fleischer, Poul E., Grosserer, 16.4; H: Ingeborg.
 Flensboe, Agnes Elisab., Klasselotterikoll., 18.12.
 Flenssted-Hansen, Poul, Grosserer, 20.10.
 Flensted, Anton, Hotelejer, Aalborg, bkg. 16.6.
 Fliedner, Sophus, Tomrerm.*, bkg. 23.6.
 Flindt, Maria Wilhelmine, f. Landsperg, 30.12; S: Kjeld.
 Flor, Camilla, f. Kragh, Komml.*, E. e. Borgm., Randers, KS. 23.7.
 Flux, Emilie Karoline Charlotte, f. Hansen, 1.1.
 Floytrup, Kirstine Bachmann, FS. 12.9.
 Fode, Johan, Fabrikant, 28.1; H: Ingeborg.
 Foersom, Ingeborg, 28.12.
 Fog, Inger Marie, f. Kjærgaard, 23.6.
 Fogh, Soren, Lagerchef*, 8.11.
 Foght, Anna, 12.1; M: Artillerimester — Dagmar Elise Kirstine, NBS. 16.8.
 — William R., Overkanonér*, bkg. 10.12.
 Fogt, N. Autoforhdl., Vognfabr., Horsens, 22.6; H: Leonora.
 Folke, Gerda Ingeborg, KS. 7.7.
 Follin, Olivia Charlottte, KS. 6.7.
 Fonseca, Aage, 25.1; H: Karen.
 de la Fontaine, Kay, Chauffør, 27.4.
 Forchhammer, Ejvin, 9.5.
 — Ellen, f. Hallas, Læge, Frue, Bagsværd, 29.4.
 Formann, Henrik C., Gross., 4.7; H: Helga Ingeborg.
 Forridder, N. H., Gaardejer, Askhoj, bkg. 18.7.
 Forsberg, Henrik, Kapelmester, Stockholm, bkg. 1.8.
 Fosdal, N. K., Ekspeditionssekr., 25.1; H: Anna.
 Foss, Petra Vilhelmine, f. Stöckelbach, 6.2; E. e. Maler, Prof., Harald F.
 Foverskov, Caroline Sofie, E., 2.3.
 Fraas, Ove, Ingeniør, bkg. 29.8; Sst: Johanne Edelberg.
 Fraenckel, Oscar, Bogtr., 4.8.
 Fraenkel, Geert Wilh., Civiling., 28.3.
 Frandsen, H. P., Snedkermester, Bern, bkg. 3.8.
 — Jytte, f. Hvidtfeldt, 29.10; M: Povl.
 Frank, Jacob, Overlærer, 7.2; H: Marit.
 Frankel, Frederikke, Forstanderinde*, 12.3.
 Frederiksen, Axel, Komponist, 10.11.
 — H. P., Kontorchef, 20.1.
 — J. P., Direktor, 8.1.
 — Niels, Form.* f. Statens Jordlovsudvalg, Roskilde, 20.12.
 Frees, Peter, Konsul, Gross., Haderslev, 16.3; H: Frieda.
 Freiberg, Hans Fr., Lærer*, Ertebjerg, bkg. 2.6.
 Fremming, C. V. A., Overlærer, 14.3.
 Freund, Andr. Jørgensen, Møller*, Esbjerg, bkg. 2.6.
 Frey, Anna Hougaard, Aarhus, bkg. 21.12; E. e. Trykkeribest.,
 Freyberg, Ewen Maximilian, Typograf, bkg. 15.10.
 Friderichsen, Elisab., f. Borch Jacobsen, Ærskobing, 13.2, E. e. Apoteker.
 — Hedvig, f. Jungersen, 14.3; M: Godsejer, Kjærstrup.

- Friding, Cai, Ingeniør, 19.10; H: Paula. Fridlund, Gote Allan, Afdelingschef, bkg. 19.12.
- Friedmann, Melina, 4.2.
- Friese, Kirsten, Frue, 18.3.
- Friis, Anna, Jordemoder, O. Logum, bkg. 10.2.
- Dagmar, F. C., 1.2.
- Georg Vald., KS. 19.11.
- Gertrude Caroline, f. Rasmussen, FS. 2.5.
- Hans Peder, Værkforer, 15.11.
- Johan P., Kommunalrevisor, 21.11; H: Ellen, f. Dons Blædel.
- Marie, Fabrikant, 31.10.
- Peter Vald. Hansen, 11.1.
- Sofus Martin, Indremiss.*, Gram, bkg. 9.8.
- Friis-Hansen, Povl Z., Kontorchef, 27.3; H: Warla.
- Friis-Holm, Gudrun, Dr. med., 15.1.
- Frikke, N. Chr., Autoforhandler, Esbjerg, 30.1; H: Cathr.
- Frisch, Mathilde, f. Schlüter, 15.10.
- Frisenette, Valborg, 10.6; Sst: Mathilde Dalberg.
- Fritzbojer, Maren Marie C., NBS. 1.8.
- Fritzsche, Aage, Prokurist, 21.6.
- From, Gunnar Ingemann, Skattekontr., KS. 20.1.
- Frost, M. B., Stationsforst.*, Thisted, 6.2.
- Frydensberg, Viggo, Gartner, Tisvildeleje, 14.12.
- Fræhr, Hans, Kobmand, Sommersted, bkg. 28.5.
- Fröhlich, Emil F., Civiling., 5.2.
- Froling, Poul Hermann, NBS. 1.8.
- Frorup, Fanny, 11.3.
- Frosig, J. Chr., Manufakturhdl., Ølgod, bkg. 14.7.
- Fuchs, Nikolaj, Sæbemester*, 10.9.
- Fuglede, Thora, Godsejerinde, Skovgaard, Langeland, 25.4; D: Ellen.
- Fuglsang, Anna, f. Andersen, KS. 31.5.
- Th., Boghandler, Sonderborg, 7.11; H: Ellen, f. Leifer.
- Fugmann, Martha, 30.5.
- Fuhlendorff, Peter, MA*, Mundelstrup, bkg. 17.6.
- Fuhry, Magda, 9.7; M: F. F.
- Funch, Nancy, f. Balle, 18.4.
- P., Skolebest., cand. theol., Brendstrup, bkg. 8.6.
- Funck, Erik V. J., Gross., 19.9.
- Fürst, Viggo, Korpsofficiant, 21.5.
- Færch, Hedvig, f. Bagge, 19.7.
- Forst, Emma Ida Emilie, f. Hørup, 18.6.
- Gaardon, F. E., Gross., Odense, bkg. 23.5.
- Gad, B., Politifuldm.*, Klasselotterikoll., bkg. 22.11.
- Chr. Pram., Entreprenør, 6.1.
- Inger, f. Jessen, 24.3.
- Oluf, Læge, 15.1; H: Sigrid.
- Gade, Anna, MB., Kommunekass., Holstebro, bkg. 16.11.
- Gahrn, J. A. F., Sadelmagerm.*, FS. 11.4.
- Gai, Henriette, Frue, 28.11.
- Galle, Karen, f. Raagaard, 6.6; M: A.W.
- Mathilde, Frue, Odense; M: Bagermester., bkg. 25.4.
- Galloe, Astrid, bkg. 15.6.
- Gam, Marie, 9.5.
- Gamel, Castella, Froken, Aarhus, bkg. 20.11.
- Gamstrup, M. S., Mejeribest., Ringsted, 5.5; H: Johanne.
- Garde, Chr., Smed, KS. 15.8.
- Garmer, Louise, bkg. 25.9; M: Postm., Ringsted.
- Garnæs, Yelva, Bestyrerinde*, Viborg, bkg. 24.4.
- Gehrke, Hjalmer, Overretssagf., 19.2; H: Nora.
- Geisler, Chr., Organist*, 19.8.
- Geismar, Franz, Grosserer, bkg. 6.3.
- Marie, f. Jensen, 25.3.
- Gelardi, Ellen, 7. 7.
- Gemmer, Anders N., Bibliotekar, cand. theol., Odense, 6.1; H: Else, f. Brøndum.
- Geneser, Alfrida, 20.6.
- Genkel, Ella, f. Due, bkg. 25.11; M: Ernst.
- Gerhardt, M. A., Skibsforer*, 25.9.
- Gerner, Frederikke, f. Dahlbom, 10.4.
- Gerold, Valdemar, 19.7; H: Helvig.
- Gerson, Margretha, f. Herzberg, NBS. 21.2.
- Gertz, Rosalie, Frue, 5.12.
- Gether, Ida Christine, 29.1; M: Frantz.
- Giannini, R. G. V., Tjener, KS. 24.3.
- Gideon, Kitty, f. Linck, bkg. 12.9.
- Giehm, Wald., Restaurator*, 30.11.
- Giese, Vald., Landsdommer, 28.2; H: Elisabeth.
- Gildsig, Nielsine Dorthea K., f. Nielsen, KS. 20.11.
- Gjellerup, H. M. R. L., Tobakshandler, KS. 15.1.
- Gjerløff, Poula, 29.7; M: Holger Ove.
- Gjerulff, Nikolaj, Malerm., Lemvig, bkg. 17.3.
- Gjerum, Sophie, Lærerinde*, Aarhus, bkg. 6.3.

- Gjerum, S. A., Fabr., Kalundborg, 29.8.
 Gjessing, Hakon, Dommer*, 6.9.
 Gjødese, Julie, Viceinspektrice, 27.10.
 Gjodrik-Andersen, Arne, Sofartsskoleforstander, Svendborg, bkg. 20.1.
 Gjørup, Christine, f. Nielsen, Svendborg, 21.10.
 — Ingeborg Fonss, 26.6.
 Glavind, Kirstine, Frue, Grindsted, bkg. 1.3; M: Stationsforst.
 Gleerup, Karen Marie, E. e. Konditor, Assens, bkg. 9.6.
 Glistrup, Otto Høgh, Frederikshavn, 30.1; H: Nanny.
 Glud, Oluf, Sogneraadsformand, Egebjerg, bkg. 13.12.
 Glæsel, Dan Jul., KS. 16.1.
 Glæsner, Einer Prip, 18.9.
 Gnudtzmann, Frederikke Christine, Froken, Stovringgaard, 31.10.
 Goelé, Laura, 14.11.
 Goldenbohm, Christine, bkg. 2.11.
 Goldmann, Elisab., Æreskøbing, 24.9.
 Goldschadt, O. K., Lærer, Gauerlund, 2.7.
 Goldschmidt, I. H., Direktor, 28.8.
 Goll, Vera, f. Kaper, E. e. Rigsadvokat, 9.10.
 Golodnoff, Thora Johanne, f. Farrer, 12.5.
 Gom, Elna, f. Ludwigs, 23.11.
 Gosch, Bertha, Skorstensfejerm., Aabenraa, bkg. 11.9.
 — Heinrich Emil, KS. 6.2.
 Gottfredsen, Holger V., Litograf, Bogtrykker, 15.10.
 — Jens Worm, Direktor, 29.3; H: Helga.
 Gottland, Joh. Carl, Glasmager, Odense, bkg. 26.7.
 Gottlieb, Christen, Arkitekt, 18.8.
 — Emil, Læge, Hellerup, 14.12.
 — Helene, f. Rasmussen, 7.3.
 — Marie, 6.10.
 — Sigrid, f. Holm, 7.4.
 — Vald., Tandlæge, 31.10; H: Helga.
 Gottspenn, C. O., Repræs., 22.10; H: Ella.
 Graae, Boline, Forf., Fuglso Havndal, bkg. 21.11.
 — Holger, Revisor, 2.12.
 Grabow, Hother, Direktor, Horsens, bkg. 22.9.
 Gradert, Georg, 26.12.
 Graff, Carl Chr., Officer i Frelsens Hær, 9.9.
 Grage, Mina Christine, f. Hackmann, E., KS. 6.10.
 Gram, Herman, Kapelmester, Lid, Sverige, bkg. 12.4.
 Gram, Julie, 31.12.
 — Kirsten, 9.12; M: Joh.
 Grammelstorff, Jacob, Musiker, 7.6.
 Granner, Ebba Helga Margr., f. Dahl, KS. 27.12.
 Graszitz, Oluf Charles, Fabrikant*, 6.5.
 Grastrup, Aksel, Overtoldass., Aabenraa, bkg. 5.12.
 Grau, Aage, Hovmester, bkg. 30.11; H: Mathilde.
 — Maren, f. Madsen, 12.2.
 — Chr., Fabrikant, 21.11; H: Karla.
 Graugaard, Peter, 4.2.
 — Soren Alfr., Bagerm., FS. 17.10.
 Grauslund, Em., Arkitekt, MAA., 1.6.
 Green, Friederike Catharine, f. Nissen, NBS. 6.3.
 Gregersen, Fr., Læge, Prosektor, Dr. med., Aarhus, 31.1.
 — Johanne, Musikpædagog*, Hammel, bkg. 9.5.
 Grenn, Alfr. Chr. Kauffmann, 18.6.
 Greve, Jørgen, Propr., MA*, Skalbjergr, bkg. 14.2.
 — Sophie Birgitte, 8.8.
 Griess, Lotte, 27.2; M: Hj.
 Grobertz-Reinholdt, Fridolin, Katolsk Præst, Fredericia, bkg. 10.7.
 Gronemann, Anne Laurine, f. Møller, KS. 8.10.
 Grooss, Marie, f. Præstmark, 17.9.
 Grossmann, Herm. Viggo, 5.8; H: Ingebj. f. Jensen.
 Gross, Elise, 18.3.
 Grossmann, Marie, E. e. Fotograf, Broager, bkg. 5.1.
 Grossmeyer, Ella, Frue, bkg. 30.10.
 Groth, Johs., Organist, Lyngby Trustrup, bkg. 18.12.
 — Peter Andersen, 26.1.
 — Vilh., 23.9.
 Groute, Carl, Snedkerm., H: Julie, 24.11.
 Grouleff, J. E. Vilh., Blikkenslagerm., Aarhus, bkg. 3.8.
 Grubb, Emma, Malerinde, Dragør, 12.3.
 Grube, Helga Louise, E., 11.10.
 Grum, Cathinca, f. Schwensen, 28.6.
 Grum-Schwensen, Aage, Dommer*, Skærum Mølle, 9.3; H: Ellen.
 — Anna, E. e. Sparekassekass., 18.5.
 — Jens Emil, Sparekasseboghr., Nykøbing F., 6.2.
 Grundahl, Ingebj., 6.4; M: Ad.
 Grundtvig, Anna, f. Quittenbaum, 6.12; E. e. Dommer.
 — August, Bogholder*, 21.7.
 Grunnet, Anna, f. Fischer, 16.10.
 — Fr. Møller, Trafikass., Aarhus, bkg. 18.8.

- Grüner, Marie, Viceforst.*, 4.6; Sst: Franciska.
- Grünwald, Cecilia, Overkammerfrøken* hos Kejserinde Dagmar, 18.3.
- Grøn, Ole Jensen, Sølvsmed, KS. 9.5.
- Grønbech, Ida Elise, f. Dame, 11.1.
- Joh., Gaardejer, KS. 3.11.
- Karen, f. Daugaard, E. c. Lektor, 12.8.
- Grønbeck, Hans Schou, Proprietær*, NBS. 14.2.
- Grondahl, Harriet, 6.9.
- Grønlund, Alfred, Købm., Randers, bkg. 19.10.
- Gudmand-Hoyer, Margr. O., Nybølle, bkg. 27.6; M: Sogneraadsform.
- Gudsoe, Ane Marie, 2.11; M: Landsretssagfører, Fredericia.
- Guldager, Ellen, Telegrafass., 10.9.
- Erik, Læge, Odense, 1.11; H: Birthe.
- Guldborg, Vilh. Louis Hoegh, KS. 7.3.
- Guldborg, Martha, Forstanderinde*, 5.12.
- Guldbrandsen, Jørgen Nadu, Ingeniør, Stockholm, 9.11 i Kbh.
- Guldvang, G. M., Lærer*, Nr. Nebel, bkg. 10.12.
- Gulstad, Julie, f. Sorensen, bkg. 25.2.
- Gundstrup, Hazel, f. Skjoldborg, 25.12.
- Gusmer, J. K., Civiling., Fredericia, 22.6; H: Emilie.
- Gutensohn, Käte, 18.5.
- Gutheil, Soren M., 3.9.
- Gutler, Nanny Hannah, f. Toulten, 13.6.
- Gyberg, Magda, Hillerød, 17.3; M: Th. G.
- Gylden, Emmy, f. Haremst, bkg. 28.7.
- v. Gyldenfeldt, Franz, Domæneforpagter*, Godsejer, bkg. 9.2.
- Güldner, Adolph, 19.3; H: Karen.
- Günther, Helga, f. Ernst, 3.2.
- Güth, Viggo, 19.12.
- Güthler, Hansine, 15.1.
- Gorgens, Haas, Mægler, Næstved, 20.3.
- Haag**, Anna Marie Amalie, KS. 20.11.
- Haagen, Poul, Læge, Sakskøbing, 29.11.
- Haar, Poul Gunnar, 5.5.
- Hagelstein, Emilie, Frk, 3.3.
- Hagerup, Holger S., Redaktør*, Omaha, bkg. 9.5.
- Hahn, Adolfine Marie, f. Pedersen, bkg. 16.4; S: Knud.
- Halberg, Ellen Alvilda, 29.9.
- Emma, f. Jonsson, 16.2.
- Holger, Installatør, 18.9.
- Halck, Aug., Musikhdl.*, 20.8.
- Wilhelmine, f. Brandt, 3.4.
- Hald, Marie Magda, f. Schreiner, bkg. 12.7.
- O. E. V., Postkontrollør, 8.11.
- Halger, Elna Silberblatt, 21.6.
- Hall, Gunnar, Kreditforeningsdir., 31.10; H: Karen Margr.
- P. M., Vognmand, 13.5; H: Katharina.
- Halling, Sv., Fabrikbest., St. Hedinge, 9.10; H: Margr.
- Halse, L., Bankdir., Kjellerup, 2.4.
- Halversen, Aug., Civiling., Arvika, bkg. 12.4.
- Hamanies, Eizens, Bogholder, KS. 12.4.
- Haman, Anne, E. c. Bankbogh., Sdr. Kongerslev, bkg. 21.12.
- Hamann, Anna, 26.8.
- Viola, f. Bringstrup, 3.4.
- Hamerik, Ebbe, Komponist, 11.8.
- Hammer, Ernst J., Bogholder, 27.2; H: Ellen.
- Fritz, Fabrikant, Norrköping, bkg. 20.5.
- Hjalmar, Tandlæge, Shanghai, bkg. 8.5.
- Karen, f. Sorensen, NBS. 4.12.
- Hammerum, J. C., Toldkontr., Vejle, 16.5; H: Anna.
- Hamstra, Sietse, Sprogl. Prof., 31.10.
- Handberg, Anna Jensine, KS. 17.12.
- Juliane, E. e. Lærer, Aalborg, bkg. 21.5.
- Hanberg, Hermine Christine, f. Holmstrup, 11.10.
- Hanghøj, P. M., Amtsskolekonsulent, Dronninglund, 5.1.
- Hannemann, Anna, 23.10.
- Hansen, Andrea f. Fischer, 9.12; S: H. F. H.
- August, Handelsgartner*, Kastrup, 20.9.
- Carl, P. M., Direktor, Slagelse, 28.1.
- Celly Dindler, 5.1.
- Charles, Overing., Frederikshald, bkg. 11.12.
- Ernst August, Overlærer* i Haderslev, 9.1.
- Gustav, Distriktschef* i DSB, 11.3.
- H. A., Gartner, Thuro, bkg. 1.10.
- H. K., Apoteker*, 17.6.
- H. L., Direktor, Ringkøbing, 20.4.
- Hans, Inspektør*, Overlærer, 1.4; H: Stella.
- Hans Anton, Trafikkontr.*, KS. 9.6.
- Hans Peter, Forstelærer, Lov, 23.2.
- Hans Karl, Husmand, Vurderings-Form., Ryslinge, bkg. 3.4.
- Henny Wilhelm, Etatsraadinde, Ordrupgaard, 13.5.

- Hansen, H. P. M., Dyrslæge, Helsingør, bkg. 28.9.
 — Ivar, Gymnastikinsp., Modum, bkg. 2.12.
 — J. P., Sagfører, Maribo, 2.2.
 — Johs., Fiskeeksportør, Gilleleje, bkg. 25.8; H: Helga.
 — Johs., Tandlæge, Aabenraa, 19.3.
 — Konrad V., Provst, Pastor emer., Svenstrup J., 25.7.
 — Laur., Propr., Lammehauge, bkg. 2.1.
 — Leo Biltoft, Gdr., Tjæreborg, bkg. 11.9.
 — Magda, E. e. Gehejmemedicinalraad, Haderslev, bkg. 29.1.
 — Marius Peter, Stationsforst.* i Holsted, 24.4.
 — N. K., Kobm., MB*, Herning, 9 5
 — Oluf Fr., Skoleinsp.* i Løjt kirkeby, 26.3.
 — Percy H., Brigadier, Kensington, 12.2.
 — Valdemar, Dir. f. Kastrup Glasværk, 9.7; H: Lizzie, f. Fife.
 — Valdemar, Dir. f. Lysberg, Hansen & Therp, 28.6; H: Ragnhild.
 — Viggo, Pastor emer., 26.11.
 — Viggo Valentin, Dir., 6.8; H: Grethe Hansen-Leth, A. C., Godseksp.*, Dir. Randers, 19.9.
 Hanson, Carl, Maler, Gilleleje, 17.12.
 Harbo, Carl, Gaardejer, Asferg, bkg. 29.10.
 Harboe, H. C., Proprietær*, Skibbinge, bkg. 24.4.
 Harbou, J. V., Overdyrlæge, Allingaa- bro, 26.11; H: Maria.
 Harbst, H. F., Tomrerm., bkg. 16.11.
 Harder, Fulvia, f. Alberti, 29.11; M: Kontorchef.
 Hardon, Chr., Landsretsfuldm.*, cand. jur., 19.9.
 Hardt-Schnicker, Catharina Emilie, f. Lillienskjøld, NBS. 2.6.
 Harild, Ax. Asg., Murerm., Lyngby, 26.8.
 Harms, P. M., Læge, Randers, 8.7; H: Marie.
 Harpsøe, Anna, 18.12.
 Harpøth, Ivar, Overlæge*, 31.12; H: Astrid.
 Hartby, Ingeborg, f. Magle, Komml., 3.7.
 Hartelius, Ellen Marie, 5.3.
 — Sofie, 5.11.
 Hartlev, C. C., Øjenlæge, Sønderborg, 22.3; H: Aagot.
 Hartmann, Agnes, Guldsmed, Fruc, Skive, 20.7.
 Hartmann, Sophie, 23.6; M: Villh.
 — Fritz, Dir., 21.4; H: Ellen.
 — Halldan Birkedal, Konsul, Bor- deaux, 17.10.
 — Jul., Prof., Dr. techn., 6.11.
 — Max, bkg. 9.1.
 Hartvig, Margrethe, E. e. Afdelings- chef, 1.7.
 Hartvigsen, Estrid, 7.12; M: Civiling.
 Hartz, Ludvig, Tobaksfabr., Randers, bkg. 31.5.
 Hartzell, Edw., Insp., Ørskovgd., bkg. 26.5.
 Haslund, Aage Juell, Kaptajn, N. York, 1.6; H: Camma, f. Wiederquist.
 Hass, Agnes Jane, f. Young, NBS. 25.9.
 Hasselbalch, Jacob Johan, 19.3.
 Hasselfelt, Louise Henriette, exam. pharm., KS. 20.9.
 Hasselriis, Ellen, Lektor, 9.7.
 Hassing, Martin, 23.12; H: Camilla.
 Hassing-Jørgensen, Kai, Prokurist, cand. jur., 5.3.
 Hauberg, Ingeborg, f. Illum Hansen, Vojens, 11.10.
 Hauerslev, V. S., Sagf., Branddir., Korsør, 1.9.
 Haugan, Carl Holberg, Direktor, 17.12.
 Haugbyrd, Emilie, 26.5; D: Anna Skibby.
 Hauge, Anne Marie, Sygepl., Vejle, bkg. 1.10.
 — H. Hansen, Hojskoleforst., Ronde, 8.1.
 — Kathrine, Frue, Kolding, E. e. Gross., bkg. 23.2.
 Haugen-Johansen, Asta, f. Nutzhorn, Stiftamtmandinde, 8.12.
 Haugsted, H. Ove, Direktor, 20.1; H: Vibeke.
 Haunstrup, Agnes Bolette, f. Thing, 7.12; M: Ove.
 Haurowitz, Erich Kr. Dahl, 20.10.
 — Harry Falck, 3.7, Seattle, USA.
 Hauschildt, Bodil, Hoffotograf, Ribe, bkg. 24.12.
 Hautorp, A. P., Hotelejer*, bkg. 25.5.
 Hastorn, A. C., Ingeniør, 24.2.
 Hebo, Tage, Eksp.sekr., ORS., 28.12.
 Heckscher, Anna B., f. Lillielund, bkg. 1.8; D: Ingeborg Börjeson.
 Hedebol, Sofus, Kikhavn, bkg. 8.5; Br: Peder.
 Hedegaard, Chr., Pantefoged, 22.11.
 Hedemann, Ellen Marie, f. Heger, Roskilde, 27.5; E. e. Skovrider.
 Heegaard-Poulsen, Ax., Fabrikant, 1.4; H: Dagny.
 Heerwagen, Magdalene, Frøken, 12.5.

- Heesch, Vald. C. H., Overtoldkontr.*, 19.10; H: Ingeborg.
- Heger, Anna Josefine, f. Lindblom, 11.5.
- Heggit, Simona Annina, Musikpædagog, KS. 29.10.
- Heggum, Anna Ludovica, KS. 24.4.
- Heiberg, Henriette Sofie, E., Roskilde, bkg. 17.4.
- Heick, Laura Marie, Frue, Hovborg, bkg. 28.11.
- Heide, Einar, Urmagerm., 15.11.
— Marie, E. e. Skibsf., 19.8.
— Paul Ein. Eberhard, NBS. 21.11.
- Heidemann, Jens, Husm., Bindslev, bkg. 1.11.
- Hejede, Ch., Forsikringsdir., cand. jur., 16.10.
- Heilbuth, Elna Marie, f. Hansen, NBS. 6.2.
- Heilmann, Esther, Frue, 11.5.
- Heilskov, Henny, f. Walsøe, 30.5.
- Heimbürger, Renate, 31.8; M: Nic. Hein, Caroline, f. Hasselbalch, 12.7.
— H. F., Maskinm., Thorshavn, 1.8.
— Johs., Handelsmand, KS. 30.10.
- Heinecke, Anna Marg., Frue, 7.5.
- Heinicke, O. P., Drejerm., Odense, bkg. 13.1.
- Heinricy, Georg A., Ingeniør, FS. 9.4.
— Olaf, Isenkræmmer, 6.10.
- Heinze, Vilh. Alex., 8.4.
- Heitmann, Anna Marie, Malcrinde, 2.10.
— Jensine Mathilde, f. Carl, 7.7.
— Karen Andrea, E. e. Slagterm., Hjørring, bkg. 20.12.
— Ths., Slagterm., Hjørring, bkg. 8.3.
- Helander, Carl, Salgschef, 25.11.
- Helleberg, Marie, Frue, Thisted, 11.6.
- Hellerung, Elisab., bkg. 9.5.
- Helligsoe, Jens N., Forretningsfører*, 27.3.
- Hellmers, Nanna, f. Werner, Roskilde, 12.7.
- Helmer, Georg, Regissor, Bergen, bkg. 21.5.
- Helmers, Eigil, Missionær, bkg. 29.3.
- Helms, Dora, 9.1; M: Hannibal.
— Ragnhildur Anna (Ranka), f. Smith, 31.5.
- Hemmert, Olga, f. Christiansen, 2.6; D: Hjordis Kethelyi.
- Hempel, Soren, Papirhandler, Aalborg, bkg. 3.8.
- Henberg, Mary, Helsingfors, 12.7; M: Knud.
- Hendil, Jørgen Christen, Gross.; FS. 21.11.
- Hendrichsen, Leo A., Gross., 3.2.
- Henning, Chr. A., Gross., 16.10.
- Henning, Gerda, Kunstvæverske, f. Heydorn, 26.6; M: Gerh.
- Henningsen, F. H., Legationsraad, 15.11.
— Hans Ludvig, 17.8; F: Oberstløjtnant P. A. C. H.
— Jørgen, Provisor, cand. pharm., Luzern, bkg. 14.3.
- Henriksen, Carl, Forstander, 8.3.
— Karl Vilh., Dyrk., Sparekassedir., Sejero, bkg. 28.2.
- Henriques, Elise Carrie, KS. 12.2.
- Hentzen, Jenny Marie, f. Hatting, NBS. 4.12.
- Herbert, Nelly, f. Esskildsen, 20.5.
- Herdahl, Agnes, Frokken, 30.5.
- Herdal, Sofus, Direktor, 12.9.
- Herfort, Johan Simoni, KS. 23.2
- Herlufsen, J., Indremiss.*, bkg. 25.10; H: Petra.
- Herlov-Müller, S. L. C., Dyrklæge, 13.7.
- Herner, N. A., Stationsforst.*, Rudkøbing, 11.7.
- Hernborg, Alfr. Ant. Jul. Aug., Guldsmed, KS. 19.1.
— Martha Susanne, E., KS. 31.7.
- Herskind, Cecilie, E. e. Dyrklæge, Aalborg, bkg. 13.11.
— Maja, f. Grundtvig, 19.7.
— Marius, Skibsf.* i D.F.D.S., 2.4.
- Hersom, Aage, Købmand, 6.9.
- Hertz, Gudrun, f. Hauch, KS. 29.3.
— Knud Sv., Arbejdsmand, KS. 8.6.
— Lars, Gartner*, NBS. 4.7.
— Olga, f. Klevin, 7.7.
— Wilh., Købm., 8.12; H: Martha.
- Hertzner, Anna Amalie, Plejerske, 27.8.
- Hervard, H. P., Værkm.* v. D.S.B., 31.12; H: Anna.
- Hessecken, Evald Emanuel, 10.10.
- Hestbech, F., Sagfører, Ulfborg, 14.6.
- Hetsch, Ville, f. Goos, 23.9; E. e. Red. Gustav H.
- Heurlin, Kirsten, f. Bruhn, 1.11.
— Paul Hilmar, Afdelingschef i »Baltica«, 3.1; H: Kirsten.
- Hierwagen, Birte Karen, Stud. polyt., KS. 29.12.
- Hildebrandt, Anna Mathilde, f. Romer, E. e. Ing., 12.3.
— Poul, 18.4.
— Thyra, 15.11.
- Hilden-Petersen, Andrea, f. Carstensen, 4.5, E. e. Provst.
- Hillebrandt, Anna, E. e. Stabsstgt., 27.12.
- Hilligsoe, Julie, Frue, 20.4.
- Himmelstrup, Einer, Skibsfører* i Ø.K., 18.11.
- Hinrichsen, Chr. Petersen, 20.1.

- Hinsch, Edvin, Fabrikkmester, 24.2.
 Hintze, Charlotte, E., 14.9.
 — Grete, Massose, 28.4.
 Hiort-Lorenzen, Elfrida Margr., E. e. Civiling., 8.2.
 Hirth, Johanne, 5.10.
 Hjardemaal, Zelata Anna, Generalkonsulinde, FS. 2.5.
 Hjelme, Hans, Overlærer, bkg. 31.10; H: Alfrede.
 Hjeresen, V. J. Brandt, Skibsf.* i D.S.B., bkg. 11.10.
 Hjermind, Elisab., E. e. Stationsforst., Lindholm, bkg. 25.5.
 Hjort, Sophus E., Fotograf, Vognm., 31.5.
 Hjorth, Alb., 15.4.
 — Anna, f. Hansen, 5.8.
 — Chr., Afdelingschef, 15.10.
 — Ebba, f. Bruun, 27.7.
 — Grethe Ellinor, KS. 22.9.
 — Maja, E. e. Gross., Aarhus, bkg. 21.8.
 Hjortlund, Christoffer, Husmand, Hedensted, bkg. 5.5.
 Hjortshøj, Niels, Salgschef, 18.10.
 Hjuler, Mathilde, f. Thorbjørnsen, 16.12.
 Hjorne, Jens Chr., Fiskeskipper*, Frederikshavn, 11.2.
 Hoff, Alvilda Harbou, Læge, Frue, Gilleleje, 12.3.
 — Elisabeth, f. Torsleff, 11.10.
 — Wilhelmine Laura Elisab., f. v. Sydow, 4.1.
 Hoffmann, Chr., Købm., Næstved, 26.7; H: Gerda.
 — Evald Odin, Lokomotivf., NBS. 10.10.
 — Helene Ludovica, 26.6; E. e. Komml.
 — Johanne Emilie Josepha, E., 5.2.
 — Maria, 6.11.
 Hoffmeyer, A. E. A., Blikkenslager, KS. 16.3.
 — H., Sparekassedir., St. Hedinge, 12.7; H: Johanne.
 — Sv., Læge, Hillerød, 27.9.
 Hofman-Bang, N. O., Hofjægermester, cand. polit., Hofmangave. 5.3.
 Hofmann, Andreas, Olderm., Snedkerm., Aarhus, 28.4.
 — Esther Ingeborg, E., 23.7.
 — Valdemar, Lokomotivfører*, 3.10.
 Hohwy, Einar, Slagteridir., Odense, 16.6.
 Holbek, Inga Tang, f. Bredberg, 17.3; M: Victor T. H.
 Holbæk, Sofie, f. Fugmann, 9.12.
 Holck, Johs., Borgm.*, Arkitekt, Nysted, bkg. 14.3.
 Holck, Vilhelmine, 4.2.
 Holleris, Alfr., Anlæggartner, 17.7.
 Holleufer, Marie, f. Reimann, Randers, 16.6; E. e. Skorstensfejerm.
 Holm, Agnes Bertha, E. e. Propr., 14.12.
 — Agnes Elfrida, f. Schmidt, Prok., 13.11.
 — Axel, Skibskonstr., Camden, U.S.A., 14.3.
 — C. J., Statsskovrider*, Hillerød, 24.11.
 — Claus N., Lervarefabr., Vejle, bkg. 26.7.
 — Dagmar Maria Ludovica, f. Hansen, FS. 30.11.
 — Dolly, Overlærer*, Froken, 21.2.
 — Elna Margr. N., f. Brasen, KS. 31.10.
 — Flemming, Skibsprovianteringsforh., Konsul, Casablanca, bkg. 9.4.
 — Georg Holger Waage, Kaptajn, Sekr., KS. 13.3.
 — Grete, f. Sandberg, 4.4.
 — Hans, Fuldm., i K.T.A.S., 1.3.
 — Henriette, Sonderhaa, bkg. 4.12; M: Sognef.
 — Hertha Lilli Bertha, f. Ganin, FS. 12.9.
 — Jenny Sophie, E. e. Købm., Ringsted, bkg. 21.9.
 — Kaj Anthon, Kranfører, NBS. 12.6.
 — Marie Frederikke, E. e. Forstelærer, Fjeldsted, bkg. 19.11.
 — Martha, f. Petersen, 6.1.
 — Oscar, Billedskærer, 18.2.
 — Victoria, 1.1; M: Ax.
 — Willy, Hotelbest., Aalborg, bkg. 15.7.
 Holmberg, Oscar Jul., Bogbinderm., KS. 1.10.
 Holmbäck, Gudrun Slåse, f. Weidemann, 8.12.
 Holme, Olivia, f. Uhloft, 7.11.
 — Theodor, Pastor emer., Nyhuse, 17.11.
 Holmer, Anna, Frue, 2.4.
 — Hertha, 8.1; M: Kaj.
 Holmgren, Esther Ingeb., 29.9.
 Holmquist, Henriette, f. Albers, KS. 20.2.
 Holmstrup, Povl, Sognepræst, Kongsted, 14.3.
 Holst, Axel, Klosterskytte, Vemmetofte, 25.10; H: Mathilde.
 — Ingrid, E., KS. 18.6.
 — M. C., Dir., Dr. techn., Aarhus, 20.11.
 — Marius, Farverm., Odense, bkg. 3.7.
 — Rob. Poul Jørgen, 5.9.
 Holst-Hansen, Arne, Amtsfuldm., Sekr., cand. jur., KS. 5.11.

- Holstein-Ledreborg, Josef, Hofjægermester, Lensgreve, Dr. polit., 4.5; H: Christina.
- Holsting, Jørn Olmütz, 18.11.
- Holsoe, Alma, Overass., Frøken, 26.7. — Chr. Knud, Skibsfører*, 16.8.
- Clara, f. Willemoes Klepsch, 7.6.
- Holt, J. J., Skovrider*, Grindsted, bkg. 23.6.
- Marie, Lærerinde*, Hvidbjerg, bkg. 20.6.
- Holten, Helle Othilie, NBS. 30.1.
- Holtet, Chr., Lokalhistoriker, Overretssagf., Skanderborg, 10.10.
- Honoré, Bertha, E. e. Overhornblæser, Roskilde, bkg. 22.2.
- Hans, Aarhus, 7.2; H: Zenia.
- Johanne, E. e. Rest., Fredericia, bkg. 17.9.
- Hoppe, Kathinka, Frøken, 11.5.
- Oline, Randers, 4.4.
- Hornbech, Gert, Isenkræmmer, bkg. 5.11.
- Hornemann, H. E. F., Ekspeditionssekr., NBS. 22.5; H: Helene.
- Ingeborg, 18.11; bgr. i Lübeck; M: Erik.
- Horstmann, Ed. Anders Chr., Snedker, KS. 8.8.
- Hostrup, Ingeb., f. Jonsson, 17.4; M: Chr.
- J. T., Stabssgt.*, Odense, bkg. 27.11.
- Hougaard, Jenny, f. Jørgensen, 6.12.
- Houlberg, Georg V. M., 19.7.
- Houmann, Birthe, 18.11.
- Ellen, f. Danielsen, 28.3; M: Oskar.
- Houmoller, Chr., Salgschef, Rindsholm, bkg. 10.5.
- Fr., Bundgarnsfisker, Asaa, bkg. 29.6.
- Louise, f. Hjortnæs, E. e. Snedkermester, 27.5.
- Hove, Birthe Kathrine, Frue, Thisted, bkg. 28.2.
- Hovedskou, Ole, Violinist, Randers, bkg. 9.12.
- Hougaard, Jørgen, Organist, Fredericia, bkg. 10.4.
- Houmand, H. C., Konsul, Skibsmægler, Maribo, 5.1; H: Elisab. f. Cruse.
- Hrolv, Hedvig, f. Kyster, E., 18.11.
- Huneck, Marie Elisab., KS. 11.9.
- Huno, L. M., Lektor, mag. art., 14.4.
- Hurwitz, Louise, f. Nagler, E. e. Fabr., NBS. 20.3.
- Huus, A., Mejeribest., Faarevejle, bkg. 8.2.
- Elisab., Bibl., Frue, Hillerød, 27.4.
- Hvalsoe, Agnethe, 1.3.
- Hvass, Dina, Koncertsangerinde, bkg. 8.3; M: Arkitekt Tyge Hvass.
- Margrethe, f. Winge, E. e. Dommer, 6.4.
- Hvelplund, Elisab., f. Riiber, E. e. Landinsp., Esbjerg, 23.9.
- Hvenegaard, Ellen Reumert Aggerholm, 18.11; M: Tomterm.
- Lilli Jeannette, f. Trap, 15.1; M: Poul.
- Hvidt, Mimi, f. Magnus, 20.12; M: Forpagter, Frihedslund.
- Hviid, Marie, E. e. Maskinfabr., Hillerød, bkg. 16.6.
- Hüfeldt, Ane Marie, 31.12.
- Em., 21.4.
- Hyge, Marie, 8.4; M: Overlæge, Lyngby.
- Hünel, Emma Grethe, Frue, Lyngby, 3.12.
- Hytten-Nielsen, Elisab., Gymn.insp.*, FS. 16.7.
- Hoed, Ole, stud. med., 19.5.
- Høeg, A. K. B., Skibsf.*, KS. 17.2.
- Agnes Dagmar, f. Frandsen, 17.4.
- Niels, Læge, Horsens, 12.1.
- Høegh, Peter Erik, Arkitekt, KS. 30.7; H: Olga.
- Preben, Sekr. i Finansmin., cand. jur., 28.8.
- Høegh-Nissen, Esther, 28.2.
- Høffding, Jens Brandt, Gartner*, Kolding, bkg. 30.7.
- Høfler, Emmely, 15.1; M: Georg.
- Høg, Charles A., 18.9; H: Henriette.
- Høg-Rasmussen, Mary, f. Hay, N. York, 2.3.
- Høgh, Edith Agnes, f. Thomsen, 19.8; M: I. P.
- Hogild, Paul, Fuldm., 12.6; H: Ebba, f. Ancker.
- Hogsberg, Martha, E. e. Lærer, Brørup, bkg. 31.3.
- Hogstedt, Birgit, mag. art., KS. 8.10.
- Højengaard, Agnes, 3.5; M: N. P.
- Hojer, Rs. 18.4.
- Højgaard, Inger Cecilie Marie, 18.3.
- Høm, Julius Philip, FS. 11.11.
- Høpner, Jacob Nicolay, Fabr., Odense, bkg. 6.3.
- Hordum, Edith Anna Marie, KS. 19.5; M: Fyrm.
- Hoy, R. P., Regnskabsf., Greve Str., 13.11.
- Høybye, Harriet Elisab. Sophie, NBS. 19.7.
- Høyer, Ellen, 23.5; M: Henri.
- Høyers, Carl J., Repr., Dragør, 7.11.
- Høytrup, Carl, Pastor emer., Stenstrup, 3.11.
- Sv., Civiling., 18.5; H: Gudrun.

- Ibsen, Constance, f. Nebelong, 11.10; M: Tycho.
 v. Iessen, Helleborg, 22.1; M: Kontorchef, P. E. v. I.
 Ingerslev, Eva, 22.3; M: Læge, Næstved.
 — Fritz Phister, cand. pharm., Stege, 29.6; H: Valborg.
 Ingerslev-Hansen, Hans Chr., Ingeniør, 10.12; H: Ethel.
 Ipsen, Anna, E. e. Fabr., 20.8.
 — Ax. Legard, Gross., KS. 28.12.
 Irgens, Caroline Christine Marie, KS. 29.10.
 Ishoy, Helen, f. Agerlin, 1.10; M: Postm.*
 — Louise, f. Ishoy, 26.3.
 Islin, Anna A., f. Frederiksen, E. e. Fabr., bkg. 13.4.
 Iversen, Hans P., Gdr., Skyldraadsform., Svejrup v. Bovrup, 28.11.
 — Lars, Direktør*, Dr. phil., 31.3.
 — Regnar, Direktør, Aarhus, bkg. 31.10.
 Izard, Elna Ingeb., Frue, 28.4.
 Iohncke, Thora Marie, 12.1.
- Jacobi, Ilse, 6.12; Mo: Martha Eisenhuth.
 Jacobs, Elizabeth, 9.5; D: Daisy.
 Jacobsen, Anders, Fuldm. i Mag., cand. polit., 11.10.
 — Carl, Direktør, 16.2.
 — I. C., Red., cand. polit., 14.1.
 — Johs., Direktør, 6.4.
 — Mads, Borgm.*, Overportør, Varde, bkg. 10.2.
 — Sofus, Direktør, Horsens, bkg. 20.3.
 — Thorkild, Farverm., Aabenraa, 13.7.
 Jacoby, Minna, 29.7.
 Jagd, Erna, Frøken, Fredericia, bkg. 21.7.
 — Henrik, 11.9; H: Anna, f. Wegener.
 Jahn, Doris, Frue, Odense, 4.4.
 Jakobsen, Jacob Peter, Gdr., Toderup, 28.11.
 Jans, Elna, Frue, 10.5.
 Jantzen, Carl G., NBS. 28.2.
 — O. M. E. C., cand. pharm., KS. 20.2.
 Jarder, Carla, cand. mag., 26.7; Sst: Astrid Krohn.
 Jarl, C. F., Ingeniør, Fabrikant, 25.1.
 — Jens Joachim, Civiling., NBS. 6.11 (d. i Aug.).
 Jarmer, Amalie Margr., 28.4; M: Kap-tajn.
 Jensen, Alb., Ravsliber, Lokken, bkg. 20.3.
 — Anders, Direktør, Fredericia, 31.7.
 — Arne Schjødt, Flyverløjtn., 20.10.
- Jensen, Carl, Direktør, Glostrup, 9.7.
 — Chr., Filialdir.* i OK., S. Francisco, bkg. 7.6.
 — Chr., Realskolebest., Nr Sundby, bkg. 26.7.
 — Erik Barner, Godsforv., Steinrudgaard, Norge, bkg. 7.2.
 — Fr. Ludvig, Postmester*, 29.7.
 — Fr., MA*, Thielst, bkg. 22.6.
 — Hans P., Dir., f. Kbhs. Komm.s Korselsafdeling, 8.8.
 — Henry, Dir., Slagelse, 5.8; H: Grethe.
 — Hjalmar, Sparekassedir.*, Gdr., Hou, bkg. 17.12.
 — Holger, Dommer* i Vestre Landsret, 18.3.
 — J. C., Skibsf.* i DFDS., Esbjerg, bkg. 19.1.
 — J. P., Pastor emer., Haslund, 12.11.
 — Jens, Dir., Newcastle o. T., 5.6.
 — Jens, Gaardejer, Kreditforeningsdir.*, Sdr. Espe bkg. 24.4.
 — Jens, Landskabsarkitekt, Wisconsin, 1.10.
 — Jens, Murerm., ML., Jerne, 17.11.
 — Jens Kjær, Fiskeeksportør, 28.5; H: Else.
 — Jens Rs. Johs., Pastor emer., 25.1.
 — Johs., Postmester*, Vordingborg, 8.7.
 — Karl, Provst, Sognepr., Flemlose, 29.9.
 — Karl Kr., Tommerhdl., Vemb, 6.8.
 — Lauritz, Fabrikant, 17.12.
 — Magnus, Kontorchef* v. Carlsberg, 16.3.
 — N. A., Forsikringsdir., 26.6.
 — Poul, Politimester, Aarhus, 14.4.
 — Valdemar, Form. f. Dansk Elektrikerforbund, bkg. 23.10.
- Jensen-Bramstrup, Jens, Gaardejer*, Holstebro, bkg. 2.5.
 Jensen-Stevns, J. P., Bankdir., Borgmester*, ML*, Storehedinge, 18.11.
 Jepsen, Augusta, f. Uttenthal, FS. 12.9.
 Jeron, Astrid, f. Hallmann, 5.5.
 Jerris, Ingeborg, 19.11.
 Jersild, Ingeborg Margr., f. Nissen, E. e. Overlæge, 16.6.
 Jerup, Peter, Fiskeeksportør, 10.8.
 Jespersen, Agnete, f. Aubertin, 21.4.
 — Christen, Trafikinsp., Civiling., Sønderborg, 16.8.
 — Poul, Dr. phil., 20.12; H: Rola, f. Wohlleben.
 v. Jessen, Harriet, Frue og
 — Juliane, Frøken, begge 17.5.
 Jessen, Johs. Neergaard, Landsretssagfører, Silkeborg, 15.6.

- Jessen, Peter, Sognefoged, Vejlbj J., bkg. 5.5.
- Jessen-Friis, Dagmar, Julianeholm, bkg. 31.3; M: Propr.
- Jetsmark, V. C. F. H., Apoteker*, Al-linge, 16.6.
- Jimenez, Carlos M., Spansk Leg.sekr., 5.9.
- Johannsen, Ove F. J. K., cand. mag., KS. 2.11.
- Johansen, A., Hovedkass., Smed, ML*, 28.5.
- Dagm., Kl.lott.koll., E. e. Husm., Brædstrup, bkg. 10.4.
- Fylla Karen, f. Kaars, E. e. Dir., 12.4.
- K. S. V., Oldermænd, Snedkerm., 27.3.
- Marius, Dir., Positano, bkg. 15.3.
- N. P., Oberst, 4.4.
- Niels, Lærer*, Gravlev, bkg. 19.11.
- Johnsen, A. G. V., Stationsforstander*, 5.7; H: Valborg, f. Wittrup.
- Bredo, Gross., 31.12; H: Karen.
- Henrich, Købm., Aabenraa, bkg. 12.12.
- Julius, Hotelejer, Skagen, bkg. 25.7.
- Vita, f. Faber, 3.3.
- Johnson, Emil, Malerm., Montclair, 10.7.
- Jonassen, Esther, Kunstvæverske, Tretten, Norge, bkg. 16.5.
- Jones, Will. Rob., 17.4.
- Jordan, Lydia, f. Jensen, 20.5.
- Jorsch, Arthur, Købm., Frifelt, bkg. 22.6.
- Juel, Elisab., f. Lemborg, 22.8; M: Knud.
- Juhl, Engel Ane, E. e. Mejeribest., Haderslev, bkg. 17.9.
- Jeppe N., Arkivbetjent, Aabenraa, bkg. 17.5.
- Schmidt, H. C., Tandlæge, 3.9; H: Anna.
- Juhler, Anna, Aabenraa, bkg. 10.5; M: Bankdir.
- Juncker, L. S., Købmand, 15.7.
- Jungersen, Hedvig, Sangpædagog, 13.3.
- Junior, Valborg, Frue, Sakskøbing, 18.1; M: Konditor.
- Just, Hans Peter, Købmand, KS. 22.11.
- J. C. H., Gross., 25.12; H: Eva.
- Olga, M: Propr., Klarupgd., bkg. 22.9.
- Just-Lund, J. T., Overretssagf., 20.12; H: Karin.
- Juul, Anna, Rudersdal, 7.12; M: Carl.
- Erik, Lektor, mag.scient., bkg. 12.10; H: Else, f. Florander.
- Hans, Fisker, Avernako, bkg. 4.12.
- Juul, Jens, Redder, 23.11.
- L. P., Isenkræmmer*, Neksø, bkg. 29.3.
- Niels, Dyrslæge, Gaardejer, Belt-ringe, 18.10.
- Ragnhild, 28.8; E. e. Ejendomsmgl.
- Søren, Tandlæge, 21.10.
- Søren, Forp.*, Ejendomsmægler, 6.3.
- Juul-Møller, H., Frimærkehdl., Aarhus, bkg. 25.10.
- Jürgensen, Elise, Malerinde, f. Christensen, bkg. 27.4.
- Jæger, Elna Marianne, Pianistinde, KS. 9.4.
- Jähnigen, Caroline Marie Johanne, f. Lemvig-Müller, FS. 8.5.
- Jöhncke, Gerda Margr., bkg. 5.6; M: Generalkonsul, Stockholm.
- Jönson, Niels Johs., Skibsf.* i D.F.D.S., 30.9.
- Jönsson, Fr.; Skotojsfabr., 13.9.
- Jørgensen, A. C., Sparekassedir., Nykøbing M., bkg. 17.5.
- Alfr. Th., Direktør, Oakland, bkg. 25.1.
- Chr., Bagerm.*, Olderm., Sønderborg, bkg. 7.7.
- Chr., Bankkass., Odense, bkg. 15.6.
- Chr. F., Dir., cand. pharm., 27.3.
- H. C., Sparekassedir., Faaborg, 3.3.
- Hans, Depotforv.*, v. Geod. Inst., 20.3.
- Henry, Læge, 24.1.
- J. A., Trafikkontr., Slagelse, 26.9.
- Jørgen, K., Tandlæge, Odense, 28.4; H: Sigrid.
- Kai, Amtskontorchef, cand. jur., Hjørring, 6.2.
- Karen Margr., f. Jensen, Pastorinde, KS. 14.2.
- N. Chr., Direktør, 23.6.
- Poul C., Garverm., St. Hedinge, 26.6.
- Sv. Juel, Generalkonsul, 30.6.
- Wilh., Hovedrevisor*, Departementschef*, 22.10.
- Will., Arkitekt, 16.1.
- Kaaber, Fr., Tandlæge, Gudhjem, bkg. 7.11.
- Kaalund, Knud, Forpagter, 18.4.
- Kaarsberg, Karen, f. Bodecker, Birkerød, 4.9.
- Kaas, Eiler L., Repræsentant, 8.10.
- Kaastrup, Rud., Gross., 17.7.
- Kabell, Vilh., Ingeniør, bkg. 14.10.
- Kademann, Ernst Louis, Kunsthandler, 29.1.
- Kaiser, Bolette, Frue, 11.1.

- Kalhave, Poul, Amtsvejass., Viborg, 13.7.
- Kamman, Knud, Forpagter*, 27.3.
- Kammersgaard, Augusta, E. e. Folke­tingsm., Hasselager, bkg. 16.2.
- Kampmann, Hack, Christiansø, 2.1.
— Johanne, 17.10; S: Per.
- Kann, Vilh., Kontorchef, 13.2.
- Kaustруп, Else, f. Ahlstrand, 3.3.
- Kanter, Mary, 19.9; M: Nic.
- Karstens, Johan, Bagerm.*, 29.11; D: Gerda.
- Karstoft, Niels R., Dir.*, Propr., bkg. 7.1.
- Kastrup, Valborg Nancy, 8.12; M: Overpostbud.
- Katzenstein, I., Repræsentant, 13.9.
- v. Kauffmann, Fanny M. K., f. Just-Nielsen, bkg. 28.10.
- Kayser, A. S., Pastor emer., 13.11.
— Jorgen, Civiling., 12.6.
- Keiding, Inga, f. Johansen, 21.3.
- Keil, Caroline, f. Weston, 3.9.
- Kellner, Mathilde, f. Hvalsoe, 26.6.
- Kemnitz, Harald, Xylograf, 31.8.
- Kempinski, Rosa, 13.11.
- Kern, Henriette, Frue, 28.2.
- Ketelsen, Chr., Gross., 21.5.
- Keyper, Chr. Martin Jac., Fabrikant*, FS. 7.3.
- Kiefer, Mathilde Vilhelmine, Frue, 26.3.
- Kieler, A. C., Bagerm., 17.12.
- Kierboe, Ax. Truels, mag. scient., FS. 16.3.
- Kierkegaard, Poul T., Propr., 31.3.
- Kierulf, Chr., Propr., Nisted, bkg. 18.2.
- Kiilsgaard, Ernst, Revisor, 9.9.
- Kildeby, Mathilde, Kommune­lærerinde*, 31.12.
- Kildsgaard, Jens, Fabrikant, Herning, bkg. 22.3.
- Kindermann, Dorothea, 27.5.
— Helene, 31.12.
- Kirchheiner, Poul, Grosserer, 4.1.
- Kirchhoff, Ingeb. Agnes E., KS. 13.8.
— Marius, Dir., 6.6.; H: Carh.
- Kirk, Katrine, O. Jølby, bkg. 23.8.
— Kristen, Præstegaardsforp.*, Esbjerg, bkg. 18.4.
— Peder, Gdr., Froslev, M., bkg. 21.5.
- Kirketerp, Erlandsigne, 5.1.
— Ove, Læge, Grenaa, 27.8.
- Kirkholm, Karl Bjerge, Mejeriejer, Silkeborg, 16.4.
- Kistrup, Asta, f. Ostefeld, Viborg, bkg. 20.7; M: Arkivar.
- Kiær, Johanne, f. Bruun, bkg. 11.6; d. i Canada; Sst: Ea Helms, Odense.
- Kiærskou, Gustav, Pastor emer., 20.1.
- Kiorboe, Ingeborg, 16.10; M: Ax.
- Kjeldsen, Jens Moldberg, Redaktor, 11.5; H: Marie.
- Kjems, Astrid Nielsen, Forstanderinde, KS. 17.5.
- Kjer, Peter, Gdr., Dybviggd., Lojt, bkg. 23.5.
- Kjertmann, Arnold, 17.6; H: Dora.
- Kjær, Agnete, Frue, 20.10.
— Albert Jorgen, Direktor, 18.3; H: Selma.
— Anna, bkg. 2.2.
— Ejvind, Overlærer, 4.10; H: Thora.
— Erik W., Forpagter*, Maribo, 2.9; H: Elisabeth.
— Harald, Gross., 21.2; H: Polly f. Kabell.
— Johanne, E. e. Læge, Vesterborg, bkg. 13.6, d. i Canada.
— Jorgen Kurt, Lojtnant, 17.7.
— Karen Marie, 22.9; M: E. K.
— Neil George, Ekspeditionssekr.*, 16.2; H: Marie.
— O. Jensen, Arkitekt, Vejle, bkg. 17.4.
— Søren, Torvefabrikant, Thorsager, bkg. 9.6.
— Thora, f. Struve, Overlærer, 14.12.
— Valborg, Frue, 7.1.
- Kjærholm, P. H., Tandlæge, Aarhus, bkg. 21.2.
- Kjærsgaard, N. Anker Thomsen, Dyr­læge, Bjerringbro, bkg. 11.7.
- Kjærulf, Petrea Emilie, Frue, 14.2.
- Kjølby, Chr., Malerm., Hjørring, bkg. 19.10.
— Simon, Sognef., Gdr., Vokslev, bkg. 28.7.
- Kjølbye, Alice Clara Mia, KS. 10.4.
- Kjøller, Adelheid, 3.2.
— Betty, E. e. Journ.; Odense, bkg. 31.1.
— Gurli Aagot, f. Borge, 18.8.
— Jens, Malerm., Lake Villa, Chicago, bkg. 13.11.
— S. V., Kobmand, Nekso, 23.7.
- Kjølstad, Karen Kathr. W., f. Ander­sen, 11.7.
- Klee, Tage, Assurandør, 9.12.
- Klein, Sophie, 13.4; M: Helmer.
- Kleinert, Kurt, Gross., 17.10.
- Klem, Marie, f. Meyling, 9.3.
- Klenau, Ove, Direktor, London, 25.2; H: Effie.
- Klentz, Karsten Knud, Kunstmaler, 13.11; H: Anna.
- Klinch, Kr., 25.1.
- Klindt, Egon B., Smedem., 3.5; H: Jenny.
- Ellen, Gern, 25.1.

- Klingenberg, Aks. Mich., Tjener, KS. 17.7.
- Klinkvort, Sophie, Frk. 1.5.
- Klitgaard, Asta, f. Andersen, Norresundby, 20.8.
- Grethe, Sygepl., Aalborg, bkg. 12.9.
- Ingeborg, f. Dam, 30.3.
- Klixbüll, Elisab., Børnehavebest., bkg. 29.3.
- Kloch, Helga, f. Hannstrup, 24.9.
- Jens Joh., Slakteriarb.*, Skive, bkg. 7.8.
- Kloster, Eiler, 25.1.
- Klug, Karen Marie, f. Pedersen, 13.8; M: Alfr.
- Knaack, Anine, Lindholm, 16.11; M: Skovrider.
- Knock, Johanne Margr., E., 24.4.
- Knoph, Jane, f. Warrer, 12.6.
- Knoth, Birgitte, Lærerinde, Føvling, bkg. 13.1.
- Knud-Hansen, Knud, Overlæge, Sct. Thomas, bkg. 11.7.
- Knudsen, Ax., Skolebest., Jyderup, bkg. 6.9.
- C. A., Regnskabsf., Landbr.kand., Taulov, bkg. 7.5.
- Ditlev, Direktør*, Hjørring, bkg. 14.8.
- Georg, Sangpædagog, Prof., Salzburg, bkg. 11.12.
- Kirsten Marie, f. Nøhr, Nibe, bkg. 28.9.
- Lorents, Overdyrl., Rødning, bkg. 3.11.
- Orla, Organist, 6.8.
- Oskar, Værkm.* v. D.S.B., 5.5.
- Thorv., Apoteker*, KS. 24.4.
- Knuppert, Petra Caroline Marie, E. e. Præst, Ks. 23.11.
- Knutzen, Hans Fr. Bruun, 11.5; H: Agnes, f. Gøtsche.
- Kobbeltved, Holger, Organist, Taarnby, 3.1.
- Koch, Aage, bkg. 24.1; D: Magda Noach.
- Anna, Skolebest.*, 22.5.
- C. A., Tang, Frue, 7.1.
- Ch., Fabrikant, Holbæk, bkg. 2.2.
- Else Marie, KS. 31.7.
- Eva Sus. Margr. Cathr., f. Ree, KS. 13.10.
- Henning, Torvedir.*, cand. jur., 9.4.
- K. C., Pastor emer., Holte, 16.11.
- Knud, Posteksp., 15.9.
- Louis, G. T., 16.1.
- Margr., f. Schiøler., Provstinde, 16.9.
- Wald. Carl Fr., Kontorfuldm.*, KS. 15.1.
- Koefoed, Anna Marie-Louise, 28.8.
- Koefoed, Anthon Mathias, Bygmester*, bkg. 19.2.
- E. S., Stationsforst.*, 26.2.
- M. W., Kapt., Lyngby, 28.8; S: Preben.
- Nanny Cathr., f. Jørgensen, Svanekerke, 6.6.
- Kofoed, Anna, f. Herskind, 10.6.
- Cathrine, E. e. Ritm., bkg. 9.6.
- Gudrun, f. Lander, 26.10; M: Gasværksbest., Esbjerg.
- Herm., Repræsentant, 24.3.
- Johs., Isenkræmmer, 8.6.
- K. H., Raadsform., Departementschef*, 14.5. H: Sigrid.
- Kofoed-Hansen, Inger, f. Nielsen, KS. 14.12.
- Kohl, Anna Cathr. M., KS. 2.4; M: Postm.
- Kokine, Henriette, dr. jur., 28.1.
- Kokkenborg, N. L., Sognepr., Ormslev, 8.4.
- Kolbye, Jacob Høller, KS. 2.1.
- Kollmorgen, Clara, 15.3.
- Kondrup, Eva, f. Dinesen, M: Tage, 4.7.
- Kongerslev, Rich., Dir., statsaut. Rev., Horsens, 28.2.
- Kongsbøll, Einer, Fuldm., 30.11; H: Olga.
- Kongsstrand, Søren, Billedhugger, Keramikker, Esbjerg, 11.10.
- Konow, Margrethe, Admiralinde, 17.6.
- Konradi, E. M., Landbr.lærer, Ladelund, 10.5.
- Konstantin-Hansen, Meta, 24.1.
- Koppel, Anna Louise Cecilie, Lærerinde*, bkg. 27.1.
- Kornerup, Ax., Dir., Hillerød, 6.11.
- Nico (Hanne Nicoline), Ass. v. D.S.B., 2.3.
- Korsgaard, Jette, E. e. Mejeribest., Doverodde, 18.1.
- Kr. Sand., Gdr., Ulfborg, bkg. 17.6.
- Kraa, Fritiof, 1.5; H: Emilie.
- Krabbe, Nathalie, f. Klinke, 10.7.
- Niels, bkg. 22.10.
- Oluf H., Professor, Dr. jur., 19.4.
- Kraft, Carlo, 30.8; H: Thora.
- Krag, Erik, Repræs., 25.8.
- Johanne, f. Mikkelsen, 1.7.
- Nielsine Nielsen, f. Houlberg, FS. 18.7.
- Krage, P. Christiansen, Baadmand, Nr. Tornby, bkg. 24.4.
- Kragh, Hans, Gaardejer, Mesinge, bkg. 5.9.
- Verner, Guldsmid, Saxkøbing, 23.6.
- Krap. J. E., Kriminalass., Korsør, bkg. 9.8.
- Krarup, Alma, f. Funcke, 4.12; S: Eigil.

- Krarup, C. E., Civiling., 8.4.
 — Einar, Landsretssagf., Maribo, 10.11.
 H: Andrea.
 -- O. V., Pastor emer., Ikast, 9.3.
 -- Ole Johansen, Skrædder, 7.11; H: Marie.
 — Olga, Frue, 9.12.
 Krarup-Hansen, Niels, Provst, Pastor emer., 17.11.
 Krasilnikoff, Joh. Nic., 28.5; Sst: Dagmar.
 Kraul, Will., Eksportør, Horsens, 9.1.
 Kreiberg, Margr. Valentin, 14.2.
 Kretschmer, Helene, 3.6.
 — Margr. Helene Amalie, KS. 8.12.
 Kriegbaum, Johan, Murerm., Kjellerup, 19.2; H: Kathrine.
 Krieger, Just Henrik, Hofjægerm., Kmjkr, 24.2.
 — Marie, f. Wolff-Sneedorff, 29.3.
 Kringelbach, Viggo., Kredslæge*, Ll. Værlose, 29.9.
 Kristensen, Anton, Dyrslæge, Viby S.; bkg. 10.4.
 — H. V., Pastor emer., Orslev, 17.12.
 Kristensen, M. K., Planteavlskonsulent, Skelby, bkg. 28.3.
 — Oluf, Lærer, Horsens, 13.3.
 Kristiansen, Viggo, Gdr., Bankbest., Als, 27.5.
 Krogh, Anna, E. e. Stationsforst., 21.5.
 — Dagmar, Frue, Nyk. F., 31.12.
 — Elisab., 9.7; M: Maskininsp.
 — Estrid, f. Malsted Jürgensen, 25.10, E. e. Lektor.
 — Gudrun, f. Hoffmann, bkg. 29.11.
 — Hans J., Civiling., 1.9. i Stockholm.
 — Johanne, Lærerinde*, Ansager, bkg. 25.6.
 — P. J., Flyverkadet, Karup, 13.2.
 Krohn, Asta, Malerinde, 9.6.
 — Hans Flemming, Lyngby, 1.4.
 — Kay Berg, Gross., 22.3.
 Kroman, Petra, E. e. Skibsf., Marstal, bkg. 27.7.
 Kronika, B., Skibsf.*, Havnefoged, Roskilde, 17.1; H: Asa.
 Kroon, Inger, Pastorinde, Himmelev, f. Andersen-Alstrup, bkg. 10.12.
 Krotoschinsky, Emmy Esther Alfrida, KS. 21.12.
 Kruchof, C. F., Forsikr.insp., Bramminge, bkg. 28.2.
 Krumhardt, Olga Kathr., 27.8.
 Kruse, Alfr., Dir., bkg. 6.8.
 — Ingeborg, f. Fratz, 4.9.
 — Oline, 7.11; M: W.
 — Otto, Kunstmaler, Siljansborg, bkg. 31.7.
 -- Robert, Handelsgartner, 14.5.
- Kruise, Andr. Chr. Bojesen, 8.11.
 Krygell, Nanna, Organist, Froken, bkg. 28.11.
 Kryger, I. P., Lærer*, Toreby, 24.11.
 Kroger, Alfr. Laur., Regimentsmusiker, 26.10.
 — Martha Louise, Musikl., KS. 30.4.
 Kuhlmann, Henrik, Komml.*, Holbæk, 16.10.
 Kunckel, Anna, bkg. 15.12.
 Kunst, Paul Hoff, Redaktør, Chicago, bkg. 5.4.
 Kure, Anna Dorothea, f. Abel, 17.5.
 Kvetny, Ethel, 20.12; M: Isak.
 Kværnoe, Imm., Skoleinsp., Rødding, bkg. 30.4.
 Kühl, Alma, 3.12; M: Aage.
 — Nanny Emilie, Malerinde, KS. 14.3.
 Kyhn, Louis August, KS. 9.5.
 Kühnel, Sofie, Generalinde, f. Friis, 28.4.
 Kähler, Caroline Vilhelmine, E., KS. 1.10.
 — Kamilla Marie, KS. 17.3.
 Kæstel, Grethe, bkg. 25.9; F: Rektor, Haslev.
 Købke, Thora, Forst., Froken, 4.4.
 Købler, Ax., Maskinfabr.*, 23.11.
 Köhlert, Signe Louise, E., 4.1.
 Kohn, Siri, f. Jacobsen, bkg. 20.6.
 Koster, Olof Winkel, Overlærer, bkg. 22.4; H: Anna.
 Köster, Peter, Kontorchef, Flensborg, bkg. 26.12.
- Ladegaard, I. C. B., Ingeniør, 13.3.
 Lage, Niels, bkg. 22.11; H: Anna.
 Lageri, Chr., MF*, Typograf, Haderslev, 1.1.
 Lagermann, Ellen, f. Stub, NBS. 27.11.
 Lagerquist, Karen, Overlærer, KS. 9.11.
 Lagoni, Louise Eugenie, 11.5.
 Lahde, Jenny, 30.4.
 Laigaard, Niels N., Gdr., Hedskov, bkg. 5.3.
 Lamm, Kristine, 29.8; D: Betty.
 — Paul Herbert, Veksell., Gross., 25.10, H: Ida.
 Landberg, Maria, Frue, Viby, 2.5; M: Alfr.
 Lander, Elisab., f. Lützhof, Klaverpædagog, 2.12; M: Tegner.
 Langballe, Johanne, f. Boesen, 25.3; E. e. Propr.
 — Rigmor, Lærerinde*, 9.3.
 Langberg, Charles Fritz, Vognm., KS. 25.7.
 Langdahl, Peter Charles, cand. pharm., Herning, bkg. 26.6.

- Lange, Carl, Urmager, Odense, 20.12.
 — Emil, Maskinmester, 26.7.
 — Fritz Einer, Dir., Civiling., Glostrup, 23.12.
 — Ingeborg, 1.10; M: Gunnar.
 — John Arthur, Gross., Personalhistoriker, KS. 10.7.
 — Karl Vilh., Tømmerhdl.*, 25.8.
 — Magda, Plejemoder, Brejning, bkg. 29.11.
 — Margr., f. Martens, 26.9.
 — Marie, f. Melson, 28.4; E. e. Dir., Svendborg.
 — R. H., Murerm., Aarhus, 5.8.
 — Wilh. Gustav Daniel, Murerm.*, 15.7.
 Lange-Holm, Alb., Prokurist, cand. pharm., 21.5.
 Langbak, Poul Emil, Biografejer, Glostrup, bkg. 20.11; D: Edith.
 Langebæk, Sven, Kontorchef, 27.12.
 Langermann, Ellen, f. Strib, 17.11.
 Langkjær, Inger, Frue, bkg. 24.11.
 Lannild, Kaj, Ing., bkg. 28.2.
 Lantow, Nancy, 14.1; M: Verner.
 Larsen, Aks, Jernbanedir., cand. polyt., Ebeltoft, 27.5.
 — Andrea, E. e. Dir. Otto L., 13.10.
 — Carl M., kgl. Kokkenchef*, 11.12.
 — Emmy Poul, f. Styhr, Frue, bkg. 19.7.
 — Hans K., Gross., 25.4.
 — Harald A. T. H., KS. 7.12.
 — Harald Hovmand, Skibsmægler, Rødbyhavn, bkg. 28.7.
 — J. K., Rektor*, Dr. phil., 12.11; H: Julie.
 — Johs., Præst, Anritsar, Indien, bkg. 2.3.
 — Jorgen, Forpagter, Rødkjærgaard, bkg. 15.6.
 — Karl, Oboist, Odense, 27.6.
 — Kristian, Politiinsp.*, 24.3.
 — Lars, Kontorchef i D.S.B., 28.8; H: Dagny.
 — Laurits, Gdr., Midskovgaard, 31.1.
 — Marie Agnes, cand. pharm., E. e. Dyrlege, 15.3.
 — Martin, ML*, MA*, Munkebo, Kersteminde, bkg. 12.5.
 — N. C., Landsretssagf., Aalborg, 1.10.
 — Oskar, Fabrikant, Stockholm, bkg. 15.6.
 — Otto Rud Niels Kaas, Gdr., Ollerup, 25.5.
 — P. J. A., Godsekspeditor, Slagelse, 12.2.
 — Sv. E. Jackson, Apoteker, Gislev, 15.3.
 — Thorvald, Scenemester*, 22.10.
 Larsen, Thyra Eskesen, Lotterikoll., Randers, bkg. 16.6.
 — Vald., Sparekassedir., 15.8.
 Lassen, Erik, Teaterdir., 27.11.
 — H. Hvenegaard, Godsejer, Selleberg, 27.5.
 — Harriet Mathilde, Malerinde, Froken, NBS. 7.8.
 — J. M. Læge, Langaa, 23.12.
 — Otto, Overlæge, Dr. med., Aarhus, 30.4.
 Lassesen, T. C., Pastor emer., Lille Heddinge, 7.12.
 Lauenborg, Amanda, E. e. Snedker, 2.7.
 Lauesen, Henrik M. Langkilde, Civiling., 5.4.
 Lauesgaard, Helga, f. Zerlang, Aalborg, 26.11.
 Laurent-Christensen, Adolfsine, E., Aarhus, 8.11.
 Laurentius, Hans Peter, Maskinmester*, Borby, 18.7.
 Laurents, Alexander, Operasanger*, 2.10.
 Lauridsen, Peder, Pastor emer., Vamdrup, 21.8.
 Lauritzen, Aage, Forsikringsdir., 2.7.
 — N. J., Stationsforst.*, Hornsyld, bkg. 17.7.
 — Ulla Lau, Frue, 7.2.
 Laursen, Ax., Landsretssagf., 26.5.
 — Niels, Kontorchef* hos Gyldendal, bkg. 3.7.
 Lautrup, Chr., Stats- og Havneing.*, cand. polyt., bkg. 20.8.
 Laybourn, Poula, 17.8.
 Lazarus, Cora, f. Salomon, FS. 13.4.
 Lebrecht, Marie, 12.10; M: Fritz.
 Leerbech, Kai, Salgschef, 24.10; H: Dagny.
 Legarth, Erik, Forpagter* p. Norager, 18.4.
 — Signe, f. Wester, Søholm, 27.4.
 Lehmann, Chr. O. S., Overintendant, 5.11; H: Anna.
 Leidersdorff, Agnete Birgitte, f. Nielsen, NBS., 1.8.
 Leidesdorff, Thyra, bkg. 13.1.
 Leismann, Laura, Frue, 10.2.
 Leisner, Eva, Oldfrue, 9.1.
 Lefkfeldt, Jorgen Kaalund, Reserve-læge, Filadelfia, 8.11.
 Lembcke, Carlos, K. P., Overpostbud*, KS. 27.7.
 Lemmeke, Anna Marie, E. e. Kapt. R. J. C., 20.5.
 Lemming, Otto, Jonstrup, Sverige, 14.5.
 Lendaa, Georg, Dir., 22.7.
 Lentz, Karen Marie, Frue, KS. 5.3.

- Lentz, Ludvig Emil, Vejer og Maaler, KS. 8.12.
- Leby, Rich., Vognmand, 9.8.
- Lesanner, Edith Norma, f. Petersen, 10.2.
- Lessel, A. V., 2.1.
- Lessel, Henny Aase, bkg. 13.7.
- Leth, Andr. M. J., Købmand*, Odense, bkg. 19.9.
- Leth-Ussing, Niels, Kobm., KS. 7.9.
- Leudesdorff, Helene Emilie, KS. 23.4.
- Levin, Azur M., Kontorchef*, cand. polit., 10.11; H: Ellen.
- Marie Louise, f. Elliot, bkg. 12.2; E. e. Gross.
- Sofie Bolette, E., KS. 1.8.
- Lewini, Anna, Missionær, Aarhus, 7.12.
- Levy, Harriet, f. Kalckar, 18.2.
- Lichtenberg, Thyra, f. Bronnum, 8.4.
- Lidegaard, Peter, Sognefoged, Bonding, 19.5.
- Lie, Julie, E., Fredensborg, bkg. 26.2.
- Lietmann, Lieser, Fabr., 8.11.
- Liljeborg, Eleonora Mathilde, 18.12.
- Lillelund, Elfrida, Lærerinde*, Fredensborg, 10.5.
- Lillemose, Niels, Maskinchef, 25.12.
- Lillie, Curly Benj., Registrator*, KS. 6.6.
- Linck, Ellen Marie, Malerinde, Frue, FS. 24.8.
- Signe Jenny, bkg. 21.4.
- Lind, Chr., Bibl., Bjurfors, bkg. 27.12.
- Kaj, 19.8; H: Eleonore.
- Laura Kirstine, bkg. 1.11; M: Harald.
- Selma, f. Larsen, 18.1.
- Lindberg, Frida, Frue, 18.2.
- Laura, 16.9; M: Carl.
- Lindblad, Edith, Frøken, 16.6.
- Linde, Ellen, f. Bronnum, bkg. 30 1; D: Aase Grandjean
- Emma, E. e. Detailhld., bkg. 1.3.
- Lindgaard, Augusta Louise Marie, f. Grau, 17.1.
- Lindemann, Emmy (Marie L.), f. Thomas, 8.11; S: Kelvin L.
- Lindgreen, Anna Kirstine, f. Pedersen, FS. 4.4.
- Caroline, E., FS. 26.10.
- Lindgren, Alfrida, E., 9.5.
- Lindhardt, Peter, Kommunal., Svendborg, 29.12.
- Linge, Wilh., Gross., 28.6.
- Linnemann, Ingeb., 28.4; D: Eva.
- Linnet, Carla Esther, E. e. ORS., 2.2.
- Poul, Kapt., Skibsinsp., Bogo, 30.5.
- Lionett, Ane Kirstine, 21.11.
- Lipka, Elise Augusta, 21.5.
- Lippert, Anna, E., 25.2.
- Lippmann, Kaj, Gross., 18.10.
- Lissau, N. C., Dir., Overretssagf., 6.11; H: Johanne.
- Lissner, Margr., f. Zacho Bæhr, 4.1.
- List, Sophie Nicoline, Frue, 22.12.
- Theodor Diehn, Gross., 23.7; H: Anna, f. Bie.
- Ljungberg, P., Skotojsfabr., 7.3; H: Lilly, f. Hutzen.
- Lo-Larsen, Agnes, Oberstinde, 6.4.
- Lock, Ida Henriette Albertus, 6.2.
- Loeb, Vilh. Hugo, 3.11.
- Lohmann, Bernh., 30.5; H: Vilma.
- Jens I., Boghandler, 6.4; H: Karen, f. Lange.
- Loldrup, E., Postmester, Brønderslev, 1.1.
- Lollesgaard, Agnes Elisab., f. Luge, Odense, 19.1.
- Edith, Provstinde, Nr. Broby, bkg. 19.10.
- Knud, Overretssagf., Odense, 27.10.
- Lomholt, Hans, Læge, Jelling, bkg. 9.6; H: Henny.
- Lorange, Kay Hahn, Fabrikant, 5.6.
- Lorentzen, Rolf O., Dir., 30.9; H: Mary.
- Volmer, Hotelejer, Herning, 4.5.
- Lorenzen, H. V., Lokomotivmester*, Virum, bkg. 14.7.
- Nis., Gdr., Sognef., Varnæs, bkg. 13.7.
- Richard Immanuel Ingeniør, NBS. 30.1.
- Lous, Ax. Hendrik, Rigsdagsbetjent, 4.9.
- Fanny, 10.3; Sst: Astrid Ørnstrøm.
- H. C. C., Maskinm.* i Flaaden, 4.11.
- Lucassen, Niels Fr., Direktør, 13.3.
- Ludwig, Christine, 23.4; S: Sig.
- Lund, Aage, Installator, 28.1.
- Adelhart Niels P., Bogholder, KS. 27.8.
- Andreas Peter Emil, Sufflor* ved Det kgl. Teater, 13.7.
- Anna Kristine, f. Seyfert, KS. 12.3.
- Carl, Kemiker*, Redaktør, Aarhus, bkg. 12.10.
- Carl Chr., d. i Southampton, bkg. 30.12.
- Chr., Maskinfabr.* i Slagelse, bkg. 27.6.
- Ella Astrid Hedvig, f. Olsen, KS. 17.10.
- Else Margr., f. Hornshøj, Herning, 9.6; M: Jørgen.
- Emil, 13.6; H: Anna.
- Fanny, 12.6; M: Axel.
- Frits, Oberstlojtnant, 11.4.

- Lund, Gudrun Rosalie Valborg, f. Hennings, KS. 9.11.
 — Harriet, Lærerinde, E. e. Baneing., 7.10.
 — Ingeborg H., Overlærer, 3.2.
 — Jacob, Plantagebest., Penang, bkg. 19.1.
 — Johs., Skibsf., Holbæk, bkg. 23.9.
 — Julie, f. Praëm, 11.12.
 — Karen, Viceskoleinsp., 24.5.
 — Kirsten, f. Raagaard, 15.11; M: Aks.
 — Lydia, f. Johansen, 15.8.
 — Margr. Dortha, 18.10; M: N. Hostrup C.
 — Martina, Klasseletterikoll., 19.5.
 — Mitzi, f. Arve, 12.3.
 — Nicolaus Adler, Kommml.*, 17.8.
 — Olga, f. Debois, 28.2; M: Vilh.
 — Sigfred Laurent, Overretssagf., 20.12.
 — Thorvald, Overlærer*, Kantor, Aabenraa, bkg. 24.12.
 — Vilh., Politimester*, Viborg, 15.2; H: Walborg.
 — Wilh., Handelsgartner, Vanløse, bkg. 28.2.
 Lundberg, Sigrid, f. Marckmann, 11.6.
 — Svend G. A., Redaktor, bkg. 22.6.
 Lundbye, Helga M., f. Andreasen, bkg. 8.8.
 — J. T., Professor, 26.12; H: Alexandra.
 Lundbæk, Viviane, f. Just, 5.4.
 Lunddorf, Ingeborg, 5.8; M: Marius.
 Lundgren, Aage, Civiling., Long Island, bkg. 11.5.
 — Oda, 11.5; M: Edv.
 Lundholm, Hans, Gdr., Ørnholm v. Borup, 26.9.
 Lundquist, Annie Stage, f. Larsen, 14.7.
 Lundsgaard, Erik, Toldass., Aalborg, bkg. 29.5.
 Lundsteen, Agnete, Læge, Frue, f. Bruun, 16.12.
 — Anna Rosalie, f. Krebs, 18.3.
 — Clara Veronica, f. Øltien, 13.1.
 Lunge, Oscar, Ingeniør, 5.5; H: Inger.
 Lunn, Vilhelmine, f. Lund, 13.12.
 Lunn-Madsen, Erik, Sølvsmed, Trondhjem, bkg. 8.1.
 Lunoe, Christiane Birgitte, 14.4.
 Luplau, Rud. Mathiss, KS. 20.4.
 Lusty, Sophus Vilhelm, KS. 24.1.
 Lüchow, Josepha, f. Andkjær, 15.5.
 Lüders, Fr. Chr., Statsskovfoged, Vejlefjord, 25.4; H: Johanne.
 Lydom, Søren Brinch, Skibsfører*, Sønderho, bkg. 4.8.
 Lygum, Arne Skjoth, Flyverløjtn., Karup, 13.2.
 Lyhne, Chr. Theodor, Gross., NBS. 27.11.
 Lyhne-Thomsen, Grete, Frue, 6.2.
 Lykke, Leonhard, Sogneraadsformand, Hammelev, bkg. 13.12.
 Lykkeberg, Ingeborg, Froken, 26.8.
 Lündin, Herm., Malerm., 9.7; H: Esther.
 Lüneborg, Ellen, 27.8; M: Fritz.
 Lyngbye, Laura, Lotterikoll., Aalborg, 4.1.
 Lyng, Louise, 17.11.
 Lyngholm, N., Stationsforst.*, Hadsund, bkg. 27.11.
 Lysberg, J. M. V., Bankfuldm., KS. 12.3.
 Lyster, Paul Anker, cand. pharm., 8.1.
 Lütgemeier, Fritz, Bagerm., Frøslev, bkg. 29.5.
 Lytjohann, L., Postmester, Hadsten, 1.8.
 Lüttichau, Chr. Ditlev, cand. mag., Holtserhage, 9.8.
 Lützen, Grethe, Oversygepl., Lillehammer, bkg. 18.4.
 Lytzen, Sven, Overretssagf., Hirtshals, 27.3.
 Lützhof, Hans Henr. Nic., Repræsentant, Randers, bkg. 26.1.
 — Olaf Rye, 28.1; H: Agnes.
 Lützow, Charlotte Marie Sophie, KS. 24.11.
 Lærkner, F. R., Postmester, Haslev, 11.12; H: Astrid.
 Lober, Axel N., Arbejdsmand; H: Alma, 20.12.
 Lobnitz, Nic., Propr.*, Slagelse, bkg. 15.10.
 Lofgren, Mathilde, Frue, 7.11.
 Lofqvist, Fritz, Malerm., 2.3.
 Löhde, H. P. M., Overtelegrafkontr.*, Fredericia, 3.3.
 — Johanne, Enke e. forrige, 14.9.
 Lohr, Gerhard, 3.10; H: Inger.
 Lonqvist, Laura, 15.8.
 Lowert, Bodil Margr., f. Hansen, KS. 21.6.
 Maaloe, Inger Marie, 24.2.
 Maardt, Olga, E., 28.12.
 Maasbol, H., Frohandler, Aabenraa, bkg. 15.4.
 v. d. Maase, Agnes Christine Olivia, 18.3.
 — Edel, f. Sandberg, Kammerjunkerinde, 28.2.
 Mackeprang, Augusta, f. Thomsen, 2.4; M: Soph.
 — Betty, f. Blom, 18.2.

- Madsen, Alfr. E., Kontorchef, Frederiksværk, 7.6.
 — Andreas, Gaardejer, Blans, 14.9.
 — E. Bendix, Civilingenior, Lemvig, bkg. 18.8.
 — Emil, Læge, Aarhus, 8.4; H: Leonora.
 — Hilda, f. Richter, E. e. Præst, Aalborg, 20.1.
 — M. C., Direktør, Randers, 9.11.
 — Mads Peter, Forst.* f. Stift Rosenborg, Hamborg, 20.11 i Haderslev.
 — Peter, Civiling., 13.1.
 — R. Lehmann, Apoteker, Hojer, 18.10.
 Maes, Vald. Georg Alex, Skuesp., KS. 13.6.
 Mahler, M. T., Sognepræst* i Vivild, 3.6; H: Benedicte.
 Malling, Emilie Theodora, FS. 14.12.
 — Helmuth, 25.12; H: Sophie.
 Malmstrom, Axel, Biskop over Viborg Stift, 23.3; H: Hedevig.
 Maltesen, Aage, Amtslæge, Svendborg, 8.5.
 Maltha-Rasmussen, Ellen, E. e. Kreditforeningsdir., Aarhus, bkg. 6.12.
 Mammen, Bertha, Fabrikant, Aarhus, 16.6.
 — Marius, Gross., 12.10.
 Mandal, Poulina, 11.12.
 Mangelsen, Karl-Julius, Apoteker, Balling, 5.10; H: Erna.
 Mangor, Ellen Boeck, Bergen, M: Apoteker; bkg. 19.1.
 v. Manteuffel, Dora Petrea, 3.8.
 Marcher, Eugenie, Froken, 2.8.
 Marcus, Ellen Francisca, f. Gotschalk, bkg. 8.4; M: Bibl., Horsholm.
 — Rosa, KS. 13.3; M: Gross.
 Marcussen, Anna, f. Bennetzen, 22.3, E. e. Hospitalsapoteker.
 Margolis, Anna, 2.4.
 Mark, Kr., Gdr., Sognef., Solbjerg, Mors, bkg. 21.7.
 Markwardt, Bodil, bkg. 28.5; M: Georg.
 Marott, Elise, f. Lund, 19.7.
 Marquard, Rob., 5.6; H: Ketty, f. Zachhau.
 Marschall, Oda, Frue, bkg. 13.12.
 Martekilde, H. P., Konsulent, Brand, bkg. 17.12.
 Martens, Carl, Fiskeeksportør, Karrebæksminde, 12.1; H: Christine.
 — Nielsine M., E. e. Kobm., bkg. 8.5.
 Marx, John, Maskinm., 7.12.
 Mathiesen, Hilda, Sagfuldm., cand. jur., bkg. 11.1.
 — Julius, Dir., Civiling. Essex, 6.5.
 — Poul, Fuldm., cand. jur., 9.4.
 Matschofsky, Anna Theresia Klara, f. Holstein, NBS. 4.1.
 Mattson, Louise, Froken, 17.6.
 Maymann, Arne, 30.7; H: Kenny, f. Zahlquist.
 Mayntzhausen, Agnete, E. e. Tlgr.kontrolør, Roskilde, bkg. 16.5.
 Mecqulat, Carl Frantz, Hovmester*, KS. 21.5.
 Mehlsen, Luth, f. Horlyk; 4.9; M: Tandlæge.
 Meincke, Borge, Renseriejer, Aalborg, KS. 9.11.
 — N. P., Stationsmester*, Brovst, bkg. 28.7.
 Meineche, S., Dir., Hobro, 8.5.
 Meisner, Ellen, Pianistinde, 18.8.
 Mejlbjerg, Jorgen, stud. polyt., bkg. 6.6; F: Kommuneing., Odder.
 Melchior, Rositta, Froken, 3.2.
 Meldgaard, Mary, f. Holbech, Horsens, 4.4.
 Melgaard, A. P., Kaptajn, 1.3.
 Melin, Elisabeth, f. Kastberg, Mt. Vernon, N. Y., bkg. 24.4.
 Mellerup, Ane Maria, bkg. 5.1.
 — Emma, f. Palm, 27.5.
 Melnitsky, Sergei, Sproglærer, NBS. 30.8.
 Melson, Doris Johanne Marie, KS. 26.4, E. e. Gross.
 Melton, Daniella Sofie Kathr., E. e. Gross., KS. 29.12.
 — Ella Vieux, 29.12; S: Erik, N. York.
 Mendahl, H., Afdel.arkitekt; 16.5; H: Betty.
 Mengers, V., Præst, U.S.A., bkg. 25.11.
 Meyer, Augusta, E. e. Dampmøller I. O. M., 19.10.
 — Boye, Kontorchef, cand. polyt., MF*, 16.3.
 — Dagmar, f. Haagensen, 31.1.
 — Else Johanne Johnson, f. Koføed, KS. 26.2.
 — Erik Otto, 5.4.
 — Fred. C., Gross., 21.3.
 — Jenny, Lærerinde*, 10.4.
 — Karl M., Fabrikant, KS. 19.12.
 — Marie, Indien-Missionær*, Svendborg, bkg. 2.2.
 — Mich. Carl, 18.12.
 — Oluf, Holte, 1.5.
 — Thorkild Henrik, Skotojsfabr., 15.9; H: Ingeb.
 Meyerhoff, G. E. A., Filmoperator, KS. 16.4.
 Meyland-Smith, G. V. A., Fabr., 4.4; H: Marie.
 Meyling, Harald J., 24.5.
 — Sv., Forretningsf., 13.1.

- Meyn, Edv., Propr.*, Roskilde, bkg. 28.1; H: Gudrun, f. Redøhl.
 Michaelsen, Hugo, Dir., Gross., 14.7.
 Middelboe, Astrid, f. Zacho, 8.8.
 Mikkelsen, Harald, Overretssagf., Horsens, 21.8.
 — Michael, Bankdir., Rødby, bkg. 5.2; H: Mary.
 Milling, Augusta, 2.4.
 Milthers, Valborg, f. Hogsbro, KS. 11.10.
 Mittet, Emilie, 3.9.
 Mobeck, Marie, 18.10; S: Emil.
 Moe, Edgar, Korelærer, 10.12; H: Mari.
 Mogensen, C. A., Førstegraver, 19.9.
 — Mich Brünnich, Afdelingsing., cand. polyt., 21.10.
 — P., Stadsind.*, Hjørring, 5.9; H: Edith.
 Mohr, Gjertha, f. Paustian, 23.12.
 — Hans, Fabrikant, 14.5.
 Molbech, Ellen Kirstine, KS. 19.12; M: Overtrafikass.
 Moldt, Otto, Kobm., Ulkebøl, bkg. 27.6.
 Moltke, Ellen, Generalinde, 28.11.
 Monrad, Anna, Forstanderinde, 4.2.
 — Regitze, f. Jungersen, Hong, E. e. Sognepr., 29.3.
 Moos, Christen, Købmand, Sønderborg, bkg. 5.1.
 — Hans, Gaardejer, Undelev, bkg. 24.7.
 Morgan, Nils, Malerm., 14.10.
 — Hulda, 17.10.
 Mortensen, Anna, E. e. Red., Forf. Chr. Fr. M., 22.7.
 — Axel, Overingenior, 6.11.
 — C. H. J., Stationsforst., Lillerød, 1.1.
 — Marie, Afholdsagitor, Viborg, bkg. 23.10; M: A. C., Red., MF*.
 — Thorval, Bibl., bkg. 17.10.
 — Valborg Natalie, KS. 11.9; M: Dr. phil. Theodor M.
 Moth-Lund, Elna, Pianistinde, bkg. 17.12.
 Mouritzen, Emil, Overbanemester*, 10.8.
 Movin, R. M., Lektor*, 25.4; H: Ferdnanda.
 Muderspach, Hakonna, 14.3.
 Munch, Alice, Froken, Nærum, NBS. 15.5.
 — Axel, Bagerm., Svendborg, bkg. 27.3.
 — Elisab., f. Hornsleth, 17.10.
 — Johs., Bygm., Ronne, 21.1.
 — Julius, Gdr.*, Tinkerup, 5.2.
 — Thora, f. Hammerlund, KS. 4.4; M: Civiling.
- Munch-Petersen, Arne, MF*, cand. mag. KS. 29.1.
 Munck, Anna Marie, E. e. Organist, Nykøbing Sj., bkg. 6.8.
 Mundbjerg, J. Chr., Kreditf. repr., Her-rup, bkg. 28.12.
 Mundus, Kai Johan, Overportør, Hel-singør, 12.11.
 Munk, Baldur, Kreaturksp., 16.5; H: Ellen.
 — Chr. Elholm, Gaardejer, Erikstrup, bkg. 14.11.
 — Karen, Froken, 23.2.
 — Niels Peter, Trafikkass., NBS. 4.12.
 Munk-Andersen, Agnes, Læge, Odense, 21.4.
 Murmann, Ketty Ragnh. Olivia, bkg. 4.4; M: Peter.
 Mygdal, Marian, Oversygepl., 28.8.
 Mygind, Johs., Billedskærer, Svend-borg, bkg. 16.11.
 Müllich, Chr., 27.5.
 Myling-Petersen, Kaare, stud. polyt., Fredericia, bkg. 29.1.
 Müller, C., Fabrikant, Vejle, 29.1.
 — Erik J., Installator, 10.5; H: Sigrid.
 — Ferdinand, f. Pedersen, Aalborg, 17.3.
 — Mathilde, 25.11.
 — Märtha, f. Gadd, 5.7.
 — Ninna, Lærerinde, Aalborg, bkg. 7.12; Br: Carl.
 — O. B., Lektor* v. Soro Akademi, Kapt., 20.5.
 — Sv., Gaardejer, Maglegaard, bkg. 20.7.
 — Theodora Max, 2.6, f. Ullert.
 — Thyra Ragnhild, Froken, NBS. 6.3.
 — Vald. Ad. Gottholt, Helsingør, 4.4; H: Marie.
 Münster, Emilie (Lily), f. Brummer, 21.2.
 Mynster, Sigrid, E. e. Læge, Grindsted, 19.5.
 Münster, Alexander, Civiling., Odense, 8.4.
 Myrthu, Knud, Bogholder, 17.10; H: Else.
 Mærsk-Møller, Ingeb., f. Torst, 25.2.
 Mohl, Paul, Svendborg, 10.7; H: Anna.
 Molgaard, Charlotte, E. e. Propr., Vek-so, bkg. 6.4.
 — V. T., Maskining.* v. D.S.B., 19.12.
 Møller, Agnes, 27.7; M: Arne.
 — Alexander Emil, Ligningssekr.*, FS. 16.4.
 — Atzer Holland, 13.11.
 — Axel R., Pianofabr., 12.11; H: Agnete, f. Goos.

- Møller, Christian, Plantageejer, Eldorado, Missiones, bkg. 29.5.
 — Christian Vald., Maskinm., KS. 21.7.
 — Edmund, 4.10.
 — Edvard, Violoncellist, Professor, Firenze, bkg. 25.5.
 — Emil, Ligningssekr., 15.4.
 — Emma Caroline Sofie, f. Dibbern, NBS. 21.8.
 — Erik, Redaktor, FS. 17.9.
 — Felix, Smedem., bkg. 6.8; H: Karen.
 — Find Alfred, 17.10.
 — Fr. Kragh, Kobm., Sæby, bkg. 10.7.
 — Fritze Bartholdy, f. Sørensen, 20.10; M: A.
 — Gertrud, Gymnastikdir., Stockholm, bkg. 2.11.
 — Grethe, Svømmeinstruktor, 11.8.
 — H., Propr., Landbr.kand., Sønderbygaard, bkg. 7.12.
 — Harald, Værkfører, 18.10.
 — Harriet, Læge, Frue, 11.5.
 — Heinrich, Miniaturmaler, 11.11.
 — Herm. G., Mejeriejer*, 30.5.
 — Jens N., Dyr læge, MF*, Graasten, 28.1.
 — Jens Vallentin, Guldsmedem., 17.6.
 — Kaj, Bankfuldm., 29.3.
 — Karen, Frøken, 29.1.
 — Karen Marie, E. e. Kontorchef, 3.10.
 — Karl Fr. Ad., Adjunkt*, 1.9.
 — Kathrine, f. Thomsen, Thorso, 25.6; M: RM.
 — Knud, Prokurist, bkg. 15.10.
 — Laura, Pastorinde, 5.1.
 — Louise, E., f. Repstorff, 6.7.
 — Marie, 21.2; M: Ludvig, Kordegn*.
 — Marie, f. Munch, 8.9.
 — Marinus, Købmand, 26.5.
 — Niels Chr. Th., Grosserer, bkg. 18.6.
 — Peter Nic. Brandt, Smedem.*., KS. 12.4.
 — Poul, Telefonidir., Nykøbing F., 4.7.
 — Rigmor, Esbjerg, 8.2; M: Jens.
 — Thor, Bogtrykker, KS. 12.1.
 — Thorolf E., Direktor, cand. jur., 13.3; H: Maria.
 — Vigand Andreas, Stenhuggerm., 14.1.
 — Viktor Ejnar, Navigationsl., Skibsfører*, Sønderborg, bkg. 18.7.
 — Vilhelmine, f. Koch, 20.12.
 Mollnitz, Harriet, 17.2.
 Monniche, Helga, 16.1; M: C. C.
 Monsted, K., Brandinsp., Civiling., 23.11.
 — Peder Mørk, Propr., Trustrup, bkg. 13.7.
 Morch, Else, bkg. 20.4; M: Henning.
 Morck, Emilie Petrea, E. e. Kaptajn, Nordby, bkg. 5.5.
 — Hjalmar, Apoteker, Engadin, Schweiz, bkg. 2.1.
 — Lars Chr., Fabr., Aalborg, 6.7; H: Kirsten.
 Morck, Anna, 19.12.
 — Kaj, Forpagter*, Tersløsehus, 20.5; H: Cæcilia.
 — Jean, Kokkenchef, 1.5.
 Morkeberg, K. F., Kaptajnløjtn. i Flyvevaabnet, 20.10.
 Naegel, Walda Sonny Janette, f. Steenstrup, KS. 18.8.
 Nathansen, Ein. Aage Martin, Kabaretsanger, KS. 27.8.
 Naumann, Louise Christine, 9.3; M: E. V. N.
 Naur, Anna, Musiklærer, Pandrup, bkg. 29.12.
 Nauta, Vilh., Købmand, Nykøbing S., 30.5; H: Sofie.
 de Neergaard, Anna, f. Münster, Gyldeholm, 17.12; M: Godsejer Carl N.
 Neermann, Karl V., Kunstmaler, KS. 20.9.
 Neerso, Knud, Civiling., 11.12.
 Nehm, Gunnar, 14.10; H: Hilda.
 Nellemann, Erik, 6.9.
 — Vilhelmine, f. Berge, 9.2; M: Olaf S.
 Nellemose, Minna, f. Rasmussen, 8.10.
 Nelson, N. Peder, Dir., Pasaic, N. Y., bkg. 10.9.
 Nepper, Alfred, Fabrikant, 22.6; H: Gerda.
 Nerland, Carl Valentin, Værkfører, 17.5.
 Nerup, Cecilie Vilhelmine, f. Freund, 17.12.
 Netterstrom, Sven E., Underdirektor, 17.9; H: Karen.
 Neubert, August, Godsejer, Kobm., Merano, bkg. 25.7.
 Neumann [Pregn], Astrid, Skuesp., 26.9.
 — Hulda, E. e. Kunstmaler, 26.6.
 — Julie Breson, 15.12; M: Poul
 — Maria Rasmine, E., KS. 13.1.
 — Rigmor, Oversygepl., Concarneau, bkg. 8.3.
 Neyendam, Dorthea Margr., E., KS. 1.10.
 Nicolaisen, K. K., Forf., Hospitalsforst., Aalborg, 1.4.
 Nielsen, A. Chr., Kvægavlsskons., Odense, bkg. 12.7.
 — Aage, Konstruktor, Løjtn., Detroit, M., 20.7.
 — Alb., Overbanem., FS. 13.6.
 — Alb., Værkm.* v. Vaabenarsalet, 9.6.

- Nielsen, Anders Kruse, Redningsmand, Skagen, bkg. 7.12.
- Anton, Redaktør, Frederikshavn, bkg. 2.11.
- Arnold Richard, Sportsjournalist, 16.6.
- Axel, Professor, Dr. polit., 22.5.
- Axel Nordentoft, Læge, Sindal, 6.3; H: Ellen.
- Axel Thorvald, Hofdekora-tions-maler, 27.10; H: Wenche.
- Birgitte Berg, Forstanderinde, Frue, 13.12.
- Carl, Redaktør, Esbjerg, bkg. 13.7.
- Carlo, Direktør, Aarhus, bkg. 3.5.
- Dagmar, f. Hansen, 1.1; M: Læge, Ordrup.
- Elisabeth Hviid, Godsforvalter, Assens, 16.1.
- Frans Lauritz, Civilingenior, KS. 27.12.
- G. C., Civilingenior, 12.9.
- Gunnar A., Snedkerm., MK., Gen-tofte, bkg. 13.2.
- H. Jacob., Fhv. Justerdir., cand. polyt., 23.12.
- Hans, Kolonibest., Godhavn, 4.9.
- Holger P., Kontorchef i Privat-banken, 23.11; H: Stella.
- Joachim., Overjæger, Svenstrup, 14.3.
- Johs. Juul, Sognepræst, Breining, 5.12.
- Kirstine, Oberstinde, f. Fischer, 22.7.
- Mikkel, Skoleinsp.*, Hjørring, bkg. 21.10.
- N. H., Dommer* i Kerteminde, 1.8.
- Nicolaj, Telegrafbestyrer, 27.7.
- Olaf E., Direktør* i Store Nordiske, London, 11.10.
- Paulus, Urmagerm., Nyk. S., bkg. 14.10.
- Peder, Civiling., Aarhus, bkg. 21.12.
- Peder, Lektor, cand. theol., Svend-borg.
- S. M., Direktør, Faaborg, bkg. 8.10.
- V. Mertz, Amtsvandinsp., Distrikts-best.*, 5.10.
- Will., Skoleinsp.*, 30.7; H: Justine.
- Nielsen-Klodskov, Margr., E. e. Skole-forst., Kærehave, 15.2.
- Nielsen-Morch, Ejn., Kaptajn, Kongo, bkg. 18.1.
- Nielsen-Thor, J. F., Comm.* i Belg. Congo, Gross., 20.8; H: Signe, f. Mehlsen.
- Niemann, Menka, Sadelm., 21.3.
- Nienstædt, Paula, 15.10.
- Nilsson, Karl Joh., Direktør, 7.8; H: Clara, f. Schumacher.
- Nimb, Astrid Blenda, E., KS. 14.9.
- Nislev, Laura, f. Bertelsen, 4.4; S: Gunnar.
- Nissen, Axel, Godsejer, Kaptajn, Ser-ridslevgd., 22.4.
- Nonboe, Helga, Esbjerg, bkg. 28.1.
- Norden, Axel, Indkobsleder v. Hærens tekn. Korps, 6.12.
- Einar, 18.10.
- Nordentoft, Inge Margrethe, Oberst-inde, f. Sand, 27.2.
- Poul, Tømrem., Skjoldborg, bkg. 6.3.
- Nordqvist, Else, f. Møller, 7.11.
- Norkjær, P., Tømrem., 21.4.
- Norling, Niels G., Lærer, KS. 23.1.
- Normann-Hansen, Herm., Kreatur-komm., 7.9.
- Norsk, Poul J., Afdelingschef, KS. 20.8.
- Norup, E. J., Bygn.ngsinsp., Vedbæk, 23.3.
- Helene Christine, f. Ankerstjerne, FS. 10.9.
- Norvin, Karen Sahl, E. e. Stabssgt., Nibe, bkg. 3.12.
- Nyberg, Karen, 19.11.
- Nyboe, Ane Margr. Nielsen, 10.6.
- Nyeborg, Monna Henriette, f. Kam-strup, 3.8; M: Overlæge.
- Nygaard, Chr., Maskinm., Aarhus, bkg. 30.10.
- Nygreen, Aug. F., Gross., 1.2.
- Nyholm, Christoffer W., Fuldm.*, 14.3.
- Johs. Juul, 3.3.
- Nymann, Anna Marie, Frue, Rodding, 12.3; M: Laur.
- Nyvang, Anthon, Gaardejer, bkg. 20.11.
- Nøhr, Clara Strandskov, E. e. Redak-tør, Haderslev, bkg. 3.2.
- Nøhrmann, Johanne Marie Augusta, 8.11.
- Norby, Marie Kirstine, Frue, 3.4.
- Sophie Dorthea, Lærerinde*, Aal-borg, bkg. 1.12.
- Norgaard, Amalie, Pastorinde, 29.4.
- Jens, Ejendoms-mægler, Herning, bkg. 6.7.
- Ludovica, Frk. 7.4.
- Peter, Gdr.*, Tiset, bkg. 8.5.
- Valborg, Provstinde, f. Frimodt, 19.10.
- Norlem, Laur. Martinus, jur. Konsu-lent, KS. 19.12.
- Norlund, Poul Museumsdir., Dr. phil., 26.5.
- Norlyng, Emma Cathr. Louise, 26.8; M: Viceskoleinsp.
- Nørregaard, Knud, bkg. 17.6; H: Re-bekka.

- Nørrekjær, Kåre, KommuneL., 18.1; H: Ruth.
- Norring, V. P., Maskinm.; 13.1; H: Hilda.
- Hedvig Ingeb., f. Magnussen, 23.8; M: Jul. E.
- Wilhelmine Zenia, f. Kjøner, 13.6.
- Obel, P., Sadelmagerm., Ulfborg, bkg. 13.6.
- Odgaard, Margr. Ingrid, f. Nors, Nyk. M., 6.6.
- Peder, Tømrerm., Hobro, bkg. 5.12.
- Oehlerich, Sofie, Frue, 14.1.
- Oesterling, Maria Magdalene, f. Jürgensen, E., KS. 19.3.
- Oettinger, Agnete M., f. Thøgersen, 31.3; M: Knud, Vaskeriejer.
- Offenbach, Olga, 22.11.
- Oldenburg, Ellen, f. Jespersen, FS. 9.7; E. e. Overlæge.
- Paul, Biskop* over Aalborg Stift; 5.12; H: Clara, f. Garde.
- Olesen, Chr. Munk, Trafikinsp., Civiling., 10.4.
- Fanny Bladix, E. e. Red., bkg. 29.5.
- Olling, Margr., E. e. Kreaturhdl., Skodborg, bkg. 29.5.
- Olsen, Algot, Dir., Helsingborg, bkg. 18.5.
- Erik, Dr. agro, 7.1; H: Ingeb. f. Okholm.
- Knud H., Kunstmaler, 12.3.
- Martin, Stadsing., Lemvig, 12.12; H: Anna.
- Ole Fr., Sognef., Gdr., MF., Blangsløv, 17.7; H: Maria Sofie.
- Th., Planteskoleejer*, Kolding, bkg. 28.11.
- Vald., Kontorchef* i Kbhs. Skoledir., 16.2; H: Rigmor.
- Orloff-Diaborsky, Olga, Fyrstinde, f. Aller, 12.3.
- Orthmann-Brask, Chr., Repr., Holstebro, bkg. 8.10.
- Ostenfeld, Thurid, E. e. Overretssagf., 17.11.
- Ostermann, Harriet, Malerinde, 1.1.
- Otterstrom, Marie, f. Beck, Oberstinde, 28.2.
- Minna, f. Haar, 10.6.
- Otto, Ax. A., Bogbinderm.*, 19.4.
- Bente, f. Holten-Bechtolsheim, 30.10 i Hamborg.
- Helge, Arkitekt, 11.8.
- Ingeborg, f. Meyer, 30.5; E. e. Civiling., Roskilde.
- Ottosen, Ellen, E. e. Skovrider, S. Stenderup, bkg. 19.7.
- Ottosen, N. P., Kreaturkomm., Hille-
rod, bkg. 12.4.
- Svend, Mejeribest., Ulbølle, bkg. 8.1.
- Overbeck, Margr., f. Nielsen, Kolding, 8.6.
- Rosa, bkg. 24.12; M: Slagterm., Haderslev.
- Overgaard, Fr. Chr. Henrik, Gross., 23.4.
- P. Chr., Købmand, Marslev, bkg. 15.1.
- Sigfred, Repr., 28.6.
- Oxholm, Lars E. M., Prokurist, KS. 17.10.
- Pade, Adam, Solvbjerggaard, bkg. 28.2.
- Paepcke, Caroline, E. e. Dir., 22.2.
- Pagh, Anna, bkg. 19.9; M: Møller, Haagerup.
- Anna, bkg. 18.10.
- Palland, Hans Andr., Maskinmester, 20.1.
- Palm, Agnes, Frøken, 14.2.
- Anine Caroline Elisab., 28.10.
- Fr. M., Ingeniør, Helsingfors, bkg. 22.4.
- Paludan, Aage, Arkitekt, Bygm., Vi-
borg, bkg. 11.12.
- Johs., 23.9.
- Panum, Jens, Sogneraadform.*, Tødso, bkg. 6.9.
- Pape, Ejnar, 7.2; H: Dagmar.
- Parbst, Rob., Slagter, Kreaturhdl., 2.9.
- Pasgaard, S., Købm., Holstebro, bkg. 3.4.
- Passarge, Carl August, 24.4.
- Patheier, Gerda, bkg. 6.7; D: Conny Schmidt.
- Joh., Pianostemmer, 16.5.
- Paulli, Gerda, f. Raffenberg, 6.8; M: Vald., Læge.
- Paustian, Fritz M. W., Vinhandler, Lyngby, bkg. 20.5; H: Marie.
- Pay, Caroline, f. Larsen, 4.5.
- Pedersen, Chr., Veksellerer, 9.4.
- Gustav, Arkitekt, Trondhjem, bkg. 20.5.
- H. Chr., Sognepræst, Strøby, 17.6.
- Henrik, Pastor emer., 28.9.
- Herman, cand. pharm., 22.10; H: Anna.
- Jacob Peder, Murerm., Aarhus, bkg. 17.2.
- K. A., Densher, bkg. 24.4.
- P. M., Direktør, Odense, 14.6.
- Peder R., Propr., Christiansdal, Vejle, 14.7.
- Pehrsson, Axel Carl Henrik, Bank-
bestyrer*, KS. 17.10.
- Penick, Lauritz, Toldkontrolør*, 8.7.

- Permin, Emilie, Frue, 31.5.
 Peronard, Edv. Francois, Hvidgarver, 3.7.
 — Karen, f. Horup, 28.1.
 Pers, Rigmor Margr. Marit, 10.7.
 Peschard, J. A. W., Urmager*, 28.10; H: Anna.
 Peschardt, Iris, f. Didrichsen, 27.8.
 — N. J. K., Sogneraadsform*, Kollermorten, bkg. 6.11.
 Peters, Christine, E., 12.8.
 — Harald, Arkitekt, Esbjerg, bkg. 22.5.
 — Ida Christina, f. Ekdahl, KS. 22.11.
 — Sigrid, Jystrup, bkg. 21.9; M: Revisor.
 Petersen, Alfr., Maskinchef i D.F.D.S., 15.12.
 — Carl F., Viceskoleinsp., 21.12; H: Rosa.
 — Carsten, Uddeler, Gredstedbro, bkg. 29.12.
 — Dagmar, Frue, MB*, Vejle, bkg. 21.11.
 — Erik Cloetta, Maskinkaptajn, 31.12.
 — Haakon, Generalkonsul, Montevideo, 1.12.
 — Hans, Direktør, Horsens, bkg. 22.4.
 — Harald Martin, Murerm., Dir., Snekersten, 24.2.
 — Herm., Socialinspektør, Næstved, bkg. 5.10.
 — Jacob Peter, Murerm., Aarhus, 14.2.
 — Johanne Cornelius, f. thor Straten, E. e. Gross., 1.9.
 — John, Guldmineejer, Givelo, bkg. 29.5.
 — Johs. Vibe, Provst, Pastor emer., Strib.
 — Knud Marinus Niels, Dir., Newcastle, 10.12.
 — Maria, f. Gottschalt, 1.12; S: Arkitekt K. Lehn P., Odense.
 — Martin, Form.* f. Snedkerforbundet, 12.10.
 — O. F. G., Postmester*, Frederikssund, 22.11.
 — O. Funch, Apoteker, 6.9.
 — P., Møllejejer, Fredericia, 26.7.
 — Rudolf, Sekr. i Ruslandsmissionen, bkg. 23.8.
 Petersen-Faustinus, Ellen Vilh., 7.7.
 Petragia, Elise, 25.1; Mo: Fanny.
 Pfeiffer, Paul Joh., Etuimager, 27.12; H: Helga.
 Philbert, Margr., 6.7; M: Gdr., Gronhoj.
 Philip, Nathan, Gross., 25.7; H: Gudrun.
 Philipsen, Fanny Sally, 1.3.
 Philipsen-Prahn, O. V., Notarius publicus*, 7.12.
 Philipson, Louis, Gross., 11.4.
 Phister, Xenia, f. Kiær, 30.12; M: Overretssagf.
 Pierri, Will. C. C., Arbejdsmand, KS. 2.11.
 Pihl, H. J., Rektor*, 20.9; H: Elna.
 Piil, Birgitte, E., f. Vindberg, 6.2.
 Pilegaard, M. J., Kriminalass., Aarhus, 23.4.
 Pinholt, Christine, 10.1.
 Pino, Jean B., Gross., 30.3; H: Kate, f. Melcher.
 Pio, Jenny, 3.8.
 Planck, Marie, Froken, 28.2.
 v. Platen Hallermund, Karna, 17.11.
 Plenge, Gerda, f. Ingerslev, KS. 29.6.
 — Johs. Vilh., Murerm., KS. 24.3.
 — Laura, Maribo, 13.2; D: Betty.
 Plesner, Marie, E. e. Præst, bkg. 17.12.
 de Plessen, Georg Meinhard Alexander, Baron, 6.1.
 Plinius, Laura, 6.10.
 Plohn, Carla Magda Eline, f. Jensen, 30.7.
 Polack, Kamilla, 30.3; M: Læge.
 Poller, J. A. N., Sognepræst, Kolding, 29.9.
 Ponsaing, Anna Margr., KS. 5.3.
 Pors, Kirstine Poulina Martine, f. Andersen, FS. 14.9.
 Porst, Ingeborg, f. Broberg, 18.11.
 — Jul. Fr., Redaktør, 18.11.
 Post, Edg., Overretssagf., Hillerød, 29.4.
 Poulsen, Edv., Sparekassedir., Middelfart, bkg. 28.3.
 — H. J., Sparekassedir., Odense, bkg. 16.7.
 — H. C., Arkitekt, 16.11.
 — Henning, Kredslæge og Hustru.
 — Ruth, St. Heddinge, 7.12.
 — Inge, f. Hartnack, E. e. Dommer, 30.7.
 — Morten H., Fyrmester*, KS. 4.12.
 Prause, Gustav, Kass. i Rodeforsv., bkg. 26.1; H: Elida.
 Prehn, Hulda Christine Maria, NBS. 11.11.
 — Karen, f. Nellemann, 13.10.
 Preisler, Folmer, Direktør, 27.9.
 — Ruth, 20.12 i Drogheda.
 — Vald. Otto, Pakmester, 22.1; H: Kirsten.
 Prich, Anna Christiane Charlotte, f. Wolff, KS. 27.6.
 Prien, Georg, Forsikringsinsp., Haderslev, bkg. 9.1.
 Prior, Egon Ferd., Solojtnant, 23.11.
 Prip, Anna Kathr., Køge, 19.10; M: Overpakm.

- Prip, Elisabeth Lorentzen, 27.5.
 — Ingeborg Marie, f. Krog, KS. 8.6.
 Prytz, Harald, Dommer* i Terndrup, 17.3.
 Prütz, Laurine, f. Struer, bkg. 2.8.
 Præstrud, Ingeborg, 19.9.
 Prætorius, Johs. Kobmand, bkg. 28.10.
 Puggaard, Carl, Overbetjent, KS. 19.2.
 Pugh, Else Ida Sophie, stud. jur., d. i London, bkg. 13.6.
 Pullich, Andrea, 7.1.
 Puls, Dagmar, E., 22.5.
 Pyndt, H. E., Apoteker, Nykobing F., 12.10; H: Anna.
 — Inger, Froken, Viborg, 25.9.
- Quist, Rigmor, Kokkenbest.* p. Bregning, bkg. 7.5.**
 Qvist, Aksel, Sagfører, Faaborg, bkg. 18.6.
 Qvistgaard, Holger, Sparekassedir., Korsør, 11.1.
 — Vilh., Proprietær, 25.1.
- Raae, Elise, f. Rongve, 31.12.**
 — Elvina Maria, 29.7; M: Kuno.
 Raage, Harald, Forf., bkg. 14.12.
 Raahauge, Chr. T., Bogholder, Aalborg, 21.5.
 — Niels, Forpagter, Felling, bkg. 10.10.
 Raaskou, Anna, 26.8.
 Rabøl, Ferd., Gaardejer*, Sandager, bkg. 17.2.
 Raff, Carl, Ejendomshandler, 12.7.
 Raffel, Wm., Gross., 30.9.
 Raffenberg, Marie, Sygepl., Frue, Snedsted, bkg. 2.5.
 Rafn, Anna, f. Poulsen, 19.4.
 — Chr., Korelærer, Rødding, bkg. 19.2.
 — Helge, Kaptajn, Civiling., bkg. 10.10.
 Rager, H. P., Overlæge, Slagelse, 8.12; H: Margr.
 Rahbek, Alexandrine Louise Agathe, NBS. 6.2.
 — N., Kobmand, Ringsted, 16.5.
 — Ove J., Apoteker*, Middelfart, bkg. 15.8.
 — P., Vognstyrer*, Aarhus, bkg. 10.5.
 Rahlff, Elisab., f. Blad, 23.12.
 Rahr, Ragnhild, f. Schildrup, 22.9.
 Ralster, Alma, f. Werner, 15.10.
 Ramlau, Helga, Missionær, Indien, bkg. 22.4.
 Ramsing, C. C. U., Oberstlojtn., 20.5; H: Margr.
 — Helga, 1.1.
 Rand, Knud Chr., 20.4; H: Adele.
 — Marie, f. Hempel, 23.1.
 Randrup, Knud A., 26.7.
 — Marietta, f. Schnack, bkg. 8.9.
- Randsø, Johs., Overm.* v. Orloværftet, 2.1.
 Rasch, Agnes, bkg. 21.3; M: Kobm., Ronne.
 — Astrid, Frue, bkg. 17.3.
 — Christian, Disponent, Helsingborg, 21.12.
 Rask, Niels, Musikdir.*, Racine, bkg. 31.12.
 Rasmussen, Ax. Fr., Kobm., Funchal, bkg. 29.5.
 — Carl, Direktør, 18.4.
 — Chr., Gdr., Forstander, MA*, Ørting, bkg. 26.12.
 — Christine, Plejemoder, Jægerspris, 15.5.
 — Dorthea, Forstanderinde*, Genner, bkg. 18.11.
 — Holger, Sproglærer, cand. theol., Aarhus, bkg. 29.3.
 — L. J., Grosserer, 25.7.
 — N. M., Direktør, Holbæk, 20.1.
 — O. Smith, Læge, 3.6; H: Agnes.
 — R. P., Overingeniør, New York, bkg. 29.12.
 — Viktor, Grosserer, 18.9.
 Rasso, Ellen Frost, Skuesp., 21.2; M: Knud.
 Rathje, Christiane, 2.3; M: Vilh.
 Rauer, Aage, Maskinfabr., Horsens, 26.3; H: Rigmor.
 Raunsbæk, N. P., Stationsforst.*, Klinkby, bkg. 8.11.
 Ravn, Astrid Marie Henriette, f. Stallknecht, 3.9.
 — Carl, Smedem., Horserød, 20.2.
 — Grete, f. Osterhammel, 9.8; S: Jørgen Philipson.
 — Ingeborg, 24.4.
 — J. P. J., Docent*, Museumsinsp., 7.8.
 — Laur., Borgm.*, Fyrbøder, Korsør, 21.2.
 Ravn-Jensen, Ingeborg, E. e. Dir., 22.9.
 Ravnkilde, J. V. H., Stationsforst.*, Ullerslev, bkg. 4.1.
 Ravnlokke, Anna, Translator, Birkerød, 27.9.
 Reberholt, Ernst, Bogtrykker*, 5.5.
 Reck, Emilie Marie, E., KS. 7.4.
 v. d. Recke, Johan Ad., 5.5; H: Margr.
 — Otto Renerus, SBS. 8.6.
 Redder, Chr., Smedem., Tune, bkg. 17.11.
 Ree, Carla, E., 28.7.
 — Ella Caroline, KS. 15.5.
 — Kristine Rasmine, f. Rasmussen, F. S. 28.12.
 Reese, Louise, 18.6.
 Refsgaard, Marinus, Gdr.*, Amatorarkæolog, Skive, 13.6.

- Refsgaard, Karen, f. Gade, Hjern, 7.12; M: Peder.
- Rehm, Kitty, Komml.*, 20.10.
- Reichert, Clara, 22.10.
- Reiff, Stefan Wilh., Sprogl., KS. 21.4.
- Reimann, Auguste Emilie, KS. 23.4.
- Reimer, Abraham Ville Gerh., Gronl. Fanger, 24.12.
- Reinhardt, Ane Christine, E., f. Jensen, 15.5.
— Vibeke, 7.4.
- Reisler, Theod. Nic., Revisor, 20.7.
- Reitzel, Carl Andreas, Underdir., London, bkg. 19.7.
— Dagny Asta Petra, Frue, f. Larsen, KS. 21.9.
- Reitzel-Nielsen, Agnete, f. Brorson, E., bkg. 28.12.
- Rejkjær, Chr., Hosp.forv.*, 6.10; H: Julie.
- Rekling, Johanne, f. Malmqvist, 28.3.
- Reister, V. L., Skibsfører, 5.7 i Port Pirie.
- Rendtorff, Marcel, Froken, bkg. 3.5.
- Rennebarth, Emmy, Froken, 10.1.
- Resner, Kaj Rattenborg, Løjtnant, NBS. 30.8.
- Reventlow, Sophus, Kobm., Marstal, 27.4; H: Nellie.
- Rex, Frode, Restaurator, Silkeborg, bkg. 18.10.
- Reymann, Otto Andr. Vilh., Propr., 12.9.
- Reyn, Caroline Margr., 7.8, E. e. Bankdir.
- Riber, Inger, Frue, Esbjerg, bkg. 4.1; M: Journ.
- Riberholt, Poul, Fabr., Slagterm., 1.8; H: Norma.
- Rich. Harald, Overretssagfører, Godsejer, 5.6.
- Richardt, Ellen, 11.7.
- Richter, Anna Frederikke, f. Merkel, 13.9.
— Henriette, f. Bartram, 24.11.
— Olivia Sofie, f. Rasmussen, NBS. 1.5.
- Ridter, H. Chr., Hospitalsinspektør, 19.2.
- Rieck, Andrea, 14.2.
- Riecke, Otto, Gross., 6.12; H: Elsa.
- Riesel, Aage Rosen, Forrettnf, 14.12.
— Ludvig, Skorstensfejerm., Ballerup, 17.3.
- Riggelsen, Peter Fr., Kobmand, Tønder, 29.5.
- Riis, A., Kobmand, NorreSundby, 24.5; H: Karen.
— Andrea Vilhelmine Maria, f. Abrahamsen, KS. 30.4.
— Marit, Frue, Ronne, 20.12.
- Riis-Petersen, C., Bankdir., Horsens, 17.3; H: Martha.
- Riisberg, Betzy, E. e. Afdel.chef Aarhus, 5.7.
— Cort Hoiriis, 27.8.
- Ring, Gerda, Lærerinde*, 21.4.
- Ringberg, Marion, f. Boytler, 30.6; S: Vagn.
- Ringheim, Ejvind Stokkeby, NBS. 5.1.
- Ringsing, Valborg, f. Andersen, Hille-
rod, 16.5.
- Ringsted, Hans Chr., Dr. med., 12.1.
— Margrethe, E., bkg. 23.11
- Rinkel, Carlo H., Fabr., 6.11.
- Risom, Johan Olaf, Sekr., Espergærde, bkg. 28.11.
- Ritzau, Lili, Frue, 8.10; M: Dir. Laur. R.
- Rodholm, S. D., Præstelærer, U.S.A., bkg. 18.5.
- Rodian, Oluf, Manufakturhandler, Næstved, bkg. 26.1.
- Roed, Berndine (Dina) Frederikke, 16.1.
— Estella, E. e. Redaktør, KS. 19.12.
— Will., Elektroinstallatør, 10.5; H: Ida.
- Roepstorff, A. S., Dommer*, Odense, 18.1.
- Rohde, Cecilie Jensine, f. Schouby, 13.6; M: Holger.
— Christine Petrea Felicis, Lærerinde*, FS. 3.1.
— Gunhild Marie, KS. 25.10.
— John Louis, 9.8.
— Louise Sophie, Kommunel.*, Frø-
ken, 24.2.
— Niels Nielsen, Fabrikant, 27.4; H: Laura.
— Petrine, E., 22.6.
— Poul Olaf, KS. 14.9.
- Roholm, Hilda Vilhelmine, E. e. Skibsfører, KS. 21.6.
- Rolsted, Harriet, 10.2; S: Frithiof.
- Rommerdahl, Gerda Alvilda, Frue, FS. 24.3.
- Roos, Karl, Forfatter, Filmkritiker, bkg. 8.4.
- Roschow, Ida, 12.9.
- Rose, Einer Peter, 23.7.
- Rosell, Jul. M., Maskinm., Hillerød, bkg. 19.7.
- Rosen, Hubert, Lektor*, Soro, 23.1.
v. Rosen, Inna, Overlærer, Randers, 17.1.
- Rosenbaum, Sofie, f. Tagge, KS. 3.10.
- Rosenberg, Amalie Christine Elisab., f. Jørgensen, KS. 20.2.
— Georg A., Bogtrykker, 30.1.
— Hedvig Agnes Elisab., bkg. 8.5; M: LRS. V. R.

- Rosenberg, Marie Jensine, bkg. 19.4; M: A. R.
- Rosendahl, Waldemar, Musikdir., Lillehammer, bkg. 8.5.
- Rosendal, Einer, Totalisatorforst.*, Blomsterhd., 17.11; H: Sigrid, f. Lundsteen.
- Rosenkilde, Niels Charles, 19.11.
- Rosenlund, Johs., Overlærer, Viborg, bkg. 21.12.
- L. M., Sagfører, Varde, bkg. 20.4.
- Rosenquist, Emil, 22.9.
- Rosenqvist, Ingeb., f. Sand, 14.10; M: Organist, Esbjerg.
- Rosenstand, Elisabeth, f. Friis, 9.11.
- Elisab., Lærerinde, MB*, Kolding, Viby, bkg. 16.11.
- Emmy, f. Rowold, bkg. 20.7.
- Rosenørn-Lehn, Fr., Kmhr., Hofjægermester, Baron, Oreby, 21.7; H: Sigrid.
- Polyxene, Baronesse, 26.2.
- Rosling, Benedikte, Frue, 1.4; S: Eyvind.
- Rosman, Ragna, 16.11.
- Ross, Kr., Husm., Harritslev, bkg. 21.8.
- Rostgaard, Caroline, Frue, 14.10.
- Rostrup, Helga, Frøken, Nyborg, bkg. 12.9.
- Roth, Hans, Dr. phil., 5.3; H: Ursula.
- Rothe, Astrid, 28.1.
- Rothmer, Johanne Oluffa Sofie, f. Jacobsen, 11.12.
- Rottbøll, Martha Henriette, KS. 16.10.
- Roulund, H. A., Oversignalm. v. D.S.B., 1.2.
- Rove, Lone, f. Dybdal, 15.5.
- Roy, P. B. T., Postmester*, Strib, bkg. 16.9.
- Rubin, Edgar, Professor, Dr. phil., 3.5; H: Hedevig.
- Rudolph, Peter, Taxavognmand, 16.11.
- Ruggaard, Jens, Købm., Hasle J., 22.10; H: Kristiane.
- Rugaard, Johanne Martine, f. Alexander, 23.1.
- Rugholt, J. M., Blikkenslagerm., Frederikshavn, 12.7.
- Rump, Petra, f. Godskesen, bkg. 1.6.
- Runeklint, Anna, 3.2; M: P. R.
- Runge, Marius, Tomrerm., Aarhus, bkg. 23.10.
- Ryberg, Elisab., Lærerinde, 23.9.
- Erik, 14.8; H: Bodil.
- Rübner-Petersen, Th., 5.2.
- Ryel, Anna Marie, f. Budtz, 11.3.
- Ryer, Helga, 20.8; M: Tandlæge, Viborg.
- Ryge, Ida Sofie, bkg. 7.6; M: Overbanem.
- Rützou, Hedevig, 3.11, E.e. Forstander.
- Ræder, Carla, 26.5; M: Gustav.
- Røder, Sv. Aa., Disponent, 26.6.
- Rødtjer, Johan, Kontorchef, 18.1.
- Røgind, Anna, f. Rohde, Skolebest.*, 29.3.
- Rohrmann, Johs., Prokurist, Mølholm, bkg. 18.1.
- Rolle, Jens Lassen, Blikkenslagerm., Struer, bkg. 4.9.
- Romer, Christine, Frue, 4.11.
- Valborg, 30.9.
- Rønde, Søren, Gdr. Ebdrup, bkg. 26.10.
- Rønn, L. C., Sagf., Bankdir., Fjerritslev, 14.8.
- Ronne, Anna, 19.3.
- Helge Ib, Maskinm., 18.7 i S. Afrika.
- Stig, Filialdir. i Privatbanken, bkg. 16.9.
- Rønning, Einar, Oberst, 30.11; H: Elisabeth.
- Rørdal, E. F., Gross.*, 9.8.
- Rørdam, Halfdan, Generalmajor, Kmjr., 26.11; H: Sofie.
- Saabye, Axel, Sognepræst, Sjorslev, 28.3.
- Emma Margr. Marie, E., KS. 15.8.
- H. P. B., Toldkass.*, 13.1; H: Clara.
- Sabinsky, Will., Snedker, KS. 14.12.
- Sabroe, Anna, Frederiksværk, bkg. 28.8; M: Afdel.leder.
- Anna Olivia Viktoria, E. e. Chauffør, KS. 22.6.
- Valborg Henriette, f. Reimer, KS. 25.8.
- Sadolin, Frode, Læge, 5.10.
- Sadolin-Holst, Margr., Frue, 6.3.
- Salicath, Knud, Overretssagf., Sparekassedir., Vordingborg, 29.11.
- Salling, Andr., Fabrikant, 5.8.
- Salomon, Otto Sophus, Rodekontr., FS. 3.12.
- Salomonsen, Leif, Politifuldm., Kolding, 19.5.
- Salto, Aage Benedict, Mineing., Kaptajn, 15.1.
- Sams, Aage, Proprietær, Froslev, bkg. 18.11.
- Samson, Ingrid Veronica, FS. 3.12.
- Sand, Hilborg Juliane, f. Laub-Petersen, NBS. 28.12.
- Sandberg, Ketty, E., 6.11.
- Nanna, Rebslagerm., bkg. 3.5.
- Sander, Anna Kirsten Elisab., KS. 27.9.
- Helga, Frue, bkg. 2.8.
- Poul, Bademester, Sergent*, 4.10.
- Sass, Anna, 15.10.
- Sattrup, Erik, Tomrerm., 4.7; H: Louise.

- Saucant, Emil, Kaptajn, Skaarup, bkg. 21.2.
- Sauthoff, Hermann Bygningskonduktor, 19.10.
- Saxe, Valborg, 13.10; M: Joseph.
- Saxild, Boline Cecilie, E., KS. 27.9.
- Saxtorph-Mikkelsen, Jac., Komp., Sanger, 18.8.
- Schaap, G. M., Frue, 22.1.
- Schachner, Thure Wilh., Fabrikant, Fredericia, 18.6.
- Schack, Anne Marie, f. Pedersen, Alslev Ml., 24.6; M: Peder.
- Schacke, Harry, Gross., Vedbæk, 12.11.
- Schade, Wilh., Købmand*, 10.11; H: Elisabeth.
- Scharff, W., Kreaturhdl., Assens, bkg. 21.5.
- Wilhelmine, Frue, 2.6.
- Scharffe, Maren Marie Hansine, f. Larsen, FS. 7.12.
- Scharling, C. I., Biskop* over Ribe Stift, Dr. phil., 13.8.
- Schau, Anna Margr., f. Meldahl, E. e. Hojesteretsd., 25.6.
- Elisabeth Marie, f. Kofoed, 24.2.
- Marie, E. e. Malerm., Gram, bkg. 20.7.
- Schaumann, Maria, bkg. 27.11; M: Malerm., Aarslev.
- Scheel, Oluf, Kaptajn, Greve, 25.4.
- Schepeler, Henriette, f. Rofberg, 28.10; D: Vivian.
- Louise, f. Stahlschmidt, 20.4.
- Scherfenberg-Møller, Ejner, 24.2; H: Sigrid.
- Schertiger, Emilie, bkg. 12.2.
- Scheutz, Caroline, f. Clasen, 9.1.
- Scheye, Anna, Klasseotterikoll., 24.7.
- Schibsbbye, Magna, f. Mauritzen, Horsholm, 27.3; M: Ktch.
- Tekla, E. e. Boghølder, Brorup, bkg. 18.7.
- Schibsbbye, Else, f. Marqvardsen, 27.4; M: Prof.
- Schiellerup, Laur., Plantageejer, Horsholm, bkg. 29.5.
- Schieltved, Edvin, Ing., 18.9; H: Rosa.
- Schierbeck, Mathilde, Restauratrice*, Eksjö, bkg. 3.4.
- Schioler, Elise, f. Schou, 12.9.
- Ella, 12.10.
- Schiorring, Johs. Koncertmester* i Det kgl. Kapel, 16.1.,
- Schiot, Karen, Pianistinde, Stenlose, 13.10.
- Schiott, Isak, 6.9.
- Schiottz, Orla S., Dir., 24.4; H: Grethe.
- Schjerup, Karen, f. Wirenfeldt, KS. 28.5.
- Schjonning, Birthe Kirstine, f. Hüttemeyer, 11.10.
- Schjorring, F., Fyrskibsfører*, 16.11.
- Schjøth, Carl, Gross., 15.12.
- Schleiss, Clara Sofie Kirstine, kld., Lund, KS. 19.2.
- Schlepppegrell, Rigmor, 15.4; Sst: Karen Gotzsche.
- Schlichter, Anne Margr. Elisabeth, f. Lund, KS. 9.3.
- Schlüntz, Alb., Tobakshandler, bkg. 29.11.
- Schlüter, Poul, Klaverpædagog, 18.7; H: Ellen.
- Schlätzler, Cecilie, 10.9.
- Schmahl, Ferd., Gross., 24.3; H: Ruth.
- Schmedes, Gotfr., Assurandør, 13.6.
- Schmeltzer, Eva, 23.3.
- Schmidt, Aage Georg, Tobakshdl., 17.10.
- Alb., Autoforhdl., 29.3.
- Andr. Vald., 18.6; H: Ellen f. Rohleder.
- Aug., F., Smedem., Haderslev, bkg. 19.9.
- C. C., Gross., bkg. 7.7.
- Carl, Toldkontrolør, 13.10.
- Caroline Mathilde, 8.9.
- Ed. Karl Margrethus, 13.9; H: Johanne.
- Ellen, f. Thejll, Lyngby, NBS. 22.1.
- Falle Peter, Stationsforst.*, Viuf., 5.9.
- J. T., Forretningsf.*, 11.6.
- Jens Ed., 29.8.
- Johs., Sognefoged, Lindholm, bkg. 27.1.
- Karen Marie, 20.10; S: Will., Buenos Aires.
- Laura, f. Østergaard, 14.1.
- Margr., E. e. Kobm., Haderslev, bkg. 12.7.
- Marie, E. e. Bagerm., Esbjerg, bkg. 16.7.
- Marie Christine, f. Frausier, KS. 21.7.
- Mathea, E. e. Hotelejer, Nr. Nebel, bkg. 19.7.
- Vald., Kredsform., bkg. 9.3.
- Vald., Købmand, St. Heddinge, 2.8; H: Betty.
- Schmidth, Ellen, f. Thejll, 16.1; M: Ole, Civiling.
- Schnabelrauch, V. T. N., 29.4; H: Mathilde.
- Schneider, Elvira Vilhelmine, E., KS. 10.4.
- Hugo Hj., Ass., 26.6; H: Britta.

- Schnipper, Kurt, Malerm., 23.3.
 Schockert, Elisab., Isenkræmmer*, Aalborg, bkg. 8.3.
 Schou, Anna, Froken, 17.10.
 — Bertel, Kunstmaler, KS. 7.4.
 — Ellen, Froken, 12.5.
 — Hansigne, E., 8.1.
 — Ingeb., Gobelinvæverske*, 7.2.
 — Jutta, f. Konerding, 19.10.
 — Laura Henriette Elvine, FS. 10.1.
 — Martha, f. Bentzen, 22.4.
 — Petra, 4.2; M: Francis.
 — Philip, Kantor, Svendborg, bkg. 29.11.
 — Sofie Caroline, f. Jacobsen, E. e. Konsul, NBS. 15.5.
 Schou-Gronbech, Hans, 9.2.
 Schouboe, H., Kulgross., Odense, bkg. 1.4.
 — N., Mejeribest., Karrebækstorp., bkg. 17.9.
 Schousboe, H. J., Læge, Dr. med., Odense, 17.6.
 — Hermanda, f. Neupert, 6.6.
 — Ingeborg, f. Hebert, Viceskoleinsp., 28.7.
 Schov, P. Chr., Husm., Dalholm, bkg. 12.3.
 Schrader, Ina Karen Johanne, f. Bruhn, FS. 25.6.
 Schram, Agnes Gunhild, 8.12; M: Prokurist.
 Schroder, Aage, Kobm., Vejle, 18.6; H: Lilly.
 — Bodil, Frue, 31.10.
 — Carl, Bagermester*, Mellerup, bkg. 28.8.
 — Carla, M: Redaktor, bkg. 2.3.
 — Elise Christine, 23.7.
 — Erik, Slojdpædagog, Treller, Norge, bkg. 31.7.
 — Marie, f. Guldberg, 15.3.
 — Oline, Frue, 16.10.
 — Otto S., Godsekspeditor* v. D.S.B., 7.4.
 Schroder-Christensen, Inger, Overlærer, 31.5.
 Schula, Karel, Fabrikant, 3.8.
 Schultz, Alfred, U.S.A., 7.11.
 — Andrea Henriette, 16.11.
 — Anna Kirstine, Frue, 3.10.
 — Carl Willi, Typograf, 1.12.
 — Emma, E. e. Kommunesekr., Nyk. F., bkg. 30.7.
 — Johanna, f. Palludan, 9.10, E. e. Boghandler.
 — Kirstine, Tandtekn., Roskilde, bkg. 10.7.
 — Mads, Gaardejer, Menggaard, bkg. 6.9.
 Schultz, Martha-Marie, KS. 21.8; M: Ingenior.
 — Peter Wilh. Heinrich, 2.11.
 — Valborg, f. Christensen, 12.1; M: Revisor.
 Schultz-Lorentzen, C. W., Provst, Pastor emer., 23.3.
 Schultz-Pedersen, Elna, f. Stuhr, 6.5; M: C. H., Overtoldinsp.
 Schultze, Mary Dorthea, f. Sieburg, 9.3.
 — Nancy, 25.6.
 Schulze, Kaj, Tapethdl., 4.1; H: Helga.
 Schumacher, J., Skatteinsp.*, Sønderborg, bkg. 17.5.
 — Olga Salome Margr., Frue, KS. 24.7.
 Schumoff, Anna, f. Polma, 9.2.
 Schwaner, A. M., Fabr., Middelfart, bkg. 23.7.
 Schwartz, Sophus Kroll, 8.6.
 — Wilh. Fr. Laur., Banearb.*, KS. 2.5.
 Schülein, Ingeborg, Brejning, 2.1.
 Schüssel, Olga, f. Binau, 24.5.
 Schütt, Ax. Vilh., 21.5.
 — Mary, f. Moller, Viborg, bkg. 21.9; M: Axel.
 Schytte, Edvie, f. Riis, 10.11; M: Ths.
 Schütter, Lucie, 13.8.
 Schæbel, Hedvig Dorothea, KS. 24.9.
 Schäfer, Agnes, 2.11; M: Victor.
 Schäffer, Aage, Forpagter*, Morkov, 11.4.
 — Viggo Ax., Kriminaloverbetj., FS. 12.10.
 Scholler, Kai Chr. Carl, Godsejer, Gross., Margaard, 17.10.
 Schonbech, Asta Inga, KS. 18.12.
 Schonberg, Ellen Berthea v. Cotta, f. Dahlgaard, Frue, FS. 20.6.
 — Henriette v. Cotta, f. Johnsen, 2.12.
 Schöneburg, Johanne, f. Persson, KS. 20.9.
 Schonsted, Niels, Murerm., 26.4.
 Schoslev, B. F., Lærer*, Korinth, bkg. 16.6.
 Scott, Harry John Edv., Sproglærer, KS. 23.2.
 Sebak, Adolf, Kass., Kaptajn, 15.5.
 Sebbelov, Viggo, Gaardejer*, Godsforv., 17.2.
 Secher, Anna, 23.5.
 — Chr., Vicekonsul, Kobm., Grenaa, 25.9.
 — Johs., Proprietær, Hjortshøj, 3.9.
 Secher-Thomsen, Elna, 8.5.
 Sedlacek, Harriet, N. York, f. Vorbeck, 13.6.
 Seehusen, Carl Emil, Snedkerm., 1.2.
 — Poul Adolf, 6.5.
 Sehested, Agnes, 23.1.
 — J. J., Froken, Esbjerg, 23.12.

- Sehested, Johanne, E. e. Kancelliraad, Sorø, bkg. 13.7.
- Seibæk, Agnes, f. Podenphant, KS. 1.5; M: Ing.
- Seidel, Fritz, Bagerm., 31.10.
- Seidenfaden, Carl Ferd. L., Vejer, KS. 19.9.
- Juliane Georgine, KS. 29.8.
- Seidler, Folmer Fr. Sigv., Maskinarb.*, KS. 29.6.
- Seifert, Gertrud, Barnepl., Kolding, bkg. 24.1.
- Seith, Jane C., f. Knox, 23.3.
- Sejersen, Poul, Arkitekt, bkg. 19.3.
- Thøger, Læge, KS. 16.3.
- Selchau-Hansen, Helene, 22.8.
- Seldorf, Carl Chr., Rentier, 14.11.
- Sell, Betty, E., M: 14.4.
- Selmer, Hans Philip, Tarana Brazie, 10.5.
- I. H., Overdyrlæge, Holbæk, 12.4.
- v. Seth, Karen Marit, E., KS. 27.6.
- Severinsen, Tage, Sognepræst, FINDERUP, 5.2.
- Seydel, Else Morch, cand. mag., f. Lassen, bkg. 15.10.
- Woldemar, bkg. 10.7; H: Else.
- Sichlau, Amalie, f. Samuelsen, 29.5.
- Sick, Dina, 26.2.
- Ingeborg Maria, Forf., 15.11.
- Sieck, Fridt, Driftsbest., Porto Alegre, 5.9.
- Thora Amalia Mathilde, KS. 15.8.
- Simonsen, Carl Magnus, Ekspeditionssekr., KS. 22.5.
- Kurt, Forf., bkg. 1.5.
- Ths., Civilingenior, Washington, bkg. 23.12.
- Will., Fabrikant, Herning, bkg. 8.2.
- Simony, Carl Chr., 29.12.
- Sinding, Emilie, Kommml.*, Vejle, 6.11.
- Sinding-Larsen, Margr., f. Volkersen, 2.2.
- Sjøberg, Axel, Driftsleder, Bruunshaab v. Viborg, 25.9; H: Kirsten.
- Sjørring, Borge, Kobmand, Ranum 10.2.
- Skaanstrøm, Henry, Kunsthandler, Høteldir., Asserbo, 15.5.
- Skaarup, Fanny, 11.3.
- Rs., Gaardejer, Møllerup, bkg. 5.10.
- Skadegård, Gerda, 2.1; M: Bankkass.
- Skadhede, Jens Peter, Gaardejer, Holstebro, bkg. 24.12.
- Skeel, Sophie Agnete, f. Basse Fønss, 18.12.
- Skibby, Peder, Politikommissær, 2.5; H: Hilda.
- Skjerning, Agnes, Redaktor, Frue, Frederikshavn, bkg. 27.6.
- Skjoldager, Holger, Urtekræmmer*, 13.9.
- Skjødt, C. Lundsgaard, 6.9.
- Skott, Hans, Direktor, 3.12.
- Skou, Inger, 12.5.
- Mogens, Plantageejer, Colombo, bkg. 11.4.
- Skoubye, P. R., Skoleinsp., Kalundborg, 16.9.
- Skov, Chr. P., Sekr., Landbrugskand., Maribo, 17.12.
- Karen, f. Eyber, 19.3 i Istanbul; M: Gesandt*.
- Margrethe, f. Nørby, 26.9.
- Skovgaard, Fanny, Kontroltelefonistinde, NBS. 8.5.
- Gerda, f. Arup, bkg. 18.8; M: Læge.
- Nelline Sophie, 9.10.
- Skovrup, Kresten, Friskolelærer*, bkg. 24.11.
- Skovsted, H. H. C., Ekspeditionssekr.* v. D.S.B., 22.12.
- Skrivers, Johanne, Skoleinsp., 25.5.
- Skyum, Anna, f. Schellegaard Petersen, 1.12.
- Niels-Jacob, Plantagebest., Malaja, 20.10.
- Slot, Enevold, Viceskoleinsp., Nyborg, bkg. 15.4.
- Sloth, J. J., Overskovfoged, Melteskov, 21.1.
- Slott, Chr., Maskinmester*, 29.6.
- Sløk, Ingeborg, f. Münzberg, 18.9.
- Smed, Soren, Skuespiller, bkg. 10.3.
- Smith, Anna, 16.3.
- Axel, Fuldm., KS. 12.3.
- Betty Sophie, f. Schmidt, 8.10 i Chicago.
- Dina, 26.11.
- Harald Martini, Direktor, 23.2; H: Karen Utke.
- Marie Elisabeth, Organist*, Hejls, bkg. 28.11.
- Olga Anine, Frue, 7.5.
- Sodemann, Laura Theodora, 11.5.
- Soenke, Margarethe, Frue, 21.12; D: Betty Blichfeldt.
- Sollohub, Sara, Oversygepl.*, 27.10.
- Sondrup, Nielsine, 31.8.
- Sonne, Agnes, f. Kehlet, 8.5.
- Alfred, Apoteker, Nykøbing M., 2.3.
- E. C., Skibsf., 24.2.
- Janus, Murer., Nekso, bkg. 16.11.
- Niels Otto, Civilingenior, Svaneke, 19.7.
- Ole Alfred, Fyrboder*, bkg. 14.2.
- Sonnichsen, Sonnich, Slagterm.*, bkg. 10.4.
- Spangel, Elisabeth, Froken, 27.7.
- Spender, Chilly, f. Biehl, 6.12.

- Sperling, Kathrine, E., 7.3.
 Spodsberg, A., Direktør, Aalborg, 14.10.
 Sporon-Fiedler, Anna Sophie, Hofjægermesterinde, Nordskov, f. Holm, 17.6.
 Spur, Agnete, Froken, Roskilde, bkg. 14.8.
 Späth, Carl Vilh., Maskinmester*, 10.2. v. Späth, Christiane, 31.8.
 Spøhr, Hansine Cecilie, E., KS. 8.6.
 Staal, Anna, f. Nielsen, E. e. Sagf., Roskilde, 16.11.
 — Birgitte, Forstanderinde*, 21.1.
 Stabell, Helge, Helsingør, 16.7.
 Staffeldt, Anna Margr., Marie, E. e. Kobmand, 22.5.
 Staggemeier, Erik, Maskinfabrikant, Aalborg, 26.2.
 Stahl, Carl Vilh. Thv., Malersvend, KS. 6.7.
 Stamer, Harald, Læge, Nykøbing F., 12.12.
 Stampe, Verona Holmby, Frue, Odense, bkg. 11.5.
 Stancke, Viggo, Skomagerm., Sorø, 20.2.
 Stange, Jenny, f. Plambeck, bkg. 1.7; M: Ivan.
 Stapelfeldt, Benthe Kirstine, Frue, 16.12.
 Starck, Vilhelmine, f. König, 9.1.
 Stargaard, Harry Vald., Redaktør KS. 23.2.
 Stau, Chr., Direktør, 2.10 i Paris.
 Stau, Vilh., Direktør, Nibe, 26.7.
 Stautz, Emilie C., Froken, Middelfart, 25.4.
 Stecker, Fr., Malermester, KS. 29.10.
 Steckhahn, Anna Sophia, 13.11.
 Steen, Hans P., Kobmand*, 12.6.
 Steenbach, Ellen, E. e. Godsejer, bkg. 27.9.
 Steenberg, Ada, 3.11.
 — Edvard, Proprietær, Slagelse, bkg. 9.3.
 Steffensen, Johs., Veksellerer, 4.3; H: Emma.
 Steglich, Bror Anton G. B., Fabrikant 11.5; H: Margrethe.
 Stegmann, Gunnar, 2.12.
 Steinbach, Paula Margr., 12.10; M: Evin.
 Steinhauer, H. A. F., Cigarmager, KS. 14.2.
 Steinthal, F. V., Missionær*, Pastor, 18.8; H: Thyra f. Møller.
 Stenbæk, Jonna, Vordingborg, 5.4.
 Stenkilde, Vald., Bibliotekar, Lærer, Hadsten, bkg. 23.7.
 Stensgaard, L., Isenkræmmer, Ølgod, bkg. 12.1.
 Stenslev-Thomsen, Agnes, Frue, 25.3.
 Stenstrup, S. Chr., Murerm., Entreprenør, bkg. 6.7.
 Stepensen, Helga, 17.8.
 Sterndorff, Aa. Chr., Læge, Nr. Aaby, bkg. 28.5.
 Stieper, Rudolf, 6.5.
 Stilling, Jens Chr., 25.1.
 — Ludvig Vilh., Malermester, KS. 12.6.
 — Vilh., Overlærer*, Aarhus, 31.10.
 Stjernkvist, Ax., Forst.*, Galoptræner, Odense, bkg. 25.6.
 Stocklund, Viggo, Sagfører, 18.6.
 Stokkebye, Irene, (gift Grootenhuus) 6.4.
 Stolle, Else, Frue, 11.12.
 Stoltzenberg (Pfeiff) Bernhard, Komponist, 13.10.
 Storch, Alma Josefine, NBS. 11.12.
 Storgaard, Jensine, 15.12.
 — Søren, Gdr., Bovbjerg, bkg. 13.2.
 Storm, Holger, Bager*, 27.6.
 — Johs., Skomagerm., 28.11.
 — L. P., Mejeriejer, Stege, 23.7.
 — Louise, f. Christensen, 30.6.
 Storr, Cathinka, 29.7.
 Stotz, Jenny, Koncertsangerinde, 3.6.
 Stoumann, R., Stationsforst.*, Nyborg, 16.1.
 Strange, Ellen, f. Ipsen, 28.4.
 Strate, Alfred, 10.5; Br: Sofus.
 de Stricker, Bogholder, 8.3.
 Stripp, Dagmar, f. Peulecke, 2.4.
 Strunge, Karsten, Ingeniør, Aarhus, bkg. 19.3.
 Struwe, Rudolf, Bagerm., Thuro, bkg. 14.7.
 Stryhn, Emilie, Forstanderinde, Nakskov, bkg. 24.11.
 Stroberg, Georg, Grosserer, bkg. 16.5.
 Strom, Gustav H. V., Skræderm., 8.12.
 — Thorvald, Billedhuger, Harrison, Hot Springs, 27.1.
 Stroyberg, Dagmar, E. e. Apoteker, Assens, bkg. 5.11.
 Stub, Georg, Tommerhandler, 10.4.
 — Nora, 29.3; M: Georg.
 Stumpe, Else, bkg. 24.1; M: Poul.
 Stær, Harald, Direktør, 4.3.
 Stockel, Frantz C., Ingeniør*, 22.3.
 Suadicani, Marie Magdalene, f. Schnell, FS. 23.4.
 Suaning, Ove, Skoleinsp., 20.11.
 Suell, Ove, Fabrikant, 6.4.
 Suhr, Einar, Grosserer, 15.4.
 — Hansigne, Margarinefabr.*, Nakskov, bkg. 18.1.
 — Helga, Nykøbing F., 26.4.
 — Niels Rud. Fr., Arbejdsmand, NBS. 10.7.

- Sund, N., Propr., Lyngsøgaard, bkg. 26.11.
- Sunesen, I. C., Bagerm., Skjern, 14.6.
- Svane, Karen Dorthea, f. Sundstrom, KS. 23.2.
- Svarrer, Agnes, 15.9; M: Eppo.
- Margr., E. e. Gross., Varde, bkg. 23.10.
- P., Bankdir., Grenaa, bkg. 9.6.
- Svendsen, Em., Bryggeribest, 19.1; H: Dagmar.
- Jørgen Rasbech, Apoteker, Saks-kobing, 19.2.
- Svenningsen, Chr. T., Dir., Vejle, 4.6.
- Niels Holst, Ingeniør, Aarhus, 25.11.
- Svensson, Em., Veksellerer og Hustru. — Olga, f. Kihl, 25.5.
- Svindt, Helga, bkg. 3.4; M: Stationsforst., Struer.
- Sylvest, Jens Andersen, Centralbest.*, Græse, bkg. 6.11.
- Sünksen, Anna Maria, f. Flygare, 21.7.
- Synnestvedt, Chr. Joh. Klingberg, Ing., 20.4; S: Ove.
- Syskind, Rich. Arthur, Assistent, 15.3; H: Sigrid.
- Søberg, Christiane, 21.6.
- Søbye, S. C. C., Pastor emer., 30.12; H: Sophie f. Ingwersen.
- Sodring, Vilhelmine Marie, f. Jensen, FS. 2.4.
- Soe, Harald Chr., Kobmand*, 27.12.
- Jens, Direktør, Thisted, bkg. 5.1.
- Soeberg, Ida Elisabeth, 8.2.
- Soeborg, Gudrun, 28.2.
- Soes, P., Sagfører, 28.3; H: Ellen.
- Søller, Edla Laura Maria, f. Jacobsson, 18.6.
- Solling, Ellen Margr. Winther, 10.3.
- Solling-Jørgensen, Einar, Grosserer, 2.1.
- Sondergaard, Anders, Sognefoged, Gaardejer, Ø. Vandte, bkg. 6.4.
- Anna, f. Ovesen, 16.4; M: Arkitekt.
- Chr., Gdr., Skatteraadform., Thorup Ml., bkg. 5.12.
- Chr., Gross., Thisted, bkg. 10.6.
- Jens Anton, Gdr.*, Silkeborg, bkg. 28.1.
- Johanne, 20.1; M: M. Chr. S., Thisted.
- Kirstine, 4.12.
- Kirstine, Frue, Sønderborg, bkg. 16.5; M: Forst.
- Sonderup, L., Slagterm., Plantageejer, Boto, 25.8.
- Marie, Nr. Vium, bkg. 19.7; S: Kirkeminister J. S.
- Sorensen, A. H., Direktør, 9.6.
- Erik, Godsforvalter, Eastbourne, bkg. 2.1.
- Sørensen, Gustav, Navigationskolebest.*, Nordby F., bkg. 16.9.
- Henning, Kunstmaler, bkg. 9.4.
- Jens, Havnemester*, Aarhus, bkg. 18.1.
- (Sejlfloed), Jens, MF*, Vaarst, 14.2.
- Marius, Organist, Horsens, bkg. 25.6.
- Robert, Dir., Hotelejer, Vallo, bkg. 1.7.
- Thomas, MA* Bode, bkg. 22.5.
- Sorup, William, Bogtrykker, Kaptajn, 19.12.
- Tackmann, Poul J., Hou, 5.3; H: Frida.
- Tafteberg, Harald, Grosserer, 3.5; H: Sinaida.
- Tamm, Mary, f. Friis, 3.4.
- Tandrup, Andr., Gdr., Srfm.*, Vildbjerg, bkg. 25.5.
- Tange, Emilie, 3.4.
- Esther, Frue, Buenos Aires, bkg. 29.10.
- Tangemann, Cecilie, Frue, 20.7.
- Tango, Egisto, Kapelmester ved Det kgl. Teater, 5.10.
- Tarp, Niels, Vandværksbest.*, Ribe, bkg. 28.5.
- William, Bankdir., Kolding, 8.11.
- Taulund, A. M., Overass., 6.9.
- Taylor, Kamma, f. Bruun, 23.5.
- Tegner, Anna Lily, Lotterikoll., KS. 19.1.
- Teilgaard, Marie, 6.10.
- Teilmann, Ellen, 8.9; M: Oluf.
- Teisen, Fritz L., Overretssagf., Viborg, 25.8; H: Ellen.
- Poul, Godsejer, Tiselholt, 6.7; H: Karen f. Timm.
- Vilhelm, Civildommer, Aalborg, 14.10.
- Terkeldsen, N. A., Landsretssagf., Thisted, bkg. 20.7.
- Terp, Christen, Kobm., Tønder, bkg. 10.9.
- Tetzlaff, Elisab., f. Lonberg, 27.12.
- Tetzsch, Knud, Kobmand, 22.12; H: Grethe.
- Thalbitzer, Gerh. S., NBS. 6.3.
- Thallmann, Rita, 19.1; M: Carl.
- Thams, Marie Utilie, KS. 26.9.
- Thaning, Kirstine, Dr. phil., Frøken, 3.3.
- Thellemann-Larsen, Sv., bkg. 28.6; H: Karen.
- Therkelsen, Erik, Kontorchef, 13.3.
- Therkel Johs., Forf., Propr.*, Herning, bkg. 28.3.
- Th. P., Bryggeriejer*, Horsens, bkg. 19.12.

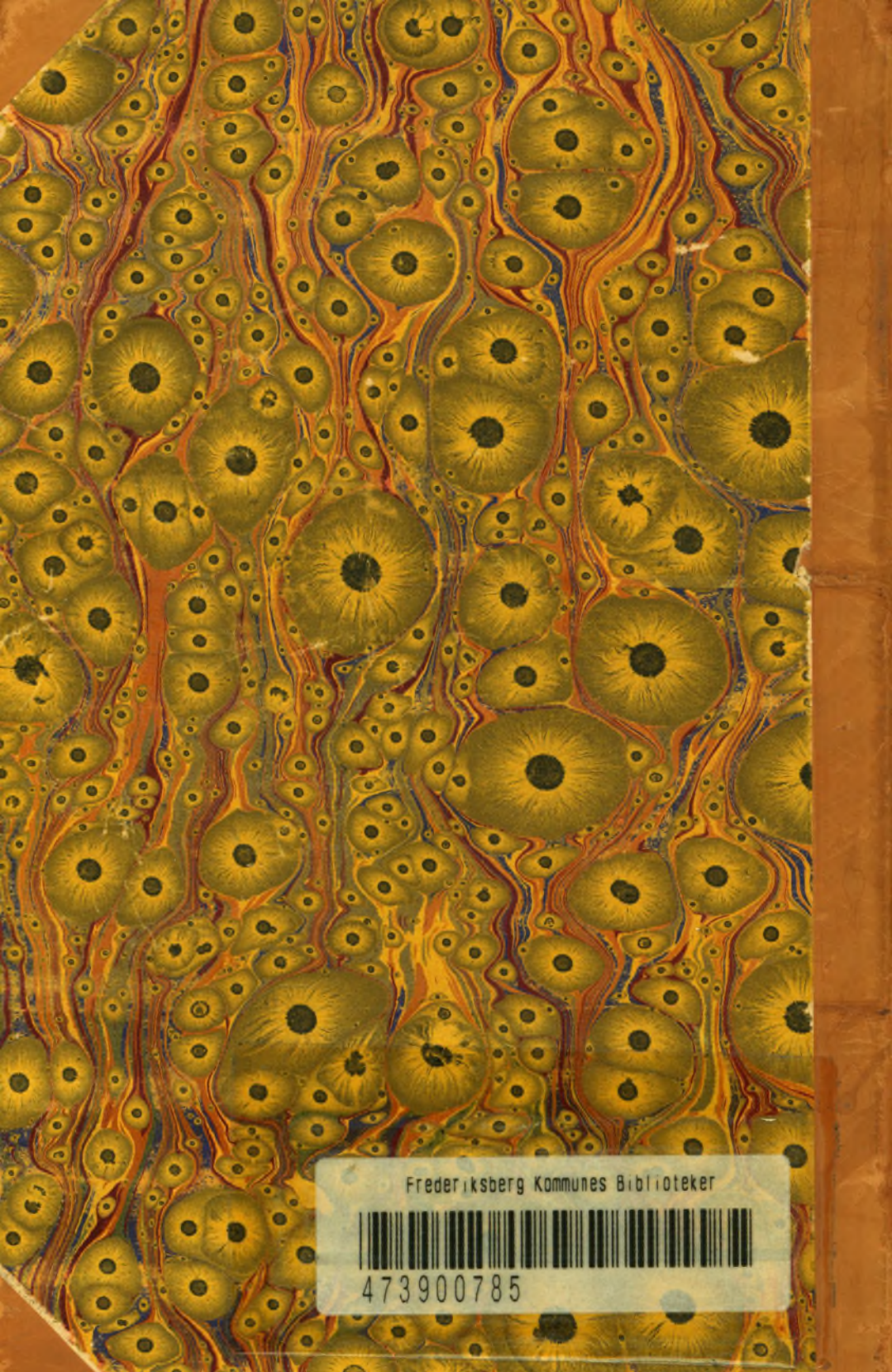
- Therman, Leo Rob. Johs., Ingeniør, NBS. 24.4.
- Thestrup, Agathe, E., 23.5.
- Thiele, Carl Gustav, Politidommer, St. Thomas, 5.5.
— Carl Herm. Wilh., KS. 15.12.
- Thierry, Allan, Ingeniør, 29.4; H: Augusta f. Lamprecht.
- Thisted, Axel, Læge, Hellerup, 17.11.
- Tholander, Vilh., 25.6; H: Ingeborg.
- Thomander, Sigrid, bkg. 13.2.
- Thomsen, Aage, Trafikkontr., 12.8.
— Aage, Underdir., 20.8; H: Karen Margr.
— Axel, Forf., Red., Fredensborg, bkg. 15.8.
— Carl, Dir., Civiling., 9.5.
— Christian F., Dir., La Plata, 9.1.
— Dagmar, f. Hofman-Bang, 10.3.
— Erik, Forstkandidat, Tvilum, 4.5.
— Ferd., Borgm.*, Sæby, bkg. 13.12.
— Holger Lyhne, cand. jur., bkg. 17.11.
— Jutta, f. Wulff, 22.1.
— Marie Margr., f. Møllerup, 6.10.
— Niels, Sagf., cand. jur., Brønderslev, 10.2.
— Rudolf, Bankdir., Sagf., Glostrup, 31.12.
— Sophus M., Skibs- og Maskininsp.*, Kalmar, 14.3.
— Ths. T., Gross., London, 15.4; H: Gerda.
- Thonning, Clara, E. e. Ktch., 10.1.
- Thonsgaard, C. N., Købm., Sennels, bkg. 26.7.
- Thor, Jens, Antikvarboghdl., 24.9.
- Thorball, Poul, Landsretssagf., 16.1.
- Thorborg, Agnete Marie, f. Levinsen, 11.2.
- Thoriacius, Agnes Marie Fernande, Frue, 21.10.
- Thorlander, Vilh. Aug., Dir., KS. 29.6.
- Thornild, Chr., Kunstmaler, Ringkøbing, 15.8.
- Thorning, Agnes Olufa, f. Gelardi, KS. 24.5.
— Olga Leontine, 8.1; M: Joh.
Thorsager, Harald, 31.1.
- Thorsen, Carl, Overlæge, 19.12.
— Jens Einar, Bankbest., 23.1; H: Esther.
— Olga, f. Rohlff, 21.5.
- Thorsteinsson, Sigv. E. S., Islandsk Købmand*, 19.1.
- Thorsoe, Emilie Septime, f. Marquardsen, Gross., 11.2.
- Thostrup, L. Th. L., Militærmusiker*, KS. 23.8.
- Thougaard, Peder, Gaardejer*, Skive, bkg. 8.8.
- Thrane, Caroline Ingeb., KS. 11.9.
— Ellen Margr., Nyk. F.; bkg. 28.9; M: Tomrerm.
— Karen, f. Vang, 29.8.
— Margrete, Nyk. F.; 21.7.
— Margr. Louise Nielsen, f. Melchior, KS. 2.8.
- Thrue, C. C. A., Overintendant, 19.2.
- Thulstrup, C. C., Brandinsp., Snedkermester, Holstebro, bkg. 8.4.
- Thuren, Fanny, f. Rosenbaum, 7.2.
- Thybo, Alfred, Købm., Jordrup, bkg. 27.6; H: Maren.
- Thygesen, Chr., S., Propr., 11.3.
- Thygesen-Nim, Margareth, N. York, bkg. 11.10; Sst: Paula.
- ThykJær, Carl, Oberst i Frelsens Hær, Odense, bkg. 17.4.
- Thyme, Alhed K., Bestyrerinde, 4.6.
- Thyssen, Peter, Lærer* v. S. Andreas Kollegium, 4.10.
- Thøgersen, Fridlev L., Afdelingsleder*, Viborg, 1.7; H: Wille.
— Thorvald, Fabrikant, Legatstifter, Kolding, 31.12.
- Tiedemann, Gotfried Nik. Fr., Værftsarb., KS. 16.8.
- Tietze, Margr. Jacobine, FS. 18.6.
- Tillisch, Mercedes, Stiftsdame, Frk., 27.4.
- Tingleff, Aage, 21.11.
— Valborg, 10.5.
- Tittow, Pierre, 18.8; H: Emma.
- Toft, Chr., Godsejer, Tivoliejer, Ulstrup, 17.9.
— Ida, Frue, Hellebæk, 27.1.
— J. N., Gasværksbest.*, Aars, 22.6.
— Karen, Frue, Tandrup, E. e. Sagf., bkg. 25.7.
- Tofte, Bella, f. Riisberg, 29.11; M: Henry.
— Henry Allan, 3.1.
— Jacob Peter, Købmand, 26.12; H: Sigrid.
— Marius, Propr., Glamstrupgd., bkg. 16.4.
- Tolderlund, Fr. Carl Chr., Kontrolør*, KS. 21.12.
- Tolstrup, C., Godsforv.*, Gunderslevholm, 25.2.
- Tommerup, Ida, f. Brønnum, 26.7.
- Topsoe-Jensen, Harriet, Admiralinde, f. Bohr, 28.8.
- Tornoe, Elisab. Marie, Sprogl., KS. 9.10.
- Torpet, Arndt, Stabsoff.*, Aalborg, 3.9; H: Marie.
- Torsting, Einer, Rektor, Ordrup Gymn., 27.4.
- Torup, Anna, f. Møller, Kommunal.*, 29.5.

- Traberg, Emmy Margr., KS. 13.10.
— Fanny, Bogholder, 4.7.
— Frida, f. Dahl, Frue, Viborg, bkg. 29.1.
- Tranberg, Ernst Chr., Godsejer*, Snoghoj, 24.9; H: Tora, f. Hoppe.
— Georg, Fabrikant, New York, bkg. 27.5.
- Traulsen, C. G., Sognepræst, Vejgaard, 2.1.
- Trebbien, Emmy Caroline, KS. 10.12; M: Handelsm.
- Treschow, Michael, Nyborg, 7.6; H: Wanda, f. Saens.
- Tresselt, Bergliot, 6.10.
- Troelstrup, Thorleif, bkg. 4.3; H: Margit.
- Troldtoft, Moust., Gdr., Rentier, Vind, bkg. 29.5.
- Trolle, Esbern, Højesteretssagfører, 10.1.
— Fr. Ferd. Nielsen, Arbejdsmand, KS. 22.10.
- Truelsen, Valborg, Musikh., 1.5.
- Tryde, Gabriel, Overlæge, Form.*, f. Sundhedsst., 10.9.
- Tulstrup, Søren, Sektionsing., cand. polyt., Næstved, 10.8.
- Tvede, Alfrida, Helsingør, 12.2.
— Christine, Ulstrup, bkg. 24.4.
— Ida Sofie, 5.6.
- Tybring, Alma, f. v. Bressendorff, 25.8.
- Tychsen, Ingrid, Frøken, 5.11.
- Tommerup, Hans, Kontorchef, 3.1.
- Tonder, Chr. Ewertz, Vicedir., 13.7; H: Ella, f. Nagel.
— Gudrun, f. Jacobsen, 9.12.
- Tonnies, Werner, Fotograf, 10.2.
- Torsleff, Niels L., Købmand, Glud, 9.5; H: Margr.
- Udesen, Ingeborg, Musikpæd., Hamar, bkg. 27.5.
- Udsen, Alf Katholm, Civiling., Nykøbing F., 23.11.
- Uhrskov, Jenny, Bogholder, 12.3.
— Sofie, Sygeplejerske, Kyse, bkg. 2.5.
- Uldall, C. E., Overlæge*, 6.4.
- Ullerichs, Søren, Købmand, Bramminge, 3.1.
- Ullmann, Louise Hansine, f. Balle, 21.1.
- Ullstad, Kaj, Papirhandler, 18.8; H: Inger, f. Bjørn.
- Ulrich, A., Ekspeditionssekr., 12.7.
— Soffi, 2.1.
- Uden, Axel, Kontorchef v. Sollerød Komm., 24.7.
- Ustrup, W. A. J., Baadebygger, Vejle, 17.5.
- Uttental, Vald., Godesjer, Løvenholm, 15.2.
- Utzon, Estrid, 6.10; M: Ing., Helsingør.
- Waagechristensen, Karen, f. Grauer, 11.7.
- Vad, Simon, Gdr., Sognefoged, Raa-
sted, bkg. 18.10.
- Wagle, Vilhelmine, 18.11.
- Wagn, O. C. T. D., Oberstløjtn., 29.9.
- Wagner, Carl H. P., 5.10.
— Charlotte, Frue, 25.1.
— Else Marie, E., f. Jensen, Tang, NBS. 21.8.
- Wahl, Marie Amalie, 26.12.
- Wahlgreen, Bodil, 26.1.
- Waidtlow, Joh., Antikvarboghdl., Odense, bkg. 13.11.
— Yelva, 16.8; E. e. Præst.
- Waldorff, Jacob, Smedemester, 2.11.
— Victor, Fabrikant, 3.1; H: Francisca.
- Valentiner, P. A., Godsforv., Overretts-
sagf., Corseltitz, 12.11.
- Valeur, H. V., Drejermester, Aarhus, 23.7.
- Walín, Eduard, Murer*, 21.12.
- Vallentin, Louis Ferd., Bogbinder, 7.6.
- Wallmann, Fanny, 24.4.
— M. J., Telefondirektor*, 26.3.
- Walsted, A., Fabrikant, bkg. 24.2.
— Marie Dorthea, f. Kahlen, bkg. 4.12.
- Walsoe, Carl E., Distriktsingeniør*, 25.2.
- Walther, Chr., Konsul, Horsens, 19.10.
- Wandahl, Ellinor, 18.7; E. e. Gross.
- Wandall, Edel, E., f. Gandrup, 2.2.
- Wang, Judith, Forstanderinde*, 7.1.
- Vange, Alfred, Postkontrolør, 28.2.
- Wanscher, C. O., Civilingeniør, 24.10.
- Wantzin, Aage Gustav Carl, 27.1.
— Agnes Noline, 16.12.
- Warburg, Axel, 10.12.
— Bodil Anna Elisabeth, KS. 1.6; M: Fuldm.
- Varming, Elisabeth, f. Ruge, 29.11; E. e. Arkitekt.
- Warncke, Leo Hans Chr., Boghandler, 7.6; H: Oda.
- Wallmann, M. J., Telefondir.*, Aarhus, 26.3; H: Dagny.
- Warnøe, Thora, Hillerød, bkg. 9.8; M: Bagerm.
- Warthoe, Hanne, FS. 23.2.
- Wassard, Morten Munk, Godsejer, Marienlyst, 10.11.
- Wassen, Erland E., Fabrikant, Varde, 20.5.
- Wassilefsky, C. V., Violinist, KS. 22.1.

- Wassmann, Anna, Lotterikoll., Sorø, 28.2.
 — Oda Ragnhild, f. Schmidt, 3.6.
 — Vilhelmine, 13.11.
 Waterval, Fritz, Trædoktor, Ingeniør, 14.4; H: Erna.
 Weber, F. C., Landsretssagf., Aabenraa, 4.11.
 Wedderkop-Jensen, E., Guldsmedem., Gravor, 11.5.
 Wedel [egentl. Vedelsbo], Anna Bald, Skuesp., bkg. 9.6; M: Sv., Teaterdir.
 Vedel, Karen, E. e. Kunstsmid, KS. 21.4.
 Wedell, Per Sophus, Dr. phil., 15.5.
 v. Weezell, Ane Sofie, E., KS. 18.6.
 Weichel, Dirch, Vognmand, 8.4.
 — Laura, 7.3.
 Weimar, Elna Axeline Henriette, FS. 23.5.
 Weinschenk, Dagm. Elisabeth, f. Hansen, bkg. 15.3.
 Weis, Steffen, 23.11.
 Weisdorff, Jacob, 5.3.
 Weiss, Ingeborg Victoria, Oldfrue*, 12.12.
 — Johan, Rentier, FS. 8.6.
 — Karl, Direktør, Sønderborg, bkg. 20.3.
 — Kathrine Pforr, 14.2.
 Vejen, Chr., Sogneraadsform.*, bkg. 3.1.
 Vejre, N. Chr., Redaktør, 19.2.
 Velin, Hjalmar, Skræderm., bkg. 14.11; H: Ellen.
 Wellejus, Helga Margr., KS. 28.4; M: Trafikkontr.
 Wendel, Camilla, Svendborg, 1.9.
 Wendelboe, Marie, Frøken, 9.4.
 Wendt, Ragnhild, Lærerinde, Frøken, 4.1.
 Weng, Marie, Frue, 1.3.
 Wennecke, Emmanuel, Gaardejer, FS. 9.11.
 Wennerberg, Ida, 26.12.
 Wennervald, Emilie, E. e. Maler, Professor, 23.10.
 Vennike, O., Arkitekt, 3.1.
 Wenzell, Dagmar, f. Guhle, 15.1.
 Werner, Karen Eleonora, FS. 10.12.
 — W. A., Grosserer, 8.1; H: Emilié.
 Wesche, Albert, Laboratorieforst.* v. D.S.B., 26.7; H: Ingeborg.
 — Oskar, Gross., 6.10.
 West, A., Fotograf, Aalborg, bkg. 13.8.
 — Helene Katharina, 5.5.
 — Sofia Wilhelmina, 9.3.
 Westenholz, Ellen, f. Grut, Frue, Virum, E. e. Dir., 13.3.
 Wester, Annie, f. Ronstrom, 1.8; Helsingborg, Carl Elof, 29.1; H: Alice.
 Westerby, Chr., Billedhugger, bkg. 8.5.
 — Niels, Tandlæge, 6.1.
 Westergaard, A. Chr., Skoledir., Forf., Fredericia, 23.9.
 — Achton, Skibsforer*, 1.2.
 Vestergaard, Anna, f. Duncan, 11.5; M: Overlæge.
 — Anton, Murerm., Ikast, bkg. 31.5.
 — Dorthea, f. Steffensen, Holstebro 22.4.
 — H. P., Sparekassedir.,* Gdr., Fjeritritslev, bkg. 18.5.
 — Lars, Gdr.*, Skatteraadsmedlem, bkg. 4.6.
 — Maren Elisabeth, Anna, KS. 28.2.
 — Meta Johanne, Kunstværter, KS. 4.12.
 Westergaard, Mette, 2.12.
 — Niels, Arkitekt, 3.1.
 Vestergaard, Ths., Manufakturhdl., Esbjerg, bkg. 1.12.
 Westergaard, Ths., Mejeriejer, bkg. 31.1.
 Westermann, Oscar, Bogtrykker*, Aabyhøj, 3.1.
 Vestmar, N. C., Skibsf. u. Gronl. St., bkg. 6.8.
 Westphal, Anna, bkg. 19.7.
 Westring, Axel, Rebslagerm., Horsens, bkg. 15.2.
 — Jac. Aug., NBS. 19.7; H: Else.
 Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagf., MB. 19.4.
 Wiberg, Carl Oskar, Korrespondent, 16.2; H: Anna Lisa.
 — Helga, 22.8; M: Holger.
 Wibroe, Else Marie, 12.3.
 Wichmann, Johanne, Ringe, bkg. 18.12; M: Gasværksbest.
 Vidal, Fanny, Frøken, 26.2.
 Wideborg, Agda, E., 21.7.
 Wiechmann, Emilie Petrine, f. Thorsen, NBS. 1.5.
 Wied, Elise, Frue, 17.11.
 Wiedbrecht, Caroline, E., 4.11.
 Vieger, Marie, f. Johannessen, 4.9; M: Knud.
 Wiemann, Herm., Forretningsforer, 2.11.
 Wienecke, Paul R., Kølrelærer, 16.2; H: Edith, f. Funck.
 Wiese, Hermann L. L., 10.9.
 Vieth, Georgine, 1.12; Sst: Gudrun Stangerup.
 Viffert, Ernst, 19.5, bkg. 29.12; H: Gurli.
 Wiil, Augusta, 2.8.
 Wiinsgaard, Andrea Kirstine, 27.10.
 Wilcke, Julius, Departementschef*, Dr. polit., 16.3; H: Agathe.

- Wild, Ant. Elisab., f. Wassard, FS. 21.11.
- Wildt, Anna Sofie Elisab., FS. 1.8.
- Emma Margr., f. Geertsen, 20.1; D: Gerda.
- Knud W., Dir., 21.9.
- Wilhelmsen, Carl P., Dir., Hammel, 5.4; H: Astrid.
- Wilhjelm, Johanne Marie, E. e. Malermester, bkg. 19.7.
- Wilkens, Christine, E. e. Uldhandler, Tønder, bkg. 14.7.
- Joh. S. S., Apoteker*, 6.3.
- Wilkenschildt, Ebba, f. Rubardt, Generalinde, 6.8.
- Will, Mary Henriette Cecilie, Helsingør, 10.2.
- Willatzen, Peter, Amtslandmaaler, bkg. 4.5.
- Villemoes, A., Stationsforst.*, Middelfart, 21.10.
- Willenbrock, Dagmar, 30.12.
- Willer, Marie, 18.8; M: Vald.
- Willer-Petersen, Otto, Gross., Fabr., 16.8; H: Carla.
- Willerup, Martha, f. Østergaard, Frue, Hillerød, bkg. 26.5.
- Rigmor, f. Jungjohann, bkg. 6.4.
- Willumsgaard, J. P. J., Forstelærer*, Lønborg, bkg. 16.5.
- Wilsleff, Ludvig, Overserger, 29.9.
- Vilstrup, Folke, stud. polyt., bkg. 11.8.
- H. K., Dommer*, 10.11.
- Wilton, Ebba, Kammersangerinde, 1.4.
- Vimpel, Vald., cand. pharm., Rønne, 13.10.
- Winblad, C. J., Driftsleder*, Assens, bkg. 2.1.
- Carl, Grosserer, 24.9.
- Wind, Herloff, 9.5.
- Windeballe, E., Sognepræst, Vallensved, 24.6.
- Windekilde, H. E. W., Bogbinderm., KS. 4.4.
- Windfeld, Amie, f. Gjellerup, 10.10.
- Windfeld-Petersen, Knud, Malling, 27.3; H: Eleonora.
- Windfeldt, Anna Marie, f. Gjellerup, FS. 12.10.
- Winge, Ax. Vict., Pio-Pio, N. Z., 9.11.
- Regitze, Frk., Helsingør, 2.2.
- Winkel, Betty, E. e. Gross., Svendborg, bkg. 22.11.
- Karl Kold, bkg. 14.2.
- M. A., Driftsleder, Haderslev, 3.12; H: Olga.
- Winther, Chr., Aktuar, Oslo, bkg. 12.4.
- Chr., Provst, Pastor emer., 20.11; H: Karen.
- Winther, Gudrun Astrid, f. Thastrup, KS. 27.9.
- I. M., Agent*, Aarhus, bkg. 18.4.
- Laura, Frue, 6.1.
- Wisbom, Arnold, Bankbest., 29.3; H: Käthy, f. Otto.
- Visby, Vilh., Forstander*, Præst, 13.10; H: Karen, f. Sell.
- Wissing, Inger, f. Olsen 15.11.
- Knud, Brandinsp., cand. polyt., 25.9.
- Vissum, Vald., Propr., Skalborg, bkg. 8.5.
- Witt, Ejler, B. C., 6.9.
- Witt-Hansen, A., Komml.*, 4.6.
- Wittig, F. C. J., Dir., Civiling., 2.8.
- Witting, Viktor, Kobm., Ørsted, bkg. 18.4.
- Wittke, Else, 21.1; M: Arthur.
- Wittus, Joh. O. C., Vicekonsul, Kancellist, Sydney, bkg. 14.7.
- Witzansky, Veronica Louise, KS. 23.2.
- Wiuf, Magdalene, Lærerinde*, Haderslev, bkg. 14.6.
- Vogelmann, Raoul, Kobm., KS. 31.7.
- Voigt, Emilie, f. Kirchheiner, 20.8.
- Hans Andr., Sadelmagerm., Nordborg, bkg. 24.12.
- Hulda, f. Brandt, 18.1.
- Wolf, Edel, f. Bang E. e. Stforst., 21.12.
- Wolf, H. E., Oberstløjtnant, Fredensborg, 1.1.
- Wolff, Ax. P. Carl, Arbejdsmand, KS. 20.7.
- Inger, Froken, 19.8.
- de Wolff, Johanne, f. Kiær, Horsens, 8.9.
- Wolff, Julie, Lærerinde*, Hornbæk, 28.4.
- Maria, 17.6.
- Wolff-Sneedorff, Fanny, f. Schultz, Hofjægermesterinde, 6.4.
- Wolffhechel, Sv., Rest., Roskilde, bkg. 23.7.
- Wolfson, Alize, f. Strauss, bkg. 2.8.
- Woll, Agnes, Malerinde, 7.2; Br: Vilh. V.
- Wolmer, Carl Aug., Bagerm., 21.5.
- Wolny, Chr., Købmand, Hamborg, 30.8; Kolding; H: Anna.
- Volquartz, Jutta, Rørvig, 6.4; E. e. Sognepr.
- Wolsing, Osv., Revisor, 22.8.
- Vorbeck, Johanne Marie, f. Fangel, 2.9.
- Vorbeck-Hansen, J. G. A., 15.11; H: Inge.
- Worm, Anna Dorothea, f. Becker, E. e. Smedesv., KS. 1.12.
- Petra, f. Knudsen, 10.8; M: Niels.
- Worms, Dorothea Betty Catharine, 5.3.

- Worsøc, Anna, 26.9.
 — Elisabeth, E. e. Udskrivningschef, Sønderborg, bkg. 22.12.
 de Voss, Boris, Fabrikant, 12.4.
 Voss, Hansine, 27.7.
 — Karen Birthe Sofie, f. Klein, 15.7.
 — Th., Kobmand, Haderslev, bkg. 13.7.
 Voss, Wilhelmine, Frue, 20.5.
 Wrede, Martha Sofie, M: Srfm., Tagerup, bkg. 9.4.
 Wrem, Anna Birthe, 19.7; M: Marx.
 Wright, Ebba, 12.2.
 Wulff, Gudmon E., 28.7.
 — Magnus, Amtmand*, Kammerherre, 31.12; H: Anna Beate.
 — Mimi, f. Jordan, bkg. 31.1.
 Vulpius, Carl Joh., Tobakshdl., 3.9.
 — Marie, E., f. Nielsen, KS. 17.11.
 Wulsten, Ove, 14.3.
 Würtz, Chr., Rentier, Kjellerup, bkg. 12.6.
 Yde, Hedevig, E. e. Læge, Thisted, bkg. 27.4.
 Zabell, Esther, Frue, bkg. 16.3.
 Zacho, Carl N. P. L., Gartner, KS. 29.11.
 Zangenberg, Carl, Forstlærer, Skarø, bkg. 18.1.
 Zangenberg, Ellen Dorthea, 29.10, E. e. Afd.chef; D: Ida.
 — Maja, 27.5.
 Zedlitz, Dorthea Frederikke, KS. 12.9.
 d. Zetterkop, Johanne Frue, NBS. 13.9.
 Ziebe, Vilh., Overlærer*, 5.6; H: Elna.
 Ziebele, Peter H., Rodemester, FS. 15.10.
 Zieseberg, August, Varemægler*, 12.1.
 Zilmer, Anna, f. Jensen, 31.7.
 Zimmermann, Cathrine, 16.1.
 — Felix, Gross., 4.10.
 Zinck, Laura, f. Schibsbbye, Lærerinde*, 22.3.
 Zingenberg, Gudrun, Frue, 2.2.
 Zoynler, Chr. T., N. York, bkg. 15.3.
 Øberg, Marie, f. Bisgaard, 21.11.
 Ørberg, Edith, f. Anthon. Lunderskov, 28.11.
 Øst-Jacobsen, Jorgen, Arkivar, 19.4.
 Østbirk, W. K., Kriminalas.*, Ribe, bkg. 9.8.
 Østergaard, Chr., Hotelejer, Florida, bkg. 6.8.
 — Nicolaj, Bagermester, 3.8.
 — Søren S., Tarmhandler, Skjelhøje, 5.4; H: Eva.
 Østrup, Louis, H: Generalkonsul, 12.12.

Frederiksberg Kommunes Biblioteker

473900785